קבלה · כתבי האר״י ורבי חיים ויטאל

שער ההקדמות

רבי חיים ויטאל

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

שער ההקדמות

רבי חיים ויטאל

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/שער-ההקדמות/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611151759 של הספרייה.

תוכן העניינים

הקדמות 7
חלק א 7
חלק ב 30
חלק ג 35
חלק ד 37
חלק ה 45
חלק ו 49
דרושי אדם קדמון 55
חלק א 55
חלק ב 75
חלק ג 77
חלק ד 79
דרוש העקודים 82
חלק א 82
חלק ב 84
חלק ג 86
חלק ד 91
מטי ולא מטי 97
חלק א 97
חלק ב 100
חלק ג 103
חלק ד 107
חלק ה 109
דרושי הנקודים 111
חלק א 111
חלק ב 117
חלק ג 120
חלק ד 123
חלק ה 126
חלק ו 130
דרושי שבעה מלכים 131
חלק א 131
חלק ב 133
חלק ג 137
חלק ד 145
חלק ה 149
חלק ו 160
חלק ז 163
חלק ח 165
חלק ט 169
תיקון 177
חלק א 177
חלק ב 178
חלק ג 183
חלק ד 186
חלק ה 191
חלק ו 193
חלק ז 195
דרוש קצר בענין אדם קדמון 203
חלק א 203
חלק ב 205
חלק ג 208
חלק ד 217
חלק ה 217
חלק ו 220
חלק ז 221
חלק ח 221
חלק ט 222
חלק י 223
חלק יא 223
חלק יב 225
חלק יג 226

חלק יד 228
חלק טו 231
חלק טז 234
חלק יז 237
חלק יח 239
דרוש גדול 240
חלק א 240
חלק ב 243
חלק ג 245
חלק ד 245
חלק ה 247
חלק ו 248
חלק ז 249
חלק ח 250
חלק ט 250
חלק י 250
דרושי זעיר ונוקבא 251
חלק א 251
חלק ב 251
חלק ג 253
חלק ד 253
חלק ה 256
חלק ו 257
חלק ז 259
חלק ח 260
חלק ט 261
חלק י 262
חלק יא 263
חלק יב 265
חלק יג 265
חלק יד 267
חלק טו 267
חלק טז 267
חלק יז 268
חלק יח 269
חלק יט 269
חלק כ 270
דרושי עולם האצילות 270
חלק א 270
חלק ב 272
חלק ג 272
חלק ד 283
חלק ה 289
חלק ו 291
חלק ז 292
חלק ח 297
חלק ט 298
חלק י 298
חלק יא 298
חלק יב 300
חלק יג 302
חלק יד 303
חלק טו 303
חלק טז 303
חלק יז 303
חלק יח 303
חלק יט 304
חלק כ 304
חלק כא 304
חלק כב 305
חלק כג 309
חלק כד 311
חלק כה 313
חלק כו 315

חלק כז 317
חלק כח 317
חלק כט 319
חלק ל 322
חלק לא 323
חלק לב 326
חלק לג 327
חלק לד 329
חלק לה 331
חלק לו 333
חלק לז 337
חלק לח 337
חלק לט 338
חלק מ 339
חלק מא 340
חלק מב 344
חלק מג 345
חלק מד 348
חלק מה 348
חלק מו 349
דרושי אבא ואימא 350
חלק א 350
חלק ב 351
חלק ג 351
חלק ד 352
חלק ה 354
חלק ו 358
חלק ז 358
חלק ח 361
חלק ט 363
חלק י 363
חלק יא 364
דרושים בענין הדעת 364
חלק א 364
חלק ב 368
חלק ג 374
חלק ד 374
דרושי אור פנימי ואור מקיף 375
חלק א 375
חלק ב 376
חלק ג 377
דרושי חסד וגבורה 383
חלק א 383
חלק ב 384
דרושי זעיר אנפין 385
חלק א 385
חלק ב 392
חלק ג 392
חלק ד 396
חלק ה 400
חלק ו 403
חלק ז 404
חלק ח 406
חלק ט 409
חלק י 412
חלק יא 414
חלק יב 419
חלק יג 421
חלק יד 424
חלק טו 431
חלק טז 433
חלק יז 437
חלק יח 443
חלק יט 443

חלק כ 444
חלק כא 445
חלק כב 446
חלק כג 447
חלק כד 447
חלק כה 448
דרושי פרצוף רחל 449
חלק א 449
חלק ב 450
חלק ג 461
חלק ד 469
חלק ה 477
חלק ו 487
חלק ז 489
חלק ח 489
חלק ט 490
חלק י 490
חלק יא 491
חלק יב 492
חלק יג 492
דרושי אבי"ע 493
חלק א 493
חלק ב 500
חלק ג 509
חלק ד 511
חלק ה 514
חלק ו 516
חלק ז 518
חלק ח 520
חלק ט 521
חלק י 522
חלק יא 523
לקוטים משער ההקדמות 524

הקדמות

חלק א

הקדמת מוהרח"ו זיע"א על שער ההקדמות

אמר הצעיר מעיר. הדל באלפי חיים ויטאל בן לא"א הרב יוסף ויטאל זלה"ה בהיותי בן שלשים לכח תשש כחי ושבתי משתומם ומחשובותי תמהי'. כי עבר קציר כלה קיץ ואנחנו לא נושענו רפואה לא עלתה למחלתינו. אין מזור לשברנו. ולא עלתה ארוכה למכתינו לחרבן בית מקדשינו. הנחרב זה היום אלף ות"ק וד' שני' אוי לנו כי פנה היום יום אחד של הקב"ה שהוא אלף ש' וגם נטו צללו ערב שה' ת"ק וד' ש' יותר מחצי היום הב' וכלו כל הקצין ועדיין בן דוד לא בא ונודע את אשר ארז"ל כל דור שלא נבנה בה"מ בימיו כאלו נחרב בימיו ואתנה את פני לחקור ולדעת מה זה וע"מ נתארך קיצינו וגלותינו ומדו' לא בא בן ישי ומצאתי און לי ואנינה בקרבי ולבי דוי ממאמ' א' הובא בס' התיקו' תיקון ל' דף ע"ז ע"ב וז"ל כתיב תניינא ורוח אלקי"ם מרחפת וגו' מאי ורוח אלא בודאי בזמנ' דשכינתא נחתת בגלות' האי רוח נשיב על אינון דמתעסקי באורייתא בגין שכינתא דאשתכחת בינייהו והאי רוח אתעביד קלא ויימא הכי אינון דמיכין דשינתא בחוריהון סתימין עיינין אטימין דלבא קומו ואתערו לגבי שכינת' דאית לכון לבא בלא סכלתנו למינד' ביה ואיהו ביניכו ורזא דמלה קול אומר קרא כגון קרא נא היש עונך וגו' והיא אומר' מה אקרא כל הבשר חציר כלא אינון כבעירן דאכלין חציר וכל חסדו כציץ השד' כל חסד דעבדי לגרמייהו הוא דעבדי ובההוא זמנא ויזכור כי בשר המה רוח הולך ולא ישוב דא איהו רוחו של משיח ווי לון מאן דגרמי דיזיל ליה מן עלמא ולא יתוב לעלמא דאילין אינון דעבדי לאורייתא יבשה ולא בעאן לאשתדלא בחכמה בקבלה וגרמין דאסתלק נביעו דחכמה דאיהו יו"ד מינה ואשתארת בי"ת יבשה ווי לון דגרמי עניות' וחרב' ובזה והרג ואבדן בעלמ' והאי רוח דאסתלק דאיהו רוחו של משיח כמד"א ואיהו רוה"ק. ואיהו רוח חכמה ובינה. רוח עצה וגבורה. רוח דעת ויראת ה'. פיקודא תנינא ויאמר אלהים יהי אור: ובג"ד אמר הקב"ה השבעתי אתכם בנות ירושלם אם תעירו ואם תעוררו את האהב' עד שתחפץ דאיהו רחימו בלא פרס ולא ע"מ לקבל פרס. ויראה ואהבה ע"מ לק"פ איהי שפחה ותחת שלש רגזה ארץ וגו'. תחת עבד כי ימלוך ושיפחה כי תירש גבירתה עכ"ל **והנה** מ"ש בתחילת דבריו ואפי' כל אינון דמשתדלי באורייתא כל חסד דעבדי לגרמייהו וכו' עם היות שפשטו מבואר ובפרט בזמנינו זה בעו"ה אשר התורה נעשית קרדו' לחתוך בה אצל קצת בעלי תורה אשר עסק' בתורה ע"מ לק"פ והספקות יתירות וגם להיות' מכלל ראשי ישיבות ודיני סנהדראו' להיות שמם וריחם

נודף בכל הארץ ודומים במעשיהם לאנשי דור הפלגה הבוני' מגדל וראשו בשמים ועיקר סיבת מעשיהם הוא מ"ש אח"כ הכתוב ונעשה לנו שם ככתוב בספר הזוהר בפ' בראשית דף כ"ה ע"ב וז"ל פסו' אלה תולדו' השמי' והארץ שחמש' מינים יש בערב רב ומן הג' מיני' מהם הוא הנק' כת גבורי' דעלייהו אתמר המה הגבורי' אשר מעול' אנשי השם ואינון מסטר' דאילין דאיתמר בהון הבה נבנ' לנו עיר ומגדל וגו' ונעשה לנו שם בבנין בתי כנסיו' וב"מ ושוין בהון ס"ת ועטרה על רישיה ולא לשמה אלא למעבד לון וכו' והנה על הכת הזאת אמרו בגמרא כל העוסק בתורה שלא לשמה נוח לו שנהפכה שלייתו על פניו ולא יצא לאויר העולם. **ואמנם** האנשים האלה מראי' תימה וענוה באמרם כי כל עסקם בתור' הוא לשמ' **והנה** החכם הגדול התנא ר"מ ע"ה העיד עליה' שלא כך הוא באומרו לשון כללות כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברי' הרבה וכו' ומגלי' לו רזי תורה ונעשה כנהר שאינו פוסק והולך וכמעיין המתגבר מאליו בלתי הצטרכו לטרו' ולעיין בה ולהוצי' טיפין טיפין של מימי התור' מן הסלע הנה זה יורה שאינו עוסק בתור' לשמה כהלכת' ומי זה האיש אשר לא יזלו עיניו דמעות בראותו המשנה הזאת ורואה חסרונו ופחיתותו. **האמנם** אע"פ שלכאורה אפשר לפרש לשון המאמר על אופן זה עכ"ז דבר קשה מאוד מאוד לומר וכי בשופטני עסקינן ולא בכללות כל התלמידי חכמים העוסקים בחורה והראי' ע"ז אומרו דרך כללות ואפי' כל אינון דמשתדלי' באורייתא כל חסד דעבדי לגרמייהו עבדי ואין לומר דמלת כל היא יתירה ומשבשתא שהרי מקרא דורש וכל חסדו כציץ השדה שלא נאמר וחסדו אלא וכל חסדו לרמוז כי כל הת"ח העוסקי' בתורה הנקראת תורת חסד על לשונה הם דומים בחסד ההוא אל ציץ השדה משום דלגרמייהו עבדי אבל ביאור לשון הנז"ל יובן ראשיתו מאחריתו באומרו ויראה ואהבה ע"מ לקב"פ איהי שפחה ותחת שלש רגזה ארץ:

והענין יובן במ"ש בס"ה בפ' בראשית דף כ"ז ע"ב ובג"ד אמר קב"ה לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו דא משנה איתתא דההוא נער ואיהי שפחא דשכינת' ואי זכו ישראל איהי עזר לון בגלותא מסטרא דהיתר טהור כשר ואי לא איהי כנגדו מסטרא דטמא פסול אסור וכו' דלית יחודא עד דערב רב יתמחון מן עלמא ובג"ד אתקבר משה לבר מארעא קדישא וקבורתא דיליה איהי משנה דשלטא על מטרוניתא דאיהי קבלה למשה ומלכא ומטרוניתא מתפרשא מבעל' ובג"ד תחת שלש רגזה ארץ תחת עבד כי ימלוך דא עבד' ידיעה ושפחה דא משנה ונבל כי ישבע לחם דא ערב רב: **הנה** מבואר כי תורתינו הק' כלולה ונמצאת בכל ד' עולמות אבי"ע ובהיותה בעול' האצי' אז נקרא' קבלה

כי שם היא מופשטת מכל הלבושי' הנק' בפשט מלשון פשטתי את כתנתי שהוא בחי' המלבוש החיצוני שהוא ע"ג עור אדם המתפשט מעליו לפעמי' וזהו עיקר מלת פשט:
ואמנם בעולם האצי' אשר שם הקב"ה יושב ועוסק בתורה כנז' במדרז"ל וגם בדברי המתרגם על פ' דודי צח ואדו' וכמש"ה ואהיה אצלו אמון וכו' הנדרש לרז"ל על בריאת העול' שהיה הקב"ה מביט בתורה ובורא עולמות ואין ספק כי לא כמעשה אדה"ר ולא כמעשה דבני חרי וכמעשה אתונו דבלעם וכיוצא בהם בהיות' כפשוטם היה משתעשע בהם הקב"ה אלפים שנה קודם שנברא העול' ובורא בהם עולמו': **אמנם** שעשועו' של הקב"ה בתור' והיותו בורא בה את העולמו' היתה בהיותו עוסק בתורה בבחי' הנשמ' הפנימית שבה הנקר' רזי תורה הנק' מעשה מרכבה היא חכמת הקבל' כנודע אל היודעי' וטעם הדבר הוא להיותו עולם האצי' העליון מאוד טוב ולא רע דלא יכיל לאתערבא עמיה קליפה ועליה אתמר וכבודי לאחר לא אתן כנז' בס' התיקונין ד' ס"ו תיקון י"ח וכן בסה"ז בפ' בראשית דף כ"ח ע"א ע"ש ולכן גם התורה אשר שם איננה רק מופשטת מכל לבושי הגופני' משא"כ למטה בעול' היצירה עולם דמטטרו"ן הנק' עבד טוב והוא הנק' עץ הדעת טוב מסטרא דמ"ט ומסטרא דסמאל שהוא קליפין דיליה נקרא עבד רע כי התורה אשר שם הם שית סד"מ הנקראים שפחה כנ"ל וכנז' בפ' בראשית שם דף כ"ז ע"א ולכן נקרא' משנה לפי ששם יש שינויים הפוכי' טוב מסטר' דעבד טוב היתר כשר טהור רע מסטר' דעבד רע איסור טמא פסול. גם הוא מלשון כי מרדכי היהודי משנה למלך שהי' שפחה הנקר' עבד מלך מלך גם נקר' מלשון שינה כנז' בפ' פנחס דרמ"ד ע"ב קם זמנא תניג' ואמר מארי מתניתין נשמתין ורוחין ונפשין דילכון אתערו כען ואעברו שינתא מניכון דאיהי ודאי משנה אורח פשט דהאי עלמא ואנא לא אתערנא בכו אלא ברזין עילאין דעלמ' דאתי דאתון בהון לא ינום ולא ישן. וזה יובן במ"ש יותר למעל' שם ורבנן דמתניתין ואמוראי כל תלמודא דלהון על רזין דאורייתא סדרו ליה ונמצא כי המשנה והש"ס הם הנק' גופי תורה:
והנה דבריהם כחלום בלי פתרון ורזיה וסתריה הפנימים הנק' נשמת התורה הם הם פתרון החלום הנפתר בהקיץ בסוד אני ישנה ולבי ער וכמ"ש חכמי' ז"ל במחשכים הושיבני כמתי עול' זה תלמוד בבלי אשר איננו מאיר אלא ע"י ס"ה הם הם רזי תורה וסתרי' אשר עליהם נאמר ותורה אור ואין ספק כי כמו שהיצי' נקראת עבד ושפחה בערך האצי' ונק' קליפין ולבושין דחול כנז' בהקדמת ס' התיקונין ד"ג ע"ב וז"ל וביומי דחול לביש עשר כתות דמלכיא דמשמשי לי"ס דבריאה וא"כ אין לתמוה כי התורה אשר שם שהיא המשנה תהיה נק' שפחה וקליפין דתורה דאצי' וז"ס כל הבשר חציר הנ"ל במאמר

הראשון כי כמו שהחטה שהיא בגי' כמנין כ"ב אותיו' התורה הגנוז' תוך כמה קליפין ולבושין שהם הסובין והמורסן והתבן והקש והעשב הנק' חציר כן המשנה אצל סודות התורה נק' חציר וזה נרמז בס"ה פ' כי תצא בר"מ דרע"ה ע"ב אבל רבנן ווי לאינון דאכלין תבן דאוריית' ולא ידעי בסתרי אורייתא אלא קלין וחמורין דאורייתא קלין אינון תבן דאורייתא וחמורין אינון חטה דאורייתא ח"ט ה' אלנא דטוב ורע וכו' ואלו באתי להרחיב דרוש זה לא יספיקו מאה קונטרסין בלי ספק בלי שום גוזמא האמנם החכם עיניו בראשו כי דברי אמת אני אומר ואל יתמה האדם בראותו סה"ז איך קורא אל המשנה שפחה וקליפין כי עסק המשנה כפי פשטיה אין ספק שהם לבושין וקליפין חצונים בתכלית אצל סודות התורה הנגנזים ונרמזים בפנימיות הכי כל פשטיה הם בעה"ז בדברי' חומרים תחתונים: **אמנם** הם קליפין טובים למאכל כקליפת קנה הבושם ולכן בהיותם מביני פשטי המשנה כהלכתא בלתי טעות נק' עץ הדעת טוב אבל כאשר ח"ו שוגים בה ומטמאים את הטהור ומכשירין את הפסול ומתירין את האיסור אז נהפכת לעץ הדע' רע ומר להם: **ונחזור** עתה למאמרינו הראשון ולבאר מ"ש ואפי' כל אינון דעסקי באורייתא כל חסד דעבדי וכו' ואמר עוד שם כי המשנ' היא שפחה משום דאיהי ע"מ לקבל פרס פי' כי הנה כל מדותיו ית' הם מדה כנגד מדה ולכן העוסקים בפשטיה הגופניים הטובים עליהם נאמר בשמאלה עושר וכבוד הוא הפרס הנתון להם בעה"ז כי כן עסקם בתורה הוא בבחי' היותם בעה"ז בדיני אסו' והיתר טומאה וטהרה וכו' והם כנגד העבד העובד את רבו שבודאי ע"מ לקבל פרס וכל חסד דעבדי וכו' כעבדים ושפחות המשמשים את רבם ע"מ לקבל פרס. אמנם העוסקים ברזי התורה שהם בחי' התורה כפי מה שעוסקים בה בעה"ב עליהם נאמר אורך ימים בימינה לעולם שכולו ארוך כבן הנכנס לפני ולפנים ומשמש לפני אביו שלא ע"מ לקבל פרס ונודע כי ת"ת דאצילות נקרא בן ומטטרו"ן דיצי' נק' עבד ועליהם אנו מתפללין ביום ר"ה אם כבנים אם כעבדים: והנה במ' קהלת אמרו רז"ל על פסוק כי אם שנים הרבה ישמח וכו' וז"ל כי אם שנים הרבה וכו' תורה שאדם למד הבל היא לפני תורתו של משיח ואם כך נאמר על תורתו של משיח שהיא בהיות' בגוף ונפש כמ"ש ז"ל אין בין העז"ה לימות המשיח אלא שעבוד מלכיות בלבד והוא בטול מלכות הרשעה קליפה החיצונה הנק' יצה"ר כמו שדרשו רז"ל על פסוק וגר זאב עם כבש וכו' וסמיך ליה ומלאה הארץ דעה את ה' ולכן תורת העה"ז המתלבשת בקליפין לסבת היות היצה"ר הנק' קליפה מצויה בעול' היא הבל לפני תורתו שלמשיח שנתפשט קצת מלבושיה וקליפותי' מאחר שגם בני אדם נתפשטו מקליפת היצה"ר וק"ו בן בנו

של ק"ו בהיותינו למעל' בעה"ב עולם הנשמות נפשטות מכל מיני לבוש כלל כי עסק התורה אשר להם איננו רק בנשמת התורה וסודותיה הפנימיי':

ואמנם אל יאמר אדם אלכה לי ואעסוק בחכמת הקבלה מקודם שיעסוק בתורה במשנה ובתלמוד כי כבר אמרו רז"ל אל יכנס אדם לפרדס אא"כ מלא כריסו בבשר ויין והרי זה דומה לנשמה בלתי גוף שאין לה שכר ומעשה וחשבון עד היותה מתקשרת בתוך הגוף בהיותו שלם מתוקן במצות התור' בתרי"ג מצות וכן בהפך בהיותו עוסק בחכמת המשנה והתלמוד בבלי ולא יתן חלק גם אל סודו' התורה וסתריה כי הרי זה דומה לגוף היושב בחושך בלתי נשמת אדם נר ה' המאירה בתיכה באופן שהגוף יבש בלתי שואף ממקור חיים אשר זהו ענין אומרו במ"א ההוא הנ"ל וז"ל דאילין אינון דעבדי לאוריתא יבשה ולא בעאן לאשתדלא בחכמה הקבלה וכו' באופן כי הת"ח העוסקים בתורה לשמה ולא לשמו לעשות לו שם צריך שיעסוק בתחי' בחכמת המקרא והמשנה והתלמוד כפי מה שיוכל שכלו לסבול ואח"כ יעסוק לדעת את קונו בחכמ' האמת וכמו שציוה דהע"ה את שלמה בנו דע את אלהי אביך ועבדהו. ואם האיש הזה יהיה כבד וקשה בענין העיון בתלמוד מוטב לו שיניח את ידו ממנו אחר שבחן מזלו בחכמה זאת ויעסוק בחכמת האמת וז"ש כל ת"ח שאינו רואה סי' יפה בתלמוד בחמש' שנים שוב אינו רואה. ואמנם כל האיש שהוא קל לעיון מחויב לתת חלק שעה או ב' שעות ביום בעיון ההלכה ולכוין ולתרץ הקו' הנופלת בפשט ההלכה ויכוין כי אין הקליפה הרעה מצד הנחש סמאל עבד רע נאחזת אלא בקליפה הטובה היא משנה מטטרון עולם היצי' הנק' עבד ושפחה דמטרוניתא אבל לא במטרוניתא שהיא המוח הפנימי חכמת האמת ונק' עץ החיים ועליו אתמר אני ה' הוא שמי בסוד כל התורה היא שמותיו של הקב"ה. וכבודי לאחר לא אתן דלא יכיל לאתערב' עמה קילפה אלא בעץ הדעת טוב ורע משנה טמא וטהור אסור ומותר כשר ופסול. ויכוין בעיונו להסיר הקליפה הרעה שהיא הגורמ' קושיות שלא יבין האדם תרוצים ויסלקנה מע"ג עץ הדעת טוב ורע היא המשנה שפחה דמטרוני' ואח"כ יכוין לקשט המטרוניתא עצמה שהיא חכמת הקבלה ודי בזה כי אין מקום ביאורו של ענין זה:

אמר עוד במ' הנ"ל ובג"ד השבעתי אתכם בנות ירושל' וכו' פירוש הדברים כי הנה היתה השבועה הגדולה לאלהי"ם שלא יעוררו את הגאולה עד שאותה האהבה תהיה בחפץ ורצון טוב כמ"ש עד שתחפץ כבן העובד את אביו ועייל בכל פלטרין דיליה ובכל גניזין דיליה ולא כעבד העובד במשנה ולוקח השפחה ע"מ לקבל פרס וכבר אמרו רז"ל כי זמן השבועה היא עד אלף שנים כמ"ש ז"ל בבריתא דר' ישמעאל בפרקי היכלות ע"פ דניאל

וז"ל ואתיהבון בידיה עד עידן ועידנין ופלג עידן ואיך הראהו הקב"ה ליעקב אבינו שר עולם והוא שרו של בבל ע' עוקין וכו' ע"ש וכן בזהר פרשת וירא ד' קי"ז ע"א וז"ל אמר ר' יוסי כל דא אריכו זמנא יתיר מכמה דאוקמו' חבריא דאיהו יומא חד גלותא דכנסת ישראל ולא יתיר דכתיב נתנני שוממה כל היום דוה עוד מאמר אחר כתוב בפ' בראשית ד' כ"ו וכ"ז ע"ב וע"א ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים אילין אינון ארבעה שנכנסו לפרד"ס חד עאל בפישון פי שונה הלכות תנינא עאל בגיחון ודא איהו רמ"ז תליתא' עאל בחדקל לשנא חדא וקלילא לדר"ש רביעאה עאל בפרת דאיהו סוד מוחא דביה פריה ורביה בן עזאי ובן זומא ואלישע אחר עאלו בקליפין דאורייתא הוו לקאן בהון ר"ע דעאל במוחא איתמר ביה נכנס בשלום ויצא בשלום א"ר אלעזר אבא יומא חד הוינא בבי מדרשא וכו' בגין דאורייתא מתרין לוחין אילין הוה משה נחית לון לישראל ולא זכו בהון ונפלו ואתברו ודא גרם אבודא דבית א' וב' ויהיב לון אחרנין מסטרא דעץ הדעת טוב ורע דמתמן אתיהבת אורייתא באסור והיתר מימינא חיי ומשמאלא מותא וכו' דא ונהר יוצא מעדן בודאי לעיל' בעץ החיים וכו' ולהשקות את הגן דא פרדס דמטטרו"ן דתמן עאלו בן עזאי ובן זומא ואחר וקליפין דליה מסטרא דא טוב ומסטרא דא רע ודא ודא איהו איסור והיתר פסול וכשר טומאה וטהרה וכו' כגוונא דא אמרו חבריא מארי מתני' וימררו את חייהם בעבודה קשה דא קושיא בחומר דא ק"ו ובלבנים דא לבון הלכה ובכל עבודה בשדה דא ברייתא את כל עבודתם דא משנה ואי תייבין בתיובתא מה כתיב ויורהו ה' עץ דא עץ החיים וביה וימתקו המים ודא משיח דאתמר ביה ומטה האלקי' בידי וכו' כולא איהו בגלות' מחמת דיליה הנה נתבא' במ"א הזה כי עון אדה"ר בעץ הדעת טוב ורע הוא שלא בחר להתעסק בעץ החיים שהיא חכמת הקבלה וזה עצמו עון הערב רב האומרי' למשה דבר אתה עמנו ונשמע בעץ הדעת טוב ורע ואל ידבר עמנו אלהים פן נמות בסתרי תור' כסברת הטועים קצת בני תורה אשר בזמנינו זה המוציאים שם רע על חכמת האמת חיי עולם ואומרים שכל מי שמתעסק בה ימות בקצרות שנים ח"ו ולכן נשברו הלוחות הראשונות מסטרא דעץ החיים ונתנו להם מסטרא דעץ הדעת טוב ורע משנה שפחה דמטרונית' וגרם איבודא דחורבן בית א' וב' וגלות האחרון המר והארוך אשר אנו בעו"ה עד דיתובון בני ישראל בתיובתא ובקשו את ה' אלהיהם להכירו וליודעו ברזי תורה וידעו את מי הם עובדים ומי הוא מלכם וכדין יזכו לעסוק בחכמת האמת כמש"ה ויורהו ה' עץ וימתקו ע"י המשיח וכמ"ש בפ' נשא בר"מ ד' קכ"ד ע"ב וז"ל ובגין דעתידים ישרא' למיטעם מאילנ' דחיי דאיהו האי ספר הזוהר יפקון ביה מן גלותא וכו' ואילנא דטוב ורע דאיהו איסור והיתר לא שליט על ישראל יתיר וכו' כי אז יהיו כמלאכי

עליון עוסקים בחכמת התורה דאצי' ולא בתור' מטטרו"ן מלובשת במלבושים וספורים גשמיים עוד אמרו בס"ה תקון ששי' וז"ל וכמה בני נשא יתפרנסון לתתא מהאי חבורא דילך בדרא בתרא בסוף יומיא ובגיניה וקראתם דרור בארץ:

עוד מ"א א"ל אליהו ז"ל לרשב"י וז"ל ר' ר' כמה זכאה אנת דמהאי חבור' יתפרנסון כמה עילאי עד דיתגליא לתתא בסוף יומיא ובגיניה ושבת' איש אל אחוזתו וכו' הרי מבואר כי חטא זה החל להיות מאדה"ר ועד עתה וכאשר נשוב בתשובה לעסוק מאהבה בחכמה הזאת יגאלו ישראל בב"א. שמוע שמעתי נאקת ירמיהו הנביא מתנודד ומתמרמר במר נפשו באומרו עד מתי אראה נס אשמעה קול שופר כי אויל עמי אותי לא ידעו וכו' ראיתי את הארץ והנה תוהו וגו' ראיתי והנה הכרמל וגו' כי כה אמר ה' שממה תהיה כל הארץ וכלה לא אעש' וגו' הציקתני רוח בטני לבאר פסו' האלו הנאמרי' באמת ע"י ירמי' הנביא ע"ה בדרך נבואה על הדור האחרון הזה בהיותו מתמרר על אורך גלותינו ניתר משעורו וזהו מ"ש עד מתי אראה נס הוא הנס והדגל של המשיח כנז' בפ' משפטים דף ק"ב ע"א וז"ל ויתון נס דמשיח בן דוד אריה רשים עלי' לימיני' ונס דמשיח בן יוסף שור רשי' עליה לשמאלא וכו' נשמעה קול שופר זה קבוץ גליות העתיד להיות אחר ביאת משיחינו בב"א כנז' בזהר פ' תולדות דף קל"ע ע"א וז"ל במ' הנעלם על פסוק בונה ירוש' ה' ואח"כ נדחי ישראל יכנס וזש"ה והי' ביום ההו' יתקע בשופר גדול וכו' ונתן טעם אל אריכות הקץ כי אויל עמי בלשון נתינת טעם אל האמור עד מתי אראה נס וביאור הענין הוא כי הנה עם בני ישראל נחלקים לג' כתות כת א' מהם הם ע"ה המון העם כת ב' הם הת"ח העוסקי' בפשטי התו' כת ג' והיא בעלי חכמת האמת והנה כנגד כת א' אמר כי אויל עמי אותי לא ידעו ירצה הם המון העם הנקראי' עם סתם וכנגד כת הג' הם העוסקי' ברזי התורה וסודותיה הנקראים בנים כנז' בתיקו' ד"א ע"ב וז"ל אפרוחים אילין מארי משנ' בנים אילין מרי קבלה ועליהם אמר בנים סכלי' המה ולא נבונים כי הם עוסקים בחכמת האמת כפי העולה בדעתם הקצר' ובעיונם החלש ואינם יורדים לעומק הענין להבינו על האמיתותו כמ"ש בע"ה וכנגד כת חכמי הפשט אותם אשר הם מואסים לעסוק בחכמת האמת הנק' עץ החיים וחיי עולם ועוסקים בסיפורי' הפשטי' בפישוטן בלבד ואומרים שאין בתורה אלא הפשט בלבד ח"ו אשר הוא נק' עץ הדעת טוב ורע כנ"ל עליהם אמר חכמים המה להרע ולהטיב לא ידעו כי בסבת היותם מואסים בעץ החיים אין הקב"ה עוזר אותם והם שונים בפשוטי עץ הדעת עוב ורע ומהפכים אותו לרע ומטמאי' את הטהור ואוסרי' את המותר ופוסלי' את הכשר ותקלות רבות יוצאות מתחת ידיהם בעו"ה ואחר שכלל אותם הנביא בדרך קצרה חוזר לבארם דרך פרט וכנגד

הכת הא' אמר ראיתי את הארץ והנה תהו הם ע"ה אשר נקראים ע"ש הארץ כי משם נפשם חוצבה כמש"ה ורוח הבהמ' היורדת היא למטה מן הארץ היא רוח הבהמית אשר להם כמש"ה ותוצא הארץ נפש חיה למינה כי מלבד היות הגוף נחצב עפר מן האדמ' גם נפשם חוצבה מן הארץ למינה ממש ונק' נפש חיה כי בכלל חיה בהמה וכן נדרש בפ' זה במד' הנעלם בכת"י ע"ש ולהיותם נחצבי' מן הארץ כל עסקם הוא בישוב הארץ במשא ומתן בנטיעה ובזריעה ובבנינים דברים שאין בהם תועלת רק אל הגוף ומניחים חיי עולם היא התורה כמש"ה אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי ומחזירים העולם לתהו ובהו אשר לסיבה זאת קראם למעלה אוילי' באומרו כי אויל עמי כי אין לך אולת גדולה מזו לקיים את גופם ולהחריב נשמתם וכ"ז גרם להם כי אותי לא ידעו ולא נתעסקו בתורה הנק' עץ החיים לחיות' דרך חיי עה"ב וכנגד הכת הב' הם הת"ח העוסקי' בתורת ה' אשר נפשם חצובה מן השמים ולא מן הארץ אמר ואל השמים ואין אורם כי גם שנפש' חצובה מן השמים אין להם אור בתורתם כמ"ש למעלה בשם רז"ל על פסוק במחשכי' הושיבני זה תלמוד בבלי וחכמת ס"ה היא המאירה אותם ומבארת הדברי' הנאמרים בתלמוד מלובשי' כאלו הם חשובי' גשמיים אשר עליהם נאמר ותורה אור וז"ש ואל השמים ואין אורם וע"ז נתנבא ישעי' הנביא בנחמותיו ואמר והולכתי עורים בדרך לא ידעו וכו' כי התורה הפשטיית נודעו במספרם וכמ"ש ר' ישמעאל אומר בי"ג מידות התורה נדרשת וכו' אמנם ל"ב נתיבות החכמה שבהם נברא העולם הנז' בריש ס"י לא נודעו והנה אלו הל"ב נתיבות החכמ' האמת נעלמים תוך י"ג מידות של הפשע וכללות כלם הם ל"ב א' וכמ"ש למעלה בשם הזו' בפ' פנחס דף רמ"ד ע"ב ורבנן דמתני' ואמוראי' כל תלמוד' דילהון על רזין דאורייתא סדרו ליה ובלי ספק כי העוסקים בתלמוד בבלי בלבד מגששים כעורי'קיר בלבושי התו' ואין להם עינים רואות ברזי התורה הנסתרי' בו כי לא על חנם כפי רצונם פסקו טמא טהור אסור והיתר כשר ופסול אלא מתוך פנימיות התורה כנודע ליודעי חן וכמו שקראם במ"א הא' שביאר' לעיל סתימין עיינין וכו' וז"ש מי עור כי אם עבדי אבל הכוונה היא למעוטי ולאפוקי חכמי האמת הנקראי' בנים אינון מרי קבל' כנ"ל אבל העוסקי' במשנה לבדה בלתי הסתכלותם בסודותיה וכפי סודותיה יפסקו הדינים אם אסור ואם מותר כנ"ל הנה אלו עורי' בודאי הם וז"ש מי עור כ"א עבדי כי העוסק בפשט נקר' עבד כנ"ל ועליהם נתנבא ישעיה לע"ל שיזכו ללכת בדרך לא ידעו הוא דרך חכמת האמת אשר בעוה"ז ניתן להט החרב והכרובים לשמור את דרך החיים שלא יובנו רזי התור' אלא לזוכים אליה כנז' בפ' נשא דקכ"ג ע"א וז"ל ואית נעירין אחרנים כגון נחשים עקרבין ושרפין ונטרין ההוא טוב דלא ליעול

תמן מאן דלא איהו ראוי למיעל דאל"ה כל חייביא הוו עאלין ברזא דאורייתא ובג"ד מאן דאיהו חייבא ויעול למנדע רזין דאורייתא וכמה מלאכי חבלה וכו' מבלבלין מחשבותיה וכו' וז"ש עוד אשים מחשך לפניהם לאור כי התלמוד בבלי שהוא מחשך המספר בפש' העה"ז אשים לפניהם לאור ויסתכלו מתוכו רזין דאורייתא הגנוזים בו הנק' ותורה אור גם כל הקושי' שבתלמוד הנאמר עליהם תניא וה"ק חסורי מחסרא והכי קתני ותיק"ו כל אלו נראים בעינינו מעקשי' יחזרו למישור ויראו איך הוכרח הלשון להאמר בלשון הזה החסר והמעוקש לסבת רמזי התור' הנסתרים ונרמזים בו ואל יאמר אדם א"כ מעתה אני פטור ומותר מלהתעסק בחכמה הזאת עד לע"ל כי בעה"ז אין כח ליודעם ולכן אמר הכ' אלה הדברים עשית' ולא עזבתים וארז"ל אעשם אעזבם לא כתיב שכבר עשיתים לר' עקיבא וחביריו וכמ"ש ז"ל על ר"ע שהיה יושב ודורש על כל קוץ וקוץ תלי תלים של הלכו' וא"כ לא דבר ריק הו' ואם ריק הוא מכם ואינכם חפצי' לידע עם שהו' בידכם ובבחירתכם והרי ר"ע השיג בעה"ז לסודות אלו והנה זהו הנכון כמ"ש במשנה משמת ר' עקיבא בטל כבוד התור' ופי' המפרשים שהיה יודע להשיב ולדרוש ע"כ קוץ וקוץ תלי תלים של הלכו' וזהו כבוד התורה והדרה ויפיה וזה אצלי פי' המשנ' אריב"ל בכל יום ויום ב"ק יוצאת מהר חורב ומכרזת ואומרת אוי להם לבריות מעלבונ' של תורה כי בלי ספק בהיות' עוסקים בפשטיה ובספורים לבדה היא לובשת בגדי אלמנותה ושק הושת כסותה וכל האומו' יאמרו לישראל מה דודך מדוד. מה תורתכם מתורתינו הלא גם תורתכם ספורי' בהבלי העולם אין עלבון תורה גדול מזה ולכן אוי להם לבריות מעלבונה של תורה ואינם עוסקי' בחכמת הקבלה שהיא נותנת כבוד לתורה כי הם מאריכים הגלו' וכל הרעות המתרגשו' לבא בעול' כנ"ל במא' שהתחלנו בהקדמתינו זאת וזה עצמו הוא ב"ק המכריז בכל יום ונרמז בפסוק קול אומר קרא ועל כיוצא בזה אמרו ג"כ בס"ה פ' בהעלותך דקנ"ב ע"א וז"ל רש"א ווי להההוא ב"נ דאמר דהא אתא לאחזאה ספורי בעלמא ומילי דהדיוטי וכו' ועוד האי מלה דאורייתא לבושא דאורייתא איהי ומאן דחשיב דההוא לבושא איהי אורייתא ממש ולא מלה אחרא תפח רוחיה ולא יהא ליה חולקא בעלמ' דאתי ובג"כ אמר דהע"ה גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך מה דתחות האי לבושא דאורייתא וכו' טפשין דעלמא לא מסתכלי אלא בההו' לבושא דאיהו ספור דאורייתא ולא יתיר וכו' עוד ישמ"א אחר כיוצ' בזה בפ' הנז' עצמה דקמ"ט ע"ב וז"ל ומ"ד דההו' ספורא דאורייתא לאחזא' על ההוא ספורא בלבד קאתי דאי הכי לאו איהי אורייתא עילאה אורייתא דקשוט וכו' והנה בחכמי הפשט עצמם ב' בחי' אם הכת שהם יראי ה' ועוסקי' בה לש"ש אלא שנשארו בתוך החשך מנעוריהם ולא למדו סודות התורה

ומתייראים לגעת בהם באמרם מי יעלה לנו השמימ' ויקחנה לנו ומי יעלה שמים וירד ויגידה לנו מה הם רזיה וסודותיה ועל כיוצא בזה אמר הכתוב ואל השמים ואין אורם כי גם שהם נפשו' חצובות מן השמי' אין אורם עמהם ובמחשכי' ישבו ומשם לא יצאו ועוד יש כת אחרת והם קצת ת"ח חריפי' ומפולפלי' עוקרי הרים וטוחנן זה בזה בפילפולם בבית המדרש עליהם נאמר ראיתי את ההרים וגו' רועשים ומתייראי' לגשת אל מקום אש אוכלה הם רזי התורה דבריהם כגחלי אש להבת שלהבת ומתייראים פן יצרבו בם צרבת כענין ההוא ינוקא דהוה דריש בחשמל ונפק אשא מיניה ואכלתיה ומה טוב ומה נעים חלקם אם עלתה להם כך וישרפו בקדוש' שמו ית' כי אש אוכלה הוא ועל כיוצא באלו נאמר ראמות לאויל חכמות ולכן בשער עשר ספירות לא יפתח פיהו ובלי ספק כי החושבי' כך אוילים הם כי לולי שהם חושבים בעיניהם די להם אותה החכמה הפשוט' שידעו בה וכבר הם חכמים לא היו נמנעי' מליכנס בפנימיותה ועל כיוצא בזה נאמר ראית איש חכם בעיניו תקוה לכסיל ואם שהע"ה אשר עליו נאמר ויחכם מכל האדם וכו' אמר בסוף ימיו בעת שחבר קהלת אמרתי אחכמ' והיא רחוקה ממני ולא בדעתו כלל לחשוב שכבר נתחכם אלא חשב שאפשר שלעתיד יתחכם כמ"ש אמרתי אחכמה לעתיד ע"י היגיעה ועכ"ז ראה אח"כ כי טעה בזה וכמ"ש והיא רחוקה ממני ומה יעשו הפתאים היתושים אשר בזמנינו זה בהיותם חכמים שמחים בחלקם וששים בעבודתם והרי רז"ל חכמי התלמוד הגדולים והראשונים אמרו אין אנו אפי' כחמורו של ר' פנחס ן' יאיר ואין לתמוה מזה כי הרי מפורש בכתוב ויאמר אברהם אל נעריו שבו לכם פה עם החמור ודרשו בו רז"ל עם הדומה לחמור ואין כוונתם כי אמר להם כך על היותם נעדרים בלתי חכמה כי הרי הכתוב אמר והעיד על אליעזר שהוא אחד מהם הוא דמשק אליעזר ודרשו חז"ל דולה ומשקה מתורת רבו לאחרים אמנם כבר ביארו חז"ל עצמם ואמרו הטעם לפי שלא ראו ענן השכינה קשור על ההר ולכן קראם עם הדומה לחמור מה חמור אינו רואה אף אתם כך ואף אם במקום אחר נראה כי קרא כך לאליעזר מפני שהיא עבד והנה הוא קנין כספו כמו בהמתו וחמורו אין זה רק אסמכתא בעלמא כי הרי ישמעאל בנו היה שם והרי ישמעאל ן' אברה' היה והבן הולך אחר משפח' אביו. אמר עוד וכל הגבעות התקלקלו כי הגבעו' הם הת"ח הבחורי' הנקראים גבעות אצל בחי' ההרים הנז' הנה הגבעות אלו נתקלקלו לגמרי כי בראות התלמידי' הקטני' את הגדולי' ההרים הרמי' רודפי' יומם ולילה אחרי הפשטים ואינם עסוקים בחכמה הזאת ואינ' יודעי' כי מיראתם ליכנס בה הם נמנעים מלהתעסק בה כנז' וע"כ גבעות אלו נתקלקלו ולבם שורש פורה ראש ולענה ועלתה בהם חלודת טיט ורפש לכפור בחכמת האמת

ואומרי' שאין בתור' אלא פשטיה ולבושים בלבד ע"ד הנ"ל בפ' בהעלותך ואין ספק כי לא יהיה להם חלק בעה"ב כנז' שם בזהר וכבר נתבאר למעלה הסבה כי תורת עה"ב איננה כפשטה רק עד שם עוסקים ברזי התורה וסודותיה וזה שלא בחר בה ולא טרח בה בעה"ז מע"ש לא יאכל בשבת ועליהם נאמר הנה עבדי יאכלו ואתם תרעבו וגו' וכנגד כת המתעסקים ברזי התורה ובחכמו' הזהר אשר הם נקראים אדם כנז' בספ' התקונין ד"א אפרוחי' אילין מארי משנה בנים אילין מרי קבל' עליהם נאמר ראיתי והנה האדם ולא אמר אדם אלא האדם ירצה כי גם שהוא עוסק בחכמה הזאת ולכן נקר' אדם עם כ"ז אינינו האדם המיוחד הראוי להתעסק בה כי אין להם שרשים והקדמות להבין דבריו וכמו שביארנו לעיל באומרו בנים סכלים המה ולא נבונים אבל האדם המיוחד איננו בעה"ז ואנחנו בזאת החכמה מגששים כעורים קיר כי חכמי האמת סעו המה למנוחות עזבו אותנו לאנחות וכאשר אין האדם הנז' נמצא ללמד החכמ' הנה אז גם עופות השמים אלו התלמידים אשר נגע ה' בלבם החפצים לעוף השמים בלי כנפיים ואומרים מי יתן לנו אבר כיונה נעופה ונשכונה באהלי החכמה הזאת והרי נתבארו כל הכתות אשר בעם בני ישראל אשר כלם כאחד נמנעו מלהחזיק בחכמה הזאת כל אחד כפי סבתו ופנייתו עד שנתקיים בנו בעו"ה אין מנהל לה מכל בנים ילדה וכו' פי' כי עם היות' בנים מרי קבל' עכ"ז נתייאשו מלהתעסק בחכמ' הזאת ואין ספק כי דברים אלו בנבואה נאמרו על דורות אלו האחרונים שלא כסברת חכמי דורותינו אלה החושבים בדעתם כי כבר השיגו מה שצריך להם ושמחים בחלקם והנה הכתוב מעיד וירא כי אין איש וישתומ' כי אין מפגיע בלשון שלילה אוי לאזניים שכך שומעו' ואוי לעינים שכך רואות עדותו יתברך עלינו ואין לנו לב לדעת לחזור ולהתעסק בחכ' הזאת להחזיק בדעת הבורא ית' כמ"ש ואביט ואין עוזר ואשתומם ואין סומך והוא בהיותינו עסוקי' בחכמ' הזא' כי ע"י תתקרב הגאולה וכביכול ישועתה לשכינת עוזו היינו ממהרי' להצמיחה כמש"ה ותוש' לי זרועי לי ממש כביכול וכנ"ל במאמ' שהתחלנו בהקדמתינו זאת כי הכל תלוי בעסק החכמה הזא' ומניעתינו מלהתעסק בה היא גורמת איחור ועכוב בנין בית מקדשנו ותפארתינו המכונה ונקר' הר הכרמל כמש"ה ראשך עליך ככרמל וזמש"ה ראיתי והנה הכרמל מדבר כי לסבות הנ"ל היה הכרמל מדבר שמם בעו"ה כנ"ל כי כל דור שלא נבנה ב"ה בימיו הרי הוא כאלו נחרב בימיו וכל עריו הם ערי יהודה נתצו גם הם וכל הרעה הזא' היא מפני ה' מפני חרון אפו פי' מפני החכמה הזא' אשר עסקה להורו' כי כל התור' שמותיו של הקב"ה וז"ש מפני ה' היא החכמה שאין מתעסק בה וגם מפני חרון אפו פי' כי אין לו להקב"ה קורת רוח בעולמו אלא כאשר עוסקי' בחכמה זו וכמ"ש בתלמוד בכל

אותם המעשים של ריב"ז ושל ר"א בן ערך ור"י הכהן כשהיו דורשים במעשה מרכבה ירדה אש שכינתו ית' וסבבה כל האילנות משא"כ בהיותם עוסקים בפשטי' וכמ"ש במ' משלי על פסוק לא ירעיב ה' נפש צדיק וז"ל אמר ר' ישמעאל בא וראה כמה קשה יום הדין וכו' היה ר' ישמעאל אומר אוי לה לאותה בושה אוי לה לאותה כלימה וכו' בא מי שיש בידו מקרא ואין בידו משנה וכו' בא מי שיש בידו ב' סדרים וכו' בא מי שיש בידו הלכו' וכו' בא מי שיש בידו תורת כהנים וכו' בא מי שיש בידו ה' חומשי תורה וכו' בא מי שיש בידו אגדה בא מי שיש בידו תלמוד וכו' והקב"ה אומר לו בני הואיל ולא נתעסקת בתלמוד צפית במרכבה צפית בגאות שלי שאין הנאה לי בעולם אלא בשעה שת"ח יושבים ועוסקי' ומביטי' ומציצים ורואים והוגים המון התלמוד הזה כסא כבודי היאך עומד וכו' חשמל היאך עומד וכו' ברק היאך עומד וכו' כרוב וכו' וגדולה מכלם מצפרני ועד קדקדי וכו' וכי לא זה הוא הדרי זה הוא גדולתי זהו הדר יפיי שבני מכירין את כבודי וכו' הרי מבואר בפירו' אף בדברי התנאים שאין האדם יוצא ידי חובתו לגמרי בעסק המקרא והמשנה והאגדה והתלמו' בלבד אלא הוא מחוייב לעסוק בכל יכלתו בסתרי תורה ובמעשה מרכבה כי אין הנאה להקב"ה מכל מה שברא בעולמו רק בהיות בניו למטה עוסקים ברזי התורה להכיר גדולתו ויופיו ומעלתו כי בפשטי התו' ובספוריה ובדיניה ובמצותיה בהיותם כפשטם אין בהם שום היכר וידיע' לידע את בוראם ית' אדרבה יש בהם מצות וחקים שאין הדעת סובלם וכל אומו' העולם מונין את ישראל ואומרי' להם וכי מה התורה הזאת אשר צוה אלקיכם אתכם דברים שנראין כחידות ומשלים ליקח קרן פרה ולתקוע בו ביום ר"ה ואתם אומרי' שעי"כ השטן הרוחני המקטרג העליון מתערבב וכיוצא מדברים אלו כמעט רוב מצות התורה ובפרט פרטי דיניהם אין השכל סובלם וא"כ היכן הוא הדר התו' ויופיה וגדולתה ועל כיוצא בזה נאמר אם צדקת מה תתן לו ואם חטאת מה תפעל בו כי השכר והעונש אשר עליהם הוא לך לבדך אמנם בסודו' התו' ובעסק כוונת המצות ע"ז נאמר בהפך אם בטובה נאמר תנו עוז לאלהים ואם ברעה נאמר צור ילדך תשי ונאמר ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעי' בי בי דיקא ולא לי בי ממש כביכול ודברי אלו מבוארי' לאשר נגע אלהים בלבו וז"ס מ"ש לעי' כי הקורא במשנה ובתלמוד נקר' עבד המשמש את רבו ע"מ לקבל פרס משא"כ בחכמת האמת כי הוא מתקן כביכול ונותן עוז וכח למעלה וזהו נקר' עוסק בתו' לשמה בלי ספק ולא עוד אלא שלא נברא האד' אלא כדי שילמוד חכמ' הקבל' אלא שצריך שיהיה גופו נקי בתחלה ע"י המצו' המעשיו' שכל תכליתן לדבר זה והם מוכרחים עכ"פ ואח"כ תוכל הנשמה הנקרא' נר ה' נשמת אדם להאיר בגוף הזה כנר הנתונה תוך עששית זכוכית

ומאירה ונותנת לו כח להבין סתרי התו' ומגלה עמוקו' מני חשך וז"ס מש"ה מצות ה' ברה מאירת עינים ר"ל להבין סתרי תו' על ידה שהם תכלי' הכל כנז' בזהר שיר השירי' ע"פ הגידה לי שאהבה נפשי וכו' זכאין אינון כל דמשתדלין למנדע בחכמתא דמאריהון ואינון ידעי' ומסתכלים ברזין עילאין בגין דב"נ כד נפיק מהאי עלמא בהאי איסתלקו מיניה כל דינים דעלמא ולא עוד אלא דמתפתחאן ליה תריסר תרעי דאפרסמונא דכיא דכל חכמתא עילאה תליא בהו ולא עוד אלא שהקב"ה חקיק ליה בההוא פורפירא דכל דיוקנין גליפן תמן בהאי עלמא ובעלמא דאתי והקב"ה אישתע' ביה בג"ע ואחסין תרין עלמין עלמא דין ועלמא דאתי חכמתא דאיצטריך ליה לב"נ למנדע ולאסתכלא ברזין דמריה חד למנדע ליה לגופא ולאשתמודעא מאן איהו והיך איהו ותקינא דגופא היך אתתקן והאיך איהיו זמין למיעל בדינא קמי מלכא דכלא וחד למנדע ולאסתכלא ברזין דנשמתין מאן איהי ההיא נפש דביה ומאן אתייא ועל מה אתייא להאי גופא סרוחה דיומא כאן ומחר בביה קברי וחד למנדע ולאסתכלא בהאי עלמא דאיהו ביה ועל מה אתקן ולבתר ברזין עילאין לאשתמודע למארי וכל דא יסתכל בר נש מגו נהירו דאורייתא ת"ח כל מאן דאזל לההוא עלמא בלא ידיעה אע"ג דאית ביה עובדין טבין סגיאי' מפקין ליה מכל תרעין דההוא עלמא וכו' ת"ח מה כתיב אם לא תדעי לך היפה בנשים אם אנת אתיא בלא ידיעה ולא אסתכלת בחכמ' עד דלא אתית להכא ולא ידעת רזין דעלמא עילאה אע"ג דאנת היפה בנשים במצות ובמעשים טובים לית אנת כדאי למיעל הכא צאי לך וכו' בפ' פקודי ד' רמ"ז ע"א וז"ל האי חיותא קדישא קימא כד נשמתה סלקא ומטאת לגבה כדין שאיל לה ברזא דחכמת' דמארה וכפום האי חכמתא דרדיף אבתרא ואדבק הכי יהבי' ליה אגריה ואי יכיל לאדבקא ולא אידבק דחו ליה לבר ולא עיילא וקיימה תחות ההוא היכלא בטמירו בכסיפו וכד נטלו גדפייהו אינון שרפים דתחותא כדין כלהו בטשי בגדפייהו ואוקדון לה וכו' והכי אתדנת בכל יומא נהירת ולא נהירת ואע"ג דעובדין מבין אית ליה בגין דלית אגרא בההוא עלמ' כאינון דמשתדלי בחכמת' לאסתכלא ביקרא דמאריהון ולית שיעורא דאינון דידעי חכמת' ביקרא דמאריהון עכ"ל ואין ספק כי לכאורה ישתומם האדם בראותו מ"ש לעיל בשני המאמרים דאע"ג דאית ליה עובדין טבין סגיאין מפקין ליה מכל תרעא דההוא עלמא ואתדנת בכל יומא אמנם המשכיל בדברי ריב"ז רבן של תנאים מארי משנה שראוהו בעת פטירתו שהיה בוכה והשיב שיש לפניו ב' דרכי' ולא היה יודע באיזה דרך מוליכים אותו ובמס' סוכה ספרו עליו גדולות ונפלאות ואמרו עליו שלא הניח לא מקרא ולא משנה ולא תלמו' וכו' ומעשה מרכבה שיחת דקלים וכו' ועכ"ז היה מתייירא גם מצינו בר' אבהו אשר שופריה מעין

שופריה דיעקב אע"ה כפי קשר נשמתו בו ואמרו בגמ' כי עליו נאמר זקן ונשוא פנים הוא הראש דא ר' אבהו שהיו נושאים פני' לדורו בעבורו בשמי' והיה אומר בשעת פטירתו ואני אמרתי לריק יגעתי לתהו והבל כחי כליתי וכל בעל שכל יתמה מדברי' אלה ולא יובנו זולתי במ"ש למעלה ענין הפרש עסק התור' בפשטיה שהם תורת העה"ז אשר היא הבל לפני תורתו של משיח ותור' העה"ב וז"ס לתהו והבל כחי כליתי ואלו באתי להאריך בביאור כל המאמרי'האלו יכלה הזמן והמה לא יכלו אכן נוכל להבין בדרך קצרה כפי הנז"ל כי שכר מצו' ותור' הפשטיית היא בעה"ז ובג"ע הארץ האמנם למיעל לעלמא עילאה אי אפשר עד שיעסוק האדם כפי יכלתו כפי אשר תשיג ידו בחכמ' הזהר ואי לא כדין מפקי ליה מכל תרעין דעלמא עילאה אע"ג דאיהי יפה במצו' ובמע"ט ולכן חלק הנפש והרוח נשארים למטה בג"ע הארציי אמנם הנשמה שהיא חלקה בסודו' התו' נענשת ואתקודת לבר מהיכלין עילאין דג"ע העליון כנ"ל וז"ש האי חיותא קדישא קימא כד נשמתא סלקה ולא אמר כד נפשה או רוחא והבן זה ולא תתבהל בראותך כמה מאמרי רז"ל חלוקי' בענין זה והנה היה צריך המאמר של שיר השירים ביאור רחב אבל מי שיעסוק בחבורינו זה ובפרט בש"ח שער הגלגול יוכל להבין את דבריו וכבר נרמז כ"ז גם בדברי רז"ל במדרשים וכמ"ש בשמות רבה פ' כי תשא וכן במ' תנחומא בפ' כי תשא ע"פ איפה הית' ביסדי ארץ וגם ע"פ ראו קרא ה' בשם בצלאל וכו' כי כל הצדיקים וכל באי עולם מזרע ישראל תלויים בגופו של אדה"ר זה בגופו וזה בראשו וזה באזנו וזה בצוארו וכו' וכן עד"ז כל הנפשות תלויים בנפשו וכל הרוחות ברוחו וכל הנשמו' בנשמתו וכמו שגופו של אדה"ר כלול מרמ"ח אברים ושס"ה גידים כן נפשו רוחו ונשמתו גם כלם תלוים בתור' שיש בה רמ"ח מצו' עשה ושס"ה מצו' לא תעשה אשר ז"ס מ"ש ר"ל א"ל ר' פלוני אבוך במאי הוה זהיר וכו' ואל זה רמזו ז"ל המאמר הזה בשיר השירי' במ"ש ועל מה אתיא להאי גופא סרוחה וכו' גם כל העולמות כלם הם בחי' אדם אחד כלול מתרי"ג אברי' וגידי' וכמו שמצינו כנפי הארץ טבור הארץ עין הארץ לב השמי' וכיוצא באלו וכנז' בס' הזהר בריש פ' תולדות ד' קל"ד ע"א וז"ל לית לך כל שייפא ושייפא דקיימא ביה בב"נ דלא הוי לקבליה בריה בעלמא דהא כמה דב"נ איהו מתפליג שייפין וכו' הכי נמי עלמא כל אינון ברין כלהו שייפין שייפין קיימין אילין על אילין וכו' ואל זה רמז מ"ש למעלה למינדע ליה לגופה לאשתמודע מן איהו וכו' ואמר עוד וחד למנדע ולאסתכלא בהאי עלמא דאיהו ביה ועל מה אתתקן באופן כי האדם צריך להשיג ע"י טרחו בחכמה הזאת עד שידע שורשו ואחזיתו בגוף האדם העליון היכן וכן ברוחו ונפשו ונשמתו וכן אחזיתו במצות התורה בפרטות היכן עיקר אחזיתו ובזה תבין

ותשכיל מ"ש חז"ל כל העושה מצוה אחת מטיבין לו ומאריכין ימיו ונוחל את הארץ וכל מי שאינו עושה מצוה אחת אין מטיבין לו ואין מאריכין ימיו וכו' במשנה הזאת נתחבטו בה המפרשים ודי עתה בביאו' מאמר זה שאין עתה מקומו. והנה הנביא ירמיה ע"ה אחר שניבא כל הפסוקי' הנז' סיים בנחמה ואמר כי כה אמר ה' שממה תהיה כל הארץ וכלה לא אעשה ואמר כי בלשון נתינת טעם והוא כדי לתרץ ענין קושי' אחת הנולד' מעתה עם האמור כי הנה למעל' אמר ראיתי והנה אין אדם ר"ל אין מי שיודע בחכמה וא"כ מעתה האדם פטו' ומותר מלהתעסק בחכמ' הזאת אחר שאין לו מי שילמדנה ויקבלנה ואם קבלה נקבל ואם לאו איך נוכל לקבלה לכן אמר בלשון נתינת טעם כי אין כך הוא הענין כמו שתחשו' כי הרי אין הקב"ה בא בטרוני' עם בריותיו כי כה אמר ה' שממה תהיה כל הארץ ירצה כי אעפ"י אשר עתידה הארץ להיות שממה באין מי שעוסק בחכמה הזאת עכ"ז וכלה לא אעשה כי ה' צבאות הותיר לנו שריד כמעט איש רשום בכל דור ודור הן רב הן מעט ואף גם זאת בדור הזה האחרון לא מאסנו ולא געלנו להפר בריתו אתנו ח"ו וכמ"ש בתקוני' כנ"ל דבדרא בתראה בסוף יומיא יתפרנסון מהאי חבורא ובגיניה וקראתם דרור בארץ וגו' כנ"ל גם בס"ה פ' וירא דקי"ח ע"א וז"ל וכד יהא קריב ליומי משיחא אפי' הני רביי דעלמא זמינין לאשכחא רזין טמירין דחכמתא וכו' הרי מבואר כי עד עתה היו דברי חכמת הזוהר נעלמות ובדרא בתראה תתגלה ותתפרסם חכמה הזאת ויבינו וישכילו ברזי התורה שלא השיגו הקודמי' אלינו ובזה נסתלקה השגת הפתאי' המק' ואומרים איכשור דרי ואם דורות שלפנינו לא השיגו איך נדענה אנחנו ובזה יסכר פיהם ואמנם עם היות זה פשוט ומבואר כי באלו הדורות האחרונים יתפרנסון מהאי חבורא ותתגלה עליהם החכמה הזאת הנה לא כל הרוצה ליטול את השם יבוא ויעול כי רזי התורה וסתריה לא יתגלו לבני אדם בכח עיונם החומריי לולי ע"י שפע אלהי' המושפ' ממרום קדשו ע"י שלוחיו ומלאכיו או ע"י אליהו הנביא ז"ל כמו שנבאר בסוף הקדמה זו ונביא ראיה מדברי רשב"י ע"ה בס' התיקונים וע"ש עוד ראיה לזה כי רוב דברי הרשב"י ע"ה בס"ה ובתיקוני' ובמדרש שיר השירי' הכל נגלה אליו ע"י אליהו הנביא ז"ל וכו' וע"י נשמת הצדיקים המתגלי' אליו בכל דור ודור אשר זה ענין ספרא דר"מ שכלם ויכוח הרשב"י ע"ה עם נשמת מרע"ה וכנז' בהקדמת ס' התיקונים ע"ש באורך בהקדמ' הב' די"ג ע"א וז"ל בההו' זמנא דאתחב' האי חבור' רשותא אתייהב לאליהו הנביא ז"ל לאסכמא עמהון ביה ולכל מארי מתיבתאן דלעיל' ותתא וכל חיילין דמלאכין עילאין ותתאין ונשמתין עילאין דצדיקי' למהוי עמהון באסכמות' וריעות' וכו' ובזה יסכר פי הדוברי עתק בגאוה ובוז על הקדוש מלאך ה' צבאות רשב"י ע"ה ועל ספרו ס' הזוהר

אשר אף בתלמודא דידן במס' סוכה בפ' לולב וערבה דמ"ה ע"ב אמרו שם עליו א"ר חזקיה א"ר ירמיה משום רשב"י יכול אני לפטור את כל העולם כלו מיום הדין כו' ראיתי בני עליה והם מעטים אם אלף הם אני ובני מהם אם מאה הם אני ובני מהם אם ב' הם אני ובני מהם עם היות שהיו בדורו כל התנאים ר"מ שהיה מאיר עיני חכמים בהלכה ור"י ור' יוסי ע"ה וכיוצא בהם ראשי תנאים וחליל' וחס מלהאמין שהיה משבח את עצמו אף אם אינו כן כי לא היה נכתב בתוך התלמוד ובלי ס' לא יסבור זה אלא איזה מין או אפיקורוס גם בבראשית רבה פ' ל"ה וז"ל ויאמר אלהים זאת אות הברית וכו' לדורות עולם א"ר יודן לדרת כתיב וכו' ר' חזקיה מוציא דורן של אנשי כנה"ג ומביא דורו של רשב"י ר' חזקיה אמר כן אמר רשב"י אי בעי אברהם למקרביה עד גבאי ואנא מקרבנא מגבאי עד מלכא משיחא והרוצה לידע זכות דור אנשי כנה"ג ותכלית מעלתם יסתכל בפרקי היכלות בפ"ל ועכ"ז אמר ר' חזקיה מוציא דורם של אכה"ג ומביא תחתיהן דורו של רשב"י ז"ל ושם ביאר טעם כי בזכותו הוא עצמו לא נראתה הקשת כנז' שם משמיה דאליהו ז"ל לריב"ל ז"ל גם איתא בתלמוד ירושלמי וז"ל א"ר עקיבא לר' שמעון דייך שאני ובוראך מכירין ערכך עכ"ל והנה יש מוציאי דבה על ס' הזוהר באומרם כי הנה בריש הקדמת התקונים בדף ב' ע"ב כתב שם ההוא מאמר של אותו אמורא שהיה נקרא רבה בר בר חנה דהוה קאזל בחדא ספינתא וחזא חד צפור וכו' וכן בפ' פנחס בר"מ ד' רפ"ג ע"ב וז"ל והא אתמר דאיהו צפרא דבר בר חנה וכו' עוד שם בפרשת פנחס דף רי"ו ע"ב ענין ר' אלעזר בן פדת האמורא וכאלה רבות ומי פתי יסור הנה ישגיח ויראה כי כל דברי הרשב"י ע"ה הם ברוח הקודש והיה רואה בעיניו כל נשמות החכמים אף אותם העתידים להבראות וכמעשה שאיר' גם לר' ישמעאל בברייתות בפ' היכלות ע"ש וזה ג"כ ענין ריב"ז ע"ה שאמרו עליו שלא הניח מקרא ומשנה וכו' והויות דאביי ורבא עם שהיו אמוראי' ושים לבך והבן בדברים אלו וזכור נא מאמר רשב"י עצמו ובאדרא רבא בפ' נשא דקל"ב ע"ב וז"ל ארשב"י כלהו בוצינין חברייא דאתיין בהאי עזקא קדישא אסהדנא עלי שמיא עילא דעילאין וארעא קדיש' עילאה דעילאין דאנא חמי השתא מא דלא חמא ב"נ מיומא דסליק משה זמנא תניניא לטורא דסיני וכו' ועוד דאנא ידע דאנפי נהירין ומשה לא ידע כי קרן עור פניו וכו' ואל יפלא האדם מזה כי עם היות שרשב"י אחרון שבתנאים זכה למעלה כזו כי דברים אלו כבשונו של עולם אין רשות בפה לפרש עניינם הכמוס והחתום אצלינו ועד"ז אל תתפלא ממה שנספר בסוף הקדמה זאת מענין החכם הקדוש הנגלה אצלינו בזמננו ובדורינו זה ולא אוכל לפרש ואם תרצה תבין מ"ש בס' התיקינין על דור הולך ודור בא דא משה ר"מ וכנז' בתיקו' ס"ט דק"י ע"א אר"ש חברייא בודאי

קב"ה אסתכם עמנא עילאין ותתאין למהוי בהאי חבורא זכאה דרא דהאי אתגלייא ביה דעתיד כוליה האי לאתחדשא ע"י דמשה בדרא בתרא לקיימא קרא מ"ה שהי"ה הוא שיהיה ואתפשטותיה הוא בכל דרא ודרא בכל צדיק וחכם דמתעסק באוריית' עד מניינא דס' רבוא וכו' והדברי' סתומים וחתומין:

ונחזור לענין הראשון כי אין ספק שדברי' אלו לא יובנו בעיון אנושי חומריי' אלא בקבלה מפה אל פה או מפי אליהו ז"ל או מפי הנשמות המתגלים בכל דור ודור אל הראויים להם והרמב"ן ז"ל אחרון המקובלים קרוב לדורינו כתב בסוף הקדמת ספרו על ביאור התורה בלשון הזה וז"ל ואני הנני מביא בברית נאמנה נותנת עצה הגונה לכל מסתכל בס' הזה לבל יסבור סברא ואל יחשוב מחשבה בדבר מכל הרמזים אשר אני כותב בסתרי התור' כי אני מידי' נאמנה שלא יושגו דברי ולא יודעו כלל בשום שכל ובינה זולת מפי מקובל חכם לאוזן מקבל ומבין והסברא בהם אולת ומחשבה רבת הנזקין ומונעת התועל' אל יאמין בשוא נתעה כי לא תבואהו בסברותיו רק רעה כי ידברו אל ה' סרה לא יכלו כפרה אל יהרסו אל ה' לראות וכו' ואם הרמב"ן ז"ל אחרון כל המקובלי' הפליג לדבר בזה באומרו שלא יושגו דבריו בענייני הרמזים ובסודות התורה כלל ועיקר איך יעלה בדעת אנושי להבין בעינו ובשכלו דברי אלהי' חיים דברי הרשב"י ע"ה אשר דברותיו כלהבי אש אוכלה וחתומים וסתומים באלף חתימות הלא תראה כי בעת פטירתו בריש אדרת האזינו לא ניתן רשות לשום אחד מאותם שבעה עיני ה' העומדים אז אצלו לכתוב סתרי הזוהר אלא לר' אבא כנז' שם וכך אסדרנא לכו ר' אבא יכתוב ור' אלעזר ברי ילעי ושאר חברייא ירחשון בלבהון ועם שניתן לו רשות לכתוב מצאנו ראינו בפ' משפטי' דקכ"ג ע"ב וז"ל שאל ר"א לר' אבא כל הני תיקוני' אבא גלי לון בגין דלא ליעול בכסופא לעלמא דאתי השתא אמאי צריכי לגלאה א"ל ר' אבא ההוא דכתבנא אנא מבוצינא קדישא אמינא כתבוהו לגבי חברייא דהא אינון ידעין מילין דהא אתיישבן מילין בלבן ומכאן ולהלאה סתימין מילין ע"כ והנה עם שכבר נתן לו רשות רשב"י לכתוב וגם כי לא למד רק לאותם הז' חברים דעלו ונפקו באדרא קדיש' ועכ"ז הקפיד ר' אלעזר בנו ונתכעס על זה וגם הוא עצמו השיב לו דמכאן ולהלאה להוו מילין סתימין בגוונא אבל לשאר חכמי דורם עם היות' תנאים לבם רחב כפתחו של אולם עם היותם כתובי' הם אצלם מילין סתימי' ולא אתגליין אלא לחברייא האילין בלחוד ואף גם הם בתוך מחשבות לבם ולא מן הפה ולחוץ וכמ"ש סתימים מילים בגוונא ולא אמר ביננא וכן בפ' ויחי דרי"ז ע"א אמר שם בכה ר' אבא ואמר ר' שמעון דטחנין מיניה מנא טבא וכו' ולא אשתאר בעלמ' מיניה בר כמה דכתיב קח צנצנת אחת ותן שמה מלא העומר מן וכו' למשמרת

לאצנעות' ואלו באתגלייא לא כתיב והשתא מאן יכיל לגלאה רזין ומאן ינדע לון גם בפ' אחרי מות דף ע"ט ע"א וז"ל בתר דשכיב ר"ש היו חבריי' אמרי אל תתן את פיך לחטיא את בשרך ואין ספק כי לולי שרשב"י הכיר וידע ברוח קדשו כי ר' אבא היה חכם גדול ויודע להלביש ולהעלים הדברים דרך חידה ורמז שלא יבינו אפי' חכמי הדור ההוא לא היה מצוהו שיכתוב כי הנה שם באדרת האזינו עצמה דף רצ"ד ע"ב אמר כל מאן דמגלה רזין בידו' דנשמתי' לאו איהי מגופא דמלכא קדיש' ובג"ד כד תפוק נשמתי' וכו' ווי לי' ווי לנשמתי' זכאה חולקהון דצדיקי' דמכסיין רזין עילאין דקב"ה וכו' וכן בפ' פנחס ד' רמ"ד ע"א ברעי' מהימנ' ע"פ ועשירית האפה סולת וגו' וז"ל א"ר מאיר מאן דמזלזל בפרורין דנהמא וכו' וכ"ש מאן דמסר רזין דאוריית' וסתרי קבלה וסתרי מעשה בראשית או סתרי אתוון דשמא מפרש לאנשים דלאו אינון הגוני' וכו' עליה אתמר נודד הוא ללחם איה ללחמה של תורה ולית מאן דישגח עליה וכו' והנה נודע מה שכתב הרמב"ם ז"ל בהקדמת ספר המור' על משנת ולא במרכבה ביחיד וז"ל ואלו ביאר האדם העניינם אלו בס' יהיה כאלו דורשם לאלפים מבני אדם וכו' והטע' לפי שהכתיבה קיימת לדורי דורים להגונים ובלתי הגונים ורשב"י נאה דורש ונאה מקיים והגם שציוה לר' אבא שיכתוב ובהיותו שיכתבם בהעלם גדול כאלו לא נכתבו כלל דמו ומעתה יוכל האדם להקשו' על דברינו אלה ולומר א"כ ר'אבא טרח על חנם ללא צורך לכתוב דברי' סתומים וחתומי' אמנם תשובתך בצדך ממ"א תיקונים הנ"ל דבדר' בתראה יתפרנסון מהאי חבור' ועתיד לאתגלי' וכו' וכן ממאמרו בתיקון ס"ט דף ק"י ע"א דעתיד כוליה האי לאתתדש' ע"י דמשה נביאה בדרא בתראה וכו' וממאמר פ' וירא ד' קי"ז ע"א וכד יהא קריב ליומי משיחא אפי' רביי דעלמא זמינין לאשכח' רזין טמירין דחכמת' וכו' ולכן בראות רשב"י ז"ל ברוח קדשו ענין זה צוה לר' אבא לכתוב ס' הזוהר בדרך העלם להיותו מוצנע למשמרת עד דרא בתראה קריב ליומיה מלכה משיחא כדי שבזכות המתעסקים בו תצמח הגאולה בימינו בע"ה כנ"ל בפ' ויחי דף רי"ז ע"א על דא כתיב קח צנצנת אחת ותן שמה מלא העומר מן וכו' למשמרת לאצנעות' והבן זה מאד:

והנה אין בכל דור ודור שלא נמצאו בו אנשים יחידי סגול' ששרתה עליהם רוה"ק והיה אליהו הנביא ז"ל נגלה עליהם ומלמד אותם סתרי החכמה הזאת וכמו שנמצא כתוב בספרי המקובלי' גם בעל ספר הרקנטי כתב בפ' נשא בפ' ברכת כהנים וז"ל והפ' הא' הוא דעת החסיד רבינו יצחק ן' הרב ז"ל שהיה ג' לאליהו ז"ל כי נגלה להראב"ד ולמד לו חכמת הקבלה והוא מסרה להראב"ד בנו וגם נגלה לו והוא מסרה לבנו הר' יצחק סגי נהור שלא ראה מעולם וגם לו נגלה והוא מסרה לב' תלמידו הא' ר' עזרא שפי' שיר

השירי' והב' ר' עזריאל ואחריהם נמשכה להרמב"ן ז"ל והראב"ד עצמו בס' השגותיו להרמב"ם ז"ל על הלכות לולב פ"ח גבי דין ההדס שנקטם ראשו כשר השיג עליו הראב"ד ז"ל וכתב ז"ל א"א כבר הופיע רוה"ק בבית מדרשנו מכמה שנים והעלונו שהוא פסול וכו' גם בה' בית הבחירה בפ' ששי במ"ש הרמב"ם שהנכנס למקדש בזמן הזה חייב כרת השיג עליו וכתב א"א וכך נגלה לי מסוד ה' ליראיו עכ"ל:

והנה היום אביע חידות ונפלאות תמים דעים כי בכל דור ודור הפליא חסדו אתנו אל ה' ויאר לנו ע"י השרידים אשר ה' קורא בכל דור ודור כנז' וגם בדורינו זה אלהי הראשונים והאחרונים לא השבית גואל מישראל ויקנא לארצו ויחמול על עמו וישלח לנו עיר וקדיש מן שמייא נחית הרב הגדול האלהי החסיד מורי ורבי כמהר"ר יצחק לוריא אשכנזי זלה"ה מלא תורה כרמון במקרא במשנה בתלמוד בפלפול במדרשים והגדות במעשה בראשית במעשה מרכבה בקי בשיחת אילנות בשיחת עופות בשיחת מלאכים מכיר בחכמת הפרצו' הנז' ברשב"י בפ' ואתה תחזה יודע בכל מעשי בני אדם שעשו ושעתידים לעשות יודע במחשבו' ב"א טרם יוציאו' מן הכח אל הפעל יודע עתידו' וכל הדברים ההווים בכל הארץ ולמה שנגזר תמיד בשמי' יודע בחכמת הגלגול מי חדש ומי ישן ואיפת האיש ההוא באיזה מקום תלויה באדם העליון ובאה"ר התחתון יודע בשלהבת הנר ולהבת אש דברי' נפלאים מסתכל וצופה בעיניו נשמות הצדיקים הראשונים והאחרוני' ומתעסק עמהם בחכמת האמת מכיר בריח האדם כל מעשיו ע"ד ההו' ינוקא בפ' בלק וכל החכמות הנזכרים היו אצלו כמונחי'בחיקו בכל עת שירצה בלתי יצטרך להתבודד ולחקור עליה' ועיני ראו ולא זר דברי' מבהילים לא נראו ולא נשמעו בכל הארץ מימי רשב"י ע"ה ועד הנה וכל זה השיג שלא ע"י שמוש קבלת מעשי' ח"ו כי איסור גדול יש בשמושם אמנם כ"ז היה מעצמו ע"י חסידותו ופרישותו אחרי התעסקו ימי' ושנים רבים בספרים חדשים גם ישנים בחכמה הזאת ועליה' הוסיף חסידות ופרישות וטהרה וקדושה היא הביאתו לידי אליהו הנביא שהיה נגלה אליו תמיד ומדבר עמו פה אל פה ולמדו זאת החכמה וכמו שאירע להראב"ד ז"ל כנ"ל בשם הרקאנטי ואף אם פסקה נבואה רוח הקדש ע"י אליהו ז"ל לא פסק וכמו שהובא בפסוק נביאים ע"פ ודבורה אשה נביאה תנא דבי אליהו מעיד אני עלי שמי' וארץ הן איש או אשה וכו' אפי' עבד אפי' שפחה הכל לפי מעשיו מיד רוח הקדש שורה עליו ועד"ז הזכירו ג"כ שם ע"פ ואלה דברי דוד האחרונים ע"ש. גם נז' בהקדמת התיקונין בכתיבת יד וז"ל ואנת אליהו עתיד לאתגלייא בסוף יומיא ואית מאן דעתיד לאתגלייא ליה אפין באפין. ואית מאן דעתיד לאתגלייא ליה בטמירו בעין השכל דיליה וכו' והנה מלבד החקירות והנסיונות

והמופתים אשר ראינו בעינינו מן הרב הנז' זלה"ה הנה הדרושים והדברים עצמם אשר בחבורי זה יעידון יגידון וכל רואיהם יכירום כי דברים עמוקים ונפלאים כאלה אין יכולת בשכל אנושי לחבר' אם לא בכח השפעת רוה"ק ע"י אליהו ז"ל. ולמען אל ישט לבך אל אשר תמצא בקצת ספרי המקובלים המחברי' ע"פ עיון שכל' האנושי אכין לך הדרך ואשכילך בדרך זו תלך באורח מישור:

הנה החכמה הזאת היתה נגלית באתגלייא עד פטירת הרשב"י ע"ה ומאז ואילך נסתם חזון כנ"ל מאותו המאמר דפ' ויחי ד' רי"ז ע"א כאשר ראה בחזיון חלומו ר' יהודה לרשב"י דהוה סליק על ד' גדפין מתתקנן וס"ת עמיה ולא שבק כל ספרי רזין עילאין ואגדתא דלא סליק לון בהדיה וכו' ואמר ודאי מדשכיב רשב"י חכמת' אסתלקת מארעא וכו' ולא אשתאר בעלמא בר כמה דכתיב קח צנצנת אחת וגו' למשמרת לאצנעותא וכו' וכל אחד מהחכמים היודעים בחכמה הזאת מאז ואילך היו עוסקי' בה בהסתר גדול ולא באתגלייי' ולא היה מגלה אותה אלא לתלמידו היחיד בדורו ואף זה בראשי פרקי' מפה אל פה מגלה טפח ומכסה אלף טפחים והיתה החכמה הזאת מתמוטטת ומתמעטת והולכת מדור לדור עד הרמב"ן ז"ל אחרון המקובלים האמתיים והנה כל ספרי הגאונים כמו רבינו האי גאון ז"ל וחביריו כלם נכוחים למבין אין בהם נפתל ועקש אבל דבריהם בתכלית ההעלם וכן כל דברי אותם החכמי' שזכרנו לעיל בשם הרקאנטי שהיה נגלה עליהם אליהו הנביא ז"ל כלם דברי אמת וגם הם סתומים בחזקת היד גם פי' ספר יצירה שמכונה בשם הראב"ד ז"ל עם היות שחברו חכם אחר אשכנזי ואינם דברי הראב"ד עכ"ז דבריו אמיתיים וגם הם סתומים ונעלמי' גם ס' הנק' ברית המנוחה הוא נעשה ע"ד הנז"ל כענין מורי ורבי ז"ל כי נגלה אליו נשמת צדיק א' והיה מלמדו וכל דבריו סתומים וחתומים כי נאמן רוח מכסה דבר היה ועמוק עמוק מי ימצאנו גם החיבור שעשה הרמב"ן ז"ל אמת ויציב ונכון וקיים למי שיבינהו כאשר הוא עצמו כתב שם בהקדמת חבורו וזכרנוה אנחנו למעלה והנה כל ספרי המקובלים האחרונים שהיו אחר הרמב"ן ז"ל אל תקרב אליהם כי מן הרמב"ן ואילך נסתרה דרך החכמה הזאת מעיני כל החכמים ולא נשאר בהם כי אם קצת ענפי הקדמות בלתי שרשיהם ועליהם בנו המקובלים האחרונים ז"ל דבריהם בשכל אנושי ומעצמך תוכל לדעת לעמוד על המבחן כי המעיין החריף יוכל לכלול ולידע רוב הקדמותיהם וכלליהם בד' או ה' ימים וכל דבריהם כפל הענין במילות שונות וכל פרי הקדמתם היא היות י' ספי' נמצאות וחברו תלי תלים של ספרי' בענין אשר כללות דבריהם יכתבו בב' או בג' קונטריסים ולא כן מצינו בראשונים וכמ"ש ז"ל ע"פ קווצותיו תלתלים שהיה ר' עקיבא דורש על כל קוץ וקוץ תלי תלים של הלכות

גם ריב"ז ור' אליעזר ור' יהושע ור' עקיבא היו אומרים אם יהיו כל השמים גוילים וכל הימים דיו וכל הקנים קולמוסים וכל בני אדם לבלרין לא יספיקו לכתוב מה שקבלתי מרבותי ולא חסרתי בהם ככלב המלקק בים וכמכחו' בשפופרת וכמריח באתרוג כנז' במ' שיר השירים רבה כי הנה התורה שמותיו של הקב"ה ונקר' תורה ע"ש הוראה שהיא להורות על בוראה ית' מה הוא ומה ענינו וכמו שהוא ית' אין לו ראשית וסוף כן אין לתורתו קצבה ושיעור וכמש"ה ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים. ואנשי לבב שמעו לי אל יהרסו אל ה' לראות בספרי האחרוני' הבנוים ע"פ השכל האנושי ושומע לי ישכון בטח ושאנן מפחד רעה ולכן אני הכותב הצעיר חיים ויטאל רציתי לזכות את הרבים בהעלם נמרץ והמשכילים יבינו. וקראתי שם החבור הזה על שמי ס' עץ חיים וגם ע"ש החכמה הזאת העצומה חכמת הזוהר הנק' עץ חיים ולא עץ הדעת כנ"ל בעבור כי בחכמה הזאת טועמיה חיים זכו ויזכו לארצות החיים הנצחיים ומעץ החיים הזה ממנו תאכל ואכל וחי לעולם ואשכילך ואורך דרך זו תלך דע מן היום אשר מורי זלה"ה החל לגלות זאת החכמה לא זזה ידי מתוך ידו אפי' רגע אחד וכל אשר תמצא כתוב באיזה קונטריסים על שמו ז"ל ויהיה מנגד מה שכתבתי בספר הזה טעות גמור הוא כי לא הבינו דבריו ואם יש בהם איזה תוס' שאינו חולק עם ספרינו זה אל תשית לבך בקבע אליו כי שום א' מהשומעי' את דברי קדשו לא ירדו לעומק דבריו וכוונתו ולא הבינום בלי שום ספ' ואם יעלה בדעתך לחשוב שתוכל לברור הטוב ולהניח הרע אל בינתך אל תשען כי אין הדברים האלו מסורים אל לב האדם כפי שכל אנושי והסברא בהם סכנה עצומה ויחשב בכלל קוצץ בנטיעות ח"ו לכן הזהרתי' ואל תסתכל בשום קונטרסים הנכתבים בשם מורי זלה"ה זולתי במה שכתבנו לך בס' הזה ודי לך בהתראה זאת:

וראיתי לחלק הס' לב' חלקים וכל חלק מהם יתחלק לד' שערי' החלק הא' יתחלק לד' שערים ואלו הם. השער האחד במה שהעתקתי מכתיבת יד מורי זלה"ה עצמו שביאר כמה מאמרים וכמה דרושים. השער הב' בהקדמות ששמעתי מפי מורי זלה"ה. הג' בביאור כמה מאמרים מן ס' הזוהר וס' התיקוני' ושאר מאמרי רז"ל בתלמוד ובאגדות. השער הד' בביאור פסו' נפרדים בכל הכ"ד ספרים. והחלק הב' גם הוא נחלק לד' שערים. השער הא' בביאור כונת התפילות של החול ושל השבתות וימים טובים ור"ח וחנוכה ופורים וכל המעשים והמצות הנהוגות בכל זמנים אלו. השער הב' בביאור טעמי קצת מצות וסידרתי' כפי מקומם בכל פרש' מס' פרשיו'. השער הג' שער רוח הקודש ביחודי' והנהגות לקבל ולהשיג רוה"ק ובקצת כונות ותיקונין על קצת עבירות ודברים אחרים ולהודי' ענין חכמת הפרצוף מה ענינה וכיוצא בה. השער הד' דרוש הגלגול ובה יודי'

ג"כ שרשי נשמות פרטיי' של הנביאי' ותנאים ואמוראים ודע כי אעפ"י שחלקתי החבור הזה לח' שערים זהו ע"ד כללות אמנם אין לך אות ואות שאין בו הקדמות ואין לך ש' ושער שלא נכלל מכל הח' שערים וכמו שתראה בעיניך. גם צריך שתד' כי בסוף כל ש' ושער כתבתי כמה דרושים שקבלתי ושמעתי מפי קצת תלמידי מורי זלה"ה ששמעו מפיו באיזה זמן שאני לא הייתי יושב שם וראיתי לכותבם בכל סוף כל ש' ושער כפי עניינו ע"כ הקדמת הרב המחבר זלה"ה:

שער א

הנה בראשונה נתרץ קושיא גדולה וחזקה שנתקשו בה חכמי' גדולים ולא ירדו לסוף עומקה הלא היא, כי בהקדמת ספר הזהר בדף א' ע"ב על פסוק שאו מרום עיניכם וכו' אמרו שם כי בספיר' הכתר ובחכמה לית תמן שאלה כלל ומן בינה ואילך הנקרא' עלמא דאתי, קיימ' לשאלה אבל איהו בארח סתי' ולא אתגלייא וכיון דמטי עד מלכות הנקרא' מה מה פשפשת מה ידעת הא כלא סתים כדקדמיתא גם במאמרי' אחרים על פסוק כי שאל נא לימים ראשונים אמרו כי אין מקום שאלה ודרישה וחקירה אלא בז' ימי בראשית שהם ז' תחתונות אבל בשלשה ספי' ראשונות אין מקום חקירה כלל ובתיקונין תיקון נ"ב ד' ס"ז ע"א וזה לשונו כתר עליון דא איהו שלימו דחמשי' שערי בינה ודא איהו דלא אתיהיב למשה דעליה אתמר נתיב לא ידעו עיט ועליה אמרו רבותינו ז"ל במופלא ממך אל תדרוש ובמכוס' ממך אל תחקור אין לך עסק בנסתרות במה שהורשת התבונן ובראש תיקון זה עצמו אמר שם הנסתרות דא אינון או"א נמצא כי בשלשה ראשונות אסור לאדם לחקור ולדרוש בהם כאשר תמצא בפסק ה"ר יצחק דלטאש ז"ל בתחלת הדפסת ס' הזהר עיין שם בישוב ובתירוץ המאמר הזה וכאלה רבים ואמנם מצאנו ראינו בכל ס' הזהר ובפרט בשתי האדרות ובס' התיקונין ובס' שיר השירי' הפליא לדבר בענין שלשה ראשונו' ובהפך ממה שאמר ז"ל בהקדמתו אל ספר הזוהר שהחקיר' היא אף בספירת המלכות הנקראת מה כלומר מה פשפשת מה ידעת הא כלא סתים כדקדמית' אבל יובן ענין זה במה שיתבאר בע"ה בענין אדם קדמון לכל קדומי' ואיך כל העולמות הם ענפים מסתעפי' ממנו עד שנמצא כי עולם האצילות הוא בחי' לבוש אל שלשה אחרונות נה"י שבו הנקראי' רגליו וכבר ידעת כי עולם העשי' היא כנגד מלכות הנקראת נוקבא דז"א. אשר מקומ' באחורי ז"א בנה"י שלו בלבד נמצא כי עולם האצילות כלו הוא בחינת עולם העשי' בערך מלכות דאדם קדמון ונמצא שכל עסק ספר הזהר בעולם האצילות אפי' בשלשה ראשונות שבו איננו רק בחינת עולם העשי' בערך אדם קדמון ודי למבין כי הדברי' סתומים וחתומי' וראינו עתה להקדים קצת הקדמות כמו שייעדנו

למעלה. **א**' צריך אתה לידע כי ענין העשר ספירות הכלליות רוצה לומר הכוללות כל עולם ועולם הנה הם נכללות יחד כלם בבחינת פרצוף אדם א' כלול מרמ"ח איברים ושס"ה גידים ובו נכללות עשר ספירות באופן זה כי ספי' הכתר היא גולגלתא וחכמה בינה דעת הם תלתא מוחין וחסד גבורה תפארת הם דרועין וגופא ונה"י הם תרין שוקין ואמה הנקראת ראש הגוי' ומלכות היא נוקבא דיליה אבל אם נרצה לפרט ולחלק אלו העשר ספירות הנזכרי' הכלליות בפרטי' רבים אינם מתחלקו' רק בבחינת ה' פרצופין בלבד וכל פרצוף מהם כלול מתרי"ג איברים וגידים כנזכר וזה סדרן כי ספירת הכתר הוא פרצו' שלם כלול מעשר ספירות פרטיות ונקרא אריך אנפין ואמנם בו נכלל בחינת פרצו' עתיק יומין ואין כאן מקו' ביאורו. וספיר' חכמ' גם הוא פרצו' שלם ונקרא אבא. והבינ' גם היא פרצ' שלם ונקראת אימא. ושש ספירות אשר מחסד עד יסוד גם הם פרצוף אחד שלם ונקראים ז"א וספירה העשירית הנקראת מלכות הנקראת נוקבא דז"א גם היא פרצו' שלם כולל עשר ספירות פרטיות שבה. ואמנם בחינת ספירת המלכות הפרטית אשר היא העשירית אשר בעשר ספירות הפרטיות שבכל פרצו' ופרצוף כנזכר הנה ענינה הוא זה כי אם היא המלכות שבפרצו' הזכר כגון אבא או ז"א הנה המלכו' שבו היא בחינת העטר' שבפי גיד האמה הנקרא יסוד בסוד וברכות לראש צדיק כנזכר בס' הזוהר בפ' ויצא ד' קס"ב ע"א וזה לשונו רבי ייסא זוטא הוה שכיח קמיה דרבי שמעון אמר ליה מאי האי דכתיב וברכות לראש צדיק לצדיק מבעי ליה וכו' אבל בחינ' המלכו' אשר בפרצו' הנקרא נקב' כגון אימא או נוקבא דז"א הנה המלכות שבה היא בחינת עטרת היסוד שבה כי היסוד עצמו הוא הרחם מקום ההריון ובחינת הבשר התפוח אשר עליו בולט מבחוץ נקרא עטרה ונקרא בדברי רבותינו ז"ל שפולי מעים כנזכר בענין סימני האיילנית ועיין שם וכל זה הוא במלכות פרטיית שבכל פרצוף ופרצוף אבל בספיר' המלכות הכללית שבכל עולם ועולם הנה גם היא פרצוף שלם כולל עשר ספירות פרטיות שבה כשאר כל הפרצופין החמש' והיא נקראת נוק' דז"א כפי בחינת כל עולם ועול':

ואמנם דבר גלוי הוא כי אין למעלה גוף ולא כח בגוף חלילה וכל הדמיונות והציורים אלו לא מפני שהם כך חס ושלום אמנם לשכך את האזן לכשיוכל האדם להבין הדברי' העליוני' הרוחנים בלתי נתפסי' ונרשמי' בשכל האנושי לכן נתן רשות לדבר בבחי' ציורים ודמיונים כאשר הוא פשוט בכל ספרי הזוהר וגם בפסוקי התורה עצמ' כלם כאחד עונים ואומרי' בדבר הזה כמו שאמר הכתוב עיני ה' המה (בדפו"י ע"ב) משוטטים בכל הארץ עיני ה' אל צדיקים וישמע ה' וירח ה' וידבר ה' וכאלה רבות. וגדולה מכלם מה שאמר הכתוב ויברא אלהי' את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו זכר ונקבה וכו'

ואם התורה עצמה דברה כך גם אנחנו נוכל לדבר כלשון הזה עם היות שפשוט הוא שאין שם למעלה אלא אורות דקים בתכלית הרוחניות בלתי נתפשי' שם כלל וכמו שאמר הכתוב כי לא ראיתם כל תמונה וכאלה רבות ואמנם יש עוד דרך אחרת כדי להמשיל ולצייר בה הדברי' העליונים והם בחינת כתיבת צורת האותיות כי כל אות ואות מורה על אור פרטי עליון וגם תמונ' זו דבר פשוט הוא כי אין למעל' לא אות ולא נקוד' וגם זה דרך משל וציור לשכך את האזן כנזכר ולכן נבאר עתה הקדמה הנזכר על דרך ציור האותיות גם כן ובבחי' ציורי' אלו אם ציור האדם ואם ציור אותיות שתיהם מוכרחי' להבין ענין האורות העליוני' כאשר תראה ספרי הזוהר בנוים עפ"י שתי בחינות הציורים האלה ובחינת ציור האותיות אעשנה כמו הקדמ' אחרת וזו היא,

חלק ב

הקדמה ב' והיא זאת דע כי העשר ספירות הכלליות הכוללות כל עולם ועולם הנה הם נכללות יחד כלם בבחינת הוי"ה אחת והנה קוצו של יו"ד שיש בזאת ההוי"ה היא בספירת הכתר והיו"ד עצמה היא בחכמה וה"א ראשונה בבינה והו' בתפארת כלול משש ספירות חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד אשר כללותם יחד נקראים בשם פרצוף אחד הנקרא זעיר אנפין. וה' אחרונה מלכות דזעיר אנפין כנזכר לעיל וכל זה הוא דרך כללות בהוי"ה הכוללת כל החמשה פרצופין יחד כנזכר לעיל אבל אם נחלק כל פרצוף ופרצוף בעשר ספירות פרטיות שבו. אז תהיה בפרצוף ההוא גם כן בחינת הוי"ה אחת פרטיית כוללת עשר ספירות הפרטיות ההם על דרך הכלליות והוא כי קוצו של יו"ד היא הכתר שהוא גלגלתא שבפרצוף ההוא והיו"ד עצמה היא בחכמה שהוא מוח ימין שבפרצוף ההוא והה"א ראשונה בבינה והוא מוח שמאל שבפרצוף ההוא והוא"ו הוא תפארת כולל שית ספירן והוא שש קצוות הגוף שהם תרין דרועין וגופא ותרין שוקין ואמה אשר בפרצוף ההוא והה'א אחרונה היא מלכות והיא עטרת היסוד שבפרצוף ההוא. והנה בכלל הקדמה זו צריכים אנו להודיעך ענפים אחרים המסתעפים ממנה כי כמו שבהיותינו ממשילי' ציור האורות העליוני' בתמונת אדם המתחלק לאיברים וגידים פרטיי' שוני' זה מזה כך בהיותינו ממשילים אותם בציור אותיות יתחלקו גם הם בכמה פרטים אשר זה ענינם: **דע** כי כל אות ואות משם ההוי"ה בכל מקום שהיא בין בכללות בין בפרטות כנזכר לעיל הנה מכל אות ואות מהם יוצא הוי"ה אחת וההפרש שבהם הוא בבחינת המלויים שבהם וזה ענינם הנה היו"ד שהיא רומזת באבא שהיא הספירה הנקראת חכמה יש בה הוי"ה אחת במלוי יודי"ן כזה יו"ד ה"י וי"ו ה"י והיא בגימטריא ע"ב וההה"א ראשונה הנרמזה באימא שהיא הספירה הנקראת בינה יש בה הוי"ה אחת

במלוי כזה יו"ד ה"י וא"ו ה"י והיא בגי' ס"ג. והוא"ו הנרמזת בזעיר אנפין שהם שש ספירות חסד גבור' תפארת נצח הוד יסוד יש בה הוי"ה אחת במלוי אלפי"ן כזה יו"ד ה"א וא"ו ה"א והוא בגימטריא מ"ה והה"א אחרונה הנרמזת במלכות שהיא נוקבא דז"א יש בה הוי"ה אחת במלוי ההי"ן כזה יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה והיא בגימטריא ב"ן ועל דרך זה ג"כ בפרטות כל פרצו' ופרצו' שבחמש רצופין הנזכרים אשר בכל פרצו' מהם יש הוי"ה אחת פרטיי' כנזכר יש בה הוי"ה אחת דע"ב במלוי יודי"ן בחכמה שבפרצוף ההוא והוי"ה אחת דס"ג בבינה שבפרצוף ההוא והוי"ה אחת דמ"ה בשש ספירות חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד שבפרצוף ההוא והוי"ה אחת דב"ן במלכות שבפרצוף ההוא וכמו שכל ספירה וספירה נפרטת ומתחלקת לעשר ספירות ועשר לעשר עד אין תכלית כנודע כך הוא התחלקות מלויי ההויו"ת שהם מתרבים ומתחלקים עד אין קץ כפי סדר חלוק פרטות הספירה עד אין קץ. והנה אחרי אשר הקדמנו לך כל ההקדמות האלה צריכים אנו לעורר אל המעיין הבא להתעסק בספר הזהר כי הנה ימצא בו מאמרים רבים שונים וחלוקים וסותרים זה את זה ואם לא יהיו לו ההקדמות האלו, נוחם יסתר מעיניו ואזלת יד שכלו להבינם ויבנה עליהם במות טלואות בלות בעקודים נקודים וטלואי' טלאי על גבי טלאי כאשר הוא מצוי ונמצא דבר זה אצל המתחכמים בספר הזהר בעיון שכלם האנושי וסבת טעותם הוא מפני כי לא ידעו באיזו בחינה מתעסק המאמר ההוא ולא יבחין אם הוא באדם קדמון עצמו או אם הוא באותם האורות היוצאים ממנו אם בבחי' אורות האזן ואם בבחינת אורות החוטם ואם באורות הפה הנקראי' עולם העקודים ואם באורות העין הנקראים עולם הנקודים שהוא בחינת עולם האצילות טרם שנתקן. ואם באורות המצח שהוא עולם (בדפו"י ע"ג) האצילות אחר התיקון ואם בעולם אצילות בריאה יצירה עשיה וכ"ז הוא בדרך כללות ועל דרך זה ג"כ יש להסתכל אם מתעסק המאמר ההוא בפרטות פרצוף עתיק יומין שבכל עולם מהם או אם באריך אנפין או באבא או באימא או בישראל סבא או בתבונה או בזעיר אנפין או ברחל נוקבא דזעיר אנפין או ביעקב או בלאה. עוד צריך להבחין בפרטי פרטים אם מדבר בבחינת העשר ספירות דעגולים או בבחינת עשר ספירות דיושר בצורת אדם ואם באור המקיף או אם באור הפנימי ואם בעצמות אורות העשר ספירות או אם בכלים שלהם גדולה מכולם צריך להבחין כי אופני העשר ספירות ומצבן ומעמדן ומלואם וחסרונם עצמו מספר אם בעת אשר נאצלו ונתקנו ואם קודם תקונם שהם ענין השבעה מלכי' אשר מלכו בארץ אדום הנזכרי' בשתי האדרות ואם בעת קטרוג הלבנה ואם כאשר נברא אדם הראשון ואם אחר שחטא כי אז נשתנו כל העולמות ממציאותם ואם בדור המדבר ואם בבנין בית ראשון ואם בחרבנו ואם בבנין בית שני ואם

בחרבנו גדול' מכולם אם בימי החול ואם בשבתות אם בימים טובים ואם ביו' ואם בלילה ולא עוד אלא שבכל עת ובכל שעה משתנים העולמות ואין שעה זו דומה לזו ומי שיסתכל בענין מהלך הכוכבים והמזלות ושינוי מעמדן ומצבן בכל עת ורגע זה אינו דומה לזה כפי פגישת הכוכבים זה בזה בשינוי גמור אשר זהו סבת הנולדים שאין זה דומה לזה כפי הרגע שבו נולד ומזה יוכל להסתכל לעולמות העליונים שאין להם קץ ומספר וגם לשינוייהם כי הלא הם משתנים בכל עת ובכל רגע כי התחתונים הם צל העליונים ואם עיני שכל לך תדע ותשכיל ממוצא דברינו כי אין שכל האנושי יכול לעמוד בדקדוק על כל הפרטים האלה וע"ז אמר דוד המלך ע"ה גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך וכן שלמה המלך ע"ה אמר אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני כמבואר אצלינו בהקדמות הספר הזה ולך נא ראה בספר התיקונין בתיקון כ"ב ד' ס"ג ע"ב במאמר קם ר' שמעון ואמר סבא סבא וכו' ולבושים דאיהו לביש בצפרא לא לביש ברמשא ולבושין דלביש ביומא חדא לא לביש ביומא תניינא וכו' וממנו יתבאר לך איך משתנה מצב ומעמד העולמות אשר הם הלבושים שבהם מתלבש האין סוף לכמה שינויים בכל עת ובכל רגע וכפי השינויי' ההם נשתנו בחינת דברי המאמרים אשר בספר הזוהר וכלם דברי אלהים חיים בלי שום מחלוקת כלל ולא פליגי וכלם נכוחים למבין אין בהם נפתל ועקש חלילה וחס גם תמצא בספר הזוהר ובתיקונין כמה מיני בחינות הויו"ת שונות זו מזו במלוייהם אם במלוי שם ע"ב ואם במלוי שם ס"ג ואם במלוי שם מ"ה ואם במלוי ב"ן וצריך שתחקור שכלך ותדע באיזו בחינה מהבחינות הנזכרים לעיל מדבר המאמר ההוא כדי שתדע באיזו בחינה מהבחינות הנזכרים לעיל רומזת אותה ההוי"ה הנזכרת שם אשר בזה תבין איך עם היות שסדר ההויו"ת הם ע"ב ואח"כ ס"ג ואח"כ מ"ה ואח"כ ב"ן עם כ"ז יש בחינת ב"ן גדולה מבחינ' ע"ב וכן כיוצא בזה ובהיותך מעיין בשכלך ובחקירתך לעמוד על כל הנזכר לעיל אז אפשר שתשיג לדעת כונת המאמר ההוא שאתה עוסק בו אם יהיה אלהים עמך אם תהיה תמים בדרכיו כי לא ימנע טוב להולכים בתמים. עוד ראיתי לעוררך על ענין אחד הלא הוא כי צריך אתה לדעת כי רוב מאמרי הזוהר וכמעט כלם אינם מתעסקי' בענין העשר ספירות דבחינת עיגולים אלא בבחינת העשר ספירות שהם ביושר כמראה אדם וענין זה כולל בכל העולמות בין בהיות דבריו בעשר ספירות דאדם קדמון או באורות היוצאים ממנו או בארבע עולמות אצילות בריאה יצירה עשיה בכלליהם ובפרטיהם הכל הוא בבחינת עשר ספירות דיושר כמראה אדם והנה אם דברי אלה נוכח פניך ואל יליזו מעיניך בקראך ספר הזוהר אם תרוץ לא תכשל ויכלת עמוד ואז תלך לבטח דרכך ויהי אלהים עמך:

הנה בראשונה נתרץ קושיא גדולה וחזקה שנתקשו בה חכמי' גדולים ולא ירדו לסוף עומקה הלא היא, כי בהקדמת ספר הזהר בדף א' ע"ב על פסוק שאו מרום עיניכם וכו' אמרו שם כי בספיר' הכתר ובחכמה לית תמן שאלה כלל ומן בינה ואילך הנקרא' עלמא דאתי, קיימ' לשאלה אבל איהו בארח סתי' ולא אתגלייא וכיון דמטי עד מלכות הנקרא' מה מה פשפשת מה ידעת הא כלא סתים כדקדמיתא גם במאמרי' אחרים על פסוק כי שאל נא לימים ראשונים אמרו כי אין מקום שאלה ודרישה וחקירה אלא בז' ימי בראשית שהם ז' תחתונות אבל בשלשה ספי' ראשונות אין מקום חקירה כלל ובתיקונין תיקון נ"ב ד' ס"ז ע"א וזה לשונו כתר עליון דא איהו שלימו דחמשי' שערי בינה ודא איהו דלא אתיהיב למשה דעליה אתמר נתיב לא ידעו עיט ועליה אמרו רבותינו ז"ל במופלא ממך אל תדרוש ובמכוס' ממך אל תחקור אין לך עסק בנסתרות במה שהורשת התבונן ובראש תיקון זה עצמו אמר שם הנסתרות דא אינון או"א נמצא כי בשלשה ראשונות אסור לאדם לחקור ולדרוש בהם כאשר תמצא בפסק ה"ר יצחק דלטאש ז"ל בתחלת הדפסת ס' הזהר עיין שם בישוב ובתירוץ המאמר הזה וכאלה רבים ואמנם מצאנו ראינו בכל ס' הזהר ובפרט בשתי האדרות ובס' התיקונין ובס' שיר השירי' הפליא לדבר בענין שלשה ראשונו' ובהפך ממה שאמר ז"ל בהקדמתו אל ספר הזוהר שהחקיר' היא אף בספירת המלכות הנקראת מה כלומר מה פשפשת מה ידעת הא כלא סתים כדקדמית' אבל יובן ענין זה במה שיתבאר בע"ה בענין אדם קדמון לכל קדומי' ואיך כל העולמות הם ענפים מסתעפי' ממנו עד שנמצא כי עולם האצילות הוא בחי' לבוש אל שלשה אחרונות נה"י שבו הנקראי' רגליו וכבר ידעת כי עולם העשי' היא כנגד מלכות הנקראת נוקבא דז"א. אשר מקומ' באחורי ז"א בנה"י שלו בלבד נמצא כי עולם האצילות כלו הוא בחינת עולם העשי' בערך מלכות דאדם קדמון ונמצא שכל עסק ספר הזהר בעולם האצילות אפי' בשלשה ראשונות שבו איננו רק בחינת עולם העשי' בערך אדם קדמון ודי למבין כי הדברי' סתומים וחתומי' וראינו עתה להקדים קצת הקדמות כמו שייעדנו למעלה. **א**' צריך אתה לידע כי ענין העשר ספירות הכלליות רוצה לומר הכוללות כל עולם ועולם הנה הם נכללות יחד כלם בבחינת פרצוף אדם א' כלול מרמ"ח איברים ושס"ה גידים ובו נכללות עשר ספירות באופן זה כי ספי' הכתר היא גולגלתא וחכמה בינה דעת הם תלתא מוחין וחסד גבורה תפארת הם דרועין וגופא ונה"י הם תרין שוקין ואמה הנקראת ראש הגוי' ומלכות היא נוקבא דיליה אבל אם נרצה לפרט ולחלק אלו העשר ספירות הנזכרי' הכלליות בפרטי' רבים אינם מתחלקו' רק בבחינת ה' פרצופין בלבד וכל פרצוף מהם כלול מתרי"ג איברים וגידים כנזכר וזה סדרן כי ספירת הכתר הוא

פרצו' שלם כלול מעשר ספירות פרטיות ונקרא אריך אנפין ואמנם בו נכלל בחינת פרצו' עתיק יומין ואין כאן מקו' ביאורו. וספיר' חכמ' גם הוא פרצו' שלם ונקרא אבא. והבינ' גם היא פרצ' שלם ונקראת אימא. ושש ספירות אשר מחסד עד יסוד גם הם פרצוף אחד שלם ונקראים ז"א וספירה העשירית הנקראת מלכות הנקראת נוקבא דז"א גם היא פרצו' שלם כולל עשר ספירות פרטיות שבה. ואמנם בחינת ספירת המלכות הפרטית אשר היא העשירית אשר בעשר ספירות הפרטיות שבכל פרצו' ופרצוף כנזכר הנה ענינה הוא זה כי אם היא המלכות שבפרצו' הזכר כגון אבא או ז"א הנה המלכו' שבו היא בחינת העטר' שבפי גיד האמה הנקרא יסוד בסוד וברכות לראש צדיק כנזכר בס' הזוהר בפ' ויצא ד' קס"ב ע"א וזה לשונו רבי ייסא זוטא הוה שכיח קמיה דרבי שמעון אמר ליה מאי האי דכתיב וברכות לראש צדיק לצדיק מבעי ליה וכו' אבל בחינ' המלכו' אשר בפרצו' הנקרא נקב' כגון אימא או נוקבא דז"א הנה המלכות שבה היא בחינת עטרת היסוד שבה כי היסוד עצמו הוא הרחם מקום ההריון ובחינת הבשר התפוח אשר עליו בולט מבחוץ נקרא עטרה ונקרא בדברי רבותינו ז"ל שפולי מעים כנזכר בענין סימני האיילנית ועיין שם וכל זה הוא במלכות פרטיית שבכל פרצוף ופרצוף אבל בספיר' המלכות הכללית שבכל עולם ועולם הנה גם היא פרצוף שלם כולל עשר ספירות פרטיות שבה כשאר כל הפרצופין החמש' והיא נקראת נוק' דז"א כפי בחינת כל עולם ועול':

ואמנם דבר גלוי הוא כי אין למעלה גוף ולא כח בגוף חלילה וכל הדמיונות והציורים אלו לא מפני שהם כך חס ושלום אמנם לשכך את האזן לכשיוכל האדם להבין הדברי' העליוני' הרוחנים בלתי נתפסי' ונרשמי' בשכל האנושי לכן נתן רשות לדבר בבחי' ציורים ודמיונים כאשר הוא פשוט בכל ספרי הזוהר וגם בפסוקי התורה עצמ' כלם כאחד עונים ואומרי' בדבר הזה כמו שאמר הכתוב עיני ה' המה (בדפו"י ע"ב) משוטטים בכל הארץ עיני ה' אל צדיקים וישמע ה' וירח ה' וידבר ה' וכאלה רבות. וגדולה מכלם מה שאמר הכתוב ויברא אלהי' את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו זכר ונקבה וכו' ואם התורה עצמה דברה כך גם אנחנו נוכל לדבר כלשון הזה עם היות שפשוט הוא שאין שם למעלה אלא אורות דקים בתכלית הרוחניות בלתי נתפשי' שם כלל וכמו שאמר הכתוב כי לא ראיתם כל תמונה וכאלה רבות ואמנם יש עוד דרך אחרת כדי להמשיל ולצייר בה הדברי' העליונים והם בחינת כתיבת צורת האותיות כי כל אות ואות מורה על אור פרטי עליון וגם תמונ' זו דבר פשוט הוא כי אין למעל' לא אות ולא נקוד' וגם זה דרך משל וציור לשכך את האזן כנזכר ולכן נבאר עתה הקדמה הנזכר על דרך ציור האותיות גם כן ובבחי' ציורי' אלו אם ציור האדם ואם ציור אותיות שתיהם מוכרחי'

להבין ענין האורות העליוני' כאשר תראה ספרי הזוהר בנוים עפ"י שתי בחינות הציורים האלה ובחינת ציור האותיות אעשנה כמו הקדמ' אחרת וזו היא,

חלק ג

הקדמה ג' והיא זאת בענין תכלית כונת בריאת העולמות ונבאר שני חקירות גדולות נתעסקו בהם המקובלי' החקירה הראשונה הוא מה שחקרו החכמי' הראשוני' והאחרוני' לדעת סבת בריאת העולמות לאיזה צורך היתה ונמנו וגמרו אומר כי הסבה היתה לפי שהנה מוכרח הוא שהקב"ה יהיה שלם בכל הפעולות ובכל השמות ובכל הכינויים של גדולה ומעלה וכבוד והנה אם לא היה מוציא פעולותיו וכחותיו לידי גלוי פועל ומעשה כביכול לא היה נקרא שלם לא בפעולותיו ולא בשמותיו ובכינויו כי הנה השם הגדול בן ארבע אותיות הוי"ה מורה על הוראת היות הוייתו יתברך נצחיית וקיימת לעד היה לעבר והווה ויהיה לעתיד טרם הבריאה ובזמן קיו' הבריאה ואחר התהפכותה אל מה שהיה ואם לא נבראו העולמות וכל אשר בהם לא תוכל להראות אמיתת הוראת הוייתו יתברך הנצחיית בעבר והוה ועתיד ולא יהיה נקרא בשם הנזכר וכן שם אדנ"י נקרא כן להורות (בדפו"י ע"ד) היות לו עבדים והוא אדון עליהם ואם אין עבדים לא יהיה נקרא בשם זה ועל דרך זה בשאר השמות כלם וכן בענין הכינויים אשר אליו יתברך כגון רחום וחנון ארך אפים וכו' לא יקרא בשמות אלו זולתי בהיות נבראים בעולם ובהיותו מרחם עליהם יקרא רחום ובהאריך אפו עליהם יקרא ארך אפים ועל דרך זה בכל הכינויים ונמצא כי בהיות העולמות והנבראים אז פעולותיו וכוחותיו יוצאים לידי פועל גלוי ויהיה אז נקרא שלם בכל פעולותיו ובכל שמותיו ובכל כינוייו והכחות בלי שום שינוי וחסרון כלל חלילה וחס. וכבר נתבאר טעם זה בספר הזוהר בפרשת פנחס ברעיא מהימנא דף רנ"ז ע"ב וזה לשונו פקודא תליסר דא קריאת שמע ואית למינדע דאיהו אתקרי חכם בכל מיני חכמות ומבין בכל מיני תבונות וכו' אלא דקודם דברא עלמא אתקרי איהו בכל אילין דרגין על שם ברייך דהוו עתידין להבראות דאי לאו ברייך דעלמא אמאי אתקרי רחום דיין אלא על ברייך דעתידין ובגין כך כל שמהן אינון כינויין דיליה על שם עובדין דעלמא וכו' אוף הכי מארי עלמא קודם דברא עלמא ובריין דיליה למאן אתקרי רחום וחנון או דיין וכו' אלא כל שמהן דיליה אינון כינויין ולא אתקרי בהו אלא על שם ברייך דעלמא וגם בפרשת בא אל פרעה ברעיא מהימנא דף מ"ב ע"ב וזה לשונו אבל לבתר דעבד האי דיוקנא דמרכבה דאדם עילאה נחית תמן ואתקרי בההוא דיוקנא הוי"ה בגין דישתמודעון ליה במדות דיליה וקרא א"ל אלהי"ם שד"י צבאו"ת אהי"ה בגין דישתמודעון ליה בכל מדה ומדה איך יתנהיג עלמא בחסד ובדינא כפום עובדיהון דבני

נשא דאי לא יתפשט נהוריה על כל בריין איך ישתמודעון ליה ואיך יתקיים מלא כל הארץ כבודו:

החקירה השנית היא קרובה אל שאלת מה לפנים מה לאחור הנזכר במסכת חגיגה פרק אין דורשין במשנה א' וזה לשונו וכל המסתכל בארבע דברים אלו ראוי לו כאלו לא בא לעולם מה למעלה מה למטה מה לפנים מה לאחור ולהיות שאלה זו עמוקה מאד גורמת סכנה עצומה אל הבא בחקירת עניינה כנזכר ע"כ לא נרחיב ידינו בביאור ולא נעמיק מאד בחקירתה אבל נכתוב בה ראשי פרקים כמציץ מן התרכים בלי הסתכלות אל הדברים העמוקים. והמשכיל על דבר זה ימצא טוב טעם ודעת אם ישית אליו לבו.

הנה החקירה הזאת היא מה ששואלים החוקרים לדעת מדוע בריאת העולם היתה בזמן שהיה ולא קדמה ולא איחרה קודם לכן או אח"כ והענין בקיצור נמרץ בהעלם גמור הוא זה בהיות כי נודע ומפורסם כי האור העליון הלא הוא נקרא אין סוף ושמו מוכיח עליו שאין בו תפיסה לא במחשבה ולא בהרהור כלל והוא מופשט ובלתי מושג מכל המחשבות העליונות והוא קדם אל כל הנאצלים והנבראים והנוצרים והנעשים והוא אשר המציאם והאצילם ולא היה בו התחלה וראשית כי תמיד היה נמצא וקיים לעד ולנצח נצחים והנה אח"כ עלה ברצונו הפשוט ונשתלשל ממנו אצילות אחד המאור הגדול מכל המאורות הנקרא אדם קדמון לכל קדומים כמו שיתבאר לקמן בעזרת האל ואח"כ נשתלשלו ממנו המאורו' הגדולים הנתלים באדם קדמון הנזכר והם מיני אורות רבים יוצאים מתוכו ומאירים חוצה לו סביבותיו מהם יש מן המוח שלו והגלגלת שלו ומהם מעיניו ומהם מאזניו ומהם מחוטמו ומהם מפיו ומהם ממצחו ומהם סביב גופו שהוא בחינת שבעה תחתונות שבו אשר סביבותיהם אורות רבים מאירים נתלים בהם הנקראים עולם הנקודים ואח"כ נשתלשלו ממנו ארבעה עולמות אצילות בריאה יצירה עשיה הנזכרים תמיד בספר הזוהר והתיקונין ואמנם אצילות אדם קדמון הנזכר ומכל שכן אצילות שאר כל האורות והעולמות אשר תחתיו כנזכר היה להם ראשית וזמן התחלת הוייתם ואצילותם מה שאין כן באין סוף שאין לו ראש וסוף חלילה וחלילה כנזכר לעיל והנה מן העת והזמן ההוא אשר התחיל התפשטות והשתלשלות האורות והעולמות הנזכרים מאז התחיל' הויית בריאת בחינ' כלם זאח"ז עד אשר בא הדבר אל המציאות אשר הוא עתה וכפי צורך סדר התפשטות והשתלשלות בסדר זמנים זאח"ז כך נעשה ולא היה אפשר להקדים או לאחר זמן בריאת העולם הזה כי כל עולם ועולם לא היה יכול להבראות טרם יברא העולם אשר עליו וכל העולמות היו נבראים ומתפשטים ומשתלשלים והולכים זאח"ז בזמנים מאוחרים זה מזה עד אשר הגיע זמן בריאת העולם

הזה ואז נברא בזמן הראוי לו אחר שנבראו העולמות העליונים שעליו ודי בזה כי לא נוכל להעמיק ולהרחיב הקולמוס בכתיבה בביאור ענין זה ככל הצורך איך וכמה ומתי והמשכילים יבינו:

חלק ד

הקדמה ד' והוא זאת בענין האין סוף איך התחיל להאציל את הנאצלים ממנו. וצריכים אנו לבאר בראשונה חקירה גדולה ומחלוקת עצום נחלקו בו כל המקובלים כי יש מי שכתב שהעשר (בדפו"י ו' ע"א) ספירות הם כסדרם עשרה מדרגות זו למעלה מזו וכך הם סדר עמידתם ומצבן ויש מי שכתב כי סדר עמידתן הוא בדרך ג' קוים ימין ושמאל ואמצע באופן זה כי שלש ספירות חכמה חסד נצח זו על גבי זו בקו ימין ובינה גבורה הוד זו על גבי זו בקו שמאל וכתר תפארת יסוד ומלכות בקו אמצעי זו על גבי זו והם כדמיון סגולתא כזה ואח"כ תחתיהן סגול וסגול והם ומלכות תחת כולם בקו אמצעי ורבים יתחכמו ויאמרו כי העשר ספירות הם כדמיון עשר גלגלים עגולים נתונים זה לפנים מזה וזה בתוך זה וגלגל הכתר מקיף את כלם וגלגל המלכות פנימי מכלם ומוקף מכלם. והנה גם מי שיסתכל בדברי הרשב"י ע"ה בספר הזוהר ובתיקונין וכן בדברי ספר הבהיר המיוחס לר' נחוניא בן הקנה ע"ה נמצא בדבריהם מאמרים נוטים לכאן ולכאן בכל השלשה סברות הנזכרים והמקובלים האחרונים נלאו לחתור וליישב אלו הסברו' ומאמרי הזוהר החולקים זה ע"ז ולא יכולו אף כי עיילו פילא בקופא דמחטא ועיקר הקושיא שיש בענין זה אשר הוא מה שערבב דעתם הוא כדי שלא יהיה להם מציאות ליישב סברות יחד הנה הוא קושיא גדולה וחזקה והוא כי מאחר שנודע ומפורסם ונזכר בספר הזוהר בהרבה מקומות אם בפרשת בהר סיני ד' ק"ט ע"ב ברעיא מהימנא וזה לשונו אנת הוא נשמה לנשמתא ולית לך נשמה עלך ולא אלהא עלך אנת הוא לבר מכלא ולגאו מכלא ולכל סטרא ולעילא מכלא ולתתא מכלא ומכל סטרא וכו' וכן בפרשת פינחס דף רכ"א ע"א וזה לשונו איהו סובב על כל עלמין ולית סובב לון לכל סטרא עילא ותתא ולארבע סטריה בר מיניה וכו' וכן בהקדמת ספר התיקונין סוף דף ד' ע"ב וריש דף ה' ע"א וזה לשונו ולעילא על כלא עילת על כל העילות דלית אלוה עליה ולאו תחותיה ולאו לארבע סטרי עלמא ואיהו ממלא כל עלמין ואיהו אסחר לון בכל סטרא וכו' הרי מבואר כי האין סוף שוה בכל בחינותיו בהשואה גמורה ולא יצדק בו מעלה ומטה פנים ואחור כי כינויים האלו מורים על היות חלילה וחלילה קצבה ותחום גבול ומדה והנה הוא סובב מעלה ומטה ומכל סטרין ונמצא היות העשר ספירות מוקפות מן האין סוף בהשוא' אחת לכלם וכן על דרך זה בתוך העשר ספירות כלם מבפנים ואם כן

במה ישתנו העשר ספירות זו מזו אח"כ מאחר שהאין סוף מאיר סביב כלם ובתוך כלם בהשואה אחת ובמה תתעלה כל ספירה וספירה על חבירתה ותקרא זו מעלה וזו מטה וזו דרום וזו צפון וזו מזרח וזו מערב. ואמנם שא נא עיניך וראה איך כל דברי רשב"י ע"ה דברי אלהים חיים ואין בהם מחלוקת והפוך חלילה וחלילה וכלם נכוחי' למבין וישרים למוצאי דעת. והנה ענין ההפר' שיש בין שתי הסברו' הנזכרים אם הם כסדרן עשר מדריגות זו למטה מזו או אם הם בדרך שלשה קוים הנה ביאור זה יתבאר בע"ה לקמן בענין עולם הנקודים שהם בחינת המלכים שמלכו בארץ אדום ומתו ואח"כ נתקנו ואז היו בהם שתי בחינות הנזכרים כי בראשונה קודם שנתקנו היו קצתם זו למעל' מזו וקצתם דרך קוים ואחר שנתקנו אז היו כלם בדרך שלשה קוים ועיין שם כי שם נבארהו באורך בע"ה אבל ענין ההפרש שיש בין שתי הסברות אם הם בדרך קוים או בדרך גלגלים עגולים יתבאר בהקדמה זאת בעזרת האל איך שתיהם קיימות ואמיתיות כי שתי בחינו' יש בענין העשר ספירות אם בחינת היותם בציור עשרה גלגלים עגולים זו לפנים מזו וגם שהם עשר ספירות באופן בחינה אחרת שהם בדרך יושר כמראה אדם בעל רמ"ח איברים בציור שלשה קוים בצד ימינו קו אחד כולל מוח ימין וזרוע ימין ורגל ימין ובצד שמאלו קו אחד כולל מוח שמאל וזרוע שמאל ורגל שמאל ובאמצעו קו אחד כולל כתר שהוא הגלגלת שבו וגם המוח השלישי האמצעי הנקרא דעת וגוף ויסוד ומלכות שבו שהיא עטרת היסוד כנזכר לעיל בהקדמ' ב' ועיין שם ושתי בחינות אלו שתיהם כאחד הם נמצאים בפועל ממש ולא פליגי כמו שנבאר בעזרת האל:

והנני מתחיל לבארם בעזרת האל דע טרם אשר נאצלו הנאצלי' כלם היה אז אור העליון פשוט ממלא כל המציאות כלו ולא היה שום מקום פנוי בבחינת אויר ריקני חלל כלל אלא הכל היה ממולא מן אור האין סוף הפשוט ההוא ולא הי' בו לא בחינת ראש ולא בחינ' סוף אלא הכל היה אור אחד פשוט שוה בהשוא' אחת והוא הנקרא אין סוף וכאשר עלה ברצונו הפשוט לבריאת עולמו ולהאציל עולם הנאצלי' להוציא לאור שלימות פעולותיו ושמותיו וכינוייו אשר זו היתי' סיבת בריאת העולם כמבואר למעל' בחקירה הא' הנה אז צמצם האין סוף את עצמו בנקודה האמצעית אשר בו ממש באמצע אורו ונתרחק (בדפו"י ע"ב) האור ההו' אשר בנקוד' אמצעיתו אל צדדי נקודת האמצע ואז נשאר מקו' פנוי ואויר ריקני חלל בנקודת אמצעיתו כזה והנה הצמצום הזה היה שוה בהשואה אחת בסביבות נקודה האמצעית הריקנית ההיא באופן שהמקו' החלל ההוא הי' עגול מכל סביביו בהשוא' גמורה ולא היה בתמונת מרובע בעל זויות לפי כי גם האין סוף צמצ' עצמו בבחינ' עגול בהשוא' אחת מכל הצדדין. והסיב' היתה לפי שכיון שאור האין

סוף הוא שוה בהשוא' אחת הוכרח שיצמצ' עצמו גם כן בהשוא' אחת ולא שיצמצ' עצמו מצד אחד יותר משאר הצדדי' והנה כבר נודע ונתפרס' בחכמת השיעור שאין תמונה כל כך שוה כתמונת העיגול משא"כ בתמונת המרובע בעל זויות נצבות בולטות או בתמונת משולש וכיוצא משאר התמונות ועל כן הוכרח להיות צמצום האין סוף ית' בבחינת תמונת עגול וסיבת הדבר בעבור האין סוף עצמי כנזכר. ועוד יש סיבה אחרת והיא בעבור הנאצלי' אשר הי' עתיד להאציל. אח"כ באותו המקו' החלל והאויר הפנוי הנזכר והענין הוא כי בהיות הנאצלי' בתמונת עגולים כמו שיתבאר יהיו כלם קרובים ודבקי' עם האין סוף המאיר ומחיה אותם בהשוא' אחת והאור והשפע הצריך להם יקבלוהו מן האין סוף בשקול אחד מכל צדדיה' מה שאין כן אם היו הנאצלי' בתמונת מרובע או משולש כיוצא בשאר התמונות כי או הי' בהם זויות בולטות קרובות אל האין סוף יותר משאר בחינות צדדותיהם ולא יהיו מקבלי' אור האין סוף בהשוא' אחת ולקמן יתבא' טעם למה הוצרך ענין הצמצו' הזה ומה ענינו ועיין שם. והנה אחר היות ענין הצמצו' הזה אשר נשאר אותו החלל והאויר הפנוי וריקני באמצע אור האין סוף ממש כנזכר לעיל הנה כבר נעשה מקום לכשיוכלו להיות עומדי' שם הנאצלי' והנבראים וכל העולמות כלם כאחד ואו המשיך האין סוף את אורו בבחינת קו א' ישר וראשיתו מתפשט ומתחיל מן אור אין סוף עצמו שנתצמצ' ונעשה בחינת עגול כנזכר ונשתלשל משם מלמעל' למטה ונמשך וירד אז אל תוך זה החלל כזה וראש העליון של הקו נמשך ונאחז ממש עם האין סוף עצמו אמנם סיום הקו בסופו לא חזר לגעת ולהחאחז באור האין סוף עצמו ממש הסובב מלמט' למעל' כמצוייר לך מנגד ודרך הקו הזה היה נמשך ומתפשט אור האין סוף למטה במקו' ההוא החלל ואז האציל וברא ויצר ועשה כל בחכמה כל העולמות כלם וזה הקו היה כעין צנור אחד אשר דרך בו נמשכי' מימי האור העליון של האין סוף הסובב אל כל העולמות אשר ניתנו בו במקום החלל ההוא. והנה עתה נתיישבה קצת חקירת המקובלים לדעת איך יש בחינת מעלה ומטה בספירות כנזכר לעיל אמנם בהיות כי הקו הזה ראשו העליון בלבד הוא שנוגע ונאחז באור האין סוף עצמו אבל סופו אינינו נמשך ונוגע גם שם באור הא"ס הסובב מלמט' ואינינו דבק בו לכן יצדק בקו הזה ראש וסוף מעלה ומטה ימין ושמאל וכו' משא"כ אם הקו הזה הי' מתדבק גם בסופו עם האור אין סוף הסובב תחת העולמות כי אז הי' מקבל אור מן האין סוף משתי קצותיו ואז שתי הקצוות היו נקראים ראשית ולא יצדק אז בו לומר זה הוא קצה העליון וזה קצה התחתון כיון ששניהם נאחזי' באין סוף וכן גזרה חכמחו ית' שלא יתפשט אור האין סוף תוך החלל ההוא אלא דרך קו אחד בלבד כי אז יצדק בו מעלה ומטה ימין ושמאל

וכו' ויהי' אז בחינת מדריגות בנאצלי' זה עליון מזה וזה מקבל מזה כפי הצורך והראוי אליהם מה שאין כן אם היה אור האין סוף נמשך ומתפשט בנאצלי' מכל סביבות צדדי החלל הזה כי אז לא היה הפרש מדדיגות בנאצלים שם זה עילה וזה עלול והכל היה השואה אחת ולא היתה זאת כוונתו בעת שהאצילם אלא שיהיו כלם בסוד עילה ועלול והיותר קרוב אל ראשית הקו בקצהו העליון יהיה מקבל בראשונה והוא ישפיע לחבירו אשר למטה ממנו וכמו שנבאר בסייעתא דשמיא. והנה בהיות שנתפשט אור האין סוף דרך קו אחד ישר באמצע המקו' החלל מלמעלה למטה לא היתה התפשטותו תכף עד למטה אמנם לאט לאט רוצה לומר כי בתחלה היה האור ההוא מתפשט כעין קו אחד ותכף בתחלת התפשטותו נתגלגל כעין גלגל עגול סביב תוך החלל ונעשה כעין גלגל אחד מוקף תוך גלגל האין סוף הסובב כנזכר בלתי מתדבקים יחד שניהם כלל זולתי בראשית קצה העליון אשר בקו כי אם שני גלגלים אלו המאציל עם הנאצל יתדבקו יחד יחזור הדבר לכמו שהיה טרם הצמצו' הנזכר לעיל שהיה כלו אור אין סוף אחד פשוט ולכן היה גלגל הזה הנאצל בלתי מתדבק ממש עם גלגל האין סוף וכל עיקר התקשרותו של הנאצל עם המאציל הוא בבחינת הקו ההוא הנזכר אשר דרך בו נמשך ויורד אור האין סוף ומשפיע ומאיר (בדפו"י ע"ג) בעיגול ההוא ואור האין סוף סובב עליו ומקיפו מכל צדדיו רחוק ממנו בהשואה אחת מכל צדדיו מה שאין כן אם היה מאיר בו מכל צדדיו שאז יהיה הנאצל בבחינת המאציל כנזכר לעיל ולא עוד אלא שאף גם הקו ההוא היה בתכלית הדקות בלתי עב ורחב וזה כדי שהאו' הנמשך אל הנאצלי' יהיה במדה ובמשקל דבר קצוב הצריך להם כי הנה לסבה זו נקראו הנאצלים בשם י' מדות ובשם י' ספי' ולהורות כי יש בהם מדה קצובה ומס' קצוב מה שאין כן באין סוף עצמו וכמו שביארנו בס"ה בפ' פינחס בר"מ ד' רנ"ז ע"ב וז"ל פקודא תליסר ק"ש וכו' אבל לאו דא"ל מדה ולא שם ידיע כגוונא דספי' דכל ספי' וספי' אית ליה שם ידיע ומדה וגבול ותחום וכו' וכן בס' יצירה פ"ק י' ספי' בלימה עומק ראשית ועומק אחרית וכו' ובהק' זו ית' לך ענין פ' ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו אשר כל החכמי' הפשטני' והחוקרי' נתערבבו בענין זה איך יסבול הדע' לו' שיש ח"ו ציור אדם במדות קצובות והרי הקב"ה אין לו גוף וכח בגוף ואין לו לא ראשית ולא אחרית וכמעט מונעי' עצמם מלעסוק בחכמת ס"ה מפני קושיא זו המערבבת שכלם ואמנם אצל היודעי' בחכמה זו עליה' נאמר אשר יומרוך למזימה ומסירי' השגחתו ית' מעל ברואיו ח"ו כדברי' האלה אבל אנו אין לנו אלא שהי' ספי' יש להם מדה קצוב' לכל אחת מהם ומספר קצוב כדי שיהיה להם בחי' השגחה קצובה בתחתוני' כפי הצריך להם וזה מוכרח וכמו שנתבאר

במאמר פינחס שזכרנו ואמנם אם ח"ו היו הי' ספי' בלתי מתקשרים ונאחזים עם האין סוף דרך הקו ההוא אז היה ח"ו כדבריהם ולא היו נקראים בחי' אלהות אלא היו נבראים אמנם בהיותם קשורים ונאחזים בו דרך הקו ההוא כשלהבת הקשורה בגחלת כנזכר בפ"ק דס' וצירה א"כ הוא והם הכל אחד וגם הם בשם אין סוף יקראו והרוצה לעמוד על בירורי תשוב' קושי' זו יסתכל בפ' בא אל פרעה ד' מ"ב ע"ב בר"מ בענין המשל ההוא איך המשיל הי' ספי' אל בחי' המקור הנובע מן התהום ואח"כ יוצא ממנו מעין ואח"כ המעין נמשך כעין ים ואח"כ מן הים נמשכים לחוץ ויוצאים ז' נחלים באופן שעם כפי הסתכלות עיני האדם יראה קץ וסוף וגבול ומדה אל כל בחי' מהם אינינו כך אלא בבחי' הכלים אשר בתוכם נגבלים המים ונכנסים בתוכם אבל המים עצמם אין להם שיעור כי דבקים הם במאציל' שהם התהומו' אשר משם נמשכים ויוצאי' ועיקר בחי' המדה והמספר אינינה רק בבחי' הכלים בעצמם אשר לא יכילו מים יותר משיעורם אבל המים אשר בתוכם אין להם קץ ותכלית ואין להם סוף וז"ל זה המאמר הנז' ובגין דא אמר ואל מי תדמיוני ואשוה ואל מי תדמיון אל ומה דמות תערכו לו דאפי' האי תמונה לי"ל באתרי' אלא כד נחית לאמלכא על ברייז ואתפש' עלייהו יתחזי לכל חד כפום מראה וחזוון דיליה וכו' אבל בתר דעביד האי דיוקנא דמרכבה דאדם עילאה נחית תמן ואתקרי בההוא דיוקנא הוי"ה בגין דישתמודעון ליה בכל מדה ומדה וכו' ווי לי' מאן דישוי ליה בכל מדה ואפי' באינון מדות דיליה וכו' אלא דמיונא דיליה כפו' שלטנותי' על ההיא מדה ואפי' על כל ברייז אבל לעילא מההיא מדה כד אסתלק מיניה לי"ל מדה ולא דמיון ולא צורה כגוונא דמיא וכו' עיין שם הרי מפו' היטב כל מה שאמרנו לעיל באופן שלא יתבהל לב האד' הרואה מדות וספי' וציורים למעלה כי כל בחי' אלו הוא מכלים או באורו' עצמם בהיותם מתלבשים תוך הכלים וזה מחולשת הכלים שאין בהם כח לקבל יותר ממספר ומדה קצובה הראוי להם אשר לסיבה זו נקראים מדות וספי' ממש ויש רשות ביד האדם לכנות להם מספר וקצבה כנזכר במאמר הנז' וז"ל ויכילנא למעבד חשבן תמן אמנם באורות הפנימיים עצמם אין להם קץ וסוף ח"ו וזה מחמת התקשרות' באין סוף כי ממנו יוצאים ואליו חוזרים ברצוא ושוב וכל הנותן קץ ומספר וגבול באורות אלו בהיותם שלא בתוך הכלים הרי הוא מקצץ בנטיעות ואוי לו אוי לנפשו וכמו שאמר לעיל במאמר ווי ליה מאן דישוי ליה בשום מדה וכו' וכד אסתליק מההיא מדה לי"ל מדה ולא דמיון ולא צורה וכו' גם בכלל זה תבין עניך הקדמה אחת אשר אנו עתידין לבארה לך בענין עצמות האורות והכלים עיין שם וזהו שאמר במאמר הנז' ואי יתבר אומנא אילין מאנין דתקין יהדרון מיא למקור וישתארון מאנין תבירין יבישים

בלא מיא וכו' גם ממאמר הזה יתבאר לך ענין אחד שנבאר בע"ה בענין עולם הנקודים איך יצאו השבעה מלכים שמלכו בארץ אדום ונסתלקו האורות מתוך הכלים ואשתארו מאנין תבירין יבשים בלא מיא אשר זהו סוד מיתת המלכים ודי בזה. והנני מבאר לך בקצור ענין כללות של כל הבריאה ושים דעתך בזה מאד הנה בשתי בחי' נפרט כל מה שיש בעולמות הלא הם בחי' ראשונה היא בחי' האין סוף אשר הוא אור פשוט לגמרי בלי שום ציור כלים ותמונה כלל ח"ו וזה האין סוף הוא המאציל העליון האמיתי אשר האציל כל העולמות כלם וכל (בדפו"י ע"ד) העולמות כלם הנאצלים והנבראים והנוצרים והנעשים כלם נאצלו ממנו והם עילות עילולים ממנו כלם כאחד והבחי' השנית הם כל העולמות הנזכרים כלם כאחד ויש בהם בחי' עצמות אורות המתפשט מן האין סוף בתוכם להאירם ולחיותם ודבר זה נמשך בכל העולמות מן הנקודה הראשונה העליונה שבכלם ועד הנקודה התחתונ' שבכל' שהיא הארץ התחתונה אשר שוכנים בה בני אדם גם בני איש בעול' השפל הזה כל אלו העולמות נכללים בשתי מדריגות אלו והם עצמות אורות המתעלם בתוך הכלים אמנם בהם עצמם יש הפרש בין זה לזה וכלם בדרך עילה ועלול כי העליון מחבירו נתחזק בו כח בחי' עצמות האור בתכלית הרוחניות ולכן בחי' הכלי אשר לו הוא זך בתכלית הזכות עד שכמעט אינינו נכנס בערך כלי אלא שבערך האור המופלג אשר בתוכו לכן נקרא בשם כלי אבל בערך הכלי' שלמטה ממנו נקר' אור ממש וכל מה שהעולמות יורדים במדריגת מקום זה למט' מזה כך הם מתמעטים במדריגת מעלתם כי האורות שבהם אינם כ"כ זכים כאורות העליונים להיותם מתרחקים ממקורם הוא הא"ס וגם לסיבת היותם באים בהתלבשות נוסף על אורות שלפניהם וכן בחי' הכלים שלהם מתעבים ומתחזקים יותר מאד עד שנמצא בחי' העול' הזה השפל שאורו ממועט מכל שאר האורות העליוני' שעליו והכלי' אשר בו הם גסים וחומרים וחזקים מכל בחינת הכלים העליונים והמשכיל כאשר יפקח עיני שכלו יבין איך כל העולמות בחי' אחת לבישי הא"ס והא"ס מתלבש בתוכם וגם סובב עליהם ומחיה את כלם ואין דבר יוצא ממנו והכל בחי' אחת וכל העולמו' נקשרים במאציל ודי בזה כי אין ראוי לגלות יותר בענין דרוש זה והנה בכל עולם ועולם תמצא איך כל מה שהולך מתעבה ומתגשם יותר מחבירו אשר עליו ובחי' הכלים הולכים ומתגלים ומתחזקים ובחי' האורות הולכים ומתחלשים וכמו שנבאר בע"ה בכל עולם ועול' וע"ש:

ונחזור עתה אל הדרוש הראשון כי בהיות מתפשט אור הא"ס דרך הקו הנז' אל תוך מקום החלל התחיל להתעגל ונעשה גלגל עגול בתוך חלל הא"ס בלתי דבק בו וזה הגלגל הראשון נק' גלגל ספי' הכת' ואח"כ נתפשט עוד הקו ההיא וחזר ונתעגל בתמונת גלגל

שני תוך הגלגל הראשון ונקרא גלגל ספי' חכמה ועד"ז היה הקו הזה הולך ויורד ונמשך למטה ומתפשט ומתעגל עגול תוך עגול עד העגול העשירי הנק' גלגל ספי' המלכות ונמצא כי הבחי' המקשרת כל העשר העגולים יחד הוא ענין הקו הנז' המתפשט ונמשך מעגול אל עגול ועל ידו מתקשרי' יחד כלם דרך הקו ההוא וכל שאר סביבו' העגול הוא בלתי מתקשר ובלתי מתדבק עם העגול הסמוך לו ודרך הקו הזה נמשך השפע והאור הצריך לכל עיגול ועיגול והרי ביארנו ענין בחי' העשר ספי' איך נאצלו כתמונת י' עגולים זה בתוך זה ועתה נבאר הבחי' השנית אשר בי' ספי' והיא בחי' י' ספי' בציור אדם עליון כליל משלשה קוים ימין ושמאל ואמצע בסוד אור ישר כנז' לעיל והענין כי הנה דרך הקו הנז' אשר הוא מתפשט מלמעלה למטה וממנו מתפשטים העשר עגולים הנזכרים הנה גם הקו הזה מתפשט ביושר מלמעלה מן ראש גג העליון של העיגול העליון מכלם עד למטה בתחתית סיום כל העגולים והקו מתפשט ויורד באמצע כל העגולי' ממש מלמעל' למטה בציור צלם אדם ישר בעל קומה זקופה וכלול מרמ"ח איברים מצטיירים בציור שלשה קוים ימין ושמאל ואמצע כולל ג"כ י' ספי' והבחי' השני' הזו היא הנקר' צלם אלהי"ם ועליה רמז הכתוב באומרו ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו וכמעט כי כל דברי ס"ה והתיקונין רוב דבריהם מתעסקים בבחי' השני' בלבד כמו שביארנו לעיל. והנה פשוט ומבואר הוא כמה מיני עולמו' נאצלו ונבראו ונוצרו ונעשו אלף אלפים וריבי רבבות וכלם כאחד הם תוך המקו' החלל הזה הנז' ואין דבר חוצה לו. והנה כל עולם ועולם יש בו י' ספי' פרטיות וכל ספי' וספי' פרטית שבכל עולם ועולם כלולה מי' ספי' פרטי פרטים וכלם הם בתמונת עגולים זב"ז וזה לפנים מזה עד אין קץ ומספר וכלם הם כגלדי בצלי' זב"ז עד תמונת עולם הגלגלי' המקיפי' על הארץ התחתינ' אשר בעוה"ז הנז' בספרי התוכנים גם בענין הי' ספי' הנזכרים לעיל. שנאצלו בדרך יושר כמראה אדם הנה מה שדברנו היה בענין י' ספי' הכוללות הכל האמנם גם בהם עצמם יש פרטי פרטי כי כל ספי' מהם נחלקת לי' ספי' וכו' עד אין קץ ע"ד הנזכר לעיל בי' ספי' אשר בתמונת העגולים כנז' וכלם בדרך יושר כמראה אדם והרי נתבארו ונתקיימו ב' הסברות הנזכרים לעיל כי הי' ספי' הם בשתי בחי' בדרך עיגולים וגם בדרך קוים ושתיהם כאחד דברי אלהים חיים הם. ובזה יתיישבו לך כמה מאמרי' הנראים כחולקים זה עם זה (בדפו"י ז' ע"א) בענין סדר מצב ומעמד העשר ספי" גם נת' לך ענין החקיר' הנז' לעיל איך יצדק בעשר ספי' בחי' מע' ומטה ימין ושמאל וכו'. והנה הוא מבואר בכל שתי הבחי' האלו כי הנה בבחי' העשר ספי' שהם בציור י' עגולים זב"ז פשוט הוא שהעיגול החיצון העליון הסובב על כלם שהוא גלגל הכתר הנה הוא דבק עם

הא"ס יותר מכלם ולכן הוא משובח מכל' אמנם גלגל השני הנק' גלגל חכמה יש הפסק בינו לבין הא"ס והוא גלגל הכתר ולכן מעלתו למטה מגלגל הכתר וכן גלגל הבינה הוא רחוק מן הא"ס שיעור שני גלגלים ומעלתו למטה ממעלת גלגל החכמ' וכן על ד"ז כל גלגלי ועגולי כל העולמות אשר בתוך החלל הזה כל הקרוב אל הא"ס הוא עליון ומשובח על חבירו עד שנמצא כי עה"ז הארציי החומריי הוא נקודה אמצעית תוך כל העיגולי' כלם ותוך כל המקו' החלל והאויר הפנוי הזה וגם הוא מרוחק מן הא"ס הרחק' גמורה יותר מכל העולמו' כלם וע"כ הוא כ"כ גשמיי וחומריי בתכלית הגשמיות עם שהוא נקודה אמצעית תוך כל הגלגלים והבן זה היטב. עוד יש סיבה שנית קרובה אל טעם הנז' לעיל והוא כי הנה נתבאר איך הקו הנמשך מן הא"ס היה מתפשט ואח"כ מתעגל ומתפשט יותר וחוזר ומתעגל עד תכלית סיום כל העגולים והנה העגול הנאצל בראשונה במקום ראשית הקו ההוא הוא העליון והמשובח מכל העגולים אשר תחתיו כי הנה הוא נמשך מראשית הקו וגם כי הוא מקבל ההארה בהיותה במקו' גבוה מאד יותר מכלם וזה העיגול העליון שבכלם הוא הנק' מעלה והעגול היותר תכון ופנימי מכלם אשר הוא המקבל האור מסיום תחתית הקו הוא הנק' מטה ולקמן בע"ה נבאר עוד ענין מציאות העגולים בענין י' עגולי אדם קדמון וע"ש. גם לקמן בענין עולם הנקודים יתבאר שם איך גם הי' ספי' של העגולים של הנקודים יש בהם בחי' קוים ממש עם היותם עגולים מלבד בחי' הי' ספי' של היושר אשר בהם ושם נתבאר באורך ענין דרוש העגולים וגם שם יתבאר איך בעשר ספי' דעגולים יצדק בהם ימין ושמאל ואמצע עם היותם כדמיון עגולי' זב"ז והנה גם בבחי' השנית של היושר בציור אדם כנז' יצדק בו מעלה ומטה ימין ושמאל ואמצע ופנים ואחור והוא כי הקרוב אל ראשית הקו יקרא ראש ושלמטה ממנו יקרא גוף ושלמטה ממנו יקראו רגלים וכן כיוצא בזה בפרטי פרטיי' והנה כל מה שביארנו בדרו' הזה איך העשר ספי' יש בהם שני בחי' אם עגולי' ואם ביושר כ"ז נרמז בזוהר בהרבה מקומו' ואזכי' קצת מהם הנה בחי' הי' ספי' בתמונת עגולי' נתבאר בס' ויקרא ד"ט וד"י איך אפי' הרקיעים והארצות כלם הם כגלדי בצלים זב"ז וע"ש גם בפ' בראשית ד' י"ט סוף ע"ב וז"ל וכלא אצטריך קב"ה למברי עלמא ולאתקנא עלמא בהו וכלא מותא לגו וכמה קליפין חפיין למותא וכל עלמא בהאי גונא וכו' כלא איהו דא לגו מן דא ודא לגו מן דא וכו' הרי מבואר איך כל העולמו' הם זב"ז וזה מסובב מזה כנזכר לעיל ואע"ג שמשם נראה להפך שהיות' פנימי הוא המוח והחופף עליו הוא הקליפ' הגרועה ממנו עם כ"ז אם תפקח עיני שכלך תבין ותראה כי מאמר זה מדבר בערכנו אנחנו יושבי תבל ושוכני ארץ התחתונ' אשר היותר קרוב אלינו היא הנקרא קליפה הסובבת בערכנו אל

המוח אשר לפנים ממנו והוא הגלגל הסובב עליו ואח"כ עוד גלגל אחר יותר פנימי ממנו בערכנו והוא מוח אל הגלגל האח' וכן עד"ז עד אשר נמצא כיהא"ס הוא לפני לפנים מכל הנאצלי' והוא מוח פנימי מכלם וכל הנאצלי' הם בבחינ' קליפין ולבושין אליו והגלגל היותר קרוב אלינו הוא החיצון שבכלם ונקרא קליפ' על כלם האמנ' בבחי' העולמות בעצמם אינו כך אלא הפני' שבכלם הוא קליפה אבל הסובב על כלם היא מוח וזה מובן והנה גם ממאמר הזה יובן ענין הבחינ' הב' שהם הי' ספי' כציור אדם ישר הכולל כמה אלפי עולמות כנז' לעיל וגם נזכר ענין זה במ"א בפ' תולדות דף קל"ד ע"ב וז"ל דהא כמה דב"נ איהו מתפלג לשייפין וכלהו קיימי דרגין על דרגין מתתקנין אילין על אילין וכלהו חד גופא ה"נ וכו' וכ"ז יתבאר לקמן בע"ה איך כל הבחי' המצטיירות בציור אדם הם דא לגו מן דא עתיק יומין לגו מן א"א וא"א לגו מן או"א וכו' ע"ס המדריגו' ומשם יתבאר לך איך כל העולמות הם דא לגו מן דא בסוד מוחא וקליפ' דא לדא ודא לדא ועיין שם היטב והרי נתבארו ענין שתי הבחי' שיש בי"ס הכלליות או הפרטיות שהם בחינת עגולים וגם הם בחי' יושר בציור אדם:

חלק ה

הקדמה ה' והיא זאת אחר שנתבאר לעי' היות בכל העולמות כלם שתי בחי' אם בחי' י"ס כצורת גלגלים עגולים ואם בחי' י"ס ביושר כמראה אדם נבאר עתה בקצרה קצת פרטים ובחי' אחרות שיש בהם ובראשונ' נקדים מה שהתחלנו לבאר למעלה ממה שנתבאר בס' הזוהר בפ' בא דף מ"ב ע"ב ברעיא מהימנא וז"ל בתר דעבד האי דיוקנא דמרכבה דאדם עילאה נחית תמן ואתקרי בההוא (בדפו"י ע"ב) דיוקנא יהו"ה וכו' ואי יתברו אילין מאנין דתקין יהדרון מייא למקורן וישתארו מאנין תבירין יבישין בלא מיא וכו' הרי מפו' היות הי"ס בבחי' יושר בצורת אדם בעל רמ"ח איברים הנקראים כלים ובתוכם מתלבש' העצמו' של האורו' המתלבש' בתוך הכלי' הנקר' נשמת האדם כדמיון אדם תחתון הנכלל מן הגוף והנשמ' כך הוא האדם העליון כלול מי"ס ובהם עצמות וכלים והנה ענין העצמות הזה הוא בחי' האורות הפנימים המאירים בתוך הכלים והם כדמיון הנשמה אשר בתוך גוף האדם להאיר אותו כמו שאמר הכ' נר ה' נשמת אדם וכו' וזכור כלל זה כי בכ"מ שתמצא לשון אורות בחבורינו זה הכונה היא על הנשמה הפנימית שבי"ס ולא על הכלים ואל תשכח כלל זה כי לא נוכל להזכירו בכל פו"פ וכבר הארכנו לעיל בענין האורות והכלים ועין שם:

והנה אחר שהקדמנו לך הקדמה זו צריך אני להודיעך עוד פרטים אחרי' אשר יש בה דרך קצרה והוא כי הנה בחי' האורות שהם עצמות הנשמה הפנימית שבתוך הכלים

המאיר ומחיה את כלם כנזכר הנה האורות האלה מתחלקים לשתי בחי' הלא הם בחי' אור פנימי ובחי' אור מקיף וסובב מבחוץ והענין הוא כי הנה האור המחיה והמאיר את י"ס של בחי' הכלים יש בו בחי' המתלבשת בתוך הכלים כדמיון הנשמה הנכנסת ומתלבשת תוך פנימיות איברי הגוף ומחיה אותם ומאיר להם בפנימיות' וזה יקרא אור פנימי ואמנם אור זה איננו גדול מאד כדי שיוכל להתמעט ולהתצמצם תוך הגוף דבר שיוכל לסבלו לכן איננו גדול מאד אבל יש עוד בחי' אור גדול ממנו אשר אין כח בכלים לסבלו ולהגבילו בתוכם ולכן הוא נשאר בחוץ בבחי' אור מקיף סובב עליהם ומאיר להם מבחוץ ובחי' זו נקראת אור מקיף באופן שאין שום אור בעולם שאין בו שתי בחי' אלו שהם אור פנימי קטן ואור מקיף הגדול והם זה בתוך פנימי' הכלי וזה מקיף חוצה לו סביבות הכלי וגם באדם התחתון יש בו בחי' אלו כמו שיתבאר במקומו בע"ה. והנה כמו שבחלק האורות יש שתי בחי' אלו כן בחלק הכלים יש שתי בחי' אלו כיוצא בהם והוא כי הנה אין לך שום כלי בעולם בלתי שתי בחי' הא' היא פנימי' הכלי אשר שם הוא התלבשות והתדבקות האור הפנימי בו ממש. והב' היא חיצוניו' הכלי אשר סביב לו סובב ומקיף האור המקיף. ודע כי הנה כמו שנתבאר שאור המקיף הוא גדול מן אור הפנימי כן חיצוניות הכלי הוא יותר מעולה וזך יותר מפנימי' הכלי ואעפ"י שבחוש הראות אנו רואים כי פנימי' הכלי הוא יותר מעולה וזך יותר מחיצו' הענין הוא כמו שנבאר עתה. **דע** כי הנה האור כלו הוא שוה וכאשר נכנס ומתלב' בתוך הכלי ואין כח בכלי לסבול את כלו ואז נשאר ממנו קצת אור בחוץ בבחי' או"מ מה שלא יכול להשאר בתוך הכלי ואז שני האורות האלו מאירים את הכלי כי האור הפנימי הוא בוקע בדופן וכותל הכלי ועובר אורו עד מחצית עוביו של הכותל ומאיר בו מצד פנים והאור המקי' גם הוא בוקע מצד חצוניות הכלי בדופנו ובכתלו ועובר אורו עד מחצית עוביו של כלי מצד חצון ומאיר בו ונמצא כי ע"י שני האורות האלו מקבל הכלי הארה ומזדכך מבית ומחוץ והנה האור הפנימי להיותו מצומצם בדוחק בתוך הכלי ומתדבק בו היטב לכן הוא נכנס בכח ובוקע ועובר ונכנס עד חצי עוביו של כותל הכלי מצד פנימיותו ועי"כ מזדכך הכלי ונעשה זך אבל האור המקיף להיותו רחוק ובלתי דבק עם הכלי ובפרט שאינו מצומצם בתוכו בחוזק לכן אינו בוקע חצי עוביו מצד חצוניותו לעבור בתוכו להאיר בו ולזככו ולכן כדי לתקן הענין הזה הוצרך להיות חצוניות הכלי יותר מעולה ויותר זך וגם שיהיה האור המאיר בו מבחוץ הנקרא אור מקיף גדול וזך ומעולה יותר מן האור הפנימי ועי"כ יקבל חיצו' הכלי הארה גדולה אעפ"י שאיננו דבוק בחוזק עם האור המקי' כבחי' הארה שמאיר אור הפנימי בחצי עוביו של כותל מצד פנימיו' בהיות'

דבוקים יחד ועי"כ ישתוו פנימיות הכלי שהוא יותר גרוע עם אור הפנימי הגרוע ויאיר בו היטב מאד להיותם דבוקים אעפ"י שהם גרועים וכן חיצוני' הכלי שהוא יותר מעולה בהיות מאיר בו האור המקיף המעולה יאיר בו היטב מאד עם היותם רחוקים זמ"ז. עוד יש סיבה אחרת גדולה והוא כי הנה האיר המקיף חשקו וחפצו הוא להתדבק ולהתקר' עם האור הפנימי ולהאיר לו והנה אם חיצוניו' הכלי לא היה זך מאד לא היה אור המקיף בוקע ונכנס להאי' באור הפנימי והיה האור הפנימי בלתי מקבל הארה הזאת גדולה ולכן הוכרח להיות חצי עוביו של הכותל מצד חצון יותר זך מן הצד הפנימי כדי שעי"כ יוכל אור המקיף אעפ"י שאינו דבק עמו לעבור בתוכו מרוב זכותו ויכנס עד חצי עביו החצון ואז האור הפנימי עם היותו גרוע מן המקיף להיותו מצומצם בחוזק תוך הכלי יבקע חצי עוביו מצ"פ ויאיר (בדפו"י ע"ג) אותו אעפ"י שאיננו כ"כ חזק כמו החיצו' ואז יתדבקו יחד אור הפנימי עם האור המקי' ויאיר המקי' בפנימי וגם הכלי בעצמו יקבל הער' מהם ויזדכך מאד ואמנ' אעפ"י שאנו רואים בחוש הראו' שבפנימי' הכלי יותר זך מן חצוניות הטעם הוא לפי שהאור הפנימי אעפ"י שהוא יותר קטן מן האור המקיף עכ"ז להיותו מוגבל ומצומצם בחוזק תוך הכלי הוא בוקע בכח ונכנס ומאיר תוך עובי הכלי ונבלע בו בתכלית ומאיר בו הארה נפלאה וגדולה מצד פנימיותו משא"כ באור המקיף שאעפ"י שהוא גדול מאד עכ"ז להיותו בלתי דבק בחצוניות הכלי חופף עליו בנחת ואיננו מהודק ומצומצ' בתוכו לכן איננו מאיר שם בחיצוניותו הארה גדולה ושלימה ולכן נראה בחוש הראות כי פנימיות הכלי זך מחיצוניותו ולקמן יתבא' הענין הזה היטב.

עוד אנו צריכים להודיעך הקדמות פרטיות אחרות בענין אלו השתי בחי' שזכרנו לעיל שיש בכ"מ שהוזכרו ענין הי"ס והם בחי' העגולים ובחי' היושר כמראה אדם וזה עניינם הנה נודע מה שאמרו ז"ל במס' ברכות בענין ה' פעמים שאמר דוד המע"ה ברכי נפשי שהם כנגד ה' שמות שיש אל נשמת האדם וזה סדרן מלמטה למעלה נרנח"י והם בחי' חמש מדריגות שיש אל נפש האדם זו מעולה מזו כמו שיתבאר במקומו בשער הגלגול ועיין שם. גם יתבאר בע"ה לקמן בענין עולם העקודים ועיין שם. והנה עד"ז הוא בי"ס אדם העליון ית' כי יש בהם חמש מדריגות אלו והנה הי"ס דעגולים יש בהם אורות וכלים והאורות נחלקים לאור מקיף ולאור פנימי והכלי' נחלקים לפנימיות ולחצוניות כנז' לעיל בתחלת ההקדמ' הזאת וכן הי"ס דיושר כמראה אדם הם עד"ז יש בהם אורות וכלים והאורות נחלקי' לאור מקיף ולאור פנימי והכלי' נחלקים לפנימיו' ולחצוניות האמנם החלוק שיש בין העגולים והיושר הוא זה כי הי"ס דעגולים האורות אשר בהם הם כלם בחי' המדריגה הנקראת נפש ויש בה אור מקיף ואור פנימי ושניהם בחי' נפש וכן בחי'

הכלים פנימיות' וחציניותם הם בחי' נפש אמנ' אורות הי"ס דיושר הם מדריגות רוח ויש בה או"מ ואו"פ ושניהם בחי' רוח וכן בחי' הכלים הם פני' וחצו' בחי' רוח ופשוט הוא כי מדריגת הנפש שהיא היותר קטנה ממדריג' הרוח היא נאצל' בתחלה ואח"כ נאצל הרוח שהוא מדריג' עליונה על מדריגת הנפש כנודע באדם התחתון שבראשונ' קונה הנפ' ואח"כ הרוח ואח"כ הנשמ' וכו' כנז' שם בס' הזוהר בפ' משפטי' דף צ"ד ע"ב וז"ל ת"ח ב"נ כד אתיליד יהבין ליה נפשא דבעיראן מסטרא דדכיו וכו' זכה יתיר יהבין ליה רוחא מסערא דחיון דאינון חיות הקדש זכה יתיר יהבין לי' רוחא מסערא וכו' וכן היה הדבר הזה באדם העליון כי בתחלה נאצלו הי"ס דבחי' עגולי' שהם מדריג' אורות הנפ' והכלי' שלה ואח"כ נאצלו הי"ס דיושר בצור' אדם שהם מדרג' אורו' הרוח והכלים שלה כי הרוח נקרא אדם וענין הדבר הזה נוהג בכל העולמות כלם כי בכל בחי' מהם נאצלו בתחלה הי"ס דעיגולי' שהם מדריג' הנפש שבהם בבחי' ההיא ואח"כ נאצלו הי"ס דיושר שהם בחי' הרוח שבבחי' ההיא ואמנם ענין הפרש שיש בין הכלי' של הנפש ובין הכלים של הרוח כבר נודע כי אבר הכבד הוא הכלי והאבר שבו משכן הנפש שהוא האור שלו ואבר הלב הוא הכלי שבו משכן האור שלו הנק' רוח ואבר המוח הוא הכלי שבו משכן האור הנק' נשמה ואכ"מ ביאור פרטים אלו והנה אעפ"י שנתבארו אלו ההקדמות בהקדמ' הזאת אינם רק בדרך כללות כי כל הקדמ' מהם תתבא' בע"ה באורך ופרטות כל אחת מהם במקומה הראוי לה:

הכלל העולה כי התחלת האצי' היה באופן הזה כי בתחלה נאצלו הי"ס בבחי' עגולי' והם י' כלים וכל כלי מהם נחלק לב' בחי' והם פנימי' הכלי וחצוניותו ובתוך אלו הי' כלים מתלבשים י"ס מבחי' אורות ועצמות הנק' נפש ועוד יש י' אורות אחרים מקיפים על הכלים מבחוץ וגם הם בחי' נפש אלא שאלו נק' אורות מקיפי' והאחרים נקר' אורות פנימי' והכל הוא בתמונת עגולים כי האור הפנימי הוא עגול כעין גלגל והוא מתלבש תוך הכלי שגם הוא מעוגל כעין גלגל ועל הכלי הזה יש אור אחר מקיף וסובב עליו מבחוץ בעגול ומסבבו סביב לו וכל הי"ס דעגולי' הם עד"ז בתמונ' הרקיעים והגלגלים אשר על העולם הזה השפל הנק' אופנים כנודע ואח"כ נאצלו י"ס בבחי' יושר כמראה אדם והם יותר מעולים במעלה מן הי"ס דעגולים כי אלו הם מדרינ' רוח והם י' כלים כציור אדם אחד כולל כל הי' כלים ובכל כלי מהם יש בו פנימי' וחצוניות ובתוך הכלי' האלו מתלבשי' י"ס אורות עצמות הנק' רוח וגם הם ביושר כמראה אדם ועוד יש עליה' י' אורות מקיפי' עליה' מבחוץ וגם הם מבחי' רוח והם ביושר כמרא' אדם בניו' והכלל הזה הוא כולל בכל העולמות הנאצלי' והנבראי' והנוצרי' והנעשים אשר נתהוו תוך המקום החלל

והאויר הפנוי הזה הנז' לעי' (בדפו"י ע"ד) כי במקום הזה נאצלו ונתהוו כל העולמות כלם ואין דבר חוצה לו ואור הא"ס מקיף וסיבב עליה' ומאיר לכל העולמו' אשר במקו' הזה מכל צדדיהם בהשואה אחת מלבד מה שמאיר בהם עיקר ההארה האמיתית העיקרית דרך הקו המתפשט ממנו ונמשך בתוך העו' האלו כנז' וכל עולם ועולם מהם וכל פרטי ופרטי שיש בכל עולם מהם יש בו שתי הבחי' הנז' שהם עגולי' ויושר והעגולי' הם בבחי' אחת כי המעולה מחבירו סובב ומקיף על חבירו והעגולי' היותר פנימיי' ותכוניי' מכלם הם היותר גרועי' שבכלם הלא הם הרקיעי' והגלגלי' הסובבי' על העולם הזה השפל זה שהם נתונים באמצע כל העגולי' כלם אבל היושר הוא להפך כי היותר פני' הם יותר מעולי' ועליונים והחצון שבכלם הוא יותר גרוע מכלם ויושר זה מלבוש לזה וזל"ז עד שהגרו' שבכלם מלביש לכלם וזכור זה היטב. והנה אחר שהצענו לך ההקדמו' הנז' תוכל להבין עתה מנין סיבה וטעם למה הוצרך הא"ס לצמצם את עצמו באמצע " האור שלו כנז' לעיל שסלק האור הרב ההוא מן המקו' ההוא לגמרי ואח"כ החזירו במדה ובמשקל דרך הקו ההוא והרי יכול היה להניח אותה הבחינ' של הקו ההוא במקומה ויסלק שאר האור כיון שהיה עתיד להחזירו באחרונה אמנם הטעם היה לפי שרצה הא"ס להאציל גם בחינת הכלי' להתלבש בתוכם את האורות וא"א אל הכלי' שיתהוו ויצטיירו בהיות שם האורות כי הם מבטלי' הויית הכלי' ובהיות האורות מסתלקי' משם יש כח ויכולת אל הכלי' להתהוות ולהתגלות ואח"כ שכבר קנו בעצמם הויה גמורה הנה כאשר יחזרו אח"כ האורות לתוכ' לא יתבטלו מהוייתם וישארו בקיומ' והנה הענין הזה יתבאר היטב לקמן בעול' הנקודי' בענין ז' מלכים שמלכו בארץ אדום שהם בחי' הכלי' שמלכו ומתו וחזרו להתקיי' ע"י הסתלקות האורות מהם ואח"כ חזרו לתוכם ועיין שם היטב:

חלק ו

הקדמה ו' והיא זאת אחר אשר נתבאר בהקדמות הקדומו' בדרך קצרה ובדרך כלל ענין הי"ס בכ"מ שהם איך יש בהם כמה וכמה בחינו' נבאר עתה ג"כ בדרך קצרה מדריגו' העולמות אשר נבראו תוך המקום והחלל הזה כנז' לעיל שאין דבר חוצה לו מן המקו' הזה כי כל העולמות כלם הם במקום הזה ואל יעלה בדעתך שהי"ס הנק' אצלינו בס' הזוהר בשם י"ס דאצי' אל תטעה לחשוב שהם היותר ראשוני' וגבוהים מכל מה שנאצל כי כמה עולמות קדמו להם ולרוב העלמם לא שלחו בהם יד להזכיר' בס' הזוהר אלא ברמז נפלא כאשר עיניך לנוכח יביטו ג' המאמרי' בס' התקו' בענין אדם קדמון לכל קדומי' כמו שנזכיר' בע"ה לפנים בהקדמה הזאת וכאשר כתבו בס' הזוהר בפ' בראשית דף כ"ג ע"א והובא ג"כ בס' התקו' דף קל"ד ע"א תקון ע' וז"ל ת"ח כמה עילות אינון סתימין

דאינון מתלבשי' ואינון מורכבים בספיראן וכו' גם מאמר אחר נכתב בפ' נח דף ס"ד ע"א והובא ג"כ בפ' פקודי דף רכ"ו ובד' רס"ט וז"ל א"ר שמעון ארימית ידי בצלותין לעילא דכד רעותא עילאה לעילא וכו' ומרזא דמחשב' עילאה ולתתא כלהו איקרון א"ס וכו' ואם תשית לבך לדייק היטב התיבות היתירות והכפולות והרמזי' הנרמזי' אל המבין באלו המאמרי' הנז' תפלא ותשתומ' בראותך כמה מדריגו' על מדרי' לאין קץ ומספ' קדמו אל הי"ס הנז' אצלינו בשם י"ס דאצי' והמעיין בחבורינו זה אם יזכה ידע ויבחין ויעמוד אל תכונתם וכמו שנכתוב בסו' ההקדמ' הזאת והנה הגאונים הסתירו' במתק לשונם וקראים בלשון צחצחות שעל גבי כתר עליון וכיוצא בשמות ובכינויים האלה:

והנה עם היות כי אין קצבה ומספר אל העולמות הנבראי' במקום הזה כי הם אלף אלפים ורבי רבבות עולמות עם כ"ז נבאר קצת ממה שיש בנו יכולת לבאר במקום הזה בדרך קצרה ובראשונה נתחיל לבאר פרטי אחד אשר הוא כולל וממלא את כל המקום הזה כלו הלא הוא הנק' בשם אדם קדמון לכל קדומי' כי הוא קדם לכל שאר הנמצאים כלם וממנו מתפשטים כל העולמות כלם ובו נתלי' ונאחזים וממנו יוצאים ומאירים חוצה לו כמו שיתבאר באורך בע"ה בחבורינו זה ולרוב גדולת מעלת האדם קדמון הזה ולרוב העלמו לא נתעסקו בבאורו בס' הזהר כ"א בקצת מקומות מועטים ואף גם שם בהעל' גדול עד מאד ואזכיר מקצתם הנה בס' התקונין בתקון י"ט בסופו בד' מ"א ע"ב וז"ל א"ל אי הכי אשתמוד' דאית א"ק לכל קדמון ואית אד' אחרא וכו' גם בריש תיקון ע' דקי"ט ע"א וז"ל אמון מופלא רקים וצייר ציורין בהיכל דא"ק לכל קדימין וכו'. גם בתיקון הנז' ד' קל"ב ע"ב וז"ל אשכחנ' במתני' וכו' בסתרא דסתרין טמירא דטמירין דאדם דבריאה דאיהו קדמון לכל קדומים וכו'. ועתה נבאר ענייננו דע כי האורות הראשוני' אשר נאצלו תוך המקום הזה דרך קו הישר המתפשט מן הא"ס הסובב את הכל כנז' לעיל הם בחינת י' ספי' אשר חבור כללותם נק' בשם א"ק (בדפו"י ד"ח ע"א) לכל קדומים הנז' לעיל והנה י' ספי' א"ק הזה הנה הם כוללים כל הבחינות הנזכרי' לעיל בהקדמות הנזכרי' אשר אלו הם כי הנה בראשונ' נאצלו י' ספי' האלו בבחי' עגולים שהם בחי' נפש הא"ק ויש להם בחינ' י' כלים בציור י' גלגלים עגולים ובכל כלי מהם יש בו פנימיות וחיצוניות והכל נקר' בחי' כלי ובתוך כל כלי מהם יש בתוכו עצמות אור פנימי הנקר' נפש ומתלבש ממש בתוכו ועוד יש בחינ' אור מקיף סביב לו מבחוץ וגם הוא בחינ' נפש והכל הוא בצורת עגולים והעגול החצון שבכל' אשר כל שאר העגולי' נתונים בתוכו הנה הוא דבוק וקרוב עם הא"ס והא"ס סובבו ומקיף עליו והעגול הזה החיצון מכל' הוא המעולה והגדול שבכל' כנז' לעיל והוא הנק' עגול ספי' הכתר שבא"ק ותוך העגול הזה מתעגל

עגול שני הוא הנקר' עגול ספי' החכמה של א"ק וכן על ד"ז הם י' עגולים זב"ז עד העגול העשירי הפנימי שבכלם והוא הנקר' עגול ספי' המלכות של א"ק ונמצא כי אלו י' עגולים דא"ק הם מקיפים כל החלל הזה אשר בתוך הא"ס והם קרובים אליו והוא מקיף עליהם סביב האמנם באמצע אלו הי' עגולים נשאר מקום חלל ואויר פנוי לצורך שאר הנאצלים ושאר העולמות אשר גם הם בבחי' עגולים זב"ז כנזכר לעיל וכבר נתבאר שם ג"כ מציאות הויית הכלים איך נעשית על ידי הצמצום שצמצם הא"ס עצמו ועל ידי מעוט האור היה כח בכלים להתגלות ואח"כ חזר האור להתפשט בתוכם והזהר אל תטעה חליל' וחס להעלות על דעתך כי בא"ק יש בחי' כלים ממש ח"ו כי כבר נתבא' אצלינו לקמן בעולם הנקודי' איך לא נתגלו בחינ' הכלים אלא משם ואילך ואם אנו קוראים ומכנים בחי' כלים כאן בא"ק הוא בערך עצמות האור אשר בתוכם אמנם ודאי שהכלים בעצמם הם אור זך בתכלית הזכוך והדקות והזהר אל תטעה בדבר הזה והנה אחר שאלו הי' ספי' דא"ק נאצלו בבחי' עגולים שהם בחי' נפש דא"ק אח"כ יצאו ונאצלו עוד י' ספי' מבחי' רוח דא"ק בתמונת יושר בציור אדם בשעור קומה בראש וזרועות וגוף ורגלים וכיוצא והוא מתחיל להתפשט ולהמשך מן הא"ס המקיף דרך הקו הנז' משם ולמטה כליל משלשה קוים ימין ושמאל ואמצע ובהם נכללים י' ספי' דבחי' יושר שבו כנז' לעיל. והנה אע"פ שראשית הקו הזה שהוא צורת יושר דא"ק מתחיל התפשטותו מן הא"ס ובוקע ונכנס בין כל העגולים מצד גגותיהם העליונים אל תחשוב כי ג"כ הוא נמשך הקו הזה ומתפשט עד למטה עד סיום תחתית כל העגולים כלם המתעגלים תחת רגלי יושר דא"ק אמנם שיעור התפשטותו איננו רק עד התחלת קרקעית העגולי' דעתיק יומין שהוא בחי' פרצוף כתר עולם האצילות כמו שנתבאר במקומו אשר העגולים הנזכרי' דעתיק יומין הזה הם מתעגלים מתחת רגלי היושר של עתיק יומין עצמו בלבד כמו שנבאר ונצייר ציורו בסוף ההקדמה הזאת בע"ה והרי נתבאר איך א"ק העגולים והיושר שלו הם ממלאים את כל המקום החלל והאויר הפנוי הזה שבתוך הא"ס אמנם נשאר מקום פנוי בין אור המקיף של היושר שבו אל הכלים והאור הפנימי דיושר שבו ושם נתהוו ונאצלו כל שאר העולמות אשר כלם נאחזים ונתלים בו באדם קדמון הזה וממנו יצאו כנזכר לעיל:

ונבאר עתה דרך קצור מופלג כללות כל העולמות שנתהוו בתוך זה המקו' והאויר הפנוי אשר בין האור המקיף דיושר של אדם קדמון הזה ובין הכלים דיושר שבו כנז' הנה בהקדמות הבאי' לפנינו בע"ה יתבאר הענין באריכו' גדול כל דבר ודבר בפני עצמו ובמקומו הראוי לו ושם יתבאר איך מבחי' היושר של אדם קדמון הזה יצאו ונתגלו אורות רבים אשר כללות' הם האורות הבוקעי' ויוצאים מן האזנים שלו ולחוץ. ואח"כ יוצאים

אורות החוטם ואח"כ אורות הפה הנקראי' עולם הנקודי' וכל אלו האורות הם בדרך יושר בלבד ואין בהם בחי' עגולי' כלל ואח"כ יצאו האורות העיני' של אדם קדמון הזה ואלו נקראים עולם הנקודי' ויש בהם ב' בחי' אם עגולי' ואם יושר ומקו' מצבם ומעמד' הם מן הטבור של אדם קדמון הזה ולמטה עד סיום רגליו אשר המקו' הזה נקרא בדרך כללות נה"י דאדם קדמון וזה סדרם כי תחלה יצאו הי' עגולי' של עולם הנקודין ונתעגלו סביב הכלי' של נה"י דאדם קדמון הישר והאור הפנימי שלהם מלובש בתוכם כנודע ואלו העגולים של הנקודין שהם בחינת נפש שלהם כנודע הם סובבים על הכלי' ואור פנימי דיושר דנה"י דאדם קדמון כנז' וכבר נתבאר לעיל שגם אלו העגולי' של עולם הנקודין הם כוללי' אור פנימי דנפש וכלי' דנפש ואור מקיף דנפש וכללות זה נק' עגולי' של הנקודי' ועל אלו העגולי' של הנקדי' עומד אור מקיף דבחי' יושר של אדם קדמון ועל אור המקיף דיושר דאדם קדמון סובבים הי' עגולי' של א"ק עצמו הכוללי' אור פנימי וכלי' ואור מקיף והכל בחי' נפש וזה היה בתחלה האמנם אחר שנאצלו גם הי"ס של יושר דעולם הנקודי' הנקרא' (בדפו"י ע"ב) רוח הנאצל אחר הי"ס של נפש אז היה באופן אחר כי הלבישו הי"ס דיושר דנקו' הכוללי' אור פנימי וכלים ואור מקיף דיושר על גבי הכלי' ואור הפנימי דיושר דנה"י דאדם קדמון ועל היושר של הנקו' הלבישו אח"כ אותם העגולי' של הנקודין עצמם ועליה' הקיף האור המקיף דיושר דאדם קדמון ועליה' סבבו העגולי' דאדם קדמון עצמו והנה ג"כ יתבא' לקמן בחבורינו זה בענין עולם הנקודין איך הם שבעה מלכי אדום שמלכו ומתו ואח"כ נתקנו וכאש' נתקנו נעשו מהם בחי' ד' עולמו' אבי"ע וכל עולם מהם כולל ו' פרצופים כוללי' לבד מפרצו' אחרי' פרטים שהם ענפים היוצאי' מאלו הו' פרצו' ואלו הם ע"י. א"א. או"א. ז"א נוק' דז"א. ולכן נבא' עתה בדר' קצרה אופן מצבם ומעמד' ומושבם:

ונתחיל לבאר מלמעל' למטה הנה הא"ס הסובב והמקיף ע"ג הי' עגולים דאדם קדמון בג' בחי' שהם אור פנימי דנפש וכלי' דנפש ואור מקיף דנפש וכלם בצורת גלגלי' עגולי' ועד"ז הוא בכל שאר העגולי' שבשאר הפרטי' ולא אצטר' להזכי' ענין זה בכל הפרטי' וי' עגולי' א"ק סובבי' על גבי אור המקיף דיושר של א"ק עצמו ואור מקיף דיושר א"ק מקיף על גבי י' עגולי' עתיק יומין וי' עגולים עתיק יומין מקיף על גבי אור המקי' דיושר דעתי' יומין עצמו ואור מקיף דיושר דעתיק יומין מקיף ע"ג י' עגולי' א"א וי' עגולים א"א סובבים ע"ג אור המקיף דיושר דא"א עצמו ואור מקי' יושר דא"א מקי' ע"ג עגולי' או"א וי' עגולי או"א סובבי' על אור מקיף שלהם דיושר ואור המקיף דיושר דאו"א מקיפי' על גבי י"ע ז"א ועגולי ז"א על גבי אור מקיף דיושר שלו עצמו ואו"מ דיושר דז"א על עגולי נוק'

דז"א ועגולי נוק' על אור מקיף דיושר דנוק' עצמה ואור מקיף דנוק' דז"א דאצי' מקיף על י' עגולי עולם הבריאה אשר גם היא נחלקת לו' פרצו' ע"ד הנז' והם ע"ד הנז' בעול' האצי' וי"ע עולם הבריאה דרך כללות כנז' סובב על אור המקו' דיושר דעול' הבריאה ואור מקיף דיושר דבריאה על עגולי היצי' וי' עגולי היצי' על אור מקיף דיושר דיצי' עצמה ואור מקי' דיושר דיצי' על עגולי העשי' ועגולי העשיה על אור מקיף דיושר דעשיה והנה נשלמו כל בחי' העגולי' ואורות המקיפי' של יושר שבכל העולמו' כלם מלמעלה למטה בדרך כללות. **ומכאן** והלאה יבואו בחי' הכלים ואור הפני' שבתוכם דבחינ' יושר שבכל העולמות כלם אשר בחי' אלו הם הפוכות מן הנז' לעיל לפי שאלו כל מה שהוא גרוע במעל' מחבירו הוא מלביש ומקיף על חבירו המעולה ממנו כנז"ל וזה סדרן. אור מקיף דיושר דעשי' מקיף על גבי כלים והאור הפני' דעשי' דיושר ולא אצטרך לכפול כ"ז בכ"מ לפי שכבר נתבאר לעיל כי האור הפני' דיושר לעולם הוא קשור ודבוק עם הכלים דיושר שלהם עצמם והוא ממש מלובש בתוכם. וכלים ואור פני' דעשיה דיושר על גבי כלים ואור פני' דיושר דיצי'. וכלים ואור פני' דיושר דיצירה ע"ג כלי' ואור פנימי דיושר דבריאה. וכלים ואו' פנימי דיושר דברי' ע"ג כלים ואור פנימי דיושר דנוק' דז"א דאצי'. וכלים ואור פנימי דיושר דנוק' דז"א דאצי' על גבי כלים ואור פנימי' דיושר דז"א. וכלים ואור פנימי דיושר דז"א ע"ג כלים ואור פנימי דיושר דאו"א וכלים ואור פנימי דיושר דאו"א ע"ג כלים ואור פנימי דיושר דא"א. וכלים ואור פנימי דיושר דא"א ע"ג כלי' ואור פנימי דיושר דע"י וכלים ואור פנימי דיושר דע"י ע"ג כלים ואור פנימי דנה"י דאדם קדמון. וכלים ואור פנימי דנה"י דאדם קדמון על אור פני' דא"ס המתלבש בתוכו דרך הקו הישר המתפשט מן הא"ס להאיר ולהחיות כל העולמות כנז"ל והרי נתבאר היטב סדר התלבשות העולמות זב"ז וזה עג"ז ונתבאר איך הא"ס מתעלה בכל העולמות והמקבל ממנו בתחלה הוא אדם קדמון ואח"כ הע"י וכו' עד שנמצא כי כלים דיושר דעולם העשי' הם היותר חיצוני' ורחוקים מן אור הא"ס הפני' בתכלית הרחוק שאין הרחק גדול ממנו ולכן הכלים דיושר דעולם העשיה הם היותר גרועים במעלה יותר מן כל העולמות כלם ושם בעולם העשי' נתהווה העולם הזה השפל החומרי בתכלית העביות והגסות שאין כמוהו ונמצא כי כדור הארץ אשר אנחנו בו הוא הנקודה האמצעית שבכל העולמות כדמיון גרעין התמר שהוא באמצע והאוכל מקיפו על צדדיו וכ"ז הוא בערכנו אנחנו יושבי תבל ושוכני ארץ אבל בערך הא"ס הסוב' על הכל כנז"ל אדרב' עולם העשי' היא הקליפה החופפת על הכל וכל מה שמתקרב אל הא"ס הסובב הוא יותר פנימי עד שנמצאו י' עגולי אדם קדמון קרוב' אל הא"ס הסובב יותר מכל שאר העולמות כלם וכן

בבחי' אור הא"ס הפנימי נמצא כי עולם העשי' היא הקליפה לכל העולמות וכל מה שמתקרב אל הא"ס הפני' הוא יותר פנימי עד שנמצאו הי"ס דיושר דאדם קדמון שהם פנימיי' מכלם ומקבלים אור הפני' של הא"ס תחלת שאר כל העולמות: (בדפו"י ע"ג)

והנה אחר שביארנו בקצרה סדר התלבשות כל העולמות צריכים אנו לבאר עד היכן הגיע התפשטות רגלי אדם ישר שבכל עולם ועולם כאשר התחלנו לבאר ענין זה לעיל בתחלת הקדמה הזא' והנה מוכרח הוא כי הקו הישר יהיה דבק ממש עם הא"ס הסובב וממנו מתפשט ויורד ומתלבש תוך פנימיות א"ק כנז' לעיל והוא נמשך עד סיום רגלי א"ק דיושר שהוא ממש עד חצאי עגולי עתיק יומין אשר סובבים תחת רגליו של בחי' יושר ועד שם מסתיימים רגלי היושר של א"ק כי אם נאמר שרגלי א"ק הישר הם נמשכים ומתפשטים למטה בתוך עגולי עצמו עד סיומ' וסופם יהיה נמצא שהקו הנז' חוזר ומתדבק גם בקצהו התחתון עם הא"ס הסוב' בעגול תחת א"ק ותחת כל העולמו' אם היה כך א"כ נמצא שהקו הזה יקבל ג"כ שפע והארה מן הא"ס דרך שם ולא יהיה בחי' מעלה ומטה ובחי' משפיעים ומקבלי' ועלות עלולים ולכן לא נמשך רגל הקו ההוא למטה כנז' לקמן קצור הענין הוא זה כי רגלי א"ק דיושר הנה הם מתפשטים ונמשכין עד חצאים התחתונים של עגולי עתיק יומין מצד מטה באופן כי עגולי עתיק יומין הם מקיפים וסובבים מתחת רגלי א"ק הישר ואין רגליו נכנסי' בתוכם ואמנם שאר כל הרגלים דיושר כגון רגלי עתיק יומין ורגלי א"א ורגלי ז"א ורגלי נוקבא דז"א כלם נמשכים בשקול ובהשואה אחת והוא עד חצאים התחתונים של עגולי א"א מצד מטה באופן כי עגולי א"א הם מקיפים וסובבים מתחת כל הרגלים דיושר הנז' האמנם יש פרצופים אחרים שאינם גבוהים ורמי הקומה על דרך אלו הששה הנז' כגון אבא ואימא ששעור קומתם הוא מן גרון דא"א עד הטבור דא"א כמו שיתבאר במקומם ולכן אין הפרצופים האלו מגיעים עד עגולי א"א כנז' להיותם קצרי הקומה וכל אחד ואחד יתבאר במקומו בע"ה בפרטות לקמן והילך ציור כל העולמות דרך קצר:

והנה פעם אחרת שמעתי מפי מורי ז"ל בענין דרוש תקון א"א איך נולד וינק מתרין פירקין תתאין דרגלי עתיק יומין ושם ביארנו כי תרין פירקין תתאין דרגלי עתיק יומין הנקר' עקבים הם מתפשטים יותר למטה מן רגלי א"א והם נכנסים בגבול עול' הבריאה כנז' שם ואפשר לו' כי ענין זה היה קודם שנגמר להתקן עול' האצילות אבל אחר התקון לא הוצרכו אותם העקבים להתפשט שם ואולי שחזר עתיק יומין לאסוף רגליו למעלה כשעור רגלי א"א ולא יותר כנלע"ד וצ"ע. ועוד יש לי ס' אח' בענין עגולי א"ק ויושר שלו כי לא נתברר לי מפי מורי זלה"ה איך הם מתחברי' יחד ואמנם בענין עתיק יומין כבר

נתברר לי מפי מורי ז"ל כי העשר עגולים שלו כלם נמשכים ומתפשטים משיעור גובה שלשה ראשונו' דיושר שלו עצמו בלבד ואינם מתחברים כלל עם שבעה תחתונות שבו כנזכר שם במקומו ע"ש ואולי כי כך הדבר בא"ק ולא קבלתי דבר בזה ממורי ז"ל וצריך עיון. עד כאן נמצא מן הדרוש הזה ולא נמצא יותר:

דרושי אדם קדמון

חלק א

דרושי אדם קדמון

ונבאר עתה ענין אצילות עולם הנקרא אדם קדמון לכל קדומים וזה עניינו בקצור גדול ובדרך רמז והעלם גמור. אדם קדמון הנפש וכלי מקיף אח"כ ביושר עד מקיף נפש דעתי' זה צמצום א' אזן חוטם פה ביושר. נקודים בנפש מקיף ורוח ביושר מקיפים לנה"י דא"ק בין מקיף דיושר אל הכלי והטעם לפי שאין אור היוצא מטבורו של אדם קדמון הסתום נמשך ביושר אלא מסבב ומקיף ואחר עורי נקפו זאת גם לפי שאור העינים יוצא ומתפשט לצדדים ג"כ וגם בתחלת יציאת הנקודין צמצם פעם שנית אור חציו התחתון ועלה בחצי העליון ואז ג"כ הושם שם מחיצה ופרסא באמצע גופו והצמצום והפרסא הוצרכו שניהם לצורך האצילות והברי' ואז היה האור בדוחק גדול ונשאר שרשו בפנים ויצא הארתו בחוזק דרך עיני א"ק ונודע שהעיני' הם נו"ה ואז גרמו שיזדווגו ע"ב ס"ג דא"ק ונמשך אור חדש שם והיה גם הוא בדוחק גדול וירד בחוזק דרך הפרסא הנז' למטה ושם יצא גם הוא דרך נקבי העור בסוד ואחר עורי נקפו זאת ולכן נעשה מקיף בסבוב על נה"י דא"ק אור זה שיורד ע"י הזווג הנז' היא עליון בבחי' א' ותחתון בבחי' אחרת זה מגולה וזה מכוסה האור החדש יצא דרך פנים דרך פי הטבור ופי היסו' גם יצא דרך אחור מן האחור והכל בשוה כל האורות והכלי' הם עיקר' (בדפו"י ע"ד) לצד פניו אלא שנתפשטו גם לאחוריו ונשאר א"ק מלובש באמצע' בצמצום (לקמן בד"ה ונבאר וכו') הב' ירדו החציניו' של צד פני' ואח' מנה"י דא"ק והם ברי' יצי' וירדו במקו' המקו' של יושר אשר תחת הרגלי' ולא בכלו ואז המקיף הזה עלה במקום חצוניות הנז' ובהיותו יורד צד האחור הוחשך חצוניותו יותר ואז חצוניות האחור ירד עוד עד עשי' וזהו טעם ד' אל הנז"ל למה הנקודין היו בבחי' מקי' ולא ישרים והיא כדי להעלות' כיצד הנה המקיף הזה של הנקודין ירד ונכנס בין מקום תחת הרגלי' אל הברי' וכו' וגירש אותם ולא מצאו מקום ואז עלו למעלה באחור אלו הנקודים המקיפים והיו שם כנגד מקומם הראשון ולמטה נשאר חלל ונקרא

מקום בי"ע והמקו' גדול מן כל העולם ולכן הכלי' של הנקודין אעפ"י שנתקנו לבחי' כלים דעולם אצי' כנודע הם גרועים מן המקו':

ודע כי הנקודין תחלה יצאו בבחי' מקי' והם בחי' נפש שלהם ואז נשברו ואח"כ נתוסף ויצאו בחי' היושר שלהם והוא בחי' הרוח ואז נתקנו כיצד עת"י יצא בבחי' י' אורות דנפש עם הכלים שלהם בחי' מקיפי' ואח"כ יצאו י' אורות רוח עם הכלים שלהם ביושר וזה מקומם ג' ראשונות עמדו למעלה עם י' המקו' הנקראים נפש וז' תחתונות נתלבשו למטה במקום א"א והג' ראשונות הנז' הם כך כתר אור פנימי אל הנפש המקיף. חכמה אור פנימי לז' תחתונות דרוח שלו ביושר. בינה אור מקיף לשבעה תחתונות דיושר שלו ומקיף עליה' ומפסיק ביניהם ובין פנימיות א"א המלביש עליהם ועל ד"ז הוא בא"א ובאו"א וזה (עיין מבי"ש ד' נ"ד סע"ב) סדר יציאתם תחלה יצא הנפש דמקיף דעתי' יומין ואח"כ נפש המקיף דא"א ואח"כ רוח היושר דעתיק ואח"כ רוח דיושר דא"א ולפי שיצא נפש מקיף דא"א טרם צאת רוח יושר דעתיק יומין והפסיק בין נפש ורוח דעתיק לכן נתמעט אור יושר רוח דעתיק יומין ולא נתפשט עד הרגלים של נפש המקיף דעתיק עצמו רק עד נפש מקיף דא"א מה שאין כן בא"א שיצא יושר רוח שלו תכף אחר מקיף נפש שלו עצמו ולא הפסיק בנתים יציאת מקיף נפש או"א כדי להשוותם ולכן היה כח ביושר רוח שלו להתפשט עד מקיף נפש שלו עצמו אח"כ יצאו מקיפי נפש או"א ואז חצי עליון עגולת מקיפי אבא עליון ממקיפי אימא כלו וחצי תחתון עגולת מקיף אבא הוא תחתון מכל מקיפי אימא ושני חצאי עגולת מקיפי אימא עומדים באמצע עגולת מקיפי אבא ובבחי' זו היו או"א שוים במעלת' בבחי' המקיפי' אח"כ יצאו יושר רוח דאו"א ושניהם נתפשטו שעור התפשטו' אימא בעתיק יומין ומסתיימין בשוה יחד ושלשה ראשונות יושר דאבא עומדים למעלה עם המקיפין דאבא בגג העגולה שלהם בצד ימין וג' ראשונות יושר דאימא בצד שמאל כנגד מקיפי אבא ג"כ ושבע' תחתונו' יושר דאבא ושבעה תחתונות יושר אימא עומדים למטה עד גג מקיפי אימא אלו מימין ואלו משמאל וארכם למטה שעור הנז' והרי כי גם ביושר שוים במעלת' וזה סדר ירידת שפע עליון בבחי' המקיפים הכתר הנק' א"א בבחי' מקיף הנפש יש חלון אחד בצד ימינו ומשם עובר האור עד אבא וחלון אחד בשמאלו ומשם עובר האור דרך מעבר באב' ויורד אל אימא וכן עד"ז במקיפי נפש אבא יש חלון אחד בימיני ונוקב ועובר באימא דרך מעבר בלבד ויורד האור עד ספי' הנקראת חסד וכן יש חלון במקיפי אימא בצד שמאלה ויורד האור עד ספי' גבורה והרי נתבאר ענין הקוים שיש מן אריך לאו"א זה מימין וזה משמאל עם היותם בבחי' מקיפים דנפש ועומדי' זב"ז וזה מוקף מזה ע"כ:

ועתה ארחיב יותר בביאור הקצור הנרמז למעלה ואח"כ אחזור פעם שלישית לפרט ולבאר הענין הזה בפרטות גדול וכדי להבין מה שנכתוב עתה צריך שתסתכל במה שיתבאר בפעם השלישית הנז' כי שם נתבאר הקדמת דרוש א"ק לכל קדומים באורך: **הנה** מי שיסתכל בסה"ז והתקונין יראה מאמרים סותרים זא"ז בענין הספי' אם מציאות אופן מעמדם זו על גבי זו או אם הם בציור קוים שלשה ימין ושמאל ואמצע כמראה אדם או אם הם זב"ז ומוקפ' זמ"ז וכל המקובלים האחרונים נלאו בישוב ענין סתירה זו ובפרט מחמת קושיא גדולה שיש בענין הי' ספי' והיא זאת כי מאחר שהא"ס שוה בכל חלקיו ואין בו מעלה ומטה פנים ואחו' ח"ו וכל אורו בהשואה גמורה א"כ איך הי' ספי' ישתנו מעלתם להיותם זו גבוה מזו כיון שכלם מקבלות אור הא"ס בשווי וקרובות אליו בהשואה אחת כנז' בפ' פינחס בר"מ וז"ל דא"ס איהו בין כל ספי' וספי' ולגו מן כל ספי' וספי' וא"כ במה תתעלה כל ספי' וספי' מחברתה ולכן הט אזנך ושמע תוכן דבר אמת דע כי הא"ס קודם שהאציל הספי' היה אור פשוט וממלא כל המקומות ואין מקום פנוי וחלל וריקם ממנו כלל וכשעלה ברצונו להאציל הנאצלים והנבראים והנוצרים והנעשים צמצם עצמו בנקודה אמצעית שבו ועשה שם מקום חלל ופנוי מבלי אור ומקו' הזה מוכרח (בדפו"י דף ט' ע"א) הוא שיהיה עגול בהשואה אחת לפי שמכל צדי כדור עגולת הכדור של המקום ההוא נתצמצם האור ונתרחק בהשואה אחת משא"כ אם היה המקום מרובע כי היה צריך שבזוית המרובע יהיה הצמצום וההתרחקות יותר גדול משאר הבחינות נמצא שמוכרח הוא שיהיה מקום החלל ההוא עגול לגמרי והרי זה נקרא צמצום הראשון והיה בא"ס עצמו ואחר שנעשה בחי' המקום עלה בדעתו להאציל בתוכו הנאצלי' והנבראים והנוצרים והנעשים ועולם הזה השפל הוא וכל מה שבו ואין שום בריאה חוץ מן המקום הזה כלל ועיקר כי כל העולמות כלם הם במקום הזה אלא שהמעולה מחבירו מקיף את חבירו עד שנמצא כי הארץ החומריית הזו היא נקודת המרכז האמצעי של כל המקום הזה כלו ודי בזה. **והנה** התחיל להתפשט קו אחר מן אור א"ס אל תוך חלל המקו' ההוא ודרך הקו הזה ירד האור ונתפשט תוך החלל הזה בשתי בחי' אחת בבחי' עגולים זה בתוך זה ואחת בבחינת קו יושר ביושר ממעלה למטה כמו שיתבאר בע"ה למטה ואמנם הבחי' האחת היא כי בהיות האור מתפשט תוך המקום הזה בבחינת עגולים מוכרח הוא שישאר הפסק מעט בינן לבין הא"ס עצמי שאם יתדבקו יחד יחזור הדבר לכמות שהיה בתחלה ויהיה הכל בחי' א"ס גם מוכרח הוא שהאור הנז' יתפשט במקום ההוא דרך עגול כדי שהנאצלי' ההם יהיו מתחברים אל הא"ס בהשואה אח' מכל צדדיהם וכבר נתבאר כי אין ההשואה נכונה כמו בענין

העגולה ונמצא כי תחלה נמשך קו דק מהא"ס תוך המקום ההוא ותכף התחיל להתפשט בבחינת עגול אחד בתוך עגול הא"ס עצמו האמנם לא נתחבר עמו אמנם נשאר הפסק בינו לבין הא"ס הסובב עליו והעגול הזה הראשון הוא עליון משאר העגולים ונקרא כתר ואח"כ נתפשט עוד הקו הנז' ונתעגל עגול שני תוך העגול הראשון וגם הוא מרוחק ומופסק מעט מהעגול ההוא ויש אויר פנוי ביניהם ועגול השני הזה נקרא חכמה ועל דר"ז נתפשטו עגולים רבים זה בתוך זה לאין קץ ומספר וכמו שיתבאר ונמצא כי ע"י כן יהיה יתרון לספירה זו על חברתה כי העגול הראשון העליון מכלם הסובב לכלם הוא מתדבק עם הא"ס ונכלל בתוכו יותר מהעגולי' האחרים ונמצא כי עגול הכתר קרוב אל העגול דא"ס יותר מעגול החכמה ולכן מעלת הכתר גדולה מן החכמה ועל ד"ז בכל שאר העגולי' עד שנמצא כי עגול הפנימי מכלם היושב באמצ' נקודת מרכז כל העגולי' הו' הגרוע במעלה כי הו' מרוחוק מהא"ס יותר מכלם כי כלם מפסיקים בינו לבין הא"ס: **עוד** יש בחי' שנית דיושר כנזכר לעיל אשר בסיבתה ג"כ ישתנה מעלת הספירות זו על זו והיא עם מה שביארנו לעיל כי בהכרח הוא שאור הא"ס המתפשט במקו' ההוא לא ימשך אלא מצד אחד דרך קו יושר דק בלבד כחוט השערה ועי"כ נקראים נאצלים והם טפלים אל המאציל ואלו היה האור מתפשט מכל הצדדים או שהיה הקו הנז' רחב מאד היה האור נמשך בחוזק וברבוי והיו הנאצלים בערך המאציל עצמו והדבר מבואר ונמצא כפי זה כי הספי' הנאצלת בהתחלת התפשטו' הקו ההוא היא עליונה על כל אשר תחתי' ועד"ז מתפשטים מדריגה אחר מדריגה דרך מדריגות הקו ההוא עד סופו וע"כ יהיה אל הספירות עלוי מקום ממש זו על חבירתה כי בהיותה למעלה בהתחלת הקו יהיה אורה נשפע מקרוב אל הא"ס יותר מזולתה: ונחזור לבאר ענין שני בחי' הנזכרים לעיל של עגולי' ושל קו יושר הנה ראשית כל הנאצלים היה בחי' אצי' אדם קדמון לכל קדומים והוא כלול מי' ספי' ובתחלה נאצלו בו י' ספי' בבחי' י' עגולים זה בתוך זה והם סובבות תוך החלל ההוא הנזכר לעיל אבל אינם ממלאים כל החלל כלו כי גם הם הניחו מקום חלל ופנוי באמצ' עגוליהם לצורך כל הנאצלים והנבראים וכו' כמבואר אצלינו לקמן בפע' השלישית בע"ה והוא לצורך מקום בחי' עולם הנקודים וממנו ואילך וכל אותם העגולים נאצלו תוך עגולים אלו של אדם קדמון אח"כ חזר להתאצל באדם קדמון הזה בחינה השנית אשר בו והם י' ספי' דרך קו ישר ממעל' למט' כדמו' אדם עם ראש וגוף וזרועות ושוקים ונתפשטו באמצע העגולי' הנזכרים מלמעל' למטה מבריח מן הקצה העליון לקצה התחתון וראשו מתחיל מן הקו והצנור הנזכר לעיל אשר דרך בו נמשך אור הא"ס אל כל הנאצלים שבתוך המקום החלל הזה כנז' ונמשך ביושר עד למטה ומבריח

כדמיון עמוד אחד ישר תוך כל העגולים הנזכרים וכולל גם הוא י' ספירו' ונמצא כי יש באדם קדמון הזה עשר עגולים זו לפנים מזו והם בחינת עשר ספירות ויצדק בהם מעלה ומט' כי העגול הראשון הסובב לכלם גבוה מן השני וכו' כנז' לעיל בשתי אופנים גם יש בו י' ספי' אחרות בדרך ישר והוא בציור קוים שלשה ימין שמאל ואמצע ודע כי בחינת העגולים יש בה בחינת עגולים באור פנימי וגם מקיף עליהם בחינת אור מקיף גם הוא בדרך עגול וענין זה הוא בכל עגול ועגול מעשרה עגולי' הנזכרי' באופן שאלו העשר ספירות דבחינת עגולים הם כפולים י' פנימים ועשרה מקיפים וכן בעשר ספירות דיושר כמראה אדם יש בהם י"ס פנימיות ועשר ספירות מקיפות וכל בחינות אלו יחד נקראים אדם קדמון לכל קדומים וכבר נתבאר כי בחי' העגולים יצתה ראשונה ואח"כ נאצל בחי' היושר והטעם הוא כי בחינת העגולים היא בחינת נפש של אדם קדמון הנזכר ולכן קדמה בתחל' ואח"כ נאצל הרוח של אדם קדמון והוא בחי' היושר כמראה אדם ודע כי י"ס דעגולים שהם בחינת נפש כנזכר יצאו בבחינת כלים שלהם ובבחינת אור הנקרא נפש ובחינת האור הנקרא נפש כלול משני אורות והם אור פנימי ואור מקיף וכן בבחינת הכלים שלהם יש בהם פנימי וחצון כנודע זה בכל הכלים של עולם האצילות וכן על ד"ז בבחינת הי' ספירות דיושר שהם בחינת רוח כנז' לעיל יש בהם בחינת אורות הנקראים רוח וכלול מאור פנימי ומאור מקיף וכן יש בהם בחינת כלים ויש בהם פנימי וחצון והנה בחינת הכלים האלו כבר נודע כי המוח הוא משכן האור הנקרא נשמה והלב משכן האור הנקרא רוח. והכבד משכן האור הנקרא נפש ואין זה מקום ביאור דרוש זה והרי נתבאר כמה בחי' יש באדם קדמון הנזכר ועל דרך זה הוא בעולם הנקודים כמו שנבאר למטה שהוא כולל עתיק ואריך ואו"א וז"א ונוקבא ובזה יתבאר לך ענין המאמרים שבספר הזוהר הנראים כסותרים זה את זה וכלם דברי אלהים חיים אבל צריך שתדע כי רוב מה שמתעסקים בס' הזוהר וכמעט כלו אינו רק בענין הבחינה השנית שהם הי' ספירות שבדרך יושר כמרא' אדם בין בבחי' אדם קדמון הנז' בין בעולם האצי' הכולל עתיק וא"א וכו' וכן בשלשה עולמות בי"ע ודע כי בחינת היושר של אדם קדמון הזה אינו מתפשט ונמשך ע"ס כל העגולים שלו כמו שמתחיל מראש העגולים אבל סופו אינו מתפשט רק עד התחלת העגולי' של עתיק יומין מצד מטה שלהם ואינו נכנס באות' העגולים הסובבים מתחת רגלי יושר דעתיק יומין אבל בחינת מחצית העליון של עגולי עתיק וזולתו פשיטא שנמשך ומתפשט בתוכם וזה ציורו :

והנה כל אותם בחי' הנאצלים שיתבארו לקמן בפעם השלישית בענין ההארות היוצאות מתוך אזן וחוטם ועין ופה ומצח של א"ק הנזכר כלם הם יוצאים מבחי' היושר שלו ולא

מבחי' העגולים שלו כי כל בחי' ההם אינם נמצאות אלא מבחי' היושר דא"ק לפי שהוא בבחי' קוים כמראה אדם אבל דע כי ההארות שיצאו מן האזן והחוטם והפה של א"ק כלם הם בבחינת יושר בלבד אבל ההארות היוצאות מן העין ומן המצח של א"ק והם הנקראים עולם הנקודים ועולם הברודים הנקראים אצילות אלו יש בהם שני בחי' הנזכרים בכל חלק משניהם והם בחי' עגולי' נפש ובחי' יושר רוח דמיון מה שיש בא"ק כנזכר לעיל והכל נאצל מן היושר לבדו של אדם קדמון כנזכר: **ודע** כי עולם הנקודים הנז' שהם אורות העין של א"ק וגם אחר שנתקנו בעת התחברם עם האורות היוצאים מן המצח דא"ק שאז נקרא הכל ביחד עולם האצילות הנה הם יוצאים ונמשכים בחצי תחתון דת"ת ובנצח הוד יסוד דא"ק הנזכר מבחינת היושר שלו חוצה להם ובמקום ההוא יצאו תחלה העגולים של הנקודים הנזכרים מאור העינים דא"ק ונתפשטו בבחי' עגולים סביב א"ק מחצי תפארת שבו ולמטה מבחי' היושר שבו והוא נשאר באמצעם וכבר נתבאר לעיל כי יש בא"ק בחינת אור מקיף ואור פנימי וכלם בבחי' יושר והנה אלו העגולים של הנקודין מתעגלי' סביב הכלים של א"ק אשר בתוכם עומד אור פנימי שלהם ונמצא כי העיגו' של הנקו' מפסיקי' בין אוה"מ של א"ק ובין הכלים שבו אשר בתוכם אור הפני' שלהם וכ"ז הוא בבחי' יושר של א"ק מחצי תפארת שבו ולמטה עד רגליו ונמצא כי עגולי הנקודין מקיפים סביב הכלי' דחצי תפארת ונצח הוד יסוד דיושר דא"ק אשר בתוכם הם אור פנימי שלה' ואור מקיף דיושר דחצי תפארת ונצח הוד יסוד דא"ק מקיף על גבי העגולים של הנקודים ואח"כ בעת התיקון נאצל גם היושר של עולם הנקודים שהם אור המצח דא"ק כנודע ונתפשט ביושר תוך עגוליו שלו של עולם הנקודים עצמו מלמעלה למטה על דרך שביארנו באופן התפשטות היושר של א"ק בתוך העגולים שלו עצמו ודע כי גם היושר (בדפו"י ע"ב) הזה של הנקודין הוא מלביש ומקיף סביב א"ק ומחצי תפארת שבו ולמטה כנזכר לעיל אבל צריך שתדע כי שני בחי' הנזכרים שהם העגולי' והיושר דעולם הנקודים אינם מקיפי' סביב א"ק בהשואה אחת אמנם עיקר הארתם היא בצד פנים של א"ק דבחי' היושר שלו ומן הארה זו מתפשטת קצת הארה אל צד אחור דא"ק בין מבחי' העגולים בין מבחי' היושר של הנקודי' ונמצאים חצי תחתון דתפארת והנצח הוד יסוד דיושר דא"ק מתלבשים ומוקפים מן הנקודים הנזכרים משתי בחינותיהם שהם העגולים והיושר שבהם אבל עיקר ההארה ושרשה היא לצד פנים דא"ק כנזכר ועתה נבאר טעם למה נשתנו הנקודי' להיות בהם ג"כ בחי' עיגולים מה שאין כן בהארות האזן והחוטם והפה אבל הענין הוא כי אלו הנקודין יצאו מאורות העינים של א"ק כנז' ואמנם אין האור היוצא מן העין דומה לשאר אורות היוצאים מנקבי האזן והחוט' והפה לפי שאף

אם האדם יהפוך פניו לרוח אחד להסתכל שם יוכל להניע עיניו ולהסתכל אל הצדדין אף אם לא יניע ראשו וגופו כלל כמו שאמרו ז"ל האדם מצדד ראיית עיניו והבהמה אינה מצדדת מה שאין כן בשאר נקבי ראשו שהאור וההבל היוצ' מאזניו או מחוטמו או מפיו יוצא בקלוח ביושר ולא לצדדין ולכן י' ספי' דנקודין שהם אורות הנמשכי' מעיני א"ק יצאו בבחי' עגולים ונתעגלו אל צדדיו והקיפוהו כנזכר לעיל: **עוד** טעם שני והוא כי אורות האזן והחוטם והפה יצאו הם לבדם והנה הם מקלחים ומתפשטים ביושר אבל האורות הנקודים שיצאו מן העין נתחבר עמהם אור והבל היוצא מלמטה מחצי תפארת ונצח הוד יסוד שבו מן האור החדש כמו שיתבאר בפעם השלישי' שהרי לא נאצלו הנקודין עד אחר הצמצום והולדת אור חדש כמו שיתבאר לקמן בע"ה והאור הפנימי אשר בתוכ' של הכלי' ההם בוקע בהם ויוצא לחוץ דרך נקבי העור דרך גומות השערות בסוד ואחר עורי נקפו זאת כי האור הפנימי נוקף מאחורי העור אשר בצד הבשר ויוצא לחוץ ומקיף סביב רגלי א"ק ולכן היו הנקודין עגולים מה שאין כן אם היה הטבור פתוח והיה האור יוצא דרך שם בלבד כי אז היה מקלח ויוצא ביושר בלבד: **עוד** טעם שלישי ובו יתבאר גם הטעם השני הנז' והוא במה שיבאר לקמן בפעם השלישי ענין הצמצום השני אשר היה בא"ק הנז' ועיין שם הטעם למה הוצרך הצמצום והפרסא והוא כי להאציל אלו הנקודים הוצרך לצמצם האורות הפנימיים שמחצי תפארת שלו ולמטה והעלם למעלה בחציו העליון ואז הניח חד פרסא ומסך מבדיל בין חציו העליון לתחתון והוא במקום הטבור ובהיות האורות הנזכרים דחוקים מאד עלו למעלה בחוזק ויצאו דרך פתח עינים דא"ק לחוץ ומשם נתפשטו ונמשכו למט' מחצי תפארת שבו ושם נתהוו הנקודי' הנזכרים והרי זו בחינה אחת עוד יש בחינה אחרת והיא כי בעלות האורות הנזכרים ממטה למעלה תוך פנימיו' א"ק נעשו בבחי' מ"ן וגרם זווג ואז נמשך אור חדש ויורד דרך פנימיו' א"ק ממעלה למטה תוך פנימיות א"ק ובקע הפרסא הנזכרת שבתוכו וירד למטה ואז בקע דרך נקבי העור כנזכר לעיל לטעם השני ומשם האיר אל הנקודים הנזכרים אשר שם ונמצא כי הנקודין נעשו משני בחי' אורות האחד הוא אור היוצא דרך העינים כנזכר לעיל והשני אור החדש היוצא דרך נקבי העור כנזכר ולפי שזה האור החלש יוצא דרך נקבי העור מכל סביבות א"ק לכן היו הנקודין עגולים והרי נתבאר הטעם השני הנזכר לעיל: **עוד** היה ענין אחר כי כיון שהאור הראשון הפנימי שהיה למטה מחצי התפארת עלה למעלה במקום החזה ושם נשאר עיקר שורשו כדי להוציא הארתו לחוץ וכאשר ירד אור החדש נמצאו יחד שם במקום ההוא שלשה אורות אור פנימי של בחי' חצי העליון דתפארת ואור התחתון שעלה כנזכר ואור החדש הנזכר

והיו שם דחוקים בתכלית ולא עוד אלא שברדת אורה חדש בוקע הפרסא בחוזק לרדת למטה ולכן מחמת כח הבחי' הנז' כשחזר ובוקע לצאת דרך נקבי העור ולחוץ להאיר אל הנקודים הוא יוצא בחוזק גדול ומכח המרוצה מתעגל ונעשה בחינת עגולים. גם בזה יתבאר טעם השלישי הנזכר לעיל כי האור התחתון שעלה למעלה הנה היה שם דחוק ומצומצם מאד כנזכר ובעלות עד מקום העינים ויוצא דרך שם ולחוץ יוצא בכח ובחוזק רב וברדתו למטה אל מקום הנקודין מתעגל לסבת מרוצתו כנזכר גם בחי' האור החדש הפנימי כבר נתבאר שגם הוא יוצא בחוזק דרך נקבי העור מכל צידי א"ק מסביב לו ובצאתו יוצא בבחינת צנורות דקים רבים ולהיותם יוצאים בחוזק מתדבקים הצנורו' ההם יחד ומתעגלים ונעשים עגולים והצנורות היוצאים דרך פנים מתעגלים לצד האחו' וצנורות היוצאים צד אחו' מתעגלים לצד פנים ומתחברים אלו עם אלו ונעשים אורות בתמונת עגולים ולקמן יתבאר (בדפו"י ע"ד) איך יוצא ג"כ אור ממש מן הטבור והיסוד ומן האחו' וע"ש. וכמו שביארנו למעלה כי האור התחתון הפנימי שבנצח הוד יסוד דא"ק עלה למעלה דרך העינים ובזה תבין טעם למה אמרו בסה"ז כי העיני' הם נצח והוד והדבר מבואר. ונחזור אל מה שאמרנו בראשונה כי יש בעולם הנקודים שתי בחי' והם עגולים ויושר וכבר נתבאר כי לא היו כך מתחלתם אמנם בראשונה נאצלו בחי' העגולי' שלהם בלבד שהם בחי' הנפש של הנקודים ולכן אירע בהם ענין שבירת הכלי' שלהם הנקראי' בשם מיתת המלכים כמו שיתבאר במקומו בע"ה והסיבה בה כי להיותם בבחי' נפש בלבד לא יכלו לקבל אור עליון ונשברו ומתו וזהו סוד פסוק אשר עשה את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים. רוצה לומר כי המאציל העליון כשעשה את הא"ק עשאו גם בבחי' יושר כנזכר לעיל ולכן היה בו יכולת לקבל אור עליון ונתקיי' אבל המה שהם הנקודים בקשו חשבונות רבים להתעגל בבחי' עגולים בלבד בתחלה כנזכר לעיל באורך טעם התעגלותם ולכן לא יכלו לסבול אור עליון ולכן נשברו ומתו מה שא"כ בכל שאר ההארות היוצאות מא"ק דרך הפה והחוטם והאזן כי כלם הם יושר בלבד והנה אחר שהנקודים הנזכרים נשברו ומתו לסיבה הנזכרת אח"כ חזר לצאת בחי' הרוח שלהם היא בחי' יושר שלהם אשר כמראה אדם כי דמות אדם הוא בציור שלשה קוים ימין ושמאל ואמצע כנודע והוא זכר ונקבה ואז החיה את העגולים אשר נשברו ומתו ואז נתקנו גם הם ומהם נעשו פרצופי עולם האצילות כמו שיתבאר במקומו. גם בזה תבין איך האדם הישר הזה הוא הוי"ה דמלוי אלפין העולה בגי' אדם והוא נעשה מאור היוצא מבחינת הארת המצח דא"ק כמו שיתבאר במקומו והנה הוא ביושר ולא בעגול כנזכר דאין דמות אדם אלא בבחי' יושר גם בזה יתבאר לך איך השם הזה דהוי"ה דמלוי אלפי"ן

העולה בגי' אדם הוא בז"א דאצילות וכן ביצירה כי שניהם נקראים בחי' רוח כנודע וכן כאן הוי"ה זו היא בחי' הרוח של עולם הנקודין ודע כי אני מסופק בענין זה איך שמעתי ממורי זלה"ה אם הוא כי הוי"ה במלוי ס"ג הם המלכים שמתו שהם בחינה של העגולים כנזכר ואח"כ בא ויצא הוי"ה דמ"ה דאלפין וממנו לבדו נעשה היושר של הנקודין והוי"ה דס"ג נשארה לבדה לבחי' העגולים גם אחר התיקון והתחיה שלהם או אם הוא כי אחר התיקון והתחיה נתקנו העגולים והיושר שניהם מבחי' ס"ג ושניהם ג"כ מבחי' מ"ה ונתחברו עגולים דס"ג עם עגולים דמ"ה ובחי' יושר דס"ג עם יושר דמ"ה או אם הוא כי מהוי"ה דס"ג נעשו עגולים ויושר ומהוי"ה דמ"ה נעשה יושר לבדו ואז נתחבר היושר דס"ג עם היושר דמ"ה ומהם נעשו פרצופי האצילות דבחינת יושר והם עתיק יומין וא"א וכו' כמבואר אצלינו בדרוש עתיק יומין איך נתחברו בו ס"ג ומ"ה ומן המ"ה נעשה בחי' הזכר דעתיק יומין ומן הס"ג נעשת נוקבא דעתיק ושניהם בחי' יושר וע"ש והדבר הזה אצלי בספק איך שמעתי מפי מורי זלה"ה: **והנה** נתבאר כי האורות של עולם הנקודים שיצאו דרך העיני' של אד' קדמון והלבישוהו מחצי תפארת שבו ולמטה מבחוץ עד סיום רגליו ממש בבחי' עגולים ונשברו ואח"כ יצאו רוח דיושר שלהם בקו ישר ונתקנו ואז חזרו וקנו שם חדש ונקרא עולם האצילות מתוקן בחמש פרצופין כנודע וצריך שנבאר ג"כ מציאות שלשה עולמות האחרים הנקראי' בריאה יצירה עשיה מה עניינם בתחלה: **דע** כי קודם שנאצל עול' הנקודין והיה א"ק לבדו בשתי בחינותיו עגולים ויושר היה מקום חלל ופנוי וריקם תחת רגלי היושר שלו זה הא"ק עד מקום עגולים שלו מלמטה כנזכר לעיל כי רגלי היושר שלו הם מגיעים עד מקו' התחלת העגולים מצד מטה מבחי' עתיק יומין של עולם האצילות אחר שנתקן והנה עד שלא נאצל עולם הנקודין היה הכל פנוי וריקם והנה המקו' ההוא הוא מקום שלשה עולמות הנודעים הנקראי' בריאה יצירה עשיה כמו שיתבא' והרי נתבאר מקומם. ועת' נבאר העולמו' הנז' עצמ' מה הם כי הנה שתי בחי' הם האחת הוא העולם בעצמו והשני הוא המקום שהעולם ההוא נברא בתוכו ודע כי המקום בעצמו הוא יותר זך וגדול ומעולה מן העולם עצמו כי לכן נקרא הקב"ה מקומו של עולם כמו שאמרו רבותינו ז"ל על ברוך המקום שנתן תורה לישראל והבן זה ולכן הכלי' של הנקודי' אף אחר שנתקנו והיו כלים שלמי' ומתוקני' ונקר' עולם האצילות הנה הם גרועים מערך המקום שלהם אשר הם יושבים בו נמצא כי הכלים הם הנקראים עולם ולא האורות שבהם והבן זה ולכן הם גרועים ממעלת המקום עצמו (עמבו"ש ד"ח ע"א):

ונבאר ענין עולמות בי"ע עצמם מה הית' בחינתם דע כי אין דבר שאין בו פנימיות וחצוניות אפי' בבחינת הכלים כנזכר לעיל ואמנ' (בדפו"י די' י' ע"א) מחצי תפארת ונה"י דאדם קדמון עד סיום רגליו החצוניו' שלהם נחלק לב' בחינות והנה החצוניות שלהם מצד פנים הוא הנקרא בריאה ושמצד אחור נקרא יצירה וכאשר עלה ברצון המאציל להאציל עולם הנקודין כבר נתבא' למעלה כי אדם קדמון צמצם עצמו שנית והעלה פנימיו' האור שבו מחצי תפארת שבו ולמטה והעלהו למעלה ואח"כ יצא האור ההוא דרך העינים ונתפשט בחוץ מחצי תפארת שבו ולמטה ונעשה עולם הנקודין ואמנם תכף בעת הצמצום שהוא עליית האור למעלה טרם צאתו מן העינים ועדיין לא נעשו הנקודין תכף נחשכו שתי בחינות החיצוניו' כי האור הפנימי נסתלק למעלה ולא יכלו לעמוד שם וירדו למטה תחת רגלי היושר של אדם קדמון במקום האור המקיף אשר תחת רגלי היושר של אדם קדמון בלבד ולא לקח שאר מקום כל אור המקיף או יותר למטה ממנו והאור המקיף דיושר אשר תחת רגליו עלה במקומם למעלה סביב פנימיות נה"י דאדם קדמון והנה ברדת בריאה ויצירה למטה מרגליו לא עמדו במקומ' הראוי להם וע"י ירידתם זו הוחשך בם חצוניות צד האחור יותר ויותר מחמת שנתרחק יותר מן האור העליון ואז ירדה חצוניות של חצוניות האחו' למטה למקום הנקרא עשיה והנה אח"כ יצא הארת אור עליון דרך העינים והלביש מחצי תפארת אדם קדמון ולמטה ונעשה עולם הנקודין והאור העיקרי שהוא השרש נשאר בפנים וכבר נתבאר כי העגולי' של הנקודי' הם היוצאים תחלה ובהתעגלם סביב נה"י דאדם קדמון גם מסבבים תחת רגלי יושר שלו והפסיקו בין תחת רגליו אל החיצוניות שהם בריאה ויצירה שירדו שם כנזכר וגרשום משם ולא מצאו מקום והעלו את שתי בחינות החצוניות האלו למקומם למעלה באחו' אלו הנקודי' כי עתה שהנקודי' הפסיקו בין פנימיו' כלים דנה"י דאדם קדמון אל זה החצוניות כבר יכולים לעמוד שם אעפ"י שהוחשכו וכבר יש בהם כח לקבל האור הראוי להם כמו שנתבאר בענין תיקון הנקודי' לקמן בע"ה וחזרה הבריאה כנגד פנים והיצירה כנגד אחו' ע"ד שהיה בתחלה ועם זה נתבאר טעם רביעי בענין היות הנקודים יוצאים בדרך עגולים כנזכר לעיל והנה עתה חזר מקום בי"ע היותו פנוי וחלל כבתחילה:

ועתה נבאר ענין אחד והוא כי הנה בהיות הי' ספירות עגולים זו לפנים מזו אחר התיקון שלהם א"כ אין שום קבלת שפע והארה אל שום ספירה מהם כי אם כל ספי' מקבלת מהספירה אשר עליה בלבד והנה נודע כי החסד מקבל מאבא והגבורה מאימא וכיוצא בזה והביאור בזה הוא כי גם בהיות הי' ספי' בבחינת עגולים זה בתוך זה יש בהם כל הבחינות של קבלת השפע בי' ספירות שבקו היושר והו' כי בעגול הכתר הנקר' א"א

אחר התיקון יש נקב אחד וחלון בצד ימין העגול ומשם יורד אור אריך אל עגול אבא ומאיר אליו ועוד יש חלון שני בשמאל העיגול של אריך ויוצא האו' עד צד שמאל דעגול אבא אשר בתוכו ונוקבו ונעשה בו חלון ומשם נמשך האור עד עגול אימא שבתוך עגול אבא ומאיר בו ונמצא כי בעבור האור תוך שמאל עגול אבא אינו לאבא עצמו ואינו עובר שם רק דרך מעבר בלבד אבל עיקר הארה היא לאימא ונמצא כי א"א מאיר לאו"א יחד כמו שהוא בענין היושר שלהם ממש ואף כי הם עגולים זו בתוך זו יש להם קוים ישרים ימין ושמאל ואמצע בבחינת החלונות האלו שבהם ומשם נמשך האור בי' ספירות דעגולים דרך קוים ישרי' ממש בכל הפרטים עצמם כלם אשר בי' ספירות דקו ישר דרוח ממש וכן עד"ז בעגולי אבא יש חלון א' בימין עגולו ונוקב ויורד ועובר דרך עגולי אימא בבחינת מעבר לבד ויורד ונכנס בעגולי החסד ומאיר בו האר' ממש וכן יש חלון בשמאל עגולי אימא ויורד בו האור ומאיר בעגולי הגבורה הארה גמורה ועד"ז בשאר העגולים עד עגול הפנימי שהוא נוקבא דז"א: **והנה** נתבא' כי הנקודים יצאו תחלה בבחי' עגולי' שהם נפש שלה' ונשברו ואח"כ יצא גם הרוח שלהם שהיא בחי' קו יושר שלהם ואז נתקנו ודע כי כמו שנתבאר לקמן שהי' ספירות של הרוח שהוא קו היושר מתחלק לפרצופי עתיק יומין וא"א ואו"א וזעיר ונוקבי' כן הי' ספי' של העגולים הנקראים נפש מתחלקים לבחינת עתיק יומין וא"א וכו' ואמנם לא נתברר לי היטב מפי מורי ז"ל אם התחלקות הי' ספירות דעגולים אל בחינת עתיק יומין וא"א וכו' הוא דומה ממש בכל פרטיו אל התחלקות י' ספירות דיושר אל בחינת עתיק יומין וכו' רק זה לבד שמעתי מפיו דרך כללות כי כל בחינת עתיק וכו' שיש בקו היושר ישנם ג"כ בבחינ' עגולים נמצא כפי זה כי אעפ"י שנתבאר כי עולם הנקודין יצא בבחי' י' עגולים הנה הם כוללים עגולים רבים כי הנה עתיק יומין יש בו י' עגולים זה לפנים מזה וא"א יש לו י' עגולים זה לפנים מזה בתוך העגול הפנימי העשירי (בדפו"י ע"ב) של עתיק וכן עד"ז בעגולי או"א וכו' וכבר נתבאר כי העגולים יצאו בבחי' כלים דפנימיות וחצוניות ובבחי' אור פנימי ואור מקיף מבחינת נפש וכן י' ספירות של קו היושר שיצאו בעת התקון יצאו על דרך זה הנזכר ממש וכלים ואורות בחינת רוח של הנקודי' והנה בתחלה יצאו העגולים לבדם ולכן נשברו ומתו וכאשר בא זמן התקון של העגולים ע"י הרוח של קו היושר שיצא ממצח א"ק הנה זה סדר תקונם והתפשטותם סביב א"ק בחצי התחתון דתפארת שבו בנה"י שבו בשתי הבחי' הנזכרים שנתלבשו י' ספי' דיושר תוך י' ספירו' דעגולים דנקודין ושתי הבחינות הלבישו לא"ק בחצי תפארת ונה"י שבו כנז' לעיל והנה בעת תיקונם נתקנו בתחלה י' עגולי ע"י בבחינת כלים ואורות הנקראים נפש ונתעגלו תוך העגול הפנימי

העשירי של עגולי א"ק אח"כ נתקנו י' עגולי א"א בבחי' כלי' ואורות של נפש זה בתוך זה ונתעגלו תוך עגול הפנימי העשירי של ע"י ואח"כ נתפשטו י' ספירות דיושר של רוח דע"י תוך עשר עגוליו עצמו והלבישו את יושר א"ק מתפארת ולמטה ואח"כ נתפשטו י' ספירות דיושר רוח דא"א ונתלבשו תוך י' עגולי עצמו והלבישו על קו יושר דע"י ונודע כי אין כח באריך להלביש כל י' ספירות דעתיק אמנם י' ספירות דאריך מלבישים לז' תחתונות דעתיק בלבד ועד"ז בכל שאר הפרצופים וא"כ צריך לבאר סדר התפשטו' קו יושר דעתיק תוך עגוליו והתלבשותו תוך יושר דאריך הנה נודע כי עגולי עתיק דבוקי' יחד זה בתוך זה כגלדי בצלים ובתוך פנימיות העשירי שבהם יש מקום פנוי וחלל שבתוכו נאצלים כל שאר הנאצלים והעולמות באופן שמחצית העליון של עובי העגולי' הוא למעלה מן המקום הפנוי הנז' והעובי התחתון שבתחתית העגולי' הוא למטה מן המקו' הפנוי והנה קו היושר של עתיק מתחיל התפשטותו מתחלת עובי העגול העליון שבכל עגוליו ונמשך עד כל עובי העליון של י' עגוליו ועוד מתפשט יותר במקום הפנוי הנזכר כלו עד התחל' עובי העגול הפנימי שבי' עגולי אריך מצד מטה באופן שקו יושר שלו לא נתפשט עד עגולי עצמו שמצד מטה ואמנם קו יושר דאריך מתחיל אחר עובי י' עגולי עתיק שמצד מעלה שהוא בהתחלת עובי י' עגולי עצמו מצד מעלה שהוא תוך עגולי עתיק ונמשך עד עגוליו שמצד מטה בהתחלתם באופן שרגלי יושר דעתיק ורגלי יושר דאריך מסתיימים בשוה וכבר ידעת כי עד מקום סיום קו יושר דאריך שם מסתיים עולם האצי' וטעם השינוי הנזכר הוא לפי שקו היושר דעתיק לא יצא תכף אחר תקון העגולים שלו רק עד שיצאו גם עגולי אריך כנזכר ולכן לא היה בו כח להתפשט עד עגולי עצמו מצד מטה אבל אריך שיצא קו יושר שלו תכף אחר עגולי עצמו היה יכולת בקו היוש' שלו להתפשט עד עגוליו והנה מה שיצא היושר דאריך תכף אחר עגולי עצמו ולא המתין לצאת עד שיצאו עגולי או"א כדרך שיצאו עגוליו קודם היושר דעתיק הטעם הוא כדי להשוותם את או"א ויהיו שוים יחד במעלתם כמו שיתבאר. ונבאר איך מתלבש היושר תוך העגולים דע כי ג' ראשונות דקו יושר דעתיק נתלבשו בעובי עשר עגוליו שמצד מעלה וז' דיושר שלו נתלבשו בכל קומת י' ספירו' דאריך דיושר אשר הם מתחילי' סמוך תחת עגולי עתיק מצד מעלה בהתחלת החלל שבהם והנה הכתר שביושר דעתיק היה בבחינת אור פנימי אל הנפש שהם עגולי עצמו וחכמה דיושר היה אור פנימי אל ז' תחתונות דרוח דיושר עצמו ובינה דיושר היתה אור מקיף אל הז' תחתונות דיושר עצמם דבוק עליהם ואח"כ הלביש הפנימיות דיושר דא"א ע"ז המקיף עצמו הנזכר על ז' תחתונות דיושר דעתיק והנה במקום אחר כתבנו כי אור מקיף דעתיק הוא מקיף

וסובב על כל פרצופי עולם האצי' מבחי' אור פנימי ואור מקיף. והנלע"ד כי כאן כתבנו בבחי' אור המקיף לז' תחתונות שבו וזה הוא סובב בהתדבקו' על אור פנימי שבהם ושם מדבר באור המקיף הגדול המקיף על כל י' ספי' דיושר דעתיק כי זה מקיף על כל המקיפים שבכל עולם האצילות והנה כדרך שביארנו וסדר התלבשות י' ספיר' דיושר דעתיק תוך העגולים ומשם ולמטה הם שלשה עולמות בי"ע. אמנם דע כי תרין פירקין תתאין דנצח והוד דעתיק נמשכו יותר למטה וירדו בעולם הבריאה בסוד שני דדין כמו שנבאר לקמן בע"ה ונמצא כי עולם האצילות הוא מסתיים בסיום קו ישר רגלי א"א שהוא עד עגוליו מצד מטה כנזכר לעיל ושם ג"כ הוא סיום רגלי ז"א ונוקביה ורגלי עתיק מתפשטים בקצת יושר בעולם הבריאה תרין פירקין תתאין דנצח והוד דיליה ורגלי א"ק יותר למטה מכלם והוא עד עגולי עתיק מצד מטה: ועתה נשאר לי ספק בזה כי לקמן בע"ה נכתוב כי בסיום רגלי יושר דעתיק שם סיום עולם האצילות והיה אפשר לומר כי אחר שנתקן עולם האצילות לא הוצרכו עוד תרין פירקין דנצח הוד דעתיק לעמוד בסוד דדין בבריאה להניק לשבעת מלכים כי כבר נתקנו ועלו למעלה ונתלבשו במלכות שבו ובמלכות דאריך העומדת באצילות אלא שאני רואה כי גם במקום אחר כתבתי כי גם שם היתה מניקה לשבעה מלכים ולא עוד אלא שכפי זה גם המלכות דאריך ירדה אל הבריאה והנלע"ד לפרש הוא כי מה שכתבתי לקמן לא דק באותם תרין פירקין ולא חשש להם אלא אל כללות עתיק ונמצא כי גם אחר שנתקנו עולמות אצילות בריאה יצירה עשיה עדיין נשתיירו סיגי שבעה מלכים למטה בבריאה יצירה עשיה להתברר עד ביאת המשיח בע"ה ולכן גם שני פירקין נצח והוד דעתיק עומדים תמיד שם בראש הבריאה להאיר בהם לכשיתבררו עד התכלית והרי מצאנו כי רגלי א"ק שהם יותר מעולים כמה מדריגות נתפשטו ערומים בלי לבוש יותר למטה משל עתיק ונמצא כי תרין פירקין של נצח הוד דעתיק ירדו עד הבריאה (בדפו"י ע"ד) וקצות רגלי א"ק ירדו עד סוף העשי' כי היא יותר עכורה והוצרך אור הזך של א"ק להאירה והנה נתבאר לעיל כי נתפשטו עד עגולי עתיק מצד מטה ורגלי אריך שהוא שיעור אצילות נתפשטו עד עגולי אריך נמצא כי שלשה עולמות בי"ע עומדים בשעור עובי עגולי אריך מצד מטה והם למטה מהאצילות והם מלבישים את קצות רגלי א"ק כי עגולי הנקודין גירשום מתחת רגליו והעלו' למעל' וכפ"ז אלו העגולי' של הנקו' הם עגולי ע"י אשר הם מתח' רגלי א"ק כנז' אלא שק' לזה כי הרי שם כתבנו (ע' לעי' בד"ה ונבאר וכו') כי אח"כ נשאר מקו' בריא' יצירה עשיה פנוי וחלל כבתחלה ואולי כי שם הוא מקום החלל שאמר הקב"ה לעולמו די שלא יתפשט שם כנז' (בשער מאמ' רשב"י פ' קדושי' דכ"ז) כי קודם שנברא אדם הראשון היה פנוי

ואחר שחטא ירדו עולמות בי"ע שם כנלענ"ד: **ונשאר** לנו לבאר (בדפו"י ב) בחי' התלבשות העולמות זב"ז ואמנ' לא נתבררו לי כל פרטיו היטב ואכתוב משנלענ"ד ממה שכתבנו בס' הזה הנה נתבא' כי בבחינת קו היושר הנה הגדול מחבירו נשאר פנימי מכלם ובבחי' העגולים הוא להפך כי הגדול מחבירו מקיף עליו וכן נתבאר עוד כי גם בשתי בחי' שיש בקו היושר שהם אור פנימי ואור מקיף הוא על דרך הנזכר כי בבחי' אור פנימי הגדול מחבירו נשאר בפנים ובבחי' אור מקיף הוא להפך כי הגדול מחבירו מקיף על חבירו על דרך שנתבאר בענין העגולים ועוד נתבאר כי עגולי אדם קדמון מקיפין על האור המקיף דקו יושר שבו ואור מקיף דיושר שלו מקיף על עגולי עתיק וכל עגולי של הנקודים ועגולי הנקודים מקיפים על אור פנימי של א"ק מטבורו ולמטה א"כ יצא לנו מכל זה כי סדר התלבשות העולמות הוא באופן זה כי האור היותר פנימי מן הכל הוא אור הא"ס המתפש' תוך הכלים ואור פנימי של קו היושר של א"ק. ואור פנימי והכלים דמן הטבור של א"ק ולמטה מתלבש תוך כלים ואור פנימי דעתיק. וכלים ואור פנימי דעתיק תוך כלים ואור פנימי דאריך. וכלים ואור פנימי דארי' תוך כלים ואור פנימי דאבא. וכלים ואור פכימי דאבא תוך כלים ואור פנימי דאימא. ודאימא תוך ז"א. וז"א תוך כלים ואור פנימי דנוקביה ומכאן ואילך הוא להפך כי כלים ואור פנימי דנוק' תוך אור שלו כן עד"ז הוא בשאר הפרצופים דא"א ואו"א כי הנה ג' ראשונות של יושר דאריך נמשכו בשעור עובי י' עגוליו מצד מעלה וז' תחתונות נתלבשו תוך יושר דאו"א וכו' כנז' בע"י:

ונחזור עתה בענין יציאת עגולי או"א כי הנה נתבאר לעיל שעגולי אבא מתעגלים תוך עגולי אריך ואח"כ נתעגלו עגולי אימא תוך עגולי אבא וצריך לבאר כי הנה נתבאר באדרת האזינו כי או"א כחדא שריין והרי ביארנו כי עגולי אימא הם תחתוני' בתוך עגולי אבא והענין כי כשנעריך חצי עגולת עגולי אבא מצד מעלה הנה היא גבוה מחצי העליון של עגולת עגולי אימא האמנ' מחצית התחתון של עגולת עגולי אבא הנה היא יותר למטה מעגולת עגולי (בדפו"י ע"ג) אימא מצד מטה ובערך שתי בחי' אלו נשתוו או"א בבחי' העגולי' וכן נשתוו שניהם גם בבחי' היושר שלהם כמו שיתבאר כי הנה כאשר בא אח"כ היושר של או"א ונתפשט ותוך עגוליהם על דרך שנתבאר בעתיק ובאריך הנה כפי השעור שנמשך סוף הקו היושר דאימא בעתיק יומין כן ממש הוא שעור התפשטות סוף יושר דאבא בעתיק אע"פ שבחי' העגולים נתפשטו עגולי אבא יותר למטה מעגולי אימא כי הרי הם סובבים אותם ואמנם בבחי' מקום התחלת היושר של שניהם כתבנו לעיל בקצור נמרץ וז"ל מימין אבא ומשמאל והשלשה עליונות של זה וזה ושבעה תחתונות על דרך זה באימא ושכחתי פירושו. ונראה לעניות דעתי כן כי השלשה ראשונות של אימא דיושר אינם מתפשטי' בעובי עגוליה מצד מעלה כדרך עתיק וא"א ואבא לפי שא"כ תהיה קומתה קצרה מאבא והרי נתבאר דכחדא שריין ולכן נתפשטו למעלה בעובי עגולי אבא גם הם ונמצא כי מצד ימין העובי העליון דעגולי אבא נתפשטו שלשה עליונות

דיושר דאבא בענין עתיק ואריך ומצד שמאל העובי הנזכר נתפשטו שלש ראשונו' דיושר דאימא ועל דרך זה השבע' תחתונות דאבא נתפשטו מימין עובי העליון דעגולי אימא ונמשכו יותר למטה בשאר החלל שבתוך עגולי אימא כנז' שעור התפשטותו למטה ושבעה תחתונות דיושר דאימא נתפשטו מתחלת עובי עגוליה מצד שמאל עד למטה והרי כי גם בבחי' היושר היו או"א שוים בקומת' וכחדא שריין בכל שעור קומת' הן בבחי' מקום התחלת קו יושר שלהם הן בבחי' סיום סוף היושר שלה' כנזכר וגם כבר נתבאר לעיל איך אחר התקון נתקנו העגולים והיו בהם בחי' קוים ישרים ימין ושמאל ואמצע על ידי החלונות אשר בהם כי בהם נמשך השפע דרך יושר בדרך הקוים שיש בקו יושר הנק' רוח של העגולים שעליו נאמר ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים צלם אדם ישר ועל ידי כן היה תקון גמור בעגולים לכשיוכלו לקבל האור כמו קו ישר דרוח:

ועתה נבאר היכן סיום כל קו היושר דע כי הא"ק עשר עגוליו סובבים על עשר עגולי עתיק ועגולים דעתיק הם בתוכם ועגולי אריך תוך עגולי עתיק וכן עד עגולי עולם העשיה תוך כלם וקו היושר שלהם להפך הם כי יושר דאדם לפנים מן כל היושרי' ויושר דעתיק מלביש ליושר דא"ק וכן עד שנמצא כי יושר דעשיה מלביש לכלם ונמצא כי יושר דעשיה ועגוליה דבוקים יחד והם תוך כל העולמות כמרכז תוך העגולה כנזכר לעיל והרי זה בבחי' היותם זה לפנים מזה אמנם בבחי' התחלת קומתן יאריך הספור אבל בדרך קצרה הוא כי הפנימי גדול וגבוה מכל' ואותו המלבישו אינו רק מבחי' טבורו ולמטה כנזכר לעיל. ועתה נבאר בבחי' סיום קומתם ואע"פ שיש קצרי הקומה כגון אורות האזן והחוטם והפה דא"ק כי אינם רק עד טבורו וכן בחי' או"א מחציתם העליון ובחי' יעקב ולאה אין עסקנו עתה אלא בפרצופין שלימים: **והנה** א"ק מסתיימים רגלי יושר שלו עד עגולי עתיק ימין עד התחלת חצי עגוליו מצד מטה כמצוייר אצלינו למעלה וקו יושר דעתיק ואריך ודז"א ונוקביה מסתיימים יחד בשוה עד התחלת עגולי א"א מצד מטה ועד שם נקרא עולם האצילות מקיף דיושר שלה ואור מקיף יושר שלה תוך העגולים שלה ועליהם אור מקיף יושר דז"א ועליו עגולי ז"א ועליהם אור מקיף יושר דאימא ועליו עגולי אימא ועליהם מקיף יושר דאבא ועליו עגולי אבא ועליהם מקיפים יושר דאריך ועליו עגולי אריך ועליהם מקיף יושר דעתיק ועליו עגולי עתיק ועליו מקיף יושר דא"ק ועליו עגולי דא"ק ועליהם עגולי הא"ס הסובב כל העולמות ונמצא כי הא"ס מאיר לכל העולמות בפנים מכלם ומחוץ לכלם וכלם בתוכו ואמנם נתבאר לעיל כי גם העגולי' יש בהם כלי' ואור פנימי ואור מקיף ולא נתבאר לי ענינם אם כל עגול יש בו כלי באור פנימי ואמנם

האור המקיף שלו הוא סמוך לו ומקיף עליו או אם יהיו האור הפנימי והמקיף מרוחקי' זה מזה ע"ד שנתבא' באור פנימי ואור מקיף של בחי' קו יושר:

ונשאר לבאר עתה ענין התלבשות ג' עולמות בי"ע כי הנה ממקו' אחר נראה שגם הם מלבישים את עולם האצי' וכל אחד מהם לחבירו עד שנמצא כי הארץ החומרי' הזו שהיא לבוש החיצון של העשיה היא פנימית מכל העולמות כנקודת המרכז תוך העגול והיא היותר רחוקה מן הא"ס מב' בחינותיו הפנימי שבתוך כל העולמו' והמקיף לכלם כנזכר וכפ"ז צריך שנבאר עניינו באופן זה כי הנה הם נתונים באמצע בין אור פנימי דנוקבא דאצילות ובין האור המקיף שלה ונמצא כי האור המקיף דיושר דנוקבא דאצילות מקיף על עגולי הבריא' והם על מקיף יושר דבריאה והוא על עגולי יצירה והם על מקיף יושר יצירה והוא על עגולי עשיה והם על מקיף יושר עשיה והוא על כלים ואיר פנימי דעשי' והם על כלים ואור פנימי דיצירה והם על כלים ואור פנימי דבריאה והם על כלים ואור פנימי דנוקב' דז"א דאצילות האמנם כפי מה שנתבאר לעיל בזה הדרוש ובכמה מקומות אחרים כי בריאה יצירה עשיה הם למטה מהאצילות במקו' שנמשכו תרין פירקין תתאין דנצח והוד דעתיק בסוד תרין דדין אינו כפי מה שנתבאר וצ"ע: **גם** (עיין מוב"ש ד"ט ע"ב) במה שנתבא' לעיל בענין האור החדש שהוא עליון בבחי' אחת וכו' נלענ"ד פירושו כי כיון שנולד מזווג ע"ב ס"ג העליונים הוא עליון על דרך שנתבאר לקמן בענין אור חדש דמ"ה שיצא מן המצח שהוא גדול מנקודות דס"ג ובבחי' היותו סתום מהטבור ולמטה נקרא תחתון בערך אור הראשון שיצא בגלוי דרך העינים ולחוץ ועדיין צריך עיון: **גם** מה שנלענ"ד מכל הדרושים ששמעתי בכללות העולמות בקצור גדול כבר נתבאר ענין הצמצום וענין היותו על ידי פרסא בטבור התפאר' שבכל (בדפו"י י"א ע"א) פרצוף כנזכר בצמצום הא"ס וכן במקום אחר בצמצום ופרסה דא"ק ובשאר פרצופי האצילות וכן ענין אריך שנעשה מן התפארת למטה דכתר דב"ן וגם מענין הפרסה של אריך גם נתבאר מכל אלו הדרושי' בזה הספר כי כל בחי' חצי תפארת ולמטה נקראי' ז"א ונקביה שבאות' בחינה גם ממה שנתבאר ממקום אחר וז"ל דע כי כל הפרצופין הם בסוד נר"ן זה לזה ועם היות ששכחתי פירוש דברים אלו עם כ"ז אכתוב הנלע"ד:

דע כי א"ק הוא כללות הוי"ה אחת וארבע אותיותיה הם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן שבו ועד"ז יוצאות הארותיו חוץ ממנו והם ג"כ הוי"ה אחת כוללת ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן וא"ק הוא מתלבש תוך אלו ההארות והנה ההוי"ה הפנימית שבו כנזכר נאצלו בתחלה ע"ב בראשו וס"ג מהאוזן ולמטה עד טבורו ואח"כ יצאו הגבורות ב"ן שבו בתחלה כי כן דרך הגבורות להתפשט תחלה ונתפשטו מהטבור עד סיום רגליו כנודע כי הם סוד הבכורה ואח"כ

חזרו לעלות בסוד אור חוזר שהוא נקבה ועלו למעלה מהטבור על דרך מה שנתבאר באריך ואח"כ יצא אור חדש והם החסדים דמ"ה ונתפשט מהטבור ולמטה בסוד צדיקים יושבים בעוה"ב שהם חסדים דמ"ה ועטרותיה' בראשיה' שהם גבורות דב"ן בראשם בסוד אור מקיף בסוד נקבה תסובב גבר כעין תפילין דר"ת הויו"ת להדדי שהם ס"ג וב"ן יחד כי הרי פנימי' א"ק נקרא עולם הבא: **ובזה** יתבאר מה שאמרנו כי מהנקודות דס"ג יצאו עולם הנקודים ונקרא אז הוי"ה דב"ן וזה לפי שעלו גבורות דב"ן מהטבור ולמעלה במקום שהוא נקודות דס"ג כנודע והוי"ה זו דמ"ה הוא האור החדש שנתפשט למטה מן הטבור והרי נתבאר פנימיות א"ק אח"כ עד"ז יצאו הארותיו לחוץ כנז' לעיל והיא הוי"ה בארבע בחינותיה ותחלה נתפש' ע"ב בשערות הראש וס"ג מן האוזן והחוטם והפה עד הטבור אח"כ יצא ב"ן והיא עול' הנקודי' מן הטבור ולמטה ונשברו להיותם גבורות והן בחוץ הנקרא עוה"ז ואז יצאו החסדים דמ"ה ותקנום ושלט הזכר על הנק' ונתקנה:

ועתה יתבאר ענין אחר נמשך מן האמור והוא כי הנה שם אד"ם אינו נקרא אלא הזכר והנקבה שהם זעיר ונוקביה שהם מ"ה וב"ן ונמצא כי א"ק הוא בחי' ז"א ונוקביה מ"ה וב"ן בערך הקודם אליו ודי בזה ויש בו כללות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן וכן בבחי' אורות היוצאים ממנו כלם יחד הם ז"א ונוקביה כלול מע"ב ס"ג מ"ה ב"ן והנה מ"ה וב"ן שבהם שהם נקראים אחר התיקון עולם האצילות הוא בחי' ז"א ונוקביה של אלו ההארות חצוניות ולכן נקרא אדם דאצילות ולכן אינו מתפשט אלא מהטבור דא"ק ולמטה וכן אדם זה דאצילות כולל ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן והמ"ה והב"ן שלו שהם ז"א ונוקביה דאצילו' יוצא מהטבור דא"א ודאו"א משם ולמטה: **ועתה** יתבאר לך ענין שלישי נמשך מכל מה שביארנו והוא כי הנה שלשה עולמות בריאה יצירה עשיה הן נר"ן כנודע והנה עולם העשיה הנקרא נפש כוללת ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן ועל ד"ז ארבע בחי' הנזכרים הם ביצירה הנקראת רוח ועל ד"ז הם בבריאה הנקראת נשמה והנה גם עולם האצילות נכלל בנפש רוח נשמה כי ז"א ונוקביה הם נפש כלולה מד' בחי' ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן והם ארבע פרצופין ישראל ורחל יעקב ולאה. ואו"א הם רוח בארבע פרצופים או"א וישראל סבא ותבונה עתיק ואריך ב' פרצופים כוללים ארבע והם עתיק ונוקביה אריך ונוקביה וכלם הם נשמה. והנה כל האצילות יתחלק לשלשה הויו"ת ובהם י"ב אותיות שבברכת כהני' והם נפש רוח נשמה שהם עיקר אורות הפנימים כי חיה ויחידה הם מקיפי' והנה שנים עשר חלוקות אלו נתבארו בענין שנים עשר חדשי העיבור שהיו בתיקון אלו השנים עשר פרצופי' שבעולם האצילות ועל ד"ז יהיה בכללות כל ההארות חציניות שבא"ק שיש בהם ארבע בחי' ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן כנזכר לעיל ונחלקים לשלשה בחי' נפש רוח נשמה

באופן זה כי נפש שבהם הוא כל עולם האצילות שמן הטבור ולמטה ובו ארבע בחי' ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן והרוח הוא הוי"ה דס"ג שבו מן האזן עד הטבור והנשמה אורות שערות הראש הוי"ה דע"ב וכן על ד"ז יהיה בפנימיות א"ק עצמו שיתחלק לנפש רוח נשמה על דרך הנזכר לעיל:

עוד נל"ד כי אור ראש א"ק הוא ע"ב חכמה דס"ג ואור של אזן חוטם פה בינה דס"ג בנפש רוח נשמה וישראל סבא ותבונה ירדו עד הרגלים ואח"כ עלו ועמדו מחצי הטבור ולמעלה והעלו מיין נוקבין לאו"א (עיין לקמן די"ח ע"ב והוא דרוש ג' בעול' הנקודים) והולידו אור חדש ז"א ונוקביה וירדו מהטבור ולמטה והם מ"ה וב"ן שבס"ג לפנים וכנגר זה מבחוץ אור שעלה ויצא מן העינים הן לישראל סבא ותבונה ואור היוצא מהאור החדש דרך נקבי העור הוא לז"א ונוקביה (בדפו"י ע"ב) שבחוץ והרי נתבאר ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן שבהוי"ת ס"ג הכוללת. או אפשר כי האור שעלה למעלה מן הטבור הוא מ"ה וב"ן דס"ג ואור החדש הוא מ"ה וב"ן הכוללים בכל פרטיהם וזה יותר נכון כי נשלמו ארבע הויו"ת הכוללות כל אחת מהם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן והאור שיצא מן העינים הוא למ"ה וב"ן דס"ג מבחוץ ואור היוצא דרך נקבי העור מהטבור ולמטה ומשאר הנקבים הוא להויי"ת מ"ה וב"ן הכוללות וכל מ"ה וב"ן הכוללים נקראים בחי' נקודין יען כלם טפילים אל נקודת ס"ג ועמהם יצאו נכללים בהם בתחלת יציאתם ונמצא כי עולם האצילות אינו רק מ"ה וב"ן שהם הדר ומהיטבאל ונקודת ס"ג מתלבשת בתוכם ע"כ תם: **פעם** שלישית ובה נבאר בארוכה בע"ה דרוש א"ק וכל שאר האורות הנתלים בו ועולם העקודים נקודים וברודי' וכו':

דע כי תחלת הכל היה כל המציאות אור פשוט ונקרא א"ס ולא היה אז שום מקום פנוי בבחי' חלל ואויר אלא הכל היה מלא באור הא"ס וכאשר עלה ברצון המאציל להאציל הנאצלי' והיה זה לסיבה נודעת כנזכר ברע"מ פ' פנחס והוא להיותו נקרא בשם רחום וחנון וכיוצא בזה ואם לא היו נבראים בעולם המקבלים רחמים ממנו איך יקרא רחום וכיוצא בזה משאר השמות והכנוים ולכן עלה ברצונו להאציל הנאצלים ואז צמצם עצמו באמצע האור שלו בנקודת מרכזו וצמצם עצמו ונתרחק אורו אל הסביבות ונשאר באמצע מקום פנוי חלל ואויר והרי זה הוא צמצום ראשון של המאציל העליון והנה במקו' החלל הזה שנשאר פנוי באמצע אור המאציל העליון כנזכר נעשה בחי' מקום חלל ענול בהשואה אחת ובמקום הזה נאצלו בו אח"כ כל העולמות כלם ונמצא אור הא"ס מקיף וסובב לכל העולמות כלם מכל סביבותיהם בהשואה אחת: **ועתה** נבאר ענין אצילות כל העולמו' בתוך המקום הזה איך היה דע כי אחר אשר צמצם עצמו אל

הסביבות ונשאר מקום חלל באמצע כנזכר הנה אז המאציל העליון דרך צד אחד מצדדי המקום העגול הזה המשיך קו אחד דק כעין צנור קטן והוא מבחי' אור הא"ס אשר נמשך ומתפשט אל תוך המקום החלל הנוכר וממלא אותו אורה והיא בחי' הנאצלים שנאצלו שם כמו שיתבאר ואמנם נשאר קצת הפסק חלל בין אור הא"ס הסובב על המקום הזה ובין האור שנמשך ממנו דרך קו הנז' ומלא המקום הזה בתוכו כנזכר כי אם יתחברו יחד יחזור הדבר לכמו שהיה בתחלה ויהיה הכל בחי' א"ס בלבד ולכן לסיבה זו לא נמשך אור הא"ס במקום הזה אלא דרך קו דק וקטן וצר מאד ודרך הקו הזה מקבלי' הנאצלים שבתוך המקום הזה אור הא"ס וזהו בחי' דביקות המאציל עם הנאצלים דרך הקו ההוא בלבד ודע כי אע"פ שהמקום הזה הוא עגול והא"ס מקיפו בשוה מכל צדדיו עם כ"ז אותו המקום שממנו נמשך אותו הקו להאיר הוא נקרא ראש האצילות ונקרא מעלה וכל מה שהולך ומתפשט יותר למטה נקרא מטה ובבחי' זו יצדק היטב מעלה ומטה פני' ואחור בעולמות העליונים והנה האור המתפשט תוך המקום הזה נחלק לשתי בחי' האחד הוא כי כל האורות המתפשטים תוך המקום הנזכר הוא מוכרת שיהיו מתפשטים בדרך עגולים אלו תוך אלו המשל בזה ספירה הנקרא כתר היא עגול אחד הסובב על כולם ובתוכו מתעגל עגול השני של ספי' החכמה וכיוצא בזה עד תשלום י' ספי' דא"א ואח"כ בתוכם מתפשטים י' ספירות דאבא בסוד עשר עגולים אלו תוך אלו וכן על דרך זה עד סוף כל פרטי האצילות ודע כי כל עגול מאלו הנזכרים יש לו אור מקיף עליו וגם הוא מעוגל כמוהו נמצא שיש עגול אחד בסוד אור פנימי ועליו עגול אחד בבחי' אור מקיף שלו:

עוד יש בחי' שנית והוא כי באמצע כל האצילות ממעלה למטה מתפשט האור הנז' דרך קו ישר ויש בו בחי' ע"י וא"א ואו"א וז"א ונוקביה וכלם דרך יושר ולזו הבחי' הב' אמרה תורה ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים וכו' כי זה האור המתפשט דרך קו ישר כנז' הוא הנקרא צלם אלהים וכמעט כי כל המאמרי' והדרושי' אשר בס' הזוהר אינם מתעסקי' אלא בבחי' אלו האורו' המתפשטי' דרך קו היושר כנז' וזכור ענין זה ודע כי בתוך המקום הזה יש אלף מיני עולמו' ואין אנו עתה בביאור' אבל נתחיל עתה בפרטי אחת אשר הוא כולל כל המקום החלל וממנו מתפשטי' כל העולמות כלם וכמו שנבאר בע"ה והוא הנקרא א"ק לכל קדומי' הנז' בזוהר ובתקונין ואח"כ נבאר שאר המדריגו' האחרות. **דע** כי במקום הזה נאצל א"ק הנז' ויש בו מציאות י' ספירות והם ממלאים כל המקו' החלל הנז' והנה בתחלה יצאו ונאצלו י' ספי' שלו בבחי' עגולים זה בתוך זה ואח"כ בתוך העגולי' הנזכרי' מתפשט דרך קו ישר כמראה אדם כלול מי'

ספיר' (בדפו"י ע"ג) באורך כל העגולי' בציור כזה **ודע** כי להיות שאצילות א"ק נעשה ע"י הצמצום כנז' לעיל שצמצם הא"ס את עצמו להכין מקו' פנוי באמצע להאציל כל הנאצלים שבתוכו ולסיבה זו יצא אדם הזה בבחי' עצמות אורו' וכלים כי ע"י צמצו' האור ומעוטו גרם הויית הכלי כמו שיתבאר לקמן בענין עולם האצילות ואמנם כאן בענין א"ק הוא מקום גבוה עליון ונורא מאד וכמעט אסור להזכי' בו שום כלי ואמנם הוא בחי' כלי בערך האור שבתוכו שהוא פשוט לגמרי אבל הכלי בעצמו הוא בתכלית הזכות והדקות ואינו אלא אור גמור ואין לנו עוד רשות לדבר בזה והמשכיל יבין ראשית דבר מאחריתו והנה האד' הישר הזה הוא מבריח מן הקצה העליון עד הקצה התחתון בכל החלל של המקום הזה כנז' לעיל ובאדם זה נכללים ונתלים ונאחזים כל שאר העולמות כלם כמו שנבאר בע"ה והנה בענין פנימיות ועצמות האדם הזה אין לנו רשות לדבר כלל ועיקר אמנם נדבר במה שנאצל ממנו והענין כי כל שאר העולמות לא יוכלו לקבל אור הא"ס להיותו עצום מאד זולתי על ידי א"ק הזה והנה גם מזה האדם עצמו אין בהם יכולת לקבל אורו אם לא אחרי צאת האור חוצה לו דרך חלונו' וצנורות ונקבים אשר בו כמו שנבאר. **דע** כי אין שום בחינת ציור דמות אדם ביושר בעולם זולתי בהיותו כולל ומחובר מן ד' בחי' אלו אשר הם כוללים כל העולמות כלם והם ד' מיני הויו"ת מחולקות בבחי' מלואיה' אם הוי"ה במלוי יודי"ן העולה בגי' ע"ב כזה יו"ד ה"י וי"ו ה"י ואם הוי"ה במלוי ס"ג כזה יו"ד ה"י וא"ו ה"י. ואם הוי"ה דאלפי"ן העולה בגי' מ"ה כזה יו"ד ה"א וא"ו ה"א ואם הוי"ה דההי"ן העולה בגי' ב"ן כזה יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה ודע כי ד' הויו"ת אלו הם בחינת טעמים נקודות תגין ואותיות אמנם גם כל הוי"ה מהארבע הם כלולות מד' בחי' אלו ובכל הוי"ה מהם יש טעמים נקודות תגין אותיות והנה זה סדר חלוקם בא"ק הנזכר: **דע** כי הראש והקרקפתא שלו עד בחי' האזנים שלו הוא בחי' הוי"ה דע"ב שהיא בחינ' הנקראת טעמים וכבר נתבאר כי גם בכל הוי"ה מן ד' הויות יש בה כללות ד' בחי' טעמים נקודות תגין אותיות ובענין זה הע"ב אין לנו רשות להתעסק כלל ולכן נתחיל להתעסק מבתי' הוי"ה דס"ג אשר בו שהוא מן האזן ולמטה ודע כי אע"פ שאנו מכנים שמות איברים בא"ק הזה כמו ענין האזן והחוטם והפה וכיוצא בזה משאר שמות וכנוויי' אינו רק לשכך את האזן כי הנה אין בחי' איברים אלו אלא במקום שיש פרצוף ונודע כי תקון מציאותם של הפרצוף לא התחיל להראות אלא מעולם האצילות ואילך כמו שיתבאר במקומו אמנם כדי שיובנו הדברי' אנו לוקחים כינויים אלו דרך השאלה בא"ק וכמו שיתבאר לקמן בענין הכלים שבו שהם בחי' איברים הנזכרים שאינם כלים רק

אורות אלא שבערך אור שבתוכם שהוא יותר זך בתכלית לכן נקרא כלי בערכו ואפילו שם זה אינו אלא בהשאלה לשכך את האזן כנזכר לעיל:

חלק ב

דרוש האזן

ונתחיל לדבר בענין האזן דא"ק ומשם אילך בקיצור גדול דע כי ממקום האזן ואילך מתחיל בחי' הוי"ה דס"ג אשר בו וכבר ביארנו כי גם היא כוללת טעמים נקודות תגין אותיות. ודע כי הטעמי' והנקודות כל בחינת מהם נחלקת לג' חלוקות והם בחינת טעמים ונקודות שעל גבי האותיות כמו טעם הזרקא ונקודת החולם ובחינתם באמצע האותיות כמו טעם הפסק והמקף ונקודת השורק ובחינתם תחת האותיות כמו טעם התביר ונקודת הסגו"ל וכן כיוצא בהם. והנה האורות אשר תוך א"ק בקעו ויצאו לחוץ דרך הצנורו' והחלונות ונקבים שבו ובראשונה התחיל לצאת לחוץ אור ההוי"ה דע"ב דרך נקבי העור צרים בתכלית וצנורות דקים והם בחי' השערות הצומחי' בראשו ובחלוקה זו אפי' באורות היוצאים חוצה דרך השערות אין אנו רשאין להתעסק בהם כנזכר לעיל. ואמנם האור של בחי' {**א"ש** הכותב קשה לי טובא שהשערות הם דינים וכיצד מתייחדי' לשם ע"ב שהוא רחמים גמורים ואולי שבמקו' הזה אין בו דינים כלל כנלע"ד} הוי"ה דס"ג אשר מן מקום האזן ולמטה בקע בראשונה ויצא דרך נקבי האזני' אשר בו לחוץ ונודע כי האור הזה היוצא לחוץ הוא גרוע מן האור הנשאר חוך פנימיותו כי בצאת האור לחוץ מתעבה בהכרח אבל פשוט הוא שעם כ"ז האור הזה היוצא לחוץ (בדפו"י ע"ד) הוא יותר מעולה וזך מבחי' הכלים של א"ק עצמו ובצאת האור הנז' דרך נקבי האזן ימנית ושמאלית נמשך ומתפשט משם עד למט' במקום שבולת הזקן ונמשך דרך שערות הזקן הצומח בשתי צדדי הפנים וב' צנורות אורות אלו יצאו משני הנקבי' של האזנים ימין ושמאל ונתפשטו עד למטה בשבולת הזקן ושם נתחברו יחד שניהם אך לא חבור גמור כי נשאר ביניהם קצת הפסק כל שהוא והנה האורות האלו לא נתדבקו ממש בשתי הפנים שלו רק נמשכים עליהם וחופפים וסובבים עליהם ואינם נוגעים בהם. גם דע כי לא נתפשטו האורות האלו לא באחו' הפנים ולא כלפי פנים רק בשתי צדדי הפנים מקום צמיחת שערות הזקן בלבד כנז'. וצריך שתדע הקדמ' א' והוא כי למעלה במקו' הראש אין בו בחי' אח' ופנים והטע' הוא לפי ששם האור בוק' ויוצא דרך צנורות השערות מצד אחו' ומצד פנים הכל בהשואה א' והאורות מתגלים שם בשוה אבל מן מקום האזן ולמטה אז יש ב' בחינו' הנקראים אחו' ופני' לפי ששם אין האור יוצא אלא דרך הנקבי' כמו האזן והעין והחוטם והפה וכיוצא וכ"ז הוא לצד א' ובמקום שהאורות בולטים ויוצאים

שם נקרא פנים וצד שכנגדו שאין בו נקבים נקרא אחו' ולכן המצח נקרא פנים וכנגדו נקרא אחו' והוא העורף ועד"ז משם ולמטה יש בו אחו' ופנים לסיבה הנזכרת והנה אעפ"י שאמרנו למעלה כי אורות האזן לא נתפשטו אלא דרך צדדי הפנים עם כ"ז הארתם נמשכת ומתפשטת גם לצד אחו' וסובבת א"ק במקום הזה פנים ואחו' אבל עיקרו אינו אלא מה שמתפשטת דרך צדדי הזקן כנזכר לעיל: **ודע** כי האור הזה יש בו י' ספי' גמורות באופן זה כי מהאזן ימיני יוצאות ונמשכות י' ספירו' בבחי' אורות מקיפים ומאזן שמאלית יצאו ונמשכו י' ספיר' בבחינת אור פינימי וב' בחינות אלו הם י' ספי' באור פנימי ואור המקיף והנה לקמן אחר תשלום כל הדרוש והקדמ' הזאת בהקדמ' אחרת נתבאר שם איך ענין זה האזן הוא בגי' נ"ח שהוא ענין שם הוי"ת ס"ג אלא שחסר ממנה ה"א אחרונה כזה יו"ד ה"י וא"ו ה"ה ובזה תבין איך הוי"ה דס"ג מתחיל ממקום האזן ולמטה ודע כי אלו הי' ספי' שיצאו דרך האזנים הם בחי' אורות בלבד ואין בהם כלים כלל ודע כי עשר ספירות האלו יצאו מתחברות ומתקשרות בתכלית התקשרות ולא ניכר בהם רק בחי' ה' אחת כמו שנבאר וכאשר נצרף ה' זו עם ההוי"ה הנזכרת שהיא בגי' אזן חסירה ו' אז יהיה הכל ס"ג להורות כי אלו הי' ספי' יצאו מן האזן וכלם אינם אלא הוי"ה א' דס"ג והבן זה והנה היות עשר ספי' אלו בחי' אות ה' אחת כנזכר הוא כי נודע שהי' ספירות דאצילות מתפשטות בה' פרצו' והם א"א ואו"א וזעי' ונוקביה שהם קוצו של יו"ד וד' אותיות ההו"יה כנודע והנה הי' ספי' האלו באו כלולים יחד כנז' עד שלא ניכר בהם היותם עשר אלא ה' לבד שהם ה' פרצו' הנזכרים ואפי' אלו החמש' לא נגלו בבחי' פירוד זו מזו אמנם יצאו מקושרות כלם באות א' לבדה והיא אות הה"א באופן זה כי הנה צורת ה' היא ציור ד"ו כזה ה אשר מספרם י' להורות על היותם י' ספירו' אלא שנכללו בה' בחינות בלבד כנזכר ולכן הם בחינת אות ה' אחת כנזכר ואמנם אלו הי' ספירות בצאתם יצאו מרוחקים האורו' הפנימי שבהם מן האורות המקיפי' שלהם הרחק גדול כי אלו יצאו מאזן ימיני' ואלו מאזן שמאלית והסבה הוא כי אם היו מתקרבים יותר לא הי' יכולים התחתוני' לקבל האורות האלו כלל ומזה נמשך ענין אחר והוא כי הנה עיקר הוית הכלים הוא ע"י הכאת ובטישת שני אורות אלו שהם המקיף והפנימי יחד זה בזה ומבין שניהם נולד הוית הכלים ולפי שכאן באו מרחוקים זה מזה כנזכר ולא עוד אלא שאפילו בסיום התפשטות' בשבולת הזקן לא נתחברו יחד לגמרי כנזכר לעיל ולכן נשארו אורות אלו בלתי כלים כלל וכמו שיתבאר למטה בענין אורות היוצאים מן הפה דא"ק. גם דע כי אלו האורות היוצאים מן האזנים הם בחינת טעמים של הוי"ה דס"ג

ולא עוד אלא שהם חלק העליון משלש' חלקים שבהם כנזכר לעיל והם הטעמי' אשר למעלה מן האותיות:

חלק ג

דרוש החוטם

אח"כ יצאו האורות משני נקבי החוטם של א"ק לחוץ ואלו הם חלק הב' של הטעמי' דהוי"ה דס"ג שהם טעמים שבאמצ' האותיו' ולכן גם חוטם בגי' ס"ג להורות ע"ז וגם באלו היה על דרך אורות האזנים כי יצאו מהם הי' ספי' כוללים אור פנימי ואור מקיף והנה מנקב החוטם הימני יצאו י' אורות מקיפים ומן נקב השמאלי יצאו י' אורות פנימים וכללות כלם הם י' ספי' שלימות בבחי' מקיף ואור פנימי ואלו האורות נתפשטו ונמשכו עד מקום החזה של א"ק הנזכר והארה זו היא עיקר האור אמנם גם מן האור הזה מתפשטת הארתו אל צד האחו' ומקיף וסובב כל א"ק במקום הזה אבל עיקר האור אינו אלא (בדפו"י י"ב ע"א) המתפשט דרך יושר מן נקבי החוטם עד החזה של א"ק ע"ד שביארנו באור האזנים: **והנה** כאן נתקרבו יותר האורות הפנימים עם המקיפים משא"כ באורות האזנים כי נקבי החוטם הם יותר קרובים זה לזה ממה שהוא בנקבי האזנים אבל כיון שעדיין לא נתקרבו לגמרי לכן גם בהם לא היה בחינת כלים אלא אורות לבדם אבל מה שנתוסף עתה באורות האלו הוא כי אורות האזני' נתחברו שתי אותיו' ד"ו הכוללים כל י' אורות ההם ונעשו אות ה' א' וכאן נפרדו ונעשו שתי אותיות ד"ו כי אות הוא"ו שהיתה נעלמת תוך אות הה"א הנזכר' אשר באורות האזן הנה נגלית עתה באורות החוטם ויצאה אות וא"ו לחוץ והוא סוד ז"א שנגלה ויצא ממעי אמו לחוץ כנודע בציור ארבע אותיות ההו"ה ואמנם לא נגלה בבחי' אות אחת הנקראת ו' רק נתחלק לו' חלקים ונקודות שהיו כלולות באות ו' והם ו' אלפין וטעם הדבר כי הנה נתבאר לעיל כי אות ה' שבאזן היא בחינת ה' פרצופין הנקראים א"א ואו"א וז"א ונוקבי' כנזכר לעיל ונודע כי הם בחינו' ה' הנקראים יחידה וחיה ונר"ן ונמצא כי ז"א היא בחי' הרוח כנודע והנה בחי' הרוח נגלה בחוטם כמו שאמר הכתוב כל אשר נשמת רוח חיים באפיו ולכן בחינת ז"א הנקרא רוח נגלה מציאותו במקום החוט' הזה ולא עוד אלא שנגלה בבחי' התחלקותו לשש קצוות שבו כנזכר לעיל אבל אות ד' לא נשתנית מכמות שהיתה והנה כמו שאות ו' אשר באורות נקב החוטם הימני נתחלקה לו' אלפי"ן כן הוא"ו שבאורות נקב החוטם השמאלי נתחלקה ל"ו אלפי"ן נמצא כי כלם הם י"ב אלפי"ן ועם החוטם עצמו הרי י"ג כמנין וא"ו במלואה גם אם תצטרף שני וי"ן עם החוטם עצמה שצורתה **א**' כנודע כי שני הנקבים הם שני היודי"ן שבה עילאה ותתאה והמחיצ' המפסקת בין ב' הנקבים הוא ציור וא"ו

שבאמצע שני היודי"ן הרי **א**' מצויירת בחוטם ועם השני ווי"ן הנזכרים הרי י"ג כמנין וא"ו והם ג"כ בציורה **וא"ו** וזה להורות כי הוי"ה דע"ב היא למעלה במקו' המוחין כנזכר לעיל אבל כאן בחוטם היא הוי"ה דס"ג ואין הפרש בין ע"ב לס"ג אלא בחינת מלוי וא"ו זו ואלו השני ווי"ן הם בחינת הטעמים האמצעיי' שבאמצע האותיות שהם פס"ק ומק"ף. והנה הפסק הוא היראת אות וא"ו שבתוך הה"א אשר נפסקה לו' אלפי"ן כנזכר וזהו ענין הטעם הנקרא פס"ק והנה כאשר תחבר זה הפס"ק עם המק"ף תהיה צורתו צורת **ד**' א' כנודע והיא הוראה על או' ד' של אות ה' הנז' וכבר ביארנו לעיל כי הד' אינה נפסקת ומתחבר' אבל יש בה הוראה אחרת והוא כן כאשר אות הה"א שבאזן ימנית שמספרה י' ספי' כנזכר בסוד ד"ו והנה היא מספר יו"ד אחת ותצרפנה עם אות הה"א שבנקב הימיני של החוטם שציורה ד"ו הרי הכל הוא צורת ג' אותיות יו"ד במלואה שהיא בחי' ציור אות א' כנודע שיש אות א' שציורה יו"ד. גם אם תקח י' שבאזן שמאל על דרך הנזכר ותצרף עם שתי אותיות ו"ד שבנקב השמאלי של החוטם הרי **א**' שנית והרי הם שני אלפי"ן שצירתם יו"ד. גם באופן אחר אם תקח אות יוד של אזן שמאל ואות ו' של נקב השמאל שבחוטם ואות י' של אזן ימיני הרי א' אחרת דציור יו"י כזה **א**' גם אם תקח יו"ד של אזן ימין ואות ו של נקב ימיני שבחוטם ואות י' של אזן ימין הרי **א**' אחרת בציור יו"י. נלע"ד להגיה ולומר של אזן שמאל בעבור כי הרי נזכרה תחלה של אזן ימין הרי הם ד' אלפי"ן שנים בציור יו"ד ושנים בציור יו"י ואלו מורי' על קצת גלוי אות ד' של אות הה"א שבחוטם שנגלת גלוי מעט ולא גלוי רב כאשר היה באות ו' של הה"א אבל באורות היוצאים מן הפה שם נסתיים גלויים לגמרי כמש"ל:

ודע כי הי' ספי' שבאורות האזנים בהיותם מתפשטים עד מקום החוטם הם אורות בפני עצמם לבדם ובהתפשטם ממש משם עד מקום שבולת הזקן ששם סיום התפשטותם כנזכר לעיל הנה אז פוגעים באורות החוטם ומתלבשים אורות האזן תוך אורות החוטם ונעשים בחי' נשמה פנימית אליהם וכן אור החוטם כאשר מגיע אל מקום האורות של הפה כמו שיתבאר לקמן אז יתלבש ג"כ בתוכו ויהיה אור החוטם נשמה אל אור הפה: **גם** דע כי כל אלו האורות הבוקעים ויוצאים מן האזן והחוטם וכו' כנזכר כלו הוא בחי' אור אחד בלבד אלא שע"י התרחקו ורדתו למטה יתעבה מעט יותר כיצד הנה האור היוצא מן האזן הוא זך בתכלית ובהיות אור הא"ק נמשך תוך פנימיותו יותר למטה עד מקום החוטם ויוצא מקצתו דרך שם הנה הוא מתעבה יותר לסבת הרחק המקום בלבד עם היות כלו אור אחד שוה וכן האור היוצא מן הפה יתעבה יותר לסבת הריחוק בלבד

אבל האור בעצמו אין בו שינוי וכלו שוה אמנם המשכיל יבין כי האור אשר למעלה במקום המוחין יקרא הוי"ה דע"ב ושמן האזן ולמטה יקרא ס"ג ודי בזה: (בדפו"י ע"ב

חלק ד

דרוש הפה

אח"כ יצא האור דרך הפה של א"ק לחוץ ואור זה הוא בחינת הטעמים התחתונים דהוי"ה דס"ג אשר הם למטה מן האותיות כנזכר לעיל ומה שנתחדש כאן הוא כי הנה רחוק המקו' גורם לכשיוכלו התחתוני' לקבלו ולכן במקו' הזה שהוא רחוק יותר מן המקומו' הנזכרים יצאו האורות פנימיים ומקיפים מחוברים יחד דרך חלון אחד בלבד שהוא הפה הנזכר ועם היותם מחוברים יש יכולת לקבל' ולהשיב' לסבה הנזכרת וענין התחברות האורות כנזכר גרם בחינה אחרת והיא כי כבר התחילה בחי' הכלים להתהוות כאן מה שאין כן באזן ובחוטם כנזכר לעיל והטעם הוא כי התחברות אורות המקיפים עם אורות הפנימים בהיותם תוך הפה לכן בצאתם חוץ לפה בהיותם קשורים ומחוברים יחד הם מכים ומבטשים זה בזה ומולידים בחינת הכלים וזהו טעם היות מקום זה נקרא פה כי פה בגימט' הוא הוי"ה דס"ג וכ"ב אותיות שבאלפ"א ביתא וכמו שיתבאר לקמן כי האותיות הם בחי' הכלים ולכן נרמז בפה הוי"ה דס"ג שהם האורות והכ"ב אותיות שהם הכלים שלהם אשר כבר התחיל גלויים ותולדותם והוייתם במקו' הזה ודע כי גם באורות אלו של הפה יש בהם י' ספי' פנימיים וי' ספירות מקיפים בבחי' אורות מלבד בחי' הכלים שלהם כנזכר וכמו שיתבאר. והנה הם נמשכים ומתפשטים עד מקום הטבור של זה א"ק ועיקר האור הוא מה שמאיר ביושר ואמנם הארתו מתפשטת גם אל הצדדין סביב זה הא"ק ע"ד הנז' לעיל באורות האזן והחוטם והנה אור האזן או החוט' לא היה בו רק בחי' אור לבד בלתי כלי אלא שהיו בו שתי בחינות אור והם אור פנימי ואור מקיף אבל כאן באור הפה היו בו ב' בחינות שהם ד' והם שתי בחינות אור וכלי והאור נחלק לשנים והם אור פנימי ואור מקיף והכלי נחלק לשנים והם חצוניו' הכלי ופנימיותו וד' בחינו' אלו הם הם גלוי אותם ד' אלפי"ן שציירנו למעלה בבחי' החוטם כנזכר לעיל והאור ההוא נתפשט דרך פנימיות הא"ק עד שהגיע אל מקום פיו ויצא משם לחוץ ושני האלפין שציורם יו"י הם בחי' ב' האורות שיצאו מן הפה כנזכר לעיל ושני האלפי"ן שציורם יו"ד הם בחינת הכלי בבחי' חצוניותו ופנימיותו כנזכר גם אלו הם עצמם ענין שני נקבי האזן ושני נקבי החוטם אשר נתגלו כאן בפה והוא כי מאזן ימין וחוטם ימין נמשך דרך הפה ויצא לחוץ בסוד אור מקיף מן האזן ואור פנימי מן החוטם ומאזן שמאל וחוטם שמאל נמשך דרך הפה ויצא לחוץ בבחי' כלים החצוניות מן האזן והפנימיות מן

החוטם וד' בחינות אלו ירדו תוך הפה באופן זה כי הנה בתוך הפה יש בחי' הבל ובחינת דבור וההבל הוא בחינת אור והדבור בחינת כלי והנה יש בפה הבל ודבור עליונים בלחי העליון והבל ודבור תחתונים בלחי התחתון והנה ההבל העליון הוא אור מקיף והבל התחתון הוא אור פנימי ודבור העליון הוא חצוניות הכלי ודבור התחתון הוא פנימיות הכלי וכן ההבלים שהם האורות הם עומדים תוך הפה בצד ימין והדבורי' שהם הכלים הם בצד שמאל:

והנה אותם הד' אלפי"ן שבחוטם הם הנכנסים תוך הפה והם נעשים ד' הבלים וד' פעמים הב"ל בגי' קמ"ח לרמוז כי ע"י ל"ב השיני' שבתוך הפה נטחנים אותם הד' הבלים ונגמר שם פעולת' ונעשים קמ"ח ואל יקשה בעניך איך מן האור האזן שמאלית הנכנס ונמשך תוך הפה נעשה חצוניות הכלי ומהאור החוטם שמאלי נעשה פנימיות הכלי לפי שאע"פ שאור המקיף גדול מאור הפנימי עם כל זה פנימיות הכלי הוא גדול מחצוניותו כנראה בחוש הראות אבל בחינ' האור אינה כן כי האור המועט יכנס ויתלבש בפנים תיך הכלי אבל האור הרב שאינו יכול הכלי לסובלו ולהגבילו בתוכו ישאר בחוץ בבחינת אור מקיף משא"כ בבחינת הכלי כנז' וא"כ ק' איך מן האור העליון אשר באזן תתהווה חצוניות הכלי ומאור תחתון אשר בחוטם יתהווה פנימיותו. **והתשובה** לזה כי האמת הוא שהאור כלו שוה וכאשר נכנס ונגבל תוך הכלי אינו נכנס ממנו אלא השעור שיוכל הכלי לסובלו והנותר ישאר בחוץ בבחי' אור מקיף כנזכר לעיל ואז אור הפנימי שנגבל בתוך הכלי מאיר דופן הכלי ההוא עד חצי עוביה שכלפי פנים והאיר המקיף מאיר חצי עובי הדופן מכלפי חוץ וע"י שתי אורות אלו מזדכך עובי הדופן כלו לגמרי והנה להיות האור המקיף מרוחק מדופן הכלי כלפי חוץ ואינו נוגע בו וכיון שאינו מצומצם ומוגבל תוך הכלי אינו מבליע הארתו בעובי החצון של הכלי כמו שעוש' אור הפנימי המצומצם ודחוק תוך פנימיותו של הכלי ומבליע הארתו בו בחוזק ונמצא כי גם בהיות פנימיות הכלי בלתי זך ואע"פ שיקבל (בדפו"י ע"ג) אור הפנימי הממועט יהי' בשקול אחד חצוניו' הכלי עם היותו יותר זך ועם היותו מקבל הארת אור המקי' הגדול לפי שאו' הפנימי מבליע אורו בתכלית בפנימיות הכלי מה שאין כן באור המקיף עם חצוניות הכלי כנזכר ובבחי' זו יהיו פנימיות הכלי וחצוניותו שוים בהדרגה אחת ואלו היה חצוניות הכלי בלתי זך לא היתה אור המקיף נבלע בו כלל גם מצורף לזה יש עוד סבה אחרת קרובה מאד אל הטעם הנזכר והוא כי האור המקיף חושק ומתאוה להתדבק עם אור הפנימי ואם חצוניות הכלי הי' בלתי זך לא היה אור מקיף יכול לעבור בו להתדבק עם אור הפנימי והיה אור הפנימי חסר מהארת אור המקיף הגדול ממנו ולכן הוצרך להיות חצוניותו

יותר זך מפנימיותו ועל ידי כן יוכל האור מקיף לעבור בו עד חצי עוביו של הכותל מצד חוץ ואז האור הפנימי להיותו מצומצם בקע ועבר תוך חצי עובי הכותל מצד פנים אע"פ שאין פנימיות הכלי כל כך זך ושם פוגעים שני האורות זה בזה ומאירים זה בזה וא"ת והרי מכל מקום אנו רואים בחוש הראות כי פנימיות הכלי זך יותר מחצוניותו ואיך אמרנו כי חצוניות הכלי יותר זך ומקבל אור יותר זך ועליון מן האור שמקבל פנימיות הכלי והתשובה לזה מובנת בכלל הנזכר כי להיות שהאור הפנימי הוא צר ודחוק מאד תוך פנימיות הכלי מאיר הארה עצומה וגדולה בשלימות בפנימיות הכלי ומזככו מאד מה שאין כן בחצוניות הכלי כנזכר אבל אין ה"נ שחצוניותו היה זך יותר מפנימיותו: **והנה** נתבאר שלשה חלוקות שיש בבחי' הטעמים דהוי"ה דס"ג והם אורות האזן והחוטם והפה ולקמן נבאר שלשה אורות שמהם נעשו הנקודים הוא זולת אור מ"ה החדש שבא לתקנם ואולי השלשה בחי' אלו הם נקודים תגין ואותיות וכו' ואמנם גם הנקודים והתגין ואותיות הם כלולים בהם אבל אינם ניכרים במקומות אלו עד למטה באורות העין ושם נגלה בחינתם כמו שיתבאר בע"ה. **ודע** כי אע"פ שאמרנו שלא נתגלית בחי' הכלים עד המקו' הזה עם כ"ז לא נגלית לגמרי כי האורות נתחדש ונתוסף בהם עתה שיצאו כל י' ספי' בבחי' אורות עשרה וכל אור מהם נגלית בחינתו בפני עצמו וניכר בהם היותם י' אורות שלמים מה שאין כן באור החוטם שלא נגלו כל העשר אורות כל אחד לבדו רק יצאו בבחי' שתי אותיות ד"ו ומכ"ש באורות האזן שלא יצאו אלא בבחי' אות אחת הנקראת ה' כי בכל מקום ומקום ניתוסף גילוי באורות ואמנ' בבחי' הכלי' היה באופן אחר כי באזן ובחוטם לא נגלו כלל וכאן בפה התחיל בחינתם להתגלות לסיבת קירוב אור המקיף עם הפנימי כנזכר לעיל וא"כ די להם בהגלות בהם בחי' כלי אחד לא י' כלי' פרטיים ונמצא כי האורות הם י' פרטי' והכלי אינו אלא אחד בלבד ולכן נקראו אורות אלו בשם עולם העקודים לסיבת עקידתם והתקשרותם כל הי' אורות תוך כלי אחד בלבד וזה נרמז בפסוק וארא בחלומי והנה העתודים העולים על הצאן עקודים נקודים וברודים וכו' והענין הוא כי לבן הוא בחי' הלובן העליון הקודם לכל הבחי' האלו ויעקב הוא בחי' עולם האצילות ולבן עושה ומאציל כל אלו המדריגות הנקר' עקודי' וכו' לצורך עולם האצילות הנקרא יעקב וזה שאמר כי ראיתי את אשר לבן עושה לך ואעפ"י שיש מדריגות אחרות קודמו' לעולם העקודים והם אורות האזן והחוטם כנזכר לעיל לא הזכיר אלא מן העקודים ואילך כי שם התחלת הוי"ת בחי' הכלים כנזכר ומש' ואילך נגלית בחי' הכלים מדריגה אחר מדריגה עד שנגלו לגמרי בעולם האצילות הנקרא יעקב כנזכר נמצא כי כל הויית עולמות אלו היו כדי להאציל עולם האצילות אשר למטה מהם ויהיה

בו בחינ' כלים בגלוי גמור ובהמשך דרוש זה יתבארו שלשה מדריגות אלו הנקראים עקודים נקודים וברודים מה ענינם:

דרוש העקודים

חלק א

דרוש העקודים

ונבאר עתה אופן יציאת אורות אלו הנקראים עקודים מן הפה של א"ק דע כי בצאתם לא יצאו בשלימות' כמו שיתבאר והסיבה היא לפי שכבר ביארנו שכוונת המאציל היתה להתחיל עתה גלוי בחינת הויית הכלים כדי להלביש האורות בתוכם לכשיוכלו המקבלים לקבלם ולכן אם היו יוצאים האורות בשלימותם לא היה יכולת בכלים להתהוו' ולכן יצאו בלתי שלמים ואז הוצרכו לחזור ולעלות אל שרשם לגמור תקונם ובעת חזרתם נעשת ונגלית בחינת הכלים כמו שיתבאר למטה בע"ה. ונחזור לענין הראשון איך יצאו בלתי שלמי' דע כי ה' בחינות יש בענין האורו' והם יחידה חיה נר"ן ואמנם אורות האלו הנקראי' עקודים בצאתם לא יצאו רק בבחינת האור הגרוע מכלם הנקרא נפש והם סוד פסוק נשבע ה' בנפשו וכו' והענין כי שם ההוי"ה הזו הנזכרת כאן היא בחינת עולם הנקודים שמהם (בדפו"י ע"ד) נעשה עולם האצילות והוא הנשבע באור העליון שעליו והם עולם העקודים הנקרא נפש לסבה הנזכרת שלא נגלו בהתחלת' אלא בבחי' נפש בלבד ובזה תבין ותשכיל כמה עמקו מחשבותיו יתבר' כי אפי' בחינת עולם העקודים אינה רק בחינת נפש בלבד והנה לא יצאו כל הי' אורות יחד אבל בתחלה יצאה ספי' המלכות ולא יצאה אלא בבחינת נפש בלבד כנזכר וזהו שינוי אחד שיש מן עולם העקודים לעולם הנקודים כי העקודים יצאו ממטה למעלה מלכות ואח"כ יסוד וכו' והנקודים יצאו ממעלה למטה כתר ואח"כ חכמה וכו'. ונלענ"ד חיים לקשר ענין זה עם דרוש אחר שכתבנו לקמן איך אור האזן הוא נשמ' ואור החוט' רוח ואור הפה נפש ולכן אפש' שיצאו מבחינ' נפש לבד. ואני חושב בודאי ששמעתי מפי מורי ז"ל כי אלו הי' אורות דעקודים כשיצאו היו כלולים מכל ה' בחינותיהם שהם יחידה חיה נר"ן כנזכר אבל הענין הוא שלא נגלה בהם רק בחי' נפש בלבד כדוגמת מה שנתבאר אצלינו בענין נפש האדם התחתון בעולם הזה שבצאתו לאויר העולם מבטן אמו יוצא כלול מכל ה' בחי' הנזכרים אבל בראשונה מתגל' הנפש לבדה ואח"כ מתגלי' השאר מדריגה אחר מדריגה בהמשך ימי שני חייו כנודע. **והנה** אח"כ יצא היסוד גם הוא בבחי' נפש לבד לעצמו ואז ע"י יציאתו נתוסף הארה במלכות והוא שנגלה בה בחי' הרוח והטעם הוא כי

הרוח בא מן הו' קצוות כנודע ולכן בצאת היסוד מתחיל להגלות במלכות מדריגה אחת אבל אין נשלם בחינת הרוח עד שיצאו כל השש קצוות שהם חג"ת נה"י כנודע ואז נגמרת בחינת הרוח שבמלכו' ונמצא כי בצאת כל קצה מן הו' קצוות היה מתגלה במלכות קצה אחד מבחי' הרוח ונודע כי היסוד אינו מכלל הקצוות לפי שה' חסדים לבדם הם המתפשטים מחסד עד הוד אלא שאח"כ נכללי' כלם ביסוד נמצא כי בצאת היסוד לא נגלה במלכות אלא בחינת כללות הנכלל ביסוד מה' הקצוות הנז' אבל לכשיצאו אח"כ ההוד והנצח וכו' עד החסד אז נגלו החמש קצוות ממש של הרוח במלכות והרי נתבאר ענין התוספ' הנתוסף בספי' המלכו' בביאת ו' קצות העליוני' ואמנ' ענין הנוגע אל הו' קצוות עצמם אינם כן אמנם לא יצאו רק בבחי' נפש בלבד לעצמם ונמצ' כי בצאת היסוד יצא בבחי' נפש של כללות הה' קצוות כנז' וכשיצא ההוד יצא ונגלה קצה א' של בחינ' נפש בלבד בז"א הכולל ו' קצוות כנודע וכן עד"ז עד שיצאו כל הו' קצוות עד חסד ואז נגמר גלוי ו' קצוות דנפש דז"א. עוד יש חלוק אחר בין היסוד אל חמש קצוות אחרות אשר עליו והוא כי בבוא ההוד נתן ביסוד כח א' מבחי' כללות נפש בלבד ועד"ז בכל ה' קצות עד שיצא החסד ואז נתן כח כללות שבו ביסוד מבחי' נפש ואז נשלם היסוד בבחי' כללות כל החמ' קצות שעליו מבחי' נפש בלבד אבל הה' קצות בעצמם כלם שוים במדריגתם ואין הא' מוסיף ונותן כחו בחבירו ונמצא כי בצאת הנצח לא הוסיף תוספת בהיד וכן בצאת התפארת לא הוסיף בנצח והוד ועד"ז בכלם משא"כ ביסוד כי הוא נעשה מכללות כלם וצריך הוא להם וכלם נותנים בו תוספת אחד לבד ונמצא כי בצאת החסד נגמר בחי' ז"א כלו בבחי' נפש בלבד. ואח"כ יצאה הבינ' בבחי' נפש לעצמה ובבחי' רוח לז"א ובבחינת נשמה אל המלכות אח"כ יצא החכמ' בבחי' נפש לעצמה ובחינת רוח אל הבינ' ובחי' נשמה לז"א ובחי' חיה אל המלכו' אח"כ יצא הכתר בבחינת נפש לעצמו ובחי' רוח לחכמה ובחי' נשמה לבינה ובחי' חיה אל ז"א ובחינת יחידה אל המלכות ונמצא כי כשנגמר' יציאת י' ספי' דעקודים והיא ביציאת הכתר שיצאה אחרונה מכלם לא יצאה רק בבחי' נפש בלבד וזהו פירוש שני בפסוק נשבע ה' בנפשו ע"ד שביארנו לעיל כי עולם העקודים נקרא נפשו לפי שהכתר שבהם לא יצא רק בבחי' נפש בלבד ולא עוד אלא שאפי' בחי' נפש הזו שבכתר לא נשארה למטה בעולם העקודים אמנם חזרה למעלה ונשארה שם דבוקה במקומה ושרשה המאציל אותה כמו שיתבאר למט' בענין חזרת אורות העקודים למעלה בשרשם ואמנם נמצא כי מכל הי' דעקודי' לא נמצאת שלימה אחר גמר יציאת כלם זולתי המלכות שנשלמו בה ה' בחינותי' של האורות שהם יחידה חיה נשמה רוח ונפש כנזכר לעיל משא"כ כל שאר ט' ספי' שלמעלה ממנה כי

כלם יצאו חסירות כל אחת כפי מדריגתם וכבר נתבאר הטעם למעלה כי הדבר היה בכוונה כדי שיצטרכו לחזור לעלות אל המאציל להשתלם ועי"כ יעשה ויתהווה בחינת הכלים וכמו שנבאר בע"ה:

חלק ב

דרוש בענין חזרת האורות למעלה

ונבאר בראשונה ענין חזרת האורות האלו למעלה הנה ביציאת' יצאה המלכות בראשונ' ויצא הכתר באחרונ' ועתה בחזרה היה להפך כי הנכנס ראשון יצא אחרון ולכן הכתר שיצא אחרון לכלם (בדפו"י י"ג ע"א) חזר ונכנס למעלה ראשון לכלם והמלכות שיצאה ראשית לכלם עלתה למעלה באחרונה מכל הי' ספי' וזהו סוד פסוק אני ראשון ואני אחרון וכו' ופסוק זה סובל שתי הבחינות והם בחי' המלכו' הנקר' אני כנודע והנה היא יצאה ראשונה וחזרה אחרונה וגם הוא בבחי' הכתר הנקרא אין שהם אותיות אני כי הנה הוא יוצא אחרון ועלה ראשון והנה תחלה עלה הכתר ואז עלתה אחריו החכמה להתדבק במקורה וישבה במקו' הכתר ועל ד"ז עלו כלם זא"ז עד שנמצאת המלכו' שעלתה במקו' היסוד ובהכרח הוא שע"י עלייתם במקום גבוה ממדריגתם שיתוסף תוספת הארה בכולם ונודע כי חמש בחי' יש באור פנימי והם יחידה וחיה נשמ' רוח ונפש כנזכר לעיל אבל באור המקיף אין בו רק שתי בחי' העליונות לבד והם מקיף אחד עליון כנגד בחי' יחידה ומקיף שני תחתון לו כנגד בחי' חיה האמנם אין ענין וה אלא בכל האורות והספי' שהם מבחינת אורות העקודים היוצאים מפה א"ק ומהם ולמטה והם בכלל אבל בכל בחי' האורות אשר מן החוטם דא"ק ולמעלה ואורות החוטם מכללם הנה בכלם יש ה' בחי' אורות פנימים שהם יחידה וחיה וכו' וכנגד ה' בחי' כיוצא בהם ממש כנגדם באור המקיף שלהם וזכור הקדמה זו:

ונחזור לענין ראשון כי בעלות הכתר לבדו עד המאציל ואז עלו אחריו שאר הט' ספי' למעלה ממקומם כלם נתוסף בהם הארה יתירה על מה שהיה להם בתחלה והוא כי המלכו' שהיתה כבר שלימה בה' בחי' אור פנימי שבה נתוסף בה עתה אור המקיף היותר תחתון שבה והיא כנגד חיה וזעיר אנפין נוסף בו יחידה דאור פנימי שלו ובינה נתוסף בה חיה של אור פנימי שלה ובחכמה נוסף בו נשמה דאור פנימי שבה ואח"כ עלה החכמה אל המאצילו ועלו אחריה כל הספי' האחרות ע"ד הנזכר לעיל ואז נוסף בבינה יחידה דאור פנימי ובז"א מקיף תחתון שכנגד חיה ובמלכות מקיף עליון שכנגד יחידה והרי עתה ננמרה המלכות בכל בחי' שאפשר להיות מכאן ואילך והם ה' אורות פנימיים וב' אורות מקיפים בלבד ולכן מכאן ואילך לא נתוסף עוד שום תוספת במלכות

ואח"כ עלתה הבינה במאציל ועלו אחריה כל הספי' האחרות ע"ד הנזכר לעיל ואז עלה זעיר אנפין בחי' החסד שבו במקום הכתר ואז עלתה המלכות בנצח ואז נוסף בזעיר אנפין מקיף העליון הנקרא יחידה וכבר נשלם כל בחי' שלימותו כמו המלכות ומכאן ואילך בעלית שאר הספי' שלמטה מחסד דז"א אל המאציל כל אחת בפני עצמה קודמת לחבירתה ע"ד הנזכר לעיל לא נוספה עוד שום הארה כלל בזעיר אנפין ומכ"ש במלכות כנזכר לעיל והרי נתבאר ענין חזרת עלייתם במאציל שלהם. עוד צריך שתדע כי בהיות הכתר מתחיל לחזור לעלות להתעלם במאציל הנה בהמשך זמן עלייתו נסתלקה הארתו הראשונה שהיה מאיר ומוסיף בכל הספירות שתחתיו כנזכר לעיל ונמצא כי המלכות שנוסף בה יחידה דאור פנימ' ע"י הכתר חזרו להפסיד אותו עתה ונסתלק ממנה לפי שכיון הכתר היה חוזר ועולה לא היתה כונתו להאיר בתחתונים אמנם נשאר בה בחי' רשימו בלבד וזה הדבר נמשך עד גמר סיום עליית הכתר במאציל כי אז ג"כ נגמר סיום עליית המלכו' במקו' היסוד ואז חזר הכתר להאיר במלכות כבראשונה ונתוסף בה פעם שנית בחי' יחידה דאור פנימי והטעם הוא כי כיון שהכתר עלה במאציל גם היא נתעלית מדריגה אחרת ונתקרבה יותר אל המאציל ומה שהיתה מקבלת בתחלה מן הכתר להיותה למטה היא מקבלת עתה מן המאציל עצמו כיון שנתעל' ונתקרב' אליו מדריג' אחרת אבל כל זמן המשך עליית הכתר ולא השלים עלייתו היה אז הכתר מפסיק בין המאציל אליה ולא היה אור המאציל מגיע אליה וגם הכתר לא היה מאיר בה לסיבת היותו מסתלק מן התחתוני' כנזכר לעיל ועל ד"ז אירע בזעיר אנפין בשש קצוות הכלולים בו שנסתלקה מהם בחי' חיה הפנימית בעת עליית הכתר ובסיום עלייתו חזר אור החיה למקומה בזעיר אנפין ועל ד"ז בבינה ובחכמה עם בחי' ההארות שהיו נתוספים בהם מחמת הכתר כנזכר לעיל גם כאשר עלת' החכמה אל המאציל הפסידו כל הספי' אשר תחתיה בחי' הארה שנתוספה להם ע"י החכמה ולא נשאר בהם אלא רשימו של האור ההוא ואחר גמר עלייתם במאציל חזרו כל האורות למקומם הראשון להאיר בספי' אשר תחתיה עוד יש חלוק אחר בזה והוא כי הכתר לא עלה רק מדריגה אחת אבל החכמה עלתה בראשונה למקום הכתר ואז נסתלקו הארותי' מן כל הספי' אשר תחתיה עד שסיימה עלייתה ועלתה במקו' הכתר ואז חזרו הארותיה למקומם וכשעלתה שנית מן הכתר אל המאציל חזרו הארותיה להסתלק מן הספי' אשר תחתיה וכשנסתיימה לעלות במאציל חזרו הארותיה להתפשט כבראשונה למטה ועל ד"ז תקיש לכל שאר פרטי עליות שער הספי' עד המאציל דרך המדריגות והדברי' מבוארי'

ודע כי בזה העולם של העקודי' היו ז"א ונוקביה שלימי' וגדולי' בשלימותם יותר מן או"א כי ז"א ונוקביה היו בבחי' פנים בפנים ואו"א היו אחור באחור וגם זה שינוי אחר שיש מעול' העקודי' לעולם הנקודין ועולם האצילות וטעם הדבר נמשך מן הנזכר לעיל כי ז"א ונוקבי' נשלם בהם כל צרכם קודם חזרת' להתעלות במאציל והיה להם ה' בחי' אור פנימי וב' בחי' אור מקיף היחידה וחיה כנזכר לעיל מה שאין כן באו"א כי לאבא היו ג' בחי' של אור פנימי ולא יותר ולאימא ד' בחי' אור פנימי ולא יותר ולא עוד אלא שקודם ששום ספי' מהעשר ספי' תחזור לעלות במאציל כבר היו ז"א ונוקביה שלימים בכל הצריך להם לצורך הזווג והוא בכלל אחר שצריכים אנו להודיעך והוא כי טפת הזווג נמשכת מבחי' המוחין הנקראי' חיה ונקר' חכמה ומשם ולמטה והנה כבר היה אל זעיר אנפין בחי' חיה הפנימית הנקראת חכמה קודם שהכתר תתעלה במאציל ולכן חזר פני' בפנים עם נוקביה ואין חשש אם המלכות הנקראת נוקביה היתה יותר שלימה ממנו כי היתה בה יחידה הפנימית מה שאין כן באבא כי אפילו אחר חזרת הכתר במאציל לא נגלית בו כלל מעולם בחי' חיה פנימית שהיא חכמה שבו ולכן נשאר אחור באחור עם אימא. ונשאר לנו עתה מקו' שאלה שא"כ למה הוצרכו ז"א ונוקביה לחזור ולהתעלות במאציל כיון שכבר היו שלמים לגמרי כל מה שאיפשר. אבל הטעם הוא פשוט כי כל חיותם והארתם נמשך להם מאו"א ולכן בהיות או"א עולים אל המאציל להשלים חסרונם של עצמם עולים אחריהם ז"א ונוקביה כי כיון שכל חיותם נמשך מהם חושקים להתדבק בהה' ואינם נפרדים מהם. עוד סבה ב' עם הנזכר לעיל כי כל תכלי' סבת יציאת העקודי' האלו חסירי האור הצריך להם היה כדי שיחזרו להתעלות להשתלם וע"י כך יתגלה בהם בחינת הכלים שלהם והנה גם ז"א ונוקביה עלו לסבה זו לעשות הכלים שלהם וכמו שנבאר בע"ה:

חלק ג

דרוש כיצד נעשו הכלים

ונבאר עתה איך ע"י חזרת האורות לעלות אל המאציל נעשית מלאכת הכלים הנה אין ספק כי כל מה שנגלה ונברא למטה כבר נהיה למעלה בכח ולא בפועל ונמצא כי כח בחי' הכלים כלול ונמצא היה כבר בתוך האורות הנזכרים בבחי' האור היותר גם ועב שבהם אמנם היה מחובר בו בקשר אמיץ ובצאת י' ספי' העקודי' מפה דא"ק יצאו בבחי' אורות זכים וכח הכלים מחובר בהם בבחי' אורות גסים ועבים מהם ולא היו יכולי' להתגלות ולהתגשם ולהצטייר ואמנם בצאתם חוץ אל הפה ודאי שאותו האור הגס והעב נגשם ונתעב' אחר צאתו מן הפה יותר ממה שהיה בתחלה בהיותו בפנים תוך הפה

וכאשר חזרו האורות לעלות במאציל נשארו אותם האורות הגסים הנקראים כח הכלים למטה ולא יכלו לעלות כיון שקנו בעצמם עתה אחר יציאתם מן הפה יותר עביות וגסות אבל האורות עצמם הזכים נפשטו מתוך אורות הגסים ועלו למעלה ואז נשארו אורות הנקראים כח הכלים למטה לבדם ונתעבו יותר מאד ונעשו כלים גמורים. ואם תשאל והרי כאשר יחזרו האורות הזכי' לירד ולהתלבש בהם כבתחלה יתבטלו מבחי' כלים ויחזרו לבחי' אורות גסים כבראשונה. ויש לומ' כי הנה כשהאורו' יחזרו לירד אינם חוזרים למקומם הראשון אמנם אור של הכתר נשאר למעלה מחובר במאצילו ולא ירד עוד למטה ושאר ט' אורות התחתוני' לבדם הם שירדו ואז נמצא כי אור החכמה נכנסה בכלי הכתר ואור הבינה בכלי החכמה וכן על ד"ז כלם ונמצא כי אין לאורות האלה דבקו' גדול עם הכלים כבראשונה ולכן אינם חוזרים להתחבר כבראשונ' אור זך עם אור עב ולכן נשארו האורות עבים בבחי' כלים גמורים וכמו שיתבאר עתה בע"ה וגם נתבאר זה בדרוש אחר בענין עול' העקודים ועי"ש ונמצא כי אור המלכות כשירדה נכנסה בכלי היסוד ועמדה שם תמיד ונמצא כי כלי המלכות נשאר בלי אור וזהו סוד מה שאמרו בספר הזוהר ובס' התקוני' כי המלכות נקראת אספקלריא דלית לה מגרמה כלום וכבר ביארנו בדרוש של העקודים הנזכר במקום אחר מה בחי' של אור נכנס בכלי של המלכות ועיין שם:

ונחזור לבאר היטב ענין הכלים הנעשי' ע"י עליית האורות למעלה דע הקדמ' אחת והיא כי טבע האורות הוא להשאי' רשימו שלהם במקום אשר הם חונים שם ולכן האורות האלו בעלותם למעלה השאירו רשימו למט' במקומם והנה כשעלה הכתר הניח רשימו למטה במקומו כדי להאיר בחכמה ובעלות החכמה הניח רשימו אל הבינ' ובעלות הבינ' הניח רשימו להאיר בז"א ובעלות ז"א הניח (בדפו"י ע"ג) רשימו להאיר בנוקבא כי מטבע העליון להאיר אל התחתון מחמת חשקו ותאותו בו כטבע חשק האב להאיר בבנו ונמצא כי כל האורות הניחו הרשימו להאיר לזולתם זולת אור המלכות שבעלותה לא הניחה רשימו במקומ' לפי שאין תחתיה ספי' אחרת לקבל אור ממנה. ונתחיל בענין אור היסוד כי הוא האחרון שבכל תשע ספי' שהניחו רשימו ונאמר כי הנה כשמתחיל לעלות ועולה ממקומו אל ההוד ומשם ולמעל' מניח במקומו שהוא הנקרא יסוד רשימו שלו כדי להאיר אל המלכו' ודע כי הרשימו ההוא אינו מסתלק משם לעולם אעפ"י שהמלכות העלה אל המאציל כנז' לעיל ועד"ז עושים כל שאר הספי' בעלייתם חוץ מן המלכות לסיבה הנזכרת לעיל והנה זה הרשימו הוא מבחינת האור שירד תחלה הנקרא אור ישר ונודע כי כל האור היורד דרך מטה נקרא אור ישר והוא רחמים אבל האור הנמשך בעת

שחוזרים האורות לעלות למעלה נקרא חור חוזר והיא דין והענין כי כשירדו האורות למטה היו פניהם כלפי מטה כי כונתם לבא להאיר אל התחתונים ולהמשיך להם האור הנמשך לתחתונים מן הא"ס על ידם ולכן הופכים פניהם למטה כלפי המקבלים והאור שמאירים בעת ההיא נקרא אור ישר והוא רחמים ואמנם כשחוזרים לעלות אל המאציל כונתם לקבל הם עצמם הארה מן המאציל ולכן מחוירי' פניהם בעלות' נגד המאציל לקבל אור ממנו ואחוריהם נגד המקבלים מהם והנה אין ספק כי אם יפסק רגע אחד מלהמשיך המאציל אור בתחתונים היה העולם חרב ולא היה מתקיים אפי' רגע אחד ונמצא כי אפי' בעת עליית האורות למעלה הם ממשיכים למטה אור היורד מן המאציל אל התחתוני' על ידם ובאמצעות' כנז' אמנם הוא נמשך אז דרך אחו' שלהם ונודע כי הפנים הם רחמים והאחוריי' הם דינים והאור היורד עתה נקרא או"ח לפי שיורד בזמן שהאורות העליוני' חוזרים לעלות בשרש' ובמאצילם ולכן האור הזה הוא דין נמצ' כי כאש' הכתר חזר ועלה אל המאציל טרם כל הספי' כנזכר לעיל הנה אותו האור היורד מן המאציל אל הספי' שלמטה מן הכתר נמשך ועובר דרך אחוריי' של הכתר והנה הוא דין כנזכר ועד"ז הוא בזמן עליית שאר הספירות אלא שיש חלוק אחד בזה והוא כי החכמ' אינה מקבלת רק מאחו' הכתר לבד ובינה מקבלת משני אחוריי' ולכן הוא יותר דין מן החכמ' ועד"ז בכלם עד שנמצא כי המלכות מקבלת מט' בחינות של אחוריי' ולכן הוא יותר דין מכל שאר הספי' שעליה. עוד יש בחינה אחרת כי הנה ספירת התפארת מקבלת האור שלה מן ספירת הגבור' מן האחוריי' שלה והם אחוריי' קשים וגבורות חזקו' מאד כנודע ושאר הספירות שלמעל' אינם כך ונמצא כי כפי שנוי הבחינות יהיה שנוי האור ההוא הנמשך או דין רפה או דין בינוני או דין חזק אבל הצד השוה שבהם שבכלם כי כלם הם דינים להיות' דרך אחוריי' כנזכר ואין כח בקולמו' להרחיב ולפרט כל הפרטי' האלו שיש בענין זה:

והנה נמצא כי יש כאן ג' בחינות של אורות אור אחד הוא אור הראשון שבכלם הנקרא עקודים שירדו {**א"ש** נלע"ד להגי' ולומ' נתפשטו מן הפה ולחוץ עד הטבור כי כן אמר לעיל:} ונתפשטו מן הפה ולחוץ ולמטה עד החזה אור הב' הוא אור הרשימו שהשאיר האור הראשון מהאו' ההוא עצמו שבא דרך יושר והוא רחמים אור הג' הוא או"ח והוא האור הנמשך מן המאציל אל הספי' ונמשך בזמן היות האורות עולים וחוזרים ממטה למעלה ואור זה הוא דין כנז' להיותו נמשך דרך אחוריי' ואמנם עוד יש אור ד' נולד מבין האורות הנזכרים והוא כי בהיות אור הג' הנקרא או"ח נמשך ויורד למטה להאיר בספי' ואז פוגע באור השני הנקרא רשימו אשר נשאר למטה והנה הם חלוקים בטבעם כי זה אור ישר

ורחמים וזה או"ח ודין ולכן מכים ומבטשי' זב"ז ובפרט כי אור הרשימו חושק וחפץ לעלות אל מקורו שהוא אור הראשון כנז' ואעפ"י שאינו עולה בפועל כנזכר כי הרשימו נשאר קיים לעולם למטה ועם כל זה חשקו ותאותו לעלות כנזכר אבל האור החוזר הנה הוא יורד למטה כנז' ונמצאו הפכיים בטבעם ואז מכים זב"ז כנודע כי אין שום בטישה והכאה אלא בהיות האורות חלוקים בטבעם ואז נולד מביניהם ע"י הכאתם זב"ז נצוצות של אור מבחי' או"ח שהוא דין והוא גרוע מאור הרשימו שהוא רחמים ואלו הנצוצות הם אור הרביעי שאמרנו ובזה תבין מה שאמרנו לעיל כי באלו האורות של עקודים יש ארבע בחינו' שהם טעמים נקודות תגין אותיות וזה עניינם האור הראשון שבכל' הוא הנקרא טעמים. ואור השלישי הנקרא או"ח הם הנקראים נקודות כנודע כי הנקודות הם בחינת דין והאור השני הנקרא רשימו הוא הנקרא תגין והאור הרביעי והם הנוצוצת הנופלות הם הנקראים אותיות והנה זה האור הד' שהם הנצוצות והם הנקראים (בדפו"י ע"ד) אותיות הם עצמם בחי'הכלים כנודע כי האותיות נקראים גופ' והרי נתבאר מהיכן נעשו הכלים ונלענ"ד ששמעתי מפי מורי ז"ל שכבר מתחלה היו בחי' הכלים בעולם אלא שאלו הניצוצות הנזכרים נתערבו ונתחברו בהם והיו להם בערך בחי' הרפ"ח ניצוצין שנשארו תוך הכלים של עולם הנקודים כשנשברו כמו שיתבאר שם לקמן והראי' לזה כי כבר נתבאר למעלה כי כשחזרו האורות הזכים לעלות נפשטו מתוך האורות הגסים העבים המחוברים בהם ועלו למעל' ונשארו האורות הגסים למטה ונעשו כלים ממש אבל גם אפשר לומר כי הכל דבר אחד ואלו האורות הגסי' הם הניצוצות עצמם שנפשטו וירדו למטה ע"י בטישת והכאת אור הרשימו באור החוזר כנז' ואין בידי להכריע איך שמעתי ועיין במה שיתבא' לקמן כי יש רפ"ח ושכ"ה והנלענ"ד כי יש נצוצי אורות ונצוצי כלים וכל בחי' משניהם היא שכ"ה ורפ"ח כי זה לעומ' זה הם:

ונחזור לענין הנז' לעיל ובו נכריע כי כבר היו כלים בעול' מלבד הניצוצות דע כי כל הט' אורות כשחזרו ועלו השאירו רשימו במקומם אבל המלכות עלתה כולה ולא הניח' במקומ' שום רשימו וזהו סוד מה שאמרו בס' הזוהר והתקונים כי המלכות נקראת אספקלרי' דלא נהרא מגרמה כלום וכבר נתבאר ענין זה למעל' בבחינת כלי המלכות שלא חזר לירד האור שלה בכלי שבה אלא נשאר בכלי היסוד גם הוא באופן שני כי בעלות אור שלה למעל' לא הניח בה שום רשימו כלל אבל הרשימו שנשאר בכלי של היסוד לצורך עצמו הוא היה מאיר משם גם בכלי של המלכות וכשעלה אור המלכו' אל היסוד הי' היסוד מאיר בכלי של המלכות דרך אחוריי' שלו של היסוד כנזכר לעיל בסוד אור חוזר ואז האור החוזר היורד בכלי של המלכות פוגע באור עצמו הראשון של

המלכות העול' למעלה ובטש דא בדא וירדו ניצוצו' מן האור החוזר היורד ניצוצו' בכלי של המלכות. אמר הכותב חיים הנה ראי' כי הנצוצו' הם בחינ' אחר' זולת בחי' הכלי' כנז"ל וכאשר עלה בתחל' אור היסוד מן מקומו הניח אור רשימו במקומו וכשירד בו אור החוזר דרך אחוריי' כנזכר לעיל הכה ובטש באור הרשימו הנשאר למטה ונפלו מזה האור החוזר בחי' ניצוצות ומהם נעשה הכלי של היסוד ואותו הרשימו לא נכנס תוך הכלי עצמו של יסוד אבל היה עומד עליו מרחוק ומשם ממשיך לו אור ומחיה אותו. ולכן אור הרשימו נקרא תגין כנזכר לעיל וכמו שנבאר בדרוש עולם הנקודים ועיין שם באורך איך התגין למעלה מן האותיות ולא בתוכם ממש ועד"ז עשו כל שאר הספירות שהם מיסוד ועד חכמה זולתי ספירת הכתר בלבד כי אמת הוא שגם הכתר הניח רשימו במקומו אבל לא עשה בחי' כלי והטעם הוא כי שאר הט' ספירות בהיותם עולות למטה ע"י הבטישה וההכאה במה שלמעלה מהם נעשה הכלי מהנצוצות ההם היורדים ע"י הבטיש' אבל הכתר בהיותו עולה אין למעלה ממנו מי שיכה בו בעלייתו ולכן לא נעשה ממנו בחינת כלי ולא נגמר עדיין בחינת הכלי שלו:

הכלל העולה כי בעת חזרת עלית י' ספי' דעקודים למעלה אל המאציל הנה הכתר הניח במקומו רשימו אבל לא כלי וכל השמנה ספי' שתחתיו הניחו רשימו וכלי והמלכות הניחה כלי ולא רשימו והנה כשחזרו לירד כל האורו' ממקום שעלו וחזרו לירד במקום' אחר שקבלו הארתם מן המאציל אור הכתר לבדו נשאר במקום שעלה ולא ירד כלל כנזכר לעיל ושאר הט' אורות ירדו למטה על דרך הנז' לעיל כי אור החכמה ירד בכלי הכתר ואור בינה ירד בכלי החכמה וכו' ואור המלכות בכלי היסוד והנה כל הכלים כלם נעשו בעת חזרת עליי' האורות אל המאציל כנזכר חוץ מן הכלי של הכתר כי הוא לבדו נעשה בעת חזרת ירידת האורו' למקומם והיה באופן זה כי כאשר התחיל אור החכמה לירד ולהכנס בכלי הכתר אז אור זה של החכמה היורד הכה ובטש באור הרשימו שהניח הכתר במקומו כנזכר לעיל ואז היה בזה שנוי וחלוק מה שאין כן בכל ט' ספי' האחרונות כי בכלם היה בטישה והכאה אחת לבד ולכן לא נעשה בכל אחת מהם רק כלי אחד אבל בספי' הכת' נעשו שני מיני בטישות והכאות כפולו' לפי שהרשימו שהניח הכת' הוא יותר מעולה מן אור החכמה ולכן הוא מכה באור החכמה היורד ויוצאים נצוצות ממנו ולהיות כי אור החכמה הוא בא עתה מלמעלה ונמצא עומד על אור הרשימו והוא גבוה ממנו ולכן גם הוא מכה ובטש באור הרשימו ומוציא נציצות אחרות ומשני בחי' נצוצות אלו נעשים שני כלים אחד לאור החכמה היורד שם וא' לרשימו של הכתר וכבר בדרוש אחר של אורות העקודים לקמן הארכנו מאד בזה ושם ביארנו

כי בכתר של העקודים יש דכר ונוקבא והנה הם שתי בחי' שכתבנו כאן אור הרשימו ואור החכמה ושניהם נקראים ספי' הכתר כנזכר לעיל והנה פקח עיניך יראה איך גם באורות אלו הנקראים עולם העקודי' (בדפו"י יד ע"א) היה בהם מציאת בטול המלכו' בצד מה כדוגמת בטול המלכי' שהיה בעולם הנקודין כמו שיתבאר למטה במקומו. והענין הוא כי חזרת הסתלקות אורות אלו של העקודים שעלו אל המאציל כנזכר הנה זה ג"כ הוא מציאות בטול המלכים אשר בהם ועיין במה שנבאר בענין עולם הנקודים בבחי' הטעמים והנקודים ותגין ואותיות איך הם מורי' על בטול ומיתת המלכים ההם ומשם תוכל לידע ולהשכיל מציאות הבחי' ההם אשר בעולם העקודים האלו ודוק ותשכח אבל השנוי שיש ביניהם הוא כי כאן בעול' העקודים היה סותר ע"מ לבנות ומקלקל ע"מ לתקן כי זו היתה עיקר הכוונה בהם בענין הסתלקות האורות למעלה כנז' לעיל אבל בעולם הנקודין היה בטול ומיתה גמורה וטעם היו' קצת בחי' בטול גם בעקודים האלו היה לסבת היות בהם קצת התחל' מלאכת הכלים כנזכר לעיל אע"פ שאינם כלים גמורים כמו בעולם הנקודים כנזכר לעיל וכמו שיתבאר לקמן בע"ה ולכן שם בנקודים שנגמ' בהם מלאכת הכלים היה בהם מיתת מלכים בתכלית והמשכיל יבין כי גם בא"ק עצמו הנזכר לעיל כל אותם הצמצומים שהיה מצמצם אורו להוציא האורות כנזכר לעיל כמו שנתבאר לעיל במקומות רבים וכמו שיתבא' לקמן ענין צמצומו בעת יציאת אורות עולם הנקודים ואיך פריס האי פרסה במקום טבורא דיליה והנה כ"ז הוא קרוב אל ענין בטול המלכי' ודברים אלו אסור להוציאם מן הפה ולחוץ והמשכיל יבין:

חלק ד

דרוש ב' בעולם העקודים

והנה פעם אחרת שמעתי ממורי ז"ל בתחלה דרוש גדול בעני' אלו האורות הנקראי' עקודים ושל האורות הנקראי' נקודין ואורות האצילות של אחר זמן התקון וראיתי להעתיקו פה יען כי הוא מקומו: **הנה** נתבאר לעיל הויות האצילות בג' בחי' שהם עקודי' נקודים וברודים ודע כי קודם שנאצלו אלו האורות הנקראי' עקודים לא היה האור העליון מתלבש כלל בשום כלים כי לא היה האור הגדול ההוא יכול להתלבש תוך כלים ולא היה כח ויכולת בכלים לסובלו וכאשר האור העליון נמשך אל בחי' זו הנקראת עולם העקודי' אז התחיל להתגלות בו בחי' כלים אך לא לגמרי כי האור הזה של העקודי' התחיל עתה להיות בו איזה מציאת של הגבלה תוך כלי מה שלא היה יכול להיות למעלה מעולם זה הנקרא עקודים והענין הוא כי האור הזה יצא כלול מן י' נקודות אורות וכלם נכללים בנקודה עליונה שבהם הנקראת כתר ונעשה להם בחי' כלי א' בלבד והיה הכלי הזה בחי'

כלי של האור הנקרא כתר ובו כלולים כל הט' נקודות אחרות כנזכר וזהו טעם היות אלו הי' נקודות נקראי' בשם עקודים כי יצאו כלם מקושרות קשר אחד אמיץ וכלולות תוך הכתר שבהם כנזכר ואח"כ נתפשט האור העליון יותר למטה מעולם העקודים ואז נאצל עולם הנקודים אשר יתבאר לקמן בע"ה ושם נעשו להם י' כלים לי' הנקודים דאורות של העולם ההוא אמנם גם שם לא היו י' כלים גמורים לי' נקודות האורות ההם אמנם כל העשרה כלים ההם היו בחי' כלי של כתר בלבד פירוש כי הנה נודע שכל ספי' וספי' מן הי' ספי' כלולה מכל הי' ספי' ונמצא כי בכל ספי' וספי' יש בה בחי' הכתר שבה ואז בעה"ז הנקרא נקודים נתחלק האור ההוא לי' נקודות פרטיות וכל נקודה מאלו הי' פרטיות כלולה מן ט' אחרות כנזכר וכל התשעה אחרות שבכל נקודה ונקודה היו נכללי' בכתר של הנקוד' ההיא באופן שנתחלק האור הזה לי' נקודו' הנקראי' עשר' כתרים של עשר ספי' האלו וכל כתר מהם נכלל שאר תשעה בחי' שבכל ספי' מהם ואז נעשו י' בחי' של כלים לצורך י' נקודות אורות הנקראים עשר כתרי' של י' ספי' האלו אבל לשאר תשעה חלקי' התחתונים שבכל בחי' של עשרת הכתרים האלו לא נעש' להם בחינת כלים ונמצא שהם י' כתרים דאורות ולהם עשר' כלים פרטיים להם לבדם ושאר תשעה חלקי האורות שבכל נקודה ונקודה באו נכללים תוך הכתרים שלהם שבכל נקוד' ונקוד' והטעם היה לפי שלא הי' עדיין כח לכלים התחתנים לסבול האור אבל הכלים שהם מבחי' הכתרים הם יותר עליונים ויכולים לסבול האור שלהם ולכן נקרא עול' זה עולם הנקודים לפי שבעולם העקודים כל האורות היו כלולים באור הנקרא כתר שבכת' והוא כי בכל ספי' וספי' כלולה מי' חלקים והם נקראים נקודי' והכתר שבכת' היא נקודה אחת בלבד ובה היו כלולי' כל הי' ספי' דבחי' אורות וגם הכלי שבהם אינו אלא כלי קטן לבחינת נקודה ההיא הקטנה אבל בעולם הנקודי' נתחלקו האורות הנכללים בנקודה אחת הנקראי' כתר שבכתר ונעשו י' נקודות הנקראים כתר שבכתר וכתר שבחכמה וכו' וכל נקודה מאלו כוללת י' נקודות וגם (בדפו"י ע"ב) הכלים שבהם היו על ד"ז שהם י' כלים קטני' לבחי' י' נקודות אורות קטנים הנקראי' כתרים ולכן עולם זה נקרא נקודי' כי נתחלק אורותיו לי' נקודת מה שאין כן בעקודים שהם נקודה אחת לבד כולל' כל האורות כלם ואח"כ נתפשט האור יותר ונגלה ונתחלק לי' ספירות גמורות אשר כל ספי' מהם נחלקת לי' נקודות כנזכר לעיל וגם נעשו להם כלים כפי בחי' ממש לכל המאה נקודות המתחלקות בעשר ספי'ההם ואלו נקראי' י' ספי' גמורות וזה נקרא עולם הברודים וזה נקרא בכל סה"ז והתקונים בשם עולם האצילות המפורס' וזכור כלל זה ובזה יתבאר לך מה שנז' בס"ה בענין האור הנגלה בבחי' חד נקוד' ולפעמי' נגלה בבחי' י' נקודים אשר

הם הם מה שתמיד נזכר בחבורינו זה בשם עשרה נקודים של קודם האצילות ולפעמים נגלה בבחי' עשר ספירות גמורות והרי נתבאר לך החלוק שיש בין נקודה לספי':

***א ונחזור** עתה לבאר ענין אורות עולם העקודי' בפרטות דע כי האור העליון החלק והבחי' שבו הראוי להתלבש בעשר ספי' הנקראי' עול' האצילו' הנה יש בו כח של י' האורו' כלולי' בו מתחיל' אמנם לפי שעדין לא נעשו להם כלים ולא נגבל האור בתוכם לא היה ניכר בהם היותם עשרה אורות עד אחר גמר העקודים האלו כמו שיתבאר וכאשר עלה ברצון המאציל לעשות הכלי הנזכר הנקרא עקודים המשיך בחי' האור של הכלי ההוא מן הפה דא"ק עד למטה במקום { **ש"א** נלע"ד להגיה עד הטבור כי הוא מפורש בע"ח דף כד שער מטי ולא מטי פ"א והוא תשעה ספירות} החזה שבו כנ"ל כי עד שם הוא גבול ותחום עול' העקודי' ואחר שנתפשט עד גבולו חזר האור ההוא ועלה ונסתלק למעל' למקום שממנו יצא וכבר נתבאר כי כל בחי' אורות עליונים בהיותם מתפשטי' למטה ואח"כ חוזר להסתלק ולהעלות הוא מניח שם רושם אחד הנקרא חותם בהכר' גמור ואחר אשר האור העליון עצמו עלה ונסתל' למקורו ונשאר האור שלו הנקר' רשימו למטה הוא לבדו ונתרחק האור העליון ממנו הנה הוא מתגשם ומתעבה ונעשה כלי ונמצא כי היות האור מתפשט וחוזר ומסתלק זה גורם שיתהו' בחי' הכלי כנז' ויען האור העליון הזה שיצא מפה א"ק חזר ונסתלק בבת אחת מחובר וברגע אחד ולא נחלק לחלקים רבים לכן כל האור הנקרא רשימו שנשאר למטה נעשה בבת אחת בחי' כלי אחד בלבד בלתי מתחלק לכלי' רבים כי עדיין האור העליון הזה כלו מחובר יחד בלתי מתחלק אל י' אורות ולא ניכר בו היותם עשרה אורות כנז"ל ולכן גם הכלי שלו היה כלי אחד בלבד אמנם הכלי הזה הוא בחינת כתר והטעם הוא כי אין קרוב אל המאציל יותר מן הכתר ונמצא כי הכלי הראשון שהאציל המאציל הוא נק' כתר כי הו' קרוב אליו יות' מן השאר וזה הכלי נקר' עקודים ושאר הכלים שיתאצלו אח"כ ע"י זה הכלי הנקרא כתר יהיו נקראים חכמה ובינה וכו' אמנם גם הם יהיו בבחינת י' כתרים כנז"ל וזה יקרא נקודים ואח"כ כשיחזרו להתאצל כלים אחרים ע"י אלו אז יתהוו כלים לשאר חלקי הי' ספי' שהם ט' חלקים תחתונים שבכל ספי' וספי' כנז"ל כללו של דבר כי כלי שנאצל בתחלה ע"י המאציל אינו נקרא אלא כתר בלבד ונבאר עתה אופן הסתלקותו של האור העליון של עולם העקודים כשחזר לעלות אל מקורו כנז"ל הנה כאשר נעריך בחי' כלי זה המגביל כל האור העליון כנזכר הראוי אליו הנה מוכרח הוא שכאשר יסתלק האור מתוכי לעלית אל מקורו כנזכר יהיו בו חלקים הראוי' להסתכל באור ההיא בהתרחקו מהם פנים אל פנים וזה כפי שעור התרחקו מהם והמשל בזה כי כאשר האור נסתלק מן החלק העשירי התחתון שבכלי

הזה אשר אחר גלוי היותו כלי יהי' נקרא חלק הזה בחינת מלכות שבו וע"י הסתלקו' האור נעשה כלי הנז' ואז כשנגמ' הסתלקותו מתוך חלק העשירי הזה אז נעשה כלי ואז הופך פניו למטה כי אין בו כח להסתכל באור שיצא ממנו פנים בפנים כיון שנפרד ונתרחק ממנו ואז נעשה בחי' כלי ואח"כ הופך פניו למטה ואינו מסתכל באור עליון שנסתלק ממנו אלא דרך אחו' של הכלי עצמו ואז גם האור העליון עצמו בעת הסתלקותו יקרא עתה בחינת אחו' ונמצא שהאור והכלי עומדים יחד זה בזה בבחינת אחור באחו' ואח"כ נסתלק חלק א' מן האור ההוא מתוך חלק הט' של כלי זה אשר אח"כ יהיה נקרא יסוד וכשנגמר להסתלק ממנו לגמרי אז גם הכלי הזה יהפוך פניו למט' ואחו' למעלה כנגד האור ויהיה כלי היסוד עם האור העליון בבחי' אחו' באחו' אבל כלי המלכות כיון שהאור העליון נחרחק ממנה כל שעור יסוד כבר הכלי של המלכות תוכל להפוך פניה נגד האור העליון ואז יהיו כלי היסוד עם כלי המלכות פנים בפנים כי כלי היסוד פניו למטה וכלי המלכות פניה למעלה אח"כ נסתלק אור הנקרא הוד ואז יהיה כלי ההוד עם האור אחו' באחו' ואז כלי היסוד ע"ג) חוזר והופך פניו למעלה כיון שנתרחק האור ממנו מדריגה אחת כי לעולם הכלי חושק להפוך פניו נגד האור שלו זולתי שאינו יכול לקבלו וזה יהיה בהיותו קרוב אליו אבל עתה שכבר נתרחק ממנו שעור ספי' אחת כבר יוכל לקבלו מרחוק ואז הופך פניו למעלה ואז יהיו כלי ההוד עם כלי היסוד וזה נקרא פנים ואחו' וכלי המלכות יהיו פנים שלה למעלה כלפי אחו' פני כלי היסוד וזה נקרא פנים ואחו' ועד"ז הוא בהסתלקות של שאר האורות כלם עד שנמצא כי בהסתלק האור מכלי הכתר יהיה כלי הכתר עם האור אחו' באח' וכלי הכתר עם כלי החכמ' פב"פ ושאר ח' הכלים שתחתיהם יהיו פני כל א' מהם כנגד האחו' של הכלי שלמעלה ממנו וכל פני התחתוני' יהיו כנגד אחו' העליונים:

ודע כי כל הכלי' האלו לא נתעבו ונתהוו כלים אלא אחר הסתלקות אור המלכות אשר אז הופך פניו מן הכלי לפי שאע"פ שאור העליון של כלי הכתר נסתלק מתוכו ועלה אל המאציל כיון שעלה במקומו אור החכמה אין כלי הכתר מתעבה ונגשם וכן על ד"ז בכל שאר האורו' ונמצא כי כיון שנתבאר למעלה בדרוש הקודם לזה כי אור הכתר של העקודים מסתלק ראשון לכלם ואור המלכות מסתלק אחרון מכלם נמצא כי אין מתחיל להיות נעשה בחי' כלי אלא מלמטה למעלה וכלי המלכות קודם ליעשות תחלת כלם לפי שכיון שאור המלכות מסתלק באחרונה הנה בהיותם מסתלקת מתוך הכלי שלה עצמה אין הכלי מתעבה כנז' לעיל עד שיגמר הסתלקותה לגמרי מכל הכלי שלה ואז התשעה כלים עליונים עדיין יש בהם אור אע"פ שאין לשום אח' מהם בחי' חלק האור

המגיע לחלקו ממש כנז' ולכן אינם מתעבי' ונגשמים אבל כלי המלכות שנתרוקנה מן האור שלה לגמרי וגם אין אור אחר למטה ממנה שיעלה בתוכה לכן היא מתעבת ונעשת כלי אבל אינה מתעבת לגמרי עד שיתרחק האור ממנה לגמרי ג' מדריגות ונמצא כי אחר הסתלקו' האור ממנה לבדה לגמרי אז נחשך הכלי הזה של המלכו' ומתחיל להתעבות קצת וכשנסתלק האור שלה גם מכלי היסוד לגמרי אז כלי היסוד נחשך ומתחיל להתעבו' קצת וכלי המלכות נחשך ונתעבה ביותר מבראשונה וכשנסתלק האור שלה לגמרי גם מן כלי ההוד אז כלי ההוד מתחיל להתעבות קצת וכלי היסוד נתעבה יותר מבראשונה וכלי המלכות נגמר להתעבות ונעשה כלי גמור וכשנסתלק אור המלכות מכלי הנצח לגמרי אז כלי הנצח מתחיל להתעבות וכלי ההוד מתעבה יותר מבראשונה וכלי היסוד נגמר להתעבות ונעשה כלי גמור ועל ד"ז נמשך עד שנמצא כי כשנסתלק אור המלכות לגמרי מתוך כלי הכתר התחיל כלי הכתר להתעבות וכלי החכמה נתעבה מעט יותר וכו' ואז נגמר כלי החסד להתעבו' ונעשה כלי גמור וטעם הדבר יובן עם הנז' כי כל פחות משלשה כלבוד דמי ולכן אחר שנתרחק האור ג' מדריגות שלימות אז נחשך הכלי לגמרי ונגמרה עשייתו ונמצא כי אחר הסתלקות אור המלכות ונתעלת בשרשה שהוא תוך פה דא"ק אז נגמר מלאכת שבעה כלים התחתוני' שהם מחסד עד המלכות ונמצא כי גמר מלאכת' היה ע"י הסתלקות האורות ובעת הסתלקותם נעשו כלים שלהם אבל ג' כלים עליונים של כתר חכמה בינה לא נגמרה מלאכתם לפי שעדיין לא נתרחקו ג' מדריגות גמורות מן אור המלכות שעלתה במאציל כנז' לעיל אמנם גמר מלאכת' היתה אח"כ בעת שחזרו האורות לירד ירידה שניה לתוך הכלים הנזכרים כמו שנבאר בע"ה: *א **עוד** נוסיף ביאור בענין עשיית אלו הכלים הנה נתבאר בדרוש שקד' לזה כי שלשה מיני אורות שיצא מן האזן ומן החוטם ומן הפה דא"ק הם בחי' נר"ן והם מתלבשי' זב"ז כנז' לעיל בדרוש שקדם ואמנם אור היוצא מן העיני' דא"ק נקרא נשמה לנשמה הנקראת חיה ומקומה שם למעלה בעין אבל היא מתפשטת למטה כמו שנבאר והוא כי במקומה עומד בבחי' אור מקיף אליהם וממנה מתפשטת למטה אור מועט דק מאד הנקרא ראיה ואינה הבל גמור כמו ההבלים היוצאים מן האזן והחוטם והפה שהם הבלים גמורים מוחשים ונרגשים ולהיותו אור דק מאד וחלש לכן ממנו נעשה בחי' הכלים של העקודים היוצאים מן הפה ולא נעשו אורות לפי שהוא אור חלש כנז' אבל אור האזן והחוטם והפה אלו לא היו בחי' הבל ממש ומורגש אפי' בחי' כלים לא היו יכולים להעשות להיות' אורות יותר תחתונים מאור העינים ולכן יצאו בבחי הבל ממשיי ומורגש ולכן נעשו בחי' אורות הנקראים נר"ן כנזכר. ונחזור לענין ראיית העיני' כנז' ונאמר כי הנה עשיית הכלים היה ע"י הסתכלות

ראייתה והבטתה באור העקודים הנקראים נפש כנז' וזהו סוד פסוק וירא אלהים את האור כי טוב ויבדל וגו' כי הנה הרוח והנשמ' שהם אורות האזן והחוטם נקראים אור גמור והנפש שהם עקודים היוצאים מן הפה הם נרמזים במלת את יתירה במה שאמר הכתוב את האור ואמר כי בהיותו אלהים שהוא המאציל רואה ומביט בנפש הנקרא את אז ויבדל וכו' שהם בחי' (בדפו"י ע"ד) עשיית הכלים אשר הם המבדילים ומגבילים נותנים קצבה ושעור באורות ומבדילים חלקיהם זה מזה כנודע והנה בראיה זו יש אור ישר ואור חוזר ובהסתכלות ראיה זו בבחי' אור ישר באור הנפש הנזכרת היה יכולת מספיק לעשות הכלים של ג' ראשונות אבל השבע' הכלים תחתונים לא נגמרו אלא עד שנמשך הסתכלות אור ישר למטה עד כלי המלכות העשירית ואח"כ חזרו שני האורות שהם אור ראיית העין ואור הנפש שיצא מן הפה ושניהם חזרו להסתלק למעלה מלמט' למעלה ואז בעת הסתלקותם ממטה למעלה נעשו שבעה הכלים התחתונים בסוד אור חוזר אבל שלשה כלים הראשונים נעשו באור ישר מלמעלה למטה ע"י הסתכלות אור ישר דעינים באור הנפש כנז' הרי נתבאר למעלה כי ז' כלים התחתונים נעשו ונגמרו ע"י הסתלקות האורות אבל ג' כלים עליונים לא נגמרו עד אחר חזרת האורות פעם שניה לרדת למטה: **ונבאר** עתה זו החזרה השניה של האורות איך היתה דע כי אין חזרתם עתה פעם שנית כמו ירידתם בפעם ראשונה כי אז ירדו כלם למקומם כל הי' אורות אבל בחזרת ירידה זו השנית אלו ירדו כולם למקומם היו כל הכלים אשר נעשו כבר ע"י הסתלקותם חוזרים להתבטל כבראשונה כי לא יוכלו לסבול האורו' שלהם כמו שאירע להם אז ולכן הוצרך שהאור העליון שבכלם שהוא הכתר שהו' גדול ושקול ככל הט' אורו' יחד כלם שישאר למעל' תמיד דבוק בשרשו המאציל אותו והוא תוך הפה של א"ק ולא חזרו לצאת משם ולירד להתפשט למטה רק ט' אורות התחתונים בלבד ונתפשטו באופן זה אור החכמה נכנס בכלי של הכתר ואור של הבינה נכנס בכלי של החכמה וכו' עד שנמצא כי אור המלכו' נכנס בכלי היסוד והנה עתה יש שני שנוים מאשר היה בראשונה כי עתה אור הגדול יותר מכל הט' ביחד שהוא הכתר נשאר למעלה בשרשו ועוד כי הנה כלי הכתר אע"פ שאין בו כח לסבול האור הגדול שלו עצמו הנה יוכל לסבול אור החכמה שהוא קטן מאד מן הכתר ועל ד"ז בכל שאר הספי' ולשתי סבות הנז' יש יכולת וכח עתה באלו הכלים לסבול האור שלהם ולא יחזרו להתבטל כבראשונה ואע"פ שאנו עתידים לבאר לקמן כי כל ט' אורות התחתונים נכנסים יחד תוך כלי הכתר ואח"כ נשאר בתוכו אור החכמה לבדו ואח"כ יורדים ח' אורות אחרים ונכנסים לתוך הכלי של הבינה וכן על ד"ז בכלם הנה אין דבר זה מעלה ולא מוריד כי כלל גדול בידינו כי העליון גדול מכל

מה שלמטה ממנו א"כ גם כשיכנסו ט' אורו' יחד בכלי הכתר כל השמנה תחתונים אינם נערכים למאומה בערך אור החכמה שהיא עליונה מכל' והוא האצילה אותם וכבר נתבאר כי אור החכמה יוכל לסובלו הכלי של הכתר להיותו בחי' יותר עליונה א"כ מכ"ש הוא שיסבול גם את שאר הח' אורות שתחתיו ועל ד"ז הוא בשאר הכלים כי כיון שאין אור המיוחד לכלי ההוא נכנס בו אלא אור קטן זולתו לכן יוכלו לסבול האורות ולא יתבטלו כבראשונה. ונבאר עתה איך בעת חזרת ירידת האורות שנית נגמר מלאכת שלשה הכלים העליונים ובתחלה צריך שתדע כי לא חזרו חזרה תמידית אמנם חזרו על דרך מטי ולא מטי הנז' בספר הזוהר סוף פרשת פקודי דף רס"ט ע"א:

מטי ולא מטי

חלק א

דרוש בענין מטי ולא מטי

ולכן נבאר פה ענין זה הנקרא בסה"ז מטי ולא מטי במקומות רבים ושומרהו לכ"מ שתצטרך אליו. הנה בבא אור העליון ליכנס תוך הכלי אין כח בכלי לסבלו וכדי שלא ישתבר הכלי התחכם האור ההוא והמציא המצאה גדולה והוא כי הנה בראשונה נכנס לתוכו ותכף חוזר ומסתלק מתוכו ובכל רגע ורגע שנכנס לתוכו נותן כח בכלי ומתחזק לאט לאט על דרך מדריגות ותכף יוצא ממנו כדי שלא ישתבר וכך הוא עושה פעמים רבות כי נכנס האור תוך הכלי ויוצא ונכנס ויוצא עד שנגמר הכלי ונתחזק ואז נכנס לתוכו ונשאר שם בקבע ושעור זמן חזרת הסתלקותו מתוך הכלי אינו אלא רגע אחד וזהו סוד כי רגע באפו וכו' כי הסתלקות האור מכונה בלשון אף ואין המשך אף הזה אלא רגע אחד בלבד כדי שלא יחרב העולם אמנם זמן חזרת כניסתו אל תוך הכלי אין לו שעור זמן קצוב אלא הוא תלוי כפי מעשה התחתונים אם עולים מעשיהם למעלה לרצון יתמיד האור ההוא להחיות העולמות כלם כל צרכם ואם לאו חוזר ומסתלק וזהו אמרו חיים ברצונו כי החיים הנמשכים ממנו אל כל העולמו' בזמן כניסת האור אין לו זמן קצוב אבל הדבר תלוי ברצונו יתברך אם יעלו מעשה התחתונים עדיו לרצון אם לאו ואמנם האורות האלו (בדפו"י ט"ו) של עולם העקודים להיות כי בהם נגלה התחלת מלאכת הכלי' כנז' לעיל כי אלו היו הכלים הראשוני' שנאצלו לעולם לכן אין עדיין כח בהם להתעכב האורות בתוכם בהתמדה ולעולם אלו האורות של העקודים נכנסים ויוצאים נכנסים ויוצאים תמיד בלי הפסק ומתנועעי' ממקומ' בדמיון שלהבת הנר אשר לא ישקוט מהיותו מתנועע תמיד כנז' בס"ה בפ' פנחס בפסוק אל דומי לך וכו' בד' רי"ט ע"א מה שאין כן באורות עולם הנקודים אשר הכלים שלהם אחר התקון היו כלים גמורים ויש

כח בהם לעמוד ולסבול האורות שלהם בתוכם תמיד ולכן אחר שנכנסו האורות בתוכם אחר התיקון אינם צריכים להיות בבחי' מטי ולא מטי אלא תמיד הם מושרשים וקבועים בתוכם. ולמטה נבאר ענין התמדת בחי' זו הנקראת מטי ולא מטי באורות העקודים אף אחר חזרתם שנית וע"ש: **ונבאר** תחלה ענין ירידתם ועשייתם ג' כלים הראשוני' כנזכר כבר נתבאר למעלה כי אור הכתר נשאר מושרש עם השרש שלו הנקרא מאציל שלו וירד אור החכמה ובו כלולים ח' אורות התחתונים ונכנסו יחד אל תוך כלי הכתר וענין זה נקרא מטי כנז' ואז אור החכמה מצא שם את הרשימו של אור הכתר הנשאר תמיד בכלי כנז' והם מכים ומבטשים זה בזה ויוצאים ע"י הכאותיהם ובטישותיהם נצוצות של אור ומאלו הנצוצות נעשים הכלי' כמו שהודעתיך למעלה. גם הודעתיך שם כי להיות אור של הכתר גדול מאור של החכמ' אבל בבחי' אחרת כיון שאיר הכתר אשר פה אינו רק בחי' רשימו מועט לבד ואור החכמה עם היותו גרוע מאור הכתר הנה הוא אור שלם בשלימותו ולכן מצד שתי בחי' אלו זה מכה בזה ומוציא ממנו נצוצות וזה מכה בזה ומוציא ממנו נצוצות ואז נעשים שני כלים אחד אל הרשימו ואחד אל אור החכמה באופן שהם הכאות כפולות ועושות שני כלים אחד לרשימו ואחד לחכמה ואז נעשה אור הרשימו בחינת זכר הנקרא כתר ואור החכמה נעשה נקבה אליו ומתלבש אור הרשימו תוך אור החכמה כעין זכר ונקב' בסוד נקבה תסובב גבר כל אחד בכלי שלו ושניה' ביחד נקראי' כלי אחד בלבד של כתר כלול מזו"ן כי אין ספי' פחותה מזו"ן ונמצא כי כלי הכתר נתעבה והוגשם ונגמר עתה לשתי סבות האחת היא כי אור העיקרי שלו שלא היה בו כח לסבלו כבר נשאר למעל' עם מאצילו והשני הוא כי אפי' אור הרשימו שנשאר בו נתלבש עתה באור החכמ' כנז' ונתמעט אורו ויש יכולת בכלי לסובלו עתה מה שאין כן בעת הסתלקו' האורות כי אז אור הרשימו היה מתלבש בכלי שלו בהתדבקות גמור ולא היה הכלי יכול להתעבות ולהתגשם לרבוי האור ההוא שבתוכו ועל ד"ז נכנס אח"כ אור הבינה בכלי החכמה וגם יש בהם שתי בחינו' הפוכות על דרך הנז' לעיל ולכן מכים זה בזה הכאות כפולות אור בינ' ואור רשימו דחכמה ויוצאות שני מיני ניצוצות ומהם נעשים שני כלים אחד לרשימו של החכמה ואחד לאור הבינה ואח"כ נתלבשו הרשימו של החכמה תוך האור של הבינה כעין זו"ן ושניהם בכלי אחד של החכמה וכן כשנכנס אור החסד בבינה אין בכלי דבינה רשימו גדול כמו שהיה בשנים הראשונים דכתר וחכמה וזה יובן עם הנז' לעיל כי אור הבינה נתרחק ממנה ג' מדריגות או קרוב להם כי אם היה ג' מדריגו' גמורו' היתה נעשת תכף כלי גמור בעת הסתלקות אורות כדוגמת ז' הכלים התחתונים אבל לא היו אלא קרוב לג' מדריגות ולכן אור הרשימו שלו קטן מאד ועתה בהכנס שם אור החסד והוא בן של הבינה כנודע וא"כ א"א שהבן שלה יהיה בעלה וא"נ להפך שיהיה אור הקטן הרשימו של הבינה זכר ואור החסד נקבה גם זה א"א ולכן הוצרך שהזו"ן שבכלי החכמה יהפכו פניהם כלפי מטה ומזדווגים יחד ונולד מביניהם אור אחד חדש ומורידים אותו למטה ונותנים אותו בכלי הבינה ע"י היות פניהם הפוכות למטה וכמו שיתבאר למטה ואז האור החד' הזה מכה באור הקטן הרשימו דבינה ושניהם מכים זה בזה ועושים ב' כלים אחד לזה ואחד לזה ואח"כ מתלבש אור החדש תוך זה הרשימו ונעשים כעין זו"ן ושניהם תוך כלי אחד דבינה בלבד ואור זה החדש

נקר' יו"ד וכמו שנבאר עתה ואמנם אור החסד שנכנס בכלי הבינה כיון שהוא בן שלה כנז' לכן הוא נשאר בתוכה תמיד לעולם בבחי' מיין נוקבין שבה וזכור הקדמה זו היטב. וא"ת והרי כיון שהאור החדש הוא תולדה חדשה ואור הרשימו הוא קדמון איך יתהפך ויהיה נקבה אליו. אבל הטעם מבואר עם הנז' כי אור הרשימו הוא ממועט מאד וגם כי אור הרשימו הוא נותן בה בעת הסתלקות האורות אשר אז לא היתה כונתו להאיר אבל אור אשר בכלי החכמה הנעשה נקבה אל הרשימו שבה כנז' באה שם בעת התפשטות האורות אשר אז כוונת' להאיר ולסבה זו אפשר להיות שהבן היוצא מבין הזו"ן של חכמה יהיה זכר דאור רשימו שבבינה. עוד טעם ג' והוא כי זה האור החדש הנקר' יו"ד הנולד מתולדת זו"ן דחכמה אינו נמשך מעצמותם אמנם הם ע"י (בדפו"י ע"ב) זווגם המשיכוהו מלמעלה מן הכתר ולכן גדול כחו יותר מאור הרשימו שלבינה: **ונבאר** עתה ענין כללות זו"ן הנזכרי' דע כי הזו"ן אשר בכלי הכתר הם הזכר נקרא אות יו"ד והנקבה נקראת אות ה' והם כתר וחכמה זו"ן כנז' לעיל וכן על ד"ז הזו"ן שבכלי החכמה שהם חו"ב הם ב' אותיות י"ה ג"כ גם הזו"ן דכלי בינה שהם אור החדש ואור הרשימו הם שני אותיות י"ה ג"כ וכבר נתבאר כי עוד יש בחי' ג' בכלי הבינה והוא הנק' בן שהוא נק' אור החסד והו' בחי' מיין נוקבין שבבינה ושים עיניך ולבך אל דרוש הזה ובו יתבאר מה שנתבא' אצלינו בדרושי או"א ענין מאמר ס' יצירה הבן בחכמה וחכם בבינה וכו' ואיך שניהם כלולים זה בזה והבן זה מאד. עוד נחזור לבאר בחי' הזו"ן הנז' והוא כי כל בחי' מאלו הג' ספי' ראשונות נקרא' אות יו"ד במלואה כי הנה כלי הכתר נקרא ד'. והזו"ן דאורו' שבו נקראי' ב' אותיות י"ו הרי שלשתם יו"ד וכן ג' אותיות יו"ד בחכמה והם זו"ן דאורות והכלי אבל בכלי הבינה יש בו ג' יו"ד ושלשתם בחי' אורו' והם הזו"ן והבן שבהם כנז' אבל הכלי לא נרמז בו באותיות יו"ד שבו והנה שבעה ספי' תחתונות לא היה בהם בחי' זו"ן כמו שהיה בשלש' ראשונו' לפי שאלו הז' כלם זכרי' כנודע וגם כי כבר נעשו כלי' גמורי' בעת הסתלקות האורות כנז' לעיל ואמנם כך היה עניינם כי אור הגבורה נכנס בכלי החסד כי גם הוא זכר כמוהו ואור התפארת נכנס בכלי הגבורה ואור נצח בכלי התפארת ואור הוד בכלי הנצח ואור יסוד בכלי ההוד ואור המלכות בכלי היסוד והנה יש עתה דוחק אחר והוא כי אור המלכות נקבה ואיך יכנס בכלי של היסוד שהו' הזכר ועוד כי הנה עתה כלי המלכו' נשאר ריקם בלי אור ולכן הוצרך שהזו"ן דכלי הבינה יזדווגו גם הם והולידו אור החדש ונקר' אות ה' דוגמת הבינה הנקראת ה' עילאה כנודע וזו הה' נחלקה בציורה לשני אותיות ד"ו כנודע ואות ו' ירד בכלי היסוד ונעשה בחי' זכר אל אור המלכות שנכנס שם שהיא נקבה וזהו סוד מה שאמרו בס"ה על פסוק צדיק כתמר יפרח מה תמר סליק דכר ונוקבא כחדא וכו' והבן זה ואות ד' ירדה אל כלי המלכו' והרי נשלמו כל הי' ספי' דעול' העקודי' ובזה יובן מה שאמרו בס"ה והתקונים בהרבה מקומות כי המלכות נקרא' אספקלרי' דלא נהר' מגרמה כלום והוא לב' סבות האחד הוא כי האור העקרי שבה נסתלק ממנה ונשא' בכלי היסוד ולזה אמר דלית לה מגרמה ולא עוד שאפי' בחי' אור רשימו לא הניח בה כמו שהניחו שאר האורות בכלים שלהם בעת הסתלקותם כנז' לעיל ולא נשאר בה אור כלל מעצמה רק אור אחד חדש שהוא אות ד' הנז' שנמשך מזווג דכר ונוקבא שבבינה והבן היטב. טעם היות נקראת המלכות אות ד' ונקראת דלה

ועניה ויובן עם הנז' לעיל. גם בזה יובן ענין התהפכות העוה"ז דעקודים איך ע"י השארות אור דכתר תוך המאציל נכנסו האורות שלא במקומם והכלים הזכרים נעשו כלים לאורות הנקבה וכלים הנקבה לאור הזכר ועם הנז' נתבאר היטב כי כבר נשאר בכל כלי וכלי בחי' רשימו של האור שלו עצמו כי הרי רשימו דכתר נשאר בחי' הזכר שבכלי הכתר אלא שהוצרך למלאת חסרונו שיכנס אור החכמ' להיות נקבה אליו וכן על ד"ז בכלי החכמ' הרשימו שבו נשאר בו בבחי' זכר ונכנס בו אור הבינה ונעשת נקבה אליו למלאת חסרונו ועל ד"ז בכלי הבינה שהיא הנקבה נשאר רשימו שבה לבחי' נקבה כמוה ממש ונכנס בה אור חדש זכר למלא חסרונה וכן בכלי היסוד יש בו בחינת זכר ג"כ אלא שנתמלא חסרונו גם בזה תבין מה שביארנו לעיל וגם יתבאר לקמן כי בעת חזרת האורות פעם ב' נכנסו ט' אורות בכלי החכמה ואם הכתר נשאר עם המאציל אינ' רק שמונה אורות לבד בכלי החכמה אבל בזה יובן עם מה שביארנו כי עם אור זה החדש הנקרא ד' שנכנס בכלי המלכות בו נשלם מספר עשר ספירות דעקודים:

חלק ב

דרוש ב' בענין מטי ולא מטי

ונבאר עתה ענין מטי ולא מטי הנז' לעיל שאירע בחזר' האורו' פעם ב' דרך כללות ואח"כ נחזר לבארו דרך פרטות כבר נתבאר כי אור הכתר נשאר במאציל והתחיל לצאת אור החכמה ויצאו עמו כל שאר האורות אשר תחתיו כלולים בו ונכנסו בכלי הכתר וזה נקרא מטי בכתר אח"כ חזר אור החכמ' לבדו להסתל' ממנו ולהכנ' במאציל וזה נקר' לא מטי בכתר אבל שאר האורות הכלולים בו נשארו תוך הכלי ולא נסתלקו כי כלי הכתר יכול לסבלם ובעוד המשך זמן הסתלקות הזה נקרא לא מטי בכתר אור החכמה בכלי הכתר היה כלי הכתר ממשיך אל כלי החכמה פנים בפני את הט' (עיין ע"ח ש"ז פ"ב) (בדפו"י ע"ג) אורו' התחתוני' ואז נקרא מטי בחכמ' ואחר שקבל כלי החכמ' הט' אורו' הפך פניו כלפי מטה כנגד כלי הבינה שתחתיו להאיר בו אבל עדיין אינו נותן בה האורות התחתוני' וטעם הפיכת הפנים כנז' הוא למה שביארנו לעיל כי הזו"ן אשר בכלי החכמה מזדווגים יחד ומולידי' אור חדש הנקרא יו"ד ונותנים אותו בכלי הבינה ולכן הופכים עתה פניהם למטה לתת אור החדש הזה בכלי הבינה אכן שאר האורות נשארים עדיין למעלה בכלי הבינה (אמר שמואל נלע"ד טעות סופר הוא וצריך לומר בכלי החכמה) אח"כ חוזר אור החכמה להיות מטי בכתר ואז אור הבינה לבדו אשר ירד בכלי החכמה כנז' חוזר לעלות בכלי הכתר וזה נקרא לא מטי בחכמה כי חשקה ותאותה להדבק עם אור החכמה אשר בכלי הכתר לקבל הארה ממנה וזה נעשה ע"י שחוזר' כלי החכמה להפוך פניה למעלה ואז עלה אור הבינה שבכלי החכמ' אל הכתר אבל אור הבינה הראוי לכלי הבינה לא עלה כי בינה נקראת אם הבנים ואינה נפרדת מבניה שהם שאר האורות התחתונים וצריך שתדע כלל אחד והוא כי באורו' יצדק בהם לשון

התפשטו' והסתלקו' ולא יצדק בהם פנים ואחור אבל בכלים יצדק בהם לשון פנים ואחור והנה אחר שכלי החכמה הפכה פניה למעלה ונסתלק האור ממנה אז חוזרת להפוך פניה למטה ונותנת שאר האורות בכלי של הבינה ואז הוי מטי בבינה כי א"א לשום נתינת אורות זה לזה אם לא בהיותם פנים בפנים ואמנם כלי הבינה אינה הופכת פניה כלפי מטה לכלי החסד להאיר בו בלבד על דרך הנז' לעיל לפי שאין כח בכלי החסד לקבל האור פנים בפנים לפי שיש כאן אורות ז' התחתונות ועוד אור עצמה של הבינה שהוא גדול מכלם יחד ולכן נשארת כלי הבינה אחור (באחור) עם כלי החסד אבל כלי הבינה יש בה יכולת להיות פנים בפנים עם כלי החכמה כנז' לקבל האור שלה לפי שחכמה ובינה שוים הם כנודע ואם הוא מפני שיש ג"כ שם ז' אורות תחתונים אין זה נקרא תוספ' אור כי כלם בטלות ואינם נחשבות אצל אור הבינה מאומה כי היא גדולה מכלם יחד ונודע כי או"א כחדא שריין מה שאין כן הבינה עם ז' תחתונות שהם בנים שלה וטפילים אליה. אח"כ חוזר להיות לא מטי בכתר והוי מטי בחכמה כי האור של כלי החכמה שעלה בכלי הכתר כנז' לעיל חזר עתה להתפשט בכלי החכמה שהוא מקומו. ואז כבר ז' הבנים שיש בכלי הבינה הגדילו ואינם צריכים לאמם להגדיל' ואז כלי הבינה שעדיין פניה כלפי מעל' הנה האור שלה עולה בכלי החכמ' כי חושקת ומתאוה להתחבר עמה ואז נקרא לא מטי בבינה ואח"כ הופכת פניה כלפי מטה אל כלי החסד פנים בפנים עמו ונותן בו ז' אורות תחתונים ואז נקרא מטי בחסד ואח"כ הופך כלי החסד את פניו כלפי מטה עם כלי הגבורה ומאיר בו הארה בלבד ואע"פ שנתבאר למעלה כי כלי הבינה לא הפך פניה למטה בכלי החסד להאיר בו הטע' הוא כי בינה נקראת אם הבנים ויש לה תוספת ויתרון עצום עליהם ואין בהם כח לסובלה אבל השש קצוות עצמם כל אחד מהם יכול לסבול הארת חבירו פנים בפנים אף אם אינו נותן בו ממש בחינת האורו' כנז' אח"כ חוזר להיות מטי בכת' ולא מטי בחו"ב וחסד לפי שאור החו"ב שניהם לבד מסתלקי' ועולים יחד לכלי הכתר מרוב חשק' ותאות' לינק משרשם ואז יש מרחק גדול בין אורות חו"ב שעלו בכלי הכתר ובין אורות ז' הבנים הנתונים בכלי החסד כי הרי יש עתה ביניהם מרחק ב' מדריגות גמורות ואז אור החסד לבדו עלה בכלי הבינ' לינק משם והפך כלי החסד פניו למעלה והרי עתה הוי לא מטי בחו"ב וחסד ואח"כ חוזר כלי החסד להפוך פניו למטה כלפי פני הגבור' ונותן בו ו' האורות תחתונים ואח"כ כלי הגבורה הופכת פניה למט' להאיר הארה בלבד לכלי התפארת פנים בפנים אח"כ חוזר להיות לא מטי בכתר ומטי בחכמה ואז גם אור הבינה מחמת חשקה בבנה הגדול הנקרא אור החסד העומד בכלי שלה מתפשטת ויורדת בכלי שלה וזהו סוד פסוק כי חפץ חסד הוא

ואין הוא אלא בינה כד"א ועבד הלוי הוא ואז הוי מטי גם בבינה ואז כבר החסד ינק ממנה ובפרט כי הו' קרוב אליה ולכן גם היא יורד לכלי שלו והוי מטי גם בחסד והוי לא מטי בגבורה כי הופכת פניה למעלה ועולה אור שלה לכלי החסד ואז כלי הגבורה חוזרת והופכת פניה למטה פב"פ עם כלי הת"ת ונותנת בו ה' אורות תחתונים והוי מטי בת"ת ואח"כ הופך כלי הת"ת פניו למטה עם כלי הנצח להאיר בו הארה בלבד אח"כ חוזר להיות מטי בכתר ולא מטי בחו"ב כי שניהם עולים בכתר לקבל הארה וגם לא מטי בחסד כי עולה בכלי הבינה מחמת חשקו מפני ההרחק הגדול אשר יש עתה בינו לבין אורות חו"ב שעלו והוי מטי בגבורה ולא מטי בת"ת כי אור הת"ת חושק לעלות בכלי הגבור' וזה ע"י שהפך פניו כלי הת"ת למעל' ואח"כ חוז' כלי הת"ת להפוך פניו כלפי כלי הנצח ונותן בו ארבע (בדפו"י ע"ד) אורו' תחתוני' והוי מטי בנצח והיפך כלי הנצ' פניו כלפי מטה להא' הארו' בלבד לכלי ההוד אח"כ חוזר להיו' לא מטי בכתר והוי מטי בחכמ' וגם מטי בבינה לסבה כי חפץ חסד הוא ואח"כ גם הוי מטי בחסד כי כבר קבל הארתו כנז' לעיל ולא מטי בגבורה כי עולה ליינק מן החסד ומטי בת"ת ולא מטי בנצח כי הופך פניו ועולה אורו בת"ת ואח"כ חוזר כלי הנצח והופך פניו עם כלי ההוד ונותן בו ג' האורות ואח"כ כלי ההוד הופך פניו למטה בכלי היסוד להאיר בו הארה בלבד אח"כ חוזר להיות מטי בכתר ולא מטי בחו"ב ובחסד ומטי בגבורה ולא מטי בת"ת ומטי בנצח ולא מטי בהוד שאז הופך פניו למעלה לעלות אורו ואח"כ חוזר והופך פניו למטה ונותן ב' האורו' בכלי היסוד ואז הוי מטי ביסוד ואח"כ הופך כלי היסוד פניו למטה להאיר הארה בלבד בכלי המלכו' אח"כ חוזר להיות לא מטי בכתר ומטי בחו"ב ובחסד ולא מטי בגבור' ומטי בת"ת ולא מטי בנצח ומטי בהוד ולא מטי ביסוד כי הופך עתה פניו למעלה ועולה אורו בכלי ההוד לקבל הארה ואח"כ הופך כלי היסוד פניו למטה ונותן במלכות אור שלה שהוא אותה אות **ד'** שנעשית מזווג זו"ן שבכלי הבינה כנז' לעיל והוי מטי במלכות והרי נשל' עתה התפשטות כל הי' ספי' דאורות דעולם העקודים וכ"ז ע"י בחינת התפשטות והסתלקות הנקרא מטי ולא מטי כנז' לעיל וזה הוא בחי' התפשטות הראשון של חזרת האורות דפעם שנית אשר בזמן אצילותם הראשון: **וכבר** נתבאר לעיל כי גם תמיד אח"כ לעולם חוזרים אורו' עולם העקודים להיותם תמיד בבחי' מטי ולא מטי והענין הוא כי אחר התפשטותם הראשון של חזרת האורות בעת אצילות' שאז היה לא מטי בכתר ומטי במלכו' כנז' ואז נשלמו להתפשט' כל האורות בעולם העקודים הנה אח"כ חוזר להיות מטי בכתר ולא מטי בחו"ב ובחסד ומטי בגבורה ולא מטי בת"ת ומטי בנצח ולא מטי בהוד ומטי ביסוד ולא מטי במלכות ואח"כ חוזר בתחלה וכן הוא תמיד

חוזר חלילה לעולם ועד והדברים מבוארים ולקמן יתבאר ההפרש שיש בין מה שהיה בפעם הראשונה בהתפשטות הראשון למה שהיה משם והלאה תמיד: **כלל** הדברים הוא בכל האורות הנזכרים כי לעולם חשקו ותאותו של התחתון הוא לעלות אל האור העליון כאשר עומד האור העליון במקומו המשל בזה כאשר הוא מטי ביסוד והאור ירד במקומו אז הוי לא מטי במלכות כי האור שבו מסתלק אל היסוד לקבל ממנו הארה וזה ענין נוהג בכלם חוץ מן אור החסד עם הבינה שהוא להפך כי כשמטי האור בבינה אין כח בחסד לקבל משם כי יש הפרש גדול ביניהם כיתרון ערך אם עם הבנים והוי גם מטי בחסד וכאש' לא מטי האור בבינה כבר יש כח בחסד לעלות בבינה ועולה שם לפי שיש מרחק גדול רחוק שתי מדריגו' גמורות כי אור בינה עלה עד הכתר כנז' לעיל ולזה צריך גם הוא לעלות עד כלי הבינה ואז הוי ג"כ לא מטי בחסד ואין זמן שיהיו נמצאים יחד אור בינה ואור חסד בכלי הבינה זולתי באותו רגע קטן אשר אור בינה מטי ונכנס בבינה ואז עדיין אור החסד שם ונמצא עמו יחד ברגע ההוא ותכף יורד אור החסד למטה למקומו כי אין בו כח לקבל האור הגדול כנז' ועם מה שהקדמנו בכלל זה יתבאר לך היטב ההקדמ' הנודעת כי י' ספי' יש בהם ב' מדריגות והם ג' ראשונות שהם חשובו' כאחת ושבעה תחתונות מדריגה אחרת: **עוד** יש חלוק אח' בין הג' ראשונות עצמם בענין מטי ולא מטי והוא כי מן הראוי היה שכשהוא מטי בכתר יהיה לא מטי בחכמה ומטי בבינה כמו שהוא בסדר ז' תחתונות וכן כשהוא לא מטי בכתר יהיה מטי בחכמה ולא מטי בבינ' אבל אין הענין כך והטעם הוא לסבה הנז' כי הג' ראשונות חשובות כאחת ולכן כשהוא מטי בכתר אז הוי לא מטי בחו"ב כי שתיהם עולות שם יחד בכתר וכשלא מטי בכתר אז מטי בחכמה והיה ראוי שישאר אור בינה בחכמה ויהיה לא מטי בבינה כנז' לעיל אבל הטעם הוא כנז"ל כי חפץ חסד הוא ורוצה לירד אצלו להאיר בו ולכן הוי ג"כ מטי בבינה:

חלק ג

דרוש ג' בענין מטי ולא מטי

ונחזור לבאר דרך פרטות ענין מטי ולא מטי הנז"ל. דע כי להיו' שאלו הי"ס הנקראי' עולם העקודים הם אורו' וענפי' שיצאו מן הפה דאדם קדמון כנז"ל והנה נודע שבאותה הפה עצמה תהיה בתוכה בחי' י"ס שבה ובספי' הי' שבה הנקראת מלכו' שבה יש שם י' שרשים של אלו הי"ס שיצאו לחוץ הנקראים עולם העקודי' והם ג"כ נקראים י"ס מכתר ועד מלכו' והם שרשים לאלו הי"ס דעקודי' שיצאו לחוץ כי כן הוא בכל העולמות כולם וכמו שית' בסוף כל זה הדרו' (בדפו"י דט"ז ע"א) של עולם העקודים וע"ש היטב ונמצא כי מ"ש לעיל שכשנסתלקו האורו' אל המאציל שנשאר אור הכתר תמיד דבוק עם המאציל

ולא חזר לירד הענין הוא כי עמד שם למטה מספי' המלכו' אשר בי"ס הנק' שרשים של העקודים אשר כל העשר ההם הם בספי' המלכות אשר מכלל הי"ס של הפה עצמו דאדם קדמון ונמצא כי הי' שרשים הנז' בחי' המלכו' שבהם היא אשר האצילה אלו הי"ס הנק' עקודים והיא נקראת מאציל אליהם והנה כל הי' שרשים הנז' פניהם כלפי מטה להאי' בעול' העקודי' ע"י אותו הכתר של העקודי' שנשאר שם תמיד תחת המלכו' של השרשי' כנז"ל וכן הכתר העליון של השרשי' גם הוא חושק להשפי' בכתר של העקודי' שעלה שם כי לעולם חשק השרשים להאי' בענפי' כי הם בניהם ומאירים בהם די ספוקם כדי שגם הענפי' שהם בניהם יזדווגו גם הם ויולידו תולדות ובהיות חשק הענפים גם הם לקבל הארה וליינק מן השרשים אז הזכר והנקבה שבכלי הכתר של הענפי' העליוני' עולים שניהם למעלה תחת הכתר שעלה תחת המלכו' של השרשים ושם מקבלי' הארתם ממנו ואחר שקבלו כל צרכם אז הכת' של הענפים העומד שם תמיד הנה הוא הופך עתה פניו מהם כלפי מעלה אל השרשים ואחוריו כנגד הזכר והנקבה הנז' והטעם בזה שהם צריכים לעלות למעלה הוא לפי שאלו הכלים של העקודים הם הכלי' הראשוני' שנאצלו כנז"ל ולמעלה מהם לא נאצלו כלים כי האור רב שם ואין הכלי' יכולי' להתקיי' שם ולכן אם האור העליון היה נמשך למטה עד מקומ' בהיות' תוך הכלי' שלהם היו הכלי' מתבטלים ולכן הוצרך שהאורות לבדם של הזו"ן שבכלי הכתר יעלו למעל' כדמיון הנשמה של האדם התחתון העולה בכל לילה ומסתלקת מתוך הגוף היא לבדה ומקבלת שפע הארתה מלמעלה ומתחדשת וכשגומר' לקבל די צרכה יורדת בעוה"ז בסוד חדשי' לבקרים ושואבת חיים אל הגוף השפל אשר בעוה"ז ולולי היה על דרך זה לא היה כח בגוף לסבול האור העליון הנמשך אליו מלמעלה ואחר אשר עלו וינקו כל צרכם שעור מה שיוכלו הכלי' שלהם לסבול ולא יתבטלו אז הכת' של העקודי' העומד תמיד תחת מלכות השרשי' כנז"ל הופך פניו כלפי השרשים ואחוריו למטה ואז הזכר והנקבה של הכתר שלמטה בעקודים כיון שאין להם מה לינק ועוד כי חשקם לירד להמשיך חיות והאר' בכלי' שלהם שהם בערך הגוף אל הנשמה ולכן הם יורדי' במקומם בכלי שלהם להאיר בתחתונים. **גם** יש טע' אחר והוא ע"ד מ"ש הכתו' הצדיק אבד וגו' אשר ביאורו הוא שכאשר דכו"נ תתאין שהם זו"ן אינם באחדות ובזווג אז גם או"א מונעי' מלהאיר בהם לסיבת עון ב"א התחתוני' שאינ' יכולי' לקבל אז הארה עליונה אבל אין מניע' זו ברצון או"א חלילה וחס רק מחמת חסרון המקבלי' וכן הוא בענין זה כי כיון שהכתר של עקודי' הנשאר תמיד תחת מלכות השרשי' הופך פניו מלהאיר בזו"ן של הכתר שעלו עתה אז גם כתר של השרשים מסלק השגחתו והשפעתו מן הכתר הנז' ואינו משפיע בו

שפע רב לתת אל התחתונים זולתי חיות מועט די חיותו לבד ולא להשפיע לזולתו ואז כיון שהזו"ן הנז' אינם מוציאים מה ליינק ועוד כי חשקם לירד כנז' לכן הם יורדים בכלי שלהם למטה וזה נק' מטי בכתר אבל קודם זה היה לא מטי בכתר. ולכן נבאר תחלה כאשר לא מטי בכתר איך עניינו כי הנה נתבאר לעיל שחזרת אורות העקודים פעם שנית הי' ע"ד מטי ולא מטי וזה היה בתחלת אצילותם ושם ביארנו כי גם מאז ואילך נשאר הדבר הזה תמיד היות אורות העקודי' בבחי' מטי ולא מטי אלא שהי' חילוק ושנוי אחד בזמן התפשטותם בעת אצילות למה שהיה אח"כ תמיד נוהג עד"ז. ונתחיל לבאר השינוי הזה מה עניינו ואיך היתה בחי' לא מטי שהוא עליית דכר ונוק' של כלי הכתר העקודי' למעלה בפעם ראשונה של זמן אצילות' בעת חזרת התפשטו' האורות שני' ואיך הוא מאז והלאה תמיד. **הנה** בפעם ראשונה כשנאצלו א"א לומר שנסתלקו לגמרי דא"כ הית' מיתה גמור אל הכלי' ההם אמנם הי' הדבר כדמיון השינה שמסתלקת נשמת האדם ונשאר בגופו קיסטא דחיות כנז' בסה"ז פ' לך לך דפ"ג ע"א והענין הוא כי בחי' שני המלכות של הזו"ן שכלי הכתר הם נק' קיסטא דחיותא הנשאר בתוך כלי הכתר והט' ספי' עליונות של הזכר והט' עליונות שבנקבה עול' כלם למעלה לינק מן השרשי' כנז"ל ואז נק' לא מטי בכתר אמנם כבר נתבא' לעיל כי הזכר הוא הרשימו הנשאר מאור היושר בעת הסתלקותו וזה עומד בכלי אחד לעצמו הנקרא אות יו"ד וכשחזר ההתפשטות וירד אור החכמ' בכלי הכתר נעשה נקב' אל הזכר הנז' והוא עומד בכלי שלו לעצמו הנק' אות ה' כנז"ל ושניהם יחד נק' שם י"ה אמנם כאשר עתה עלו שניהם הזכר והנקב' הנז' לינק מן השרשים וקבלו הארתם ביחד ואח"כ חוזרים לירד למט' בתוך הכתר אינם נכנסי' נפרדים כל אחד תוך כלי (בדפו"י ע"ב) שלו כבתחלה אבל שניה' נכנסי' יחד בכלי של הזכר לבדו כי כבר הם שוי' ומזדווגי' יחד שם בהיותם תוך כלי ההוא של הזכר מאז והלא' לעולם אך אמנם פשוט הוא כי בפעם ראשונה בהיות ב' המלכיות כל אחד בכלי שלו היו שניה' שוות בהארתם כי אע"פ שבכל המקומות הזכ' גדול מן הנקבה עם כל זה הזכר הזה הוא מאור רשימו בלבד ובפרט שהי' מבחי' זמן הסתלקות האורו' שאז יש אור מועט אבל הנקבה מן אור חכמה העיקרי ובפרט שהיה מזמן התפשטותה להאיר למטה שאז אורו גדול ומלבד זה יש ג"כ טעם אחר כי הזכר של הכתר נשאר שרשו ועיקרו תמיד למעלה תחת מלכות השרשי' כנז"ל ולכן כל חשקו ותאותו לעלו' שם תמיד ועיקר ריבוי אורו עלה שם והנשאר למטה הוא אור מועט משא"כ בנקבה של הכת' אשר כל בחינתה ירד למטה וכאשר נעריך כל בחי' אלו נמצא כי אלו הזכר והנקבה שניהם שוי' במעלה יחד אבל כאשר חזרו האורות להתפשט ולרדת הנה הזכר יורד בכל האור שלו וגם כי

עתה קבל אור גדול נוסף מן הכתר הנשאר למעלה תמי' שהוא שרשו של זה הזכר ולכן כשיורדי' שניהם אז הוא גדול מאד מן הנקב' ולכן אין הנקבה יכולה לקבל ממנו בעת זווגה יחד אלא מבחי' שש קצוו' שלו בלבד אע"פ ששניה' הם עתה בכלי אחד לבדו שלו כנז' ונמצא כי שניהם נכנסים בכלי הזכר בלבד ושם מזדווגי' יחד בבחי' ו' קצוות שבו בלבד עמה ואז מולידים בן ובת זו"ן כיוצא בהם ואז אות יו"ד הפשוטה נתמלאת במלוי יו"ד כי אות י' הפשוט' היא כלי של הזכר וב' אותיות וד' הם בן ובת שהולידו כנז' ולפי שהזכר לא נזדווג עמה רק בבחי' ו"ק שבו לבד כנז' לכן גם הבן הנולד מהזווג ההוא צורתו ו' לבד ולא צורת י' אבל הבת נמשכת מן האם הנקבה שהיתה שלימה בי"ס שלה ולכן גם בת זו יצאה שלימ' בי"ס שלה ומה שנקר' ד' ולא י' הוא לפי שאור ו"ק של בת זו נכללי' ונבלעים ומתבטלי' באור הגדול של ד' ראשונות שבה ולכן נקראת ד' בבחי' ד' ראשונו' שבה משא"כ בבן ונק' ד' בבחי' זה היתרון שיש לה על הבן ונמצא כי ד' בחי' אלו שהם זו"ן דכתר עם בן ובת שלהם נקראי' אות יו"ד במלואה כנז' ואח"כ נשארי' כלם בכלי של הזכר ובחי' המלכו' של הנקבה נשארת בכלי השני הנק' ה' פשוטה של שם י"ה כנז"ל וכאשר יעלו אורות התחתוני' של ב' הכלים של חו"ב שתחתי' שהם ד' אורות זו"ן ונכללו בזו הה"א הפשוטה שבה מלכות דנוק'של כלי הכתר אז היא מתמלאת ונעשה ה' במלוי יודי"ן ונמצא כי מה שהי' תחלה שם י"ה פשו' בכלי הכתר נתמלא ונעשו יו"ד ה'י והנה ענין עליית ד' אורות אלו אשר עליה' נעשית הי' במלוי הענין הוא כי בהיות מטי בכתר שהוא אחר שירדו הזו"ן בכלי הכתר כנז"ל אז הוי לא מטי בחו"ב והנה ה' אורות יש בב' הכלים האלו והם דכו"נ בכלי החכמה ודכו"נ ובן הוא בכלי הבינה כנז"ל והרי הם ה' אורות ולפעמי' בהיות מעשה התחתוני' גורמים שיסתלקו כל הה' אורות למעלה בכלי הכתר אז יש פעמים שכלם נכללים בכלי הזכר לבדו שהוא אות יו"ד ויש פעמים שמקצתם נכללי' בכלי הזכר ומקצתם בכלי הנקבה שהיא אות ה' אמנם כאשר מעשה התחתוני' אינם גורמי' שיסתלקו כל הה' אורות הנז' רק ד' אורות לבדם שהם הזו"ן שבכלי החכמה והזו"ן שבכלי הבינה אבל אור החסד הנק' בן שהוא בחי' מיין נוקבין נשאר בכלי הבינה אז כל ד' אורות ההם נכללי' בכלי הנקבה שבכתר לבד ואז הכלי הזה מתמלא במלוי יודי"ן ונעשית הי' מליאה וטעם הדבר לפי שג' האורות התחתוני' מתבטלי' הארתם בהארת הזכר שבכלי החכמה וכולם אצלו הם בערך שרגא בטיהרא מאי אהניא ולכן כלם נכללי' בו ונק' על שמו י' כנז"ל כי הזכר של החכמה נקראת י' ועד"ז תעשה כלי הנקבה של הכתר אשר בה עומדת המלכות של הנוק' ההיא כנז"ל ותתמלא ביודי"ן כזה ה"י ואז שם י"ה שבכתר נעשה מלא יו"ד ה"י:

חלק ד

דרוש ד' בענין מטי ולא מטי

ואחרי שבארנו עלית האורות שבכתר למעלה בשרשי' שלהם וזה נק' לא מטי דכתר וגם עלו אורו' דחו"ב בכלי הכתר הנק' לא מטי דחו"ב נבאר עתה אופן יניקתם וקבלת הארתם ושפעם של אורו' הכתר מלמעלה מן השרשים איך הוא הנה בעלות זו"ן שבכתר למעלה הנה אין שם מקום לעמוד ולכנס בו לפי שהאור הראשון של הכתר אשר נשאר שם תמיד למעלה תחת מלכות השרשי' הנה הו' גדול מהם לאין קץ ולכן צריך שהמלכות של השרשים תעלה למעלה עם היסוד של השרשי' אשר הוא למעלה ממנה ואז יוכללו שניהם יחד זה ע"ז היסוד והמלכו' ואז הכתר של העקו' מוצא מקום מלכות השרשים פנוי וריקם ועולה שם ואח"כ שני האורו' זו"נ דכתר דעקודים עולים (בדפו"י ע"ג) למקום שהיה שם הכתר של העקודים הראשון העיקרי ושם נכללים שניהם יחד ולהבין זה צריך שנקדים לך הקדמה אחת לבאר כל לשון ובחי' כללות הנזכר בסה"ז ובתקוני' בהרבה מקומות ובאמרם לית ספי' דלא אתכלילת מחבירתה ובאמרם שמאלא אתכלילת בימינא וימינ' בשמאלא וכיוצא בלשונית אלו: **דע** כי ג' בחי' יש בענין הכללות הזה. האחד הוא כאשר ב' אורות יהיו כל אחד תוך כלי שלו בפני עצמו ואח"כ יכנסו ויתכללו יחד שניהם תוך כלי אחד בלבד וזהו נקרא הכללות הב' הוא כאשר ב' האורות יהיו זו"נ כי אז יהיה כללותם באופן אחר והוא כי הארת הזכר נכלל תוך כלי הנקבה והארת הנקבה גם היא נכללת בתוך כלי הזכר כי עתה יהיו ד' אורות תוך ב' כלים וזהו סוד ענין הנהו ד' רוחין דאתכלילו כחדא ואתקריאו אהבה כנז' בפ' תרומה דף קמ"ו ע"ב ועי"ש השלישי הוא כאשר שני האורות זה זכר וזה נקבה יתפשטו ויסתלקו מן הכלים שלהם ויעלו למעלה ויוכללו שני האורות האלו יחד בהיותם בלתי כלים והוא על דרך הנז' שעלו זו"נ שבכלי הכתר למעלה ונכללו שם יחד שניה' וזכור היטב הקדמה זו להבין תמיד ענין כללות הנזכר בכ"מ מה עניינו והנה בעליית זו"נ מתוך כלי הכתר ועלו למעלה במקום שהיה שם בראשונה אור הכתר אשר תחת מלכות השרשי' כנזכר הנה בתחלה יונק הזכר מן הכתר העליון הנקר' כתר השרשים דרך אמצעות אור הכתר אשר תחת מלכות השרשי' וזה הזכר נקר' רשימו דאור דכתר כנודע יונק אור גדול מאד מכתר השרשי' וע"י כך מתעלה מעלתו על נוקביה שהוא בחי' אור עיקרי הראשון של חכמה כנודע ועתה נוקביה טפילה אליו וגרועה ממנו לפי שעתה הוא היונק ומקבל שפע ולא היא ולכן היא עתה נכללת בו כללו' אחד ומקבל' גם היא שפע מכתר עליון של השרשים ע"י הכתר שתחת מלכו' השרשי' המשפיע והממשיך שפע הנז' אל הזכר הנזכר וזו הנקבה מקבלתו ע"י בעלה

שהוא הזכר הנז' לפי שהזכר הוא בחינת רשימו של הכתר והם כלם מחצב אחד אבל הנקבה היא בחי' חכמה ואין לה שייכו' עם הכתר ולכן אינה מקבלת אור הכת' אלא ע"י הזכר ואחר אשר קבלו הזו"נ שפע מן הכתר הנה צריכה הנקבה לקבל שפע ממחצבה ומקורה העליון דוגמתה והוא מן חכמת השרשי' ואז החכמה של השרשי' יורדת למטה במקום הבינה של השרשים וכל שאר הספי' שתחתיה גם הם צריכות לרדת ממקומם עד שנמצא יסוד השרשים שירד במקו' מלכות השרשי' ושם נכללים יסוד במלכות הפך מבתחלה שעלתה המלכות ונכלל' ביסוד ואז גם הכתר שתחת השרשי' אשר עלה אז במקום מלכות השרשים מוכרח הוא לירד למטה במקומו הראשון וירד שם עם הזו"נ דכתר שעלו שם כנז' והטעם הוא כי אין לו כח לעמוד עם המלכו' השרשי' יחד במקומה כי היא גדולה עליו לאין קץ אם להיות שהיא שרש והוא ענף ואם שאינו מסוג אחד כי זו מלכות וזו כתר ולכן מוכרח לירד עם הזו"נ הנזכרים. ואם תקשה א"כ גם בתחל' למה הוצרך לעלו' ממקומו וישאר גם אז למטה במקומו עם הזו"נ שעלו שם. וטעם הדבר כי בתחלה היו הם חסירי אור ולא היו יכולים לשבת עמו יחדיו אבל עתה שכבר הם קבלו הארה ממקו' שהוא עצמו מקבל והוא מן כתר השרשי' ושלשתם מקבלים ממקום ההוא לכן כבר עתה יש כח בהם לעמוד עמו שם תחת מלכות השרשים. והנה טעם היות צריכות ירידת חכמת השרשים למטה במקום הבינה כנז' היא לפי שבהיותה במקום' למעלה קרובה עם כתר השרשים אורה מתבטל באור שלו ואינה יכולה להאיר למטה בחי' הארתה אל הנוקבא דכתר דעקודים שהיא חכמה כמוה כנז' ועוד כי הנקבה דכתר דעקודים צריכה עתה שתקבל היא בתחלה קודם אל בעלה שהוא הזכר שבכתר לפי שזה האור הוא נוקביי ולכן הוצרכה חכמת השרשי' להשפיל עצמה ולרדת מדריגה אחת כדי שתהיה קרובה אל הנקבה התחתונה מדריגה אחת יותר על שעור המדריגות שיש בין כתר השרשים אל זכר כתר דעקודים וע"י כך תקבל הנקבה קודם הזכר ועוד כי בעוד שהענפים מוכנים ומעותדים לקבל אור ושפע מן השרשים אין השרשי' נמנעים מלהשפיע בהם כ"ז שעלו הזו"נ למעלה ויצאו חוץ מן הכלים שלהם וא"כ לא תוכל חכמת השרשים להשפיע למטה כיון שהכתר משפיע למטה והנה מוכרח הוא שהנקב' תקבל שפע מן החכמה ולכן ירדה חכמת השרשים מדריגה אח' למטה ממקומה ונשאר מקומה פנוי וריקם ובעוד היות נמשך שפע הכתר למטה ויורד שם במקומה הפנוי והריקם וממלא חסרונה יש לה זמן להשפיע למטה אל הנקבה והחכמה עצמה אינה מפסדת האר' הנמשך לה מן הכתר בהתרחקה ממקומה כי הרי השפע נמשך במקום' וממל' החלל ההוא ומשם נמשך אלי' כל צרכה והנה כאשר ירדה חכמ' השרשי' במקום

בינה של השרשי' כנז' היא משפעת אורה ויורד למטה והנקב' (בדפו"י ע"ד) התחתונה מקבלתו תחלה לפי ששתיהם מסוג אחד והם בחי' חכמות זו כיוצא בזו ובעוד' מקבלת אור זה נכללים בה הזכר שבה וגם הכתר העיקרי דעקודי' אשר תחת מלכות השרשי' כנודע ומקבלים גם הם על ידה משפע ההוא והיא העיקרית בסוד אשת חיל עט"ב והם טפילי' אליה והבן הקדמה זו וזוכרה כי תצטרך אליה לכמה מקומות ואחר אשר כבר קבלו חלקם הזו"נ של כתר דעקודים מן הכתר והחכמה של השרשים די ספוקם אז כתר השרשים אוסף הארתו אליו למעלה וחכמת השרשי' עולה במקומה שלה עצמה הראשון והכתר אשר תחת מלכות השרשים הופך פניו למעלה ואחוריו למטה ואז הזו"נ דכתר דעקודים יורדים למקומם ונכנסים תוך הכלים שלהם ושניהם לבדם יחד תוך כלי הזכר לבדו כנז' והנה עתה אור השרשים לא מטי בעולם העקודים וזו"נ דכתר דעקודי' מטי בכתר העקודי' יצא לנו מכ"ז כי אור הכתר העיקרי נשאר תחת מלכות השרשים ואור החכמה הוא העיקרי בכלי כתר העקודי' כי אור הזכר הוא רשימו לבד כנז' לעיל וזהו סוד כלם בחכמ' עשית כי בחכמה זו נאצלו כל העולמות אשר למטה ממנה:

חלק ה

דרוש ה' בענין מטי ולא מטי

והנה נתבאר למעלה כי לא נשלם התפשטות י' אורות די' ספי' דעולם העקודים תוך הכלים שלהם וגם הכלים עצמם לא נגמרה מלאכתם להשתלם עד היות ד' בחי' באורות הנזכרים והם התפשטות ראשון של האורות בפעם אחת עד למטה ואח"כ הסתלקות ראשון של האורו' למעלה בפעם אחת ואז התחיל מלאכת שבע' הכלי' התחתונים כנז' לעיל ואח"כ התפשטות שני של האורות למטה והיה מצורף ומחובר עמו בחי' הסתלקות והוא מה שביארנו לעיל ענין מטי ולא מטי מתפשט ומסתלק מתפשט ומסתלק ועי"ז נגמר מלאכ' הכלים כלם (עיין ע"ח ש"ז ספ"ג): **והנה** ד' בחי' אלו הם סוד ארבע אותיו' ההוי"ה הכולל כל הי' ספי' דעקודי' מבחי' ספי' החכמה שבו ולמטה אבל הכתר של עקודים נקרא שם י"ה וכנודע שבכל עולם ועולם יש הוי"ה אחת כוללת כל עולם ההוא מן החכמה שבו ולמטה וזה ענייננם כי יש ב' בחי' ההתפשטות והם הראשונה והשניה הם שני אותיות י"ו של הוי"ה וב' בחי' הסתלקות הראשונה והשניה הם בב' אותיות ה"ה של ההוי"ה וזהו סוד פסוק כי בי"ה ה' צור עולמי' רוצה לומר כי המאציל העליון צייר אלו העולמות של העקודי' ב' שמות אלו שהם י"ה יהו"ה והם י"ה בכתר יהו"ה בט' ספי' התחתונו' מן חכמה עד מלכות כנודע כי שם ההוי"ה הכוללת כל עולם ועולם היא מתחלקת על ד"ז י' בחכמה ה' בבינה ו' בשש קצוות ה' אחרונה במלכות גם זהו סוד

פסוק סולו לרוכב בערבות ביה שמו וכבר ידעת קושי' סה"ז דהוה ליה למימר י"ה שמו אבל ענייננו הו' סולו לשם ההוי"ה הרכב בערבות אשר כל שמו הזה הנז' הוא נכלל בשם י"ה שהוא בכתר וזהו אמרו בי"ה שמו והענין הוא כי אם תמלא שם י"ה הנז' במלוי אלפין כזה יו"ד ה"א הוא בגי' יהו"ה הרי איך כל ההוי"ה הפשוט' שהיא שמו של הרוכב בערבות כלולה בשם י"ה במלוי אלפי"ן וטעם הדבר הוא במה שנודע כי כל ט' ספי' תחתונות שמחכמה ולמטה הנקראים ד' אותיות ההוי"ה כנז' הנה כלם נאצלו ע"י הכתר העליון שעליהם והוא כולל לכלם והוא הנקרא י"ה וכולל בו כל שם ההוי"ה שבהם ואמנם סבת היות י"ה לבד בכתר ושם ההוי"ה שלם בשאר ט' ספי' הטעם הוא עם הנז' לעיל כי הנה בכלי הכתר לא היה בו חסרון ומניעת אורו ממנו אלא ב' פעמים שהם ב' בחי' של הסתלקות האור מן הכלים וכנגד ב' פעמים של ב' חסרונות אלו נרמזו ב' אותיות י"ה (עיין ש' רפ"ח רפ"ד) בכלי הכתר ונקרא כך כנז' לעיל אבל בט' ספי' התחתונות אפי' בעת ב' התפשטות היה חסרון אור בכלי' שלהם והוא כי הנה בהתפשט האור תוך כלי הכתר שהוא כלי הראשון המקבל האור ואז בעוד שהוא מקבל אורו ומתפשט בו היו שאר הכלים הט' תחתונים חסירי האור ואע"פ שאין דומה חסרון הנמשך להם בעת ההתפשטו' לחסרון הנמשך להם בעת ההסתלקות עם כל זה כבר היה קצת חסרון בבחינת ההתפשטות גם כן ולכן ד' בחינות זמני חסרון שלהם נקראו בשם ד' אותיות ההוי"ה והענין הוא כי הנה אור הא"ס להיותו בלי קצבה אין נופל עליו לא שם ולא אות כלל חלילה וחס כנוד' והעשר ספי' להיות בהם קצבה נקראי' בשם ובאותיו' של מספר וחשבון קצוב הרי כי האותיות יורו על קצבת האורות וחסרונם שאינם בבחי' אור הא"ס ולכן על שם ארבע חסרונות שבהם נקראי' בשם ד' אותיות ההוי"ה והנה אחר שנתבאר כי אורות הי' ספי' דעקודי' לא (בדפו"י י"ז ע"א) נשלם התפשטותם תוך הכלים שלהם אלא ע"י ד' בחי' של התפש' והסתלקות והתפשטות והסתלקות ובזה תבין מה שביארנו לעיל בתחלת זה הדרוש של העקודי' כי כל הי' כלים דעולם העקודי' אינם רק כלי אחד בלבד של כתר שבהם וכל הי' אורות כלולים בתוכו והטעם הוא לפי שקודם שנגמר הכלי הזה אע"פ שהאורות היו י' לא היה ניכר אם הם י' כי אינם מתחלקים לי' אלא ע"י הכלים המגבילים אותם ונותנים בהם קצבה ע"כ גבול אור הכתר וע"כ גבול אור החכמה וכו' אבל קודם שנגמר הכלי לא היה ניכר בהם רק היותם אור אחד בלבד וכאשר נסתלקו האורות פעם ראשונה נסתלקו כלם בבת אחת ואז ע"י הסתלקותם נעשה הכלי בפעם אחת ובבת אחת כלי אחד לבד אבל כאשר נתפשטו האורות בעת התפשטות השני אז היו מחוברים התפשטות והסתלקות יחד שהיא בחי' מטי ולא מטי הנז' לעיל ואז לא

נכנסו האורות יחד בבת אחת רק זה נכנס וזה יוצא כנז"ל באורך ולכן האורות עצמ' שנתחלקו בזמן כניסת' בזמני חלוקי' ניכר בהם התחלקותו לי' כי חלק האור שהיה נכנס תוך הכלי בפעם ראשונה בבחי' מטי ולא מטי נקרא אור כתר והנכנס בפעם שנית נקרא אור חכמה וכו' אבל הכלי שכלו נעשה בבת אחת בעת ההסתלקו' כנז' אינו נקרא רק כלי אחד ואע"פ שלמעל' קראנו אותם י' כלים אינם י' מחולקי' אמנם הם כדמיון כלי אחד ארוך והחלק העליון שבו אשר בו נתלבש אור הכתר אנו קוראי' אותו כלי הכתר והחלק השני שבו נקרא כלי החכמה באופן שכלם הם כלי אחד כולל עשר חלקי' ובהם י' אורות מחולקים ולהיות שכלם אינם אלא כלי אחד לכן אינו נקרא אלא בשם כלי של הכתר כי הוא הבחי' הראשונה שנאצל ויצא קודם כלם ולכן נקרא על שמו כלי הכתר:

ודע הקדמה אחת כי בספי' המלכות של הי"ס שבבחינ' הפה של אדם קדמון יש בה נשרשים י"ס אחרות הנקראים י' שרשים של הי"ס של עולם העקודים וכן עד"ז בספי' המלכות של הי"ס דעקודים יש בה י' שרשים של הי"ס דעולם הנקודים ועד"ז הוא בכל העולמו' כלם בכללות העולמות וכן בכל פרטיהם ובכל פרטיו' י"ס שיש בכל בחינה ובחי' יש במלכות שבאותם הי"ס י' שרשי' של הי"ס אשר בבחינה שלמטה ממנה והדברי' מובנים. והרי נשלם הדרוש ששמעתי פעם אחרת ממורי ז"ל כנז"ל בתחלת דרוש זה:

א"ש ויטאל המסדר אע"פ שעדיין נמצאים עמי דרושים אחרים בענין אדם קדמון ובעולם העקודים כאשר אביא אות' לפניך בע"ה הנה להיות שהדרושים האלו של עולם הנקודים ועולם האצילו' הם מקושרי' יחד עם הדרושי' הקודמי' כאשר עינך תחזנה משרים לכן אכתבם פה אחר הדרושי הנז' אח"כ אחזור ג"כ לכתוב כל שאר הדרושים הנז' כל אחד במקומו בע"ה. והנה נבאר עתה עול' הנקודי' בעהי"ת:

דרושי הנקודים

חלק א

דרוש א' בעולם הנקודים

כבר נתבאר לעיל בתחלת הדרוש הזה כי לא התחיל בחי' מציאות כלים רק מעולם העקודי' ואילך ולכן בעולם העקודי' אשר שם התחלת מציאותם היו י' אורות תוך כלי אחד בלבד הנק' כלי דכתר ובו כלולים כל הי' אורות ולהורות על התקשרותם נק' עקודים ואח"כ נאצל עולם הנקודים ושם נעשו י' כלים לי' אורו' וכלם הם בבחי' כתרי' שבי"ס באופן שהם י' אורות דכתרי' של הי"ס ולהם י' כלים פרטי' ושאר ט' חלקי אורות שבכל

ספי' וספי' באו נכללי' תוך אורות הכתרי' שלהם שבכל ספי' וספי' ולכן נק' י' נקודות ולא נקראי' י"ס גמורות וע' היטב בתחלת דרוש זה כי שם הארכנו ענין זה והנה י' נקודות אלו נאצלו ועמדו זו ע"ג זו ואורך שיעור קומת התפשטותם הוא מה שהוא נקר' עתה עולם האצילות כי עד המקו' אשר הגיע התפשטות י' נקודות אלו הוא עתה נק' עול' האצילות ומשם ולמטה הוא עול' הבריאה יצירה עשיה:

ודע כי י' נקודות אלו יצאו בבחינת עצמות אורות וכלים ובחי' הכלים שלהם הם ענין השכ"ה נצוצין הנודעי' וכנז' תמיד בסה"ז הנודעי' שהם השרשים של הדין אמנם אין אלו השכ"ה נצוצים נעשים כלים אלא על הז' נקודות תחתונות כי הם ז"פ אד"ם שהם בגי' שט"ו כנודע אבל הכלים של ג' נקודות הראשונות אינם מכלל ש"ך נצוצין אלו ולהיות כי אורות אלו הי' נקודות היה אור עצום ורב מאד וגם כי נוסף עליהם אור העליון המאיר בהם ולא היה בהם כח לקבלו לכן מתו אז אותם הכלים ר"ל כי ירדו למטה במקום הנק' עתה עולם הבריאה וירידת' היא מיתתם ולא היה זה אלא בז' הכלים תחתוני' אבל ג' כלים העליונים היה יכולת בהם לקבל האורות שלהם ולא מתו ונמצא כי הז' כלים התחתונים כאשר נאצלו ויצאו מבחינת עולם העקודים הנז"ל ובצאתם משם יצאו ונחלקו לי' נקודות ובהיותם יוצאי' משם תכף היו (בדפו"י ע"ב) מתים והכלים של הז' תחתונות ירדו למטה אל עולם הבריאה הנק' כך עתה אחר התיקון והז' אורות שלהם נשארו למעלה במקומ' מגולים מבלתי כלים ולסוד זה רמזו בסה"ז פ' פקודי דרנ"ד ובאדרת נשא באמרם כהני זיקין דאכתש אומנא בפרזלא ודעכין לאלתר וכו' אבל ג' הנקודות הראשונות נשארו למעלה הם עם הכלים שלהם שלא מתו כמו הז' תחתונות:

ודע כי אלו הז' כלים התחתונים שמתו וירדו בעולם הבריאה ירד עמהם בחינת כח חיות המחיה אות' בהיות' שם וכח חיות זה הוא כדמיון החיות הנק' דורמיטא אשר באדם אבל לא יותר מזה ונמצא כי לא מתו לגמרי: **ונבאר** עתה עולם האצי' הנעשה מבחינת עולם הנקודים הנז' אחר שנתקן וזה ענין תקונו. הנה נתבאר כי הג' כלים ראשונים עם האורות שלהם לא מתו והנה מאלו ג' הכלים של ג' נקודות הראשונים הנז' נעשה מהם חד רישא עילאה ובתוכה ג' מוחין והאי רישא אקרי באדרת האזינו ריש' דלא אתיידע כלל והיא הנק' אצלינו בשם רישא דעתיק יומין כי מג' הנקודות הראשונות של י' נקודות הנק' עולם הנקודי' הנז"ל מהם נעשת רישא דעתיק יומין דעולם האצי' ונק' רישא דלא אתיידע והג' אורות שבתוך ג' הנקודות הראשונות הנז' הם מתפשטים ומוציאים עוד עד מספר י' אורות והם י"ס דעתיק יומין ומן הז' נקודות התחתוני' נעשו ה' פרצופים אחרים שבעולם האצילות והם הנק' א"א ואו"א וז"א ונוק' והענין הוא כי בג' נקודות הראשונות

לא היה בהם רק בחינת עתי' יומין לבדו אבל בז' תחתונו' יש בהם בחי' א"א ובחי' אבא ובחי' אימא ובחי' ז"א ובחי' נוקבי' הכל מעורב ונכלל יחד בכל נקודה ונקודה מן הז' נקודות הנז"ל ודע כי בז' נקודו' תחתונו' האלו יש בה' ג"כ מעורב בחי' עת"י כי בהכרח היא שבכל דבר תחתון בהכרח יש בו נכלל כח העליון המתפשט בו ולכן בחי' עת"י מעורב בהם בכלם ומתפשט בכל' ובתוכ' אבל כח התחתוני' אינו מוכרח להמצא ולהיות נכלל בעליון והענין כי האור התחתון בהיותו נכלל בעליון מתבטל ואינו עולה בשם מה שאין כן בהיות העליון נכלל בתחתון ולכן אין בג' נקודות הראשונות רק בחי' עת"י לבדו כנז' והרי כ"ז הוא בבחי' האורות וכן הוא בבחי' הכלים כי בשבעה הכלים תחתונים יש בהם בחי' כלים דעתיק ואריך ואו"א וז"א ונוקביה הכל מעורב יחד בהם:

ונתחיל לבאר ענין ג' הראשונות ותקונם הנה נתבאר למעלה כי הג' ראשונות לא מתו ונשארו למעלה אבל השבעה תחתונות מתו והכלי' שלהם ירדו בעולם הבריאה והאורו' שלהם עמדו למעלה במקומם מבלתי התלבש' תוך הכלים שלהם תחת ג' הראשונו' והנה כאשר בא זמן התקון התחיל מלמעלה למטה והג' נקודו' הראשונו' התחילו ליתקן ובהיותם מתפשטים למטה כדי ליעשות י' ספי' דעתיק יומין נמצא כי הג' נקודות הראשונות עצמם כבר הם במקומ' הראוי להם וכשהגדילו ונתפשטו למטה ונתוספו בהם ז' תחתונות כנז' אז היו אלו הז' התחתונות דעת"י יורדות למטה ומתפשטות במקום מצב ומעמד ז' אורות הנקודות התחתונות העומדות מבלי לבוש כנז' ודוחים אותם ממקומם ונכנסים במקומ' והרי נתבאר לך איך שעור התפשטו' קומת פרצוף דעת"י הוא מראש עולם האצילות וע"ס ובסיום קומתו נסתיים עוצם האצילות. אבל צריך שתדע כי אורות השבע' נקודות התחתונות הראשונות הנדחות ממקומם כנז' אל תחשוב שנדחו גם הם חלילה וחם למטה בעולם הבריאה כמו הכלים שלהם לפי שהירידה הוא ענין המיתה כנז' לעיל ואין מיתה אלא בכלים ולא באורות חלילה וחס אבל כאשר היו נדחים היו נדחים אל הצדדים רו"ל כי כאשר היתה מתפשט' נקודה אחת מן הז' תחתונות דעת"י למטה כנז' היתה נכנסת תוך נקודה אחת מאלו הז' נקודות תחתונות תוך פנימיותה ונשארת מלובשת בתוכה ועל ד"ז היה בכל הז' תחתונות עד שנמצא כי הז' נקודות תחתונו' דעת"י שנתוספו בסוד תוספ' כנז' נתפשטו ונתלבשו תוך הז' אורות תחתונים הנזכרי' לעיל ונמצאו ז' אורות אלו בחי' לבושים אל הז' תחתונות דעת"י והוא נעלם בתוכם והרי נתבאר בחי' י' אורות די' ספי' דעת"י איך נתפשטו למטה עד סיום עולם האצילו' וז' התחתונים שבהם נתלבשו תוך ז' אורות התחתונים הראשונים וג' הראשונים דעתיק נשארו בסוד רישא דעתיק מגולה בלי התלבשו' תוך אורות אחרים:

ועתה נבאר איך נעשו הכלים של י' ספי' דעת"י דע כי ג' הכלים הראשונים שהיו בתחלה שלא מתו מהם לבדם נעשה רישא דעת"י אבל הז' כלים התחתונים שלו נעשו מבחי' הכלים של עת"י שהיתה מעורבת בז' הכלים הראשוני' שמתו וירדו לעולם הבריאה ועתה נתבררו מתוכ' ועלו למעלה בעול' האצילו' והג' כלים ראשוני' שרשם ועיקרם נעשו ג' כלים הנקראי' רישא דעת"י (בדפו"י ע"ג) ובתוכם ג' אורות כתר חו"ב דעת"י ומהארה שלהם נתפשט' למטה ונתחברה למטה עם הבחי' שנתבררה מתוך הכלים שמתו כנזכר ומהתחברותם נעשו ז' כלים אל ז' אורות תחתונות דעת"י והטעם למה עתה נתקיימו ז' הכלים האלו ולא נשברו כבתחלה הוא לפי שבתחלה היו כלים אל כל הי' אורות אבל עתה אינם כלים רק אל ג' אורות בלבד הראשונים שנתפשטו ונעשו עתה י' אורות של עת"י ולכן יש בהם כח לסובלם. ולכן צריך שנודיעך ענין מה שאמרנו לך למעלה כי הג' אורות הראשונות נתפשטו ונעשו י' אורות של עת"י וכן בכ"מ שנזכיר בו ענין בחי' התפשטות יהיה בידך הקדמה זו כי אין הכוונה לו' שנתוסף בהם עוד אור חדש עליון נמשך מן הא"ס דא"כ חזר הדבר לענין ראשון ויתרבה האורות וימותו הכלים כבראשונה אבל הענין לו' כי הג' אורות ראשונים הם עצמם לבדם נתחלקו ונעשו ג' של שלש שלש ונשלמו לסך י' אורות ובהמשך התחלקות' נתפשטו למטה עד סיום עולם האצילות וע"י כן היה עתה כח ויכולת בז' הכלים שלהם לסובלם בתוכם והרי נשלם תקון י' ספי' דעת"י אבל עתה צריך לבאר ענין הפרש אחד שיש בעת"י בבחי' האורות שבו ובבחי' הכלים שבו והוא כי הכלים כבר נתבאר ענייניהם איך עיקר' ושרשם של ג' הכלים הראשונים שלא מתו מהם נעשה רישא דיליה ומן הארה שלהם שנתפשטו למטה ונתחברה עם ז' בחי' שהיו לעת"י תוך ז' הכלי' הראשונים שמתו וירדו לעולם הבריאה ונתבררו עתה ועלו ונתחברו למעלה עם הארת ג' הכלי' הראשונים ומכ"ז נעשו ז' הכלים התחתוני' של עת"י אבל בג' אורות הראשונים שביארנו כי נתחלקו לי' אורו' דעת"י יש בזה מבוכה גדולה וספק גדול איך היה ענין התחלקותם וזהו סוד מה שאמרו בתחלת אדרת האזינו דר"פ ע"א דהאי רישא אקרי רישא דלא אתיידע מה דאית בההיא רישא וכו' פירוש כי בחי' הרישא עצמה שהוא הכלי כבר נודע ענייניה להיותה מגולת אבל האורות שבתוכה להיותם אורות נעלמים מאד בפנימיותה לא היה מי שהשיג ידיעתם איך נתחלקו וכמה חלקים מהם נשארו למעלה בתוך ההיא רישא וכמה חלקי' ירדו למטה בז' תחתונו' דעת"י ושני ספיקות יש בזה אם נאמר שכל הג' אורות ההם נשארו למעלה גו ההיא רישא ונעשו כתר חו"ב דעת"י ואח"כ נתפשטו בז' תחתונות באופן זה כי מן נקודת אור הכתר נתפשט כל קו האמצעי דעתיק והם תפארת ויסוד דעת"י ומן נקודת החכמה נתפשט

קו ימיני והם חסד ונצח ומן נקודת הבינה נתפשט קו שמאלי והם גבורה והוד ובחי' זו היא ממש על דרך מה שביארנו בענין הכלים כי שרש ג' הכלים נשאר למעלה בראש ומהארת' נתפשט' למטה בז' תחתונות וכן הענין ממש באורות כי שרש שלשתם נשאר למעלה בההוא רישא ומהם נתפשטו ג' קוים עד למטה בז' התחתונות או אם נאמר כי אין מציאות האורות כמציאות הכלים אמנם מציאות האורות היה באופן אחר כי אור הראשון הנקרא כתר הוא לבדו נשאר למעלה גו ההיא רישא דעתיק ושם נתחלקה לג' והוא כתר חו"ב שבריש' דעתיק. והאור הב' הנקרא חכמה ירד למטה ונתחלק לג' חלקי' ונעשו חג"ת דעתיק שהם ג' אמצעיות שבו. והאור הג' הנקרא בינה ירד למטה ונחלק לג' חלקים ונעשו נצח הוד יסוד דעת"י והם ג' אחרונות שבו. והטעם למה אין אנו מסופקים גם בבחי' הכלים אם גם בהם היה אופן השני הנז' לעיל והוא שהכלי הראשון לבדו ממנו נעשה רישא דעתיק כי נתחלקה לג' חלקים והכלי השני נתחלק לג' אמצעיות והכלי הג' נתחלק לג' תחתונות. והתשובה היא כי א"א להיות כלל זה לפי שכבר נתבאר אצלינו כי כל בחי' השערות שנאצלו בכל המקו' שהם בין ברישא דא"א או דז"א ונוקביה כלם נאצלו לצורך תיקון של הכלים שמתו כי לא היו יכולים לקבל האורות הגדולים ובהיות נמשך להם האורות במעברים צרים דרך נקבי צנורות השערות כבר יכולים לקבל האור ולא ימותו ועוד כי גם השערות עצמם כלם בכ"מ שהם אינם אלא בבחי' הכלים שמתו ומהם נעשה השערות בסוד הן עשו אחי איש שעיר. גם נתבאר אצלינו כי רישא דאריך הוא בחו"ג דעת"י והנה נתבאר באדרא כי גם ברישא דא"א יש שערות וא"כ א"א שהכלים דחג"ת דעת"י נעשו מן הכלי הב' העליון הנקרא חכמה שירד כאן ונתחלק לג' כלים אמצעיים כי הרי ג' הכלים הראשונים לא מתו כנז' לעיל וא"כ איך יצאו כנגדם מבחוץ שערות ברישא דא"א וא"כ מוכרח הוא שכל ג' הכלים הראשונים שלא מתו מהם נעשה רישא דעת"י וכל הז' כלים התחתונים דעתיק נעשו מן בירורי המלכו' שהם הז' כלים שמתו ונתבררו כנז' לעיל ולכן יצאו שערות בראש א"א עם היותם בחו"ג דעתיק: **הכלל** העולה כי הי' נקודות הראשונו' כאשר יצאו ונאצלו בבחי' אורות וכלים הנה שלש' נקודות (בדפו"י ע"ד) הראשונות הם בחי' עת"י לבדו ומן הז' נקודות תחתונות נעשו ה' פרצופין הנקראים אריך ואו"א וז"א ונוקביה וגם באלו הז' נקודות תחתונות יש בהם בחי' עת"י בין באורות ובין בכלים וכאשר מתו אלו הז' תחתונות נשברו הכלים שלהם וירדו כלם למטה בעולם הבריאה וירידתם היא מיתה שלהם וגם בחי' הכלים דעת"י המעורב בתוכם גם היא ירדה עמהם למטה בעולם הבריאה והאורות של ז' נקודות תחתונות האלו נשארו לבדם בלי כלים למעלה בעולם האצילו' ובהם מעורב בחי' האורות דעת"י

המעורב בתוכם כנז' וכשנתקן עת"י אז ג' הכלים הראשוני' שלא מתו מהם נעשה רישא דעת"י בלבד ומבחינת הארתם נתחברה עם בחי' הכלים דעת"י שירדה לעולם הברי' ועתה הוברר ועלתה ומהם נעשו ז' הכלים התחתונים דעת"י ובדבר הזה אין לנו ספק כלל. אבל בענין האורות יש לנו ספק והוא כי גם באורות נודע לנו בבירור שמן הג' אורות ראשונים לבדם נעשו כל י' ספירות אורות פנימיות דעת"י ומן האורות של עתיק המעורב בז' האורות התחתוני' שנשברו כליהם כנז' מהם נעשה אור המקיף אל עול' האצילו' כמו שיתבאר והספק הוא בג' אורות הראשונים לבדם אם נאמר כי שלשתם נשארו ברישא והתפשטותם נעשו ז' אורות התחתונים דעתיק או אם נאמר כי אור הראשון נחלק לג' ראשונות ואור הב' נחלק לג' אמצעיות ואור הג' נחלק לשלש תחתונות דעת"י: **ועתה** נבאר ענין אור המקיף הנז' לעיל איך נעשה מבחי' אור עת"י המעור' בז' אורות התחתונים שנשברו כליהם כנז' וצריך שתדע שיש שנוי והפרש אחד בענין אור המקיף של עת"י לבדו ובין אור המקיף שבכל שאר ה' פרצופים אריך ואבא וכו' כנז' לעיל דע כי לעולם אוה"מ הוא גדול מן אוה"פ אבל בעת"י לבדו אוה"פ שבו גדול מאוה"מ שבו כי הנה אוה"פ שבו נעשה מן ג' אורות עליונים לבדם שנתפשטו לי' אורות פנימים שבו כנז' לעיל אבל אוה"מ שבו נעשה מן ז' אורות תחתוני' שבו כנזכר. ועתה נבאר ענין אוה"מ הזה ובו יתבאר בקיצור אופן התלבשות כל פרצופי עולם האצילות זב"ז איך הוא. הנה נתבאר כי עת"י נתפשט שעור קומתו עד סיום עולם האצילות ושעור קומתו ממש הוא הנקרא עולם האצילות והנה עת"י הוא כולל י' ספי' בבחי' כלים ובבחי' אורות פנימיים בלבד ואח"כ בא פרצוף של א"א כולל כלים ואורות פנימיים בלבד והלביש את ז' תחתונות של עת"י עד סופם אבל ג' ראשונות דעתיק נשארו מגולים כי רישא דא"א מלביש מן חסד וגבורה דעת"י ואח"ך או"א מלבישים על א"א מז' תחתונות שבו ולמטה ואח"ך ז"א ונוקביה מלבישים לאו"א עד שנמצא כי עת"י מתלבש בבחי' כלים ואור פנימי שלו תוך כל המלבושים הנז' כלם והוא פנימי לכלם ונוקבא דז"א חצונה לכלם וכ"ז בבחי' אור פנימי אבל בבחי' אורות מקיפים הוא להפך כי אור מקיף דנוקבא דיושר היא יותר פנימית מכל שאר אורות המקיפי' ואו"מ דעתיק הוא יותר חיצון שבכל' והענין כי אור המקיף דנוקבא דז"א הוא חופף ומקיף על נוקבא דז"א עצמה ועליו עומד ומקיף אור המקיף דז"א ועליו עומד ומקיף אור המקיף דאו"א. ועליו עומד ומקיף אור המקיף דא"א. ועליו עומד ומקיף אור המקיף דעת"י באופן כי בכלם לא יש מי שיתחברו יחד אור הפנימי עם אור המקיף אלא בנוקבא דז"א בלבד ונמצא כי בבחי' אור פנימי דנוקבא דז"א חצונה מכלם ועת"י פנימי מכלם ובבחינת אור מקיף דעת"י מקיף וחיצון לכלם

והנוקבא דז"א פנימי מכל' וטע' הדבר הוא כדי שבהיות הענין כך נמצא כי עת"י מאיר לכל שאר פרצופי האצילות בתכלית ההארה כי אור פנימי שלו שהוא פנימי לכל' בוקע ויוצא לחוץ ומאיר לכלם ואור המקי' שלו מאיר ג"כ על גבי כלם ונמצאו כל הפרצופים אחרים נתונים באמצעו של הפנימי והמקיף שלו וכלם מקבלי' הארה נפלאה ממנו ועל ד"ז ג"כ יהיה א"א מאיר בשאר הפרצופי' הנתונים באמצע אור הפנימי ואור המקיף שלו ומזה תקיש לכלם:

חלק ב

דרוש ב' בעולם הנקודים בתקון א"א

ונבאר תיקון א"א כבר נתבאר למעלה כי באותם השבע' כלים התחתוני' שמתו היה בהם מעורב בחי' עתיק וא"א ואו"א וכו' בכל כלי שבהם וכן בענין שבעה אורותיהם שנשארו למעל' בעול' האצילות היה מעורב בהם בכל אור ואור מהם כל הבחי' הנז' וכבר נתבאר איך כבר נתבררו בל בחי' עת"י שהיו מעורבות בהם ונתקן כל פרצוף שלו והנה עתה אח"כ חזרו ונתבררו בחי' א"א אשר בתוך ז' הכלים האלו ועלו למעלה באצילות ובתיכם נתלבשו בחי' האורות של א"א אשר בשבעה האורות שנשארו למעלה ומהם נעשה פרצוף א"א ולהיות כי עתה נתקן עת"י בבחי' פרצוף והאור נמשך דרך צנורות ומעברים (בדפו"י י"ח ע"א) צרים היה יכולת באלו הכלים דא"א לקבל אורותיהם ולכן עתה עלו גם הם למעלה ונתקנו והיה יכולת בהם לקבל האור מה שאין כן בראשונ' ונמצא כי מאלו ז' בחי' שיש לא"א בז' הנקודות התחתונות שנשברו בין בבחי' אורות בין בבחי' כלים מהם נתבררו ונתחברו ונעשה פרצוף א"א כלול מי' ספי' גמורות עם שאינ' רק ז' כחות כנז' וזה אופן התחלקו' האורות ומהם יובן בחי' הכלים ג"כ הנה ז' הבחי' הנז' הם חג"ת נהי"מ כנודע והנה כל בחי' מהם מתחלקת לג' חלוקות רוצה לומר חלקים ושלישים כמבואר אצלינו בסוד חסד חסדים ג' פירקין דזרוע ימין. גבורה גבורות ג' פירקין דזרוע שמאל כנז' בסה"ז פ' ויחי והנה ב' בחי' עליונות שהם חו"ג יש בהם ששה שלישים ונתחלקו לג' חלקים שני חלקים עליונים דחסד נעשה הכתר דאריך וב' שלישים האמצעיים שהם שליש תחתון דחסד ושליש העליון דגבורה נעשת חכמת אריך וב' שלישים תחתונים דגבורה נעשה בינה דאריך. אח"כ מבחי' התפארת מב' שלישים עליונים שבו נעשה תפארת דאריך ומב' שלישים עליונים דנצח נעשה חסד דאריך ומשליש התחתון דתפארת ומשליש התחתון דנצח נתחברו ונעשה נצח דאריך וזהו סוד שמצינו שהנצח יונק מן התפא' אח"כ מב' שלישים עליונים דהוד נעשה גבורה דאריך ומשני שלישים עליונים דיסוד נעשה יסוד דאריך ומשליש התחתון דהוד ומשלי'

תחתון דיסוד נתחברו ונעשה הוד דאריך וזהו סוד שמצינו כי היסוד נמשך מן ההוד ונטיל לשמאלא. אח"כ מבחי' השביעית {א"ש קשה לי טובא במה שאמר כי היסוד נמשך וכו' אית ליה תלת פירקין ואנן קיימ' לן שאין לו רק ב' פירקין ושמא חשיב העטר' לא' ושאר היסו' לשנ' להיותן ארוך מה שאין כן ביסוד הנקב' שאין לו רק תרין פירקין וצ"ע : הנקראת מלכו' ממנה נעשת מלכות דאריך והיא בחי' העטרה שבראש יסוד שבו ולפי שאח"כ מבחי' המלכו' נעשה פרצו' אחד שלם הנקר' מלכות לכן צריך שכל בחי' השביעית תכלל בה כלה לגמרי מה שא"כ בשאר הבחינ' שמב' שלישים שבכל בחי' ובחי' נעשה ספי' אחת שלימה כנז' אבל דע כי בב' הפרצו' הנז' שהם עת"י וא"א לא יש בהם בחי' פרצו' נוק' בפני עצמה אמנם המלכיו' שבהם הם בחי' עטרת היסוד שלהם כנז' והטעם הוא לפי שבתחל' נאצל פרצ' עתיק לבדו והוא אחד ולכן אין בו נוקב' ואח"כ עת"י האציל פרצוף אחד הנקרא א"א והיה גם הוא א' כמוהו לכן אין לו נוקב' ועתה אשר כבר נאצלו ב' פרצופים והם עתיק ואריך אז משם ואילך נאצלו ב' ביחד זו"נ והם אבא זכר מצד עתיק ואימא נקבה מצד אריך וגם הם הוציאו ב' אחרים כהם והם ז"א זכר מצד אבא ונוקביה מצד אימא והרי נתבאר שנוי אחר שיש בין שני פרצופי עתיק ואריך לשאר פרצופין ונבאר שנוי אחד שיש בין פרצוף א"א לשאר הפרצופין כלם והוא כי כל פרצוף ופרצוף יש לו ראש וגוף והראש כולל ג' מוחין בתוכו כעין סגול והם חכמ' בימין בינה בשמאל דעת באמצע תחות תרוויהו והגוף כולל ז' תחתונות אבל פרצו' א"א אינו כן כי הראש שבו אין בתוכו רק חכמה לבד אבל בינה שבו לא היה בה כח לעמוד למעלה בצד שמאל החכמה ולקבל אור עת"י הבא אליה בקרוב גדול מגולה בלי לבוש ולכן ירדה למט' בגרון דא"א ושם מושבה תדיר כי כבר שם יכולה לקבל אור העתיק המגולה כיון שהיא יותר רחוקה כלפי מטה והדע' שבו ירד יותר למט' ונתפשט בה' ספי' מחסד עד הוד שבו ואין בו בחי' דעת בפ"ע מקובץ בחלקיו כמו שיש בשאר הפרצופין ונמצא כי כח"ב דא"א אינם כעין סגולתא כבשאר הפרצופין וכו' אלא עומדות שלשתם זו למטה מזו וזו על גבי זו אבל שש קצותיו הם בדרך קוים חסד ונצח בקו ימין גבורה והוד בקו שמאל תפארת ויסוד ומלכו' בקו אמצעי והדעת שבו מתפשט מחסד עד הוד שבו כנז': **ונבאר** עתה אופן התלבשות עתיק יומין תוך א"א. דע כי כל בחי' עת"י שהם אורות וכלי' שבו של ז' התחתונות שבו הם מתלבשים תוך הי' אורות של א"א ואל תתמה מזה איך האורות הפנימיים של אריך שהם תוך הכלים שלהם יהיו נעשים לבושים אל הכלים המלבישים את האורות דעתיק כי הנה זה דומה אל האדם התחתון הגופניי' אשר יש בו איברים פנימים וחצוני' ובכלם יש בחי' אור נשמה פנימית המחיה אותם

והנה אבר הלב או הריאה וכיוצא מאיברים הפנימיים יש בו אור וכלי והנה הם נתונים ומלובשים תוך הגוף של אדם שהוא איברים חצונים כלולי' מאורות וכלים ולא מפני זה יעלה בדעתנו לומר שהכלי של הלב או הריאה הם יותר מעולים וזכים מן האור והנשמה שבכלי' האיברים חצוניים הסובבים עליהם אבל נאמר כי בלי ספק הכלי של הלב זך יותר מאד מן הכלי של הגוף החופה עליו וכן אור נשמת הלב גדול וזך מאד מאור נשמת הגוף החופה עליו ולכן ניתן הלב בתוך הגוף וכן הדבר בעת"י ובא"א כי הם כדמיון ב' הכלים שהם זה לפנים מזה ובתוך כל כלי מהם מתפשט האור והרוחניות שראוי לו גם יהיה זה דומה (בדפו"י ע"ב) לאשה עוברה כי העובר שבתוכה יש בו גוף ונשמה ונתון תוך האש' שיש בה גוף ונשמה ולא יעלה בשום שכל לו' כי גוף העוב' הוא יותר רוחני מנשמת האשה להיותו נתון בתוכה ויותר פנימי מתוכה והדברים פשוטים: **ונחזור** לענין כי הנה ג' ראשונות דעתיק שהם רישא דיליה דלא אתיידע כנז' לעיל אלו נשארו למעלה מגולות לגמרי אבל הז' תחתונות דעתיק שהם גופא דיליה הם לבד' מתלבשים תוך א"א ויכול לקבל אורותיה' אבל לא מג' הראשונו' וזה אופן התלבשות' חסד דעתי' בכת' דארי' וגבור' בחכמ' ות"ת בבינה כי להיות כתר ח"ב דארי' בחי' רישא צריך כל אחד מהם להלביש ספי' אחת שלמה של עתי' ואינו מספי' להם מדות חסרות אבל גופא דאריך עם היותו כלול מז' ספי' הספיק להם נהי"מ דעתיק להתלבש בהם וזה סדרם ע"ד התחלקו' הנז"ל דא"א והוא כי כל ספי' וספי' מאותם שנים נו"ה דעתיק נחלקת לג' חלקים שהם ג' שלישים והם ג' פירקין שבכל ירך מהם כי שני שלישי' שהם שני פירקין עילאין דנצח דעתיק הם מתלבשי' פרק העליון בחסד דארי' ופרק הב' בנצח דאריך ופרק עליון דהוד דעתיק בגבורה דאריך ופרק הב' בהוד דאריך והיסוד דעתיק אין בו רק ב' פירקין והם יסוד ועטרה שבראשו והם מתלבשים יסוד דעתיק בתפארת דאריך ועטרה דעתיק ביסוד דארי' ומלכות דעתיק נתלבשה במלכות דאריך לפי שצריך להוציא { **אמר** שמואל הרי מפורש כי היסוד דעתיק אין בו רק שני פירקין} שלימה על דרך מה שנתבאר לעיל בענין מלכות דאריך שנעשה ממדה אחת שלימה נשארו עתה ב' פירקין והם פ' תחתון דנצח דעתיק ופרק תחתון דהוד דעתיק ואלו נתחברו יחד במלכו' דעתיק ושם נתלבשו ונעשה מהם ב' דדים אל בחי' המלכות דא"א בשתי צדדיה והם כעין דמיון שני דדי הבהמה שהם למטה ולא למעלה כמו דדי האשה ותועל' דדים אלו הוא שהם היו מניקים אז שפע אל הז' כלים שהם ז' מלכי אדום שמתו כנז"ל וירדו לעולם הבריאה ובהיות' שם הם יונקי' משני דדים אלו החיות הצריך להם בהכרח ולא יותר רק בצמצום להחיות עצמ' בלבד וזהו סוד פסוק גמולי מחלב עתיקי משדים הם שני שדי' הנזכרי' הנעשים מתרין פרקין תתאין

דנצח והוד דעת"י כנז' וזהו יסוד המלך הנקר' הדד בן בדד שתמצא בו שני פעמים דד דד שהם שני דדים הנז' ואח"כ נשתנה שמו ונעשה הדר ברי"ש בסופו שהוא בחי' יסוד וכמו שיתבאר במקומו בע"ה וכבר הודעתיך למעלה כי באלו הכלים שמתו וירדו בעולם הבריאה ירד ג"כ עמהם כח חיות להחיותם בערך זמן הדורמיטא והשינה אשר באדם אבל לא מתו לגמרי כנז"ל ועוד יתבאר זה בדרושי' אחרים בעז"ה. אמר הכותב פקח עיניך איך מה שהעלים למעלה בענין מלכות של אריך שאינה רק בחי' העטרה הוצרך לגלותה עתה בענין עת"י שהזכי' בה בחי' עטרה המתלבשת ביסוד דאריך ועוד בחי' מלכות המתלבשת במלכות דאריך המניקה לשבעה מלכי אדום שירדו בבריאה וצ"ע:

חלק ג

דרוש ג' בעולם הנקודים

ונשוב אל הדרוש הראשון שהתחלנו לכתוב בראשונ' אע"פ ששמעתיו ממורי ז"ל באחרונה וזה תשלומו. הנה כבר נתבאר למעלה איך נאצל עולם העקודים שהם אורות היוצאים מתוך הפה של א"ק ולחוץ ועתה נבאר איך נאצל עולם הנקודים שהם אורות היוצאים מן בחי' העינים של א"ק מהם ולחוץ ועיין בדרוש שקדם לזה ושם נתבאר כי בספי' המלכות של י' ספי' דעולם העקודים יש בה י' שרשים של הי' ספי' דעולם הנקודים כי על ד"ו הוא בכל עולם ועולם ועי"ש. הנה נתבאר לעיל כי ד' בחי' יש בכ"מ והם הוי"ה דמילוי ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן ובכל בחי' מהם יש טעמים נקודות תגין אותיות והמוחין דא"ק הם בחי' הוי"ה דע"ב ומן מקום האזנים ולמטה עד סיום כל א"ק הוא בחי' הוי"ה דס"ג בלבד אבל אין זה אלא בתחלה בזמן שנאצלו המלכים הנקראי' עולם הנקודים אבל אח"ז תקונם והוא הנקרא עול' הברודי' ונקרא עולם האצילות אז נתהוו בחי' שני הויו"ת דמ"ה וב"ן ממקום העבור של זה הא"ק ולמטה עד סיום רגליו וכ"ז אינו אלא בבחי' האורו' היוצאים מתוך א"ק דרך נקבי אזניו וחוטמו ופיו וכו' כנז' לעיל אבל באורותיו הפנימי' אין לנו עסק בהם כלל: **וכתב** עוד במקו' אחר אבא מארי ז"ל וז"ל נלענ"ד כי אור ראש א"ק הוא ע"ב חכמה דס"ג ואור של אזן חטם פה בינה דס"ג בנפש רוח נשמה וישראל סבא ותבונה ירדו עד הרגלי' ואח"כ עלו ועמדו מחצי העבור ולמעלה והעלו מיין נוקבין לאו"א והולידו אור חדש ז"א ונוקביה וירדו מהטבור ולמטה והם מ"ה וב"ן שבס"ג בפנים וכנגד זה מבחוץ (בדפו"י ע"ג) אור שעלה ויצא מן העינים הן לישראל סבא ותבונה ואור היוצא מאור החדש דרך נקבי העור הוא לז"א ונוקביה שבחוץ והרי נתבאר ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן שבהוי"ת ס"ג הכוללת או אפשר כי האור שעל' למעלה מן הטבור הוא מ"ה וב"ן דס"ג ואור החדש הוא מ"ה וב"ן הכוללי' בכל פרטיהם

וזה יותר נכון כי נשלמו ד' הויו"ת הכוללות כל א' מהם ע"ב ס"נ מ"ה ב"ן והאור שיצא מהעינים הוא מ"ה וב"ן דס"ג שבחוץ ואור היוצא דרך נקבי העור מהעבור ולמטה ומשאר הנקבי' הוא להוי"ת מ"ה וב"ן הכוללות וכל מ"ה וב"ן הכוללי' נקראים בחי' נקודים יען כלם טפלים אל נקודות דס"ג ועמהם יצאו נכללים בהם בתחלת יציאת' ונמצא כי עולם האצילות אינו רק מ"ה וב"ן שם הדד ומהיטבאל ובחי' ס"ג מתלבשת בתוכם ע"כ. וכבר נתבאר לעיל כי בהוי"ה דס"ג יש בהם טעמים ונקודות וכו' והנה הטעמי' נתחלקו בג' חלוקות והם באורות היוצאי' מן האזן ומן החוט' ומן הפה כנ"ל ואמנם הנקודות הם בחי' האורות היוצאי' מן העינים והענין כי הבל היוצא מן האזן הוא מועט ואינו נרגש אלא עד שישים האדם אצבעו על נקב אזנו וא' ירגיש איך ההבל אשר בתוכו ואינו יכול לצאת כבתחלה הנה הוא מתהלך תוך האזן ועושה ערבוביא ותנועה בתוך האזן והנה ההבל הזה בצאתו חוץ מנקב האזני' דאדם קדמון נעשה ממנו בחינת י"ס ואח"כ מן ההבל היוצא מנקבי החוטם שהוא יותר נרגש יצאו י"ס אחרות ואח"כ מההבל היוצא מן הפה שהוא יותר חזק ונרגש מכלם נעשו י"ס הנקראים עולם העקודים וטעם הדבר הוא כי כל מה שהאור מתרחק מלמעלה ומתפשט למטה נרגש ומתגלה יותר אל התחתונים וג' בחי' אלו הם ג' חלוקות שיש בטעמי' דהוי"ה דס"ג ואח"כ יצאו מנקבי העינים דא"ק עוד י"ס אחרו' ונקראי' עולם הנקודי' ואין בחינתם ענין הבל היוצא כמו ג' בחי' האחרי' כי אור של הנקודות קטן מן אור הטעמים אבל אעפ"כ יש קצת כח הסתכלות בעינים וכמו שאנו רואים בחוש הראות בענין בת היענה שתחמם ביציה בראיית עיניה והסתכלותה בהם ויצאו מהם האפרוחי' וזה יורה היות כח מורגש ממשיי בענין הסתכלות שבעינים ומכת הזה יצאו י"ס הנז' הנקראים עולם הנקודים וזה וסוד שמצינו בספ' התקוני' תקון ע' ענין שם ההוי"ה המצטיירת בציור נקודים עגולים כדמיון עינים בכל אות ואות בסוד פסוק וגבותם מלאות עינים והענין הוא כי כל אורות העינים הם בחי' נקודי' כנז': **והנה** כשנתחיל לספור ולמנות מן הוי"ת ע"ב אשר בא"ק נמצא כי הוי"ה דע"ב היא באות י' של ההוי"ה וכל בחי' אורות הוי"ה דס"ג באות ה' ראשונה וכל הוי"ת מ"ה באות ו' וכל הוי"ת ב"ן באות ה' אחרונה גם אם נצייר ד' אותיות ההוי"ה בשם ס"ג לבדו נמצא כי הטעמים דס"ג הם אות י' והנקודות דס"ג הם אות ה' ראשונה ותגין הם אות ו' והאותיות אות ה' אחרונה הרי איך נקודות דס"ג היוצאים מן העין הם בחי' אות ה' ראשונה כנז' ואם נספור ונמנה כל ג' חלוקות הטעמים כל חלוק' בפני עצמה בג' אותיות ראשונות של ההוי"ה נמצא כי העינים הם אות ה' אחרונה של ההוי"ה הרי נתבאר כי העינים יש בהם בחי' ה' ראשונה וה' אחרונה וזהו סוד פסוק אני ישינה שנדרש בס' התקונין כאלו נאמר

אני שניה והוא כי החכמה היא שניה והיא אחרונה כי כבר נתבאר לעיל כי הטעמים בכתר והנקודות בחכמה והתגין בבינה והאותיות בז' תחתונות ונמצא כי העינים הם בחי' חכמה שהם הנקודות ולסבה זו נקראו חכמי הדור עיני העדה כמו שאמר הכתוב והיה אם מעיני העדה נעשתה לשגגה וכן ונעלם דבר מעיני הקהל ולהיות כי באלו הנקודים היה ענין מיתת ז' המלכים הנז' באדרא כמו שנבאר לקמן לכן כתיב והארץ היתה תהו וכו' כי כבר ביארנו כי העינים הם בחי' ה' אחרונה הנקראת ארץ והארץ הזאת היתה תהו ובהו וחשך הוא ענין בטול המלכים היוצאים ממנה הנקראים נקודים כנז' ואח"כ נזכר תחייתם ותקונם בפסוק יהי אור ויהי אור: **גם** זה סוד פסוק פקח עיניך וראה שוממותינו וכו' כי באורות העינים אירע בהם ענין הבטול והשממות והמיתה וכדי לבאר פסוק זה נקדי' ביאור הענין אלו הנקודים ונאמר כי הנה נודע שהנקודות מספרם ט' כנז' בס' התקונין בתקון ע' והם קמ"ץ פת"ח ציר"י סגו"ל שב"א חול"ם חירי"ק קבו"ץ שור"ק בוא"ו והם מתחלקים בבחי' ט' ספי' מכתר עד יסוד כנז' שם וכמו שביארנו בטעמים שנתחלקו לג' חלוקות עליונות ואמצעיות ותחתונות כן הנקודות מתחלקות לג' חלוקות אלו כי החול"ם הוא עליון על האות והשור"ק אמצעי וכל ז' נקודו' אחרות הם תחתוני' למטה מן האות וכמו שנבא' ענין זה למטה והנה כל ז' נקודות אחרונו' כלם הם בציור יודי"ן חוץ מב' נקודות ראשונות שהם קמ"ץ (בדפו"י ע"ד) ופתח שיש בהם ציור ב' וי"ן ואם נספור כל היודי"ן אשר יש בז' נקודות התחתונות יהיו י"ג יודי"ן ועולים בגי' ק"ל כמנין עי"ן להורות מקום מוצאם כי מן העין יצאו כנז' ומספר הקמץ והפת"ח הם יו"ד וב' וי"ן שמספרם כ"ב והוא רמז אל כ"ב אותיות אשר מהם נעשו הכלי' של אלו הנקודות כלם ואם תשאל איך נרמזו הכלים הגרועים שהם ענין האותיות בשתי הנקודות היותר עליונות מכלם והתשובה היא כי מאלו הב' נקודות עליונות שהם כתר וחכמה של הנקודי' נעשו הכלים אל כל הנקודות והם המציאו והולידו כלים לכל הנקודות אשר למטה מהם. עוד טעם שני והוא במה שיתבאר למטה כי הז' נקודים תחתונים הם הז' מלכים שמתו ונשברו הכלי' שלהם כי שבירתם זו היא מיתתם ונשארו אורותיהם שהם ז' הנקודות בעצמם מגולים בלתי כלים אבל ב' הנקודות ראשונות לא מתו ונשארו מתלבשים תוך הכלים שלהם ולכן נרמזו נקודותיהם בבחי' מספ' כ"ב אותיות שהם בחי' הכלים והנה הקמ"ץ הוא בכתר והכתר הוא טעמים כנודע והפתח בחכמה והחכמה היא נקודות כנודע ולכן נקראים ב' נקודות אלו באלו השמות קמ"ץ ופת"ח להורות אל מה שאמרנו לעיל והוא כי בעוד שלא נאצלו רק הטעמים של ההוי"ה דס"ג המתחלקות באזן וחוטם ופה היו האורו' ההם קמוצו' וסתומי' וכאשר נאצלו הנקודות שהם בחי'

חכמה הנקראת עין ונקראת נקודת פת"ח אז היו האורות בפתיחו דעיינין ולכן נקראת פת"ח ובזה נבא עתה אל ביאור הפסו' הנז' לעיל פקח עינך וראה וכו' כי בהאציל את אורות העין שהם עולם הנקודים אז היה בפתיתו דעיינין ובהסתכלות ראיה וזהו פקח עינך וראה והנה נתבאר כי כל בחי' אלו הם בהוי"ה דס"ג ונודע כי הוי"ה דס"ג היא בספי' בינה הנקראת גבורות דמינה דיני' מתערין ולכן בטול ומיתת המלכים אלו היה באורות הוי"ה דס"ג הכולל' ולא עוד אלא שהיה אף גם בפרטות ס"ג שבס"ג כנז' לעיל כי גם הוי"ה זו דס"ג נתחלקת לטעמים נקודות תגין אותיות שהם בחי' ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן ונמצא כי הנקודות דס"ג הם ס"ג שבס"ג והם עיקריות הוי"ה דס"ג ולכן אירע בהם בטול ומיתת המלכים וזהו סוד פסוק (עיין בשער הפסוקים בפ' זה) הכל ס"ג יחדיו נאלחו כי בבחי' הוי"ה דס"ג אירע ענין מיתה ובטול המלכים וגם לשון ס"ג עצמו מורה ע"ז מלשון נסוגו אחור שהוא מיתת המלכים והסתלקות אורותיהם מכליהם והנה גם שם עי"ן מורה על הוי"ה דס"ג על דרך מה שביארנו באזן ובחוט' ובפה והענין כי בחי' ס"ג באזן וחוטם ופה היא הוי"ה דמלוי ס"ג אבל בחי' ס"ג שבעין היא ענין ג' שמות אהי"ה שהם בגי' ס"ג ג"כ ואינה בחי' הוי"ה דס"ג עצמה וזו היא בחי' ס"ג אשר בעין והנה כל שם אהי"ה מאלו הג' לוקח כל בחי' הכ"ב אותיות הנרמזים בב' נקודות קמ"ץ ופת"ח כנז' לעיל כדי לעשות מהם כלים ע"י הסתכלות העין בהם ונמצא כי בהצטרף כ"ב אותיות עם כל שם אחד של אהי"ה יהיו ג' פעמים אהי"ה וג' פעמים כ"ב אתוון ס"ה בגי' עי"ן (נלע"ד עם הכולל) והרי נתבאר איך יש בחי' ס"ג בעין וזהו ענין הפסוק הנז"ל פקח עיניך וכו' כי ג' פעמים הוי"ה דס"ג אשר באזן וחוטם ופה הם בגי' פק"ח עם הכולל ואחריהם באו בחי' האורות מן העינים וזהו עיניך וגם במלת עיניך נרמזו ג' שמות אהי"ה הנז' כי כל שם מהם במלוי יודי"י והוא בגי' עיניך עם הכולל והענין הוא כי שם אהי"ה דיודי"ן בגי' קס"א ועיניך עם הכולל בגי' קס"א נמצא כי ס"ג הראשון נרמז במלת פקח כמו שביארנו וס"ג השני נרמז במלת עיניך אשר היה בו מיתת המלכי' ושממותם וזהו וראה שממותינו כנז"ל:

חלק ד

דרוש ד' בעולם הנקודים

ונבאר עתה ענין יציאות אורות אלו הנקראים נקודי' מן העיני' ואח"כ נבאר בפרטות עצמם הנה נתבאר לעיל כי אורות עולם העקודים שיצאו מן הפה דא"ק נתפשטו משם ונמשכו עד מקו' הטבור של א"ק חוצה לו גם נתבאר כי עיקר האורות יוצאים דרך האזן והחוטם והפה אבל ודאי כי דרך נקבי העור יוצא להם אור מתוך א"ק ומאיר להם תמיד דרך דפנות גופו לחוץ והנה כשעלה ברצון המאציל להאציל עולם הנקודים וכוונתו

היתה לעשות להם בחי' כלים כדי שיהיה כח בעולמות התחתונים לקבל אור העליון כמבואר בדרושי' הקודמים וראה המאציל א"ס כי עדיין אין כח ויכולת בתחתוני' לקבל האורות האלו היוצאים דרך נקבי העינים אשר הם מתפשטי' ממקום הטבור של א"ק ועד רגליו כמו שיתבאר ולכן קודם שהאציל האורות האלו היה עוד צמצום ב' אחר בא"ק על דרך הצמצום הנז"ל בא"ס והוא (בדפו"י ד" י"ט ע"א) שכל האור שהיה מתפשט בתוך פנימיותו של א"ק הזה ממקום טבורו ולמטה העלהו למעלה ממקום הטבור בחצי גופו העליון ונשאר מקום הנז' מן הטבור ולמטה בלי אורות והמשכיל יבין וידמה מלתא למלתא איך בכל העולמות הנאצלים תמיד המאירים בעול' שלמטה מהם הם בחי' חצי תחתון דתפאר' ונה"י כי הרי מצינו איך חצי תפאר' ונה"י דז"א מאירים בנוקביה ונה"י דא"א ואו"א מאירים לז"א ונה"י דע"י לא"א וכן התפארת ונה"י דזה א"ק מאירים לע"י ולכל עולם האצילות כמו שיתבאר. עוד מזה יתבאר לך כי בכ"ז הוצאת אורות להאציל' צריך ענין הצמצום כנז' בדרושים הקודמי' וג"כ יתבאר למטה במקומו איך גם א"א צמצם אורו' נה"י שלו כדי להאציל את ז"א ונוקביה ודי למבין. והנה אחר אשר א"ק צמצ' אורותיו אשר מטבורו ולמטה והעל' למעל' כנז' אז עשה חד פרסא ופרוכת וקרום מפסיק בפנימיות גופו במקום טבורו לרחב הגוף באמצעו להפסיק בין חציו העליון לחציו התחתון וע"י כן נשאר כל האור ההוא שעלה למעלה על גבי הפרסא וזהו סוד מה שאמרו בס"ה בפ' בראשית דל"ב ע"ב על פסוק ויאמר אלהים יהי רקיע וגו' אר"י אית קרומא במציעו מעוי דב"נ דאיהו פסיק מתתא לעיל וכו' ורזא דא והבדילה הפרוכת לכם וגו' גם בריש אדרת נשא דקכ"ח ע"א תנא עתיקא דעתיקין טמירא דטמירין עד דלא זמין תקונוי דמלכא וכו' ופריס קמיה חד פרסא ובה גליף ושיער מלכין וכו' גם זהו מה שאמרו בס"ה ובסה"ת דאית חד פרסא בין א"ס אל ספי' הכתר והענין הוא כי כמה גלגלתין אית דלית לון חושבנא כנז' באדרת נשא דקכ"ח ע"ב וכל כתר שבכל בחי' מהם יהיה נפסק ע"י חד פרסא עד"מ הנה כתר דז"א יהיה הפרסא של אימא מפסקת אליו וכן על ד"ז הכתר של כל עולם האצילות יהיה נפסק ע"י זו הפרסא של א"ק והנה כאשר האור הנז' עלה כלו בחצי התפארת העליון דא"ק על גבי הפרסא נתרבה האור אשר שם מאד יותר מבתחלה ונעשה האור הזה שעלה בחי' מיין נוקבין אל בחי' הטעמי' של ס"ג שהם אורות האזן והחוטם והפה אותם אשר הם שרשיים ופנימיים בתוכ' ולא אל האורות היוצאים משם ולחוץ אלא לאורותיה' הפנימי' שבתוכ' עצמם ואז ע"י מ"ן אלו שעלו אל הטעמי' דס"ג אז נזדווג בחי' ס"ג עם בחי' ע"ב שהיא בגלגלתא דא"ק כנז"ל ומכח זווג ההוא נמשך אור חדש מהם וירד למטה ובקע הפרס' הנז' וירד למטה ממקום הטבור עד סיום הרגלים

תמורת האור הראשון שהיה שם תחלה אשר הוא היה בחי' נקודו' דס"ג ועלה ע"ג ההיא פרס' ועוד לא ירד כי שם נשאר תמיד בחצי הגוף העליון והאור החדש הוא אשר ירד עתה למטה מן הפרס' והרי נתבאר מה שנתחד' בבחי' האורות הפנימיי' שבתוך א"ק והבן זה היטב ונבאר עתה בחי' האורו' המתפשטי' מהם ויוצאי' לחוץ ע"ד שנתבא' בשאר אורות העליוני' של הטעמי' והנה האור הראשון אשר עלה מלמטה ע"ג ההיא פרסה שם נשאר שרשו תמיד בפני' ומשם נתפשטה הארתו ויצאה לחוץ וגם היא מתת' לעילא ויצא דרך נקבי העיני' של א"ק ומשם נשתלשל וירד ונתפשט עד סיום רגלי א"ק בחוץ והנה בחי' האור הזה בהיותו נמשך עד מקום הטבור הנה הוא נכלל ומובלע תוך אורות העקודי' היוצאי' מן הפה המתפשטי' עד מקו' הטבור כנז"ל ולכן אינינו עולה בשם אבל בהיותו נמשך משם מן הטבור ולמטה אז שם נקרא עולם הנקודי' המתפשט ממקו' הטבור עד סיום הרגלי' גם אותו האור החדש שבקע וירד דרך הפרס' למטה עד סיום הרגלי' תוך פנימיות א"ק גם הוא מוציא הארתו לחוץ ובוקע הכלים ההם ויוצא לחוץ וגם הוא מאיר בנקודי' הנז' אשר מבחוץ ונמצא כי גם זה האור החדש הוא יורד בתחלה תוך פנימיות א"ק ובוקע ההיא פרסא ויורד למטה עד סיו' רגליו ואח"כ בוקע הכלי' ההם שהוא בחי' גופו מן הטבור ועד סיום הרגלי' ויוצא הארתו לחוץ ומאיר בעול' הנקודי' וזהו סוד מה שאמרו בס'התקונין דשוי חד פרסה בין כת' לעילת העילות כנז"ל והענין הוא כי כל המאציל למי שלמטה ממנו נקר' בבחי' עילת העילות והכתר של הנקודי' הוא נאצל מזה המאציל ויש ביניהם ההיא פרסא כנז' והרי נתבאר איך עולם הנקודי' נעשה מב' בחי' אורו' הנז' מאור' הנקודו' אשר מקומם היה מן הטבור דא"ק ולמט' בפנימיותו ומאור הפנימי שירד מן הטבור ולמטה אחר שעלה אור הנקודו' הנז' הפנימי למעלה מן הטבור ואז אור הנקודות יצא דרך העיני' ונתפשט מן הטבור ולמטה מבחוץ ואור החדש הפנימי מוציא הארתו דרך נקבי העור מהטבור ולמטה בחוץ ולא דרך העינים וב' אורות אלו שבחוץ מן הטבור ולמטה הוא הנקרא עולם הנקודי' אבל האור שיצא מן העינים הוא לבדו עולם הנקודי' ואור החדש מאיר בהם ונכלל בהם להקרא נקודים כמותם ואמנם היו כאן ב' פעולות אחת היא הצמצום הנזכר והיא עליית האור הנז' לעיל מן הטבור ולמעלה והב' היא נתינת אותה הפרסא במקום ההוא וכבר נתבאר לעיל כי סבת הצמצום היה כדי שיוכלו התחתונים לקבל האור האמנם פעולת הצמצו' היתה לצורך עולם (בדפו"י ע"ב) האצילות הוא הנעשה אח"כ מעול' הנקודי' כשנתקנו כמו שיתבאר וע"י הצמצו' שהוא עליית אור הנקודות בפני' למעלה מן הטבור הספיק להיות יכולת בעול' האצילו' לקבל האור להיותו עומד מן הטבור ולמטה וכבר האור שלהם הפנימי עלה למעלה כנז'

אבל עדיין לא הספיק זה לכשיהיה כח גם בעול' הבריאה שלמט' מן האצילות לקבל אור עליון ולכן הוצרכה פעולת הפרסא כי ע"י הפרסא נתמעט האור שעלה מעוט ב' וע"י כך היה יכולת בעולם הבריאה לקבל האור העליון כאשר יהיה נברא אח"כ בעתו ובזמנו. ובזה תבין מה שנתבאר אצלינו איך הונח פרסא ומסך מבדיל בין עול' האצילות אל עול' הבריאה באופן כי הצמצו' והפרסא היו לצורך האצילות ולצורך הבריא' עוד היה בחי' אור ג' בעול' הנקודי' והוא כי בהיות אור ראשון של הסתכלו' העין יורד ונמשך למטה דרך אורות העקודי' היה פוגע בהם ומסתכל בהם ולוקח משם גם בחי' אור מאורות האזן והחוט והפה ועושה ממנו בחי' כלי' אל עולם הנקודי' שמאור ראשון כמו שנבאר:

חלק ה

דרוש ה' בעולם הנקודים

ונבאר עתה בחי' אלו האורות הנז' שמה' נעשו עולם הנקודים ונתחיל בענין אור זה הג' הנז' לעיל הנמשך מהסתכלות אור הראשון היוצא מן העין בעקודי'. דע כי להיות שנתבאר למעל' כי אורות האזן נמשכי' ומתפשטי' עד סיום שבולת הזקן ואורו' החוטם עד החזה ואורות הפה עד הטבור והנה שם במקום שבולת הזקן נמצאים יחד ג' בחי' הנז' והם אורות האזן והחוט' והפה וכאשר אור הראשון של העין יורד גם הוא עתה דרך שם הנה מוכרח הוא שמתערב עם ג' אורות הנז' ואז לוקח מהם בחי' אור להאיר למטה בנקודים כנז' לעיל והנה הנקודים הם י' כנודע ומן האור שלקח אור הסתכלות העין בהתפשטו כנז' ממה שלקח מן המקו' שיש מן מקו' העין עד שבולת הזקן אשר יש בו ג' בחי' דאזן וחוט' ופה הנה ממנו ניתן אל ג' ראשונות שבעול' הנקודי' ומן האור שלקח מהסתכלות הנז' מאורות הנז' ממקו' שבולת הזקן עד הטבור אשר אין בהם רק ב' בחי' והם חוטם ופה לבד הנה ממנו ניתן אל ז' תחתונות שבעול' הנקודי' ונמצא כי היה יתרון אל ג' נקודות הראשונות כי הם לקחו הארה מג' אורות אזן חוטם פה הנמצאי' יחד למעלה עד מקו' שבולת הזקן אבל הז' נקודו' תחתונו' שלא לקחו רק ההארה אשר משבולת הזקן ולמטה נמצא שחסר מהם בחי' אור אזן ואין להם רק ב' אורות שהם חוטם ופה ולכן אלו נקודות הראשונות לא נשברו הכלי' שלהם כמו שיתבאר לקמן אבל הכלי' של הז' תחתונות שחסר מהם הארת האזן נשברו להיות' גרועי' מן הג' ראשונות כנז' כי הכלי' שלה' יש בהם הארה גדולה וחוזק גדול ויכולי' לקבל האור שלהם לפי שלא נעשו אלו הכלי' אלא מהסתכלו' העין אשר הוא עושה את הכלים האלו כנז' עוד יש חלוק בג' נקודות הראשונו' בעצמ' והוא כי אלו הג' אורו' שהם מחוברים יחד עד שבולת הזקן הם נחלקי' באופן הזה כי נקוד' הכתר לוקח מאור האזן עצמה ומכ"ש שנכללי' עמה גם אור

החוטם והפה ונקודת חכמה לוקחת מאור חוטם ונקוד' בינה לוקח' מאור הפה ולכן גם בהם עצמם היה בהם שנוי בעת שביר' הכלי' והוא כי הכתר אשר יש לו ממשות האזן עליונה נתקיי' כלו ולא נשבר האמנם להיות שאינו לוקח אור האזן אלא ברחוק מקום בהיותו למטה בשבולת הזקן כי מה שלמעלה מזה מתפשט לב' צדי הפנים דרך האזני' ואמנם אור העין מתפשט ביושר ואינו פוגע באור האזן עד שיגיע אל מקום שבולת הזקן המכוון ביושר כנגד אור העינים ולכן כיון שאינו פוגע בו אלא בריחו' מקום יש בו קצת חסרון ונשבר גם הוא שבירה מועטת כמו שיתבאר למטה אבל או"א אינם לוקחי' אלא מאור החוטם והפה לבד כנז' אבל מאור האזן אינם לוקחים אלא הארה בעלמ' ונמצא שיש בהם ב' חסרונות האחד הוא שאינם לוקחים האזן האור ממש רק הארה בעלמא והב' הוא כי אפי' הארה זו אינם לוקחים אותה אלא בריחוק מקום ואינם כמו הכתר בעצמו שאע"פ שלוקחו ברחוק מקום לוקח ממשות האור עצמו ולכן היה בו שבירה אלא שהיא מועטת כנז' אבל או"א שאינם לוקחים אור האזן אלא ברחוק מקו' ולא עוד אלא שאינו רק הארה בעלמא לכן היתה בהם שבירה יותר גדולה והיא שבחי' האחו' של הכלים שלהם נשברו ונפלו וז' תחתונות שהם בחי' זו"נ שלא לקחו הארת האזן אפי' הארה בעלמא אפי' בריחוק מקום ולכן נשברו הכלים שלהם לגמרי אחור ופנים הרי הם ג' מדריגו' ולכן תמצא בפסוק והארץ היתה תהו ובהו שהוא מדבר בענין שבירת הכלים של עולם הנקודים כנודע נרמזו בו ב' פעמים תהו אחד מפורש באמרו והארץ היתה תהו והב' הוא למפרע בראשי תיבות "והארץ "היתה (בדפו"י ע"ג) "תהו ראשי תיבות תהו ומלת תהו המפורש בכתוב והוא ביושר הוא כנגד ז' המלכים דזו"ן שנתבטלו אפי' הפנים שלהם שהם כנגד היושר ותהו הנרמז בראשי תיבות למפרע הוא כנגד האחוריי' של כלים דאו"א שנשברו כי כל בחי' אחור' הם למפרע ולא ביושר: **ונחזור** עתה לבאר ענין אור זה הג' הנמשך מפאת הסתכלות אור העיני' היורד למט' והוא אור הראשון הנק' נקודים המתפשט דרך אורות האזן והחוט' והפה ובכח הסתכלותו בהם שואב מהם אור אחד לצורך הנקודי' עצמם הנעשי' מזה האור הראשון הנה ג' אורות אזן וחוטם ופה הם אשר מהם שואב אור העין בהסתכלותו בהם ומה שלוקח מכל צד ימין הם אורות ומכל צד שמאל הם כלים ונודע כי יש באורות ב' בחי' והם אור פנימי ואור מקיף וכן בכלים ב' בחי' והם פנימיות וחצוניות הכלי כנז"ל בדרושי' הקודמי' והנה מה ששואב אור העין בהסתכלותו באורו' האזן מה שהוא ביושר רוצה לומר כנגד הסתכלות העין ממש והוא במקו' שבולת הזקן מצד ימין הוא אור מקיף ומה שהוא אל הצדדי' מצד ימין הוא אור פנימי גרוע מאור המקיף ועל ד"ז מה שהו' כנגד יושר הסתכלו' העין בשבולת הזקן בצד

שמאל הוא חצוניות הכלי ומה שהוא אל הצדדים מצד שמאל הוא פנימיות הכלי שהוא בחי' גרועה יותר מן חצוניותו כנודע וכנז"ל ומה שלוקח מן החוטם מתחלק באופן אחר והוא כי מה שלוקח ממנו קודם שיגיע עד מקום הפה מצד ימין הוא אור מקיף ומה שהוא מן הפה ולמטה מצד ימין הוא אור פנימי ועל ד"ז בצד שמאל לבחי' חצוניות ופנימיות הכלי ומה שלוקח מן הפה גם הוא מתחלק על ד"ז והוא כי מה שלוקח ממנו עד שיגיע אל מקום שבולת הזקן מצד ימין הוא אור מקיף ומה שהוא משבולת הזקן ולמטה מצד ימין הוא אור פנימי ועל ד"ז בצד שמאל בחי' כלים בחצוניותם ופנימיותם:

ועתה נבאר אור האחר החדש איך גם ממנו נמשך הארה אל הנקודי' כנז"ל הנה הי' נקודי' הנז' שהם אור העיני' נתפשטו מן הטבור ולמטה בחוץ כנז"ל והיה כדמיון התפשטות פרצוף ז"א דאצילו' בהלבישו על גבי פרצוף דא"א מטבורו ולמטה ועי"ש אבל יש בזה הפרש אחד כי הז"א מלביש את א"א מטבורו ולמטה עד סיום רגליו בהשוא' מכל סביבותיו אבל אלו הנקודים אינם מתפשטי' רק דרך פנים דא"ק וזו עיקר התפשטות הארתם אבל גם מתפשטת קצת הארה מועטת מבחי' נקודי' אלו מן האורות והכלי' שלהם ומלבישי' אותו סביבותו ג"כ על דרך שנתבאר באורות אזן וחוטם ופה אבל עיקר ההארה אינה אלא דרך פנים וכבר נתבאר סדר התפשטות' של ז"א בא"א שהוא כי הכתר מלביש חצי תחתון דתפארת שבו מטבורו ולמטה עד סיום הגוף וחב"ד מלבישים ג' פירקין ראשוני' דנה"י של אריך וחג"ת לג' אמצעיי' ונה"י לג' פירקין תתאין וכן הענין עצמו אל הנקודי' המלבישי' את א"ק מטבורו ולמטה: **ונחזור** לענין אור החדש שבפנימיות א"ק מטבורו ולמטה כי הנה הוא בוקע דפנות הכלי' והגוף של א"ק ויוצא לחוץ דרך גומות השערות ומאיר אל י' נקודים הנזכרי' שנתפשטו שם ואמנם ב' אורות גדולים בגלוי יוצאים מן האור החדש הנז' לחוץ והוא אור יוצא מן נקב הטבור ולחוץ ואור היוצא מנקב פי היסוד ולחוץ וגם יצא דרך האחו' כנז"ל ועי"ש איך ג' הכלי' ואורו' אלו יוצאים בשוה. ונלע"ד פירושו שאינם מתענלי' כאורות נקבי השערו' אמנם יוצאים ביושר והיה ראוי שיהיו כאן ג' אורות של הבלי' יוצאים כנגד אותם הג' עליונות שקבלו מן אח"פ למעלה כנז' אבל לפי שאור האזן נחסר מן או"א כנז"ל לכן ג"כ נחסר הבל אחד כנגד אור האזן שנחסר ולא יצאו כאן רק ב' הבלי' מהטבור ויסוד כנגד אור החוטם והפה אשר מהם לקחו או"א למעלה וגם עתה מקבלי' הם מאלו הב' הבלים ואמנם ז' נקודי' תחתונים שלא לקחו אור החו"פ אלא למטה ממקום שבולת הזקן שהוא ממקו' גופו דא"ק לכן גם עתה מזה האור החדש לא יצא להם הארה בבחי' הבלים מורגשי' ע"ד הבל הטבור ויסוד אבל נרמזו בסוד ויפוזו זרועי ידיו שהם ענין י' טיפין שיצאו מיוסף הצדיק

כנודע ויצאו מי' צפרני רגליו והם עצמם בחי' המלכי' שמתו כנודע כי בטול המלכים היה לפי שלא נתקן חבור אדם זו"נ כחד' וזה עצמו הוא ענין י' טיפי הזרע שיצאו מיוסף בלי נקבה וזהו סוד מה שאמרו רז"ל במס' שבועו' היה משמש עם הטהורה ואמרה לו נטמאתי ינעוץ צפרני רגליו בקרקע וכו'. והטעם הוא כדי שיתפשט הזרע דרך שם ויצא דרך הצפרנים ואע"פ שההבלים היוצאי' מצפרני הרגלי' הם י' ואלו הנקודים אינם אלא ז' מלכים בלבד כנודע הענין הוא במה שביארנו לעיל כי ז' מלכים נשברו כליהם פני' ואחו'. עוד יש שני אחוריי' דאו"א הרי הם ט' בחי'. עוד יש בחי' עשירי' והיא כי גם נקודת הכתר יש לה ענין הנה"י שלו שמתפשטי' תוך או"א ליעשות להם מוחין ע"ד נה"י דאו"א הנעשי' מוחין לז"א וגם אלו הנה"י דכתר נשברו בשבירת האחוריי' דאו"א הרי הם י' בחי' והם י' הבלי' שיצאו מי' (בדפו"י ע"ד) צפרני הרגלי' כנז' והנה חסרון אור האזן העליו' שנחסר מן הנקודי' הנז' זה גרם אל היות י' הבלים יוצאי' למטה דרך הצפרני' וממנו נמשך גרמה אחרת והיא ענין בטול ומיתה שאירעה בהם והכל נמשך מחסרון אור האזן כנז'. ונלע"ד כי גם הבחי' העשירית שהם נה"י של הכתר שגם הם נשברו הסבה היה לפי שאע"פ שהוא קבל אור האזן אמנם היה בריחוק מקום כנז"ל. ונחזור לבאר ענין ב' ההבלי' שיצאו מן הטבור והיסוד להאיר בכתר ובאו"א. הנה נתבאר לעיל כי כמו שהטעמים נחלקי' לג' חלוקות גם הנקודות כן עליון ואמצעי ותחתון והנה הנקודה עליונה היא החול"ם כנודע והיא בחי' ההבל היוצא מן הטבור המאיר אל כתר דנקודי' העומד שם כנז' ונודע כי הכתר איהו חול"ם על תפארת והנקודה האמצעית היא השורק בוא"ו שעומדת באמצע האות והיא בחי' ההבל היוצא מפי היסוד כנודע כי נקודת שורק בוא"ו היא ביסוד כנז' בס' התקוני' תקון ע' ונמצא כי נקודת השורק שהוא באמצע האות היא ביסוד כי הוא עומד באמצע בין נו"ה והבל היוצא ממנו נקרא שור"ק והנה זה ההבל של היסוד נחלק לב' כי אות יו"ד של נקודת השורק היא לאבא כי גם הוא בחי' י' ראשונ' של ההוי"ה כנודע ואות ו' של נקודות השור"ק היא לאימא וכוונתה היא לשתוציא אח"כ אימא את ז"א כלול מו' קצוות וזו היא בחינת ו' זו שלוקחת אימא וההבל היוצא מצפרני הרגלי' נקודות שתחת האותיו' הם נית' אל ז' נקודות תחתונו' ואל ב' אחור דאו"א ואל בחי' נה"י דכתר המלבש בסוד מוחין תוך או"א כנז" ויש בזה מקום שאלה והוא כי בכ"מ נעשה הדעת של התחתון מן היסוד של העליון כמו שמצינו שהיסוד דאו"א נעשה דעת בז"א וא"כ גם פה הוא כן כי היסוד של א"ק הוא דעת של עולם הנקודי' והנה הדעת הוא למטה מאו"א וא"כ איך הבל היוצא מן היסוד דא"ק ניתן לאו"א ולא עוד אלא שאין הבל זה יוצא אלא מסוף היסוד אבל הענין הוא במה שנעורר אותך על כלל אחד והוא כי הנו"ה

כל אחד יש בו תלת פירקין ולעול' היסוד שבאמצעם הוא יותר גבוה מן התרין פירקין עילאין דנו"ה וכפי זה מוכרח הוא שהדעת הנעשה מן היסוד כנז' יהיה גבוה למעלה מאו"א וכן הוא הענין כאן ולכן ההבל היוצא מסוף א"ק מקבלים אותו או"א אשר הם למטה מן הדעת אבל שם בז"א הדעת שלו למטה מחכמה ובינה שבו לפי שכאשר אימא מתפשטת להכניס נה"י שבה בראשו לעשות בו תלת מוחין חב"ד אינה זקופה מעומד אמנם ארכינת עצמה ויתבא רביע' על בנין בסוד והאם רובצת על האפרוחי' ואז רישי ירכין נגבהי' למעלה מן היסוד וע"י כן דעת דז"א הוי לתתא מחכמה ובינה שבו והבן כלל זה היטב. ודע כי עיקר הי' נקודים הם אותם האורות ראשוני' עליוני' היוצאים מן העיני' דא"ק ולחוץ הם מתפשטי' למטה מכנגד הטבור עד סיום הרגלי' ומן האור החדש שבפנימיות א"ק מטבורו ולמטה יוצא אליהם, אור ומאיר בהם אבל עיקרם של הנקודים אינם אלא האורות הנז"ל. ונראה לי כי מן אורות העין נעשו העגולי' של הנקודים ומן אור החדש דרך מבור ויסוד וצפרני רגלים יוצא יושר הנקודי' כנז"ל זולת יושר שמן המצח והעגולים והיושר שניהם נשברו ע"כ:

חלק ו

דרוש ו' בעולם הנקודים באופן יציאתם

ועתה נבאר אופן יציאתם של אלו הי' נקודות דע כי יציאת' היתה הפך מיציאתם של עולם העקודי' כי שם יצאו ממטה למעלה כי מלכות שבהם היתה יוצאת בראשונה והכתר שבהם יצא באחרונה אבל כאן בעולם הנקודי' היה להפך כי נקודת הכתר יצא תחלה ואחריו החכמה וכו' והמלכות אחרונה לכלם והנה כשיצא תחלה נקודת הכתר היו כל הט' אחרונות כלולות בו ואח"כ יצא החכמה במקום הראוי לה וח' אחרונות כלולות בה ואח"כ יצא בינה והז' כלולות בה ואז היתה נקראת אם הבנים ואח"כ יצא החסד ובו כלולי' כולם וכן כולם עד"ז עד שיצא המלכות באחרונה. עוד היה שנוי אחר כי בעולם העקודים יצאו בתחלה האורות ואח"כ נתהוו ונעשו הכלים שלהם כנז' שם אבל כאן בעולם הנקודי' יצאו תחלה בחי' י' הכלים שלהם זה למטה מזה כל א' בפ"ע וכבר נתבאר למעלה אופן עשייתם איך נעשו ע"י הסתכלות אור העין בג' אורות דאח"פ ואח"כ יצאו האורו' ע"ד הנז"ל כי בתחלה יצא אור הכתר וכל הט' אורות כלולי' בו ונכנסו תוך הכלי של הכתר ואח"כ נכנס אור החכמה בכלי שלו ובו היו כלולים הח' אורות וכן עד"ז עד אור המלכות ודע כי כאשר התחילו ונכנסו כלם תוך הכלי של הכת' היה כח בכלי ההוא לסבול כלם ולא נשבר וכן כשיצאו משם ט' האורות התחתוני' ונכנסו בכלי החכמה היה כח בכלי ההוא לסבול כלם ולא נשברו וכן כשיצאו משם ח' האורות

ונכנסו תוך כלי הבינה היה כח בכלי (בדפו"י ד ך' ע"א) לסבול כלם ולא נשבר. וטעם הדבר הוא לפי שאורות התחתונים בהיותם תוך אבא כלולי' בו במוח שבו בכח ולא בפועל כנודע וכן בהיות' אח"כ בתוך מעוי דאימ' בסוד עבור הם בטילי' אצל' כדמיון הבני' בהיותם עדיין בכח במוח אביה' או במעי אמות' שאינ' נערכי' בפ"ע ובטילים הם לנגדם ולכן לא נשברו הכלים של ג' ראשונות ודע כי בהיות הז' בנים בתוך הכלי של אימא היו שם בבחי' מ"ן מעוררים זווג עליון דאו"א והנה כאשר יצאו משם ז' הנקודות תחתונות הנקראי' בנים כנז' ועליה' נאמר אומללה יולדת השבע' וכל הכלי' שלהם נשברו והם הם הז' מלכים אשר מלכו בארץ אדום הנזכרי' בריש אדרת נשא:

דרושי שבעה מלכים

חלק א

דרוש שבעה מלכים

וזה מספרם דעת א'. חסד ב'. גבורה ג'. ת"ת ד'. נצח והוד הם תרי פלגי גופ' ונחשבים לא' והם ה'. יסוד ו' מלכות ז'. והנה בלע בן בעור הוא הראשון כנגד הדעת ונודע מה שאמרו חז"ל בלע הוא בלעם. וכבר הודעתיך בש' הפסוקי' בענין בלעם מה שאמרו רבותינו ז"ל ולא קם נביא עוד בישראל וגו' בישראל לא קם אבל באוה"ע קם ומנו בלעם. כי כמו שמשה רבינו ע"ה הוא בבחי' הדעת העליון דז"א מצד אבא כן בלעם היה הרע שבמשה והיה כנגדו בדעת שבקליפה ולכן נאמר בו ויוד' דעת עליון. יובב בן זרח הוא החס' ולכן נקרא בן זרח כי החסד נקרא אור כנודע: וחושם הוא הגבורה שהם סוד חמש גבורות ולכן חשם אותיות חמש והנה ר"ת חשם מארץ התימני ר"ת חמ"ה וס"ת מי"ץ וזהו סוד פסוק כי מיץ חלב יוציא חמאה

{**א"ש** נלע"ד שאין קפידה באו' א' המיותרת מחמא"ה לחמ"ה:} והם בחי' הגבורו' שהם ענין הדם המתהפך לחלב וחמאה בדדי האשה להניק את הוולד בהיותו מוצץ אותם ושאול מרחובו' הנהר הוא היסוד וטעם היותו נק'שאול הוא כי מבחי' זו היה שאול המלך שעליו נאמר והנה הוא נחבא אל הכלי' והסוד הוא במ' שיתבא' לקמן כי כאש' נשברו הכלי' של אלו המלכי' נסתל' מהם כל האורות ועמדו בעולם האצילות והכלי' ירדו בעולם הברי' ולא נשאר בתוכם זולתי רפ"ח ניצוצין דאורות להחיות' חיות מצומצם עד שיתוקנו ואמנ' בכלי היסוד נשאר בו עוד בחי' אור א' זולת בחינת רפ"ח ניצוצין כדי להחיות משם ולהאיר בכלי של המלכות לפי שהיא לית לה מגרמה כלום ובחי' האור הזה נקרא שאול המלך ולכן זכה למלוכה עם שאינו מזרע דוד לפי שכוונתו היתה להאיר

ולהחיות אז אל המלכו' ולהיו' כי בכל שאר הכלים לא נשאר בהם רק רפ"ח ניצוצין ובכלי היסוד נשאר בו עוד נוסף אור הנז' להאיר אל המלכות לכן נאמר עליו שהיה נחבא אל הכלים כי להיותו שם בזמן מיתתו ושבירת הכלים היה ראוי שיסתלק משם ולכן עמידתו והשארתו שם הוא כאיש הנחבא תוך כלי ההוא שלא יתגלה ענייננו ויסירוהו גם הוא משם והנה בכל אלו המלכי' לא נזכר בהם שמות אביהם זולתי בד' מלכים בלבד והם בלע בן בעור ויובב בן זרח והדד בן בדד ובעל חנן בן עכבור והטעם הוא במה שאנו עתידים לבאר לקמן איך בעת שבירת הכלים של ז' מלכים האלו שהם ז' הבנים היתה ג"כ בחי' שבירת אחורייי' דכלים דאו"א ונודע כי או"א מתחלקין לד' פרצופין והם חו"ב וישסו"ת ולכן לא הוזכרו רק ד' אבו' בלבד ולהיות כי הכלי' של הבנים מתו לגמרי וירדו אל הבריא' אבל כלים דאחו' דאו"א נתבטלו בלבד אבל לא מתו כי נשארו בעולם האצילו' אלא שהיו למטה ממקו' מדריגתם כמ"ש ולכן לא נז' ד' אבות רק בזמן המלוכ' כמו שנז' וימלוך בלע בן בעור וכן בשא' אבל בזמן המית' לא הוזכרו כמו שאמ' וימת בלע ולא נזכר שם אביו וכן בשאר ולא נזכרו אלא בזמן המלוכ' להורו' כי היה לאביה' שייכו' עם בניה' ולכן נתבטלו אבל לא מתו כנז' ולמטה בענין שבירת אחו' דכלים דאו"א יתבאר לך למה הזכרת האבות היה באלו הד' מלכים בפרטות כי בעת היותם מולכים אירע בטול אחו' האבות אמנם קשה בענין חושם שהוא הגבור' כי הנה יתבאר לקמן כי הוא המעורר אחו' דאימא והוא הגורם בטולם וא"כ היה ראוי שבו יזכר שם אביו אבל הענין הוא לפי שאין ענין קריאתו. בשם בן על שם אמו אלא על שם אביו ולפי שחשם הוא גבורה נוקבא לא נזכר בה בן פלוני וענין הדד בן בדד טעמו הוא כי הנה התפארת אשר בו בחי' החזה שבו מקום ב' הדדים ולכן נרמזה ב' פעמי' דד א' בו וא' בשם אביו וזהו הדד בן בדד גם בדד רו"ל ב' דד פי' שני דדים וביאור הענין הוא כי הנה נודע שלפעמי' כל ד' פרצופין שיש באו"א מתחברים לב' כי חכמה עם ישראל סבא נעש' פרצוף א' ובינה עם תבונה פרצוף א' ובהיותם עד"ז נמצא בשליש העליון של התפאר' דז"א הנקרא הדד בן בדד שם עומדים מתלבשי' ב' הדדים של הבינה ולכן נקרא התפארת בשם הזה להורו' כי בזמן שמלך ומת המלך הזה אז צמקו דדי האשה שהם אימא עילאה מלהניק כדרך האש' שבמות בנה דדיה צומקים: (בדפו"י ע"ב)

ונחזור בענין צאת ז' המלכים הנז' דע כי בתחלה יצאו כלם כלולי' באור הדעת הנקרא בלע ונכנסו כלם בכלי שלו ובהיותם למעלה באבא או באימא היו בטילים כנגדם כי הם כדמיון הבנים הבטלים באורות או"א ולכן היה כח בכלים דאו"א להחזיקם ולסבל' אבל עתה אשר אלו המלכי' הם בחי' ו"ק דז"א אשר כל א' מהם גדול בערך חבירו ואין

זה טפל לזה ולכן אין כלי של כל א' מהם יכול לסבול רק אור עצמו בלבד ולכן כאשר נכנסו יחד כלם בתוך הא' מהם נשבר הכלי ההוא כי לא יוכל לסובלם ולכן נשבר עתה הכלי של הדע' וירד למטה בעולם הבריא' והאור נשאר באצילות. אח"כ יצאו ו' האורות בכלי של החסד וגם הכלי הזה לא יכול לסובלם ונשבר גם הוא. אח"כ ירדו ה' אורות בכלי הגבו' וגם ירד עמה' בחי' הרשימו של החסד ועניינו הוא במה שנתבאר אצלינו כי כל א' מן הה' ספי' אשר מחסד ועד הוד נותן רשימו א' בספי' היסוד ולכן נקרא היסוד כל בגין דכליל לכלהו ה' ספיראן מחסד עד הוד ונמצא כי ברדת האורות הנזכרים יורד ג"כ בחי' רשימו חד מכל ספי' מהם לתת אל היסוד ונשבר גם כלי הגבור'. אח"כ ירדו הד' אורות וב' רשמים א' מספי' החסד וא' מספי' הגבורה לתת אח"כ ביסוד ונכנסו בכלי התפאר' וגם הוא נשבר וכן עד"ז הדבר הזה נוהג הולך עד שנמצא כי אח"כ ירדו שני האורות וד' רשמים בכלי היסו' לפי שרושם הנו"ה נק' א' לסיבה הנז' דהוו תרי פלגי גופ' ולא יכול לסבלם ונשבר גם הוא. ואח"כ ירד אור המלכות לבדה בכלי ועם כ"ז לא יכלה לסבלו ונשבר גם הוא והטעם הוא במה שהודעתי' לעיל בדרוש העקודי' כי כאשר שם חזרו אורותיה' להכנס בכלים שלהם נשאר אור הכתר בשרש העליון ולא חזר ונמצא כי באו האורות שלא במקומם אור חכמה בכלי הכתר וכו' עד אור מלכות בכלי היסוד ונשאר כלי של המלכות ריקם ונתבאר שם כי זהו טעם היות לעולם המלכות נקראת דלה ועניה אספקלריא דלית לה מגרמא כלום לפי שהאור שבא אח"כ לתוכה אינו האור שלה עצמה הראשון אבל הוא אור א' חדש מכח זווג או"א כנז"ל וזהו אומרו דל"ל מגרמה כלום פי' שאינו אור שלה רק אור נמשך אליה ממקו' אחר ולהיות כי הענין הזה אירע במלכות העקודים ונודע כי הנקודי' כל הכלי' שלהם נעשו ע"י הסתכלות אור העין באורו' העקודי' כנז"ל באורך ולכן כיון שבעקודי' עצמ' היה הכלי של המלכות חסר מן האור שלה עצמה ג"ז הכלי של מלכות דנקודים היה חסר ולא יכול לסבול ולקבל האור שלה עצמה ולכן נשבר:

חלק ב

דרוש בבטול האחו' של או"א

ואחר שביארנו ענין שבירת הכלים של ז' התחתונות של הנקודים נבאר עתה ג"כ ענין בטול האחו' של או"א דנקודי' עם שאיננו שבירה גמורה ומיתה כמו שהיה בז' התחתוני' כנז"ל וענין בחי' הפני' של הכלים שלהם כבר נתבא' לעיל סדר אצילות' ולהבין ענין זה צריכים אנו להודיעך בתחלה הקדמה א' בביאור ענין מציאות פב"פ ואב"א מה ענייני. **דע** כי הנה הקליפות והחיצוני' מקום ישיבתם ואחזית' הוא באחו' הנקבה ושם הם

מתדבקי' עיקר התדבקותם אמנם גם באחו' הזכר יש להם קצת אחיזה כמ"ש במקומו. והנה קודם שנברא אדה"ר היו ז"א ונוקב' מתדבקי' אב"א כדי שלא יהיה מקום אל החיצונים להתאחז באחו' שלהם כי מן הפנים אין כח בחיצוני' לינק משם כלל ובהיות האחו' דבוקי' יחד אין שם מקו' כניסה אל הקלי' ליכנ' שם ולהתאחז בהם לינק מן הקדושה וכאשר נברא אדה"ר מבחי' זווג אב"א עשה מצות והתפלל תפלות וקצץ וכרת את החיצוני' ע"י מעשיו שלא יתדבקו באותם האחו' ואז הוחזרו ז"א ונוק' פב"פ כי כבר לא היה כח בחיצונו' להתאחז באחו' שלהם אף אם יהיו בגלוי וזהו סוד פסוק ואדם אין לעבוד את האדמ' כי ע"י מצות מעשיות של אדם גורם לעבוד את האדמה אשר א' מעבודתיה הוא סלוק קוצי' מן הכרם וכמש"ה ויעזקהו ויסקלהו וכו' וקודם שנברא אדם לא היה עבודת האדמה נעשית והקוצי' הם הקלי' היו יכולים להתאחז בכרם ולינק משם ולכן היו אז בבחי' אב"א והנה בהיות' זו"ן אז אב"א לא היה להם ב' אחו' זולתי אחו' א' וכותל א' המפסיק בין שניהם חציו לזה וחציו לזה בסוד כותל שבאמצע שני השותפין הנז' בריש מסכת בתרא ואחר אשר החזירם אדם פב"פ אז נעשו להם ב' כותלים והם ב' אחו' שלמים אחו' שלם לז"א ואחו' שלם לנוק' ואז יוכלו לעמוד פב"פ ואחו' בגלוי בלי פחד שיתאחזו החיצוני' שם והנה סיבת היות נעשה להם עתה ב' אחו' שלמים היה באופן זה כי ע"י מצות ומע"ט של אדם התחתון גרם זווג עליון באו"א וחזרו לתת להם לזו"ן בחי' מוחין אחרים שהם בחי' החסדים וגבורות של דעת דז"א אשר הם עיקר סוד הטיפה דיהיב (בדפו"י ע"ג) או"א בזווגם כנז' והטעם הוא כי תרין מוחין דז"א הנקראי' חו"ב אין אורותיהם מתגלים בז"א כי הם מלובשים תוך נצח והוד דאבא ואין יוצא מהם רק הארה מועטת בכח הכאת האורות החסדים המגולים שמכים בהם ומוצאים קצת הארה מהם לחוץ כנודע משא"כ בחסדים וגבורות המתלבשים בתוך יסוד דאימא המסתיים בחזה דז"א ומשם מתגלי' בגלוי גמור ויצאים לחוץ תוך ז"א ומאירים בו ולכן העיקר הם החסדים וגבו' כנז' ונמצא כי בהתפשט החסדים והגבו' למטה בגופא דז"א אז החסדים נתנים אל ז"א ובהם נשלם ונגמר בנין אחו' שלו בשלימות והגבו' ניתנים אל הנוק' כנודע וע"י נשלם אחו' שלה ויש לו אחו' שלם ולה אחו' שלם ואז יכולים לחזור אפין באפי' כיון שאחו' שלימי' ואין עתה יכולת בחצוני' להתאחז שם משא"כ בתחלה שהיה לזה חצי אחו' ולזה חצי והיו יכולים להתאחז בהם ולכן עתה יכולים לחזור פב"פ כי אין פחד מן החצוני' כנז' אצלינו בביאו' כונ' ברכ' אבו' של העמיד' דימי החול והבן זה מאוד והנה נמצא כי תועלת כניסת החסדי' והגבו' בז"א היתה לב' סיבות שהם אחת כי הם המגדילים והמשלימי' האחו' דזו"ן ועוד שעי"כ חוזרי' פב"פ ונמצ' כי כפי הקדמ'

הנז' כי בבחי' אחת תהיה זו ההאר' שבאה עתה מן אלו החסדי' וגבו' שבאו עתה מחדש יתירה ומעולה וגדולה על ההאר' הראשונה שכבר היתה אל זו"ן לפי שאותה הראשונה האצילם בבחינת אב"א בלבד וזו ההארה החדשה החזירם פב"פ ולכן זו הארה החדשה תהיה נקראת בחינת פנים בפנים אבל בבחי' אחרת תהיה הארה זו החדשה גרועה מן ההארה הראשונה לפי שהארה הראשונה עשתה והאצילה כל פרצופיהם וזו ההאר' החדשה לא עשתה רק בחי' הגדלת חצי האחו' שלהם כנז' ומה שחזרו פב"פ אתיא ממילא ולכן זו ההאר' החדשה תהיה נקראת בחינתו אחו' באחו' כי תועלתה היה הגדלת חצי האחו' לבד כנזכר: **והנה** בענין הקדמה זו יתבאר לך ותבין ותשכיל את אשר יתבאר מכאן ולהלאה בענין נפילת אחו' דכלים דא"וא והענין הוא דע כי בחי' אלו החסדי' וגבו' המגדילים אחו' דזו"ן ומחזירי' אותם פב"פ הוא ענין בחי' האחו' של או"א שנפלו כנז"ל ולכן אל תתמה אם פע' א' נק' לבחי' זו פני' ופעם נקרא אחו' והוא על אלו החסדים והגבו' עם הבחי' שהגדילו באחו' הכל נפל למטה והוא בחי' החסדים והגבו' שלוקחים או"א מן א"א כדי שיחזרו פב"פ כנוד' כי גם באו"א היתה בהם בחי' עמידתם אחו' באחו' כמו שיתבאר ונודע כי הטפה המגדלת ומציירת את הוולד היא בחי' החסדים וגבו' כנז"ל ואלו הם ענין האותיות שמהם נוצר הולד וגם כי האותיות הם לעולם בחי' הכלי' כנודע ואלו נעשים כלים לאו"א בבחי' האחו' כנז"ל ואלו הם שירדו ונפלו למטה עם שארית החסדי' היורדים לצייר את הכלים של הולד שהם כללות הז' מלכים שמתו הנכללי' בזו"ן והנה כל אלו הם בחי' כ"ב אותיות התורה והז' אותיות הם כלים אל זו"ן שהם ז' מלכים והט"ז אותיות הם כלים אל או"א כנז"ל כי אחו' או"א הם יותר גדולי' מכל זו"ן וסימן מספר האותיות כלים דאו"א הם ט"ו כמספר י"ה ונודע כי או"א הם ב' אותיות ראשונו' י"ה של ההוי"ה והאותיות של זו"ן הם שעטנ"ז ג"ץ ושאר ט"ו אותיו' של האלפא ביתא הם באו"א ושש' אותיו' מהם והם בד"ק חי"ה הנז' בס' הזוהר של כ"י הם אחו' דאו"א ושאר האותיות הם פנים לאו"א. ובזה תבין טוב טעם למה מתייגים תגין על אלו י"ג אותיו' יותר מן הט' אחרות ולמה הז' מהם שהם שעטנ"ז ג"ץ מתייגי' עליהם ג' תגין על כל אות ואות מהם והשש אחרות שהם בד"ק חי"ה אין מתייגין עליהם רק תג א' על כל אות מהם והענין הוא כי להיו' ששעטנ"ז ג"ץ הם בחי' ז' מלכים דזו"ן אשר מסיגיהם נעשו והוברו הקלי' הנקראי' שט"ן ע"ז לכן נקרא שעטנ"ז שהוא חבור שט"ן ע"ז כנז' בזוהר להורו' כי מתוקף הדין העז והחזק יצא השטן שהם הקליפו' גם נקרא גץ לרמוז אל מה שאמרו בסה"ז פ' פקודי כי אלו המלכים הם סוד ש"ך ניצוצין דאזדקיק כהאי אומנא דאכתש בפרזלא ואפיק זיקין וכו' וכמו שאמרו רבותינו ז"ל גץ היוצא מתחת

הפטיש וזהו שעטנז גץ וכבר נתבאר למעלה כי אלו ה' מלכים לקחו הארותיהם מחמת הסתכלו' אור עיני א"ק באורות העקוד' בבחי' התפשטות' למטה במקום הגוף של א"ק ולכן נשברו כי חסרו מהם הארת ג"ר שבו שהם אח"פ במקומם למעלה ולכן נשברו פנים ואחו' ולכן נתייגו ג' תגין בכל אות מהם להורות חסרון והעדר ג' מיני אורות הנזכרים שהם האותיות ונשאר האור למעלה מהגופי' שהם האותיות ולא בתוכם כמו שיתבאר עוד למטה סוד התגין אבל אותיות בד"ק חי"ה שהם כלים דאחו' דאו"א אשר נתבאר לעיל כי או"א לקחו ב' אורות חוטם ופה ולא חסר מהם אלא אור האזן בלבד, ולכן לא ירד מהם רק בחי' האחו' וכנגד אותו האור האחר של האזן שחסר מהם אנו מתייגי' תג א' לבדו על כל אות מהם כי הוא לבדו נסתלק ממנו עומד תלוי למעלה מן (בדפו"י ע"ד) האות שהוא כלי וכבר ביארנו כי מה שירד מן או"א נקר' בשתי שמות והם אחו' או פנים כנז"ל והוא כי להיותו חסר אור האזן שהוא היותר עליון שיש בכל ג' האורות לכן החסרון הנמשך להם ע"י הסתלקותו הוא גדול מאד שהוא הבחי' הגורמת להם להחזירם פב"פ והנה אלו המוחין שהם החסדי' הנזכרים הם נמשכים אל או"א עם הכלים של נה"י דא"א כדוגמת מוחין דז"א הנמשכי' מלובשי' תוך נה"י דאו"א והנה גם נה"י אלו דא"א ירדו למטה עם האחו' דאו"א ובבחי' היותם באים מא"א נמצא כי גם ענין זה יקרא חסרון לנקודה עליונה הנקרא' כתר וכבר ביארנו כי גם זה נקרא בחי' חסרון בכתר וזה גרם לו יען כי איננו לוקח אור האזן רק בסופו ולא בראשו כנז"ל אבל בערך שכבר אלו הנה"י נתפשטו בסוד כלים דמוחין תוך או"א נקרא חסרון הזה על שם או"א ולא על שם הכתר. והנה למעלה בעולם העקודי' ביארנו ענין ד' בחי' שבהם והם טעמים נקודות תגין אותיות וביאורם פה בעולם הנקודי' הוא באופן זה כי הנקודו' הם האורות שיצאו בראשונ' והאותי' הם הכלים וכאשר נשברו הכלים ונסתלקו מהם האורות אז נתהוו בחי' התגין שהוא ענין היות האורות עומדים בצורת התגין על האותיות שהם הכלים ואח"כ באו הטעמי' שהם בחי' ההויי"ה דמ"ה דאלפי"ן שיצא מן אורות המצח כמו שיתבאר וזהו סוד היות הספר תורה כתוב באותיות ובתגין ולא בטעמים ונקודות והענין הוא במה שהודעתיך כי הספר תור' הוא יסוד דאבא גם נודע כי במחשב' אתבריר כלא כנז' בפ' פקודי ולכן נרמז ענין זה בספר תורה ולכן אנו צריכי' לקרות בו כדי להמשיך בו בחי' הטעמי' והנקודות אשר נמשכים בו ע"י קריאתינו בעל פה ובזה נתקן הס' תורה ולכן תמצא כי הטעמים יש בהם הוראה בהוצא' הבל הפה כי יש ניגון פרטי לכל טע' וטעם ביציאתו מהפ' ולחוץ וכן גם הנקודות ניכר בהם הוראת יציאת ההבל לחוץ כפי הברת אותם נקודה **אי אה או** וכיוצא אבל התגין אין בהם הוראת הבר' ויציאת הבל

הפה ולחוץ ואינם ניכרים אלא בציור כתיבתם וסבה לכל זה הוא כי הטעמים והנקודות הם מורים ענין היות האורות תוך הכלים ולכן הם נרגשים וניכרים בענין תנועתם איך יוצאים מהפה ולחוץ וע"י קריאתינו אותם בנגונים ניכר היות האורות מאירים בכלי' שלהם אבל התגין הוא הוראת זמן היות האורות מחוץ לכלים ואינם מאירי' בתוכם ואינם עושים תנועה כלל כגוף בלי נשמה והנשמה חופפת עליהם ברחוק בציור התגין על גבי האותיות בלא בתוכם. עוד יש חלוק אחד כי הטעמים והנקודות יש בהם בחי' היותם עומדי' בתוך האותיות ממש כגון הטעמי' הנקראים דג"ש ס"פק מק"ף וכן נקודת השורק וגם יש בהם בחי' היותם תחת האותיות כגון נקודת החיריק והסגו"ל והשב"א וכיוצא והטעמים הנקראים דרגא תביר שופר הולך וכיוצא אבל בתגין אין בהם כלל בחי' זו כי כלם הם עומדים למעל' מן האותיות אבל אעפי"כ כבר ביארנו שהם עומדי' אצלם על גביהם להאיר בהם עם שאינם ממש בתוכם:

חלק ג

דרוש בסדר ירידת ז' מלכים ונפילתם וירידת אחו' דאו"א ואיך נעשה הכל ביחד

ונבאר עתה סדר ירידת ז' המלכי' ונפילתם וירידת אחו' דאו"א ואיך נעשה הכל ביחד. ולהבין זה צריך שיתבאר לך מה שאנו עתידים לבאר לך ענין או"א לקמן בדרוש הזה והוא כי הנה אבא כולל י' ספי' ואימא גם היא כוללת י' ספי' וכן ז"א כולל י"ס והנה כמו שז"א הנקרא ישראל נחלק לשני בחי' שהם לאה ורחל כמו שיתבאר במקומו כי לאה מגיעי' רגלי' עד סיום שליש עליון דתפארת דז"א והוא עד החזי' שבו וראש רחל מתחיל משם ולמט' עד סיום רגלי ז"א הנה כמו כן הדבר באו"א כי כל אחד מהם נחלק לב' בחי' ונמצא כי ב' חצאים העליוני' הא' של אבא והא' של אימא הם הנקראים או"א ונקראים חו"ב ושני חצאים התחתוני' הא' של אבא והא' של אימא נקראי' חכמה ותבונה ונקראים ישראל סבא ותבונה וכשנעריך אותם בבחי' פרצוף א' לבדו כולל כל השני' נמצא היות ישר' סבא ראשו בחזה של התפא' דכללות פרצוף אבא וראש התבונה בחזה של התפארת דכללות פרצו' אימא. ובכן נחזור למקומנו לבאר סדר נפילתם:

הנה נתבאר למעלה כי בתחלה יצאו כל הכלים ואח"כ יצאו כל האורו' כלולי' בכלי הכתר ואח"כ ירדו ט' האורות בכלי החכמ' ואח"כ ירדו ח' אורות בכלי הבינה ונמצא כי עתה היו הז' אורו' תחתוני' הנקראים ז' מלכים בתוך מעוי דאימא כדמיון העובר בבטן המליאה (בדפו"י כ"א) וקודם שנבאר עתה ענין יציאתם לחוץ ממעי אימא צריכי' אנו לבאר לך מה שנתבאר למעלה כי קודם בריאת אדה"ר היו ז"א ונוקביה אחו' באחו' וכשנבר' אדם גרם ע"י מעשיו שהוחזרו אפין באפין ואין זו הבחי' נעשת אלא ע"י מעשה התחתוני' כנודע ודע כי האמת הוא שלעול'

א"א לחדש למעלה שום זווג אפי' בבחי' אחו' באח' אלא ע"י מצות ומעשי' טובי' שיש באדם התחתון השפל בעוה"ז אבל בתחלת זמן האצילות שעדיין לא נברא אדם התחתון היה הדבר מוכרח להיות זווג עליון בז"א ונוקבי' שלא ע"י אדם התחתון אבל לא היה רק בבחי' אחו' באחו' כנז' כי אי איפשר לברא אדם תחתון עד שיקדים אליו זווג ז"א ונוקביה ומכחו נברא אדם התחתון ואחר שנברא אדם החזירם פב"פ ע"י מעשיו ומאז והלאה אין שום זווג ז"א ונוקביה נעשה אפי' מבחי' אחו' באחו' אלא ע"י מצות מעשיות אדה"ר וכמו שנתבאר ענין זה בענין ברכת אבות בתפלת י"ח דימי החול ודע כי אין זה אלא בזוג ז"א ונוקביה אבל בזווג או"א לא הוצרכו אל מעשה אדם התחתין כי מאיליה' הוחזרו אפי' בבחי' פב"פ והנה ענין זה שאמרנו בענין ז"א ונוקביה רמזוהו בס"ה בהרבה מקומות באומרם כד סליק ברעותיה למברי עלמא וכו' וביאורו הוא כי כשנברא העולם אשר עדיין לא נברא אדה"ר התחתון ולא היה עדיין התעוררות התחתוני' הנה זווג עליון דז"א ונוקביה לברא העולמות בסוד אחו' באחו' נעשה אז מאיליו שלא ע"י התעוררו' התחתוני' כי לא היה אפשר להיות באופן א' והיה הזווג ההוא מוכרח בחסד עליון ורצון אלהי שעלה במחשבה ורעותא דיליה להיות כך ואמנם עיקר הבנת אומרו סליק ברעותא הוא לרמוז כי תמורת מה שעושים עתה נשמות הצדיקי' לעלות למעלה בסוד מיין נוקבין לגרו' זווג ז"א ונוקביה נעשה אז קודם בריאת אדם התחתון באופן א' והוא שהיו אורות התחתונים סלקין ועולים מתתא בסוד מיין נוקבין וגרמו זווג ז"א ונוקביה וזהו אומרו כד סליק ברעותא שהוא ענין סליקות והעלאת מ"ן למעלה מאליהן שלא ע"י התחתוני' וע"י כן נעשה זווג העליון הנז' לברוא העולם והספיק בזה לסבת רעותא דיליה שחפץ בדבר לצורך העולם כי הדבר מוכרח כיון שאדם אין לעבוד את האדמה:

ונחזור לענין ראשון כי או"א היו בתחלה פב"פ כי נמשכו להם מוחין מן הכתר הנקרא א"א כנז"ל והנה הבחי' הגורמת להם העמדה וקיום להתקיים עמידתם פב"פ היתה מציאות הז' מלכים הנז' שהיו בתחלה במעי אימא ושם היו לה בבחי' מ"ן שלה כי זה הכלל הוא שלעולם הבנים הם בחי' מ"ן של אימא ובעוד שאלו הז' מלכים היו במעוי דאימא העלו שם מ"ן וגרמו זווג לאו"א כי נמשכו להם המוחין הנז' והוחזרו פב"פ כנז' ואז נזדווגו יחד כדי להוליד ולהוציא אלו השבעה מלכים לחוץ והנה כאשר יצאו אלו המלכים אם לא נשברו ונשארו קיימי' היו מעמידים בחי' העמדת או"א פב"פ והיו מועילי' ומשמשי' להיותם בחי' מ"ן שיש באימא אעפ"י שנולדו ויצאו לחוץ אבל כיון שאלו המלכים נשברו ונפלו ולכן גם או"א נפלו מתם בחי' האחו' שלהם אשר היא גורמת להם היותם עומדים פב"פ כנז"ל ואז חזרו אחו' באחו' לפי שאין להם עתה מי שיעורר בהם בחי' מ"ן כדי לקיים עמידת' פב"פ והנה ודאי הוא שלא נגמר לרדת אחורי או"א עד שנגמרה שבירת כל שבעה מלכים ובכל שבירת מלך אחד היה גורם קצת ירידת אחורי' דאו"א וכמו שנבאר עתה בע"ה: **הנה** כאשר נעריך מציאות בחי' ז' מלכי' אלו

בד' פרצופין הנקראים חו"ב וישראל סבא ותבונה כנז"ל נמצא כי כאשר היתה השבירה בשליש נקודת התפארת שהוא המלך הרביעי אז נגמרה ירידת אחורי' דחו"ב העליונים וכשנגמרה שבירת כל ז' מלכים אז נגמרה ירידת אחורי' דישראל סבא ותבונה: **והנה** המלך הראשון שבכלם אשר יצא ראשונה הוא הדעת ובו היו כלולים כל הז' מלכים כנז"ל ונודע כי עיקר העלאת מ"ן הם הבנים אשר יצאו כבר לעולם והם המעלים מ"ן לאימם העליונה ולכן עיקר העלאת מ"ן עתה היה ע"י הדעת שהוא המלך הראשון שיצא עתה כנז' וכבר נתבאר למעלה שלא הוצרך עליית מ"ן באו"א כי זווגם היה נקרא בסוד סליק ברעות' בלבד כנז"ל ונמצא כי מה שאמרנו שאלו הז' מלכים היו להם בבחי' מ"ן אין הכונה לומר כי הם המשיכו החסדים וגבורות באו"א כי כבר נמשכו בהם בתחלה שלא על ידם כי הרי כבר מתחלה הוחזרו או"א פב"פ ואח"כ נתן אבא באי' אלו הז' מלכי' וא"כ א"א שהם היו מ"ן שלהם אבל הכונה היא כי אחר אשר ניתנו באימ' היו הם מקיימים ומעמידים אותה הבחי' של עמידת או"א פב"פ ע"י היותם הם עתה מעלי' מ"ן והיו ממשיכי' עוד תמיד חסדי' וגבורו' אחרי' כבתחל' באו"א:

ונחזור לדברינו כי אחר שיצא המלך הראשון הוא הדעת ונכנס בכלי שלו העלה מ"ן למעלה והמשיך חסדים וגבורות באו"א לפי שהדעת הוא כללות חסדים וגבורות כנודע ועוד לפי שהיו עתה כל הז' מלכים כלולים בו כנז' ולכן היה יכולת בו להמשיך חסדים וגבורות באו"א ולפי ששאר המלכים הנכללים בו לא היו הם מעלים גם הם מ"ן כמוהו לכן אין יכול הדעת להמשיך מוחין שלימים באו"א כי א"א להיות זה אלא ע"י ז"א ונוקביה ביחד ולכן מה שהמשיך הדעת לבדו הוא שנמשכו בחי' חסדים וגבורות ברישא דאו"א עד מקו' דעת דילהון שהוא דוגמתו של הדעת הזה ולא נתפשטו עוד למטה וכאשר נשבר הדעת הזה אז גם ירד הדע' של או"א ממקומו העליון וירד למטה בגופא דאו"א ועדיין או"א הם פב"פ כי אינם חוזרים אחו' באחו' עד שיגמור ירידת החסד וגבורה שלהם כי הנה הם דבוקים פב"פ וצריך שיתפרד דבוק הזה לגמרי ואז יחזרו אחו' באחו' אבל כ"ז שנשאר בהם קצת דביקות הם עובדים פב"פ ולקמן יתבאר היטב בע"ה ענין בחינת דבוק הגמור של או"א בהיותם פב"פ מה עניינו ואיך עניינו ואמנם בהכרח הוא כי כיון שהחסדים וגבורות דאו"א ירדו מרישא דילהון אל גופא דילהון ודאי שהוחסר הארתם אע"פ שלא חזרו עדיין אחו' באחו' כנז' וענין החסרון הנה הוא נקר' בחי' חסרון הסתכלות עיני אבא באי' וזה בזה וזה בזה והנה כלי הדעת עצמו הנקרא מלך הראשון עתה כשנשבר ירד למטה אל עולם הבריאה כמו שיתבאר בע"ה ואות' הששה אורות שהיו עמו נכנסו בכלי המלך הב' הנקרא חסד:

והנה כאשר מלך מלך הב' הנקרא חסד גרם להמשיך התפשטות חמש חסדים בגופא דאבא וכשנשבר גם הוא ירד כלי שלו בעולם הבריאה וה' אורות אחרים נכנסו בכלי המלך הג' כמו שיתבאר ואז נפלו וירדו האחורי' של אבא הנעשים ע"י התפשטות הה' חסדים בגופא דיליה כנז' ואז החזיר אחוריו כנגד פני אימא ובחי' זו נק' אחו' בפנים כי אחו' אבא הם כנגד פני אי' וא"ת והרי עדיין לא נגמ' פרצוף אבא עד תיקון שליש הראשון של התפארת הנקרא מלך הרביעי כנז' ואיך נפרד תיכף עתה מאימא וחזר לאחו' אבל הטעם הוא במה שנתבאר אצלינו בענין דרוש מוחין דז"א הנעשים לו ע"י התפשטות אי' מחצי תפארת שבה ולמטה תוך ז"א וע"ש היטב וכפי התחלקו' סדר ההוא הוא ג"כ כאן ונמצא כי אותו השליש העליון דתפאר' הוא בחי' יסוד דאבא ונודע כי בבחי' היסוד אין בו מציאות פנים ואחו' כי כלו הוא בחי' פנים ואין בו אחורי' והטעם הוא כי כל היסוד של הזכר נכנס ביסוד הנקבה והכל נקרא בחי' פנים מה שאין כן בשאר איברי הגוף שיש בהם בחי' פנים הנדבקים ומתחברים עם פני הנקב' ויש בהם בחי' אחוריים שאינם נדבקים עמה ולכן נגמר ירידת אחוריים דאבא טרם היות גרעון וחסרון ביסוד שלו: **אח"כ** מלך המלך הג' הנקרא גבורה והמשיך התפשטות ה' גבורו' דאימ' עילאה וכשנשבר ירד הכלי שלו לעולם הבריאה וד' אורות המלכים האחרים נכנסו בכלי הד' הנקרא תפארת ואז ירד ונפל בחי' התפשטות החמש גבורות שבגופא דאימא ונפלו האחורי' שלה למטה ואז גם אי' חזרה אחו' והיתה עם אבא אחו' באחו': **אח"כ** מלך מלך הרביעי שהוא התפאר' ובהגיע האור עד שליש העליון של הכלי הזה שהוא מקום החזה המשיך התפשטות בחי' כללות חמשה חסדי' ביסוד דאבא וכללות ה' גבורות ביסוד דאימא כי לכן היסוד נקרא כל לפי שיש בו כללות כל ה' חסדים או החמשה גבורות ונודע מה שנתבאר אצלינו בענין ציור הזה כי הדעת כולל רישא דאבא ורישא דאימא וחסד כולל גופא דאבא וגבורה כולל גופא דאימא ושלי' עליון דתפארת הוא כולל יסוד אבא ויסוד דאימא והנה כשהגיע עוד האור להתפשט בשני שלישים תחתונים דתפארת אז המשיך חסדים וגבורות בתרין רישין דישראל סבא ותבונה כי שם הם ראשם שוים יחד וכשמת המלך הזה ירד כלי שלו לעול' הבריאה וירדו אורות ג' המלכים בכלי החמישי הנקרא נצח ואז נפלו וירדו כללות ה' חסדים דיסוד דאבא עלאה וכללות ה' גבורות דיסוד דאימא עילאה ואז נגמרה נפילת כל אחורי' דאו"א עילאין לגמרי וגם ירדו ונפלו בחי' החסדי' וגבו' מרישייהו דישראל סבא ותבונה וגם הם נחסר מהם בחי' הסתכלות עיני ישראל סבא בתבונה ע"ד הנז"ל באו"א אבל עדיין הם עומדים פב"פ:

אח"כ מלך מלך החמישי והוא הנצח והמשיך התפשטות חמש חסדים בגופא דישראל סבא וכשמת ירדו אורות המלכים הנשארים בכלי ההוד וכלי הנצח ירד לעולם הבריאה ונפלו האחורים של ישראל סבא וחזרו להיותם ישראל סבא ותבונה אחו' בפני' כי פני התבונה כנגד אחורי ישראל סבא: **אח"כ** מלך ההוד וגם הוא בחי' מלך הה' כנודע כי נצח והוד תרוייהו תרי פלגי גופ' הוו ולמלך אחד יחשבו אע"פ שזה מלך אחר זה והנה הוא המשיך התפשטות חמש גבורות בגופא דתבונה וכשמת ירד הכלי שלו לעולם (בדפו"י ע"ג) הברי' וירדו אורו' ב' המלכי' בכלי של היסוד וגם ירדו ונפלו אחור' של התבונה וגם היא נזורה אחו' והיתה עם ישראל סבא אחו' באחו':

אח"כ מלך מלך הששי הנקרא יסוד והמשיך כללות חמשה חסדים וכללות חמשה גבורות ביסוד דישראל סבא וביסוד דתבונה וכשמת ירד כלי שלו לעולם הבריאה וירד אור המלך הז' בכלי המלכות וגם נפל כללות חמש חסדים דיסוד דישראל סבא וכללות הה' גבורו' דיסו' דתבונה: **אח"כ** מלך מלך הז' והיא המלכות ונכנסה היא לבדה בכלי שלה וגרם להמשיך עוד כללות חמש חסדים במלכות דישראל סבא וכללות חמש גבורות במלכות דתבונה כנודע כי גם בבחי' המלכות יש כללות החסדים או הגבורות ע"ד שיש ביסוד וכשמת ירד הכלי שלה אל עולם הבריאה גם נפלו בחי' כללות חמשה חסדים דמלכו' דישראל סבא וכללות חמש גבורות דמלכות דתבונה והרי עתה נגמר נפילת כל האחור' של או"א וישראל סבא ותבונה לגמרי ונגמר מיתת המלכים. וא"ת למה לא נכנס בחשבון ג"כ ענין כללות חמש החסדים שבמלכות אבא וכללות חמש גבורות שבמלכות אימא ע"ד שנתבאר במלכו' דישראל סבא ותבונה והתשו' היא במה שנודע כי בשליש העליון שבתפארת הנקרא מלך הרביעי שם הוא מתלבש בחי' עטרת יסוד דאו"א ושם נכללת עם היסוד ולכן אינה עולה בחשבון אבל מלכות זו של התבונה נגלת יותר לפי שהיא ממש בחי' מלכות אבל מלכות אימא היא בחי' גופא נקרא חזה דתפארת ואינה מלכות ממש וכן ע"ד זה בענין הפרש מלכות דאבא למלכות דישראל סבא ותבונה:

והרי נתבאר ענין יציאת ז' המלכים וסדר מלכותם ומיתת' וענין מה שנפל מאו"א ואיך הם ד' פרצופים ונמצא כי כללות מה שירד היא ד' אחור' של ד' פרצופי או"א וישראל סבא ותבונה וז' המלכי' שהם כללות ז"א ונוקביה סך כלם י"א בחי' ומאלו הי"א נתבררו ויצאו הסיגים שהם הקליפות וזהו סוד אחד עשר סמני הקטרת שהם בחי' י"א אורות שנשארו מאלו הי"א בחי' הנז' כי לא יכלו להחבר' ונשארו למטה בתוך הסיגים שהם הקליפות כמבואר אצלינו בענין ביאור פטו' הקטרת בסדר תפלת שחרית והנה נתבאר כי לא נגמר נפילת ירידת אחור' דאבא אלא במיתת המלך הב' הנקרא חסד ואחו' אימא

נפלו במיתת מלך הג' והיא הגבורה באופן כי כשמת מלך הג' אז נגמר ירידת אחו' או"א עילאין והענין הוא כי אע"פ שאחו' אבא נפלו במית' המלך הב' אין אלו נקראים עדיין אחור' גמורים לפי שעדיין אז היתה אימא פנים באחו' שלו והיתה מאירה באחוריו ונמצא כי אחור' דאבא לא ירדו בעצם כל בחינותיו אבל כאשר ירדו גם אחור' דאימא אז נפלו ב' האחור' לגמרי שלו ושלה וחזרו להיותם אחו' באחו' וכמו שיתבאר באורך בע"ה בדרוש של פרצוף יעקב ולאה מהיכן יצאו ע"ש. ונמצא כי ירידת אחו' או"א אינה נקראת ירידה גמורה עד שמת המלך הג' הנקרא גבורה אמנם מיתת הז' מלכים נקראת מיתה גמורה תכף ברגע לפי שכשמת החסד הרי נשברו כל בחינותיו לגמרי ונקר' מת ממש נמצא כי מיתת המלכים מעת שמת המלך הראשון התחילה להקרא בהם מיתה ממש אבל בטול אחו' או"א אינו נקרא בטול עד מיתת המלך הב'. ובזה תבין סוד שם בן מ"ב הנקרא אבגית"ץ וכו' כי נודע כי שם בן מ"ב הזה הוא בעול' היצי' כנז' בתקונין מכתי' יד ונודע כי היצירה הוא בחי' ז"א אשר הוא סוד ז' המלכים שמתו כנז' וא"כ ענין מיתת ז' המלכים הוא מוכרח שתהיה נרמזת בשם בן מ"ב הנז' והסתכל וראה כי ההוי"ה דע"ב דיודי"ן הוא במוחין והוא הנקרא בחי' טעמים והוא כנגד אצילות ואחריו הוא הוי"ה דס"ג והטעמים שבה הם כנגד עולם הבריאה והנקודות שבה הם כנגד עול' היצירה והם הם ענין בחי' ז' מלכים שמתו והם בחי' היצירה והם בחי' ז"א ונוקבי' והנה סגולת בחי' שם בן מ"ב הזה הוא להעלות כל הניצוצות של קדושה שנשארו מבחי' ז"א ונוקביה בעול' היצירה והעשיה אשר הם מתבררים ועולים ע"י שם בן מ"ב הזה למעלה במקומם כמבואר אצלינו בסדר תפלת שחרית דחול בענין אנא בכח וכו' כי כל בחי' שם בן מ"ב הם ענין העלאה של הקדושה למעלה ונמצא כי מוכרח הוא שמיתת המלכים תהיה נרמזת בשם מ"ב הנז' וכפי סדר מיתתם כך תהיה סדר ברורם והעלתם ע"י השם הזה ולכן מיתתם נרמז בשם הראשון שבו ובטול אחורי' דאו"א נרמז בשם הב' כמו שיתבאר והענין הוא במה שנסתכל באדרא רבא דפ' נשא כי שם נראה שהז' מלכים לבדם הם שמתו ובמאמרים אחרים בס' הזוהר נראה כי אף באו"א יש שם בחי' בירור נצוצות קדושה ויש שם בחי' פגם ולא עוד אלא שאפי' בכתר שהוא א"א נמצא שיש פגם חס ושלו' וביאורו של דבר הוא כי מכל י' הנקודות נפלו בחי' ובכלם היה בטול אלא שאין בטולם שוה כי ז"א ונוקביה שהם ז' מלכים אירע בהם פגם גדול כי נפלו כלם (בדפו"י ע"ד) הן בחי' אחו' באחו' שלהם הן בחי' פב"פ שלהם ולכן נזכר בטול זה בלשון מיתה ממש אבל מאו"א לא ירדו רק בחי' אחור' שלהם בלבד ולכן נקראים בלשון בטול בלבד ולא בשם מיתה ממש אבל מן א"א שהוא הכתר לא נפל ממנו רק אותה הבחי' התחתונה

של אחורי נה"י שלו בלבד המתלבשים בסוד מוחין תוך או"א כנז"ל ולכן אפילו בשם בטול אינו נקרא רק בשם פגם בעלמ'. עוד יש סבה אחרת והיא כי שם מיתה אינו נופל אלא על המסתלק ונבדל מעול' לעולם ולכן בז' המלכים שירדו אל עולם הבריאה שייך בהם שם מיתה וכמו שאמרו באדרת נשא לא תימא דמיתו אלא דנחתו מדרגייהו כמה דאת אמר וימת מלך מצרים וכו' אבל אחוריי' דאו"א לא ירדו בעול' הבריאה אלא בעולם האצילות עצמו ירדו ממקומם למטה במקום ז"א ונוקביה כנודע וכמו שיתבאר בע"ה ולכן נקרא בטול בלבד להיותו שלא במקומו אבל אינינה מיתה גמורה:

והנה שם הראשון הנקרא אבגית"ץ הוא כנגד החסד כנודע ולפי שבחסד התחיל מיתת המלכי' כנז"ל לכן בשם הזה נרמז מיתת' וזהו ענין אבגית"ץ שהם אותיות אבג"י ת"ץ פירושו כי אבג"י הם בגי' י"ו והם בחי' ז' מלכים כי המלך הז' שהיא המלכות נרמז באות יו"ד של אבג"י להיותה נקודה קטנה כנודע ושלש' אותיות אב"ג הם בגי' ששה שהם ו' המלכי' הנכללי' בז"א וזהו סוד רה"ר שרחבו ששה עשר אמה וכמו שיתבאר לקמן כי אלו הז' מלכים הם סוד רשות הרבי' בהיותם בתחלה קודם התקון ואחר שנתקנו נקראו רה"י והנה שבע' מלכים אלו הנרמזים במלת אבג"י הם שנשברו ונותצו ומתו וזה ענין אותיות ת"ץ. ויען שמן החסד התחילה מיתת המלכים לכן נרמזה מיתתם בשם הזה הראשון הנרמז בחסד ויש שפירשו כי מלת אבג"א הוא פי' שטן כנז' בתלמוד בבלי ההוא אבגא דבי רב ונמצא כי אבגית"ץ ביאורו ממש כביאור שעטנ"ז שביארנו לעיל שהם אותיות שט"ן ע"ז ואמנם שם קר"ע שט"ן הוא כנגד המלך השני הנקרא גבורה כי אז נשברו אחו' או"א כנז"ל ולכן נרמזו בטולם בזה השם הב' וזה ביאורו. קר"ע רו"ל כי פה לא היתה נתיצה ומיתה גמורה כמו בז' המלכי' רק קריעה בעלמא ולא נתיצה ומיתה גמורה כמו בז' המלכים רק קריעה בעלמא ולא נתיצה והריסת בנין אלא שנקרע הכלי ונשאר במקומו באצילו' כי לא מת וע"י קריעה זו נמשכו משם ויצאו סוד הקליפ' הנקראי' שט"ן הנאחזות שם ונודע כי או"א בחינ' פב"פ הם הוי"ה דע"ב דיודי"ן ואהי"ה דיודי"ן ושניהם עולים בגי' רג"ל כמנין זכו"ר כי הזכיר' באה מצד פנים ובחינתם אחו' באחו' הם האחו' של ב' שמות הנזכרים ברבועם יו"ד יו"ד ה"י וכו' אל"ף אל"ף ה"י וכו' שהם בגי' קפ"ד ותקמ"ד ושניה' עולים בגי' תשכ"ח כי השכחה באה מצד האחו' ולכן שם זה קר"ע שט"ן הוא בגי' תשכח לרמוז כי בו נפלו האחוריי' דאו"א העולי' תשכ"ח כנז'.

ונחזור לענין ראשון כי לא נגמר נפילת אבא בבחי' אחוריו לגמרי למטה עד שמת שליש העליון של התפארת והנה כאשר היו יוצאים אלו המלכים ליכנם תוך הכלים שלהם היו אורותיה' מגולים בהארה גדולה אבל אחר שמת שליש עליון דתפארת אשר אז נפלו שם

האחו' של או"א ולכן כאשר היו שאר אורו' המלכי' יוצאים ליכנם בכלים שלהם למלוך היו יוצאים מתלבשי' באחו' הנזכרים כנ"ל שלא ירדו בעולם הבריאה רק נשארו בעולם האצילות ולעולם אלו האורות יוצאים מתלבשים באלו האחו' של או"א ובחי' זו קיימת כך תמיד לעולם ועד עד שיכלו כל הנצוצות של קדו' המלכי' להתברר לגמרי עד לע"ל כנודע וזהו סוד ענין הצטרכות העלאת מ"ן שתמיד מעלים זו"נ אל או"א והוא מבחי' אלו האחו' של או"א שירדו ונפלו למט' למקום זו"נ ונתלבשו בתוכם בסוד מוחין כנודע והבן הקדמ' זו מאד מאד. ונחזור לענין כי אלו האורות של המלכים שמן החזה ולמטה דז"א באים מכוסים ומלובשים כנז' וכבר ידעת כי התעלמות האור וכיסויו הוא בחינת התקון שלו כי עי"כ יש כח בכלי שלו לקבלו בבואו בתוכו מתלב' ולא נגל' וא"כ נמצא שלא תהי' שוה שביר' הכלי' של נה"י מלכות ושני שלישים תחתוני' דתפארת שוים אל שבירת הכלים של הדעת והחסד והגבורה ושליש עליון דתפארת כי שבירת אלו הכלי' העליונים היא שבירה יותר גדולה משבירת הכלים התחתונים ולכך אח"כ כאשר נתקנו וחיו אלו השבעה מלכים נתהפך הדבר כי האורות התחתונים שמן החזה דז"א ולמטה באו מגולים בלתי התלבשותם בכלי דאחורי' דאי' כנודע לפי שהיה יכולת בכלי' שלה' לקבל אורותיהם שלא ע"י מסך כלי אימא לפי שלא היתה שבירתם גדולה אבל האורות העליונים שמן רישא דז"א עד החזה שלו באו מכוסים תוך היסוד דאימא כנודע לפי שבתחלה שבירת הכלים שלהם היתה גדולה מאד כנ" ואעפ"י שגם למטה בנו"ה אורותיהם מכוסים ג"כ אין זה כסוי (בדפו"י כ"ב ע"א) גמור כי החסדים המגולי' מכים בהם כנודע ונמצא כי במות המלכים עד בחי' שליש עליון דתפארת דז"א אז כבר נגמר ירידת ונפילת אחו' או"א אבל נפילת אחו' ישראל סבא ותבונה לא נגמרה עד מות המלך הז' שהיא הנוק' ד"א ולכן האחו' של או"א לוקח אותם ז"א והאחו' של יש"ס ותבונה לוקחם המלכות נוק' דז"א ומתלבש האור שלה בהם כדוגמ' מה שנתבאר במוחין דז"א ובזה תבין מה שנתבאר אצלינו במ"א כי כאשר זו"נ שוים יחד בקומתם פב"פ אז נה"י דאו"א הם נעשי' מוחין אל ז"א והנה"י דיש"ס ותבונה נעשים מוחין לנוק' ואז הם שוים יחד בקומתם גם זהו סוד א' שנתבאר אצלינו במ"א כי יש שתי בחי' כל אחת נקרא יעקב והם יעקב א' בז"א ויוצא מבחי' אבא ויעקב שני בנוקבי' ויוצא מן בחי' ישראל סבא והנה האחו' של אבא הם בצד חסד דז"א והאחו' של אימא הם בצד גבורה ד"א וענין זו ההקדמ' תצטר' לך למה שנבאר לך לקמן ושם יתבאר ענין זה והנה במקום הזה הוא שירדו ונפלו אחו' או"א כנז"ל שירדו ונפלו אחו' או"א בעולם האצי' כאשר נשברו ולא ירדו בעולם הבריאה ואעפ"י שהכלים דז"א נשברו כנז"ל עכ"ז האחוריי' של או"א כנז'

נשארו שם והלבישו את אורו' ז"א קו חסד שבו באחו' אבא וקו גבורה שבו באחו' אימא וכמ"ש בע"ה:

חלק ד

דרוש איך ירדו הכלים של שבעה המלכים אל עולם הבריאה

ועתה נבאר איך ירדו הכלים של הז' מלכים אל עולם הבריאה כבר נתבאר לעיל איך יש הפרש בין או"א לזו"נ שהכלים דאו"א האחוריי' שלהם נתבטלו והכלים דפנים ואחו' דאלו הז' מלכים מתו ממש גם נתבאר אצלינו מאיזו סבה נמשך להם הדבר הזה והוא לפי שאלו הז' מלכים לא קבלו אורות אזן חו"פ בהיות' למעלה אלא בהתפשטם למטה בגופה דא"ק ולסב' זו ג"כ הי' הפרש אחר והוא כי ג' הנקודות הראשונות יצאו יותר מתוקנים מן השבע' תחתונות והוא כי כשיצאו הג' ראשונות נתפשטו בסדר ג' קוים ימין ושמאל ואמצע אשר ענין התפשטות הסדר הזה הוא הנקרא תקון אמיתי כנודע אצלינו בסדר עולם האצי' אבל הז"מ יצאו בלי תיקון כי לא נתפשטו בסדר ג' קוים רק נתפשטו זה למעלה מזה וזה למעלה מזה אשר לסבה זו ונקראים רה"ר וציורו כזה ואלו נתקשרו יחד ויצאו בסדר ג' קוים היו נקר' רשו' היחיד אבל להיות' זו למט' מזו שלא בדרך התקשרו' ג' קוים לכן נקראו רה"ר כמו שנתבאר זה אצלינו בדרוש אחר.

ונבאר עתה סדר יציאתם וירידתם למטה הנה בתחלה יצא הדעת וכשנשב' ירד הכלי שלו לעילם הבריאה ואף גם שעדיין לא נברא עולם הבריא' הכוונה היא במקום שעתיד להיו' נקרא אח"כ עול' הבריא' ונפל הכלי הזה אל מקום שיהיה נקרא אח"כ דעת של הבריאה להיותם מתייחסים יחד אבל האור של הדעת נשאר באצילו' אלא שירד למט' במקו' המלכו' של אצילו' א"ת והרי כפי זה נמצא שגם באורות של הז"מ יש בטול כדמיון שנתבטלו כלים דאחוריי' דאו"א שירדו באצילות עצמו. והתשובה היא כי האור הזה של הדעת לא ירד כאן מחמת חסרון שבו אלא כדי להאיר מכאן אל הכלי שלו שירד למטה בדעת של הבריא' כדי שלא ימות הכלי ההיא לגמרי ולא יוכל לחיות עוד אח"כ בעת תיקון ותחית המלכים כמו שיתבאר ונשאר עומד עליו מרחוק כדמיון התגין אשר על האותיות כנז"ל. **אח"כ** יצא החסד ונשבר וירד האור שלו ביסוד דאצילות והכלי שלו ירד בבינה דבריא' אח"כ יצא הגבורה ונשבר וירד אור שלו בנו"ה דאצילות והכלי בחכמה דבריאה לפי שנו"ה הם תרין פלגי גופא ונקראו בחי' אחת. אח"כ יצא הת"ת ונשבר וירד אור שלו בתפארת דאצילות המתייחס אליו והוא מקומו עצמו והכלי ירד בכתר דבריאה והנה נמצא עתה כי בכל הארות אין אור א' מהם מרוחק מן הכלי שלו יותר מן ג' ספי' כ"א יתרחק יותר א"א להאי' בו כנז' גם נמצא הפרש א' בין אור הת"ת

לשאר האורו' כי שאר האורו' ירדו למט' ממקומ' אבל אור הת"ת נשאר במקומו ממש בלי ירידה כלל ואין ספק כי שאר האורו' שירדו למטה ממקומם אין ספק שנחלש כחם וגבורתם והארתם ואין להם כח לעלות למעלה אבל אור הת"ת שנשאר במקומו חזק בכל כחו אפשר כי בראותו את עצמו משולל ומופשט ערום מן הכלי שלו כדי שלא ישאר ערום ירצה להסתלק ולעלות למעלה אל הבינה למקום שיצא משם ואם כה יעשה יתבטל הכלי ההוא שלו לגמרי בהתרחקו ממנו הרבה כנז' ולכן המאציל העליון המשיך את הכלי של כתר העומד (בדפו"י ע"ב) בקו אמצעי והגדילו ונתפשט וירד ונמשך דרך קו האמצעי עד למטה במקום שעומד בו אור הת"ת כנז"ל כי ג' ראשונות עומדות בסדר ג' קוים ועי"כ נמשך למטה עד אמצעיות מחצית אור הת"ת לבד שהוא במקום הטבור ואז חצי האור הת"ת התחתון נתעלה למעלה תוך הכלי של הכתר הנז' ועי"כ לא יצטרך לעלות אל הבינה כנז' ואז בראות אור הדעת שירד בתחלה למטה במלכות דאצילות כי נעשה כלי חדש עתה במקומו בקו אמצעי באצילות אז גם הוא נתעלה למעלה במקומו תחת הכתר ולמעלה מן הת"ת וכאשר נתעלה ירד הכלי שלו למטה עד מלכות של בריאה משא"כ בכלי הת"ת שנשאר במקומו בכתר דבריאה לפי שהאור שלו נשאר במקומו באצילו' כנז' ולא נתעלה ואעפ"י שביארנו לעיל כ"א יתרחק האור מן הכלי שלו יותר מג' ספי' איננו מקבל שום הארה כלל והרי עתה מצינו שנתרח' אור הדעת מן הכלי שלו מדריגו' רבות מאד. התשובה לזה כי היכא דאפשר אפשר וכאשר אור הדעת אינו חסר והכלי נהנה היו עומדים קרובים כי לא היה כלי במקומו לעלות ולכן נתעכב שם להאיר אל הכלי אבל עתה יותר הוא חפץ בהנאת עצמו מליהנות את הכלי שלו וכיון שיש כלי במקומו רצה לעלות שם לקבל אור מן הכתר ובפרט בהתקרבות גדול ולכן איננו חפץ לחסר א"ע וליהנות את הכלי שלו גם בענין בחי' הכלי שלו צריך לתרץ כי האמת הוא שאעפ"י שעתה נתרחק אורו מעליו רחוק גדול אין לו כ"כ חסרון והפסד בזה לפי שמה שאנו צריכים הוא שלא יהיה רחוק בין האור אל הכלי יותר מג' ספי' דאצי' אבל בבריאה היכא דלא אפשר דחקינן ולא דייקינן כ"כ כי הנה הי' ספי' דבריאה אינה אפי' בערך ספי' אחת דאצי' וא"כ הרי היא כאילו עומד הכלי ההוא בראש הבריאה וא"ת והרי אפי' הכי הרי יש הרחק בין הכלי אל אור שלו ז' ספי' דאצילות. והתשוב' היא כי אעפ"י שהוא רחוק מן האור שלו עצמו הנה הוא קרוב מאד אל שאר האורות העומדי' ומתפשטים עד סיום האצי' ומהם תוכל לקבל הארה ואין אנו חוששי' לקוראו הפסד גדול וגמור אלא בהיות הכלי רחוק מכל מיני אור שיעור ג' ספי' ריקניות בלי אור כלל והנה ממה שנתבאר עתה תוכל להקיש ולבאר בשאר האורות והכלים של

שאר המלכי' כמו שיתבאר כי לעולם אנו משתדלים שלא יהיה שעור יותר מן ג' ספי' דאצי' ריקניות משום אור בין האור אל הכלי כמו שתסתכל ותראה בשאר כלים שיתבא' למט' בע"ה. ונחזור אל ענינינו כי בעלות אור הדעת למעלה במקומו אז נגדל הכלי של הכתר ונתפשט' יותר למטה עד סיום מקום כל הת"ת דאצי' ואז חצי תחתון דאור דת"ת שהוצרך בתחלה להתעלות חזר עתה לרדת במקומו האמיתי כהלכתו וכמשפטו וזה לשני סבות אם לסבת רבוי אור הדעת שנמצא עתה למעלה והוא גרם אל הגדלה הזו ואם לסבת היות הדעת בחי' נשמה אל הו' קצוות כנודע והוא כולל כלם וכיון שעלה נתן כח בכלי הנז' והגדילו כדי להיטיב עם אור הת"ת שיוכל להתפשט בכל שעור מקומו כמשפטו כנז'. אח"כ מלכו הנו"ה והנה כדי לבא במקומ' הראוי להם ולמלוך בכלי שלהם והנה אין מקום פנוי וריקם כי הרי נתבאר שאור הגבו' כשנשבר ירד שם במקומ' ולכן הוצרכ' עתה הבינ' להתפש' גם היא הכלי שלה דרך הקו שלה שהוא בשמאל שהוא קו הגבו' ונתפשט עד מקום הראוי להיות שם ספי' הגבו' אחר התקון ואז בראות אור הגבו' שנתחדש בתי' כלי' במקומו נתעלה גם הוא במקומו ואז הכלי שלה שהיה בחכמה דבריאה בהתרחקו מהאו' שלו ירד עד יסוד דבריאה ואח"כ יצאו נו"ה ומלכו ונכנסו בכלים שלה' במקומם ונשתברו ואז עלו שניהם יחד למעלה במקום אור הגבו' כי כבר יש שם כלי כנז' ועמדו שם ג' האורות יחד כי להיות נו"ה תרי פלגי גופא עולים יחד ולקמן יתבאר למה לא נתפשט הכלי של בינה עד מקו' ההוד ג"כ ואמנם הכלי' שלהם ירדו בנצח והוד דבריאה. אח"כ יצא היסוד ולפי שאור החסד ירד במקומו כנז"ל לכך החכמה הוצרכה להתפשט הכלי שלה דרך קו הימין עד מקום הראוי להיות אחר התיקון מקום ספי' החסד כי הנה עתה כל ז' המלכי' הם זה למטה מזה כנז"ל ואז עלה אור החס' במקומו והכלי של החס' ירד עד התפארת דבריאה ואז מלך היסוד בכלי שלו במקומו ואח"כ נשבר והכלי שלו ירד בגבורה דבריאה והאור שלו עלה דרך קו אמצעי עד מקום דעת עליון שעלה גם הוא ועמדו שם יחד. אח"כ מלך המלכות בכלי שלה במקומ' ואח"כ נשבר' והאור שלה גם הוא עלה דרך קו אמצע הדעת והכלי שלה ירד בחסד דבריאה ונמצא כי כלי התפארת עומד בכתר דבריאה וכלי המלכות בחסד דבריאה ונמצא כי אין מקום פנוי וריקם בבריאה בין כלי לכלי רק ג' ספי' בלבד ובאצילות אין מקום (בדפו"י ע"ג) פנוי רק ב' מדריגות והם היסוד והמלכות. ועתה צריך ליתן טעם למה האורות של היסוד והמלכות נתעלו למעלה מן אור התפארת ועלו עד מקום הדעת כנז' והנה היסוד נקרא משכיל לאיתן האזרחי כנז' בפ' משפטים במאמ' הסבא דף ק"י וז"ל משכיל לאיתן בזמנ' דההוא גבר קם בתיאובתא כל שייפין חדאן ומתחבראן לגביה ואיהו סליק עד

מוחא עילאה וכו' ובפ' פקודי דף רנ"ח ע"א וז"ל יוסף הצדיק עמודא דעלמא איהו נטיל ברשותיה היכלא טמיר וגניז וברשותיה קיימא היכל' שביעאה ואע"ג דקאמרן דהיכלא דלבנ' הספיר ברשותיה קיימא וכו' והענין יובן במה שנתבאר אצלינו כי ז"א מזדווג עם לאה בתפלת מנחה דימי החול והנה מקום התפשטו' לאה הוא בחצי עליון דז"א ומסתיימת עד התחלת ראש יעקב העומד מן חצי תחתון דתפארת דז"א למטה. וצריך לבאר איך יזדווג מחצית עליון דז"א עם לאה ועם שכבר נתבאר זה במקומו נבאר' פה עתה בקצור והוא כי היסוד דז"א עולה למעלה בשליש העליון דתפאר' בזעי' ובהיותו שם מזדווג עם לאה והנה מעלה זו יש אל היסוד יותר משאר הספי' כי הוא לבדו יכול לעלות למעלה עד מוח הדעת כשרוצה וזהו סוד מה שאנו אומרים ביוצר דשבת ז' פעמים תיבת הכל כמבואר שם הכל יודוך והכל ישבחוך וכו' כי אם לא היה בו יכולת לעלות עד הדעת שהוא נשמת הש"ש קצות וגם הוא מקום הה' חסדים שהם סוד טפת הזרע לא היה בו כח להמשיך ולהוריד הטפה משס ולמטה בעת הזווג ואמנם כוונת דברינו הוא בבחי' האור שהוא פנימיות היסוד כמו שנתבא' אצלינו במקו' אחר כי מן שליש העליון של היסוד נעש' תפא' דז"א כשנגדל ז"א ובבחי' היסוד הזה שנעשה ת"ת של ז"א כנז' יש לו יכולת להזדווג עם לאה כנזכ': **ונחזור** לענייננו כי לסבה זו היה יכולת באור היסוד לעלות עד הדע' כי כן דרכו תמיד לעלות עד שם ובפרט כי רצה לעלות עד שם כדי לקשר שם כל הש"ש קצות ביחד להיותו תחתון מכלם ואז ממשיך להם הארה משם ונבאר ג"כ טעם עליית המלכות והוא כי גם המלכו' נקרא' עטרת בעלה ויכולה לעלות למעלה מן הת"ת ובפרט עתה כאש' ירד בתחלה אור הדעת עד מקום המלכות כנז"ל הניח שם רשימו שלו והמלכו' לקחה הרשימו הזה ובכחו עלתה עד הדעת וכן גם המלכו' להיות' תחתונה מכלם מקשרת בעלייתה כל הש"ש קצוות יחד וע"י תקון זה וקשר הזה נתוסף תקון אחר למעל' והוא כי הנה הרשימו הזה שהשאיר הדעת במלכות הנה הוא בחי' המלכות שבדעת מצד בחי' הגבורות שבדעת ולכן עתה כשעלתה המלכות עם הרשימו הזה שהוא מבחי' הגבורות אל הדעת למעלה שהיא בחי' עיטרא דחסד דדכורא על ידי התקשרות הזה נתפשט הדעת והאיר בשש הקצוות והרשימו הנז' גם הוא האיר בקו שמאל והשאי' שם את אור ההוד שעלה שם כנז"ל והדעת עצמו האיר בקו ימין והפריד את אור הנצח שהיה עם ההוד בקו שמאל עם אור הגבורה כנז"ל והמשיכו אל הימין ונתחבר הנצח עם החסד וע"י זה נעשה קצת תקון באלו המלכים וצריכי' אנו להודיעך מה שכתבנו איך החו"ב נתפשטו דרך הקוים ימין ושמאל למטה עד חסד וגבור' והנה התפשטו' הזה היה ע"י אותם האחור' של או"א עילאין שירדו ונפלו למטה זה במקום

חסד וזה במקום גבורה כנז"ל ואלו האחור' הם שנתפשטו דרך קוים והלבישו בתוכם את אורו' החסד והנצח בקו ימין והגבו' בקו שמאל ונלע"ד חיים הכותב כי גם מה שנתפש' כתר דרך קו אמצעי היה ע"י נה"י שלו שגם הם נפלו והוא כדמיון התפשטות או"א כנלע"ד. והנה צריך לתת טעם למה נתפשטו וטעם למה לא נתפשטו יותר עד מקום נו"ה והטעם הוא לפי שטרם שנתפשט הכתר למטה כנז' נמצא שהיו או"א דבוקים זה בזה וקרובים זה בזה ומאירים זה בזה עם היותם עומדים שניהם אחו' באחו' אבל כשנתפשט הכתר ביניה' הפסיק בין שניהם ואז בהכרח שנחלש הארת או"א ולכן לא היה בהם כח להתפשט עד נו"ה כנז' ואמנם אע"פ שבבחי' היות כתר מפסיק ביניהם נמשך ביניהם חסרון הארה כנז' עם כ"ז בבחי' אחרת הנה הם עתה מקבלים הארה מן הכתר המתפשט ביניהם ולכן להיות בהם ב' בחי' אלו הפכיות לכן היה בהם בחי' כח התפשטות למטה דרך קוים כנז' אך לא התפשטות שלם. והנה הטעם למה הכתר גם הוא לא נתפשט כי אם עד הת"ת ולא יותר הנה היינו צריכים להרחיב בביאור טעם זה אבל הענין בקצור הוא כי הנה כל מקום שיעור ההתפשטות הזה הוא כנגד רגלי א"ק מן טבור שלו ועד רגליו. והנה אחר שיהיה זמן התקון האמתי של אלו המלכי' שאז יהיה נקרא עולם האצילו' כנודע הנה כל עולם האצילות יהיה עומד במקום הזה הנז' ומשם ולמטה יהיו עולמות בריאה יצירה עשיה והנה כאשר נעריך אלו הי' נקודים בבחי' פרצוף אחד עם היותו כולל פרצופים רבים שהם עתיק ואריך ואו"א (בדפו"י ע"ד) וז"א ונוקביה כנודע הנה עם כ"ז כלם הם פרצוף א' כמבואר אצלינו במקומות רבים כי כלם מתלבשים זב"ז עד שנמצא הכל פרצוף אחד בלבד ונמצא כי פרצוף א"א שהוא בחי' נקודת הכתר הוא הכולל כל עולם האצילות ונעשה פרצוף אחד כולל כל האצילות מלמעלה למטה ונמצא כי בהיות עתה הכתר מתפשט עד הת"ת הוא עצמו המקו' אשר אח"כ בעת התקון יהיה שם מקום הת"ת של א"א עצמו כנודע והנה אז יתלבשו או"א בב' זרועותיו זה בימין וזה בשמאל ויתפשטו עד מקו' הטבור שלו כי משם ולמט' מתלבש בז"א כנודע ולכן א"א שיתפשט עתה הכתר יותר ממקום שיתפשטו אח"כ או"א אחרי זמן התקון כי איך יהיה הוא יותר שפל ונמוך מהם כי הרי אחר התקון אין התפשטות או"א למטה ממקו' זה שהוא עד הטבור הת"ת דאריך ולכן א"א שיתפש' עתה הכתר רק עד מקום טבור הת"ת שבו בלבד:

חלק ה

דרוש הרפ"ח נצוצין

והנה צריכים אנו לבאר עתה כי אלו הז' מלכים שירדו בעול' הבריאה ירידתם זו היא מיתתם לפי שכל היוצא מן עולמו והולך ויורד אל עולם זולתו נקרא בחי' מיתה ואמנם

אלו הז' מלכים כבר נתבאר שהם הז' ספי' אחרונות של עולם האצילות שנשברו ומתו ואמנם הכלי' שלהם בלבד הם אשר נשברו וירדו למטה בעולם הבריאה ואירע להם כמאורע האד' התחתון בעוה"ז השפ' הזה כי הנה הוא מורכ' מגוף ונפ' ובע' מיתתו גופו שב אל העפר אל הארץ כשהיה ונפשו ורוחו עולים ושבי' אל האלהים אשר נתנם אמנם מוכרח הוא שנשאר תוך הגוף ההוא הבלא דגרמי השורה על העצמו' בקבר בסוד ועצמותיך יחליץ כנז' בפ' שלח לך דף קס"ט עי"ש גם נתבאר אצלינו בשער המצות בפ' פנחס בדרוש מצות הירוש' ועי"ש איך תועלת זה ההבלא דגרמי הוא לסבת שיהיה קצת חיות קיים בעצמות ההם נמשך בהם עד זמן תחי' המתים וזהו סוד אותם העבירו' של האדם שעליהם נענש שלא לקום בזמן התחיה כמו שאמר הכתוב כספו בנשך נתן חיו לא יחיה והטעם הוא כי אותם העבירו' גורמות שאותו החיות והרוחניות המועט הנשאר בעצמות כנז' שיסתלק משם ויתייבש לחלוחיתם ולא יחיו בתחית המתים הפך מפסוק ועצמותיך יחליץ והוית כגן רוה והבן זה וזהו סוד פסוק העצמות היבשו' הנז' בנבואת יחזקאל ואמרו רבותינו ז"ל שהראה לו בהם עצמות איש אחד יבישות בתכלית האחרון ולא קם בתחיה ההיא לסבת כי בנשך נתן וכו' גם בכח אלו הנצוצות של חיות ואור שנשאר תוך העצמות בהם יודעים המתים ומספרים זב"ז כנז' בדברי רז"ל בגמרא ובסה"ז ועל ד"ז אירע בז' מלכים הנז' כי היו כלולים מאורות וכלים נפש וגוף ובעת מיתת' ירדו הכלי' והגוף שלהם אל העפר שהוא עול' הבריא' כנודע ואורותיהם שהם נפשותיה' עלו למעלה בעולם האצילי' כי שם שרשם וכמו שנתבאר היטב למעלה וכמו כן נשארו קצת נצוצי אור ורוחניות וחיות מוכרח לקיים ולהעמיד הכלים ההם שבעולם הבריאה עד זמן התחיה שלהם שהוא כאשר נתקנו ונעשו מהם עולם האצילו' כמו שיתבאר כי אעפ"י שהאורות נסתלקו עם כ"ז הניחו שם קצת ניצוצות כדי להעמידם ע"ז תקונם ותחייתם ובזה יתבאר לך כי מה שהיה הוא שיהיה ואין כל חדש תחת השמש וכל מה שאירע למטה בעוה"ז אירע למעלה בתחלה וכמו שביארתי ענין מיתת המלכים ותחייתם ובסה"ז העלימו הסוד הזה בפ' תרומה דף קמ"ה ע"א ועי"ש באומרו ועם כל דא בכלא מנע נהורא האי חויא תקיפא: **ודע** כי מספר נצוצי האור שנשארו למטה תוך הכלים שבעול' הבריא' הוא רפ"ח נצוצין וזהו סוד ורוח אלהים מרחפת על פני המים כי אותיות מרחפת מ"ת רפ"ח פירוש כי הרפ"ח נצוצי רוח אלהים הם מרחפים על הכלים המתים ואמנם בלי ספק כי המעולה שבאורות עלה למעלה באצילות והנצוצות היותר גרעים הם שירדו עם הכלים ולכן צריך שנודיע בתחלה סדר מדריגת האורות ומעלתם זה למעלה מזה ואח"כ יתבאר מה הם בחי' רפ"ח נצוצין שירדו. הנה נתבאר אצלינו כי

כל אורות עולם האצילו' הם בחי' הויו"ת ונודע כי ד' בחי' יש בהויו"ת או הוי"ה דע"ב דיודי"ן או הוי"ה דס"ג או הוי"ה דמ"ה דאלפין או הוי"ה דב"ן דההי"ן. ונבאר עתה ענין ההוי"ה דע"ב וממנה תקיש ותלמוד אל שאר ההויו"ת ודאי ופשוט הוא כי השרש של האור וכל העיקר שבו הם ד' אותיות ההוי"ה בהיותם פשוטים בלי מלוי וזה הוא עצמות ועיקריות האור ואמנם זה הוא בבחי' היותם אותיות ממש בצורתם ויש עוד בחי' אחרת והוא בהיות האותיו' בבחי' מספ' וחשבון המשל בזה אם נאמר כי ד' אותי' ההוי"ה הם בגמט' כ"ו ואין ספק כי צורת האותיות עצמם הוא יותר שרש ועיקריות האור יותר ממה שהוא בבחי' חשבונם ומספרם גם דע כי (בדפו"י כ"ג ע"א) כ"ז הוא בבחי' פנים וגם יש על ד"ז בבחי' האחו' של האורות שני בחינו' הנז' שהם האותיות עצמם וגם בבחי' מספרם. גם יש בחינה אחרת והיא בהיות ד' אותיות ההוי"ה בסוד מלוי כי בהיותם במלוי הם יותר דין כי כן מלוי בגימטריא עולה די"ן וגם כי שורש ההוי"ה הם ד' אותיות עצמם אבל המלוי היא פירוש ההוי"ה ויציאת אורותיה' בגלוי לחוץ והנה גם בזו הבחי' של המלוי יש בה ב' מדריגות הנזכרים שהם אותיות בעצמם או במספרם כנז' וכן על ד"ז במלוי המלוי של ההוי"ה באותיותיהם ובמספרם וכן כיוצא בזה עד אין קץ:

ונבאר עתה סדר מעלת מדרגותיהם הנה השרש והעיקר האורו' שהם בחי' ד' אותיות הוי"ה בעצמותם. ואחריה במדריגה הב' הם האותיות דאוחריי' הפשוטים במציאותם ולא במספרם והם י' אותיות כזה י' י"ה יה"ו יהו"ה. אחריה מדריגה ג' הוא מספר וחשבון ד' אותיות ההוי"ה ביושר פשוטים והוא היות מספר' בגי' כ"ו. ואחרי' מדריגה ד' היא מספר י' אותיות של האוחריי' פשוטי' שהם בגי' ע"ב. ואחריה מדריגה ה' והוא י' אותיות דמלוי ההוי"ה ביושר כזה יו"ד ה"י וי"ו ה"י. ואחריה מדריגה ו' והיא האחוריי' של המלוי והם כ"ו אותיות כזה יו"ד יו"ד ה"י יו"ד ה"י וי"ו יו"ד ה"י וי"ו ה"י. ואחריה מדריגה ז' והיא מספר י' אותיות מלוי דיושר והם בגי' ע"ב. ואחריה מדריגה ח' והיא מספר כ"ו אותיו' אחוריי' של המלוי והם בגי' קפ"ד. ואחרי' מדריג' ט' והם כ"ח אותיו' מלוי המלוי של ההוי"ה ביושר כזה יו"ד ויו דל"ת הי יו"ד וי"ו יו"ד וי"ו ה"י יו"ד. ואחריו מדרי' י' והיא האחוריי' של מלוי המלוי והם קנ"ו אותיות כזה. יוד יוד ויו יוד ויו דלת. יוד ויו דלת ה"י. יוד ויו דלת ה"י יוד. יוד ויו דלת הי יוד ויו. יוד ויו דלת הי יוד ויו יוד. יוד ויו דלת הי יוד ויו יוד ויו. יוד ויו דלת הי יוד ויו יוד ויו הי. יוד ויו דלת הי יוד ויו יוד ויו הי יוד. ואחרי' מדריג' י"א והיא מספר כ"ח אותיו' מלוי המלוי דיושר והם בגי' תר"ו. ואחריה מדריגה י"ב והיא מספר קנ"ו אותיות אחוריי' של מלוי המלוי ועד"ז תלך עד אין קץ וסוף מדריגה למטה ממדריגה והרי נתבארו מדריג' הוי"ה דע"ב דיודין וממנה תקיש

לשאר ההויו"ת דס"ג מ"ה ב"ן וכן עד"ז בכל השמות שיש בעולם: **ואחר** שביארנו סדר המדריגות ואמרנו כי כל מדריגה הקודמת לחבירתה היא אור גדול ומעולה על המדריגה התחתונה אליה. ונבאר עתה ענין הרפ"ח נצוצין מה עניינם וכבר נתבאר למעלה כי פשוט הוא שהנצוצו' היותר חלושי' ותחתונים הם אשר נשארו למטה בעולם הבריאה עם הכלים הנשברי' להחיות' ודע כי לא מכל הבחי' ירדו נצוצות במספר שוה לכלם כי הוי"ה דע"ב גדול' ועליונ' מהוי"ה דס"ג ודס"ג גדול' על מ"ה ודמ"ה גדול' על ב"ן ובודאי הוא כי מכל ד' הויו"ת אלו ירדו נצוצו' אל הכלי' שלה' להחיות' כי אין לומר שההוי"ה דב"ן התחתונה שבארבעתם ירדה בכלים ושלשה ההויו"ת הראשונו' נשארו למעלה כי הנה הנצוצות של ס"ג לא יש בהם יכולת להחיו' את הכלים דע"ב. גם נצוצות דמ"ה אין בהם כח להחיות את הכלי' דס"ג ולא נצוצו' דב"ן לכלים דמ"ה אמנם נצוצות מן ההוי"ה של ע"ב הוצרכו לירד להחיות את הכלים של ע"ב עצמו וכן ניצוצות של ס"ג הוצרכו לירד להחיות כלים של ס"ג עצמו. וכן ניצוצות של מ"ה לכלים של מ"ה ונצוצות של ב"ן לכלים של ב"ן אלא הענין הוא שהניצוצות היותר גרועים שבכל הוי"ה והוי"ה ירדו למטה להחיות הכלים של ההוי"ה ההיא והחלקים המעולים שבהוי"ה ההיא נשארו למעלה בעולם האצי' גם דע כי פשוט הוא שלא ירדו כ"כ נצוצות מן הוי"ה דע"ב כמו מהוי"ה דס"ג וכיוצא בזה כי אם שמהוי"ה דע"ב שהיא עליונה מכלם ירדו נצוצות מועטים מכל השאר ומהוי"ה דס"ג ירדו ניצוצות יתירות על הוי"ה דע"ב וכן נצוצי דמ"ה יתרי' על נצוצי דס"ג ונצוצי דב"ן יתירים מנצוצי מ"ה כי כפי גריעו' מדריג' ההוי"ה כך ירדו ממנה נצוצות יתירים על מספר הניצוצות של ההוי"ה שלמעלה ממנה וכדי שנבאר עניינם צריך שנקדים לזה הקדמה אחת והיא זו דע כי בעת שיצאו י' הנקודים הנקראי' עולם הנקודים כמבואר בדרוש שקדם ואז הניחו שרש ורושם בעולם האצי' וכאשר אח"כ הגיע זמן תקון הי' נקודות הנזכרי' הנה מנקודת הכתר נעשה אח"כ פרצוף א' נתקן ונקרא א"א ומשני נקודות חו"ב נתקן ב' פרצופין דאו"א ושש הנקודות הנקראים חג"ת נה"י נעשו פרצוף אחד לבד הנקרא ז"א ומן הנקודה העשירית נעשה פרצוף נוק' דז"א. **וכבר** נתבאר אצלינו כי כל אלו הפרצופין הם מתלבשים זה בזה כנז"ל בדרושי' שקדמו ואמנם כאשר נתקנו אלו הפרצופין ונתלבשו זה בזה לא הושמו במקומם הראשון ממש בעת שנאצלו הי' נקודות אמנם עמדו באופן אחר והוא כי הנה פרצו' א"א נתפשט ממקום נקודת הכתר עד סיום סוף עולם האצילו' כלו וכ"ז הוא שעור קומתו והנה או"א היו ראוים להיות במקו' חו"ב דא"א אבל לא כך היה אלא ירדו והלבישו את חו"ג דא"א כמו (בדפו"י ע"ב)שנתבאר בדרוש שקדם גם ז"א שהיה ראוי להלביש כל ו' קצות דא"א הנה

איננו מלביש רק לג' אחרונות שהם נה"י דא"א אבל נוקב' דז"א זו עמדה ממש במקומה והלבישה את מלכות דא"א. ונחזור לענין ראשון כי העולה מכל זה הוא כי ההוי"ה דע"ב שהיא בחי' החכמה והוי"ה דס"ג שהיא בחי' הבינה הם מלבישים את חו"ג דא"א עם היות' בחי' חו"ב ונמצא עתה כי הוי"ה דע"ב היא בחסד ולכן חסד בגי' ע"ב וההוי"ה דס"ג היא בגבו' והוי"ה דמ"ה אעפ"י שכוללת שש קצות כנז' עכ"ז אינה אלא בנה"י לבד וההוי"ה דב"ן היא במלכות ונמצא כי כל הד' הויו"ת הנזכרים ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן נכללי' בז' תחתונות בלבד ואח' שהצענו הצעות הנזכרים נבאר עתה מספר הנצוצו' שירדו מכל מדריג' ומדריגה. הנה מן הוי"ה דע"ב שהוא בחסד עלו ששה מדרגותיה הראשונות בעולם האצילות והם בחי' ד' אותיות הפשוטות דפנים ובחי' י' אותיו' פשוטות דאחוריי' ובחי' מספר ד' אותיות דפנים ובחי' מספר הי' אותיות דאחוריי' ובחי' עשר אותיות המלוי דפנים ובחי' כ"ו אותיות המלוי דאחו' הרי הם ו' מדריגות הראשונות ושאר כל המדריגות שלמטה מהששה הנזכרי' שהוא מהתחלת מדריג' השביעית שהיא מספר י' אותיות המלוי דפנים ולמטה הנה כלם ירדו למטה בעולם הבריא' ובודאי הוא שכל מה שהוא למטה מאיזו מדריגה הכל נכלל בה ואינו נחש' בפ"ע כי טפל הוא אליה וא"כ כיון שירדו מדריג' הז' מכ"ש שירדו כל המדריגו' שלמטה ממנה עד התחתונ' שבכלם ולכן אין אנו צריכים למנות כמה חשבון כל הנצוצו' שבכל המדרגו' שנפלו ואין אנו מכניסי' במספר אלא מספ' הנצוצו' של המדריג' הז' וכל השאר טפלי' ונכללי' בהם והנה מספר הנצוצות דמדריגה הז' אשר נפלה בעולם הבריאה הוא ע"ב ניצוצין שהוא מספר י' אותיו' המלוי של ההוי"ה דע"ב דיודי"ן ומן הוי"ה דס"ג שהיא יותר גרועה מהוי"ה דע"ב ירדו ממנה שתי מדריגות יותר עליונו' ממה שנפלה מהוי"ה דע"ב והוא כי הד' מדריגות הראשונות לבד שבה הם עלו אל האצי' ומן המדריגה הה' שבה ואילך הכל נפל בעולם הבריאה והנה המדריגה החמישית דהוי"ה דס"ג היא י' אותיות המלוי דס"ג דפנים בבחי' אותיות עצמם הם עשר נצוצין וכשתחבר עמה' המדריגה הז' שהוא מספ' י' אותיות דהוי"ה דס"ג הנז' והם ס"ג נצוצין אחרים יעלו הכל ע"ג נצוצין ומן הת"ת שהוא הוי"ה דמ"ה שהיא יותר גרועה מהוי"ה דס"ג ירדו עוד שני מדריגות יותר עליונות והוא כי שני מדריגות הראשונו' שבה לבד הם שעלו לעולם האצי' ומהתחלת מדריגת ג' שבה עד סוף כל המדריגות הכל נפל בעולם הבריאה והנה כשנקח המדריגה השלישית שהיא מספ' ד' אותיו' הפשוטות שהם כ"ו וכשנקח המדריגה הז' שהיא מספ' עשר אותיות המלוי דפנים שהם מ"ה נחבר כ"ו עם מ"ה הרי ע"א ניצוצין ומן הוי"ה דב"ן הגרועה מכלם לא עלתה באצי' רק המדרגה הראשונה שבה בלבד וכל שאר המדריגו' ממדריגה

שנית ולמטה כלם נפלו בעולם הבריאה והנה כשנקח המדריגה הד' שבה שהיא מספ' עשר אותיות דאחורי' שבה הם בגי' ע"ב והרי נתבאר מספ' רפ"ח ניצוצין שירדו מן ד' הויו"ת הנז' והם ע"ב ע"ג ע"א ע"ב. **ועתה** אנו צריכים לתת טעם אל קצת שינוים שנמצאו במספרי' האלו כי בהוי"ה דע"ב אין אנו לוקחין ממנה רק חשבון א' של המדריגה הז' ובס"ג אנו לוקחין שני מדריגות והיא הה' והז' ובמ"ה ב' מדריגות הג' והז' ובב"ן מדריגה א' לבדה והיא הד' ועוד כי משלשה מדריגות הראשונו' לקחנו בחי' פנים ומן הוי"ה הרביעי' לקחנו בחי' מספר האחו' וכמה שינוי' אחרים שיתבארו בכלל הביאו' והענין הוא במה שנתבאר כי הצד השוה שבד' הויו"ת הנז' הוא שמן המדריגה הז' ואילך שבכל הוי"ה מהארבעה הכל נפלו והנה כל המדריגות שתחת המדריגה הז' הנו' אינם נכנסות כלל במספר הרפ"ח ניצוצין כי כלם בטילות בה ולכן אין אנו מזכירים באלו הרפ"ח ניצוצין רק בחי' זו המדריגה הז' שבכל הוי"ה מהד' הויו"ת שזהו הטעם שנקרא ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן שהוא מספר המדריגה השביעית שבכל הוי"ה מהם כי הם משונים במלואיהם ולכן אין מספר' שוים וגם לכן אין אנו מזכירים במספ' הרפ"ח ניציצין אלא אלו הד' מספרי' של המלויים שיש באלו ההויו"ת כמו שנתבאר זולתי בהוי"ה הרביעי דב"ן שלא הכנסנו במספ' הרפ"ח ניצוצין אלא המדריגה הד' שבה הנזכרת ולמטה יתבאר טעם לזה:

גם צריך שתדע כי במקום שאנו מונים בחינת הפנים אין בחינת האחוריי' נמנת במס' כלל לפי שאם הפנים נופלים כ"ש האחוריי' הטפילים להם ולכן בג' ההויו"ת הראשונות שמנינו בחי' הפני' לא זכרנו בהם האחוריי' כלל זולתי בהוי"ה הד' דב"ן שלא מנינו הפנים אלא האחוריי' לבדם וכמו שגם לזה נבאר טעמו לקמן בע"ה. גם צריך שתדע כי כל מקום שיש שני מספרים שוין אין אנו מונים שניה' המשל בזה כי הנה נתבאר כי הי' אותיות דמלוי ס"ג והי' דמ"ה ירדו בבריאה (בדפו"י ע"ג) ולכן כיון שמנינו בחי' העשר דס"ג אין אנו מונים הי' דמ"ה וכמו שביארנו כי גם המדריגה השביעית שהיא מספר י' אותיות המלוי שבכל הוי"ה לא היינו מונים כלם אלא לפי שהם חלוקות במלוייה' זה ע"ב וזה ס"ג וזה מ"ה וזה ב"ן וטעם לזה הוא מובן כשנקדי' הקדמה אחרת והיא כי הנה כאשר המדריגות שוות במציאותם שתיהם נשארות במדריגה העליונה שבהם פי' כי הנה המדריגה החמישי' דס"ג ודמ"ה שהם בחי' י' אותיות המלוי שלהם שתיהם נפלו בבריאה ואמנם עשר אותיות המלוי דמ"ה לא ירדו בבריאה במקום הראוי להם עם שאר ניצוצי מ"ה אלא נשארו מחוברים למעלה בי' אותיות מלו דס"ג להיות שוים במספרם י' וי' וזהו הטעם שי' אותיות דמלוי ס"ג הכנסנום במספר הרפ"ח ניצוצין אבל יו"ד אותיות מילוי דמ"ה לא הכנסנום במספר הרפ"ח ניצוצין כמו שתראה למעלה והענין הוא במה

שנודע כי ההוי"ה דע"ב היא ירדה ונפלה בבריא' טרם שאר ההויות כי הנאצל' והמולכת בתחלה היא הנשברת והנופלת בתחלה ונודע כי ע"ב נאצל תחלה ולכן נפלה תחלה וכן עד"ז בס"ג מ"ה ב"ן ונמצא כי כשירדו הי' אותיו' מלו' דמ"ה כבר מצאו שם בבריא' את הי' אותיו' דמלוי ס"ג ובפגע בהם נתחברו עמהם ונתעכבו שם ולא ירדו עוד למטה במקומ' להיותם שוים במספרם כנז' אבל המדריגה הז' שבהם אשר חלוקים במספרם כי זה ס"ג וזה מ"ה ואינם שוים לכן לא נכללו יחד במספר אחד ולכן כשירד בחי' מספר מ"ה ירדה עד מקומה עצמה ולא נתעכב' עם הס"ג העומדת למעלה ממנה בבריאה עצמה ולכן הס"ג והמ"ה נכנסו בפרטו' כל אחד במספר הרפ"ח נצוצין והנה גם מספר מדריגה הג' שבמ"ה שהיא מספר כ"ו נכנסה במספ' הרפ"ח נצוצין לפי שמן הע"ב והס"ג לא ירדה שום מדריגה ג' כנז' והרי נתבאר טעם השינוי שיש בג' הויו"ת ע"ב ס"ג מ"ה:

ועתה צריך לתת טעם אל השינוים שיש בהוי"ה דב"ן והנה נתבאר כי להיות הוי"ה דב"ן במלכו' שהיא תחתונ' וגרועה מכלם שבירת' גדולה מכלם כי לא עלה ממנה באצילו' רק המדריג' הראשונה שבה לבד וכל שאר מדריגותי' עד א"ס כלם ירדו בבריאה ובזה תבין סוד למה המלכות לא נשארה רק בחי' נקודה אחת בלבד כי הרי לא נשאר ממנה רק מדריגתה הראשונה לבד שהם בחי' ארב' אותיותיה הפשוטות וצריך עתה לידע השנוי שיש ממנה אל ג' האחרות כי הנה נתבאר למעל' כי כאשר נמנים בחי' הפנים בכלל הרפ"ח ניצוצין אין בחי' האחוריי' נכנסת בחשבון כלל והנה בהוי"ה זו דב"ן מצאנו ראינו להפך כי לא די שאנו מונים בחי' האחורי' שבה כנז"ל אלא ששום בחי' פנים שבה לא נחשבו כלל במספר הרפ"ח נצוצין. והתשובה היא כי סבת מנין האחור' הוא בשביל שאין אנו מונים הפנים כי הרי בג' הויו"ת הראשונות שמנינו בהם מנין הפנים לא זכרנו מנין האחו' כלל אבל בהוי"ה זו שאין אנו מונים כלל מנין הפנים אנו מונין האחורי' שהוא מספר הי' אותיות פשוטות דאחורי' שלה שהם בגי' ע"ב כנז' ונשאר לנו עתה לתת סבה למה בהוי"ה זו אין אנו מונים בחי' הפנים כי הרי כמה מדריגות של פנים נפלו ממנה ונתחיל לתת טעם ממדריג' למדריג' הנה המדריגה הג' שהיא מספר ד' אותיות הפשוטות דפנים שהם בגי' כ"ו לא מנינו אותה לסבה הנז"ל כי כשיש ב' מספרים שוים אז מספר התחתון מתחבר עם העליון ונשאר למעלה עמו וכיון שכבר בהוי"ה דמ"ה נמנית מדריגה ג' הזו במספר רפ"ח ניצוצין הנה גם מדריגה הג' הזו דהוי"ה הרביעית דב"ן נשאר שם למעלה עמה ילא ירדה במקומה ולכן אינה נמנת בפני עצמה גם המדריגה הז' והיא מספר ט' אותיות המלוי שלה שהם בגי' ב"ן לא מנינו אותם עם שאין שום מדריגה אחרת דומה אליה אבל הטעם הוא במה שהודעתיך בענין הוי"ה זו של ב"ן אשר במלכות

כי הנה היא בחי' ב' הויו"ת ממש ונקראת מער' המכפלה כי כל ג' אותיותיה כפולות ואף גם הראשונה כפולה היא במספרה כי כך עולים ב' אותיות מלוי אות ראשונהשהם ו"ד כמו האות עצמ' שהיא י' ואמנם ב' ההויו"ת האלו האחת היא בחי' ז"א והב' היא בחי' נוקבא דז"א עצמה וכאשר תחברם יחד זו"ן ומאיר בה אז ז"א נותן הארת ההוי"ה שלו לנוקביה ואז נמצאים ב' הויו"ת בנוקביה ונעשים בה בסוד חבור הוי"ה אחת מליאה בההי"ן שהיא ב' הויו"ת ג"כ כנז"ל ולהיות כי אין ענין זה נעשה בה אלא מז"א אין למנותו בבחי' בפ"ע בנוקביה ולכן אין אנו מונים מספר ההוי"ה זו שהיא ב"ן כנז'. וא"ת בשלמא הראשונה ניחא אבל הב' שהיא בחי' נוקביה עצמה למה אינה נמני' אבל הענין הוא כי גם הוי"ה זו נשארת דבוק' למעלה עם ההוי"ה הראשונ' ולכן גם היא אינה נמנית גם המדריגה הה' והיא בחי' ט' אותיות המלוי שבה לא נמנת לטעם הנז' כי עיקר אותיות ההוי"ה זו דב"ן במלויו הוא מן ז"א ולכן אינה נמנית בנוקביה והרי נתבארו מספר כל הרפ"ת (בדפו"י ע"ד) ניצוצין איך הם ד' פעמי' ע"ב וג' פעמי' ע"ב הראשוני שבג' הויו"ת ע"ב ס"ג מ"ה הם מבחי' פנים והע"ב הד' שבהוי"ה דב"ן הוא מבחי' אחורי' ואמנם שרש ד' פעמים ע"ב הנז' הם בחג"ת ומלכו' כנז"ל.

וצריך לבאר עתה כי הרי מכל ז' המלכי' ירדו ניצוצין וא"כ הניצוצי' שירדו מן נה"י כמה הם גם למה לא נמנו עם הרפ"ח ניצוצין ובתחלה נבאר מה שירדו מהם הנה נודע כי נו"ה הם תרי פלגי גופא ואין לכל אחד מהם הוי"ה גמורה בפ"ע אמנם שניהם נכללי' בהוי"ה אחת ונמצא כי האור של הנצח הוא חצי הוי"ה ואור ההוד הוא חצי האחר של ההוי"ה והנה כאשר נחלק ההוי"ה לשני חצאי' אין עולה בשם אלא חצי הראשון ב' אותיות י"ה שהם שם גמור מז' שמות שאינם נמחקים כנודע מה שאין כן בב' אותיו' אחרונות שהם ו"ה שאינ' שם בפ"ע ולכן הנו"ה הם ב' שמות של י"ה גם היסוד הוא שם י"ה לפי שאינו בחי' בפ"ע אבל הוא בחי' כוללת כל אורות העליונים כי לכן נקרא כל ולכן גם הוא אינינו הוי"ה גמורה רק ב' אותיות י"ה כנז' עוד טעם אחר למה היסוד נקרא י"ה והענין הוא במה שנודע כי בתוך ז"א מתלבשים ב' יסודות יסוד דאבא ויסוד דאימא ובתוך כל יסוד מהם יש ה' חסדים וה' גבורות והה' חסדים דיסוד דאימא מתפשטים תוך ז"א מן חסד שבו עד ההוד שבו והה' גבורות דאימא הם היורדו' ומתפשטו' ביסוד דז"א וכן הה' חסדים והה' גבורות דיסוד דאבא אשר אלו לא יצאו מתוך נרתקם כלל כנודע כי פי היסוד דאבא מסתיים בפי היסוד דז"א ונמצא כי יש בתוך יסוד דז"א י' גבורות וה' חסדי' כמנין י"ה ולכן היסוד דזעיר נקרא י"ה. עוד יש טעם אחר והוא בבחי' הה' חסדים של אימא המתפשטים בתוך ז"א כי הם ג' בחי' האחת היא שרשם למעלה בדעת של ז"א

ושם יש שרש ה' חסדים. השנית היא כי הארת' מתפשט' מחסד שבו עד הוד שבו שהם ה' חסדים אחרים. הג' היא כי הארתם של אלו הה' חסדים הב' מתקבצת ביסוד דז"א הנקרא כל כנודע הרי הם ט"ו חסדים כמנין י"ה. ובזה נחזור אל הביאור ותחלה נודיע מספר הניצוצות שירדו מן נה"י כבר נתבאר כי הם ג' שמות של י"ה ואינם הויו"ת גמורות כמו שהיו למעלה בחגתו"מ. עוד יש שנוי אחר כי אלו ג' פעמים י"ה שלשתם הם במילוי אלפי"ן ע"ד הוי"ה דמ"ה שבת"ת והטעם הוא לפי שאלו הנה"י הם נה"י דז"א שהוא בחי' מלוי אלפי"ן כנודע ואמנם כל אותו הסדר של המדריגות שביארנו למעלה בהויו"ת הגמורו' ג"כ הם באלו השמות של י"ה והנה כדוגמת מה שירדו ניצוצו' מן הוי"ה של מ"ה שבת"ת כן ירדו ניצוצות מג' שמות י"ה האלו שבנה"י כי ב' מדריגות ראשונות שבכל שם י"ה הם לבדם עלו באצילו' וכל השאר אשר ממדריגה ג' ולמטה הכל ירדו והנה המדריגה הג' שבהם היא מספר ב' אותיות הפשוטו' של י"ה שהם בגי' ט"ו וכשנחבר ג' המדריגו' השלישיות אשר בג' י"ה הנז' שבנה"י יעלו בגי' מ"ה ואלו הם סך ניצוצות שירדו מן הנה"י אל הבריאה וכלם ממדריגה הג' שבכל אחת מהם ומכ"ש שירדו כל שאר המדריגות שבהם שמשם ואילך:**ועתה** נבאר טעם למה אין מ"ה ניצוצין אלו של הנה"י נכנסים גם הם במספר רפ"ח ניצונין וכפי זה היה ראוי שנמנה שהם שלג' ניצוצין ולא רפ"ח אבל הענין הוא כי הנה בענין האחורי' שלהם אין צורך לתת טעם כנז"ל כי אין האחורי' נמנים במקום שיש בחי' פנים ואמנם סיבת שאין אנו מונים אפי' בחי' הפנים שלה' מבואר ג"כ עם הנז"ל כי כל הניצוצות המתחברות עם המדריגה שלמעלה מהם אינם נמנים כי נכללים במספר אותה המדריגה העליונה שכבר נמנת והנה אלו הניצוצין דנה"י ברדתם בבריאה נתחברו עם הניצוצות שירדו מהוי"ה דמ"ה שבת"ת ועמדו עמהם שם בבריאה למעלה ולא ירדו אל מקום הראוי להם ולכן אינם נמנים בפ"ע ואמנם צריך אני לבאר מה שאמרנו לעיל כי אינם מתחברים אלא בהיות מספרם שוים וא"כ למה נתחברו אלו של נה"י עם אותם של הת"ת והענין הוא כי הנה כבר נתבאר כי המדריגה השלישי' שבהם ממנה התחילו לירד ניצוצותיה והנה הם ג' פעמים י"ה שמספר' מ"ה והרי הם שוים עם מספר ההוי"ה דמ"ה שבת"ת ולכן נתחברו עמה ואע"פ שאין בחינתם שוה כי שם הוא מספר י' אותיות של המלוי וכאן הוא מספר ב' אותיות הפשוטות עם כ"ז אין הכוונה רק למצוא מציאות בעלמא שיהיו שוים במספרם עם שאינם שוי' במציאותם ואין בזה חשש כמו שיתבאר עתה בבחי' אחרת וזה עניינם הנה המדריגה הז' שלהם הוא מספ' האותיות המלוי שלהם שהוא יו"ד ה"א דאלפי"ן כנז' והנה הוא בגי' כ"ו והנה הוא שוה ג"כ עם מספר ארב' אותיות פשוטות דמ"ה שהוא כ"ו אשר כבר הם נכנסו במנין הרפ"ח

ניצוצין ולכן נתחברו אלו הכ"ו עם אותם כ"ו ולכן אינם נמנים אלו הכ"ו בפ"ע והנה גם במדריגה זו יש שאלה הנז' כי ב' מספרים אלו שהם כ"ו כ"ו אינם שוים במציאותם כי אלו ממספר אותיות המלוי ואלו ממספר (בדפו"י כ"ד ע"א) אותיות הפשוט. אמנם התירוץ בזה הוא כי הנה נתבאר שהמדריג' הה' דמ"ה שבת"ת שהיא י' אותיות המלוי דאלפין עלו ונתחברו עם י' אותיות דמלוי ס"ג להיותם שוים במציאותם והנה יש חשש אולי גם המדריגה הז' שלהם שהוא מספרם שהם מ"ה יעלו גם הם למעלה כי המספר נגרר אחר האותיות בעצמם שהם שרשיהם ואם יעלו גם הם נמצא הכלי של הת"ת גרוע וחסר מאד מניצוצות אור ולא יוכל להתקן ולחיות אח"כ בזמן תחית המלכים ותקונם כנז"ל ולכן צריך שיעלו אלו הניצוצות דנה"י שהם מ"ה וכ"ו שהם ב' המדריגות שלהם הג' והז' ויתחברו עם הניצוצות שבת"ת המדריגה הג' והז' שלהם שהם בגי' מ"ה וכ"ו וע"י כן לא יעלה המדריגה הז' של התפארת למעלה עם שרשה שהיא המדריגה הה' שבה שעלתה אל הוי"ה דס"ג כנז' וא"כ כיון שכל התכלית אינו רק לסבה זו אין אנו חוששי' שיהיו שוים ממש במציאותם לגמרי ובכל שהוא של יחס של דמיון של מספר שוה שיש ביניהם מספיק לשיעלו שם ויתחברו עמהם כי אלו היו ממש שוים לגמרי בכל מציאותם אפי' שלא ע"י סבה הנז"ל היו עולי' אבל עתה שיש סבה הנזכרת עולים אע"פ שאינם שוים לגמרי במציאותם וא"ת ולמה בהוי"ה דע"ב דיודין אין אנו חוששים ומתייראים שמא המדריגה הז' שבה שהיא מספר י' אותיות המלוי שבה שהוא ע"ב שמא יעלה אל האצילות עם שרשו שהם מדריגה ה' שהם י' אותיות המלוי עצמם והיה ראוי מפני חשש זה שהמדריגה החמישי' דס"ג שהם י' אותיות המלוי עצמם יעלו למעלה ויתחברו עם המדריגה הז' של ע"ב כדי להעמידה שם שלא יעלו. והתשובה היא כי הנה בהוי"ה דע"ב לא ירדה המדריגה ה' שבה אל הבריאה מעולם כי נשארה באצילות ולכן א"א שתעלה המדריגה הז' שבה למעלה באצילות כי כיון שירדה בעולם הבריאה אין בה כח לעלות מעולמה לעולם אחר יותר עליון ובפרט כי לא ברצונה ירדה אל הבריאה אלא בע"כ שלא היה בה כח לישאר באצילות ולכן ירדה ואיך תוכל עתה לעלות כלל אבל המדריגה הז' דמ"ה היתה יכולה לעלות ולהתחבר עם שרשה שהיא המדריגה הה' שלה שנתחברה עם מדריגה הה' דס"ג כנז' לפי שאין עלייתה אלא מספירה אל ספירה אחרת אבל הכל הוא בעול' הבריאה עצמו ולכן עלו ניצוצות נה"י עמה כדי לעכבה במקומה עם הכלי שלה ולא תעלה לכלי דס"ג. וצריך לתת טעם כי כיון שנתבאר שהניצוצות של נה"י לא נתחברו עם הוי"ה דמ"ה שבת"ת אלא כדי שלא תעלה המדריגה הז' שבת"ת למעלה עם שרשה שעלתה בהוי"ה דס"ג שהיא המדריגה הה' שלה שהם י' אותיות דמ"ה וא"כ היה

צריך שימצאו בחי' י' אותיות דבחי' מלוי באלו הנה"י כדי שיהיו במקו' אותם הי' אותיות דמלוי מ"ה שעלו אבל הענין הוא כי הנה בב' שמות של י"ה שבנה"י כבר יש בהם י' אותיות של מלוי שהם חמש וחמש וכבר אלו הם תמורת אותם י' אותיו' דמלוי דמ"ה שעלו אל הס"ג ואע"פ שהנה"י הם ג' שמות י"ה ונמצא שבמלוייהם הם ט"ו אותיות אין בזה חשש רק אלו היו אותיות פחותות מי' אבל אם יהיו יתירות מי' אין בזה חשש כי בכלל מאתים מנה והרי נתבאר כי כל הניצוצות של נה"י עלו ונתחברו עם הניצוצות של הת"ת ולכן אין נכנס במספר רק הניצוצות של ד' הויו"ת ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן שהם רפ"ח ניצוצין אשר הם מוזכרים בהרבה מקומות בחבורינו זה

אמר הכות' הבט נא וראה כי הכלי' של נה"י נשארו בלי ניצוצותיה' בתוך עצמם כנז' ולכן כל הדינים והשבירה היתירה היתה באלו הג' האחרונות כמבואר אצלינו כי ג' כלים אלו לא נתבררו ולא נתקנו לגמרי אף בעת התקון וכל שליטת החצונים ואחיזתם הוא בהם ודי בזה. והסתכל עתה וראה איך תיקון אלו המלכים עד שנעשה מהם בחי' עולם האצילות לא נעשה ולא נתקן בפעם אחת רק מדריגה אחר מדריג' ותקון אחר תקון כי הנה בתחלה לא נברא ולא היה כלל בחי' כלי בעולם ונודע כי עיקר התקון הוא הויית הכלים להגביל ולהלביש את האורות ואח"כ כשנאצל עולם העקודים התחיל להתהוות בחי' כלי רק שלא היה רק כלי אחד כולל לכל הי"ס שבו כנז"ל במקומו ואח"כ כשנאצלו אלו הנקודים הנקר' מלכים קודם שנשברו נתהוו להם י' כלים לי"ס שבהם והרי זה תקון אחר עוד היה בהם תקון אחר כי שלשה עליונות שבהם נתקנו בסדר ציור ג' קוים ימין ושמאל ואמצע כנז"ל כי זהו עיקר התקון כמו שיתבאר לקמן בע"ה מה שאין כן בז' תחתונו' ואחר שנשברו היה קצת תקון באורות ז' המלכים התחתונים והוא כי נכנסו דרך קוים של כח"ב כנז"ל. גם הכתר עצמו נתקן מעט תחלה במה שנתפשט עד מקום הטבור שלו בלבד כנז"ל ואח"כ נתפשט עד סיומו כמו שיתבאר לקמן ואחר שעלה ברצון המאציל לתקנם העל' גם הכלים בעולם האצילות בבחי' קוים כמו שיתבאר וענין זה היה בעת (בדפו"י ע"ב)העיבור הראשון דזו"ן וקודם לכן מעט זמן ואח"כ כשהיו בבחי' קוים באו האורות שלהם ונכנסו בתוך הכלים שלהם וזה היה ע"י העיבור הראשון אבל לא היו רק בבחי' ג' קוים בסוד תלת כלילן בתלת בלבד אח"כ נתפשטו בסוד שש קצוות שהוא זמן היניקה ואח"כ נשלמו בסוד פרצוף דגדלות גמור הנקרא עיבור שני דמוחין ואז נשלמו כל הי' כלים עוד היה הפרש אחר כי קודם שום זמן עיבור לא היה רק בחי' אור וכלי מצומצם ואח"כ הגדיל הכלי ונתרחב בבחי' צורת פרצוף וע"י כן מתמעט האור ונתקן תקון גדול ע"י הגדלת הכלי וכמו שיתבאר לקמן כל אלו הבחינות היטב בעזרת האל:

חלק ו

דרוש כאשר עלה ברצון המאציל העליון להחיות אלו המלכים

והנה כאשר על' ברצון המאצי' העליון להחיו' אלו המלכים שמתו ונשברו ונפלו ככל הנז"ל ולתקנ' עתה עשה שיעלו מ"ן ממטה למעל' ועי"כ יתחדש למעלה זווג עליון וע"י האור הנמשך מזה הזווג יתוקנו אלו המלכי' והנ' כבר נתבאר לעי' כי אורות ז' מלכי' נתלבשו תוך התפשטות ג' ראשונו' כח"ב שנתפשטו דרך ג' קוים ימין ושמאל ואמצע כנז"ל כי הכת' נתפש' עד סיום מקום הת"ת ואו"א נתפשטו עד סיום מקום חו"ג והנה עתה חזרו כח"ב לאסוף ההתפשטות הזה אליהם ועלו למעל' כאשר היו בראשונה שלשה נקודות כח"ב בלבד בלי שום התפשטות הנז' ואז העלו ג"כ עמהם את ז' אורות המלכים ונמצאו עתה עומדות כל הז' אורות במקום שלשה ראשונות עמהם. והנה מה שאני אומר שעומדים במקו' ג' ראשונות הכונה היא שעלו בבינה שהיא הנקראת אם הבנים כי מה שהיו אח"כ בג' קוים ניתנו עתה בבינה שנתעבר' מהם בסוד העיבור וכאשר עלו ז' אורו' הנז' בבינ' עלו גם הכלים שלהם שנפלו בעול' הבריא' ועלו בעול' האצילו' אבל לא נתחברו תכף עם האורו' שלהם כמו שנבא' וכמו ששבע' האורות כשעלו בבינה היו עומדים בבחי' תלת כלילן בתלת ונקודות המלכו' הית' שביעי' ורביעי' להם בסוד אושיט פסיעה לבר כנודע אצלינו והיו שם בסוד העיבור והנה כן היו הכלים בבחי' תלת כלילן בתלת וכלי המלכו' עמה' כיצד הנה הכלי' של חסד ונצח עלו דרך קו ימין באצילו' ושניהם עמדו בספי' נצח דאצילות ועלו הכלי' של גבור' והוד מן הבריאה ועמדו שניהם בספי' ההו' דאצילות ועלו כלי הדעת והת"ת מן הבריאה ועמדו במקום היסוד דאצילות ועלו היסוד והמל' מן הברי' ועמדו ב' בכלי המל' דאצי' והרי שגם הכלי' היו בבחי' תלת כלילן בתל' והמלכו' עמה' ולא היה מרחק בין האורות אל הכלים רק ג' ספי' בלבד שהם מקום חג"ת כי בבינה שם עומדים האורות ואמנם לא עלו כלם ביחד רק אחר ארבעים יום אז גמרו כלם לעלות כיצד בעשרה ימים הראשונים עלו חונ"צ ובי' ימים אחרים עלו דעת ות"ת ובי' ימים אחרים עלו גבור' והוד ובי' ימים אחרי' עלו יסוד ומלכו' ובסוף המ' יום נגמרו כלם לעלות בסוד מ' יום של יצירת הולד והנה עליית אלו האורות למעלה בבינה הוא ענין העלא' מ"ן לצורך הזווג והנה בזה הזווג צריך שיתקנו כל הי' נקודות מן הכתר עד המלכות שבהם ולכן העלאת מ"ן אלו היה עד למעלה בע"ב וס"ג של א"ק הנז"ל כמו שנבאר בע"ה אשר ע"י הזווג ההוא נתקן כל האצי' מן ע"י עד נוק' דז"א והנה אז ע"י זווג זה בתחל' נתקן ע"י ואז נתקן א"א ואח"כ היה הזווג בא"א ותקן את או"א ואח"כ היה זווג באו"א ותקנו לזו"ן ואח"כ היה זווג זו"ן לתקן שאר העולמות שלמטה

מן האצי' ולכן הוצרך להשתהות עיבור הנז' י"ב חדש כנזכר במאמר קו המדה שנמצא בכ"י מספר הזוהר והטעם הוא לתקן את כל העולמות האצי' שהם י"ב בחי' והם ע"י ונוקבה שנים. א"א ונוק' שנים. או"א שנים. ישסו"ת שנים. זו"ן שנים. יעקב ולאה שנים. הרי שנים עשר בחי' שהם שנים עשר פרצופין גמורים ולכן נשתהה זמן העיבור י"ב חדש אבל לא שמעתי ממורי ז"ל אם המשך כל הי"ב חדש הוצרך גם לע"י ומכ"ש לאחרים שתחתיו או אם נאמר כי כל פרצוף מהם נגמר תקונו בחדש אחר והמשל בזה כי ע"י נגמר בחדש הראשון ונוק' נתקן בחדש השני וא"א בחדש השלישי וכן כיוצא בכלם והדבר הזה אצלי בספק:

ונחזור לענייננו כי ע"י עליית אלו אורות בבחי' מ"ן כנזכר נזדווג בחי' ע"ב שהם במוחין דא"ק הנז"ל עם בחינת הטעמים שבס"ג דא"ק שהם אח"פ שלו כנודע באלו הטעמים לא היה בהם שום שבירה ולכן אלו ג' בחי' הטעמים הנזכרים של ס"ג נתחברו יחד ונזדווגו עם בחי' ע"ב של זה דא"ק ואין כונתינו על אורות והכלים היוצאים מהם לחוץ רק עליהם בעצמם בבחי' פנימיותם (בדפו"י ע"ג) ועצמותם וע"י זווגם יחד נולד ויצא משם אור חדש והוא בחינ' הוי"ה דמ"ה דאלפי"ן וגם בזה המ"ה יש בו כל הבחי' הנז"ל שהם טעמי' נקודות תגין אותיות וכמו שיתבאר במקומו בע"ה והענין במה שהודעתיך כי כל עולם האצילות מתחלק לכמה בחי' והם ע"י וא"א ואו"א וזו"ן והנה הטעמי' של מ"ה הוא ע"י והנקודו' של מ"ה הם א"א והתגין הם או"א והאותיות הם זו"ן וזה האור של מ"ה נקרא דכורא ואותו האור של עולם הנקודי' שנשברו הכלים שלו הוא נקרא נוקבא והטעם הוא כי האור החדש הזה הנקר' מ"ה נולד ויצא ע"י זווג כל ע"ב וטעמים דס"ג ולהיות שנמשך מבחי' ע"ב א"כ יהיה גדול ומעולה מן הס"ג שהם אלו הנקודות שבו הנקראים מלכים שמתו ונשברו ועוד טעם אחר כי בשם מ"ה הזה לא הי' בו מיתה ושבירה כמו שהי' בס"ג בנקודו' שבו ובפרט כי מה שאנו קוראי' נוקבא שלו אינו לכללות הס"ג כלו אלא לבחינת פרטיו' הנקודות שבו בלבד וכיון שבמ"ה יש בו כללות טעמים נקודות תגין אותיות אינו קשה לומר שיהיה גדול מן הנקודות לבדם של ס"ג אמנם הטעמים של ס"ג ודאי שהם יותר גדולים והנה כאשר יצא זה האור החדש הנקרא מ"ה התחיל לברר מן הנקודו' של ס"ג ושתפו וחברו עמו ונתקנו הנקודו' דס"ג ואז נעשה המ"ה בחי' דכורא והס"ג נעשה נוק' אלי' וכיון שנעשה אליו בחי' נקבה קנה לו שם חדש ונקרא עתה הוי"ה דב"ן דהה"ין כי כללו' הטעמים ונקודות תגין ואותיו' שבו בס"ג יקראו יחד בחינ' ס"ג אך עתה שהנקודות שבו לבדם הם נתחברו עם המ"ה ונעשו נוק' אליו אלא שבהכרח הוא שנתחלק לד' חלוקו' כי בחי' וחלק מהם נתחברו עם הטעמים של מ"ה

וחלק מהם נתחברו עם הנקודו' דמ"ה וחלק מהם נתחברו עם התגין של מ"ה וחלק מהם עם האותיו' דמ"ה ולכן קנו עתה שם חדש ומה שהיו בתחלה נקראים נקודות דס"ג נקר' עתה כללי הוי"ה דב"ן דמלוי ההי"ן והנה ע"י התחברות' עם אור מ"ה החדש נתקנו ונעשו הוי"ה דב"ן ונעשו נקבות אליו מתוקנו' כנז' ולפי שנעשו כלם בחי' נקבו' אל הוי"ה דמ"ה לכן נקראי' מלכי' מלשון מלכו' כי המלכות נוקבא דמ"ה והבן זה. עוד טעם אחר למה נקודו' דס"ג גרועים מהוי"ה דמ"ה החדש אשר לכן נעשו אליו נוקבין כי הנה אין זה אלא עתה לפי שעדיין לא נבררו המלכים אלו לגמרי כנודע עד ביאת המשיח ולכן לע"ל אשר יתבררו לגמרי אז יחזור שם ס"ג לקדמותו ואז יתבטל הוי"ה דמ"ה וישלוט שם ס"ג בעולם וזהו סוד מה שאמרו רבותינו ז"ל שהעולם עתיד לחזור לתהו ובהו וכו' כי אז לא יהיה רק בחי' ע"ב וס"ג בלבד. ונלע"ד חיים הכותב כי זהו סוד מה שנתבא' אצלינו במקום אחר כי לעתיד תהיה הנקבה עטרת בעלה ושרש קין שהם הגבו' מהוי"ה דס"ג ישלטו על החסדים שהם משם מ"ה ונמצא כי כאשר עלו אורות ס"ג למעלה העלו מ"ן ונזדווגו עם אורות ע"ב ואז נולד ויצא אור מ"ה החדש ונתחבר עם ז' אורות המלכי' הנזכרי' וברר מהם מה שיכול אז לברר וחברו עמו וענין זה הוא נקרא תקון עולם האצילות והנה בהכרח שלברר ולעשות תקון הנז' צריך להיות ע"י עיבור כמו שיתבא' וכבר נתבאר כי מהטעמי' של מ"ה נעשה דכור' דע"י ומן הטעמים דנקודות דס"ג הנקראי' מלכים נעשה נוקבא דע"י ומנקודו' דמ"ה נעשה דכור' דא"א ומנקודו' דס"ג נעשה צד נוק' דא"א וכן עד"ז בכל האצי' וכל מציאות התקון הנז' היה עומד מכנגד טבורו של א"ק ולמטה עד סיום רגליו כמו שהיה בתחלה מקום מצב הנקודו' דס"ג הנקראי' מלכים כנודע אלא שיש הפרש אחר בזה כי בתחלה בבחי' המלכי' היה כתר הנקודות למעלה מכלם לבדה ואח"כ נקודת חכמה לבדה וכו' כמו שנתבאר למעלה אך עתה אחר התקון נמשכה אותה הנקודה הראשונה הנקראת כתר ממקומה ונתפשטה עד למטה מעט למעלה מכנגד סיום רגלי א"ק כמו שנתבאר למעלה במקומו ושעור התפשטות הזה הוא שעור קומת עולם האצי' ונקודה זו בהתפשטה כנז' נעשת נוקבא דע"י וגם נתחבר עמה הטעמי' של מ"ה ונעשה ע"י דכורא וגם הוא נתפשט עד למטה כנז' בנוקביה ועד"ז עשו כל שאר הנקודות דס"ג והאור דמ"ה והלבישו זה לזה וזל"ז עד סיום בחי' זו"ן דאצי' כמו שיתבאר בע"ה באופן שכל רגלי פרצופי עולם האצי' דעתי' ודאריך ודזו"ן כלם הם מסתיימים בהשואה אחת ומגיעי' עד למעלה מעט מן סיום רגלי א"ק ושם מסתיי' עולם האצי' וע"י התלבשות זה נעשו כלם זה נשמה לזה וזל"ז גם עי"כ נמצא שהיה יכולת בכל הנבראי' והעולמות לקבל אורות עליונים ע"י היותם מלובשים ומכוסי' זה בזה גם עי"כ נמצא כי

הכלים של האורות הנזכרי' גדלו ע"י התפשטותם עד למטה כנזכ' ובהיות' כלים גדולים יהיה בהם כח ויכולת לקבל ולהגביל בתוכם האורות ההם ולא ישתברו כבראשונה וכמו שיתבאר לקמן בעזרת האל: (בדפו"י ע"ד)

חלק ז

דרוש באור החדש שיצא מן המצח

ועתה נבאר מאיזה מקום יצא אור החדש הזה הנקרא מ"ה כי כבר לעיל נתבאר מקום מוצא האורות האחרים שהם מן האזן והפה והחוטם ועינים של א"ק אמנ' אור החדש הזה הנקרא מ"ה יצא ממקום המצח של א"ק הנז' והנה נתבאר למעלה כי באזן וחוטם ופה יוצא מהם הבל גמור ממשיי מה שאין כן באור העינים והטעם הוא לפי שג' ראשונות דאזן וחוט' ופה הם טעמי' דס"ג ואור העין הם נקודות דס"ג. ואמנם אור החדש הזה הנקרא מ"ה שהוא אחרון מכלם אין בו לא בחי' הבל ממש כאורות אזן וחוטם ופה שהם טעמים דס"ג ולא בחי' אור הסתכלו' כאור העינים אלא הוא האר' בלבד נמשכת מן המצח דא"ק אשר על בחי' אור המצח הוזכר לפעמי' בסה"ז בלשון הזה והוא כד מצחא עילאה אתגלי וכו' והענין הוא כי רבוי האור אשר במקום ההוא גורם שנמשך ומתפשט הארה למטה ולפי שברישא דא"ק הוא מקום המוחין שבו שהם הוי"ה דע"ב ומושב' תוך הראש בפנים והמצח חופה ומכסה עליהם כנגדם ושם היה מקו' זווג האורות המוחין הנקראים ע"ב עם אורות דאזן וחוטם ופה הנקראים ס"ג כנז"ל לכן ממקום זה עצמו שהוא המצח המכוון כנגד המוחין משם יצא אור מ"ה זה החדש הנולד מזווג הנז' ובזה תבין מה שנז' במקומות רבים בסה"ז כד סליק ברעותא למברי עלמא וכו' והענין הוא כי ע"י אור היוצא מן המצח הנקר' מצח הרצון רעותא עילאה אז נבר' העולם והנה אור זה שיצא מן המצח נתפשט משם ולמטה ועיקר מציאותו היה עומד מן הטבור דא"ק ולמטה עד קרוב לסיום רגליו כנז' במקו' מעמד ומושב התפשטות עולם הנקודים כנז' גם נתבאר כי בתחלה נתקן עתיק יומין ואח"כ א"א וכו'. **ודע** כי זה האור דמ"ה החדש היוצא מן המצח הוא סוד המלך הח' הנקרא הדר שלא נזכר בו מיתה כנז' בפ' וישלח והוא היה המתקן והמקיים כל הז"מ שקדמו אליו אשר מתו וכאשר יצא תכף התחיל לברר בחי' מלכים הז' הנזכרים לעשות מהם בחי' נוקבא אליו שלכן נקרא אח"כ בשם אחד והוא הוי"ה דב"ן דההי"ן כנז"ל ולסבה זו נאמר וימלוך תחתיו הדר ושם אשתו מהיטבאל וכו' כמו שאמרו באדרת נשא דקמ"ב ע"ב ושם אשתו מהיטבאל בכאן אתבסמו דא בדא ואתקרי אשתו מה דלא כתי' הכי בכלה מהיטב' אתבסמותא דדא בדא גם שם דקל"ה ע"ב ושם אשתו מהיטבאל וכו' מ"ט משום דהני לא אתבטלו כשאר אחרנין מ"ט משום דהוה דכר ונוקבא וכו' ובגין

כך השתא דאשתכחו דכר ונוקבא וכו' הענין הוא כי עתה נתחברו דכר ונוקבא שהם מ"ה וב"ן ואתבסמו דא בדא כי שם ב"ן אתבסם ע"י שם מ"ה ולכן עתה נקרא אדם לפי ששם אדם אינו נופל אלא בהיותו כולל דכר ונוקבא כמ"ש הכתוב זכר ונקב' בראם ויקרא שמם אדם וכן שם מ"ה הוא בגי' אד"ם וא"ת והרי אינו נקרא אדם אלא בחבור מ"ה וב"ן שהרי משם מ"ה לא נעשו אלא בחי' הדכורין ומשם ב"ן נעשו הנוקבין וא"כ איך שם מ"ה לבדו נקרא אדם. וי"ל כי הענין הוא כי כאשר שם מ"ה בירר ברורי שם ב"ן חברו וצרפו עמו ממש כמו שיתבאר בע"ה והיה אור שם ב"ן טפל אליו ויונק ומקבל שפע ממנו כדמיון הבן והבת שהם בני אב אחד שהבן יורש הכל והכל נקרא על שמו ומה שהוא רוצה נותן אל הבת אחותו ונמצא כי כח הבת נכלל' בבן ולכן שם ב"ן נכלל עם מ"ה שהוא הבן הזכר המברר את ב"ן שהוא בת נוקבא ומחברו אליו כנז"ל ולכן אינינו נחשב בחשבון כי לא היה לו שום תקון אלא ע"י מ"ה ולכן כאשר מ"ה מברר את הב"ן לוקח' תחלה לעצמו בבחי' תרין עיטרין שהם חסדים וגבורות ששניהם יורש' הזכר תחלה שהוא הוי"ה דמ"ה ואח"כ בעת הזווג נותן הזכר לנקב' עיטרא דגבורה שהיא הוי"ה דב"ן ונחשב כאלו משלו נותנו לה כי הכל היה שלו כנז' ונמצא כי ב' בחי' יש אל הנקבה אחד בהיותה כלולה עמו והב' אח"כ כשהיא בפ"ע כי אז נותן לה עיטרא דגבורה וזהו סוד ושם אשתו מהיטבאל וגו' כי הנה בשם זה יש בו אותיות מ"ה י"ט ואותיות מ"ה הוא האור החדש הנקרא הוי"ה דאלפין דמ"ה כנז' ואותיות י"ט הם בחי' הנוקבא בהיותה כלולה בו וטפילה לו כי אז אין הנקבה נקר' אלא בסוד י"ט שהוא בחי' מספר אותיות המלוי של הוי"ה דמ"ה כשתסיר שרשו שהוא כ"ו ישאר י"ט אשר זהו סוד אדם וחוה כנודע כי אד"ם בגי' מ"ה וחי"ה בגי' י"ט יען הוא כולל כל הוי"ה דמ"ה דאלפין ובהיות אשתו מחוברת לו נקראת חו"ה שהיא בגי' י"ט כמנין מלוי ההוי"ה דמ"ה כנז' והטעם שנרמזה באותיות המלוי היא לפי שהמלוי בגי' אלהי"ם שהוא מדת הדין כי הנקבה כלה דינים ובזה יתבאר לך טעם נכון למה הנקבה כלה דינים והוא לפי ששרשה היא מן הז"מ שמתו ואמנ' כאשר (בדפו"י כה) נקבתו נתפרדה ממנו ונתחלקה ואז היו שניהם בסוד אשה ובעלה אז נשתנו שמות' והוא נקרא הוי"ה דמ"ה דאלפי"ן והיא הוי"ה דב"ן דההין כנודע וחבור שניהם נקרא מהיטבאל מ"ה הוא דכורא הוי"ה דאלפי"ן ויטבא'ל היא הנוקבא הוי"ה דב"ן דההי"ן כי כן יטבאל בגי' ב"ן דהוי"ה דההי"ן. ונלע"ד חיים הכותב כי זהו סוד מה שאמרו באדרת האזינו ובפ' נשא בת מטרד בת מאימא דמינה דינים מתערין דטרדין לכלא פי' כי אימא היא נקראת הוי"ה דס"ג ומשם יצאה בת זו שהיא כללות המלכים שנעשת אח"כ הוי"ה דב"ן כנז"ל באופן כי לא נשאר לאימא רק הטעמים דס"ג ומן הנקודו' ולמטה שבהוי"ה דס"ג נקרא ברתא הנקרא' עתה הוי"ה דב"ן ולכך אנו מוצאי' כי בד' אותיות ההוי"ה הה"א לבדה היא כפולה לפי שהה' הראשונה שבה שם ס"ג ממנה יצאה הה' ב' שהיא שם ב"ן באופן כי שתיהם יחד

אינם רק אות אחת ונתחלקה לב' לכך עיקר אותיות ההוי"ה אינם רק ג' אותיו' יה"ו כנודע כנלע"ד. ונחזו' לענין ראשון כי זה המלך הח' הנקרא הדר הוא המקיים כל ז"מ שמתו:

חלק ח

דרוש ב' בתקון המלכים הנז'

ועתה נבאר אופן תקון המלכים הנז'. ונתחיל בעליון מכלם והוא תקון פרצוף עתיק יומין הנה בתחלת אדרת האזינו אמרו דתלת רישין אינון דא לעילא מן דא ודא לגו מן דא ותלתיהון נקראים עתיקא קדישא וביאור הענין הוא כי כללו' ספי' הכתר של עול' הנקודי' נקראת בכללותה עתיק' קדישא ונחלקת לתלת רישין ורישא עילא' שבה' היא הנקראת עתיק יומין ותרין רישין אחרנין תתאין נקראים א"א כי הרישא תניינא היא נקראת כתר דא"א ורישא תליתאה נקראת חכמה דא"א מוחא סתימא שבו באופן כי ספי' הראשונ' שבעול' הנקוד' הנקרא' כתר כללות עתיק יומין וא"א וב' פרצופים אלו נקראים ספי' כתר דאצילו' ונמצא כי רישא עילאה דבאילין תלת רישין היא הנקראת ע"י ועל האי רישא איתמר באדרא זוטא דלא אתיידע מה דאית בהאי רישא ובודאי שצריך להבין ולדעת למה אמר דלא אתיידע מה דאית בהאי רישא והיה ראוי שיאמר מה דהוי ההיא רישא כי מלשון הזה נראה כי כבר נודע ענין הרישא בעצמה אבל מה שיש בתוך האי רישא הוא דלא אתיידע וביאור הדבר כך הוא כי כבר נתבא' לעי' שמשני בחי' שהם הוי"ה דמ"ה והוי"ה דב"ן נתקן כל האצילות כלו וצריכים אנו להודיע כמה חלקים של מ"ה יש בע"י שממנו נעשה הדכורא שבו וכמה חלקים מהוי"ה דס"ג אשר נקרא עתה הוי"ה דב"ן יש בע"י שממנו נעשת הנוקבא שבו וכן על ד"ז בשאר הפרצופין שבעולם האצילות ונודע מה שביארנו לעיל כי בהוי"ה דמ"ה יש ד' חלקים והם טעמים נקודות תגין אותיות וגם בבחי' הנקודות שבהוי"ה דס"ג שנקרא עתה הוי"ה דב"ן יש בה טעמי' נקודו' תגין אותיות והנה הוי"ה זו של מ"ה נחלקת לי"ס וכן הוי"ה זו דב"ן נחלקת לי"ס ומתחברי' יב"י בסוד דכורין ונוקבין והנה ע"י לוקח כתר של מ"ה והם הטעמי' של מ"ה ומזה נעשה הדכורא דע"י וא"א הדכור' שבו נעשה מן חכמה דמ"ה שהם הנקודות של מ"ה ואו"א לוקחי' בינה דמ"ה שהם התגין דמ"ה וזו"ן לוקחים ז' תחתונות דמ"ה שהם אותיות דמ"ה ובזה יתבא' לך איך צדקו דברי סה"ת שאמרו שם כי הטעמי' בכתר והנקודות בחכמ' והתגין בבינה והאותיות בזו"ן והנה סדר החלוק הזה הוא בבחי' הוי"ה דמ"ה הנז' בי"ס שבו אבל כאשר לוקחים (עיין ס' מבו"ש ד' ל"ד ע"א פ"ג) אותם ע"י וא"א ואו"א וזו"ן אינם נחלקו' בסדר הזה אמנם עתיק ואריך שניהם הם נקראים כתר דאצילות והם לוקחי' טעמים ונקודות דמ"ה כנז' ואו"א דאצילות שניהם נקראי' חו"ב דאצילות

אבל אינם לוקחים רק התגין לבדם של מ"ה וזכור אל תשכח ואל תטעה בדברינו אלה שאמרנו שהע"י לוקח מהוי"ה דמ"ה או מהוי"ה דס"ג וכן בשאר הפרצופין אין כונתינו כי אלו הפרצופין האלו הם בחי' בפ"ע זולת המ"ה ודס"ג כי כבר נתבאר כי כל עצמות' ומציאות' של כל אלו הפרצופין אינו נעשה זולתי משני בחי' מ"ה וס"ג הנז' ולא עוד. ונחזור לענין כי גם הוי"ה דס"ג הנקרא ב"ן נתחלקה בפרצופין אלו של האצילות לבחינת נוקבין שבהם כנז"ל וזה סדר חלוקם הנה נתבאר כי י' נקודות דס"ג הם והם כתר חו"ב וכו' והנה הכתר כולל עתיק ואריך וחכמה הוא אבא ובינה היא אימא כנז' וכו' וזה ביאורו של דבר הנה ע"י לקח מזה הכתר של ס"ג חציו שהם ה' ראשונות שבו כי גם כתר זה כלול מי"ס והנה ה' ראשונות שהם עד סוף הגבורה שבו לקחם עתיק ומן הת"ת שבו ולמטה שהם ה' אחרונות שבכתר הזה נעשה א"א גם לקח ע"י מן החכמה דס"ג ג' ראשונות שבה וז' תחתונו' דחכמה דס"ג נשארו לבחי' אבא וזה שאמרו באדרא זוטא אבא אחיד ותליא בחסד פירוש כי אבא מתחיל מן החסד שבחכמה דס"ג ולמטה כי ג' ראשונות דחכמה דס"ג לקחם ע"י גם לקח ע"י ד' ראשונות של בינה דס"ג ושש תחתונו' דבי' דס"ג שמתחילים מגבורה שבו ולמטה לקחם אימא וזהו שאמרו באדרא (בדפו"י ע"ב) זוטא אימא אחיד ותליא בגבורה.

הכלל העולה כי דכורא דע"י נעשה מן כל הכתר כלו דמ"ה ונוק' דע"י נעשת מן חצי עליון דכתר דב"ן שהם חמשה ראשונות דכתר ומן ג' ראשונות דחכמה דב"ן ומן ד' ראשונות דבינה דב"ן ומן ג' חלוקות אלו של הוי"ה דב"ן נעשה נוקבא דע"י גם לוקח ע"י ז' כתרים שיש בז' תחתונות דהוי"ה דב"ן וגם הם נצטרפו בנוקבא דעתיק:

הכלל העולה כי ע"י דכורא שבו נעשה מן כל הכתר כלו דמ"ה ונקראים טעמים דמ"ה ונוק' שבו לוקחת חמש' ראשונות דכתר דב"ן וג' ראשונות דחכמה דב"ן וד' ראשונו' דבינה דב"ן ושבע' כתרים שבז' תחתונות דב"ן וכל אלו נקראים טעמי' דב"ן וא"א דכורא שבו לוקח חכמה דמ"ה והם נקודות דמ"ה ונוקב' שבו לקחה חמשה אחרונות דכתר דב"ן והם נקודות דב"ן ואו"א לוקחים בינה דמ"ה שהם תגין דמ"ה ומהוי"ה דב"ן לוקח אבא ז' תחתונות דחכמה דב"ן ואימא לוקחת שש תחתונות דבינה דב"ן וזו"ן לוקחים אותיות דמ"ה והם ז' תחתונות דמ"ה גם לוקחות ז' תחתונות של ב"ן זולת הז' כתרים שבאלו הז' תחתונות דב"ן שאלו לקחם ע"י כנז' נמצא כי עיקר העול' הנקרא בשם עולם האצילות הנחלקו' י' ספירותיו בה' פרצופין כנודע אינו אלא בבחי' עולם הנקודים דהוי"ה דס"ג שעת' נקראת הוי"ה דב"ן אשר מכתר שבו נעשו תרין נוקבין דע"י ואריך והם הנקראים כתר סתם דאצילות ומחכמה שבו נעשה אבא הנקרא חכמה דאצילות ומבינה שבו

נעשת אימא הנקראת בינה דאצילות ומן חג"ת נה"י שבו נעשה ז"א דאצי' וממלכות שבו נוק' דז"א דאצילו' וכל בחי' י' ספי' אלו דהוי"ה דב"ן הם הנקראים עיקר עולם האצילות אחר שנתקנו הנקודי' אבל הוי"ה דמ"ה החדש' מתחלקות י' ספירות בי' ספירות דעולם האצילות שלא במקומם כנז' כי עתיק דכור' הוא כתר דמ"ה לבדו ואריך דכורא הוא חכמה דמ"ה לבדו ואו"א לוקחי' בין שניהם בינה דמ"ה נוסף על מה שלקחו חו"ב דב"ן וז"א לוקח חג"ת נה"י דמ"ה נוסף על חג"ת נה"י דב"ן ונוק' דז"א לוקחת מלכות דמ"ה נוסף על מלכות דב"ן כנלע"ד:

אמר הכותב חיים הנה כתבתי הנלע"ד כי ה' פרצופין שיש בעולם האצי' כל הזכרי' נעשו מן הוי"ה דמ"ה וכל הנקבות מהוי"ה דב"ן ואמנם ממקו' אחר נראה באופן אחר כי עתיק ואריך שאין להם נקבו' נחלקות בפ"ע לכן הדכורין הם ממ"ה והנוק' הם מב"ן לפי שהזו"ן הם פרצוף א' אך משם ואילך כל פרצוף מהם מוכרח הוא שיהי' נכלל ממ"ה ומב"ן כיצד הנה עתיק היה מכת' דמ"ה ונוק' מה' ראשונות דכתר דב"ן ואריך מחכמה דמ"ה ונוק' מה' אחרונות דכתר דב"ן ואבא ה' ראשונו' דבינה דמ"ה וז' תחתונות דחכמה דב"ן ואימא ה' תחתונות דבינה דמ"ה ושש אחרונות דבינה דב"ן וז"א חג"ת נה"י דמ"ה וחג"ת נה"י דב"ן ונוק' מלכות דמ"ה ומלכות דב"ן נמצא כי ו' פרצופי' הם וכ"א מהם נכלל ממ"ה וב"ן וזה הפירו' נראה יותר אמת מהאחר וכן נראה ממ"א בפי' כי עתיק ואריך נעשו מכתר דב"ן ואבא מחכמה דב"ן ואימ' מבינה דב"ן וז"א מחג"ת נה"י דב"ן ונוק' ממלכות דב"ן הרי כי גם בזכרים אבא וז"א היו מן ב"ן ג"כ וכן כתבנו כי ע"י פגם התחתונים מסתלקים ג' ראשונות שבו וט' ראשונות שבנוק' מבחי' ב"ן וכן נתפרס' בכל הדרושים ענין עבור ויניקה ומוחין שיש לשניה' בכל יום ואם בז"א לא היה בו רק מ"ה בלבד איך מתמעט בכל יום והרי אין הפגם אלא בב"ן שהוא בחי' המלכים שמתו גם במקום אחר כתבנו כי שש קצות חג"ת נה"י דב"ן הם ז"א בתחלה במיתת המלכי' ומלכות דב"ן היא נוק' ובעת התיקון יצא הדר שהוא חג"ת נה"י של הוי"ה דמ"ה החדשה ונתחברה עם חג"ת נה"י דב"ן ונתקנו יחד בז"א ויצאה אשתו מהיטבאל מלכות דמ"ה ונתחבר' עם מלכות דב"ן ונתקנו והיו מלכות נוק' דז"א:

ועתה אנו צריכים לבאר ענין בחי' הנוק' הזו שנעשת בכל אלו הפרצופין מבחי' הוי"ה דב"ן שהם המלכי' שמתו מה ענינה הנה הודעתיך איך הם עתיק ונוק' אריך ונוק' ואו"א וז"א ונוק' והנה יש חלוק ביניהם ואין זה דומה לזה והנה בחי' הנקבה היא דינים כנודע כי היא מברור המלכים כנז"ל ועוד כי בהיות בחי' דכו"ן אינו הוראת אחדות גמורה כמי אלו היה דכורא א' לבדו והנה מצאנו בס' הזוהר באדר' נשא והאזינו כי אין בחי' זו"ן

אלא מאו"א ולמטה אבל למעלה בע"י ובא"א לא נמצא כן בחי' זו"ן ולכן עתה נבאר מה אופן מציאותם של הנקבו' הללו אשר בכל עולם האצי' ונתחיל ממטה למעלה הנה בחי' זו"ן שהם מבחי' הז' מלכים שמתו ושם היתה מציאות מיתה ממש כנז"ל לכן בחי' זו"ן שהם זו"ן שבהם היו שני פרצופים נפרדים ונחלקים זה מזה לגמרי ואינם מחוברים אלא בהיותם אחו' באחו' כי אז אחוריי' מתדבקים וצריך נסיר' להפרידם אבל בחי' או"א אשר לא היתה בהם מיתה ממש רק בטול בלבד כנז"ל לכן בחי' זו"ן שבהם היו ב' פרצופים נפרדים זמ"ז כדמיון (בדפו"י ע"ג) שזכרנו בזו"ן אמנם חבור זו"נ היתה בזמן היותם אחו' באחו' בלבד כנז' אבל או"א הם מתחברים יחד תמיד לא יתפרדו כלל והם פב"פ ואין ביניהם רק כותל א' מפסקת ביניהם ובזה תבין סבת היות או"א בזווגא תדיר ובחי' א"א שלא היה בו אפי' בטול בעלמא אמנם להיות א"א מבחי' ה' אחרונות של י' נקודו' הכתר כנז"ל וכבר נתבא' למעלה שבנה"י של הכתר אירע קצת בטול בבחי' היותם נכנסים בסוד מוחין ברישא דאו"א לכן אין בו בחי' זו"ן בשתי פרצופין גמורים נפרדים אמנם הזו"ן שבו הם נכללים בפרצוף א' לבדו כי בחי' הזכר שהיא הוי"ה דמ"ה שבו היא עומדת בצד הימין של אריך והוי"ה דב"ן שבו שהיא בחינת הנקבה שבו עומדת בצד שמאלו ובזה יתבאר לך מה שנזכיר להלאה בענין או"א איך הם מלבישים לא"א זה בצד ימינו וזה בצד שמאלו כי כל צד ימין דאריך הוא נקרא דכורא וכל צד שמאלו נקרא נוקבא אבל בבחי' היות הכל פרצוף א' בלבד לכן אמרו בס' הזוה' כי על הכתר נאמר ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי דאיהו יחיד בלי תניינא עמיה ולית ליה נוק' וע"י שהוא מבחי' ה' ראשונות של הכתר שלא היה בהם בטול כלל לכן דו"ן שבו שהם בחינת מ"ה וב"ן הם מחוברים יחד לגמרי ולזה נתכוונו באדר' באמר' ובגין כך לית בהאי עתיק' ימינ' ושמאלא כלל וכו' פי' כי המ"ה והב"ן שבו הם מתחברי' יחד בין בצד ימינו בין בצד שמאלו ובכן נמצ' שאין שם ימין ושמאל נופל בו כמו שנופ' באריך שצד ימינו היא דכורא וצד שמאלו נוקב' האמנם ענין דו"ן מ"ה וב"ן שבע"י הם מתחלקי בבחנ' אחו' ופנים כי בחי' מ"ה היא בצד פנים שלו בימינו ובשמאלו ובחי' ב"ן שבו היא באחו' שלו בימינו ושמאלו ובהיותו עד"ז הוא חבור גמור שהמ"ה והב"ן שלו נמצאים בין בימינו בין בשמאלו גם בזה נמצא מעלה יתירה בע"י מכל שאר הפרצופי' כי נודע שאין בחי' למעלה שאין בה פנים ואחו' ושם מ"ה יש בו פנים ואחו' ושם ב"ן יש בו פנים ואחו' והנה בע"י עומדים שני אחו' דמ"ה וב"ן יחד מחובריי' זב"ז ודבוקים זב"ז ומצד זה יש בחי' הפנים של מ"ה ומצד השני יש בחי' הפני' של ב"ן ונמצא כי אין נגלה בעתיק בחי' אחו' כלל כי משתי צדדיו הם פנים אלא שהפנים של ב"ן אנו קורים אותם בחי' אחוריי'

דעתיק בערך הפנים של מ"ה שהם הנקראי' פני' דעתיק ולכן אין בעתי' בחי' אחו' ופנים כלל אלא כלו בחי' פני' לבד כנז' אבל בא"א אשר מ"ה הוא בימינו וב"ן משמאלו נמצא כי הפני' דמ"ה והפנים דב"ן הם נקראי' פנים דאריך בימינו ובשמאלו והאחו' דמ"ה וב"ן הם האחו' דאריך בימינו ובשמאלו ונמצא כי יש בא"א בחי' אחו' ופנים ממש וכן בשאר הפרצופי' כלם יש בהם פנים ואחו' מה שאין כן בעתיק:

חלק ט

דרוש ג' בביאור עתיק יומין ובענין הספקות שבו

ונבאר עתה בחי' ע"י הנה נתבאר לעיל כי הוא נעשה מספירת הכתר כלו דמ"ה והוא דכורא שבו והנוק' שבו הוא מן הה' ראשונו' דכתר דב"ן ומן ג' ראשונות דחכמה דב"ן ומן ד' ראשונו' דבינה דב"ן ומן ז' כתרים שיש בז' תחתונות דב"ן גם ביארנו למעלה כי ע"י הוא הנקרא רישא עילאה דלא אתיידע והיא העליונ' שבאותם התלת רישין שנזכרו בתחלת אדרת האזינו ונבאר עתה מה שייעדנו למעלה לבאר מלת רישא דלא אתיידע מה דאית בההיא רישא ולא קאמר דלא אתיידע מה הוי האי רישא והענין הוא כי הנה זאת הריש' עילא'נק' ע"י נכללת מן מ"ה וב"ן דו"ן והנה הרישא עצמה שהיא ע"י דכורא כבר אתיידע ענינה היטב כי הנה היא נעשת מן ספי' הכתר כלו של מ"ה ואין בו עירוב אחר אבל מה שנתערב בע"י מן ההוי"ה דב"ן שהיא נוק' שבו זה לא אתיידע מה דאית בההיא רישא כי כל הספק שלא נודע הוא בחלק הוי"ה דב"ן כמה בחי' ממנו נתערבו בע"י אבל במ"ה עצמו הנקרא רישא עילאה כבר נודע עניינה היטב ואע"פ שכבר נתבארו החלקים של ב"ן שנתערבו בעתיק כמה הם עם כ"ז יש ספקות רבות בענייני' כמו שנבאר בע"ה זזה החלם: **הנה** נודע אצלינו שאין שום בחי' אור בעולם שלא יהיה כלול משתי בחי' והם או"מ ואו"פ ונמצא כי בהוי"ה דמ"ה או דב"ן מוכרח הוא שיהיה בכל א' מהם או"מ ואו"פ והנה בי' ספי' דהוי"ה דב"ן ודאי הוא ופשוט אצלינו שיש בהם א"מ ואו"פ ונשאר אצלינו בספק בי' ספי' דמ"ה החדש אם כשנאצל יצא כלול באו"מ ובאו"פ או אם יצא באו"פ בלבד ולא יצא עמו בחינת או"מ שבו וספ' זה תלוי בענין ספק אחר שיש לנו בהוי"ה דב"ן והוא כי אפשר לומר שכשחזר ועלה הוי"ה דב"ן למעלה בעת תקון המלכים כנז"ל בדרושי' שקדמו אפש' לומר שאו"מ שלו שהוא יותר גדול הערך מאוה"פ (בדפו"י ע"ד) כנודע ולכן נשאר למעלה דבק בשרשו ובמחצבו שהוא בחי' י' שרשים של עולם הנקודי' שעומדי' מתקשרים למעלה בספי' המלכו' דעולם העקודים כנז"ל בדרושים שקדמו ומה שנתחבר עם הוי"ה דמ"ה בעולם האציל' בעת תקון המלכים לא ירד להתחבר עמו אלא בחי' אוה"פ דב"ן כי הוא הצריך להתחבר עמו ולהתקן ע"י אבל אוה"מ דב"ן לא הוצרך

להתחבר עם מ"ה להתקן ע"י כי אור גדול הוא ונשאר קשור בשורשו כנז"ל או אפשר שנאמ' כי שניהם או"מ ואו"פ דב"ן הוצרכו ליתקן ע"י שם מ"ה ושניהם נתחברו יחד עמו והרי הם ב' חלוקות ובכל חלוקה מהם יש ספקות רבות והנה בחלוק' הראשונה יש שני ספיקות ובחלוקה השנית יש ג' ספיקות ונציע ביאורם:

הנה כפי החלוקה הראשונה והיא שנאמר שלא נתחבר עם מ"ה רק אור הפנימי דב"ן בלבד נמשך לנו עתה ספק באור מ"ה אם יש בו אור מקיף ואור פנימי או לאו לפי שאפשר שנאמר שכיון שלא בא רק אור פנימי דב"ן בלבד ונעש' אור מקיף אל אור מ"ה לפי שלעולם אור ב"ן גדול הוא מאד מאור מ"ה בבחי' אחת כנז"ל ואור מקיף גדול מן הפנימי כנידע ולכן הפנימי דב"ן נעשה מקיף אל מ"ה ואין צורך אל מ"ה שיהיה לו אור מקיף אחר מעצמו ונמצא כי שם ב"ן נעשה מקיף ושם מ"ה נעשה פנימי והם ב' אורות בלבד ועל ד"ז נמשך ג"כ ס' בבחי' הכלים והוא כי כבר נתבאר שהע"י לוקח לעצמו ג' ראשונות מחכמה דב"ן והנה מוכרח הוא שכפי האורות שלוקח מהם כן יהיה מספ' הכלי' שלוקח מהם והוא כי הנה ע"י כלול מי"ס וממה שלוקח מכתר דב"ן אינו מספיק לכולו ולחו"ב שבו הוא צריך ליקח כלי' לצורך הגדלתו כנודע כי עיקר התיקון הוא היות הכלי נגדל ונעשה פרצוף שלם כי אז יוכל לקבל האור שבתוכו והנה הספק הנז' שיש בענין הכלים שלוקח מאו"א הוא אם לוקח בחי' אחו' שלהם או הפנים שלהם או שתיהם אחו' וגם פנים וכפי הספק הנז' שאין בו רק אור אחד מקיף דב"ן ואור א' פנימי דמ"ה אינו צריך כלי כ"כ גדול ויספיק לו כשיקח האחו' של הכלי' דאו"א ואמנם האורות של או"א לא לקחם ע"י ואע"פ שכתבנו למעלה כי נתברר לנו שלקח ג' ראשונות דאבא וד' ראשונות דאימא אינו מוכרח שיהיו בראשו דע"י ואפשר שיהיו בגופו: **ולהבין** הדברים צריך שנקדי' הקדמה אחת והיא זו דע כי ע"י הוא הכתר של מ"ה ויש בו י"ס כנודע ואלו הי"ס של הכתר הנז' מתפשטים בכל פרצוף ע"י וכאשר מברר משם ב"ן החלק הצריך לו כנז"ל הנה הוא מברר חלק א' ומחברו עם בחי' הכתר דמ"ה ואח"כ מברר חלק ב' ומחברו עם חכמה דכתר דמ"ה ועל ד"ז מברר והולך עד שמברר חלק א' ממלכות דב"ן ומחברו עם מלכות דכתר דמ"ה והרי נשלם פרצופו דע"י והנה זה הוא כללות הענין ומה שאנו מסופקים הוא כמה חלקי' הוא מברר לחבר עם בחי' ג' ראשונות שבו הנקראים ראשו וכמה חלקים מברר לחבר עם בחי' גופו והנה מן אותם ה' ראשונות שלוקח מן כתר דב"ן כנז"ל ודאי שאלו הם מתחברים בכתר דכתר דמ"ה וב' בחי' אלו לבדם הם כתר דע"י ואין עוד שם בירור אחר אבל הספ' שיש כאן היא בענין האורות אם יש ב' אורות או ג' אורות או אור אחד בלבד פירוש אם נאמר כי אין כאן רק אור אחד לבד דב"ן והוא אור

פנימי שלו ונעשה בחי' או"מ אל אור פנימי דמ"ה שנם אין כאן רק אור פנימי דמ"ה והרי יש כאן אור אחד מקיף ואור אחד פנימי או אם יש אור אחד פנימי דמ"ה ואור אחד מקיף דמ"ה ג"כ ואור אחד ג"כ מקיף דב"ן והרי הם ב' מקיפים ואחד פנימי או אם נאמר שיש ב' מקיפים אחד דמ"ה וא' דב"ן וב' פנימיי' אחד דמ"ה ואחד דב"ן וכמו שיתבאר בע"ה גם בחו"ב דע"י יש לנו להתעס' ולהתבונן כי הנה נודע לנו שיש בהם חו"ב דכת' דמ"ה והספק היא אם לוקח מן הכלים דחו"ב דב"ן פירוש כי נודע לנו שהוא לוקח ג' ראשונות דחכמה דב"ן וד' ראשונות דבינה דב"ן והנה ודאי הוא שחו"ב דחכמ' דב"ן וחו"ב וחס' דבי' דב"ן הנה הם נשאר' למטה בגופא דעתיק ואינם עולים למעל בראש ע"י אבל הספק הוא בשני הכתרים שלהם והם כתר דחכמה דב"ן וכתר דבינ' דב"ן כי ב' הכתרים האלו אפשר להסתפק ולומר כי שניהם עלו והיו בחו"ב דע"י ברישא דיליה או אם נאמר שגם הם נהיו למטה בגופא דעתיק וספק הזה נופל בין בבחי' האורות בין בבחי' הכלים אבל נודע שפשוט הוא שלוקח ג' ראשונות דחכמה דב"ן וד' ראשונות דבינה דב"ן כלם אלא שנתני' בגופא דיליה ואין ספק אלא בכתרים שלהם אם עולים בחו"ב דעתיק אם לאו כנזכר והענין הוא כי אעפ"י שהם כתרים אינם רק כתרי' אל או"א ולכן א"א שנסתפ' שעולי' בכתר עצמו דעתיק כי הנה כל כללות פרצוף עתי' נקרא כתר בערך או"א וא"כ אין להסתפק אלא או אם נאמר שעולים עד חו"ב דעתיק או אם נאמר שאף גם לזה אינם יכולים לעלות אבל (בדפו"י כ"ו ע"א) נהיו למטה בז' תחתונות שהם גופא דעתיק ואמנם שנים האחרו' שהם חו"ב דאב' דב"ן וג' האחרות שהם חכמ' ובינ' וחס' דבי' דב"ן אלו פשוט הוא שאינם עולים בראשו ונשארים בגופא דיליה גם בז' התחתונו' הנקראי' ז"מ יש בהם ספק והוא כי להיות שכל הז"מ הם בחי' גופא א"כ אין להסתפק אם עלו שום חלק מהם בעתיק כלל אמנם בז' הכתרי' שלהם יש להסתפ' אם עלו בע"י או לא עלו כלל ואף כאן גם באלו הכתרי' פשוט לנו שא"א שעלו ברישׁ' דעתי' לסב' הנז' אבל מה שיש להסתפ' הוא אם עלו בגופא דיליה ויתחברו עם חו"ב דאבא דב"ן ועם חכמה ובינ' וחסד דבינה דב"ן ועם ז' תחתונות דכתר דמ"ה ומכ"ז יהיה נעשה גופא דעתיק או אם נאמר שאלו הז' כתרים אינם עולים כלל אפי' בגופא דעתיק וספקות אלו הנז' הם נופלים בין בענין האורות בין בענין הכלי' כמו שיתבאר בע"ה וזה פרטם בחי' ראשונה והיא כי לא בא רק פנימיות כתר דב"ן וה' ראשונות שבו בבחי' אור פנימי בלבד נעשה אור מקיף והכתר דכתר דמ"ה נעשה אור פנימי והנה כפי הבחי' הזו ודאי הוא שמספיקים אורות אלו לכל הראש של עתיק לפי שכבר יש בראשו כתר חו"ב דמ"ה והנה באור מקיף שלו אין בו רק אור פנימי דכתר דב"ן לבדו וא"כ א"א שיהיה אור פנימי גדול על אור המקיף

ולכן נמצא כי האורות של ב' הכתרים דחו"ב דב"ן לא עלו ברישא דעתיק אבל האחו' לבדם של הכלים שלהם הם עלו בחו"ב דכתר דמ"ה לפי שבחו"ב דמ"ה אין בהם כלים לסבה שנתבאר' בדרושים הנז"ל שכ"ז שאין או"מ המכה באור פנימי אינו מתהווה בחי' הכלי וכיון שאין מקיף מבחי' מ"ה אע"פ שאור פנימי דב"ן נעשה אל הפנימי דמ"ה בחי' מקיף אינינו יכול להתהוו' מביניהם כלי כיון ששניהם בחי' אור פנימי כפי האמת ולכן הוכרחו לעלות אחו' הכלים דשני הכתרים דחו"ב {**ואני** חיי' הכותב מסופק בזה כי עד עתה הייתי חושב שהכלים של מ"ה היו מתחברי' עם אלו האחו' דכלי' דב"ן אבל עתה מכח זו הקושיא הנז' נמצא שאין אפשרות להיו' כפי זה כלי ממ"ה כלל אלא כל הכלי' הם מב"ן כנלע"ד:} דב"ן להעשות כלים לחו"ב דכתר דמ"ה אבל האורות של הכלים הנז' אין צורך בהם לעלות כנז"ל וסי' אל הספק הזה הוא אא"ג פירוש אחד מקיף. אחד פנימי.

ג' כלים שהוא כלי דה' ראשונות דכתר דב"ן וכלים דב' כתרים דחו"ב דב"ן ספ' הב' כפי הבחי' הראשונה הנז' הוא אם נא' שיש כאן אור אחד פנימי דמ"ה ויש לו ב' אורות מקיפים והם מקיף אחד דמ"ה ומקיף אחד דב"ן והוא אור פנימי דב"ן אלא שנעשה מקיף לפנימי דמ"ה ואמנם הוא מוכרח שיהיה ערך אורות הפנימיים בערך המקיפי' ולכן כפי זה צריך שנאמר שעלו גם האורות של אחו' ב' הכתרים דחו"ב דב"ן ונתחברו עם חו"ב דמ"ה ברישא דעתיק. וסימן הספק הזה הוא בג"ד פירוש ב' אורות מקיפים מקיף דמ"ה ופנימי דב"ן שנעש' מקיף גם הוא ג' פנימיים והם פנימי דמ"ה וב' פנימיים דאחו' דחו"ב דב"ן כנז' וד' כלים והם כלי דב"ן דכתר וכלים דאחו' דב' כתרים דחו"ב דב"ן וכלי של מ"ה הרי ד' כלים כי עתה שיש מקיף ופנימי דמ"ה כבר יש כלי דמ"ה ג"כ כמו שיש כלי דב"ן: **בחינה** ב' יש בה ג' ספיקו' היא זו אם נאמר שיש אור מקיף ואור פנימי דב"ן והנה ספק הראשון הוא אם יש ב' מקיפים אחד דמ"ה ואחד דב"ן וב' אורות פנימיים אחד דמ"ה ואחד דב"ן וכפי זה אין אנו עתה צריכי' אל אורות דחו"ב דב"ן כלל כי כבר יש בפנים אורות רבים ואדרבא אנו צריכים עתה כלים רבים לפי שאין כח בכלי דמ"ה לקבל בתוכו אור פנימי דב"ן ובשלמא אם היה כל אור ואור נתון תוך הכלי שלו ניחא אבל עתה הכלי של מ"ה מקבל אור ב"ן ואור מ"ה וכן כלי דב"ן מקבל אור ב"ן ואור מ"ה והנה אין יכולת בכלי של מ"ה לקבל אור דב"ן כנז' שהוא אור גדול כנז"ל ולכן הוצרך שיתגדל הכלי הזה ע"י הכלים דב' כתרי' דחו"ב דב"ן וכל בחינותיה' דפני' ואחו' יעלו כאן בריש' דעתיק להגדיל הכלי של עתיק כנז' אבל האורות שלהם אין צורך בהם שיעלו בראשו כי כבר יש אורות רבים ולכן ישארו למטה בגופא דעתיק וסימן ספק זה הוא בב"ו ב' אורות מקיפי' וב' אורות פנימיים וו' כלים שהם כלי דב"ן דכתר וכלי כתר דמ"ה וב' פנים וב'

אחוריי' דכלים דכתרים דחו"ב דב"ן ספק הב' הוא אולי לא הוצרך לעלות למעלה בראשו דעתיק רק הפני' דכלי' דכתרים דחו"ב דב"ן אבל האחו' שלהם נשארו למטה בגופו וכפי זה יש כאן ד' כלים ונמצא סימן ספק זה בד"ד והם ב' מקיפים וד' פנימיי' וד' כלים לפי שכשעלו הפנים דכלים דב' כתרים דחו"ב דב"ן ג"כ עלו עמהם האורות שלהם דבחי' פנים וא"ת למה בספק שקוד' זה שסימנו בב"ו אמרנו שעלו הפנים והאחו' של הכלים דב' הכתרים דחו"ב דב"ן (בדפו"י ע"ב) ואז לא עלו שום אורות עמהם כלל ועתה בספק הזה שעלו הפנים של הכלים הנז' אמרנו שגם אורות הפנים שלהם עלו. והתשובה היא לפי שבספק הנז' שסימנו בב"ו עלו הכלים דבחי' פו"א והי' צריך שיעלו כל אורותיהם דפו"א והיו אורות רבים ולא היה כח ויכולת בזה הראש לסבול כ"כ אורות אבל עתה שלא עלו רק הפנים של הכלים נמצא שאין צורך שיעלו רק האורות שלה' דבחי' פנים בלבד ואינם כ"כ אורות כבתחלה וכן על ד"ז צריכים אנו לתרץ בזה הספק הג' שנבאר עתה שאין עולים רק האחו' של הכלים כי אז ג"כ עולים אורות האחור' הנזכרים ויש יכולת בראש הנזכר לסבלם:

ספק השלישי הוא אולי לא עלו למעלה רק האחו' של הכלים דב' הכתרי' של חו"ב דב"ן עם האורות שלהם לבד וגם סימן הספק הזה הוא בד"ד ע"ד הנז"ל בספק השני שקדם לזה והנה עתה בספ' הזה שהוא שעלו אחו' דשני כתרים דחו"ב דב"ן למעלה בראשו דעתיק א"א לומר שבחי' הפנים שלהם דכלים ודאורות נשארו למטה בגופא דעתיק ע"ד שהיינו אומרים בכל הספיקות הנזכרים אבל עתה בספק הזה אנו צריכים לומר שלא עלו כלל בבחי' עתיק ונשארו באו"א עצמם לפי שלא יתכן לומר שהאחו' עלו למעלה בראשו דעתיק והפני' נשארו למטה בגופו כי הפנים מעלתם גדולה משל האחו' ואמנם למעלה נתבאר כי בבחי' אחת נאמר שהפני' מעולי' מן האחו' לפי שהוא בחי' האור המחזירם ומחברם להיותם פב"פ ויש בחי' אחרת לומר שהאחו' מעולי' מן הפני' והוא לפי שאור האחו' הוא המגדיל כל הפרצו' אבל אור הפנים אינו עושה רק היותם חוזרים פב"פ ולכן כיון ששני בחי' אלו אמיתיות א"כ נכריע ביניהם ונאמר כי האמת הוא שבהיות שני האורות האלו נמצאים יחד ודאי שהאור הפנים מעולה וגדול על אור האחו' לפי שהנה תחלה בא אור האחו' והגדיל ועשה הפרצוף ועתה נתוסף עליו גם אוה"פ ומחזירם פב"פ ועתה הוא גדול מאור האחו' ולכן בספק השני שאמרנו שהוא שעלו הפנים למעלה והאחו' למטה בגופא הוא לפי שב' האורות נמצאים יחד בו ולכן הוצרך האור של הפנים לעלות למעלה ושל האחו' שעתה הוא גרוע ממנו ירד למטה אבל בספק הג' שהוא שעלו האחו' למעלה הנה אם נאמר שהפנים ישארו למטה א"כ נמצא כי שני האורות האלו

נמצאים יחד וא"כ א"א שהפנים שעתה הם יותר מעולי' להיות' נמצאי' יחד כנז' ירדו למטה והאחוריי' יעלו למעל' ולכן צריך שנאמר שאוה"פ נשארו באו"א וכיון שעתה אין שני האורו' נמצאי' יחד הנה אור האחו' מעולה מאד על אור הפנים כי בהיות אור הפנים לבדו נפרד מן אור האחו' הוא קטן מאד מאור האחו' וכיון שכן אין קפיד' במה שיעל' אור האחו' בעתיק ואור הפני' באו"א כי בהיותם נפרדים נמצא אור האחו' מעולה וגדול על אור הפני' הרי הם ב' בחי' ובהם ה' ספיקות וסימנם **אא"ג בב"ו בד"ד בד"ד** וכלם הם מבחי' רישא דע"י והנה בערך ספיקות אלו ברישא דעתיק הם ג"כ בגופא דעתיק ואלו נתלים באלו ונמשכים מהם כי כפי מה שנאמר שעלה בראשו דעתיק משם יובן כי הנשאר ממנו ולא עלה מן בחי' שני הכתרי' דחו"ב דב"ן הם נשארים לבחינת גופא דעתיק ולכן אין צורך לבאר ענין הנשאר בגופא דעתי' והספיקו' הנופלי' בו ג"כ. אבל צריכים אנו לבאר בענין ז' הכתרי' של שבעה תחתונות דב"ן הנקראי' ז' המלכים שאמרנו שג"כ לוקחם ע"י לצורך גופא דיליה נבאר עתה הספיקות הנופלות בזה וגם הם נמשכים כפי ה' הספקות הנזכרים לעיל: **ונתחיל** בספק הראשון של בחי' הראשונ' וסימנו **אא"ג** כי אז הוא שנשארו אורות האחור' (נראה לי המעתי' שתי' אחו' מיותרת) דחו"ב דב"ן בגופא דעתי' בז' תחתונו' שבו ואז אור חכמה נשאר בחסד דעתיק ומשם מאיר אל ג' אמצעיות הנקראי' חג"ת דעתיק ואור בינה הוא בנצח דעתי' ומשם מאיר אל ג' תחתונות הנקראי' נה"י דעתי' אמנם ודאי שג"כ בהיותם עומדים בכאן למטה הנה ממקומם זה הם ממשיכים אור ממטה למעלה ברישא דעתיק להאיר בכלים שלהם העומדי' שם כנז"ל ואז הז' כתרים של הז' מלכים הם העומדי' בז' תחתונות דעתי' ומתפשטים כסדרם מחסד שבו עד מלכו' שבו והטע' הוא לפי שאורות או"א הם מאירי' למעלה בכלי' שלהם כנז' ולכן אם גם ז' כתרים אלו יתחלקו ויהיו עמהם שלשה ראשונות שבהם עם חכמה דב"ן בחסד דעתיק וד' אחרונות שבהם עם בינה דב"ן בנצח דעתיק היו גם הם משלחים הארתם למעלה והיה אורם חסר פה למטה ולכן לא נתחלקו בסדר חו"ב אבל נתחלקו בסדר הנז' ז' בז' גם דע כי פשוט הוא שאלו הז' כתרים צריכים שיאירו כל א' (בדפו"י ע"ג) וא' לחבירו בבחי' סדר הקוים כי החסד מאיר בנצח והגבו' בהוד והת"ת בקו אמצעי וכפי הספק השני שסימנו **בג"ד** הנה נמצא כי עלו אורו' חו"ב למעלה בראשו והם עצמם נשארים שם למעלה אבל עכ"ז הנה הם מאירים ממקומם דרך קוים מלמעלה למטה ושבע' הכתרי' הם ג"כ עומדי' למט' בז' תחתונו' דעתי' ע"ד הנז' בס' חג"ת נהי"ם וגם הם מאירים כל א' בחבירו דרך קוים ע"ד הנז' והטעם הוא כי בסימן **אא"ג** שהאורות היו למטה היו נותנים כח לז' הכתרים שיאירו דרך קוים ומה שלא חברו וקבצו אותם

יחד במקומם עמהם היה לפי שכונתם להאיר למעלה בכלים שלהם אבל בזה הספק של **בג"ד** שחורות חו"ד דב"ן עלו למעלה הנה אין עתה בהם יכולת לקבץ את ז' הכתרים ולהניח ג' ראשונות מהם בחסד וד' בנצח אבל עכ"ז להיו' הם מאירים מלמעלה למטה עד מקומם לכן גם נותנים כח באלו הז' כתרים שיאירו זב"ז דרך קוים כמו שהם עושים. בחי' השנית יש בה ג' ספיקות והנה כפי ספק הא' שסימנו **בב"ו** אז האורות דחו"ב הם למטה בז' תחתונות באופן זה אור חכמה עומד בחסד ומאיר בג' אמצעיות חג"ת ואור בינה בנצח ומאיר בג' תחתונות נה"י ועתה כפי זה אין האורות האלו צריכי' להאיר אל הכלים שלהם מלמט' למעלה לפי שכבר יש למעלה ב' אורות גדולים פנימיי' וכיון שהדבר כן נמצא כי עתה יש באורות האלו כח ויכולת לאסו' ולקבץ יחד עמהם את הז' כתרים של הז' תחתונות באופן זה ג' כתרי חג"ת עם החכמ' אשר עומדת בחסד וד' כתרי נהי"ם עם הבינה אשר בנצח וגם הם מאירי' הארתם ע"ד אורות חו"ב כי הג' שבחסד מאירי' בג' אמצעיות והד' שבנצח מאירי' בד' אחרונות וכפי הספק הב' שסימנו **בד"ד** אז אורות הפנים דחו"ב עלו ברישא דעתיק ואורות דאחו' הם למטה בגופא אור חכמה בחסד ואור בינה בנצח ואז נמצא כי אוה"פ דחו"ב שעלו ברישא דעתיק הנה הם מתפשטים דרך קוים עד למטה בגופא באופן זה כי חכמה מתפשט' דרך קו ימין ומאיר דרך הקו ההו' ואיננו שעומדת למעלה וממקומה מאירה למטה הארה בעלמ' אמנם היא עצמה ממש מתפשטת דרך הקו ההוא וכן עד"ז מתפשטת הבינה דרך קו השמאלי למטה וכן אור הכתר דמ"ה וב"ן מתפשטים דרך קו האמצעי עד למטה וכפי זה יפלו עתה ג' הספקות בז' הכתרים או אם נאמר שכל א' מהז' עומד במקומו בסד' חג"ת נהי"ם או אם עומדי' ג' מהם הראשונים בחסד וד' בנצח וזה לסבת היות אור האחוריי' דחו"ב עומדים בסדר הזה או אם נאמר שכיון שנמשך מלמעלה אור פנים דחו"ב דרך קוים כנז' א"כ אין אלו הז' כתרים צריכים להתחבר ולעמוד עם אורות האחו' דחו"ב ולכן כל א' עומד במקומו שלו כסדר חג"ת נה"י מלכות. גם יש ספק אם הם מאירי' דרך קוים כמו שגם אורות פנים חו"ב הם מתפשטי' ומאירים דרך קוים כנז' או אם נאמר שהם מאירים זה עג"ז והדבר בספק. וכפי ספק הג' אשר סימנו ג"כ בד"ד אשר אז אורות אחו' דחו"ב למעלה ברישא והם מאירי' ממקומ' עד למטה הארה בעלמא אבל לא בדרך קוים אלא שממקומו העליון מאיר חכמה בג' אמצעיות ואימא בג' אחרונו' ועתה יש שני הפסדו' הא' הוא שאין האורות עומדי' למטה וגם שאפי' מה שמאירי' מלמעלה אינו בדרך קוי' שהיא הארה הנכונ' ובזה נמצאו שני הפסדו' אל הז' כתרי' תחתוני' וכפי זה גרם כי הז' כתרים נפרדי' ועומדי' כל א' במקומו בסדר חג"ת נה"י מלכות ולא עוד אלא שכאשר הם מאירים זב"ז אינם מאירי'

דרך קוים אלא זה לזה כיצד החסד לגבורה והגבורה לת"ת וכו' והרי נתבארו כל הספקות שקבלתי ממורי ז"ל אמנם יש עוד ספיקות רבות לאין קץ ולא קבלתים ממורי זלה"ה בעו"ה גם דע כי כפי אלו הספיקות שנופלים בעתיק יש ספקות אחרים בשאר האצי' נמשכים ותלויים כפי הספיקות הנז' אשר בעתי' וא' מהם הוא אם או"א לקחו אוה"פ של ג' ראשונות דחו"ב או לאו כנז"ל ועד"ז ספיקות רבים גם צריך שתדע כלל א' בענין הספקות הנז' והוא בענין אורות חו"ב העולים ברישא דעתי' כנז"ל כי הנה הם מתחברי' עם חו"ב דכתר דמ"ה כנודע וכנז"ל אמנם החלוק שיש כפי הספקות הנז' הוא כי אם עולים אוה"פ שלהם אז ודאי כי הם מתחברי' עם חו"ב דכתר דמ"ה כנודע אבל אם אין עולים רק אורות האחו' שלהם אז אינם מתחברי' עמהם אמנם חו"ב דכתר דמ"ה נעשים בחי' אור פנימי ואורות האחו' הנז' דחו"ב דב"ן נעשים בחי' אור אחו' אל אור הפנימי הנז' דמ"ה ואם עולים שניהם האורות הפנימי' והאחו' דחו"ב דב"ן אז הפני' הם מתחברי' עם חו"ב דכתר דמ"ה והאחו' האלו הם נעשים אחו' אל אורות מ"ה הפנימי כנז' אמנם אין זה אלא באורות חו"ב דב"ן אבל בכתר דב"ן העולה למעלה פשוט הוא כי לעולם הם מתחברים יחד עם כתר דכתר דמ"ה ואין שם שום חלוק ביניהם. **אמר** חיים הכותב נשאר לי לבאר ספק א' ולא קבלתי ממורי ז"ל והוא בענין ה' ראשונות דכתר דב"ן שכתבנו (בדפו"י ע"ד) למעלה שלקחם ע"י וה' אחרונות שבו לקחם א"א ובאותם ה' ראשונו' שלקח ע"י יש לי ספק אם נאמר שחמשת' נתערבו ונתחברו עם כתר דכתר דמ"ה בלבד או אם נאמר שכיון שאלו הה' הם בחי' פרצוף א' א"כ נוכל לומר שהגדילו כפלים ונעשה מהם פרצוף א' כלול מי' ספי' ואז נתחברו י' ספי' אלו עם י' ספי' שיש בכתר דכתר דמ"ה: **והנה** לסבת היות כל אלו הספקות בע"י לכן קראוהו בשם רישא דלא אתיידע כנז' בריש אדרת האזינו לפי שלא נודע לנו מה אורות יש בו וכמה לקח וספק זה עצמו היה אל ישעיה הנביא ע"ה ולכן אמר והשביע בצחצחות נפשך וכו' וביארו בספר הזוהר בפרשת ויחי ד' רכ"א ע"ב כי צח חד צחות תרי וכו' וביאור הענין הוא כי גם אל ישעיה היה הדבר הזה בלתי נודע אצלו והיה מסופק בענין הצחצחות האלו אשר מקומם הוא בע"י והיה מסופק אם הוא לוקח צח א' או שני צחות והוא כמה שנתבאר לעיל כי שני בחי' יש בע"י והם מ"ה וב"ן ושניה' בגי' צ"ח עם הכולל והיה מסופק אם אין בראשו דע"י רק כתר דב"ן עם כתר דכתר דמ"ה ולא יותר ויהיה זה צח א' או אם נאמר כי גם עולי' בראשו בחי' אורות חו"ב דב"ן כנז"ל ומתחברי' עם חו"ב דכתר דמ"ה והרי זה צח שני ונמצאו בראשו ב' צחות ולכן נקט לישנא דספיקא והוא צח צחות צח וצחות כנז' ודע כי ביסוד דע"י יש בו ה' חסדים וה' גבורות ואעפ"י שע"י כלול ממ"ה וב"ן הנקראי' דו"ן

כנז"ל וכפי זה היה מהראוי שיהיו ביסוד שבו ה' חסדים וה' גבורות ממ"ה שהוא דכר וה' חסדים וה' גבורות מב"ן שהוא נוקבא כמו שהם כן באו"א וזו"ן. והתשובה היא לפי שבחי' דכו"ן שבעתי' אינם נפרדי' אבל הם מחוברים יחד כנז"ל ולכן אין ביסוד שבו רק ה' חסדי' וה' גבורות בלבד:

תיקון

חלק א

דרוש בתקון אריך אפין

ועתה נבאר תקון א"א הנתקן אחר תקון ע"י ע"ד הנז"ל וכבר נתבאר כי הוא מחכמה דמ"ה ומן ה"ס תחתונות שבכתר דב"ן והנה הוא מלביש את ע"י באופן זה כי הנה ג' ראשונות דע"י מרוב הארתם אינם יכולות להתלבש וגם מפאת א"א עצמו כי איננו יכול לקבל הארתם בהיותם מלובשים בתוכו ולכן נשארו ג' ראשונות דע"י מגולים ועמדו בבחי' או"מ אל א"א ונמצאו י"ס דא"א מלבשים את חג"ת דע"י כח"ב דאריך אנפין מלבשים את חסד גבורה תפארת דע"י כסדר זו על גבי זו וז' תחתונות דאריך מלבישים את נה"י דעתיק כי הנה החסד דאריך מלביש לפרק א' העליון דנצח דעתי' ונצח דאריך מלביש לפרק אמצעי דנצח דעתיק וגבורה דאריך מלביש לפרק עליון דהוד דעתיק והוד דאריך מלביש לפרק אמצעי דהוד דעתיק ויסוד דעתיק מתלבש בת"ת דא"א ומסתיים במקו' החזה דת"ת דאריך ונשארו פרק התחתון דנצח דעתיק ופ' התחתון דהוד דעתיק מגולים בלי התלבשות למטה מרגלי א"א וכבר נתבאר כי במקו' סיום רגלי קו יושר של אריך שם הוא סיום עולם האצילות ונמצא ששני פרקים תתאין דנ"ה דעתיק עומדים למטה בעולם הבריאה להאיר שם ונעשים שם בבחי' ב' דדים כדי שינקו מהם א"א ואו"א וזו"ן דעולם האצילות בהיותם עומדים למטה בעולם הבריאה קוד' שהגיע זמן תקון שלהם כמו שיתבאר בע"ה בהתחלת דרוש ז"א ועי"ש ואלו ב' הדדי' הם סוד ב' דדי בהמה שמקומ' למטה ברגלי' כדי שאלו הפרצופי' הנזכרים שהם אריך וא"א יהיו יונקים בתחלה מבחי' דדי הבהמה ואחר שנתקנים עולים בעולם האצילות ויונקים מסוד דדי האש' שהם למעלה בחזה ולא במקום הרגלים וכבר נתבאר למעלה איך ביסוד דעתיק יומין יש בתוכו ה' חסדים וה' גבורות ממ"ה וב"ן שבו והנה ביארנו כאן כי הוא מתלבש תוך הת"ת דא"א ומסתיים במקו' החזה שבו ושם בחזה יוצאים החסדים וגבורות מפי יסוד דעתיק ומתגלים תוך א"א והחסדים עומדים בצד קו ימין של אריך והגבורות בקו שמאלו ובענין תקון א"א יתבאר זה הענין היטב וזה ענייננו:

חלק ב

דרוש בתקון אבא ואימא

ועתה אחר שנתקן א"א נתקנו או"א וכבר נתבאר למעל' כי או"א לוקחים ספי' בינה דמ"ה שהיא בחי' התגין דמ"ה ואבא לוקח ז' תחתונות דחכמה דב"ן שהוא מחסד שבחכמה דב"ן ולמטה כי ג' ראשונות כתר חו"ב לקחם ע"י ואימא לוקחת ו' תחתונו' דבינה דב"ן שהוא מגבורה שבבינה דב"ן ולמטה כי ד' ראשונות שבה לקחם ע"י ואמנם או"א מלבישים גם הם את א"א אבא צד ימינו ואימא לצד שמאלו עד מקום הטבור דאריך באופן זה כי ב' הכתרים דאו"א מלבישים את הגרון דאריך זה מימין וזה משמאל וג' ראשונות דאריך (בדפו"י כז ע"א) נשארו מגולים ושאר קומת פרצופי או"א הלבישו לא"א אבא לזרוע ימין דאריך וצד ימין דת"ת דאריך עד הטבור ואימא לזרוע שמאל וצד שמאל דת"ת דאריך עד הטבור ונלע"ד כי אבא הוא כללות חו"ב ואמנם מן ה' עליונות דבינה דמ"ה נעשת החכמה ומן ז' תחתונו' דחכמה דב"ן נעשת הבינה וכן מן ה' תחתונו' דבינה דמ"ה נעשה ישראל סבא ומן ו' תחתונות דבינה דב"ן נעשת התבונה וזהו סוד הבן בחכמ' וחכם בבינה וכן ז"א נעשה מן ז' תחתונות דמ"ה ונוקביה מן שבעה תחתונות דב"ן באופן כי כל הזכרים עתיק ואריך ואבא וישראל סבא וזעיר נעשו מן הוי"ה דמ"ה ונוקביהם נעשו מהוי"ה דב"ן כנז"ל בדרוש ב' בתקון המלכים ושם נתבאר הדבר על אמיתותו:

ובזה יתבאר לך מאמר באדרת האזינו דר"צ ע"ב דאו"א כחדא נפקין וכחדא שריין וכו'. גם בזה יתבאר לך מה שאמרו בס"ה וז"ל אבא אחיד ותלייא בחסד ואימא אחיד ותליא בגבור' וכו' כי אבא לוקח מחסד ולמטה מחכמה דב"ן ואימא מגבורה ולמט' דבינ' דב"ן והנה כבר הודעתיך כי או"א כל אח' ואחד מתחלק לב' פרצופי' כי אבא מתחלק לשנים והם אבא וישראל סבא ואימא מתחלק' לשני' והם אימא ותבונה ולכן אנו צריכים עתה לבאר ענייני ומי גר' להם התחלקות הזה ואיך הם מתחלקים הנה הגורם לשאבא ואימא יעלו עד למעלה בח"ג ת"ת דאריך להלבישו כנז' היה היסוד דע"י המתלבש שם בתוך ת"ת דאריך כנז' כי אותם האורות של החסדים והגבורות שביסוד דע"י העומדים תוך הת"ת דא"א כנז' הם הממשיכים ומלקטים את הכלים והאורות של או"א ומושבים במקום ההוא ונעשים שם ד' פרצופים גמורי' כנז' והוא על דרך שיתבאר אצלינו בענין ז"א איך סבת היות ב' היסודות של או"א בת"ת דז"א גרם שיצאו שם מחוץ למקום ההוא אותם הפרצופים הנקראים יעקב ולאה ורחל: **ונבאר** הענין היטב הנה היסוד דע"י להיותו דכורא ואינו נוקבא כנז"ל הנה הוא צר מאד ואינו רחב כיסוד הנקבה ולכן אינו מכיל בתוכו את החסדים וגבורות ולכן נכנסות הגבורות בתוכו לפי שהגבורות הם מוח הד'

התחתון שבכל הד' מוחין ולכן להיותם תחתונות יורדות תחלה אל היסוד ונכנסות בו וכאשר יורדים החסדים אחריהם ליכנס תוך היסוד הם דוחים את הגבורות למטה ואז יוצאו' הגבורות דרך נקב פי היסו' ולחוץ ולרוב תשוקת ותאות הגבורו' להתחבר עם החסדי' לא ירדו למטה מן היסוד הנז' של עתיק אבל חזרו ועלו מחוץ מאחורי היסוד ממטה למעלה ומקיפות אותו שם בחוץ והחסדי' עומדים בפנים מן היסוד דעתיק ובכך נמצא היותם מחוברים יחד החסדים וגבורות והנה נתבא' כי היסוד דעתיק מסתיים בחזה דא"א ונמצא כי החסדי' וגבו' דיסוד דעתיק כלם עומדי' מלובשים תוך א"א מן החזה שבו ולמעלה אלא שהחסדים תוך היסוד דעתיק והגבורות מאחו' היסוד דעתיק והם תוך הת"ת דאריך מהחזה שבו ולמעלה. וא"ת למה אמרנו בענין ז"א שיוצאות הגבורות בתחלה מתוך יסוד אימא וברגע יורדו' ונופלות לתוך היסוד דז"א וכאן בא"א אמרנו שהגבו' עולות וסובבות את אחו' היסוד דע"י. והתשובה היא כי זו"ן הם פרצופים נפרדים זמ"ז והזכר נתקן ע"י החסדים והנקבה ע"י הגבורות ולכך הוכרח שירדו הגבורות למטה ביסוד דז"א אשר שם עומד מקום הדעת דנוקב' מכוון ממש מאח' כנודע ויוצאים מן היסוד ונכנסי' בדעת שבה כדי שיתפשטו בכל קומת הנקבה כנודע אבל כאן בא"א דכורא ונוקבא שבו כחדא שריין בפרצוף אחד ולכן גם החסדים וגבורות שבו מתחברות יחד ועולים הגבורות מחוץ לאח' היסוד וסובבו' את החסדים שבתוך היסוד דעתיק ועוד סבה אחר' כי החסדים הם מן מ"ה שבע"י והגבורות מן ב"ן דע"י והנה שם הם המ"ה והב"ן מחוברי' בקשר אמיץ כנז"ל והנה כאשר גם החסדי' יוצאים לחוץ מפי היסוד דעתי' להתפשט בגופא דא"א להגדילו הנה הם מוצאים את הגבורות שהם עומדות ומקיפות סביב היסוד דעתיק כנז'באופן זה ב' גבורו' וחצי מצד ימין וב' גבורות וחצי מצד שמאל והנה הגבורות לתשוקת' להתחבר עם החסדי' הם ממשיכים את החסדים ומעלים אותם למעלה עמה' ואז החסדים עולים דרך צד ימין לפי ששם הוא מקום בחי' מ"ה בא"א כנז"ל ואז הגבורות צריכות לילך אל השמאל כי שם מקום בחי' ב"ן דאריך כנזכר והנה אין מקום שם מהחזה ולמעלה בצד השמאל להכיל כל הה' גבורות אלא לחציים ואז הב' גבורות וחצי שהיו תחלה עומדות בצד ימין מאחו' היסוד שהם היותר מעולות וגדולות הולכות אל צד השמאלי מהחזה ולמעלה והב' גבורות וחצי שהיו בתחלה שם למעלה יורדות באותו קו עצמו השמאלי למטה מהחזה באופן שנמצאו כל הה' גבורו' בקו שמאל דאריך מתפשטות מעילא לתתא ב' גבורות וחצי למעלה במקו' שהיסוד סתום וב' גבורות וחצי למטה במקום שנגלה ועל ד"ז מתפשטים ה' (בדפו"י ע"ב) חסדים ב' וחצי למעלה בקו ימין במקום היסוד הסתום וב' וחצי למטה בקו הימין במקום יסוד הנגלה ונמצא

שהם ב' בחי' שהם ד' והם בחי' החסדים ובחי' הגבורות וכל אחד משניהם יש בה ב' בחי' בחי' סתום ובחי' נגלה ואלו הד' בחי' גרמו שיהיו או"א ב' פרצופים שהם ד' כי במקום שעומדים שם ב' חסדים וחצי למעלה בקו ימין במקו' הסתום שם כנגדם עומד אבא עילאה מלביש מבחוץ לקו ימין לא"א וכנגד מקום ב' חסדים וחצי התחתונים במקום הנגלה שם כנגדם עומד ישראל סבא ומלביש מבחוץ בקו ימין לא"א וכן בקו שמאל בינה אימא עילאה מלבשת לא"א במקום ב' גבורות וחצי העליונות שבמקו' הסתו' ותבונה תתאה מלבשת למטה במקום ב' גבורות וחצי התחתונות שבמקום הנגלה נמצא כי גלוי וסתום החסדים גרם התחלקות חכמה לב' פרצופים וגלוי וסתום הגבורות גרם התחלקות בינה לב' פרצופים אח"כ שמעתי ממורי ז"ל כי מה שביארנו למעלה שגם החסדי' יוצאים לחוץ מפי יסוד דעתי' אין הכונה לומר שכלם יצאו לחוץ אמנם השני חסדים וחצי העליוני' נשארו למעלה מכוסים ונתוני' בתוך היסוד דעתי' ולא יצאו לחוץ ושני חסדים וחצי האחרי' יצאו מפי היסוד ולחוץ דרך מטה בקו ימין במקום הגלוי ע"ד מה שנתבא' בענין החסדי' המתפשטי' בגופא דז"א שמקצתם סתומי' ומקצתם מגולים משא"כ בגבו' העומדות בקו שמאל שכלם בגלוי מחוץ אל יסוד דעתיק בין השני' וחצי העליוני' ובין שנים וחצי התחתונים ובזה יתבאר לך טעם למה בינה נקראת אשת חיל עטרת בעלה והוא לסבת היות הגבורות מאירות אליה מגולות אבל החסדים המאירים באבא הם הסתומים וזה גם כן כוונו במה שאמרו בספר הזוהר ועם כל דא אבא טמיר וגניז יתיר והבן זה גם תדייק באומרו אבא ולא אמר ישראל סבא טמיר וגניז יתיר וא"ת אחר שאמרנו כי הגבורות כלם הם מגולות הרי אין בהם ב' בחי' ואיך נתחלקו לב' פרצופין בינה ותבונה. וי"ל כי אין הדבר הזה רק בה' חסדים וה' גבורות הראשונים שבאו בא"א בעת זמן התקון של או"א וגם באו להגדיל את א"א עצמו כי אז היה זמן תקונו והגדלתו אבל מאז ואילך אחרי שנתקנו אריך ואו"א ע"י אותם החסדי' וגבורו' ראשונים הנה כל החסדים והגבורות הבאים אח"כ מחדש מאז והלאה כאשר מזדווג עתיק בנוקביה ומוריד חסדים וגבורות חדשים לצורך או"א או לצורך זו"ן אז אין אותם החסדים וגבורות עושות כמעשה הראשונות לעלות למעלה באחו' היסוד כנז"ל אמנם הם יורדי' למטה במרוצה למקומם ואמנם אותם החסדים והגבורות הראשונו' שבכלם כנז' הנה הם תמיד מקבלות הארה מאלו החדשי' הבאים בכל עת ונודע כי זווג או"א לא פסיק לעלמין ובפרט מה שהוא לצורך חיות ומזון העולמות כנודע ותמיד נמשכים ובאים חסדים וגבורות חדשים ואז החסדים וגבורות הראשונות העומדות למעלה במקום הסתו' מקבלי' הארה מאלו החדשות דרך מסך היסוד דעתיק בסתום גמור והחסדי' וגבורות תחתונות הראשונות

המגולות מקבלות הארה בגלוי גמור וע"י כן נמצא שיש שנוי והפרש בין תחתונות לעליונות לעשות שני פרצופי'באבא ושנים באימא נמצא כי או"א מלבישים לא"א מן הגרון שלו עד החזה שבו שהוא בסוף שליש עליון של ת"ת דאריך כי שם מסתיים היסוד דע"י המלובש בתוכו ואבא מלביש בצד ימין ואימא בצד שמאל ואח"כ ישראל סבא ותבונה מלבישים לא"א מהחזה שבו עד הטבור שבו שהוא יותר למטה מעט משעור חצי ת"ת דאריך זה מימין וזה משמאל וד' פרצופים אלו מלבישים את א"א מכל צדדיו וסובבים אותו אחור ופני' ימין ושמאל ונמצאו או"א בשני צדדי א"א זה מימין וזה משמאל והם עומדים פב"פ וכן על ד"ז בישראל סבא ותבונה וכמו שנבאר לקמן וכבר נתבאר בענין לאה ורחל העומדות שתיהם באחו' ז"א ורגלי לאה בבחי' העקבים שלה בוקעים ונכנסים תוך חלל פנימיות ראשה של רחל העומדת למטה ממנה ועל ד"ז הוא פה כי העקבים של בינה בוקעים ונכנסים תוך ראש התבונה שלמטה ממנה מה שאין כן בב' פרצופי' של אבא וישראל סבא אעפ"י שגם הם עומדים זה למעלה מזה וטעם חלוק זה הוא מובן במה שביארנו לעיל כי הגבורות יצאו מפי היסוד ולחוץ בגלוי קודם שיצאו החסדים וקדם זמן אל הגבורות להיותם בגלוי קודם החסדים ואז היה הגלוי שוה בכל ה' גבורות יחד ולכן כאשר נתחלקו לשנים בינה ותבונה נשאר בהם קשר אמיץ וחזק דביקות ההוא להיותם מתחברים ע"י היות העקבים דאימא תוך ראש התבונה וזהו סוד מה שאמרו חכמים ז"ל בגמרא במסכ' ערובין פ"ב די"ח ע"א לא נצרכה אלא למקום חתך וכו' והוא מקום הפסק וחתוך שבין הבינה לתבונה אשר נחתכו שם ה' גבורות לחצאין חצים למעלה וחצים למטה ואותו האור שהיה במקום החתך נכנס בבחי' עקב תוך ראש התבונה ונשאר אותו האור נקרא מחלק הבינה ונטלתו הבינה (בדפו"י ע"ג) לחלקה עודף על התבונה גם יתבאר לך טעם היות הבינה מעולי' על החכמה בסוד אשת חיל עטרת בעלה כנז"ל כי להיו' שהגבורו' יצאו בתחלה ונתגלו קודם החסדים ובהיותם מגולות קבלו הארה יתירה על החסדים בסוד פסוק טובה תוכחת מגולה מאהבה מסותר' פירוש טובי' הגבורות הנקראים תוכחת להיות' מגולות מאהבה שהם החסדי' הנקראים אהבה להיות' מסותרות ולכן גרם מעלה אל הבינה על החכמה ונקראת אשת חיל עטרת בעלה כנזכר בספר הזוהר דבעלמ' דאתי צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם והענין הוא כי עלמא דאתי הוא בסוד הבינה ולכן בזמן ממשלתה יהיו העטרו' שהם בחי' הגבורו' שהם הנקבות הנקראי' עטרת בעלה עומדות למעלה מראש הצדיקי' שהם החסדים הזכרים גם בזה יתבאר לך מה שאמרנו בס"ה בינה נקראת גבורות בסוד מי ימלל גבורות ה' גם אמרו בס"ה כי מן בינה דינים מתערים מינה והטעם הוא לפי שהבינ' כלה היא מסבת

הגבורו' הנז' בלבד מה שאין כן ברחל ולאה נוקבי דז"א שיש בהם ג"כ בחינת חסדים כמבואר במקומו וזהו סוד פסוק אני בינה לי גבורה ולא אמר אני גבורה לרמוז כי אני בינה לקחתי לי לחלקי הגבורה שבא"א כנזכר והנה כפי הנז' היה מן הראוי שישראל סבא ותבונה יהיו מעולים מן חו"ב לפי שאלו יונקים ממקום הגלוי ואו"א ממקום הסתום אבל הענין הוא כי אם כאשר יצאו הגבורות מן היסוד היו תכף ומיד מתפשטות למטה במקום הגלוי ודאי היו מאירים שם מאד במקום הגלוי ההוא והיו גדולים מאד אמנם כל הגבורות אפי' התחתונות תכף בצאתם עלו למעלה כנגד הסתום כנז"ל אשר שם הוא כנגדו בחוץ במקו' בינה עילא' ושם נתנו והאירו בה עיקר הארתם ונצטרף אח"כ עם האור של העליונות והיו גדולים בהיותם למעלה יותר מאותם שלמטה ועוד טעם אחר כי מחצית הגבורות או החסדים העליונים נשארו בשלימו' אל או"א עילאין אבל מחצית תחתון של החסדים וגבורות מתחלקת הארתם לכמה מקומות אם לישראל סבא ותבונה אם לצורך התפשטות גופא וירכין ויסוד דא"א גופיה אם להאיר גם אל ז"א ונוקביה המלבישי' את א"א מן הטבור ולמטה באופן שלא קבלו ישראל סבא ותבונ' ממחצי' התחתון של החסדים וגבורות אלא חלק מעט ולכן היו גרועי' במעלת' פחות מאו"א וכבר נתבאר למעלה קצת חלוקים שיש מענין א"א אל ענין ז"א גם נתבא' טע' שינוי למה בז"א מתפשטי' בו בכלו החסדי' לבדם ובנוק' מתפשטו' הגבו' לבד' והו' כי ז"א ונוקבי' הם פרצופי' נפרדי' זה מזה והזכ' לוקח החסדי' ונוקביה הגבורו' אבל בא"א שבחי' דכור' ונוק' שבו הם בפרצוף אחד מימין ומשמאל ולכן החסדים וגבורות שבו שניהם מתחברי' יחד אלא שהחסדים נתפשטו בצד ימין ששם מקום הדכורא והגבורו' בצד שמאל ששם מקום הנוקבא. עוד יש חלוקים אחרים והוא כי הנה כאן בא"א אין בתוכו רק יסוד אחד דעתיק ועם כ"ז יצאו לחוץ ד' פרצופים או"א וישראל סבא ותבונה ובז"א יש בתוכו ב' יסודות אחד דאבא ואחד דאימא ולא יצאו ממנו לחוץ רק ד' פרצופי' לבד כמבואר שם והם הנקר' רחל ולאה ויעקב ודור המדבר והענין הוא כי גם כאן בא"א יש דכר ונוקבא שהם מ"ה וב"ן אלא שהם כלולים ביחד בפרצוף אחד כנז' ואמנם היות כאן בא"א מחוברים יחד דכורא ונוקבא שבו גרם שאפי' הנקבות שהם בינה ותבונה שיצאו בצד פנים של א"א ואינם באחוריו כדמיון לאה ורחל באחו' ז"א. עוד יש חלוק אחר והוא כי בז"א יצאו ב' הנקבות לאה ורחל אחת למעלה כנגד היסוד הסתום ואחת למטה במקו' הגלוי ע"ד שהיה כאן בענין בינה ותבונה אבל שם בז"א יצאו יעקב ודור המדבר שניהם למטה במקום הגלוי זה לפנים מזה ולא היו שניה' זה למעלה מזה והטעם הוא לפי שבז"א יש ב' מחיצות לפי שיעקב ודור המדבר יוצאים מן יסוד דאבא ויש

להם ב' מכסים והם יסוד דאבא ויסוד דאימא ולכן לא יכלו לבקוע הארתם ולצאת לחוץ למעלה במקו' היסוד ויצאו למטה אחר שנפסק יסוד דאימא ואין שם רק מכסה אחד שהוא היסוד דאבא אבל כאן בא"א אין בו רק מסך אחד בלבד שהוא היסוד דעתיק ולכן יצא פרצוף אחד למעלה במקום הכסוי כיון שאינו רק כסוי אחד ופרצוף אחד למטה במקום הגלוי ודע כי באמצע גופו דא"א יש מסך אחד הנקרא חד פרסא המבדיל לרחבו אל גופא והפרס' הזו מבדלת בין סיום רגלי או"א הנכללים מד' פרצופים הנז"ל ובין התחלת זו"ן ועל ד"ז הוא בכל הפרצופין כי בכל פרצוף יש חד פרסא מבדל' באמצע גופו לרחבו והנה הפרסא הזו אינה ממש שטוחה ביושר ברוחב הגוף והנה קצתה אשר נדבקת בדופני הגוף בצד פנים היא המתחלת ממש בסיום מקום החזה וכשנשטחת ומתפשט' לצד אחורי הגוף היא נמוכה כנגד מקו' הטבור וזו היא הנקרא' יותרת הכבד קרומא דמפסיק במציעו מעוי דב"נ כנז' בפרשת בראשית בפסוק יהי רקיע בתוך המים והענין הוא כי הנה או"א עומדים זה בימין א"א וזה בשמאלו ופניהם פונים (בדפו"י ע"ד) זה לזה פנים בפנים אבא באימא והנה בהיותם דבוקים פב"פ הנה מקו' הבטן והכרס של שניהם מתחברים יחד זב"ז כי הוא רחב ובולט ומקום זה הוא בצד פניו של א"א ושם הוא מקום הקרום המפסיק באמצע א"א כנז' המתחיל מסיום החזה ושם הוא סיום הכרס של או"א ואמנם כשמתפשט הקרום יותר לצדדים שם מקום ירכין דאו"א שאינ' דבוקי' אלו באלו ואלו הם ארוכים ומתפשטים יותר למטה ממקום הכרס שלהם ולכן נשפל הקרום שם כלפי מטה ויורד עד מקום הטבור דאריך באח' כי עד שם סיום קומת רגלי או"א וישראל סבא ותבונה כנז"ל ואין כח עוד בקולמוס לפרט הדבר יותר:

חלק ג

דרוש בתקון זעיר אפין ונוקביה

ונבאר תקון ז"א ונוקביה כבר נתבאר למעלה בדרוש תקון ע"י כמה חלקים נטלו זו"ן משם מ"ה ומשם ב"ן ועי"ש והנה גם הם מלבישים את א"א כי הנה ההתלבשות ד' פרצופים הנכללים בשם או"א היה מן הגרון דאריך עד הטבור שלו והנה ז"א מלביש את אריך מטבורו ולמטה מכל הצדדים באופן זה כי כתר דזעיר מלביש את סיום הת"ת דאריך ממקום הטבור שלו ולמטה עד סיום הת"ת וחח"ן דז"א מלבישים לג' פרקין דנצח דאריך ובג"ה דזעיר מלבישים לג' פירקין דהוד דאריך וקו האמצעי דזעיר מלביש את היסו' דא"א ואח"כ נוקבא דז"א גם היא יוצאת ממקום החזה דז"א ולמטה כנודע והיא בז"א ע"ד ז"א בא"א ממש אלא שז"א מתחיל מן הטבור דאריך ולמטה ונוקביה דזעיר מתחיל מן החזה דזעיר ולמטה וכלל העולה נמצא כי סיום שעור קומת א"א הוא ממש סיום שעור

קומת עולם האצילו' כי הנה רגלי ז"א ורגלי נוקביה ורגלי א"א כלם מסתיימים במקום אחד שוה ממש כאחת ועד שם הוא סיום עולם האצילו' ומשם ולמטה מתחיל עולם הבריאה וכבר נתבאר למעלה בדרוש א"א כי ב' פירקין תחתוני' דנו"ה דע"י המתלבש תוך א"א הנה הם מתפשטים ונמשכי' ונכנסי' בתוך גבול ראש עולם הבריאה ונעשים בבחי' ב' דדים של הבהמה להניק את כל הפרצופים דאצילות בהיותם למטה בעולם הבריא' קודם שנתקנו. ונבאר פה ענין יניקתם אימתי היתה ונתחיל מא"א כי הנה כי כל עולם האצילות נתקן ע"י עבור של שנים עשר חדש כנז"ל ולא נודע לי היכן היה מקום עבור הזה והמשכיל יוכל להבין מדעתו היכן היה והנה אחר שנגמר זמן עבורו של א"א ונולד ויצא לחוץ ירד למטה בעולם הבריאה תחת אותם תרין פרקין תתאין דרגלי ע"י ונעשו אליו כשתי דדים והיה יונק משם וע"י יניקה זו הגדיל יותר ואז עלה למעלה בעול' האצילות והלביש את ז' תחתונו' דע"י כמי שנתבא' למעלה סדר התלבשותו ובזה נשלם תקון א"א ואח"כ הגיע זמן לידת או"א ונולדו וירדו גם הם למטה בעולם הבריאה תחת אותם תרין פירקין תתאין דרגלי ע"י וינקו מהם וע"י זה הגדילו יותר ועלו עלייה אחת והלבישו לאותם תרין פירקין תתאין דעתיק ואח"כ נסעו משם ועלו אל מקומם למעלה בעולם האצילות והלבישו את א"א מן הגרון עד הטבור כנז"ל ונשלם תקונם וסבת היות ב' עלייות באו"א הוא לפי שבתחלה צריכי' לעלות מדריגת ב' פירקין דעתיק ואח"כ עולים במדריגה אחת והיא א"א ולכן צריך ב' זמני' בשני עליות אלו אבל א"א לא הי' לו לעלות אלא מדריגה אחת וכלה בע"י ולכן עלה הכל בפ"א ואח"כ הגיע זמן לידת זו"ן כי הם היו בסוד עיבור תוך אימא כמו שיתבאר ואח"כ בא זמן לידתם ואז ירדו למטה בעולם הבריאה תחת אותם תרין פירקין תתאין דרגלי ע"י וינקו מהם וע"י כן הגדילו ועלו עלייה אחת והלבישו אותם תרין פירקין דע"י ואח"כ הגדילו יותר ועלו אל מקומם באצילות והלבישו את א"א מטבורו ולמטה כנז' אח"כ הגדילו יותר ועלו עוד אל נה"י דתבונה של בחי' הקטנות עלייה לבד אך לא הלבישום ממש ואז ינקו מן ג' אמצעיות דתבונה ממקו' החזה. ודע כי זו היניקה היא עיקר היניקה אשר אנו קורי' ומכני' בכל חבורינו זה בשם יניקה כמו שנתבאר במקומות רבים כי יש אל ז"א ג' זמנים זמן עיבור. זמן יניקה. זמן גדלות מוחין. וכל שאר בחי' היניקה שהיה לו מיום לידתו עד אשר הגדיל נכללות בכלל זה היניקה וזכור כלל זה. אח"כ הגדילו יותר ואז הוא נקרא זמן הגדלות והמוחין שנתבארו תמיד בחבורינו זה והיא שעתה נכנסים ומתלבשים נה"י דתבונה הנזכ' תוך ראשו של ז"א ממש בסוד מוחין שבו ואינו כבזמן היניק' כנז' כי אז עלה שם מבחוץ להם כדרך האם שמעלה ומגביה את התינוק בין יריכותיה ויונק מבין שדיה שבחזה

שלה אבל עתה הם נכנסי' ממש תוך פנימיו' חלל ראשו דז"א בסוד מוחין כמו שיתבאר במקומו ונשלם בחי' תקונו:

ונחזור עתה לבארם דרך פרט הנה בראשונה בהגי' זמן העיבור של זו"ן הי' כך הנה אחר שנגמר תקון או"א נשארו ז"מ בלי תקון (בדפו"י כ"ח ע"א) גם א"א עצמו היה ערום מבלי לבוש מטבורו ולמט' והנה אי אפשר שיתוקנו ז"מ האלו שהם בחי' זו"ן אלא עד שיעלו ויכנסו בסוד עיבור תוך או"א וזה סדר העיבור הזה בתחלה אסף א"א את רגליו למעל' באופן זה כי נה"י שבו המגולי' בלי לבוש נתעלו למעלה במקום ג' אמצעיות חג"ת של א"א המלובשי' תוך או"א כנז"ל ואז גם ע"י אסף רגליו למעלה באופן זה כי ב' פירקין אמצעיים דנצח והוד שלו נתעלו למעלה והלבישו על גבי ב' פרקין הראשוני' דנו"ה שלו אבל היסוד דע"י לא הוצרך לעלות כי הנה הוא מסתיים במקום החזה דא"א כנז"ל וא"כ עלו החסד והגבו' וחצי עליון דת"ת דא"א והלבישו על גבי תרין פרקין אמצעיים דנו"ה ועל גבי היסוד דע"י אח"כ הנו"ה דאריך הלבישו על גבי חו"ג דאריך עצמו וחצי תחתון דת"ת דאריך הלבי' על גבי חצי העליון של זה הת"ת עצמו דאריך אח"כ היסו' דארי' הלביש על גבי חצי התחתון דת"ת דאריך עצמו. אח"כ העטר' של היסוד דאריך הנקראת מלכות דא"א הלבישה על גבי היסוד דאריך עצמו. אח"כ עלו החסד והגבו' והת"ת דז"א והלבישו על גבי הנצח וההוד ועטרת היסוד דא"א אח"כ עלו נה"י דז"א והלבישו על גבי חג"ת דז"א עצמו. אח"כ עלתה נוק' דז"א שהיא המלכות שבז' המלכים ועלתה בסוד עטרה והלבישה על גבי היסוד דז"א ואח"כ הארבע פרצופים הנכללי' באו"א כנז"ל הם הלבישו על גבי זו"ן וכל הבחינות הנזכרים כי הנה אורך קומת כל הד' פרצופים הנזכרי' הם כשעור קומת חג"ת דא"א ולא הוצרכו לאסוף גם הם רגליהם על דרך הנזכר לפי שהם קצרי הקומה אבל עתיק ואריך גבוהי הקומ' הוצרכו לעלות ולאסוף גם הם קצתם על גבי קצתם כנזכר ופשוט הוא כי גם זו"ן הם קצרי הקומה והיו יכולים לעמוד שם כמו שהם ז' מלכים זה למעלה מזה ועם כל זה גם הם נכללו בסוד תלת כלילן בתלת כנזכר לצורך עצמם כי בזה תלוי תקונם שיחוברו יחד ויעשו רשות היחיד כלולים יחד זה בזה ולא נפרדים בסוד רשה"ר כמו שיתבארו בדרושים אחרים לקמן בע"ה ונמצא כי זו"ן הם עומדים באמצע בין נה"י דאריך ובין פנימיות ותוך או"א כי הנה הם מלבישי' על גבי נה"י דא"א אבל או"א מלבישים על גבי זו"ן.. ואל תתמה איך נהפך העולם להיות או"א חיצוניים ומלבישים את זו"ן הגרועי' מהם לפי שמוכרח הדבר לצורך תקון זו"ן שא"א להם ליתקן אלא ע"י שיכנסו בסוד העיבור תוך פנימיות או"א כדרך כל הנבראי' שהבנים עומדים בסוד עיבור בתוך אמותם ופנימיים להם ואין זה חשש. ועוד סבה אחרת כי

כפי האמת אין עיבור זה דזו"ן נקרא חציצה והפסק בין אריך לאו"א לפי שז"א הוא קצר הקומה מאד מאד יותר מכלם ובפרט עתה שעדיין אינו נשלם בי' ספי' ואין בו רק ו' קצוו' ולא עוד אלא שאפי' אלו הו' קצות הם כלולים תלת כלילן בתלת ונמצא כי מקום הפרטי שבו עומד ז"א הוא תוך חצי התחתון דת"ת דאימא ששם מקום בית הרחם וההריון כנודע אבל בכל שאר קומתם אין חציצה והפסק בין או"א לא"א כלל והנה אחר שנעשה כל הכללות הזה נמצא שיש אורות כפולים תוך או"א ואף אם יהיה חצץ והפסק בין או"א לא"א במקום ההוא אין בחי' חצץ זו"ן נקרא חצץ כלל ואינו מעלה ומוריד: ונמצא עתה כי נצח וחסד וחצי ת"ת הימיני וחצי ימיני דיסוד וחצי ימיני דעטרת היסוד דז"א הם מצד ימין באבא וגבורה והוד וחצי השמאלי דת"ת וחציה שמאלי דיסוד דז"א וחצי השמאלי דמלכו' הנקרא עטרה הם בצד שמאל עומדים באימא אבל אח"כ אבא נותן חצים הימנים באימא ואז כלם יחד נמצאי' במעוי דאימא בסוד עבור כמו שיתבאר ונדבר עתה בענין פרצופ' או"א עצמם מה שנוי היה בהם עתה ע"י עבור הזה כי הנה כל האורות התחתוני' עלו ונכללו למעלה והלבישו לעליונים כנזכר גם תרין פירקין אמצעיים דנו"ה דע"י עלו והלבישו לתרין פירקין העליונים ונמצא שיש שם אורות רבים מאד ונתוסף האור מאד ועי"כ אין יכולת ביסוד דע"י לסבול האור הגדול ונבקע ונסדק לארכו מלמעלה למטה ויוצא האור לחוץ ועתה האור יוצא בהשואה אחת הכל בגלוי שוה ואינו כבתחלה שהיו בו ב' בחי' אור סתום ואור נגל' אשר זה גרם שפרצוף אבא יתחלק לב' והם אבא וי"ס ופרצוף אימא תתחלק לב' והם אימא ותבונה אבל עתה שהאור הוא שוה חוזר הכל להתחבר ואין שם רק פרצוף א' לבדו של אבא ופרצוף א' דאימא בלבד מלמעלה מן הגרון דא"א עד טבורו זה מימינו וזה משמאלו ודע כלל זה כי בכל פעם ופעם שאו"א מזדווגי' כדי להמשיך מוחין בזו"ן כנודע הנה אז הם מתחברי' ונעשים מן הד' פרצופין שלהם שני פרצופים בלבד כנזכר ואינו שם אלא רק חו"ב בלבד וזכור כלל זה לכל המקומות כי תצטרך אליו:

חלק ד

(**בדפו"י ע"ב**) **דרוש ב' בענין עיבור זעיר אפין ונוקביה לתוך אימא עילאה בהיות' בחינת פרצו' אחד בלבד**:

ונבאר ענין עיבור זה דז"א ונוק' בתוך אימא עילאה בהיותה בחי' פרצוף א' לבד כנזכר דע כי ג' בחי' וחלקים יש בז"א א' הוא בחי' הכלים של המלכים דז"א כי נשברו ירדו בעולם הבריאה. שנית הוא בחי' האורות שלהם שעלו ונסתלקו למעלה בעולם האצילות. שלישית הוא בחי' רפ"ח ניצוצין של אורות שגם הם ירדו למטה עם הכלים ונשארו תמיד

עמהם כדי להחיות' חיות מצומצם ומזון הכרחי כל ימי היותם נשברים ועומדי' בעולם הבריא' וכמו שנתבאר עניינם בסיום כל הדרוש הזה הארוך ועיין שם. והנה אלו הרפ"ח נצוצין הם בסוד האדם הנפטר מן העולם הזה אשר נשאר חלק נודע מנפשו תוך עצמותיו בקבר כדי שע"י זה יתקיים קיום מעט מצומצם ויוכל לחיות ולקום בתחית המתים ועד"ז נשארי' אלו הרפ"ח ניצוצין בתוך הכלים להחיות' לכשיוכלו לחזור וליתקן אח"כ בזמן האצילות אשר אנו עסוקים עתה בו באופן תקונו והנה כל ג' בחי' אלו נכנסו בסוד העיבור במעוי דאימא הנעשת עתה כלה פרצו' א' בלבד כנזכר וצריך שיהיה באימא ג' מקומות לכשיכנסו בהם ג' בחי' הנזכרים בסוד העיבור. המקום הראשון הוא בחי' היסוד שהיה אל אימא עילאה הנקרא' בינה בזמן היותה נחלקת לב' פרצופין הנקראים בינה ותבונה. השני הוא בחינת היסוד שהיה אל התבונה בהיות אימא נחלקת לב' פרצופים כנזכר. השלישי הוא במקום שיש באמצע בין סיום רגלי הבינה לראש התבונה בהיותם נחלקות לשני פרצופים כנזכר והמקו' הזה נק' מקום החתך כנז"ל והנה אעפ"י שעת' נתחברו שני הפרצופים ונעשו פרצוף א' כנז' עם כל זה כבר נתבאר אצלינו כי כל אור עליון אף בזמן הסתלקותו ממקומו לעולם נשאר בו חד רשימו דיליה תמן ולכן אעפ"י שהמקום שהיה בתחלה נקרא יסוד בינה עילאה הוא עתה נקרא מקום החזה של אימא בהיותה כוללת ונעשת פרצוף א' לבד וכן כיוצא בזה לשאר המקומות ונמצא כי במקום הרשימו שהיה נקרא תחלה יסוד הבינה שם נכנסו עתה בחי' האורות של ז"א ובמקום הרשימו האמצעי הנקרא מקום החתך נכנסו עתה הניצוצות הרפ"ח כנז' ובמקום הרשימו התחתון שהיה נקרא יסוד התבונה שם נכנסו הכלים של ז"א וכבר נתבאר לעיל כי כל ג' מקומות אלו הם עתה בחי' חצי תחתון דת"ת דאימ' בהיותה בבחי' פרצוף א' לבד ופשוט הוא כי אין ג' בחי' אלו נתקני' בשעור זמן אחד כי האורות שהם יותר זכים נגמר זמן תקונם בהמשך זמן ז' חדשים של עבור והנצוצות גרועים מהם ושוהה תקונם עד זמן ט' חדשים של העבור והכלים הגרועי' מכלם צריכים זמן של י"ב חדש ולכן תמצא שיש בכל העבורים שבעולם הזה השפל ג' מיני עבורים הא' הוא מז' חדשים והשני מט' חדשים והג' מי"ב חדש כנז' בתלמוד בההוא עובדא דאשתהי י"ב חדש ואכשר רבא תוספא' וביאורו של דבר הוא כי אמת שאין האורות נגמרים ליתק' עד סיום ז' חדשים אבל תכף משעה ראשונה מתחילי' להתקן ובחדש הראשון נתקן חלק מהם ואזי הם מתערבים למטה ונכנסים לתוך הכלים שמה שאינו נתקן אינו נכנס לתוך הכלים עד שיתוקן ועד"ז כל חדש וחדש נתקן חלק מהם עד גמר ז' חדשים שאז נגמר תקון כל האורות כלם ועד"ז הוא בבחי' הניצוצות הנתקנים בהמשך זמן ט' חדשים והכלים בזמן י"ב חדש ונמצא כי בג' ימים הראשונים

הנקראי' ימי קליטת הזרע כנודע כבר התחיל להתקן קצת חלק מן האורות ומן הנצוצות ומן הכלים: **ונתחיל** לבאר ענין ימי הקליטה ומה עניינה הנה נתבאר למעל' איך האורות והנצוצות והכלים כל בחינה מהם נכלל' בסוד תלת כלילן בתלת ואז הלבישו את נה"י דא"א ועליה' חופים ומכסים או"א באופן שנמצא מחצית כל בחי' מהג' הנז' תוך אבא ומחציהם השמאלי תוך אימא ושם נתבאר כי זה היה בתחלה אבל אח"כ אפי' אותם שבאבא נתנים באימא והנה זמן נתינת כלם באימא הוא בג' ימי הקליטה כמו שיתבאר והענין הוא במה שנתבא' אצלינו כי עיקר סיבת כל הנזק והשבירה שהיה לז' המלכים האלו היה לסבת היותם נפרדים זמ"ז והיו זה עג"ז שלא בסדר ג' קוים כאשר הוא עתה אחרי שנתקנו ולכן אז היו נקראים בסוד רה"ר וכפי זה נמצא כי עיקר התקון הוא לחברם ולקשרם יחד שיתקשרו בסדר ג' קוים ימין ושמאל ואמצע ויחזרו להיות בסוד רה"י וזהו עיקר התקון (בדפו"י ע"ג) שלהם ונמצא כי כאשר עלו אלו הז' מלכים להתעבר תוך או"א ולהתקן שם עמדו מחציתם תוך אבא ומחציתם תוך אימא כנז' וביום הראשון משלשה ימי הקליטה נתחברו יחד אלו החצאים שהיו תוך אבא והיו לאחדים זב"ז כי נכלל חסד בנצח והיסוד בת"ת והמלכות ביסוד ונעשו בבחי' קוים ונתאחדו ונתקשרו זב"ז וביו' השני של ימי הקליטה נתקשרו ונתאחדו החצאים השמאליים אשר בתוך אימא ע"ד הנז' במחצית שבתוך אבא וביום השלישי נתחברו יחד כלם ב' החצאים כי אבא נתן לאימא גם המחצית הימני ואז נמצא כל זו"ן עומד תוך אימא ביום הג' של הקליט' ודע כי כל ההתקשרו' והחבו' הזה נעשה ע"י זווג שנזדווגו יחד או"א ואז יהיב אבא טיפת הזרע באי' ואימא גם היא נתנ' טיפה הנוקביית כנודע וע"י כן נתקשרו כל הז' מלכים יחד באופן כי מלבד היות כבר בחי' ז' הכלים של המלכים בעולם עם כ"ז הוצרך הזווג להזריע שני טפות זרע אחרות דכורין ונוקבין כדי שעל ידיהם יתקשרו ויתחברו ז' הכלים על דרך הנז"ל והנה כ"ז הוא בבחי' הכלים וכבר נתבאר כי המשך תקון הכלים הוא בשנים עשר חדש נמצא כי הם ז' הכלים בשנים עשר חדשים הם לערך א' וחמשים יום ומחצה לכל כלי וכלי והנה זמן התקון של האורות הוא בז' חדשים והנה הם ז' אורות ונמצא כי בכל חדש וחדש נתקן אור אחד ונדבר בענין בחינת הנצוצות כי צריך להרחיב בביאורם: **הנה** זמן המשך תקונ' הוא ט' חדשים כל חדש משלשי' יום והם מאתים וע' יום ומספר הנצוצות הם רפ"ח ניצוצין כנודע אצלינו ונודע מה שאמרנו רבותינו ז"ל על פסוק ויתן ה' לה הריון כי מספר ימי העבור הם ר"ע ימי' וביום רע"א אז נולד הולד כמנין הריו"ן שהוא בגי' ר"ע עוד אמרו רז"ל שאין האשה יולדת אלא לרע"א ימים או לרע"ב או לרע"ג והענין הוא כי ר"ע ימים הם מספר ימי ט' חדשי' שלימים שמוכרח הולד להתעכב גמר בשולו

על תשלומם וג' הימים היתירים הם ג' ימי הקליטה אשר הדבר בספק אם נקלט הזרע ביום ראשון או הב' או הג' והנה אם תסיר ח"י מן רפ"ח ישארו ר"ע והענין הוא כי הח"י נצוצין הם נתקני' ונגמרים בשלש ימי הקליטה והר"ע ניצוצין נתקנים בר"ע ימי העיבור ניצוץ אחד בכל יום וצריך לתת טעם אל מספר הנז' כי הנה בג' ימי הקליטה מוכרח הוא שיהיה קצת חיות נכנס בגוף הטפה הראשונה שממנה נוצר הולד כמו שאמרו בגמרא בעובדא דאנטונינוס שאמר לו רבי שאי איפש' להשהות הבשר ג' ימים בלא מלח וסימניך זרע יעבדנו משעה שנזרע וכו' כי אלולי כך היתה הטיפה נסרחת ונפסדת ולכן אלו הח"י ניצוצין נכנסים תוך הכלים בג' ימי הקליטה ונשלם תקונם בג' ימים אלו ולהורות ע"ז היה מספרם ח"י ניצוצין להורות כי כבר עתה יש קצת חיות בכלים אלו ודע כי האמת הוא שמספר י"ט ניצוצין הם הנכסים עתה ואין לתמוה על הניצוץ האחד היתר על מספר ח"י כמו שיתבאר והנה ביום הראשון נכנסים ו' נצוצות וביום השני ו' נצוצות וביום השלישי נכנסים ז' נצוצות והענין הוא כי ביום הראשון מתקשרים אותם הכלים של מחצית הימני שבתוך אבא כנז"ל ואז נכנסי' לתוכם ו' ניצוצות להחיותם ולקשרם והטעם הוא כי ו' הוא סוד ו' שציורו ציור קו אחד והוא כנגד החיות הנכנס בכלים של קו ימין וביום הב' שמתקשרים הכלים של מחצית השמאלי שבתוך אימא ואז נמשכים ונכנסים בתוכם ו' ניצוצות אחרות ו' שניה שהיא בחי' חיות קו שמאל. ועדיין בב' ימים אלו לא נתקן קו האמצעי לפי שעדיין הוא נחלק לחצאין חציו הימני בתוך אבא וחציו השמאלי בתוך אימא ולכן ביום הג' אשר כלם ניתנים לאימא ושם מתחברים כלם אז קו האמצעי נשלם ונתאחד והיה אחד ואז נכנסים ז' הניצוצות האחרים שהיא סוד ו' ג' חיות קו האמצעי: **ונבאר** עתה טעם למה נכנס ניצוץ אחד יתר על מספר הח"י כי כפי הנראה היה מספיק בחי' הניצוצין כיון שכבר יש בהם חיות כנז' ואמנם לבאר ענין זה היה צריך ביאור ארוך אלא שהיינו צריכים לבאר בתחלה ענין סבת היות' מספר רפ"ח ניצוצין וכבר נתבאר עניינם למעלה ועי"ש ובו יובן טעם אל השאלה הנז' אבל נבאר עתה הענין בקצרה הנה נתבאר למעלה כי ברפ"ח ניצוצין אלו יש בחי' ד' הויו"ת של ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן ונודע כי ההוי"ה דב"ן דההי"ן הם ניצוצי הנוקבא וג' הויו"ת ע"ב ס"ג מ"ה הם ניצוצי הזכר ונמצא כי אלו הניציצין הם בחי' אלו ההוי"ת הנכנסים בז"א להחיותו ואמנם אין בחי' ההויו"ת עצמם נכנסים בתחלה אבל בחי' המלויי' שלהם הם הנכנסי' תחלה ואח"כ נכנסים ההויו"ת עצמם והנה ג' מלויים ההויו"ת הדכורא הם מ"ו ל"ז י"ט והיותר קטן במדריג' מכלם הוא י"ט שהוא מלוי מ"ה ההוי"ה הג' ומלוי זה הוא הנכנס בראשונ' בג' ימי הקליט' כי בפחות משעור מספר מלוי זה אין בו חיות שלם אל

הזכר ולכן הוכרחו ליכנס כל הי"ט ניצוצין בג' ימי הקליט' כנז' גם יש טעם אחר והו' כי (בדפו"י ע"ד) ג' הויו"ת אלו הניתנים בז"א הם בתחל' בחי' חיות עצמו והוא מלוי מ"ה ואח"כ לוקח חיות מן אימא והוא מלוי דס"ג ואח"כ לוקח חיות יותר גדול מאבא והוא מלוי דע"ב ולכן מוכרח הוא שבתחלה יכנס בו חיות עצמו שהוא מלוי מ"ה שהוא י"ט בג' ימי הקליטה ואח"כ יקח דס"ג ואח"כ דע"ב בסדר מעלת המדריגות ודע כי בחי' ג' קוים שהם סוד ג'פעמים ו' ניציצות שנכנסו בג' ימי הקליטה הם הם סוד ג' אלפי"ן שיש בהוי"ה דמ"ה והנה עוד יש סימן אחר אשר נתנו חכמים ז"ל והם מ' יום של יצירת הולד והענין הוא כי אחר שנכנסו בז"א י"ט ניצוצי מלוי מ"ה בג' ימי הקליטה הנה נכנסים אח"כ ניצוצי מלוי ס"ג שהם ל"ז בל"ז ימים אחרים הרי כי ביום מ' נכנס גם מלוי ס"ג שהוא מאימא וזהו סוד טעם למה אין צורת הולד ניכר עד מ' יום לפי שכל ציור הולד הוא מאימא כי לכן נקודת הצירי היא באימ' בסוד וייצר ה' אלהי' כנז' בסה"ת תקון ע' ונמצא כי י"ט ניצוצין דמלוי דמ"ה הם בחי' הולד עצמו הנקרא ז"א ול"ז ניצוצות מלוי ס"ג הם בחי' טיפ' זרע אימ' אשר על ידה מצטייר הולד והנה אם תחבר י"ט עם ל"ז יהיו נ"ו ניצוצו' כמספר א"ל יהו"ה וכבר ביארני לך כי ז"א נקרא א"ל יהו"ה וכן נקרא עולם היצירה והענין הוא כי עתה נשלם להקרא בשם א"ל יהו"ה ואפשר כי לכן שם זה הוא בעולם היצירה לפי כי כאשר יש לו נ"ו ניצוצות כמנין א"ל יהו"ה אז נגמר יצירתו וזהו לשון יצירה הנקרא עולם היצירה עוד יש זמן אחר שנתנו חכמים ז"ל והם ג' חדשים הראשונים שאז ניכר העובר כמו שאמרו בגמרא האש' לא תחלוץ ולא תתייבם עד ג' חדשים שיוכר עוברה ופירוש הענין הוא כי אחר שנכנסו ב' מלויים י"ט ול"ז במ' יום הראשונים עתה נכנסים מ"ו ניצוצו' דמלוי ע"ב במ"ו ימים אחרי' והרי כי בפ"ו ימים נכנסו ג' מלויי ע"ב ס"ג מ"ה ואז כבר ניכר העובר לפי שגם טיפת הזכר שהיא ע"ב נגמרה להצטייר ג"כ וזה הוא היכר העובר לגמרי ומה שאמרו בגמר' ג' חדשים הראשונים וכו' אינם בדקדוק ובפרט אם תמנה אותם ג' חדשי' חסירי' שהם פ"ו ימים כנז' ואם תחבר כל הניצוצות הנכנסים בפ"ו ימים הם ק"ב וזהו סוד קב חרובין הנזכר תמיד בדברי רז"ל במדרשים ובס"ה ובתקונין והענין הוא כי בהיות ג' מלויים חסירים מן הכלים דז"א היה אז נקר' קב חרובין בסוד המלכים שנחרבו ומתו ונתבטלו וכשזה הק"ב נכנס בו אז נבנ' ונשל' ואז חייב בחלה בסוד אדה"ר חלתו של עולם וזהו שאמרו במשנה שמאי אומרים מקב לחלה גם זהו סוד שרמזו חז"ל רוצה אשה בקב ותפלות מט' קבין ופרישות וכבר נתבאר אצלינו במקום אחר איך ב' בחי' הק"ב הם האחד הוא ק"ב טוב וב' נקרא קב של

חרובין ועי"ש ושאר ניצוצות נכנסי' ניצוץ א' בכל יום עד תשלו' ר"ע ימי ההריון כנז"ל.
והנה גמרנו לבאר ענין הכלים והניצוצות והאורות:
עוד חסר לנו לבאר ענין אחר והוא כי נודע כי גם אל העובר בהיותו בבטן אמו בסוד העיבור יש לו בחי' מוחין אלא שהם בחי' שמות של אלהים כמבואר אצלינו במקומות רבים וצריך לבאר מדריגות זמן תקונם:

חלק ה

דרוש ג' בענין המוחין של זעיר

והנה ד' מוחין הם ונקראים חו"ב חסדים וגבורות כנוד' וכשנחלק י"ב חדשי העיבור של בחי' תקון הכלים כנז"ל הנה הם ד' רביעים שהם ג' חדשים לכל מוח ונמצא כי בכל ג' חדשים נגמר בו כלי אחד מתוקן ליכנס בתוכו מוח אחד ודע כי המוח ההוא הוא שם אלהים כנז' והוא בגי' פ"ו שהוא ממש בחי' ג' חדשים שבהם פ"ו ימים כנז"ל כי בהם נגמר כלי אחד אל מוח אחד הנקרא אלהים ועל ד"ז בכל ג' חדשים עד תשלום י"ב חדש שאז נגמרו ד' כלים לד' המוחין וכ"ז הוא בבחי' הכלים כנז' ונודע כי ד' המוחין הם בדרך פרט כי בכללם אינם רק ג' והם חב"ד הכולל חסדים וגבורות וכפי זה אינם רק ג' שמות אלהים ובחי' זו היא בסוד בחי' הניצוצות אשר זמן עיבור' הם ט' חדשים ובכל ג' חדשים נגמר מוח אחד של אלהים מן ג' מוחין הנז' ונמצא כי גם בבחי' הניצוצות ג"כ היה זמן היכר העובר בג' חדשים הראשונים כי כבר יש בו אז מוח אחד שלם מבחי' הניצוצות ונמצא כי בט' חדשים הראשונים נגמרים ג' שמות אלהי"ם שהם חב"ד של התינוק בסוד עיבור מבחי' ניצוצות ואמנם בחי' האורות נתקנו בג' חדשים הראשוני' ג"ס והם חת"י והטעם הוא לפי שהת"ת והיסוד הם קו האמצעי והוא רחמים והחסד הוא ג"כ מקו ימין ולכן אלו נתקנים בתחלה מכלם אבל הנצח אע"פ שהוא קו ימין כבר ידעת כי הוא נקרא רגל ימין ובפרט כי הנצח קשור בהוד וכמו שנתבאר אצלינו כי על הנצח וההוד אמרו (בדפו"י דף כ"ט ע"א) אמרו רז"ל בהדי הוצא לקי כרבא בדרוש החלב של היניקה שאינו נתקן עד שיהיה דם וחוזר ומתהפך לחלב והם בחינת נה"י שאינם נגמרים להתברר עד זמן היניקה וע"ש: **אמר** חיים הכותב זה מצאתי כתוב בקונטריסי ונלע"ד כי ענין אורות אלו אינם נכנסים בבחי' מוחין רק באורות ז"א עצמו ושייך ענין זה למעלה קוד' דרוש זה המוחין.
ואני הכות' נסתפקתי אם שמעתי ממורי ז"ל כי המוח הזה שנתקן עתה בראשונה הוא מוח הראשון הנקרא חכמה או אם הוא מוח התחתון הנקרא דעת ובפרט כי הלא הוא חסדים וגבורות והם המגדילים את הולד כנודע ואמנם בענין המוחין כבר נתבאר אצלינו בכמה מקומות כי המוחין של זמן העיבור וזמן היניקה הם מוחין של אלהי"ם

והאמת הוא כי מוכרח היא שאפי' בזמנים אלו של העיבור והקטנות יש במוחין בחי' הויו"ת ומה שאנו מזכירים אותם בשם של אלהים הוא על בחי' הניצוצות והענין היא כי מבחי' הכלים נעשו אל העובר תלת חללי גלגלתא שהם עצמות הראש שבהם ג' חללים ריקנים ומבחי' הניצוצות נעשו בו ג' קרומות אשר מכסים על תלת מוחין כנודע ולאלו הג' קרומות הוא שאנו קורים ג' שמות של אלהים לפי שהם בחי' הניצוצות ונודע הוא כי הנצוצין הם דינים כי לסיבה זו ירדו הרפ"ח ניצוצין למטה עם הכלים בעול' הבריא' כשנשברו ומבחינת האורו' נעשו בו שלש' המוחין עצמם והם הנקראים ג' הויו"ת ממש וזכור זה היטב וכ"ז הוא במוחין דבזמן העיבור ובזמן היניקה אשר שני זמנים אלו נקראים ימי הקטנות ואמנם בחי' המוחין שבזמן הגדלות הם הויו"ת אחרות עליונות נמשכות מן האורות יותר עליונים של המוחין דאו"א עצמם ומאשר הם ממשיכים מלמעל' מהם א"א וע"י כנודע. עוד צריך שתדע שנוי והפרש אחד שיש בין המוחין דקטנו' אל המוחין דגדלות והוא כי המוחין דקטנות הם המוחין החומרי' וגופניים דומים אל בשר גוף האד' אלא שהוא חומר זך מן הבשר כנראה בחוש העין אבל המוחין דגדלות הם רוחניות המוחין ונשמה שלהם כמבואר אצלינו בדרוש המוחין ועי"ש. עוד שמעתי ממורי ז"ל כי הניצוצות הם בחי' נפש אל האיברים חצוניים ואורות הם בחינ' נפש אל האיברים הפנימיים כמו הלב והריאה וכיוצא באלו ואיני יודע איך נקשר ומתיישב דרוש זה עם דרוש הנז"ל שאמרנו שהניצוצות נעשו קרומות והאורות נעשו מוחין. ואפשר לי ליישב קצת ולומר כי הניצוצות שהם הקרומות ממשיכים חיות אל האיברים חצוניים שגם הם בחי' קרומות אל האיברים הפנימיים והאורות שהם המוחין עצמם ממשיכים חיות אל האיברים הפנימיים שגם הם בבחי' מוחין בערך האיברים החצוניים. גם שמעתי ממורי ז"ל בענין אלו הז' מלכי' שהם כללות זו"ן המצטיירי' תוך מעוי דאימא בסוד העיבור כנז"ל והנה כל אלו הם בחי' דיני' והם סוד ש"ך ניצוצין הנז' בס"ה במקומות רבים והענין כי הז"מ הם שבעה פעמים אד"ם לפי שכל אלו הבחי' הם בז"א שבו הויו"ה דמ"ה דאלפי"ן שהיא בגי' אדם והנה ז' פעמים אדם הם בגי' שט"ו ואח"כ טפת זרע של אימא הם חמש גבורות כנודע ועל ידיהם מצטיירים ונתקנים השט"ו ניצוצין האלו כי טפת זרע דאבא הם חמש חסדים ונמצא כי שט"ו וה' הם ש"ך ניצוצין דגבורות ודינים גמורים ונודע כי גם במלכות לבדה יש בה כללות כל הז"מ דלית ספירה דלא אתכלילת בה בחי' המלכות ונמצא שיש ש"ך ניצוצין אחרים בנוקבא והנה כל ש"ך מאלו הם כפולים בסוד הדינים והגבורו' שהם כפולות ונמצא שהם שני פעמים תמ"ר א' בזכר וא' בנוק' וזהו סוד שהז"א נק' שמש שה' בחי' הדינים האלו שהם ב"פ ש"ך כמנין שמ"ש גם הנקבה נקראת תמ"ר

כנגד ב"פ ש"ך שבה ג"כ וכל אלו הבחי' הם נכנסים במעוי דאימא ושם מצטיירי' ונתקנים כנז"ל. ונחזור עתה לענין הנז"ל כי כאשר ב' פרצופי הבינ' והתבונה נכללות בפרצוף אחד אז נמצאו בפרצוף הזה ג' מקומו' מקו' יסוד הבינה. ומקום יסוד התבונה ומקום החתך שביניהם. אשר בג' מקומות אלו נתעברו ג' בחי' זה"מ הנקראי' אורות וניצוצות וכלי' וזהו סוד מה שאמרו ז"ל כי העובר בג' חדשים ראשונים דר במדור תחתון וג' חדשים אמצעיים במדור אמצעי וג' חדשים אחרונים דר במדור עליון והם בחי' ג' מקומות הנז' גם זהו סוד מה שאמרו רבותינו ז"ל ג' חדשים ראשוני' התשמיש קשה לאשה ולולד והטעם הוא לפי שאז התשמיש והזווג הוא למט' ביסוד התבונה וכיון שכבר היתה שם בחי' הזווג והביאה ראשונ' אין צורך עוד זווג במדור ההוא ולכן קשה הזווג לאשה מבחי' היסוד שבה כנז' וגם קשה לולד שהם בחי' הכלים אשר במדור התחתון ההוא כי כבר הספיק להם הזווג הראשון. וג' חדשים האמצעיים התשמיש יפה לולד שהם הנצוצות אשר במדור ההוא ולכן יפה להם וצריכים לו אבל קשה לאשה כי אין מקום יסוד מעולם. וג' האחרונים יפה לולד שהם האורות העומדים שם שצריכים אל הזווג ההוא גם יפה לאשה לפי ששם הוא מקום יסוד וביאה ואין לה צער (בדפו"י ע"ב) ואל תטעה בדברינו לו' כי האמצעיים הולד הוא הניצוצות ובאחרונים הולד הוא האורות כי הנה זה הוא עיקר העומדים שם אבל אין ה"נ כי בחי' הכלים גם הם העולים בג' אמצעיים אל המדור האמצעי ובג' אחרונים עולים הכלים והניצוצות במדור הראשון ואח"כ בעת הלידה הולד הכולל כלים ניצוצות ואורות מתגלגל ויורד למטה במדור התחתון ושם נולד:

חלק ו

דרוש ד' בענין לידת זו"ן ויציאתם מבטן אימא עילאה

ונבאר עתה ענין לידת זו"ן ויציאת' מבטן אימא עילאה ובזה יתבא' סוד פסו' ויאמר בילדכם את העבריות וראיתן על האבנים וגו' ואמרו רבותינו ז"ל כי ירכי האשה מצטננות בעת הלידה ונעשות קשות כאבנים ולכן נקראים בשם אבנים וכו' וסוד הדבר יובן במה שביארנו בשער התפלו' בענין קריא' שמע של שחרית ענין אופן הלידד' דז"א איך נעשית ואיך נרמזת בסוד ו' תיבות שיש בפסו' שמע ישראל וכו' עיין שם ושם נתבאר בסוד מה שאמרו רבותינו אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה וסוד הדבר הוא כי הנה ז"א הוא הולד הנתון במעי אימא אותם ט' חדשי העיבור ואחר הט' חדשי' יולד' אימ' אוחם המוחין דז"א ויוצאי' לחוץ ממנה ולכן כפי מה שנבאר פה בענין העיבור ההוא במוחי' דז"א מזה יתבאר לך ענין עיבור דז"א עצמו כי הכל הוא בהשואה ובאופן אחד כי בכל בחי' מהם הוא שנכנס הנה"י דאימא תוך ז"א בק בזמן העיבור בין בזמן היניק'

בין בזמ' הגדלות כמבואר אצלינו במקומות רבים ולהבין ענין הלידה הנז' צריך שנקדים לך מה ענין הלידה בעצמה ומי הוא הגורם אל מעשה הלידה הזו והנה עתה בבטן אימא עילאה יש אורו' רבים כמו שנבאר ופי רחמה סתו' וצר עד מאד באופן שאין הולד יכול לצאת משם כי בבא עת הלידה מתעלים כל האורות וכל הרוחניות אשר תוך נה"י דאימא ועולים למעלה בתוך הת"ת שלה הנקרא גוף והוא במקום שהזו"א נתון שם בסו' העיבור ואז מתחברי' במקו' ההוא כמה אורות והם אור הת"ת דאימא ואור מחצית תחתון של גופה עצמה כלה ואורות של ז"א אשר עומד שם והם אורות רבים מאד ואין כלי הבטן דאימא יכול לסבול כל כך אורות ולכן להיות כי אורות דאימא הם העיקרים ובעלי המקו' ההוא ולכן הם דוחקים באורות ז"א אשר שם כי הם גרים שם ואינם בעלי המקום ההוא ודוחים ומוציאי' אותם לחוץ דרך פי היסוד שלה ובוקעים אותו ויוצאים לחוץ בפתיחת רחמה ע"י הבקיע' ההיא נמצא כי העלא' האורות הנז"ל למעלה ממקומם הוא לשני סיבות תועלת הא' לצורך הלידה כדי לדחות את ז"א לחוץ כנז' והב' הוא לצורך המוחין דז"א והוא במה שנתבאר אצלינו כי טרם שיתלבשו המוחין בז"א הם מתלבשי' תחל' תוך הכלים של נה"י דאימא ואח"כ מתלבשי' הנה"י דאימא תוך ז"א עם המוחין אשר בתוכם ואם היו האורות של נה"י דאימא במקומ' לא היה מציאות שיתלבשו המוחין דז"א בתוכם ולכן עלו אורותיהם תחלה למעלה ונתרוקנו הכלים דנה"י דאימא ואז כיון שנולדים המוחין ויוצאי' לחוץ מפי הרחם דאימא ע"י דחיות האורות דנה"י דאימא אותם כנזכר אז אח"כ מתלבשים אלו המוחין דז"א תוך הכלים דנה"י דאימא שנתרוקנו כנז' עוד יש תועלת שלישי בעלות האורות דנה"י דאימא למעלה כי הנה הם עולים עד חצי העליון דת"ת דאימא תחת החזה ונמצאו עומדים בחצי התחתון דת"ת דאימא אשר שם מקום עמידת ז"א בעת עיבורו ומשם דוחקים בז"א ודוחים אותו לחוץ בסוד הלידה כנז' ואז ברגע ההו' עצמו נתוסף אור גדול בחזה דאימא ובולטים ההארות ההם שם לחוץ כמין שני דדים של האשה ונבקעים והחלב זב לחוץ לצורך יניקת הולד. ובזה תבין ענין הדדים של חלב שיש באשה משא"כ באיש. גם תבין איך אין החלב זב ויוצא מהם אלא תכף אחר הלידה ולא קודם לכן. גם בזה תבין מה שאמרו רבותינו ז"ל כי החלב מעיקר' דם הי' אלא שהד' אשר למטה ברחם עלה למעל' בשני הדדים ונהפך לחלב ויובן זה עם האמור כי ע"י חזרת האורות הנז' ועליית' ממטה למעלה נעשה חלב. גם בזה תבין מה שאמרו רז"ל אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה וכו' והענין הוא כי ז"א הוא הנקר' תורה כנודע והקיום שלו אינו אלא בכח המוחין שבו כנודע וא"א להמצא בו הקיום הזה אלא ע"י אימא עילאה הנקר' מ"י אשר היא ממיתה עצמה על

כך כנז' כי כל האורות והחיות אשר בחצי תחתון דת"ת שבה ושבנה"י שבה מסתלקים ועולים מתוכם למעלה והכלים ההם נשארים מתים כגוף בלא נשמה וכל זה לצורך תועלת ז"א כנז"ל וזה אומרו במי שממית עצמו עליה מי דייקא גם בזה תבין פסו' וראיתן על האבני' כנז' והענין הוא כי בחוש העין אנו רואים שירכי האשה בעת לידת' (בדפו"י ע"ג) מצטננים ומתקררים כמו האבנים ממש והסבה כי נר ה' נשמת אדם ובהתפשטה בתוך הגוף מחממתו ובהסתלקה מתוכו מצטנן ומתקרר ולכן בהסתלק החיות והרוחניות מתוך ירכי האשה בהקשות' בלדתה אז מתקררים כמו האבנים ולכן נקראים נה"י של האשה אבנים גם נקראים כן לסבה שנית והוא במה שנתבאר כי חג"ת נקראים אבות ונה"י נקראים בנים וזהו מלת אבנים מלשון בנים:

חלק ז

דרוש ה' בענין הצלם

ואחר שנולדו אלו המוחין דז"א ויצאו לחוץ אז הם מתלבשי' הכלי' דנה"י דאימא שנתרוקנו מאורותיהם והמוחין הנזכרים מתלבשים בתוכם ואח"כ נכנסים תוך ז"א ומתפשטי' בתוכו כמבואר אצלינו בדרושי ז"א בדרוש הצלם ובדרוש ד' שנכנסו לפרדם (ש' מאמר רז"ל במס' חגיגה) ושם נתבאר כי כשהנצח ה"י האלו נעשו כלים אל המוחין דזעיר והאורות שלהם עצמם נסתלקו ועלו למעלה כנז' לכן אותם האורות מאצילים ועושים נה"י אחרים חדשים ממש לבחינת כלים אליהם כדי שלא תשאר אימא חסירת נה"י שבה:

והואיל ואתא לידן נבאר פה כמה דברי' למה אין הכתר במספ' הי' ספירו' כנראה בפירוש מספר יצירה כי חשבון הי"ס מתחיל מן החכמה הנקראת ראשית גם נודיעך מציאו' ספיר' הכתר מה עניינה ומציאותה וכן מציאות המוחין של זעיר מה מציאותה. גם נודיעך סוד מה שאמרו רז"ל אי איפשר לב"מ שישתמשו בכתר אחד: **הנה** צריך לדעת כי ז"א יש לו בחי' צלם אחד אשר עליו נאמ' אך בצלם יתהלך איש ומתחלק לג' בחי' שהם ד'. האחת התחתונה שבהם היא בחי' הנקראת מוחין עצמם דז"א והם חב"ד שבו ובבחי' זו יוכלל כל מה שלמטה מהם עד סיום תשלום פרצוף של ז"א הבחי' הב' שלמעלה ממנה הוא הנקרא כתר דז"א. הבחי' הג' שלמעלה מב' היא הבחי' הנקראת אורות מקיפים של ז"א והבחינה הזאת נחלק' לב' והם נקרא' ב' אותיות ל"מ מן צלם והנה יש כנגד' שלש בחי' אחרו' למעלה בחלק התבונה. האחד היא הנה"י שבה הראשוני' שהיו בה בעת לידתה. והב' היא הנה"י שלה שנעשו לה מחדש אחר הלידה כנז" הג' היא ממקום מחצית הת"ת שבה ולמעלה עד הכתר שבה וג' בחי' אלו הם ממש מכוונות כנגד ג'

הבחי' הראשונו' באופן זה. הבחי' הראשונה שבתבונה והראשונה שבז"א הנה נתבאר כי בעת לידתה נסתלקו האורות של נה"י דתבונה ועלו למעלה ונשארו הנה"י האלו כלים ריקים לגמרי כלל ואז נכנסו המוחין דז"א הכוללי' כל ט"ס דז"א מחכמה שבו ולמטה ונתלבשו תוך הנה"י דאימא בתחלה כי כל ספירה מאלו הג' דאימא יש בה תלת פירקין כנודע ונמצא כי ג' ספירות ימניות דמוחין דזעיר והם חח"נ נתלבשו תוך ג' פירקין כלי הנצח דאימא וג"ס שמאליות דמוחין דזעיר והם בג"ה נתלבשו תוך ג' פירקין כלי ההוד דאי' וג"ס קו אמצעי דמוחין דז"א נתלבשו בתוך היסוד דאימא כמבואר באורך בדרושי הצלם דז"א ואח"כ כל זה נתלבש תוך ט"ס דז"א עצמו מחכמה שבו ולמטה ונמצא כי אעפ"י שהכלי' והגוף של אלו המוחין הם מגוף התבונה והרוחניות שבתוכם הם מוחין דז"א עם כ"ז הכל נעשה בחי' אחת לפי שלהיות הכלים דנה"י דאימא ריקים לגמרי בלי שום אורות דתבונה כאשר נכנסים אורות חדשי' בתוכ' והם המוחין דז"א הוסר מהם טבעם הראשון להיותם נה"י דתבונה וחוזרים להיות מן טבע ז"א ממש וחוזרי' להעשות גופא וכלים דז"א עצמו ממש ונקראים עצם מעצמיו ובשר מבשרו. ובזה יתבאר לך היטב איך ז"א נגדל הגדלה ממשיית בעת שהמוחין נכנסים בו כמבואר אצלינו כי בראשונה אינו רק בחי' ו' קצוות תחתונות ואח"כ נגדל ויש בו ט"ס שלימות ע"י ג"ס נה"י דתבונה הנכנסות בתוכו עם המוחין ודבר זה נראה דבר זר לכאורה כי איך יחוברו ג"ם דאימא עם ו"ס דז"א ויהיה הכל פרצוף אחד בן ט"ס דז"א והענין מובן עם האמו' כי בהיות' ריקנים מאורותיהם חוזרים להיות ממש בשרו של ז"א וגופו ועל שמו נקראים וע"י כן נמצאת שהיא הגדלה ממשיית של ז"א ואינו נקרא עוד מכלל גוף התבונה והרי נתבאר הבחי' הראשונה הכוללת ג' מוחין דז"א ובהם נכלל כל שעור קומת ז"א מחכמה שבו ולמט' והכל בבחי' מוחין כנז'. גם כוללת בחי' נה"י הראשונים דתבונה כנז"ל ונמצא היות בחי' זו מורכבת משני הפכים כי הכלים הם נה"י דאימא והאורות הם מוחין דז"א. **הבחינה** השנית שבתבונה והב' שבז"א והוא ענין הכתר דז"א איך נעשה מן הנה"י החדשים דתבונה הנעשים ממחצית התחתון דת"ת דתבונה כמו שנתבאר בדרוש הצלם כי הכתר דז"א הוא עצמו מחצית התחתון דת"ת דתבונה. ונבאר עתה איך הנה"י החדשים נעשו אל התבונ' ממחצית תחתון דת"ת שבה כנז' הנה נתבאר למעלה כי בעת הלידה עלו אורות נה"י דתבונה ועמדו (בדפו"י ע"ד) במחצית התחתון דת"ת שבה אשר שם היה מקום מעמד המוחין דז"א בסוד העיבור ובהיותם שם דחו את המוחין דז"א והוציאום לחוץ ונולדו' בסוד הלידה ובהיות' אורות הנה"י שם הוציאו והגדילו בחי' נה"י אחרי' חדשים ממש מבחי' הכלי' כי אותו הכלי של מחצית תחתון דת"ת דתבונ' הגדיל ע"י

אורות הנה"י שעלו שם ונעשו ממנו כלים חדשים של נה"י דתבונה וזה המחצית תחתון דת"ת דתבונ' אשר הגדיל ונעשו ממנו ג"כ נה"י אחרים חדשים אל התבונה הנה זה עצמו ממש משמש ונעשה בחי' כת' אל ז"א והנה בזה המחצי' התחתון דת"ת דתבונה ובנה"י החדשי' שלה כנז' הנה מתלבשי' בתוכם האורות עצמם של התבו' שנסתלקו בתחלה ועלו מתוך הכלים דנה"י הראשוני' כי כיון שמכח אלו האורות נגדלו אלו הכלים דנה"י החדשים כנז' א"כ מוכרח הוא שיהיו עומדים במקומם בתוכם עוד ט"א כי בשלמא בתחלה הוצרכו להסתלק האורות מתוך הכלים לג' התועליות הנז' לצורך הלידה כנז"ל אבל עתה שאין עוד צורך בהסתלקות' לכן נשארים האורות במקומ' עתה באלו הכלים דנה"י חדשי' ועוד ט"א כי א"א שהתבונ' תשאר חסירה ומוכרח הוא שתשתלם ותעש' לה נה"י אחרים לצורך עצמה והנה כבר נעשו לה כנז' וא"כ מה תועל' יש שיחזרו האורות להסתלק מתוך אלו החדשים לכשתצטרך לעשות עוד נה"י אחרים חדשים ללא צורך פעם ג' באופן כי האורות עצמם דתבו' שנסתלקו הם עצמ' המתלבשי' תוך מחצי' התחתון דכלי הת"ת וג' כלי דנה"י החדשים דתבו' ועתה הם יותר מעולים מבראשונה לפי שבתחלה לא היו רק הנה"י הראשוני' דתבו' ונעשו מוחין אל ז"א ועתה הם הנה"י החדשי' וגם מחצית התחתון דת"ת שבתבו' וכל זה נעשה בתחי' כתר אל ז"א ונודע כי הבחי' התחתונ' והקטנה שבספי' העליונה גדולה מכל מה שלמטה ממנה ונמצא כי זה מחצית התחתון דת"ת דתבו' הוא גדול ומעולה מאד יותר מכל הנה"י יחד ובזה יתבא' לך איך יש תוספ' ומעלה יתירה בכתר דז"א יותר ממעל' המוחין שבו. עוד יש תוספת גדול לאין קץ והוא כי המוחין דז"א היו האורות שלו עצמו והכלים היו מן הנצח הוד יסוד דתבונה הראשונים אבל הכתר שבו הכלים והאורות הכל הוא מן התבו' עצמה ממש כנזכר ואין ספק כי ענין זה הוא הבדל עצום שאין לו קצבה. ובזה יתבאר לך איך הכתר דז"א עליון ומעולה וגדול יותר מכל כללו' פרצו' ז"א כלו לגמרי ובזה יתבאר לך מה שנתבא' אצלינו בש' התפלות בענין ד' כריעו' וד' זקיפו' שצריך לעשות בתפלת י"ח דשחרית דחול ושם ביארנו כי כל שרש ורושם הד' מוחין דז"א ארבעת' הם בכתר שלו. ושם מושרשים ומשם יצאו ונאצלו הארבע מוחין שלו הנכללי' בחב"ד שבו ועוד יתבאר זה עתה למטה בע"ה. גם בזה יתבא' לך טעם למה אין הכתר נמנה בכלל הי"ס שבו כנז"ל וכסברת ה"ר יצחק סגי נהור בנו של הראב"ד ז"ל כנז' בספרי המקובלי': והטעם הוא לפי שהמוחין דז"א האורות והרוחניות הם של ז"א עצמו ואעפ"י שהלבוש הכלים שלהם הם מנה"י דתבונה הנה הם נגררים אחר האורות שהם העיקר וכנז"ל והם נקראים גופא דז"א עצמו ולכן הי"ס דז"א מתחילים מחכמה שבו ולמט' והם חב"ד חג"ת נהי"ם אבל

הכתר דז"א אין לו אחיז' וסייג כלל עם ז"א לפי שהאורות והלבושים הכל הם מעצמות התבונה ואין לו חלק בהם כלל ואינם אצלו אלא דרך השאלה וזהו פי' כתר מלשון כותרת ועטר' שהיא כעין כותרת המקפ' ויושבת על ראש האדם והיא בחי' מזולת גוף האד' עצמו ולכן אין הכתר נכנס במספ' הי"ס שבו כנז' אמנם עדיין צריכים אנו לתרץ דא"כ שאין לו שום אחיזה עם ז"א למה נקר' על שמו כתר דז"א והתשובה היא כי אין הכתר הזה מסבב ומקיף את ראשו אלא א"כ התבונה נשפלת למטה ויושבת על ראשו ונדבקת ומתחבר' בו ממש ובחי' זו נקראת כתר דז"א וכמו שיתבאר ועד"ז הוא ממש בכל הכתרים של א"א ושל אבא ושל אימא וכו' וענין שוה הוא בכלם כי כל בחי' כתר אינו מחלק הפרצו' עצמו אלא מבחי' זולתו המכתיר עליו והבן זה ואין להאריך. ולכן נבאר ענין התבונה איך משפל' עצמה להעשות כתר של ז"א ובזה יתבאר לך מאמרי התיקונין והזוהר דאימא איהי כתר ועטרה על ברא והבן זה. והנה נתבאר איך נתגדלו בתבו' עוד נה"י חדשים אחרים כי הגדיל המחצית התחתון דת"ת שבה והוציאם ואמנם זה המחצי' התחתון דת"ת שבתבונה הוא לבדו נעשה כתר אל ז"א לפי שהכתר היא ספי' אחת בלתי נחלקת דרך קוים וגם מחצי' הת"ת בלתי נחלק אלא הכל אורות א' אמנם הנה"י החדשים נחלקים לקוים וא"א שיהיו כתר אליו ומחצית הת"ת הזה הוא רחב ויש חלל רחב בתוכו ואמנ' הראש של ז"א בן התבונה קטון מאד ובפרט בערך הת"ת דתבו' ולכן כשהתבונה יורדת למטה ומשפלת עצמה על ראש ז"א נכנס ראשו שבו כלולים ג' מוחותיו תוך החלל של הת"ת דתבונה ונמצאו מלובשים ומוקפים ומוכתרי' בו והת"ת הנז' קצתו התחתון יורד ומכס' ומכתי' וסובב כל המוחין דז"א מצדדיו והוא מבחי' הגלגלתא כנודע וקצתו העליון עומד ע"ג המוחי' למעלה מהם ובזה תבין למה נקרא כתר ואין (בדפו"י ל ע"א) הדבר כפי מה שחושבין קצת החכמי' כי הגלגלת הוא כתר והמוחי' הם חב"ד דא"כ נמצא שהכת' יהי' חצוני' ולבושי המוחין וחב"ד יהיו פנימי' של המוחין עצמם ונמצא היות הכתר תכלית הגריעות בערך חב"ד חלילה וחס ודבר זה אסור להאמין בו אבל הענין יובן עם הנז"ל כי הכתר גבוה במאד מאד על המוחי' לאין ערך ואין קץ ויש בו ב' בחי' והם הפנימי' שהם האורות הנק' ד' מוחין ממש והם שרשים אל המוחין עצמם חב"ד דז"א גם יש בהם חצוניות והם הכלים שלהם ואלו המוחי' שבפנימיו' הכת' הם גבוהים וגדולים לאין קץ ולאין ערך על המוחי' הנקראי' חב"ד והנה החצוניות של הכתר הוא הנק' בשם גלגלתא אשר קצה התחתון שלה היא נעשת גלגלתא וכותרת להכתיר ולהקיף על המוחי' התחתוני' הנקראים חב"ד דז"א כנראה בחוש העין ובחי' זו לבדה היא הנגלית לחוש העין באדם התחתון יען היא מתפשט' למטה בסוד גלגלתא אבל קצתו

העליון שיש בכתר הזה אשר בו המוחי' העליונים כנז' הם עומדים למעלה בסוד או"מ על ראשו ואינו ניכר בחוש העין כלל באדם התחתון שבעול' הזה וכן עד"ז הוא בז"א כי מחצי' תחתון דת"ת דתבונה עם האור' שלה שבתוכו הם הנקראי' כתר דז"א וקצהו התחתון נעשה גלגלתא המקיף את המוחין הנקראים חב"ד שלו עצמו והיא הנקראת קצה חצוניו הכתר הזה אבל קצהו העליון הו' למעל' מן המוחי' האלו ובתוכו מתלב' הפנימיו' שבכתר שהם המוחי' עליונים של הכתר עצמו בסוד או"מ עליו שהכל הוא מחלק הת"ת דתבונ' ואין לז"א כלל חלק בהם כנז' ועכ"ז נקרא כת' שלו יען יורד ושורה על ראשו ומכתיר אותו כנז"ל:

ועתה צריכים אנו לבאר דא"כ שהמחצי' התחתון דת"ת דתבונ' שור' על גבי המוחין הנקראי' חב"ד דז"א א"כ הנה"י החדשי' שנתחדשו בתבונ' היכן הם עומדים כי כפי הנראה צריך שיהיו עומדים ומפסיקים בין הכתר דז"א הנעשה מת"ת התבו' לבין ג' מוחין חב"ד שלו הנעשים מנה"י הראשונים של התבונה אבל זה יובן במה שביארנו לעיל כי התבונה משפלת עצמה וכופפת קומתה להעשו' כתר בראשו של ז"א והנה היא הכופף קומתו וסומך ונשען נכפפת ונעשת ממש בטבורו על עמוד אחד או כציור אות למד כזה על נער קטן העומד לפניו והיא נדמת כאדם ורגליו זקופים ונמשכי' לצד אחורי העומד ההוא וראשו וחצי גופו עליון זקופים גם כן מעומד על ראש העמוד ההוא ועד"ז הוא בכאן כי מחצית גוף התבונה מטבור ולמעל' זקוף ועומד כדרכה וחצי תחתון דת"ת שבה כפוף ושור'על גבי ראשו של ז"א להעשו' כתר אליו כנז' הנה"י החדשי' שבה שהם הרגלים דתבונה הם נמשכי' דרך אחורי ז"א עד למטה כמו שיתבאר ונמצא כפי זה כי חצי התחתון דת"ת דתבונ' אינינו מחובר עם הנה"י הראשוני' דתבונ' שנעשו לבושים אל חב"ד דז"א אמנם הוא מחובר עם הנה"י החדשי' המתפשטי' באחו' רישא דז"א כנז' ובזה יתבאר לך דרוש אחר שביארנו בענין גדלות ז"א בהמשך י"ג שנים ויום אחד ושם נתבאר איך יש זמן נודע לצורך ירידת הכתר והתפשטותו ברישא דז"א וכפי הנז"ל שמחצית הת"ת דתבונה הוא השורה על גבי המוחין דז"א א"כ אין כאן צורך לשעור זמן כי תכף אחר שנכנסו הנה"י הראשונים דתבונ' בסוד מוחין ממילא נשאר חצי הת"ת שורה עליהם בבחי' כתר אבל עם מה שביארנו עתה כי הת"ת מחובר עם הנה"י החדשי' ודאי כי צריך שעור זמן לכשיתפשטו הנה"י החדשי' באחו' ז"א ואח"כ ישרה הת"ת על גבי ראשו דז"א ויהיה שם בסוד כתר אליו גם בזה יתבאר לך דרוש אחר שביארנו לך במקומות רבים כי לפעמי' קו אמצעי דז"א הכולל כתר ודע' ות"ת ויסוד שבו נמשך ויורד למט' וב' הקוי' הימיני והשמאלי שהם קו החכמ' והח' והנצ' וקו הבינ' וגבור'

והו' נשארי' עומדי' במקומ' ואינ' נמשכי' ויורדים למטה ממקומם ולכאורה הדבר הזה קשה להבין כי מאחר ששלשת הקוים הם גוף אחד של ז"א מחובר משלשתם איך יתכן שהקו האמצעי יעקר ממקומו ויושפל למט' וב' הקוים האחרי' ישארו במקומם אבל יובן עם הנז"ל כי הכתר דז"א אינינו מחובר עם המוחין דז"א ואינו מכלל גופו אלא בחי' ת"ת דאימא המכתיר עליו כנז' ולכן עולה הכתר ויורד כפי רצונו וצרכו לפעמים עולה ולפעמי' יורד ואמנ' ביאור עלייה וירידה זו היא כי הנה נתבאר שאלו הנה"י החדשי' מתפשטים לצד אחו' ז"א והטעם שאינם עולים ומתפשטי' דרך פניו הוא כי חפץ (בדפו"י ע"ב) ורצון התבונ' להסתכל ולהביט פב"פ עם בנה ז"א להאיר בו ולכך פניה כנגד אחו' של ז"א כי בהיות חצי גופה העליון למעלה גבוה מראשו של ז"א כשתכפוף פניה כלפו מטה תוכל להסתכל בפניו כדמיון אדם ענק אשר נסמך בטבורו על ראש הננם מאחו' וכופף פניו למטה ומסתכל בפני הננם מה שאין כן אלו יתהפך ויעמוד בפני הננס כי כשיסמך בטבורו על ראש הננם יהיו פניו מסתכלי' באחו' הננם והוא על דרך שנתבא' כי התבונ' נכנס' בציו' אות למ"ד על גבי ראשו של ז"א:

ונחזור אל הענין כי בהיות הנה"י שבה החדשים שהם היריכים מתפשטי' באחו' ז"א הנה הם מכסי' כל אחו' והעורף שלו עד למט' עד כנגד החזה דז"א והטע' הוא כי כפי שעור התפשטו' הנה"י הראשונים דתבונה תוך ז"א בסוד מוחין פנימים כן הוא שעור התפשטות הנה"י החדשים מאחו' בסוד מקיפים והענין הוא כי היסוד הראשון שנכנס תוך ז"א מסתיים במקום החזה כנודע ואלו הנה"י ג"כ מתפשטים מצד האחור עד המקום ההוא שכנגד החזה בלבד ואע"פ שהנו"ה דתבונה הראשונים נתפשטו עד סיום רגלי ז"א כנודע והנה אלו הנה"י החדשים שוים בארכם אל הנה"י הראשונים אין זו קשיא לפי שהנה"י הראשונים נתפשטו ביושר תוך ז"א ולכן נתפשטו עד סיו' רגליו אבל אלו הנה"י החדשי' הם מתעקמי' מעל הכתר דז"א ונמשכים לצד אחו' בדרך עקמימות ולכן מתקצר ארכם ואינם יכולים להתפשט רק עד כנגד החזה באחור ולא יותר והוא מקו' סיום היסוד הראשון דתבונ' שבתוך ז"א ממש כנז' ומקום זה ממש עד מקום שמתחיל הכתר של רחל נוקבא דז"א העומדת באחו' כנודע ודע כי כל אותו הלבנינות הנקרא חוורא כלשון האידרא היורד באחו' העורף דז"א וכל לבנונית רוחב הכתפים והגוף של ז"א עד מקום כנגד החזה באחו' כ"ז הוא בחי' התפשטות נה"י דתבונה החדשים שנעשים בחי' כתר ואו"מ אל ז"א ועל ד"ז יתבאר לך ענין החוורא דרישא שתמצא באדרא ובכ"מ תדרשנה כפי ענייננו של הנקף והמקיף מה הם גם בזה תבין מה שאמרו באדרא דנשא דקכ"ח על א"א וז"ל ומהאי גלגלתא נפיק חד עיבר חוור דנחית לגלגלתא דז"א וכו' ופשוט הוא

שהוא נמשך מצד האחו' דא"א עד רישא דז"א המגיע במקום טבורו כמבואר לעיל והוא בדרך החוור' דאחורי דז"א הנמשך עד רישא דנוקבא רחל כנז' ואמנם כדי לכסות החוורא הזו הנקרא כתר הנמשך עד כנגד החזה לכן נמשך חד קוצא דשערי (עי' ע"ח ש' מוחי' דצל' פ"ד ושכ"ה פ"ה) מרישא דז"א דרך אחו' ומגיע עד כנגד מקו' החזה עד ראש רחל נוקבא כנודע והטע' הוא כדי לכסות ולהעלים אור עליון ההוא. עוד יש לו טעם אחר כי אילו היה נמשך ההוא קוצא דשערי דרך פניו דז"א היה מכסה על פניו ויעלי' חלילה וחס השגחתו בתחתונים ולכן נמשך דרך אחו' גם דע כי בהיו' הכתר והחוורא הנז' מתפשט' דרך אחו' ז"א עד חציו כנז' נמצא כי האחו' דז"א שהם דינים תקיפין כנודע הם מכוסים בהאי חוורא ואין הדיני' יכולים לשלוט ולהתאחז בהם כלל והנה משם ולמטה כבר עומדת שם רחל עמו אחו' באחו' דבוקים וגם שם אין יכול' ושליטה אל הדינים להתאחז שם באחו' כמבואר אצלינו למעלה ונם במקות רבים כי לסבה זו יצאו ז"א רחל ונוק' מחוברים אחו' באחו' דבוק גמור כדי שלא יתאחזו שם הדינים טרם גמר תקון זו"ן כי אחר כך יהיו פנים בפנים ואין יכולת אל הדינים להתאחז באחוריהם:

עוד צריך להודיע ענין פרצוף לאה העומדת שם באחו' ז"א פניה כלפי אחו' כי הנה תכף אחר שנכנסו הנה"י הראשונים דתבונה עם המוחין של ז"א אשר בתוכם ואח"כ נכנסו ונתלבשו תוך ז"א כנודע והנה אח"כ יצאה פרצוף לאה באחור ז"א בחצי העליון ומסתיימת עד מקום התחלת ראש רחל שהוא מקום שכנגד החזה דז"א ולאה נעשת ממלכות דתבונה שנכנסה גם היא תוך ז"א כמבואר אצלינו ואחר שנעש' פרצוף לאה ירד הכתר דז"א עד המוחי' שלו כנז"ל ונתפשט דרך אחו' עד כנגד החזה כנז' ואז נמצאת גם לאה מתכסת תחתיו ממש וזהו סוד מה שאמרו בס' הזוהר בפ' ויצא דף קנ"ד כי לאה נקראת עלמא דאתכס' ובהיות הכתר הזה שהם הנה"י החדשים דתבונ' מתפשטים דרך שם כנז' הנה הם מכסים אחו' לאה כלה ועי"כ מתמתקי' כל הדינים הקשי' אשר בלאה כנודע שהיא נקראת דינא קשיא ואמנם סיום אלו הנה"י החדשים דתבונה מגיעים עד ראש רחל ומסופם וסיומם נעשה כתר של רחל. ובזה תבין טעם למה לא נזכ' באדרת נשא ואדרת האזינו בחי' לאה והטעם הוא לפי שהיא נכסת כנז' ועוד כי הלא היא מסתיימת בכתר של רחל ונכללת תוך הכתר שלה הנעשה מסיום הנה"י החדשים א"כ כל פרצוף לאה נכלל' בכתר של רחל וכאלו כל לאה אינ' אלא בחי' כתר של רחל. גם בזה תבין סוד ב"מ המשתמשי' בכתר אחד והענין הוא כי הנה הת"ת דתבונ' הגדיל (בדפו"י ע"ג) ונעשו ממנה נה"י חדשי' והת"ת ההוא נעשה כתר אל ז"א ממש כנזכר וסיומו שהם הנה"י החדשים שנעשו מן הת"ת כנז' עצמו הנה עתה נעשו ג"כ בחי' כתר של רחל ונמצאו

זו"ן רחל ב"מ משתמשי' בכתר א' שהוא הת"ת דאימא והרי כי אימא נקראת כתר דז"א וכתר דנוקביה והבן זה ותמצאנו בס' התקונין והזוהר. הבחי' הג' העליונ' שבשלשת' הלא הם המקיפי' דז"א והם שני אותיות **לם** מן צל"ם אשר הם בחי' חצי גופ' העליון דתבונה עד ראשה וכבר נתבא' אצלינו במקו' אחר כי המקיף העליון הנקרא מ' דצלם הוא בד' ראשונות של התבונה והמקיף התחתון דז"א הנקרא **ל**' דצלם הוא בג' אמצעיות דתבונ' עד הטבור וחצי התחתון דת"ת הוא הכתר דז"א כנז"ל ואע"פ שגם הוא או"מ אינו נכנס בכלל אורות המקיפי' האחרי' עליונים כמו שיתבאר וג' אחרונות דתבונה המתפשטי' בט"ס של ז"א מחכמה שבו ולמטה כנז"ל הנה הם בחי' צ' דצלם כי צ' הם ט' עשרות ונמצאו ג' אותיות.דצלם כסדרם ממטה למעלה והנה הל' אינה ג"ס גמורות אלא שנים וחצי והם חסד וגבור' דתבונה וחצי עליון דת"ת שבה כי חציו התחתון הוא כתר דז"א כנז' ואמנם אלו המקיפי' יש בהם בחי' אחרת משונית משני בחי' האחרות והוא כי הלבושים והכלים שלה' הם הכלי' עצמם דתבונה שהם ד"ס ראשונות וב' האמצעיות וחצי שבה והאורות שבתוכם הם כפולים כי הנה יש בתוכם האורות עצמם שלה' שהם אורות התבונה עצמה ועוד יש משותפי' עמהם האורות של המקיפי' דז"א עצמו ממש שלו ובזה יתבאר טעם למה אין הכתר דז"א בכלל המקיפי' והטעם הוא ראשונה לפי שאע"פ שהוא בחי' או"מ ומכתיר ומסבב עם כ"ו כיון שהוא יורד ודבק ממש ושורה על ראשו אינו נקרא מקיף אבל ב' המקיפים הנזכ' הנה הם רחוקים למעל' ומשם מאירים למטה בז"א בבחי' או"מ ועוד כי הכתר דז"א האור והלבוש הכל הוא משל התבונה ואין לז"א חלק בהם כלל כנז' אבל ב' המקיפי' האלו הנה יש בהם ג"כ אורות דז"א עצמו שלו כנז' אלא שהם מחוברי' עם אורות התבונה ומלובשי' תוך הכלים שלהם ולכן נקראי' מקיפי' דז"א ואמנם אלו היו אלו המקיפים אורות ולבושי' דתבונה בלבד ואין לז"א חלק בהם לא היו נחשבים כלל עם הז"א אפי' בבחי' הכתר לפי שהכתר דבוק עמו כנז' ואלו רחוקי' ממנו מאד אבל להיות בהם אורות ז"א עצמו לכן נקראי' בשם מקיפי' שלו כלל העולה כי המוחין דז"א הם אורות ומוחין דז"א עצמו בלבד ולבושיה' הם הכלים דנה"י הראשוני' דתבונה עצמה בלבד והכתר דז"א האורות והלבושי' הם חצי תחתון דת"ת ונה"י החדשים דתבונה עצמה בלבד ואין לז"א חלק ושותפות לא באור ולא בלבוש וב' המקיפים דז"א הלבושים ו"ס עליונות וחצי העליון דת"ת דתבונה עצמה לבדה אבל האורות הם משותפים כי יש תוך הלבושי' והכלי' הנזכ' אורות דתבונ' עצמה ואורות דז"א עצמו:

אמר שמואל ויטאל המעתיק עד הנה נשלמו כל הדרושים הנז' על הסדר שסדרתי אותם ועתה אחזור להעתיק עוד דרושים שנמצאו ג"כ בא"ק ואילך בפעם אחרת במקצת שינויי' שבהם ולכן לא עירבתי אותם יחד כאשר עיניך תחזינה מישרים בעהי"ת:

דרוש קצר בענין אדם קדמון

חלק א

דרוש א' בענין אדם קדמון

אמר חיים הכותב הנני כותב דרוש קצר בענין א"ק והוא בענין שרשי האצילות של עצמות וכלים שנתהוו מן העין והאזן והחוטם והפה בסוד ראיה שמיעה ריח דבור ובתחלה אכתוב דרוש לאחר לזולתי משם מורי זלה"ה **דע**. כי כאשר האורות נתפשטו מן מקום האזן והחוט' עד הגיע' במקו' הפה אשר שם מתחברים כל ההבלי' והאורות ההם והנה אז במקום שהם מתחברים יש לכל' בחי' נפש לפי שאין הבל האזן יכול להתחבר עם הבל הפה אלא בהתרחקו מאד ממקום מוצאו וע"י כן אז אינו אלא בבחי' נפש וכן על ד"ז בהבל החוטם אלא שיש בו מעט הפרש והוא כי אינינו צריך לו כ"כ הרחק מקום ממקו' מוצאו להתחבר עם הבל הפה כמו שיצטרך אל הבל האזן ולסיבה זו הוצרך שיתפשט גם הבל העין והסתכלותו ואז ע"י הכאת הסתכלותו בהבלי' אחרים נעשה מהם בחי' הכלי' ודע כי בהסתכלות הזה יש בו חצון ופנימי כי הנה יש בבחי' הכלי איברי' פנימי' וחצוני' וגם בהסתכלות העין יש בו חיצון ופנימי כללות כל הי"ס ולפי שזה אור היוצא מן העין אינו הבל ממש כמו מן האזן והחוטם והפה ואין בו זולתי הסתכלות דק מאד לכן אין בו כח רק לעשות כלי' בלבד ואמנם ההסתכלות הזה הוא יותר גדול במעלה משאר ג' ההבלים האחרי' והענין הוא כי העין והאזן והחוטם והפה שמהם ראיה שמיעה ריח דבור הם הם בחי' ד' אותיות ההוי"ה כסדרם והם הם בחי' נשמה לנשמה ונשמה ורוח ונפש והם הם בחי' חו"ב ות"ת (בדפו"י ע"ד) ומלכות ונמצא כי הסתכלות העין היא הראיה הנמשכת מן חכמה שהיא י' של הוי"ה ונקראת נשמה לנשמה והוא כי החכמה עליונה היא מאירה דרך העינים ויען שאורו גדול לא נמשך ממנו רק הסתכלו' בלבד כדי שיהיה כח למטה לקבלו ובההסתכלות ההוא היה בו כח לעשות ל' כלים שהם י' כלים להבל האזן הנקרא נשמה ועשר כלים להבל החוטם הנקרא רוח ועשר כלים להבל הפה הנקרא נפש וזהו סוד מרחוק ה' נראה לי כי הראיה הנמשכת מן החכמה הנק' מרחוק ואמנם אם מג' האחרי' שהם אזן חוטם ופה היה יוצא מהם הסתכלו' בלבד כמו מן העין לא היה בהם כח לעשות כלים וכ"ז הוא בחי' דינים

וגבורות בין בחי' התפשטות הבל בין בהסתכלות ולכן תראה כי ראיה בגי' גבור' גם דבור עם ד' אותיותיו עולה בגי' גבורה והנה הסתכלות הזה הוא נמשך במקום התחברות ג' ההבלים האחרי' יחד שהוא הפה אשר הוא בחי' נפש והוא מכה שם אורו בהסתכלותו שם וזה סוד וירא אלהים את האור והענין הוא כי הבל האזן והחוט' שהם נשמה ורוח נקראים אור ממש אבל הבל הפה שהוא בחי' נפש טפל אליהם ונק' את האור ואינינו אור עצמו והנה המאציל העליון נסתכל בנפש הנקרא את האור וזה אומרו וירא אלהים את האור וע"י כן ויבדל אלהים וכו'שהוא עשיית שרשי הכלים כי הכלי הוא הנותן הבדל וגבול וקצבה אל האורות כנודע והנה ההסתכלות הזה בהיותו מתפשט ויורד עשה ראשי' לכל בחי' ובחי' מן העשר והוא כי כל בחי' ובחינה מהסתכלו' הזה היתה פוגעת בבחי' ההבל כיצד בחי' כתר של ההסתכלו' היתה פוגעת בכתר ההבל וחכמה בחכמה וכן על ד"ז בשאר וע"י כן נעשו ראשים דכלי' כי מן החצוניות נעשו איברים חצוניי' ומן הפנימיים איברי' פנימיי' האמנם לא נגמר ענין זה עד אשר ההסתכלות הנזכר הכה במקום התחברות ההבלי' שהוא התפשטות ההבלי' שהיא בחי' החצוניות שלהם והנה בכח הכאת אור ההבלי' באור ההסתכלות וגם אור ההסתכלות חזר בדרך אור חוזר וע"י כן נעשו הכלים לכל בחי' ובחי' מהם לשאר הגוף מן החצון איברים חצוניי' ומן הפנימי פנימיים ואמנם הי"ס שבהסתכלות כל הדבק יותר לשרשו הוא היותר עליון כי הכתר הוא יותר קרוב וסמוך אל העין מן השאר וכן השאר על ד"ז ואמנם בחי' המלכות יצאה בראשונה וכשהאור מכה וחוזר אז כל בחי' הכלים היתה שוה שאם היסוד היה מתפשט לפניו יותר מן המלכות היה שוה אל המלכות אע"פ שהוא יסוד שהרי נתפשט יותר לפי שהיסוד מרוב אורו יותר מן המלכות היה בו כח להתפשט יותר ואין לו מעלה על המלכות אלא מפני שההתפשטות הזה היה בבחי' אור חוזר שהוא חוזר ומתקרב אל מקורו אמנם בבחי' הכלים עצמם הם שוים וכשחוזר האור ומלביש את ההבל נמצא כי כאשר הוא סמוך אל הפה הנה אז שם הוא גדול אור הפה מאור האזן לפי שהבל הפה בהיותו כאן הוא בבחי' הראש אבל הבל האזן בהיותו כאן עדיין הוא בחי' שאר הגוף עד שיעלה כנגד מקו' האזן ושם יהיה בחי' ראש ועי"ש במה שביארתי אני בדרוש הזה ענין היות שני נקבי האזן וב' נקבי החוטם וב' בחי' הפה שהם קול ודבור שהם גרון ופה והם בחי' שרשי לאה ורתל ואע"פ שהקול לעולם הוא בת"ת הענין הוא כי מכאן נמשך אור מקיף מן הקול אל הת"ת ומן הדבור אל המלכות ומה שנמצא כי לפעמים עולה ישראל עד החכמה אע"פ שבכאן השרש הוא ישראל ת"ת בחוטם והחכמה בעינים עם

כ"ז עלייתו היא כדמיון האי דארח ריחא שהריח עולה עד המוח שהוא חכמה ע"כ הגיע דרוש זה ולא יותר:

חלק ב

דרוש ב' בענין אדם קדמון

כבר ידעת כי אין לנו רשות לעסוק קודם האצילות י"ס ולא לדמות שום צורה ודמיון כלל חלילה וחס אבל מן הי"ס ולמטה אפשר לדבר בדרך משל ודמיון ולכן אף אם נדבר באיזה קצת מציאו' ציור למעלה מן הי"ס אינו אלא על צד ההכרח כדי לשכך את האזן: **דע** כי בי"ס דעולם האצילות יש ב' בחי' האחד הוא התפשטות של הרוחניות והשני הוא הכלים והאיבריים אשר העצמות והרוחניות מתפשט בהם ואמנם צריך שגם למעלה יהיה שרש לשני הבחי' האלו ולכן נתחיל לדבר מראשית סדר המדריגות מראש וע"ס והנני מתחיל ואומר כי הנה נודע שהאין סוף אין בו שום צד ציור כלל חלילה וחס וכאשר עלה במחשבתו לברא העולם ע"י סדר האצילו' התחיל להמשיך ממנו התפשטו' אורות הרבה לכשיהיו בחי' שרשי' ומקורו' אל האצילו' שיתאצל אח"כ. ונדב' בדרך משל ודמיון אל הדב' הזה כבר ידעת כי ד' יסודות יש לכל הדברים והם ראיה שמיעה ריח דבור (בדפו"י לא ע"א) והם ענין ד' אותיות ההוי"ה והם בחי' נשמה לנשמה ונשמה ורוח ונפש ונתחיל לבאר ממדריגות הנשמה ואח"כ נחזור אל הקודם אליה. הנה איברי האזנים ודאי שיש בתוכם רוח דק והמופת לזה כי כאשר יסתום האדם את אזנו באצבעו היטב ירגיש כאלו קול הברה גדולה בתוכו וזה מחמת הרוח הנצרר בתוכו שמבקש לצאת ואינו יכול. ואחריו במדריגה הוא אבר החוטם כי ממנו יוצא רוח יותר מורגש ממה שיוצא מן האזן ואחריו במדריגה הוא אבר הפה כי ממנו יוצא הבל ורוח חזק יותר מכלם כי כפי ערך האבר כן יהיה דקותו כי הנה האזנים הם בחי' הבינה שהיא יותר דקה ולכן הרוח היוצ' מהם דק מאד וכן אבר החוטם דק מאבר הפה כנז' והנה דרך משל נוכל לומר כי הרוח היוצא מן האזן הוא נקרא נשמה ומן החוטם נקרא רוח ומן הפה נקרא נפש והנה ב' אזנים הם כנגד בינה ותבונה והבל היוצא מאזן ימנית היא נשמת הבינה ומאזן שמאלי היא נשמת התבונה וב' נקבי החוטי' הם כנגד יעקב וישראל ומהימין יוצא רוח לישראל ומהשמאל יעקב אמנם נקב הפה אינינו אלא אחד לפי שהוא כנגד הנוקבא דז"א ואעפ"י שהם שתים לאה ורחל כבר נתבאר כי עיקרה של לאה יצאה מן נה"י דתבונה המתלבשי' בסוד מוחין ברישא דז"א כנודע ולכן אינם נחשבות רק לבחי' אחת אמנ' בבחי' לאה ורחל הם ב' נקבות לכן גם הבל הפה נחלק לשנים עם שמקור' א' הוא לבד כנז' והענין הוא כי בעוד היות הבל הפה בגרון אז הוא בחי' קול ובצאתו מן הפה ולחוץ אז הוא בחי' דבור

של חתוך אותיות והנה קול הוא כנגד לאה ודבור כנגד רחל אע"פ שנתבאר בס"ה כי כל קול הוא בת"ת שהוא ז"א עם כ"ז שרש הקול והדבור שניה' הם במלכות אלא שהקול נעשה נשמה אל (ועיין ש' אח"ף פ"א נ"א שם) ז"א והדבור נעשה נשמה אל נוקבא דז"א ושניהם הקול והדבור הם יוצאי' מבחי' הפה הזה שהוא סוד מלכות כנודע: **ונחזור** לענין הנשמ' לנשמ' הנקרא ראיה כנז"ל כי הנה בחי' אבר העינים הוא בחכמה הנקראת נשמה לנשמה ודע כי הנשמה והרוח והנפש הם מתלבשי' תוך פנימיות הכלים הנקרא גוף האדם אבל הנשמה לנשמה אין הגוף יכול לסבול ולהלבישו אמנם היא נשארת בסוד או"מ בחוץ לאדם וכשהיא מקפת את הנשמה הפנימית שמדורה בראש האדם אז היא בחי' מקיף אל הנשמה וכשהיא מקפת גם את הגוף של האדם ששם מדור הרוח אז היא בחי' א"מ אל הרוח וכן כשהיא מקפת גם בחי' הנפש אז היא בחי' א"מ אל הנפש והענין הוא כי כמו שיש ג' בחי' הנקראים נשמה ורוח ונפש כן בנשמה לנשמה הנקראת חיה צריך שיהיו בה ג' הבחי' הנז' כלם בסוד א"מ. עוד יש המדריגה העליונה שבחמש' מדריג' הנפש והיא הנקראת יחידה ואמנם בחי' גלגלתא שהוא הכתר משם הוא בחי' המדריגה העליונה הנקראת יחידה והטעם שנקראת יחידה הוא לפי שהיא א"מ אל כל העולמות בבחי' נשמה לבדה ולא בהתחלקותה אל ג' בחי' שהם מקיף הנשמה ומקיף הרוח ומקיף הנפש כמו שנתבאר בענין הנשמה לנשמה הנקראת חיה כי הנה לא יש בפנימיות רק ג' בחי' והם נפש רוח נשמה וכנגדם יש ג' בחי' דוגמתם בנשמה לנשמה הנקראת חיה כנז' אמנם דוגמת היחידה אין אחרת כמותה בבחי' הפנימיות בחי' ד' ואמנם כל מציאות היחידה הזאת הוא אור אחד לבדו מקיף ולכן נקראת יחידה לפי שהיא יחידה במציאותה ואין דוגמתה למטה בבחי' הפנימיות ואמנם בחי' ההקפה הנז' אינו שמתפשטת עד למטה להקיף אלא שהיא עומדת למעל' ומשם ממקומה נעשת ונקראת א"מ למטה וזהו הטעם שלא נזכ' בדברינו אלה רק מסוד הנשמה ולמטה בלבד והבט נא וראה כי היותר עליון מן המתפשטי' הוא בחי' הבל האזן כי הוא מתפשט למטה בבחי' נשמה וזהו סוד השגור בפי רז"ל לשכך את האזן וכונת דבריהם היא כי אין אנו יכולים לדבר אפי' בדרך משל אלא עד אבר האזן אבל למעל' ממנה אין רשות לדבר אפי' בדרך משל כי אפילו באזן אין כח רק לשכך אותה בלבד לא להבין בשלימות וזהו סבת מאמרם ז"ל לשכך את האזן ולא אמרו לשכך את העין וכיוצא בזה. ודע כי ג' הבלים אלו היוצאים מן האזן והחוטם והפה כלם מתפשטים ונמשכים עד כנגד הפה מבחוץ ושם נמצאים מתחברים שלשתם כי הנה הבל האזן מתפשט ונמשך מלמעלה למטה כנגד שתי צדדי הזקן ויורד עד כנגד הפה וכן הבל החוטם מתפשט ונמשך דרך ההוא ארחא דתחות חוטמא על

פומא כנז' באדרת נשא והוא התקון השלישי די"ג תקוני דיקנא הנקרא ועובר על פשע ויורד למטה וכן הבל הפה נמשך דרך ההוא ארחא אחרא דתחות פומא והוא התקון החמשי הנקרא לא החזיק לעד אפו ויורד למטה ושם למטה כנגד מקום הפה מתחברים ג' ההבלים האלו בסוד נר"ן ודע כי טבע ההבלים היוצאים מן החוטם ומן הפה הוא שיוצאי' בחוזק בקלוח ישר נמשך למטה ואחר שנמשך למטה בקלוח אז חוזר (בדפו"י ע"ב) ומתפשט אל הצדדי' כנרא' במוחש ופשוט הוא כי אע"פ שהכל הוא הבל אחד עם כ"ז הפרש יש בין ראשית ההבל במקום התחלת קלוחו בחוזק בהיותו נמשך ביושר כנגד הפה או החוטם לבין סיום ההבל במקום שמתפשט אל הצדדים כנז' והטעם הוא כי ההבל שהוא כנגד הפה ממש הנה הוא דבק בשרשו ומקורו ותמיד השפע עליון נמשך אליו וזה שאמרו בס"ה דאין סוף מטי ולא מטי ביה ותמיד נדבק ונאחז עם הא"ס ע"י אותו הקלוח של ההבל היוצא בכח בחוזק מבפנים ומכה בו תמיד וזה הקצה העליון של ההבל יקרא פנימי ושאר ההבל המתפשט יקרא חיצון כי ההבל היותר קרוב אל מקום מוצאו כמו הפה והחוטם הנה הוא פנימי ובהיות ההבל מתרחק יותר אז יקרא חצון ונמצא כי ההבל היוצא מאחד מג' מקומות הנזכ' שהם אזן וחוט' ופה הנה זה ההבל הוא עצמות וממשות האור שיוצא ומתפשט לחוץ ואף גם קצהו המתפשט אל הצדדים הנקראים חיצון כנז' גם הוא מן האור עצמו המתפשט אמנם ודאי שיש הפרש בינו לבין ראש ההבל הנקרא פנימי כנז' עם שהכל הוא אחד ודע כי מן הראש ההבל הנקרא פנימי כנז' היוצא מן האזן ממנו נעשה בחי' ראש אל הנשמה להיותו יותר קרוב ועליון ודבק עם מוצא מקור ההבל אבל המתפשט הנק' חצון כנז' הנה הוא נעשה בחי' גוף הנשמה כי כמו שבבחי' הכלי' הנקראי' גוף האדם יש ב' בחי' והם ראש וגוף כן יש ברוחניות עצמו הנקרא נשמה יש בה בחי' ראש עליון ובחי' גוף שתחת מדריגת הראש ובחי' ראש הנשמה מתלבשת בראש האדם ובחי' גוף הנשמה מתלבש' בגוף האדם ועל דרך זה בהבל החוטם נעשו ממנו ב' בחי' (נר' שחסר כאן וכצ"ל כי מן ראש עליון של ההבל נעשה רוח אל ראש האדם ומקצה ההבל הנקרא חיצון נעשה רוח בגוף האד' ועד"ז בהבל הפה נעשה ממנו ב' בחי') כי מן ראש עליון של ההבל הנקרא פנימי נעשה נפש אל ראש האדם ומקצה ההבל הנק' חצון כנז' נעשה נפש אל גוף האדם. והנה אחר שנתבאר איך נאצלו נר"ן מן האזן והחוט' והפה נבאר עתה בחי' הכלים שהם הגוף שלהם הנה נתבאר כי מבחינת הראיה עצמה נעשת הנשמה לנשמה אבל דע כי אין בחי' הראיה בחי' ההבל ממש הנמשך מן העין כדרך האזן והחוטם והפה שהנשמה והרוח והנפש הם הבלים ממש המתפשטים מהם למטה אבל העינים אינם כן כי ההבל עצמו שלהם

נשאר' במקומ' בבחי' אור מקיף הנקראי' נשמה לנשמה אמנ' יש בה מציאות אחד נמשך ממנו והיא סוד הראיה וההסתכלות בלבד ואינו הבל ממש נמשך למטה ולכן מבחי' הראיה הזאת נעשו הכלים הנקראים גוף אבל בחי' ההבל עצמו של העין הוא פנימי מאד ואי אפשר שימשך ויתפשט למטה ולפי שהראיה הזאת נמשכה מן העינים שהם יותר עליונים מן האזן והחוטם והפה לכן בראיה הזאת לבדה היה כח לברא ולעשות הכלי' ולא הוצרך גם ההבל עצמו שלהם מה שאין כן באזן וחוטם ופה שהם יותר תחתוני' כי הוצרך שהבל עצמו ממש שלהם יתפשט כדי לעשות ולהאציל הבחי' הנז' ולא נעשה מהם שום מציאות אלא בכח ההבל עצמו האמנ' לפי שבחי' העין לא היתה הבל ממש רק ראיה בלבד לכן לא נעשו ממנה רק בחי' הכלים בלבד מה שאין כן באזן וחוטם ופה שאפי' בחי' כלים לא היה יכולים לעשות מבלי הבל עצמו ממשיי אלא שלהיותו הבל ממש לכן היו נר"ן וכו' כנז' וצריך להבין מה ענין הראיה וההסתכלות הזה של עיני' דע כי ראיית העינים המשיכה ממנה הסתכלות בנר"ן הנז' ומחמת הסתכלותה בהם נתהוו הכלי' וזהו סוד וירא אלהים את האור כי טוב ויבדל וכו' כי הרוח והנשמה נקראו אור והנפש נקרא את כנודע כי הנפש היא מלכות ונקראת את ונמצא כי בהסתכלות ראייתו יתברך באת האור שהיא הנפש הנקראת את והרוח והנשמ' הנקראים אור אז יצאו הכלי' שהם המבדילי' ועושים הבדלה וגבול ומדה באורות כנודע וזהו ויבדל וכו' ודע כי בהסתכלות הזה יש שני בחי' והם אור ישר מלמעלה למטה ואור חוזר ממטה למעלה כי בתחלה נמשכ' הראיה מלמעלה עד סוף בחי' הי' התחתונה של הנפש ואח"כ כאשר חזר האור ממטה למעלה אז היו הכלים המבדילים נעשים ומתהוי' והיו נעשי' ומלבישים את הנפש בכל חלקיה ממטה למעלה ועי"ל בדרוש שקדם כי שם נתבאר היטב ענין הסתכלות הזה ואיך נעשו הכלי' מתתא לעיל' ועי"ש היטב. ודע כי זה האור הישר הי' בו כח לעשות כלים לבחי' הראש אבל עם כ"ז לא היה ניכר ענייני עד שיפגע ההסתכלות הזה באור הנפש של הפה כנז' ועל ידי כן ניכר בחי' הכלי' של הראש אבל בחי' הכלים של הגוף שהם ז' תחתונות לא היה יכולת באור היושר של ההסתכלו' הנז' לעשות' הוא לבדו אלא עד שיסתכל ויפגע ההסתכלו' באור הנפש (בע"ח איתא הנפש של הנפש של הפה עיי"ש שער אח"פ פ"ג) של הפה וע"י שניהם היה האור חוזר ממטה למעל' ועושה כלים ומלביש את הז' תחתונות הנקראים גוף:

חלק ג

דרוש ג' בענין האזן

ונחזור לבאר ענין הבל האזן הנקרא נשמה כנז"ל הנה נתבאר כי הנשמה נמשכת מן האזן הנקרא' בינה והנה שמיעה בגימ' תכ"ה הנרמז בראשית תיבות "כל "הנשמה "תהלל י"ה כי הנשמ' נמשכ' מן השמיעה שהיא בגי' תכ"ה כנז' והנה א"זן בגי' נ"ח והענין מתבאר במה שכתבנו לעיל כי יש בינה ויש תבונה והבינ' היא שם אהי"ה במלוי יודי"ן והתבונה היא הוי"ה דמלוי ס"ג אמנם גבוה מעל גבוה יש שם הוי"ה דס"ג הכולל בינה ותבונה אחרו' למטה (עיין ע"ח ש' אח"פ פ"ג מבו"ש ד' פ"ז) מאהי"ה דיודי"ן הנז' הנקראת בינה והם בינה אחרת דיודי"ן ותבונ' דהוי"ה דס"ג אחרת ונבאר ענין זו ההוי"ה דס"ג העליונה אשר היא למטה מאהי"ה דיודי"ן העליון כנז' ועם כ"ז כוללת בינה ותבונ' אחרות הנקראי' אהי"ה דיודי"ן והוי"ה אחרת דס"ג תחתון דע כי כמו שיש לאה ורחל למטה כך יש בינה ותבונה למעלה אבל יש הפרש בהם והוא כי למעל' או"א כחדא נפקין וא"כ מוכרח הוא שחכמ' ובינה העליונים יהיו שוים בקומתם מלמעלה למטה ואמנם התבונ' היא יוצאת ממקום החזה של הבינה ומתפשט עד שיעור סיום רגלי' הבינ' ע"ד שנתבאר ברחל כי גם היא יוצאה מן החזה דז"א ומתפשטת עד שיעור סיום רגליו משא"כ בלאה ורחל כי הנה לאה וז"א אינם שוים בקומתם אמנם לאה קצרה מאד ושעור התפשטות קומתה הוא עד מקום החזה של ז"א בלבד ושם מסתיימי' רגליה ואינה כמו בינה העליונ' ששעו' קומת' מתפשט' בכל אורך קומ' אבא עד סיום רגליו ובסו' סיו' רגלי לאה מתחיל ראש רחל ממקו' החזה של ז"א ומתפשט' עד סיום רגלי ז"א ונמצא כי בערך רחל עם ז"א היא התבונה עם הבינה והנה ז"א יש בו הוי"ה אחת כוללת כל שעור קומתו והנה ב' אותיותיה י"ה הוא בראשו בחו"ב שבו ואות וא"ו היא בגופו של הת"ת שבו הרי כי ז"א כולל שלש' אותיות יה"ו ומסיום קצה אות וא"ו של יה"ו שהוא בסיום הת"ת שלו שם יוצאת רחל שהיא ה' אחרונה של ההוי"ה כנז"ל ועומדת בנה"י דז"א שהם סוד קצה הוא"ו הנז' ועד"ז למעלה יש הוי"ה אחת בבינה בכללות' במילוי ס"ג כנז"ל וג' אותיותיה הראשונות יה"ו הם כללות הבינה בסוד חו"ב תפארת שבה ואות ה' האחרונה היא בחי' התבונה שעומדת בסיום אות ו' של הבינה כנגד הנה"י שבה באופן שהתבונ' היא בחי' ה' אחרונ' של הבינה כדרך שרחל היא ה' אחרונה של ז"א ונמצא כי הוי"ה אחת דס"ג כוללת את הבי' ואת התבו' כי ג' אותיות יו"ד ה"א וא"ו הם בבינ' וה"י האחרונה בתבו'. גם צריך שתדע כלל אחד והוא אעפ"י שבענין האיכות אין התבו' רק רביעית אל הבינה אמנם בענין הכמות כ"כ היא גדולה התבו' כמו מחצי' הבינה לפי ששעור מקום מן החזה דבינ' ולמטה הוא כשיעור מקום שמן החזה ולמעלה נמצא כי בבחי' אורך הכמות של הקומה נמצאת התבונה מחצ' קומת הבינה ובבחי' האיכות שהם האורו' אין בתבונ' רק

רביעי' הבינה כי אין בה רק ה' הרביעית שבארב' אותיו' ההוי"ה הנז" גם צריך שתדע כלל שלישי כי כמו שנתב' אצלינו שאעפ"י שרחל שעור קומת' מן החזה דז"א ולמט' כנז' ולפעמים נגדלת ועולה להיות שוה קומתה עם כל שיעור פרצוף ז"א ואז הם שוי' בקומתם גם הם והנה עד"ז הוא בתבונה כי לפעמים התבונה נגדלת ועולה ומתארכת בשוה באורך כל הבינה עצמה ואז מתלבש' הבינ' בתבונ' והם שוות בקומת' והרי נתבא' כי שלשה מציאות יש אל התבונה כי לפעמים שוה ממש אל הבינ' בכל ארכה או מחצה או רביע:

ועתה נבאר בחינ' התפשטות התבונה הזו ששרשה מן האזן ולמטה בחוטם שהוא ז"א כנזכר לעיל הנה נתבאר כי כל קומת התבונ' אינה רק בחי' ה"י אחרונה דהוי"ה דס"ג הכולל והנה ה"י שעורה ג' ההי"ן שהם בגי' ט"ו כמספר ה"י במלואה באופן ששעור קומ' התבונה הם ג' ההי"ן ה' אחת בכתר ח"ב שלה. וה' ב' בחג"ת שלה. וה' שלישית בנה"י שלה ואמנם נודע כי אין התבונה כולה מתלבש' תוך ז"א רק הנה"י שבה שהם ה' שלישית שבה ונשארו ב' ההי"ן ראשונות שבה בלי התלבשות ומתחברות עם הוי"ה דס"ג השלימה הכולל' בינה ותבונה כנז' ונמצא כי אות י' שיש במלוי ה"י אחרונה דס"ג נתחלק' לב' ההי"ן והה' ראשונ' מהם נשארה בבחי' מלוי למעלה לאות ה' אחרונה דס"ג הכולל כזה יו"ד ה"י וא"ו ה"ה והה' הב' נתלבשה בז"א ואמנם זו הה' שנתלבה תוך ז"א שהיא בחי' החוטם כנז' נחלקת לג' קוים כזה שהם סוד נ"ה יסוד שלה שנתלשו בז"א. גם זהו סוד של אות ה' אשר עומד' בנוק' דפרדשק' ר"ל נקב החוטם כנז' בספרא דצניעותא ובאדרת האזינו כי היא הה' שירדה מן התבונה שבאזן אל הז"א שבחוטם ואמנם ענין זו הה' שירדה אל (בדפו"י ע"ד) החוט' ענייני' הוא כי היא מתפשט' ומתלבש' בו' קצוות של ז"א שהם כתר חב"ד וחו"ג וציור הה' היא דו כזה שהיא בגי' י' ואם נחשוב י' פעמי' ו' יהיו עולים בגי' ס'. ונודע עוד כי היסוד של התבונה מתפשט עד החז' של הת"ת דז"א שהו' שיעור שליש העליון של הת"ת וכבר אמרנו כי כל ספי' היא י' נמצא כי השליש שלוקחת מת"ת דז"א הוא ג' ועם הס' הנז' יעלה הכל ס"ג בגי' והרי נתבאר איך זו הה' אחרונה של התבונ' אשר נתפשטה ונתלבשה תוך ז"א היא בחי' הויו"ת ס"ג ג"כ ובזה יהיה בידך כלל א' כי בבחי' הרוחניות העליון בכל מקום שהוא אעפ"י שתמצא חלק ממנו עולה או יורד ממקומו נשאר' שלימות בחינתו במקומו בלי חסרון ומה שהוא למעלה הוא שלם בבחינתו ומה שיורד למטה גם הוא שלם בבחינתו ולכן תמצא בענין התבונה הזו איך אפי' בה' אחרונה שירד' ממנה ונתלבש' תוך ז"א גם שם היתה שלימה בבחי' הוי"ה דס"ג כמו שנתבא' ובזה יתבאר לך סיבת היות ז"א הוי"ה דמ"ה דאלפין ויש בה ג' אלפי"ן

להורו' כי כל א' הוא אהי"ה כנז' בס' התקוני' תי' ע' והנה ג' אלפין הם ג' שמות אהי"ה שסודם בתבונה והם עולים בגי' ס"ג להורות אל הנז' כי בבחי' זו של התבונה שנתלבש בסוד מלוי תוך ההוי"ה של ז"א יש בה הכללו' ס"ג שלם. גם צריך שתדע כי זו הה' שירדה מן התבונה ונתלבשה תוך ז"א כנז' הנה ציורה ד"ו והענין הוא כי הנה התבונה נתפשטה תוך י' ספי' ראשונו' ושליש ת"ת של ז"א שהוא מן הכתר שבו עד החז' שבו וזהו סוד ו' שבציור ד"ו הנז' כנגד הו' ספירו' שבז"א ונודע כי בסיום רגל אות הוא"ו יש נקודה קטנה עקומה קצת הנז' בפ' בלק בס' הזוהר בדף כ"ד ע"ב בשם פסיע' לבר בפסוק אשורנו ולא עתה כמבואר אצלינו שם ואותה הפסיעה היא כנגד שליש עליון דת"ת דז"א הרי כי אות ו' שבציור ד"ו רומזת לבחי' התפשטו' התבונה בז"א בו' ספי' ושליש שבו ונעשת בסוד ס"ג כנודע וכנז' ואמנם אות ד' שבציור ד"ו רומזת אל בחינת לאה הנקרא' ד' קשר תפלין של ראש העומדת באחו' ז"א כנגד ו' ספי' ושליש הנזכרים שהוא החזה ומשם ולמטה עומדת רחל כנודע הרי כי אות ה' האחרונ' שבכל פרצוף התבונה היא המתלש' בז"א וציור' ד"ו ורומזת ענין התפשטותה תוך ז"א עד החזה שבו ואיך ממנה יצאה בחי' לאה שבאחו' המקום ההוא ממש כנודע:

ונחזור לבאר עתה מה שנשאר מן התבונה למעלה שלא נתלבשה תוך ז"א הנה נתבאר כי התבונה הכוללת היא הוי"ה כללית דס"ג וכשתסיר וכשתחלק אות י' העשירית שבה של מלוי הי' אחרונה לב' יהיו ב' ההי"ן וההה' הב' היא נתלבשה לבדה ונשארה התבונ' למעל' בבחי' הוי"ה אחת במלוי כזה כמנין יו"ד ה"י וא"ו ה"ה והנ' היא עול' בגי' נ"ח אז"ן והנה כל זה הוא בבחי' התבונה הנקראת אז"ן כנז"ל וכמו שיתבאר עוד והענין הוא במה שביארנו בעליית התפילות דשחרי' דחול ובמקומו' אחרים כי בכל הדברים העליוני' יש בחי' פנימיו' ובחי' חצוניות והנה זו הה' שירדה מן התבונ' הפרטית ונתלבש' בז"א היא מן החזה ולמטה של התבונה הזו כנז"ל וכאשר ירדה זו הה' למטה להתלבש בז"א אז ירדה חצי קומת התבונ' שמן ראשה עד החזה שלה למטה במקום שהיתה שם בתחלה אותה הה' שירדה ממנה נתלבשה בז"א כי אין המקו' פנוי וזכור מה שאמרנו למעל' כי מחצית קומת התבונ' בכמו' ולא באיכות הוא במקו' החז' שלה ונחזור לענין כי כיון שירד מחצת עליון של התבונה במקום שהי' שם בתחיל' מחציתה התחתונה אז גם מחצית התחתון של הבינה ירדה למקו' מחצית עליון של התבונה ואז גם מחצית עליון של הבינ' ירדה למקו' מחצי' עצמה התחתונ' ונודע כי התחל' ראש התבונ' הית' בתחלה במחצית התחתונה של בינה ונמצא כי כל כללות הוי"ה דס"ג העליונה הכולל' בינה ותבונה ירד למטה במקום ששם היה מקום התבונה כנז' ונמצא כי הבינה והתבונה שניהם יקראו

עתה תבונה כוללת ובה צריך שימצא כל כל הוי"ה דס"ג שלימ' והיא בחי' הויו"ת יו"ד ה"י וא"ו ה"ה שהיא בגי' אז"ן כנזכר ועם הה' ב' של מלוי ה"י אחרונה שבה שירדה ונתלבשה בחוטם שהוא הז"א כנז"ל הרי ס"ג שלם:

ועתה נבאר איך מה שאמרנו שנשאר למעלה הם בחי' נ"ח כמספר דע כי זה שאמרנו שאותה הה' ירדה ונתלבשה בחוטם אינו כל עצמותיה רק בחי' של החצוניות שלה בלבד אשר נעשי' פנימיות תוך ז"א שהוא החוטם ופנימיו' הז"א נקרא חצוניות בערכה כמבואר אצלינו בסדר עליית תפלת שחרית דימי החול עיין שם ופנימיותה נשארה למעל' והיא אות ה' אחרת הנה עוד יש למעלה ב' ההי"ן אחרונו' שבהוי"ה העול' נ"ח כזה יו"ד ה"י וא"ו ה"ה כנז' וגם בהם יש חצוניו' ופנימי' והנה פנימיו' הה' אחרונה שיש בכלם שאמרנו שנשארה למעל' נעשת חיצוניו' אל החצוניות של שני ההי"ן האלו ומלבשת אותם ולכן צריך שזו הה' הנקראת פנימיות שתגדיל ותכפל לב' ההי"ן כדי שתוכל להלביש את (בדפו"י לב ע"א) חצוניות שני ההי"ן הנז' וחצוניות שני ההה"ן הנז' נעשות בחי' פנימיות להם והרי הם עתה למעלה ד' ההי"ן ב' מלבישות לב' כנודע כי כיון שהבחי' התחתונ' דהוי"ה דס"ג ירדה חצוניותה ונתלבשה בז"א מוכרח הוא שכל המדרגות העליונו' כלם ישתנו מבחינתם הראשונה וירדו אחריה דוגמתה ומה שהיה בתחלה למעלה חצוניות אל שלמעלה ממנה נעשית עתה פנימי' אל שלמטה ממנה שהית' תחיל' בחי' פנימיו' ועתה נק' חצוניות בערך העליונה. ונחזור אל הענין כי הרי יש לנו שני ההי"ן חיצוניות וב' ההי"ן פנימיות עוד נשארו שני ההי"ן של פנימיות והנה הם נעשית חצוניות אל חצוניות אותיות וא"ו אשר למעלה מהם כמו שביארנו כי הכל הולך אחר התחלה וכיון שבתחל' ירדה אותה החצונ' של אותה הה"א בז"א צריכות כל המדריגו' הקודמות אליה לרדת אחרי' ולעשות התלבשו' אחר מחדש והנה חצוניות אותיות וא"ו נעשו' פנימיות הב' ההי"ן הנז' ולכן צריך שיגדלו שני ההי"ן האלו שמספרם הוא עשרה לכשיהיו במספר י"ג כמנין וא"ו כדי להלבישם והנה הם י"ג וי"ג הרי כ"ו ועוד כ' הראשונות של ההה"ן הם מ"ו והנה עתה פנימיו' אותיות וא"ו נשארו מגולות ואעפ"י שמאותיות וא"ו ולמעלה הוא בחינת בינה כנז"ל עכ"ז כיון שחצוניות וא"ו ירד להתלבש תוך שני ההי"ן שהם מבחי' התבו' ולסבה זו נשארו פנימיות אותיו' וא"ו מגולים לכן עדיין כ"ז נק' מבחי' התבונה ואז נעשים פנימיות אותיות וא"ו חצוניות אל שני חלקי אותיות י' אשר במלוי ה"י ראשונה שהיא מבחי' בינה באופן זה כי הג' חלקי' העליונים של י"ג חלקי וא"ו נעשים חצוניות אל פנימיות שני חלקי היו"ד הנז' כי כ"כ הוא שיעור ג' תחתונים כמו ב' עליונים ושאר י' חלקי הוא"ו התחתונים נעשים חצוניות אל חצוניו' שני חלקים מן

היו"ד הנז' הרי הם עתה י"ב חלקים ועם המ"ו הראשונים הרי הם נ"ח וכלם הם מכלל התבונה לסבה הנזכר' כי כל ירידת חצוניו' וא"ו היה לצורך ההה"ן של התבונה לכן גם פנימיות וא"ו שנעשה חצוניות אל שני חלקי יו"ד של מלוי ה"י ראשונה של בינ' גם הם נקראים מכלל התבונה והרי איך כללות כ"ז הוא נ"ח כמנין אז"ן ועם ה' תתאה שירד' בחוטמ' הרי ס"ג וכלם בתבו' לבדה וצריך ליתן טעם למה פנימיו' י' חלקי הוא"ו כלם יחד נעשו חצוניו' אל חצוניות ב' חלקי' לבד של י' מלוי ה"י כנז' והענין הוא כי הנה הראוי היה שלא יתלבשו רק בשני חלקים לבד כמותם ונמצא שהגדילו עוד ח' חלקים אחרים והטעם הוא לפי שיש לנו הקדמה כי כל דבר עליון מחבירו הוא גדול בכל אשר למטה ממנו ואם נמנה כמה תוספת הוסיפו האותיות שלמטה ממנו יהיו ח' חלקי' תוספת ולכן גם היא הוסיפה ח' חלקים בסך כל מה שכלם יחד הוסיפו כנזכר ואלו הם הח' חלקים של תוספת שהוסיפו האותיות שלמטה ממנה כי הנה פנימיות ה' תתא' נגדלה בשיעור שני ההי"ן כנז' הרי שנתוספ' ה' חלקים של תוספת על הראוי לה ופנימיות ב' ההי"ן שלמעלה ממנה נגדלו ונעשו י"ג חלקים להלביש את חצוניות וא"ו הרי ג' חלקים אחרים של תוספת ועם הה' הראשונים הרי ח' חלקי' של תוספת וכנגדם הוסיפה מלוי אות ו' של ה"י ראשונה ח' חלקים תוספ' כנ"ז וא"ת למה גם הוא"ו שלמעלה מן השני ההי"ן לא נתן כח בהם להוסיף רק ג' חלקים בלבד וכיון שהם עליונים מן השני ההי"ן (לא) היה להם להוסיף ה' חלקים כמו שהוסיפו הם בה' תתאה והתשובה מבוארת כי אילו היה צורך להם להוסיף עד ה' חלקים ודאי שהיה בהם יכולת להוסיף אלא שכיון שלא הוצרך להוסיף רק אותם הג' בלבד כדי שיושלמו לבחינת י"ג כמנין וא"ו לכן לא נתנו כח תוספת בשתי ההי"ן שיוסיפו רק ג' חלקים בלבד:

ונחזור לענין כי הנה אלו הח' חלקי' של תוספת העליונים הם בחינת שתי אותיות א"ז מן אז"ן והענין הוא כי הנה ב' חלקים העליונים המתלבשים בתוך י' חלקי הוא"ו הנה הם שנים כנגד שנים והתוספ' הם שמנה והנה כאשר תמשיך אור אלו השנים באלו הח' הנה החלק העליון נמשך עד הז' והחלק השני נמשך עד הח' כי להיותו למטה מהראשון לכן יכול להתפשט חלק א' יתר על מה שמתפש' הראשו' ונמצא כי הז' חלקים הראשונים של התוספת הם מקבלים אור הב' חלקי עליונים יחד אבל החלק הח' אינו מקבל אור רק מן החלק השני לבדו שנתפשט עד מקומו כנז' ונמצא כי אלו הח' חלקים של תוספת חלוקם בקבלת אורם לב' חלוקות וזהו סוד א"ז מן אז"ן אלא שהם ממטה למעל' כי הא' פחותה מן הז' וכן עד הז' פחותה מן הן' של אז"ן בבחינה אחרת כמו שנבאר כי הן' הם עקריים שהם סוד כ"ה כ"ה אתוון דיחידא דשמע ישראל ובתחלה נחזור אל ענין הנז' כי

הנה נתבאר הטעם איך כל אלו הנ"ח חלקים הם מכלל התבונה ולכן צריך שיהי' בה בחינת הוי"ה דס"ג שלימה שהיא הנ"ח הנז' ועם הה"א אחרונ' שירדה בחוטמ' הרי ס"ג אמנם ג' חלקים עליונים דפנימיות אות וא"ו שנעשו חצוניות (בדפו"י ע"ב) אל פנימיות ב' חלקים של יו"ד דמלוי הי' כנז"ל אינם מכלל התבונה לפי שהנה הם מן הוא"ו שאינם מכלל התבונה ולא עוד אלא שהלבישו את פנימיות שני החלקים של יו"ד דמלוי הה"י ראשונה של הבינ' עצמה לכן אינם מצטרפים עם הס"ג שבתבונה אבל בבחינה אחרת גם הם בכלל התבונה והוא כי כיון שכל חצוניות וא"ו זו נתלבשו בשתי ההי"ן שהם מכלל התבונה לבדה לכן גם הג' חלקים עליונים של פנימיו' וא"ו זו הם בכלל התבונה בבחינ' אחרת והוא באופן זה כי אלו הג' חלקי' הנז' של פנימיות הוא"ו אשר נעשו חצוניות אל פנימיות שני חלקים של יו"ד דמלוי ה"י ראשונה הנה הם יחד ה' חלקים ונעשים בחינת אות ה' אחרת כדוגמת ה' תתאה דתבונה שנתלבשה בחוטמא הנקרא ז"א ואמנם ה' זו אינה לא מכלל הבינה ולא מכלל התבונה אמנם נשארה בחי' אמצעית ביניהם ונעשת או"מ אל כל התבונה שהם הנ"ח חלקים עם הה' שנתלב' בחוטמא שמספר' יחד הוא ס"ג ונמצא עתה שהם ה' למעלה בסוד או"מ אל התבונה ונ"ח באמצע בסוד התבונה וה' לתתא דאתלבשת בחוטמא ועתה אם תחבר הנ"ח אמצעיים עם ה' תתאה יהיו ס"ג ואם תחבר הנ"ח עם הה' עילאה שנעשת או"מ יהיה ג"כ ס"ג וזהו סוד פסוק אלה תולדות נח נח וגו' ואמרו רז"ל במדר' רבה ובסה"ז כי נאמר ב' פעמים נח נח לרמוז כי הוא נייחא דעילאין ונייחא דתתאין וכונת' ירמוז אל מה שביארנו כי בהתחבר נ"ח האמצעיי' בה' עילאה יהי' ס"ג וכן בה' תתאה יהיה ס"ג הרי הם שני ס"ג והכל יחד בעצמו הוא שרש ס"ג כנודע הרי הם שלשה מיני ס"ג ולהלאה נבאר עניינם:

ונחזור למה שיעדנו לעיל לבאר כאן איך ג' אותיות אז"ן סדרם ממטה למעל' וכבר ביארנו ענין ב' אותיות א"ז ונבאר עתה ענין אות נ' של אזן איך היא עיקרית לכלם הנה עיקר אלו הנ"ח אינם רק כ"ה בלבד לפי שהה"א תתאה ירדה למטה בחוט' ומה שנשאר אל התבונה הם ב' ההי"ן ואות וא"ו וב' חלקים שירדו מאות י' של מלוי ה"י עליונה שבבינה הרי הם כ"ה חלקים ואלו הם עיקר הכל ואלו הם סוד כ"ה אתוון דיחודא שבפסוק שמע ישראל ולכן מילת שמע היא מלשון שמיעה לפי שכל אותם הכ"ה אותיות תלויים באזן כנז' גם זהו טעם מה שאמרו רז"ל הקורא את שמע צריך שישמיע לאזניו והטעם הוא לפי שהם תלויים באזן כנזכר ואמנם אף על פי שאינם אלא כ"ה עם כל זה יש בהם שני בחינות שהם הפנימיות והחצוניות ואז יהיו שני פעמים כ"ה כ"ה וזהו סוד פסוק ויפן כ"ה וכ"ה וזהו סוד ב' יחודי' של שמע כנודע והנה אלו הם בחי' נ' של אז"ן שהם העיקריים

אבל השמנה האחר' שהם א"ז של אז"ן אינם רק בסוד תוספת כנז"ל ועוד כי הנה הם נחלקי' לב' חלוקות שהם ב' אותיות א"ז מן אז"ן כנז"ל והנה נודע כי הבינה יש בה ע"ס וכל אחת כלול' מעשר הם מאה והם מספר ב' אותיות מ"ס של אפרסמון הנז' בס"ה ריש פר' תרומה והם סוד בינה ותבונה שעולים בגי' מאה וכאשר תחבר כל החלקי' הנזכרי' יהיו מאה באופן זה ה' לתתא נ"ח באמצע ה' לעילא הרי ס"ח ועם ל"ג חלק' הנשארים למעל' בבינה הרי מאה ואחד שהם ק' עם הכללות וזה ענין הל"ג שנשארו בבינ' כי הנה הם ב' אותיות יו"ד ה"י במלואיה' שהם ל"ה וכשתסיר ב' חלקי היו"ד אחרונה של מלוי הה"י שירדו למטה תוך פנימיות ג' חלקים עליוני' של אותיות וא"ו ונעשו ה' עילא' למעל' מן הנ"ח כנז' הנה ישארו למעלה בבינה לג' חלקים כנז' גם דע כי כמו שנתבאר שיש הוי"ה דס"ג אחת הכוללת את בינה ותבונה וגם יש הוי"ה דס"ג אחרת פרטיית בתבונה לבדה לפי שבה נתפשט כל מציאו' בינה אח"כ כנז' והנה כמו כן צריך שגם בתבונה יהיו בה כל המאה ברכאן הנז"ל שאמרנו שיש בבינה והוא באופן זה כי הנה נתבאר איך בתבונה יש נ"ח חלקים כמנין אז"ן ועוד יש ה' תתאה המתפשטת בחוטמ' שהוא ז"א והיא נעשית בחי' מ"ב כמו שנבאר והנה תחבר מ"ב ונ"ח הרי ק' בתבונה לבדה וזה אופן המ"ב האלו הנה ביארנו במקומות רבים כי אות הה' מתחלפת בג' ציורים האחד הוא בציור ג' קוי' שהם ג' ויו"ן כזה הב' הוא בציור ד"ו כזה ה הג' הוא בציור ד"י כזה ואמנם בהיותה בציור ד"י הנה הם ג' קוים נה"י ובכל אחד מהשלש' יש ד"י הרי ג' פעמים ד"י הם מ"ב גם זהו סוד המ"ב הנז' הוא בחי' מ"ב אתוון שיש בהוי"ה דס"ג והם ד' אותיות ההוי"ה בפשוט' והעשר אותיו' מלוייה וכ"ח אותיות מלוי מלויה הרי מ"ב והנה בזו הה' תתאה שנתלבשה בחוטם יש בה לבדה כל ההוי"ה דס"ג ג"כ ונמצא כי אלו המ"ב אשר בה עם הנ"ח אשר בתבונה הרי ק' גם סוד אחר יש בענין הה' זו תתאה שנתלבשה בחוטם הנעשה ציור ד"י והוא כי במקו' זה נרמז כמאמר רז"ל למה נקרא שמו שד"י שאמר לעולמו די והענין הוא כי היסוד של בינה הוא הנק' שדי כנודע והנה היסוד של ה' תתאה (בדפו"י ע"ג) שנתלבשה בחוטם שהוא ז"א נתפשט עד מקום החזה שבז"א בלבד ואז אמר ד"י ולא נתפשט יותר ולכן הוא ציור ד"י עוד יש טעם אחר למה ה' זו היא בציור ד"י והוא במה שנודע כי פרצוף לאה יצאה באחו' ז"א כנגד הנצח הוד יסוד של התבונ' המתפשט' תוך ז"א ואין לאה מתפשטת רק עד כנגד החזה של ז"א באחור' וגם על לאה זו רמזו באמרם שאמר לעולמו די ולא נתפשטה יותר כי גם היא נקראת עולם כנודע ולה נאמר די על ידי יסוד התבונה שגם הוא נפסק שם ולא נתפשט יותר: **ונחזור** למעלה לבאר מה ענין אותם הל"ג חלקי' שהם בבינ' למעל' כנז' הנה נתבאר אצלינו כי

לפעמי' אות **א**' נחלק הקו אמצעי שבה לשנים לארכו כזה ואז הם י"ו למעל' י"ו למטה הרי ל"ב שהם כנגד ל"ב שינים שבפה ועם כללותם הם ל"ג ונודע כי אות **א** היא בבינה כמשרז"ל אל"ף בי"ת בינה וא"כ בינה היא אלף והיא בגי' ל"ג כנז' גם
{**אמר** שמואל המעתיק נלע"ד טעות קולמו' כ"א תמלא הפ"ה בה"א יהי' החשבון ר"ע ולא רס"ו לכן נלע"ד להגיה שמלוי הפ"א תהי' באל"ף ואז יהי' החשבון שלם כמנין רס"ו ובכולל יהי' רס"ז ואז יתחלק לג' חלקי' פ"ט כנלע"ד} אלף במלואה אל"ף למ"ד פ"ה והם בגי' רס"ו תחלקם לג' חלקים יהיו ג' פעמי' פ"ט פ"ט והם סוד הוי"ה דס"ג עם מספר ארבע אותיותיה הפשוטות שהם כ"ו יהיו פ"ט. והרי איך באות אל"ף במלואה שהוא בגי' רס"ו נכללי' בה ג' הויו"ת של ס"ג וג' הויו"ת בפשוט' ואמנ' כנגד אלו ג"פ ס"ג יש ג"פ ס"ג למט' בתבונ' שהם ה' עילא' ונ"ח הרי ס"ג וה' תתאה ונ"ח הרי ס"ג והכל יחד בעצמו הוא ס"ג הרי ג' פעמי' ס"ג שיש בתבונ' כנז"ל ונודע כי ג' הויו"ת הם ג' אלפין בהיותם בציור כזה יו"י **א** והו' בגי' כ"ו כמנין ד' אותיות ההוי"ה בפשוטם והרי כי באלף העליונה במלוא' שהם בגי' רס"ו יש בה ג' הויו"ת דס"ג וג' אלפין וכבר נתבאר כי כל אלף היא בגי' ל"ג כנז' נמצא כי הג' אלפי"ן האלו הם ג"פ ל"ג שהם בגי' ק' עם הכולל ואלו הק' הם למעל' בבינ' כדמיון הק' שביארנו לעיל שיש בתבונה והנה אם תחבר ק' זה עם הרס"ו הנז' יהיו שס"ו והם סוד שס"ה יום ורביע שהם מספ' ימי שנות החמ' כנוד' וכבר הודעתי' כי אלף היא בינה על דרך הנז' גם הודעתיך איך בינה היא אז"ן.
גם הודעתיך בזה ביאור מה שאמרו בספ' הבהיר כי האז"ן היא כצורת אל"ף והוא מובן עם הנז' גם הודעתיך איך מן הל"ג שבבינ' נמשכו ג' אלפין שהם ג' פעמים ל"ג ועולים בגי' ק' עם הכולל ואמנם ק' אלו הם בחינתם שם אדנ"י עליון אשר כאן למעלה והם סוד מאת אדנים אשר הודעתיך במקום אחר עניינם שנרמזים בשם אדנ"י אשר הוא בגי' ס"ה ועם מספר ל"ד אותיות שיש במלוי מלויו הרי הם צ"ט כמנין ג' פעמים ל"ג ל"ג הנז' ועם כללותם הם ק' גם ידעת פירוש הפסוק ה' שמעה וכו' כי השמיעה היא באזן שהיא הבינה ולכן ראשי תיבות "שמעה "סלחה "הקשיבה הם שס"ה כמנין הנז' שהם ימות החמה ששרשם בבינה ולכן מתחילי' מבחי' השמיעה והם סוד הרס"ו עם הק' העולים שס"ו כנז"ל גם הודעתיך איך שם אדנ"י יש במקו' הזה ודע כי לסבה הנז' עיקר אמירת פסוק זה של אדנ"י שמעה וגו' הוא ביום הכפורי' אשר רומז אל בינה עילאה כנודע גם בזה תבין מה שכתבנו בדרוש יום הכפורי' בענין ה' עינויי' שבו שכלם בחינת קולות שבהם נזונים ז"א ונוקביה ביו"כ ואינם נזוני' מסוד אכילה ושתיה ותבין איך כל בחי' הבינה הם קולות הנשמעים לאזן. גם בזה תבין כי התבונ' היא אות ה' אחרונה של

הבינה וזהו סוד מה שאמרו בספר התיקוני' מלכות נפש תבונה והענין הוא כי התבונה היא בחי' המלכות הנקראת נפש של הבינה גם בזה תבין מה שאמרו באדרת האזינו כי תבונה איהי בן ובת מה שאין כן בבינה שאין בה רק אותיות בן י"ה אבל בת לא נרמזה בה והענין הוא כי בבינ' לבדה אין בה בחי' שם אדנ"י הנקרא מלכות ובת רק יש בה חשבון הוי"ה שהוא בחי' ב"ן אבל כאשר תחבר עם התבונה אז יהיה בהם בחי' הוי"ה ואדנות שהם בן ובת והוא במה שביארנו לעיל כי הל"ג חלקי' שבבינה כשיתחברו עם הנ"ח חלקים שבתבונה יעלו בגי' צ"א כמנין הוי"ה ואדנ"י שהם בן ובת גם תבין מן הדרו' הנז' ענין ש"ע נהורין שיש בפנים העליוני' הנקראי' תרין תפוחין והוא כי הנה נתבאר למעל' כי באזן העליונה יש בה ג' בחי' דס"ג שהם אלו האחת ה' עילאה עם נ"ח הרי ס"ג הב' ה' תתאה עם נ"ח הרי ס"ג הג' כללות' יחד הוא ס"ג אחד הרי ג' פעמים ס"ג באזן ימין ועל דרך זה ג' פעמים ס"ג באזן שמאל הרי ו' פעמים ס"ג והם בגי' שע"ח שהם ש"ע נהורין הנמשכי' אל הפנים תרין תפוחין קדישין והשמנה האחרים הם שמנה אותיות שיש בשני ההויו"ת שיש ברישא חוורא והם למעלה (בדפו"י ע"ד) בשני צדדי הראש ימין ושמאל הנמשכים אל הפנים הנזכ' גם תבין ענין ההוי"ה דמ"ה דמלוי אלפי"ן איך היא בחוטם כי שם הוא בחי' ז"א גם תבין כי חוט' בגי' ס"ג לרמוז אל ה' תתא' דתבונ' שהיא האזן שירד' ונתלבשה בחוט' ונעש' בחי' ס"ג כנז"ל. ותבין ג"כ ענין אז"ן שהוא בגי' נ"ח ונמשך עם ה' זו שירדה בחוטם ונעשת ס"ג כמנין חוט"ם:

חלק ד

הקדמה קטנה

דע כי מן הברורין של א"א ואו"א וז"א מהם נעשו ג' בחי' אל ז"א בסוד עיבור ויניקה ומוחין דגדלות כי בתחלה לוקח הבירורין תחתונים ואח"כ יותר גבוהים ואח"כ יותר גבוהי' וצריך עיון. עוד דע כי מג' ראשונו' דאימא נעשי' המוחין לז"א עוד דע כי הפרצופי' הם בסוד נשמה ורוח ונפש זה לזה ואדם קדמון הוא נפש וכו' עד כאן הגיעה הקדמה זאת:

חלק ה

הקדמ' אחת בטרם שנאצל עולם האצילו'

דע כי טרם שנאצל עולם האצילות נאצלו הי' ספיר' בבחי' עשר נקודות בלבד כלולות מבחי' עצמות וכלים כהדין קמצ' דלבושיה מיניה ואז היה קצת חילוק בין הג' ראשונות לז' תחתונות והוא כי הג' ראשונות היו יכולות לקבל האור והעצמות שלהם. אבל השבעה תחתונות לא היו יכולות לקבל האור שלה' לפי שהאור היורד מלמעלה היה שיעור מספיק לצורך פרצוף אחד שלם ואמנ' עתה שהיו נקודו' קטנות בלבד ולא היו

בבחי' פרצוף שלם לא היה בהם יכולת לקב' האור רב ההוא ולכן נשברו הכלים ההם כנודע ואמנם עם כ"ז בכל העשר נקודות היה בהם חסרון כמו שנבאר בדרך קצרה והענין הוא כי הנה אז קודם התקון לא היתה אהבה בין הי"ס אלא בחי' יראה בלבד והיהלכל ספירה וספירה שני מיני בחי' יראה כיצד הנה החכמ' היתה לה יראה מלעלות אל הכתר שהיא עליונה ממנה. גם יראה שנית מלירד למטה אל הבינה שהי' תחתונה ממדריגתה ועל ד"ז בכל הי"ס. גם היה בהם חסרון אחר והוא כי לא היה ביניהם אחדות ויחוד אמנם כלם היו נפרדים זו מזו ואפי' הששׁ קצוות היו נפרדות זו מזו עם היותם בחי' אחת הנקראת ז"א כנודע ואחר זמן התיקו' חזרו ונתייחדו. גם נמשכה אהבה ביניהם כמו שיתבאר ואל זה רמזו רז"ל באומרם כי בתחלה נברא העול' במדת הדין שהיא בחי' היראׁ שהית' להם כנז' ולא היה עומד שהוא ענין מיתת המלכים ושבירת הכלים כנז' עד ששתף עמו מדת רחמים שהוא זמן התקון אשר אז נמשך ביניהם אהבה ואחדות ונתייחדו הששׁ קצוות ונעשו פרצוף א' הנק' ז"א כמו שיתבאר. גם דע כי אז גם הבינה לא היתה יכולה לקבל אור החכמה אלא בהיות' פנים דחכמה כנגד אחור הבינה ולכן כאשר הבינה הולידה את ז' תחתונות הנקראי' ז' מלכים קדמאין דאדום לא הולידם אחד לאחד זא"ז אלא ביחד כלם ו' משמותם על האבן האחת שהם הששׁ קצוות עם השביעי' שהיא מלכות הנקראת אבן ולא היו בדרך ג' ראשונות שכל אחת מהם יצאה לעצמה נפרדת ולכן אלו הששׁ קצוות לא יכלו לקבל האור שלהם ואז כלי החסד נשבר ונתבטל תחלה ואח"כ הגבורה וכן כלם עד המלכות ונשברה גם היא וע"כ הוצרך התקון כי אחר שיתוקנו ויעשו בבחי' פרצוף אז יוכלו לקבל האור שלהם לפי שעל ידי הפרצוף מתמעט המשכת האור דרך צנורו' וכלי' רבים ומעברי' רבים והתחיל א"א להתקן בבחי' פרצוף ואז מספיר' הכתר נעשה פרצוף א"א כלול מתלת רישין כמבואר אצלינו ועוד יש בו י"ג תיקוני דיקנא ואח"כ מן החכמה נעשה פרצוף אבא ובו שמנה תקוני דיקנא בלבד וזהו "זקן "אהרן ראשי תיבות ז"א שהם בגי' ח' תקוני דיקנא דאבא הנקרא כהן גדול אהרן. ואח"כ מן הבינ' נתקן פרצוף אימא והיא אין לה זקן להיות' אשה נקבה והנה עתה אחר שנתקנו או"א חזרו להיות פב"פ. אח"כ הגיע זמן התקו' של ז"א וזה עניינו כי הנה אחר שנתקנו א"א ואו"א אז א"א אסף אליו הנה"י שלו והעלם למעלה בג' אמצעיות שבו ונתלבשו הנה"י שלו בתוך החג"ת שלו אחר עלותם שם. וטעם הדבר היה ממה שנתבא' כי הנה גרמת כל הקלקול ושבירת הכלים של ז"א שהם הו' קצוות הי' לסבת שהנה"י של ז"א הם דינין תקיפין והיו רוצים להתגבר על חג"ת שהם רחמי' והיו רוצים לעלות עד מקו' האמצעיים כדי להלבישם ולכלול אותם בתוכם ובהיות חג"ת שהם רחמים מתלבשים

תוך נה"י שהם דינים יתבטלו הרחמים ויתגברו הדיני' וזו הית' סבת בטול המלכים. ואני הכותב חיים ויטאל שמעתי טעם אחר כי להיות הנה"י יותר מגולות לכן היו מתגברות על האמצעיות וכמבואר זה שכתבתי על הפסו' ויהי בימי אמרפל מלך שנער וגו' ועיין שם. והנה לסבה זו הנזכר (בדפו"י דל"ג ע"א) אסף א"א הנה"י שלו למעל' ואדרב' הכניסן תוך חג"ת שלו ונתלבשו בתוכ' ועי"כ נתגברו הרחמי' על הדין ונתמתקו הדיני' ואז נתקן ז"א והי' שם בבחי' עיבו' ראשון והי' שם בסו' תלת כלילן בתל' ואח"כ יצאו ממותקי' נה"י דא"א לחוץ ונתפשטו במקומ' ואז גם ז"א נולד ויצא משם בבחי' ו"ק מתפשטי' וגם ממותקי' והרי נתבאר לך היטב מי גרם לז"א להיותו בימי העיבו' תלת כלילן בתלת שהי' בדמיון א"א ואח"כ כדמיון התפשטו' ו"ק דארי' נתפשטו גם ו"ק שלו ויצא לחוץ ונולד ממותק ומתוקן וזכור היטב זה ואמנ' בזמן הגדלות של ז"א אז נזדווגו או"א ואז אבא המשיך מן המוחין שלו טפה א' וברדת טפה זו במקום ו' קצותיו נתערב' עם הה' חסדי' המתפשטים מחסד שבו עד הוד שבו ולקחה משם עמה בחי' חסדים וכשירדה טפה זו עד היסוד דאבא לקחה משם בחי' כללות ה' חסדים אשר שם ונתחברו ונכללו הה' חסדים שלקחה ונעשו א' וכן עשו ברדתם במלכות דאב' ואז נתנה טפה זו באימא ואז גם אימא המשיכה טפה ממוחין שבה וברדתה מחסד עד הוד שבה לקחה מן הה' גבורות המתפשטו' שם בה וכן לקחה מכללותם ביסוד ומלכות דאימא ואח"כ נולדו אלו הטפו' ויצאו לחוץ ואח"כ נתלבשו תוך הנה"י דאב' והנה"י דאימ' ואח"כ חזרו ונכללו ונתלבשו הנה"י דאב' תוך הנה"י דאימ' ואז היסו' דאב' נתלבשת תוך היסוד דאימא ועי"כ נתחברו ונתערבו החסדי' וגבורו' יחד וזה סוד למה היסוד נקרא מערב והטעם הוא כי שם נתערבו יחד החסדי' וגבורו' ואח"כ כל בחי' אלו נתלבשו תוך רישא דז"א ונעשו לו שם בבחי' מוחין ואז נגמרו גדולתו כנודע ואמנם נמצא כי א"א אסף אליו כל הניצוצות שלו שהיו מעורבי' באותם ז' מלכים שמתו וחזרו ונתקנו ועד"ז או"א וז"א ונוק' דאצי' עשו כך ומה שלא נברר להיות בעולם האצי' הוברר אח"כ ונתקן בעולם הבריאה בה' פרצופין מדריגה אחר מדריגה ע"ד הנז' באצי'. ואח"כ עד"ז הוברר חלקי היצירה. ואח"כ חלקי העשיה והנשא' מכל זה אשר לא יכול להתברר וליתקן ירדו בסוף העשיה בעמקי הקליפו' ונשארו קצת ניצוצות קדושה מעורבו' בקליפות בהכרח וזהו סוד ענין עשר' הרוגי מלכות שנהרגו כדי שבזכותם יכלו להתברר לגמרי כמבואר אצלינו **ואחר** שנתבאר כל זה צריכים אנו לבאר לך ענין התפשטות פרצוף א"א בכל האצי' כלו ואיך נעשה נשמה לכלו ואיך הי' ספי' שבו נעשו מהם בחי' י' פרצו' שלימי'. כבר נתבאר בדרושי' שקדמו כי ג' ראשונות דא"א דאצי' נשארי' בסוד רישא מגולה בלי התלבשות

תוך זולתו ואמנם הבינה דאריך שהיא בחי' הגרון שלו ממנו נעשו ב' כתרים של או"א והחסד דאריך מתלב' בשאר קומת פרצוף אבא והגבורה דאריך מתלבשת בשאר קומת פרצוף אימא וזהו סוד אני בינה לי גבור' כי אימא יש לה הגבור' דאריך והנה החסד זה של אריך מתחלק ומתלבש בשני פרצופי' זה למטה מזה והם אבא עילא' וישראל סבא גם הגבורה דאריך מתלבשת בשני פרצופי' הנקראי' אימא עילאה ותבונה הרי הם ד' פרצו' אח"כ ת"ת דאריך מאיר בז"א ובנוק' ועם היות כי ז"א כלול גם הוא מן יעקב כנודע עכ"ז שניהם נקראים פרצוף א' וכן גם בנוק' כלולה משני פרצו' הנקראים לאה ורחל כנודע עכ"ז שתיהם נקראי' פרצוף א' והרי איך בחסד שני פרצופי' ובגבורה ב' פרצופי' ות"ת ב' פרצופים הרי ו' פרצופי' אח"כ אלו ב' פרצופים שבת"ת כנז' הם מתחלקי' לד' פרצופים כי נצח דאריך מתלבש בז"א הנק' ישראל. והוד דאריך מתלבש בלאה ויסוד דאריך מתלבש ביעקב ומלכות דאריך מתלבש' ברחל הרי ד' פרצופים אלו עם ו' הראשונים הרי הם י' פרצופים נעשים מן ז' תחתונות דא"א ודע כי המלכות של א"א לא היתה ניכרת בו כמבוא' אצלינו בביאור ריש אדרת האזינו כי ט' ספי' היו בא"א מן כתר שבו עד היסוד שבו לפי שהרישא עילאה היא בחי' ע"י ונשאר אריך בבחי' ט' ספי' בלבד אמנם מן אור התפשטות נה"י של ע"י בתוך א"א כמבואר אצלינו משם נעשת בחי' מלכות של א"א ונשלמו בו עשר ספי' ובזה תבין איך לעולם בחי' המלכו' גדולה ועליונה מן הזכר וזהו סוד פסוק אשת חיל עטרת בעלה:

חלק ו

דרוש גדול כשעלה ברצון המאצי' לברא העולם

ובו יתבאר סוד ז' הקפות. וסוד המיין נוקבין וסוד הי' הרוגי מלכות וסוד תקון המלכי' וסוד המסך שבין עול' לעול' **כשעלה** ברצון המאציל העליון לברוא העול' אשר סבת בריאתו היתה להטיב עם הנבראי' שרצה לברא לכשיכירו את גדולתו יתברך וע"י מעשיהם יזכו להיות מרכבה לו למעלה להתדבק בו יתברך ואמנ' אז התחיל והאציל נקודה אחת כלולה מעשר והעשר לא היו נראי' וניכרי' בה דרך משל האדם אשר הוא מורכב מד' יסודות ואין שום יסוד מהם ניכר באדם (בדפו"י ע"ב) כל יסוד מהם בפני עצמו וכן כאן הוא הנקודה הזאת בתחלת אצילותה כלולה מעשר ולא היו ניכרי' בה בפרטות ואמנ' נקודה זו נאצלה בשני בחינותיה שהם הכלי שבה עם החיות והעצמות והאור אשר בתוכה כהדין קמצא דלבושיה מיניה ועוד הי' בה אוה"מ מחוץ אל הכלי באופן שהיו בה בחי' כללו' י' אורות פנימי' וי' אורות מקיפי' וכבר הודעתיך כי אוה"מ הוא גדול מן אור הפנימי לפי שאור הפנימי מוגבל ומצומצ' בתוך הכלי מה שאין כן באוה"מ וזהו

סוד פסו' ודברתי אתך שם מבין ב' הכרובי' כי היה מצמצם שכינתו שם והנה זו הנקודה היא למעלה מן הכתר של הי"ס כי הי"ס שואבי' השפע והחיות שלהם מזו הנקודה כמו שיתבאר והענין הוא כי מן הנקודה הזאת נתפשטו עוד י' נקודות מן כתר עד מלכות על ד"ז כי מן היותר זך ומובחר שבנקודה הנז' נעשה ממנה בחי' נקודה הנקראת כתר ונתפשט עד למטה ושאר הט' נקודו' כלולו' בתוכה ומהיותר עליונה ומובחר מהנשאר בנקודה הנז"ל נתפשט למטה מן נקודת הכתר ונעשת חכמה והשמנה כלולות בתוכה ואח"כ הנקודות יחד ואח"כ המלכות והרי נשלמו י' נקודות וזו הבחינה נקרא עולם התהו ועולם הנקודי' כמו שיתבאר והנה באלו הי' נקודו' שהם בחי' כלים היה האור העליון נכנס בתוכם באופן זה כי הנה אור הא"ס היה מקיף אל הכתר ומן האור היוצא מן הכתר היה נחלק לשתי' וממנו נעשה או"מ ואור פנימי אל החכמה והמקיף שעל הכתר היה מקיף עליון על גבי מקיף של החכמה וכן בכל שאר הי' נקודות והענין הוא כי האור שהיה יכול כלי הכתר לקבלו היה נשאר בתוכו בסוד אור פנימי ושאר האור היה נשאר מבחוץ מקיף על הכתר וכן על ד"ז באור היוצא מן הכתר אל החכמה ומחכמה לבינה ומבינה אל הששׁ קצוות ביחד ומהששׁ קצות אל המלכות:

חלק ז

סוד השבעה הקפות

ובזה תבין סוד ז' הקפות שתמצא בכמה מקומות כי ענייני' הוא שהם כלם בסוד המלכות שיש בה כללות ז' הקפות האחת הוא כי מן ג' ראשונות שבכתר יוצא או"מ אל הז' התחתונות שבכתר עצמו השנית הוא כי מן ז' תחתונות שבכתר יוצא או"מ אל ג' ראשונות שבחכמה הג' הוא כי מן ג' ראשונות אל ז' תחתוניה הרביעית הוא מן ז' התחתונות החכמה אל ג' ראשונות הבינה הה' הוא מן שלשה ראשונות הבינה אל ז' תחתוניה הו' היא מז' תחתונית דבינה אל הששׁ קצוות הז' הוא מן הששׁ קצוות אל המלכות הרי ז' מקיפי' וכלם נכללי' במלכות ולכן ז' ההקפות רומזות במלכות ושמעתי מהר"ם מינץ בשם מורי ז"ל באופן אחר כי ז' מקיפי' הם אל המלכות ממטה למעלה האחד מקיף שלה הב' מקיף היסוד אח"כ מקיף ופנימי דחכמה ומקיף ופנימי של הכתר הרי ז' מקיפי' ע"כ **אמר** שמואל המעתיק נלע"ד כי טעו' קולמס יש כאן כי הרי אינם אלא ו' ולא ז' ואולי אשתמיט ליה מקיף הבינה (ומקיף היסוד) והוא כנגד הששׁ קצוות כנלע"ד :

חלק ח

סוד המסך שבין עולם לעולם

דע. כי בעולם האצילו' עצמו אין בו מסך כלל אבל בבריא' ומן הבריאה ולמטה אין האור בא שם אלא ע"י מסך גמור כי האור עובר דרך המסך ומאיר למטה ואמנ' באצילות עצמו עם היות שאין בו מסך אמנם יובדלו מדריגות חלקיו באופן אחר והוא כי הנה כתיב כי שמש ומגן ה' צבאות וכמו שאין יכולת לסבול אור השמש אם לא כאשר יתמעט ויכנס או דרך חלון צר או ע"י ריחוק מקום או ע"י מסך כן הוא באור הא"ס כי מבריאה ואילך א"א לסבלו אלא ע"י מסך ובאצילות עצמו לא יצטרך מסך אמנם יספיקו ב' ההמצאות האחרות כמו שנבאר וזה הוא כי כאשר אור הא"ס נכנס בכתר אין הכתר יכול לסבול אלא ע"י ריחוק מקום ומכתר לחכמה אין בו ריחוק רק בחי' חלון אלא שהוא חלון יותר צר וקטן מן הראשון להמעיט האור יותר גם מן בינה לשש קצוות אין בו ריחוק רק בחי' חלון אלא שהוא חלון צר וקטן יותר מן השני אמנם בשש קצוות עצמם להיותם כלם שוים כי כלם הם בחינה אחת לכן החלונות שבין זה לזה הם שוות ואח"כ מן היסוד אל המלכות בא האור דרך חלון קטן וצר יותר מכל החלונות הנז' דוגמת נקב קטן ואינו בחי' חלון גמור מה שאין כן בשש הקצוות שאין שינוי בין זה לזה כלל בשעור רחב או צרות חלונותיה' אבל השנוי אשר בהם הוא תלוי ברחוק או בקרוב בלבד:

חלק ט

סוד העשר נקודות הנז'

ונחזור לענין הי' נקודות הנז"ל דע כי כאשר נתפשטו אלו העשר נקודו' הנה הכתר שבהם היה בו יכולת לסבול האור בתוכו (בדפו"י ע"ג) אמנ' או"א היה שנוי ביניה' והוא כי נקוד' החכמה היתה פב"פ בהיותה מקבל' האור והיתה יכולה לקבלו אבל הבינ' לא היתה יכולה לקבל האור שלה מן החכמ' אלא בהיותה עמה אחו' באחו' וזהו סוד פסוק וחכם באחו' ישבחנה פירוש כי החכמה היא מאיר את הבינה ומשביחה בהיותה עמו אחו' באחו' וזהו סוד מה שאמרו בס"ה בהקדמת פ' בראשית ד"ב ע"ב בציור אות צ' שהם סוד או"א שהם י' ונ' הפוכים אחו' באחו' ואמנם כאשר הולידה הבינה את שש קצוות בתחלה הולידה את הדעת והוא הנרמז בשם בלע בן בעור ואח"כ נתבטל ונשב' הכלי כי לא יכול לקבל האור שלו ואח"כ יצא החסד וגם הוא לא יכול לקבל האור ונשבר וכן על ד"ז יצאו כל הז' תחתונות שהם סוד אלה המלכי' שנא' בהם וימלוך וימות כי בתחלה מלכו וכשלא היה בהם יכולת לסבול את האור ומתו ואע"פ שהחסד מת בתחלה לא מפני זה נמנע האור היורד מספירה לספירה לירד כי אחר שמת החסד היה האור מתפשט בגבורה וכן מזו לזו עד סוף הז' תחתונות לראו' איזה מהם תוכל לסובלו כי אדרבא כל מה שהוא רחוק מהא"ס יוכל לסבול האור כי הרחוק גורם לסבול כח האור כנודע ולכן

היה יורד האור אולי ימצא כלי שיכול לסבלו ואמנ' גם הכלי' האחרוני' נשברו כראשוני' לסבה אחר' והיא כי כל מה שהכלי הוא תחתון הוא קטן בכמותו יותר מן העליון ולכן לא היה גם בכלים התחתוני' יכולת לסבול האור ולכן נשברו גם הם והנה כשהגיע האור אל כלי היסוד נכנסו בו ב' אורות האחד הוא האור המיוחס לו והשני הוא האור המתייחס אל המלכות והאור שלו להיותו יותר גדול לא יכול לסבלו ונתבטל כשאר המלכי' אבל החלק של המלכות להיותו מועט מערכו יכול לסבלו ונשאר בו ולא נתבטל וזהו סוד פסוק כי כל הימים אשר בן ישי חי על האדמה וגו' גם זהו סוד שהיסוד נקר' חי והבן זה וכאשר אח"כ היסוד נתן למלכות חלק האור שלה אלו הי' נותנו לה דרך צנור וחלון צר כשאר הספי' מזו לזו לא היה כלי המלכות נשבר והיה בה כח לסבול אבל עתה שכלי היסוד נשבר והאור שיצא ממנו אל המלכות היה בגלוי רב לכן גם היא נשברה אבל לא לגמרי כמו הראשונות אלא נעשת פרצוף בזמן התקון כמו שיתבאר וטעם הדבר לפי שלא קבלה כל האור רק החלק שקבל היסוד לתתו לה וגם ע"י צנור:

חלק י

סוד המיין נוקבין

ונבאר עתה סוד המיין נוקבין הנז' אצלינו תמיד מה עניינם ובו יתבאר ענין שבירת הכלי' האלו דע כי ענין שבירת אלו הכלים הוא שהאורות חזרו להסתלק מן הכלי' ונתעלו למעלה למקומ' אבל עדיין קצת ניצוצי אור נשארו בתוכם בכלים ונפלו אלו הכלי' למטה בהיות' נשברי' וכשהגיע זמן התקון שלהם נברר האוכל מתוך הפסולת ועלה למעלה ועם כ"ז עדיין נשארו קצת ניצוצי קדושה בהם ומאלו המאנין תבירין היה שרש הקליפות הנקראי' סטרא אחרא והנה ע"י תפלות התחתוני' והמצות שהם מקיימי' בעוה"ז גורמי' להתברר אות' הניצוצו' שלא הובררו בזמן התקון הנז' שהוא בזמן האצילות עוד יש אופן שני והוא בעת פטירת הצדיקי' התחתוני' מן העוה"ז כי אז עולים נשמותיה' ועוברות דרך עולם העשיה ונוטלות ומבררות עמה' קצת ניצוצות הקדושה אשר בתוך קליפת עול' העשיה ומעלות אותם עמהם וכן בעברם דרך עולם היצירה ובעול' הבריאה מבררות קצת ניצוצות אשר בתוך הקליפות שבכל עול' מהם ועולו' עד עול' האצילו' ומחזירי' האורות ההם למקומ' ואלו האורות שמלקטי' ומבררי' ומעלי' הם בחי' מיין נוקבין הנז' בכל מקום שעולות ממטה למעלה:

חלק יא

סוד העשרה הרוגי מלכות

וזהו ג"כ סוד העשרה הרוגי מלכות שזה היה אחר החרבן אשר העונו' גברו מאד מאד ולכן גברו אז הקליפות ולא היה כח ללקט ניצוצות קדושה מן הקליפות והי' העול' מתמוטט ולכן אותם הצדיקים שמסרו עצמם על קדו' השם וגופם אל הקליפו' ליהרג ע"י ואז נשמותיה' יכלו לברר וללקט ניצוצות הקדושה שבתוך הקלי' והעלום בסוד מ"ן וזהו סוד מה שאמרו רז"ל על רבי עקיבא כך עלה במחשבה שנהרג ודע כי כמו שנתבאר שהז' תחתונו' שהם ז' מלכים הם אשר מלכו ואח"כ מתו ואח"כ חזרו ונתקנו ומהם מעלים מ"ן כך היה ג"כ בכלי' של חו"ב אלא שלא היתה שבירתם כשביר' הז' תחתונות והענין הוא כי כבר נתבאר שגם הבינה לא יכלה לקבל האור מן חכמה אלא בסוד אחו' באחו' ולכן אותה בחי' הכלי הראוי לקבל האור פב"פ נתבטל והכלי של הבינה נתמעט קצתו והוקטן ואותו החלק שנתבטל ירד גם הוא למטה ונפל וכן החכמה עצמה כיון שהבינה לא היתה יכולה לקבל האור שלה גם החכמה לא קבלה חלק הראוי להנתן לה אם היה פב"פ עם בינה (בדפו"י ע"ד) ובחי' זו גם היא ירדה ונפלה למטה וזהו סוד פסו' הצדיק אבד כי כאשר הצדיק שהוא היסוד משפי' במלכות נותנים לו חלקו וחלקה ג"כ לתתו לה וכאשר אינינו משפיע במלכות אין נותנים לו רק חלקו לבד וענין זה אינינו פוגם אליו בעצמו כי החסרון והפגם הזה הוא מחמת המלכו' שאינה יכולה לקבל וכן היה בחכמה עם בינה באופן שגם מן חכמה ירד בחי' אור שהיה ראוי הוא לקבלו יותר ממה שקבל וכן מן הבינה ירד חלק האור הנז' וב' בחי' אלו ירדו למטה ונפלו אל מקום שהיו שם ו' הנקודות אשר נעשה מהם אח"כ בחי' ז"א אחר התיקון כנודע ואל אלו הבחי' רמזו רז"ל במה שאמרו נובלות חכמה של מעלה תורה כי האור שנפל ונבל מן חכמה ממנו נעשה בחי' ז"א הנק' תורה כנודע והענין הוא כי אחר התקון כאשר ז"א עולה למעלה הוא מעלה עמו אותם האורות של או"א שנפלו במקומו הנקראי' נובלות כנז' והוא מעלה אותם לאו"א קצת קצת בכל פעם שהוא עולה וסוד הדבר היא כי נשמות הצדיקים הם מעלים מ"ן לצורך זווג ז"א ונוקבי' בשתי אופנים הא' הוא ע"י נפילת אפים בכל תפלה שהם מוסרים נפשם למיתה אז כנודע ועי"כ בזמן העלאת נפשם למעלה הם מעלים ניצוצי הקדושה שבתוך הקליפו' שבכל עולם מג' עולמות בי"ע אל רחל נוקב' דז"א. האופן הב' הוא בשעת פטירת' כי אז כשעולו' נשמת' למעלה גם הם מעלי' ניצוצי קדושה שבתוך הקליפות בסוד מ"ן אל נוק' דז"א ועי"כ מזדווגים ז"א ונוק' ומתקנים את הניצוצות ההם וכדוגמא זו ג"כ הוא בז"א ונוקביה כי כאשר הם עולים אל או"א בעת יחוד שמע ישראל כנודע אז מעלי' עמה' הנובלות של או"א ומעלי' אותם אל אימא בסוד מ"ן אליה ועי"כ גורמי' זווג או"א ומתקנים הנצוצות ההם שעלו קצת קצת בכל פעם וכך הדבר נמשך עד

שיכלו כל הנצוצות להתברר ולהתקן עד ימות המשיח כנוד' אצלינו והרי נתבאר ענין המלכים של ארץ אדום מה עניינם אשר כל זה רמזו רז"ל במ' באמרם כי קודם לכן היה הקב"ה בונה עולמות ומחריבן והבן זה:

חלק יב

דרוש ב' בתקון המלכים

ונבאר עתה איך היתה תיקון המלכים האלה הנה כאשר המאציל העליון ראה כי לסבת היות האור גדול לא יכלו לסבול ועי"כ נשברו לכך עלה ברצונו לתקן כל העולמות באופן שיהיה בהם כח לסבול האור ויתקיימו ויחיו ולא ימותו ואמנם התקון הוא ע"י התפשטות האור אשר אז יתרחקו הכלי' מאת מאציליה' ואז יהי' בהם יכול' לקבל האור הבא יותר ממוע' ומרוחק ולכן מן נקודות הכתר נעשה בה התפשטות גדול של פרצוף א' שלם ומה שהיתה נקודה זו בתחלה כלולה מי' ספי' בכח הוציאם עתה בפועל גלוי ונקרא פרצוף א"א ומנקוד' חכמה נעשה פרצוף ב' שלם מי' ספי' שבו ונקרא אבא ומנקוד' בינ' פרצוף ג' שלם ונקר' אימא ומן הו' נקודות הנשברים נעשה פרצוף א' ונקרא ז"א ומן נקוד' העשירית נעשה פרצוף שלם הנקרא נוק' דז"א ואלו הה' פרצו' נרמזי' בשם ההוי"ה כי קוצו של יו"ד הוא פרצוף א"א והיו"ד עצמה אבא וה' ראשונה אימ' והוא"ו ז"א וה' תתאה נוק' דז"א. וא"ת והרי הכל גלוי לפני המאציל והי' לו מתחלה להאצילם בבחי' פרצופי' ולא בבחי' נקודות והתשובה היא כי כוונת המאציל העליון היתה להיות הבחירה נתונה ביד התחתוני' להיטב או להרע להיות להם שכר טוב או עונש בעמלם והנה שרש הטוב בא מן האור הגדול אשר בתוך המאנין העליונים ושרש הרע והקליפות באים מן המאנין תבירין כנז"ל ואם מתחלה נאצלו בבחי' פרצופין מתוקנים הכל הי' טוב לבדו בלי רע כלום ולא היתה לא בחירה ולא שכר ועונש אבל עתה שנבראו טו"ר בעולם יש שכר טוב לצדיקים אשר ע"י מעשיהם הטובים מעלי' נצוצי הקדושה הטובה מתוך הרע והקליפה כנז"ל ויש עונש אל הרשע אשר ע"י מעשיו מפיל ומוריד נצוצי האור אל הקליפה ובכן הקליפה עצמה היא הרצועה להכו' את הרשע ההוא בסוד ותמוגגנו ביד עונינו ועוד טעם ב' והוא כי עתה בהיות' בבחי' נקודה קטנה קודם התקון נמצאת נקודת המלכו' עומדת במקום שהוא עומד רישא דא"א אחר התקון בבחי' פרצוף מתפש' וכיון שקדם בחינה זו אז נמצא כי עתה אחר התקון יש כח במעשה התחתונים להחזיר להעלות את המלכו' למעלה במקו' שהיתה אז בתחלה קודם התקון. **ונבאר** עתה סדר תקון חמשה פרצופים הנז"ל הנה להרחיק האור שיבא ברחוק כי זהו עיקר סבת התקון כנז"ל הוצרך המאציל לעשות נקודת הכתר פרצו' א' שלם ומלבד זה תקן בא"א התפשטות יותר

מתפשט והוא כי עשה בו תלת רישין עילאין הנזכרי' בתחלת אדרת האזינו. הא' נקרא רישא דלא אתיידע והב' נקר' אין והג' נקרא מ"ס והנה תלת רישין אלו הם בחי' כח"ב שבא"א וכללות תלת רישין אלו נקראים עתיק' סתם. א"ש צ"ע במ"ש לעיל ד' שנראה שחולק ע"ז. (בדפו"י לד ע"א)

עוד יש בא"א ז' תחתונות שבו מחסד עד מלכו' שבו וכללות ז' תחתונו' אלו נקראי' ע"י בסוד ז' ימי בראשית ואלו הי' הם בחי' פנימיות של א"א

{**אמר** שמואל המעתיק כך מצאתי כתיב מכתיבת יד אבא מארי ז"ל ואולי הל' הזה הוא מ"ש באדר' האזינו בד' רס"ח א' וז"ל תלת רישן אתגלפו דא לגו מן דא ודא לעילא מן דא רישא חדא חכמת' סתימאה דאתכסי' ולאו מתפתחאן וחכמ' דאסתימא' ריש' לכל ריש' דשאר חכמות רישא עילאה עתיק' קדיש' סתימ' דכל סתימין ריש' לכל ריש' דלאו ריש' ולא ידע ולא אתיד' מה דהוי ברישא דא דלא אתדבק' בחכמת' ולא בסכלתנו וכו' עכ"ל האדרא נלע"ד:} שהוא הנשמה שבו והנה כשנתפשט א"א בבחי' פרצוף נתפש' תחלה בבחי' ז' תקונין בגלגלת' דיליה וסימנ' **ג"ט קר"ע פ"ת** שהם גלגלתא טלא דבדולחא קרומא דאוירא רעוא דרעוין. עמר נקי פקיחא דלא נאים. אשגחותא דתתא. ונזכרו בריש ספר' דצניעות' דף קע"ו ע"ב ובאדרת נשא:

עוד יש בו התפשטו' י"ג תיקוני דיקנא כאשר נתבארו במקומ' וכל אלו הז' והי"ג הם בבחי' ריש' דא"א ודע כי אלו הז' תקונים דגולגלת כנז"ל כאשר נתפשטו עתה בסוד התקון נתפשטו עד שעור המקו' אשר היו בתחלה הנקודו' הנקראים מאנין תבירין שהם הז' תחתונו' הנז"ל ואחר שנבאר תקון שאר הפרצו' נחזור לבאר ענין שעור התפשטות פרצוף א"א:

חלק יג

סוד תקון ב' הפרצופים של או"א

הנה אחר שנתקן פרצוף אריך אנפין נתקנו שני הפרצופי' של או"א אמנם אלו השני' אינ' כבחי' ב' הפרצופי' של ז"א ונוקביה כי יש שינוי ביניה' ונרמז באדרא זוטא בדר"צ ע"א כי או"א כחדא נפקין וכחד' שריין ולא מתפרשאן וז"ל האדרא אבל האי אימא לא אפסיק רעותא דתרווייהו לעלמין כחדא נפקין וכחדא שריין לא אפסיק דא מן דא ולא אסתלק דא מן דא וכו' והביאור הוא כי זו"ן יצאה נוקביה מאחור' מבין תרין חדוי ודרועוי מה שאין כך או"א כי כחדא נפקי ושניה' שוי' בקומת' וכנגד זה אמר כחדא נפקין עוד בז"א ונוקביה הם לזמנין אחו' באחו' אבל או"א תמיד הם פב"פ וכנגד זה אמר כחדא שריין. עוד ז"א ונוקביה אין זווגם תדיר כפי מעשה התחתוני' אבל או"א זווגם תדיר וכנגד זה

אמר לא מתפרשן וזה נרמז בס"ה בפ' ויקרא ד"ד ע"א על פסוק אכלו רעים דא או"א וכו' שתו ושכרו דודים דא ז"א ונוקבי' וכו' ולקמן נבאר כי ב' מיני זווגין יש באו"א האחד תדירי והב' פסיק לזמנין ונבאר עתה מקו' התפשטות פרצופי' או"א ואחזית' בא"א ואח"כ נבאר התפשטות פרצוף ז"א ונוקביה ואחזית' בא"א ובאחרונה נחזור לבאר התחלקות פרצוף או"א לכמה פרצופי' וכן התחלקות פרצופי ז"א ונוקבי' לכמה פרצופין. דע כי הזרוע ימין דא"א הנקרא חסד אשר יש בו ג' פרקין וחלק הגוף בצד ימין מן הגרון דאריך עד החז' דאריך שם הוא שעור קומת פרצוף אבא לגמרי וכנגדו בזרוע שמאל גבורה דאבא עם חלק הגוף בצד שמאל עד {**אמר** שמואל נלע"ד בבירור שנפל טעות קולמוס בלשון הזה בהעתק' יד מורי אבי ז"ל ולכן לא שלחתי בו יד ונלע"ד להגיהו כך ואי אית מר הכי איתמר וכנגדו בזרוע שמאלי הנק' גבור' אשר יש בו ג' פרקין וחלק הגוף בצד שמאל מן הגרון דאריך עד החזה של אריך שם הוא שעור קומת של פרצו' אימא לגמרי כלע"ד:} מקום החזה דאריך עד שם הוא שעור קומת פרצוף אימ' לגמרי וזה ענינו. דע כי הפרק העליון של הזרוע ימני דאריך שהו' הפר' אשר בו היד והאצבעות שם נעשו ג' ראשונות שהם חכמה בינ' דעת דאבא ואע"פ שהיד לכאורה היא פ' התחתון שבזרוע האמת הוא שאינ' אלא פ' עליון לפי שהיד נגבהת למעלה במקו' הראש כאשר מגביהים אותה כי זהו סוד נשיאות כפים של הכהנים כמו שאמר הכתוב וישא אהרן את ידיו וגו' ומפרק האמצעי נעשו חג"ת ג' אמצעיו' דאב' ופ' התחתון שהוא המחובר אל הגוף ונקרא מרפק נעשו נה"י ג' תחתונו' דאבא וכן על ד"ז נעשה כל פרצוף אימא מג' פרקין דזרוע שמאל של א"א ואמנ' מן הגרון של א"א נעשו ב' הכתרי' א' לאב' וא' לאימ' זה מימין וזה משמאל וזהו סוד קנה חכמ' קנה בינה כי מן הגרון של אריך שהוא כעין ציור קנה זוקף ממנה נעשה הכתרי' לחו"ב ונמצא כי מן הגרון דאריך עד חצי הת"ת שבו היו נשמה ופנימיות של ב' פרצופי או"א והוא מתלבש בתוכ' כנשמה בתוך הגוף ואמנ' מן חצי הת"ת דאריך עד סוף היסוד דאריך שם נתלבש תוך ז"א ונעשה אריך נשמה בתוך ז"א אמנ' העטרה של אריך נתלבשה בנוקבא דז"א ונעשת נשמה ופנימיות שלה ונמצא כפי זה שא"א הוא מתפשט ומתלבש בתוך כל עול' האצילות כלו והיא נשמה בכלו ואור הא"ס הוא מתפש' ומתלבש בתוך א"א ועל הא"ס נאמר ואתה מחיה את כלם כי הוא מחיה לכל העולמו' בהיותו מתלבש בתוכם ואמנ' אעפ"י שאמרנו שאריך מתלבש תוך זו"ן עוד יש התלבשו' אחר כי גם או"א מתלבשי' תוך זו"ן וכמו שיתבאר לקמן והבן והרי זה דרך כלל:

חלק יד

(בדפו"י ע"ב) **דרוש ג' בענין תקון זעיר ונוקביה**

ונבאר עתה ענין תקון זו"ן דרך פרטות הנה נתבאר כי אחר שנתקנו ב' פרצופי או"א נמצאו מלבישי' את א"א מהגרון שבו עד חצי הת"ת שבו ונמצאו אז כי חצי הת"ת והנה"י והעטרה של יסוד דא"א מגולי' בלי התלבשות בזולתו יען כי עדיין לא נתקנו זו"ן כדי שילבישוהו כנז' וזהו סוד מה שאמרו רז"ל כי המים התחתוני' נקראו מים בוכי' והענין הוא כי ג' ספי' נה"י דאריך נשארו מגולי' אחר פרצוף או"א והיו אור שלה' בגלוי ויותר מאיר מן הג' אמצעיות חג"ת להיותם מלובשי' כנז' והם הנקראי' מים העליוני' ואמנ' הם בוכים לפי שנתקנו העליוני' ונתלבשו באו"א אבל הג' תחתונות נה"י דאריך נשארו מגולי' כי הכלים הראשוני' נשברו ונתבטלו מליכנס האור בתוכם והיו רוצים להתלב' גם הם כמו העליוני' וע"כ היו בוכים וזהו סוד "ברוך "כבוד "יהוה "ממקומו ראשי תיבות בכים חסר וא"ו והנה רצה המאציל לתקן עתה גם את הנה"י דאריך וזה יתוקן ע"י תקון פרצוף זו"ן ע"ד פרצופי או"א המלבישי' לחג"ת דאריך ולזה הוצרך המאציל העליון שהנה"י דארי' יעלו למעל' ויוכללו למעל' בתוך חג"ת שלו באופן זה כי הנצח נכלל בתוך החסד וההוד בגבו' והיסו' וחצי התחתון של הת"ת המגול' בחצי העליון של הת"ת המכוס' והרי איך היו נכללי' תלת גו תל' והנה או"א המלבישי' את חג"ת דאריך עתה הם גם מלבישים גם את נה"י דאריך הנכללים תוך חג"ת ואז גם האורות שנסתלקו בעת שבירת הכלי' דזו"ן שהם ז' הנקודות התחתונו' והם הנק' מאנין תבירין הנה האורות שלה' שנסתלקו מאז בעת שבירת הכלי' עלו עתה גם הם בחג"ת דאריך ונמצאו עומדי' שם גם הם תלת גו תלת ע"ד הנז' בא"א והם בחג"ת ונה"י דאריך ובתוך או"א ג"כ ואז נתקנו האורות ההם ונעשו ב' פרצופי' הנקראים זו"ן והיתה אימא מעוברת בהם עד שילדה אותם כמו שיתבאר אבל צריך שתדע כי עדיין נשארו קצת ניצוצי אורו' למטה תוך המאנין תבירין להיותם שם בחי' חיות אל הקליפו' וכמו שנבאר לקמן מהו הבחי' אשר הוברר ונתקנו בזו"ן:

ונבאר בתחל' ענין ג' מציאיו' ז"א דרך כלל ואח"כ נחזור לבאר' דרך פרט דע כי ג' זמני' היו אל ז"א ונוק' הא' הוא זמן עיבור ראשון הב' הוא זמן היניק' הג' זמן ההגדל' של המוחין וזה נק' עיבו' ב' ואמנ' העיבו' בעצמו יש לו ג' זמני' הא' הוא עיבו' של ז' חדשי' הב' הוא עיבו' של ט' חדש' הג' הוא עיבו' של י"ב חדש וזה ביאור' הנה העיבו' של ז' חדשי' הי' לצורך א"א בעצמו כי הנה"י וחצי התחתון דת"ת דא"א הוצרכו להתלב' כנז"ל ולכן עלו ונכללו בחסד וגבור' וחצי ת"ת העליון דא"א והוצרך לזה ז"ח החדש הא' הוא כנג'

כללו' חצי התחתון דת"ת בחציו עצמו העליון ולהיו' שניה' מבחי' ומדריג' א' לא הוצרך ליכלל בכל הג' עליונו' כיון שחציו הוא מכלל העליונו' ולכן הספיק לכללו' זה חדש א' ואמנ' לנצח הוצרכו ג"ח לפי שהוא מדריג' בפ"ע ואינו דומה לשו' א' מהג' עליונו' כי כלו מן התחתוני' ולכן הוצרך ליכלל בכל הג' עליונות הרי הם חדש א' לת"ת וג' חדשי' לנצח וג' חדשים להוד הרי ז' חדשי' דעיבור לצורך כללות הנה"י בחג"ת דארי' לצורך עצמו וכללותו וזהו סוד מה שאמרו רז"ל כי משה נולד לז' חדשים לפי שמשה הוא בת"ת הזה דאריך שנכלל חציו בחציו והוצרך לו שבעה חדשים כנז' ואמנם יעקב אינו אלא מן היסוד של אריך אשר גם הוא עלה ונכלל בחצי עליון שבת"ת כנז"ל ונמצא שלא הספי' לו ליעקב עיבו' ז"ח כמו למשה וזהו סוד מ"ש בסה"ז בפ' בראשי' משה מלגאו יעקב מלבר כי משה מן הת"ת לגו ויעק' מן היסו' שהוא מלב' והרי איך לצורך כללות א"א מיניה וביה הספיק לו ז' חדשי' לעיבו' אבל לצורך ז"א הוצר' עיבור של ט' חדשים כי הנה נתוספו למענו ב' חדשים אחרי' עד"ז כי הנה עיבור הזה של ז"א היה בתוך אימא כנז"ל והנה הוא הי' בתחל' בחי' ו' נקודו' ובמעי אימא נכללו בסוד תלת גו תלת ע"ד שהיה בתוך א"א אמנם תלת גו תלת לז"א הוא באופן אחר והוא כי כל א' מן הג' תחתונות שבו הנקראי' נה"י נכללו מכל הג' עליונות הנקראים חג"ת כי הנצח נכלל מכל חג"ת וכן ההוד נכלל מכל החג"ת וכל היסוד נכלל מכל החג"ת והרי הם תשעה חדשים של עיבור ולצורך נוק' דז"א הוצרך עיבור של י"ב חדש והענין הוא כי הנה אחר ט"ח שהוצרכו לצורך ז"א כנז' נתוספו עוד שלשה חדשי' אחרי' לצורך נוק' שגם היא הוצרכה ליכלל בג' העליונו' חג"ת דז"א ע"ד שנכללו כל אחד מהנה"י בכל א' מן החג"ת והרי הם י"ב חדש וזהו סוד פסו' ואחר ילד' בת פי' כי אחר לידת הי"ב שבטים שהם כללות הו' קצוות ז"א כפולים ואח"כ נשתהת הנקבה הנקר' בת ג' חדשים אחרים ואח"כ נולדה הרי איך הכל היה עיבור א' הנקרא עיבור ראשון אלא שלתועלת צורך אריך בעצמו הספיקו לו ז' חדשים הראשוני' וז"א הוצרך לעמוד שם עוד ב' חדשים והם ט' לעצמו ונוק' נשתהת שם עוד ג' חדשים אחרי' והרי (בדפו"י ע"ג) הם י"ב לעצמה והכל היה עיבור א' והבן זה ואמנם דרך כלל נבאר פי' מלת עיבור אשר הוא באימא כנז"ל הנה עיבור הם אותיו' ע"ב רי"ו ע"ב מימינ' ורי"ו משמאלם והוא הוי"ה דיודי"ן דע"ב שהוא חסד אבא הוא בימין ורי"ו משמאל' גבורה אימא והיא אהי"ה דיודי"ן קס"א והוי"ה דההי"ן ב"ן הרי רי"ג גם אלהי"ם תחלקהו לג' חלוקות א"ל מימין הבינה ה' באמצע י"ם בשמאל והנה ג' חלוקו' אלו עם רי"ג הרי רי"ו ונודע כי ג' שמות הנז' אהי"ה והוי"ה דההה"ן ואלהים שלשת' הם באימא וכבר ידעת כי או"א בחו"ג דאריך וזהו ע"ב רי"ו שהוא עיבור:

ונבאר דרך פרט ענין עיבור הראשון של ז"א הנה כאשר עלו ג' תחתונות נה"י דארי' ונכללו בחג"ת שבו והנה או"א מלבישי' לחג"ת דארי' כנודע ואז עלו בחי' זו"ן להתקן שם כמו שנבא' וזה היה סבת תקונם כי הנה אז היסוד דארי' בהיותו נכלל תוך חציו העליון דת"ת דאריך כנז' הוצי' אור והבל מפי היסוד ואותו ההבל נחלק לב' חציו הימני נעשה מוחין לאבא וחציו השמאלי נעש' מוחין לאימ' ואחר שניתנו להם מוחין אלו מתעוררים שניהם להזדווג יחד כנודע כי אין זווג אלא לסבת המוחין ואמנם עדיין הזווג הזה לא היה בו העלאה מיין נוקבין כי אין מי שיעלה אותם עדיין כנז"ל מהות המיין נוקבין בתחלת הדרוש הזה אמנם היה בתורת חסד ונדבה כמו שאמר הכתוב אמרתי עולם חסד יבנה וזה ג"כ סוד מה שאמרו בס"ה במקומו' רבים ברמזם כד סליק ברעות' למברי עלמא וכו' ואמנם הזווג הזה הי' עליון כי הנה טרם שיזדווגו יש ג"כ בהם בחי' נשיקין כנודע ואמנם עוד יש קודם הזווג בחי' פיוס ודיבור שמפייס ואח"כ בועל כמאמר רז"ל אמנם הנשיקין שייכי באו"א והדבור הוא באבא בלבד וזהו ביאורו כי הנה בתחל' נושק אבא לאימא ואח"כ נושק' אימא לאבא והנה ע"י הנשיקה שמנש' אבא לאימ' מושך אבא בחי' הבל מפי אימ' וכשמנשק' אימא לאבא מושכת מפיו הבל ג"כ כנרג' זה בחוש הריאו' ונמצ' כי יש לאבא ב' נשיקין וב' הבלי' לפי שבכל נשיקה יש בה כללות אבא עם אימא ונמצא' כל נשיקה כפולה לב' בבחי' מה שנותן לחבירו ובבחי' מה שמקבל מחבירו וכן כל הבל נחלק לב' ועל ד"ז יש לאימא ב' נשיקין וב' הבלים אחרי' האמנם בחי' פיוס ודיבור אינו נמצא כי אם באיש שהוא מחוייב לפייס ואח"כ לבעול מה שאין כך באשה כי אדרבה קים לן התובע' בפה יוצאה בלא כתוב' והרי נמצאו כאן ב' נשיקין וב' הבלי' ודבור אחד הרי ה' והם סוד ה' מוצאות הפה והנה בזה תבין שמצאנו בדברי ס"ה שיש בחי' נשמה כפולה והם הנקראי' נשמה ונשמה לנשמה וכן מצאנו אומרי' אתדבקותא דרוחא ברוחא ואמנם לא מצאנו שיהיה בחי' נפש לנפש והענין יובן עם האמור כי כנגד הנשיקין שהם כפולי' מצדם נמשכי' ב' נשמות הנז' כי הנשמות מן הנשיקין הם באות וכן ב' הרוחין נמשכי' ובאי' מב' ההבלים שהם כפולים כנז' אמנם הנפש באה מן הדיבור כנודע כי נפש ודיבור הכל במלכות ולכן כיון שבדיבור אינו אלא אחד הנמשך מן אבא כנז"ל כך הנפש היא אחת ואינה כפולה: **ונחזור** לענין ראשון כי הנה כמו כן מב' הנשיקין שהיו כפולו' כנז"ל מהם נעשה חו"ג דז"א חסד מנשיק' אבא גבורה מנשיק' אימא ומבחי' כללות כפל הנשיקין שנכללו אבא באימא ואימא באבא כנז"ל מהם נעשה הת"ת דז"א כי כן הת"ת הוא כללות החו"ג והוא מכריע ביניהם כנודע ומב' ההבלי' נעשו נצח והוד דז"א נצח מהבל דאב' והוד מהבל דאימא ומבחי' כללו' ההבלי' הכפולי' מהבל

דאבא באימא ודאימ' באבא נעש' היסו' דז"א כי כן היסו' הוא כללו' הנצח והוד והוא מכריע ביניה' ומבחי' הדבור היחידי שהוא מאבא נעשת ונתהוות נוקבא דז"א וזהו סוד פסוק ה' בחכמה יסד ארץ כי ע"י דבור הנמשך מן חכמה שהוא אבא נתייסדה הנקב' הנקראת ארץ והרי נתבארו ענין השש קצוות של ז"א וגם נוק' מהיכן שרש' והויית' ואחר שנתבאר שרש והויית זו"ן ע"י א"א נבאר עתה איך הוברר ונתקן זו"ן דע כי כל נקוד' ונקודה מאותם הז' נקודות הנקראי' מאנין תבירין היתה כלולה מי"ס והנה כאשר נתקנו פרצופי א"א או"א כנז"ל הוברר הבחי' היותר זכות וצחות שבאורות ג' בחי' ראשונות שהם כח"ב שבכל נקוד' מהז' נקודות שבורות ומהם נעשו הפרצופי' של א"א ואו"א אריך מז' הכתרי' שבז' הנקודו' ואבא מז' החכמו' ואימ' מן הבינות ואמנ' עוד נשארו בחי' אורו' מהג' ראשונות הנז' שבכל נקודה מהז' נקודו' שלא יכלו להתברר כי היו יותר גסות ועבות מן האורו' שהוברר מהם לאריך ואו"א ועתה כאשר הגיע זמן עיבור ראשון דז"א ונכללו נה"י בחג"ת דאריך ונזדווגו או"א כנז' הנה אז עלו ג"כ האורות של ז' המאנין תבירין למעלה בגו אימא כנז' להתקן שם והנה מן האורות היותר עבי' אשר בג' ראשונות שבי"ס שבכל נקו' מהז' נקו' נתבררו עתה לצורך ז"א אע"פ שאינם ראויים לבחי' אריך ואו"א ראויים הם לז"א ואז הוברר מהם אוכל מתוך פסולת ומכל הג' ראשונות שבכל נקודה מהז' נקודו' כנז' מהם נעשת רישא דז"א כלולה בג' מוחין כח"ב שבו בהיותו בסוד עיבור במעי אימא ואעפ"י (בדפו"י ע"ד) שנתבא' אצלינו כי אז בזמן עיבור ראשון היה ז"א בבחי' תלת כלילן בתלת עם כ"ז נודע כי העובר בהיותו במעי אמו יש לו בחי' ראש אח"כ עוד נתבררו ד' בחי' אחרות של אורות חג"ת נצח שבכל נקודה מהז' נקודות השבורות והוברר מהם אורות היותר זכים וצחים שיכלו להתברר ע"ד שזכרנו בג' הראשונות כח"ב ומאלו נעשה גופא דז"א והנה נשארו עתה ג' בחי' התחתונו' של הוד יסוד מלכו' שבכל נקוד' מהז' נקודו' השבורו' שאלו לא הוברר כלל עתה בזמן העיבור להיותם תחתונות והקליפו' נאחזות בהם מאד ולכן לא יכלו להתברר עתה כלל ולא יתבררו עד זמן היניקה כמו שיתבאר:

חלק טו

דרוש ד' בזמן הלידה והיניקה

ונבאר עתה זמן הלידה והיניקה. הנה בהגיע זמן הליד' כתיב אשה כי תזריע וילדה זכר וגו' הפירוש יובן עם הנז"ל כי הנה ז"א שהוא הזכר נשתהא במעי אמו בסוד העיבור שעור שנתברר ז' בחי' הנז"ל אשר הם כח"ב חג"ת נצח שבכל נקודה מז' נקודו' השבורות אשר אלו הז' לבדם הם הוברר לגמרי אוכל מתוך פסולת ונשארו הסיגי' שהיו מעורבי'

בהם שהם ז' קליפות כנגדם ואלו הז' סיגים והקליפות נשארו בבחי' דם נדות טמא ויצאו ממקור האשה בזמן הלידה כי הם סיגים בלי קדושה ולכן כנגדם וטמאה ז' ימים כנגד ז' הקליפות שיצאו ממנה. ואם נקבה תלד שהוא אחר שנשתהתה נוקבא דז"א ג' חדשים אחרים לתשלום י"ב חדשי העיבור כנז"ל בסוד ואחר ילדה בת ואמנם הנקב' נעשת מבירור ז' בחי' המלכות שיש בז' הנקודו' השבורו' ומהפסול' שלהם יצאו עוד ז' קליפות נקבות אחרות כנגדם והנה הנקבה נולדת אחר הזכר כנז' ונמצא שנתחברו עתה ז' קליפות אחרות שהם הראשונו' של הזכר ועוד נתוספו ז' קליפות הנקבה לכן וטמאה שבועי' כנדתה. אח"ז הלידה מתחיל זמן היניקה ונודע כי האשה בהיותה מינקת הדם שבה עולה מן המקור אל השדים ומתהפך ונעשה חלב וממנו הולד יונק ונגדל וצריך שנבאר ג' בחי' הנז' שהם הדם והחלב והשדים הנה אותם ג' בחי' אחרונו' שהם הוד יסוד מל' שבכל נקודה מהז' נקודו' שלא יכלו להתברר כלל בזמן העיבור מרוב הסיגים הנאחזים בהם כנז' לכן כולם הם דינין קשין בבחי' דם אמנם אינינו דם נדה טמא לגמרי כי עדיין הקדושה מעורבת בתוכו כי לא הוברר ממנו כלל האוכל מתוך פסולת וע"כ לא יצא עם דם הלידה שהוא סגים גמורי' אמנ' נשאר בתוך האשה בלי בירור ואח"כ בהמשך זמן היניקה מתברר לאט לאט ע"ד שנתבררו שאר הבחי' בהמשך זמן העיבור ואז בזמן היניק' מתבררים ג' בחי' הנז' מעט מעט וכל האוכל מה שמתברר מתהפך ונעשה חלב טוב ויונק אותו הולד שהוא ז"א וע"י כך הולך וגדל ונשלם בשש קצוו' שבו:

ונבאר שעור זמן היניקה שהוא כ"ד חדשים כי הנה ההוד כלול מהז' עליונות ועמו הרי הם ח' וכן היסוד כלול מהז' עליונות ועמו שמנה וכן המלכות כלולה מכל הז' ועמה ח' סך שלשתם הם כ"ד חדשים ונמצא כי ע"י יניקת ז"א מאלו הג' תחתונות שהם הוד יסוד מל' נתפשטו התלת שהיו כלולו' בתלת שבו ונגלו כל הו' ונגדל עתה והיה בן שש קצוות גמורות. ואם תשאל והרי מתחלה היו ג' כלילן בתלת ואיך אמרנו שג' הספירות האלו נשארו בבחי' חלב בתוך אימא והתשובה היא כי כונתינו היתה לומר שלא הוברר עד זמן היניקה כי אז הדיני' שבהם נתמתקו והיו בחי' חלב להניק אותו וע"י יניקתו מהם נתגדלו הרגלים וג' אחרונו' שבו כי בתחלה היו רגליו וג' אחרונו' שבו חסירי הבירור ולא נגמר גדולם ולסבה זו היו כלולים בשלשה עליונות חג"ת כי אלו התחתונות לא ניכר בחינת' להיותם חסרי' וכאשר ינק מאותם בחי' הדיני' אשר היו בהם שהוברר אח"כ בזמן היניק' ע"י היניק' אז נשל' גדול רגליו והבן זה היט' כי אין כונתינו לומ' שכל הג"ס הנז' נשארו בתוך אימא רק בחי' הדינים המעורבי' בהם שה' בחי' דם אלו נשארו בתוכה ואח"כ נתמתקו ונהפכו לחלב לבן וינק ממנ' ויהיה דומה אל הולד הנולד שאע"פ שיש לו רגלים

אין בו כח להלוך בהם ולעמוד על רגליו מחמת חולשת' שלא נגמר גדול' וכאשר יונק מתחזקי' רגליו מחמת גדילת' עתה ע"י יניקת החלב והולך מעט מעט ומתחזק עד גמר זמן היניקה ואז נשלם חזוק רגליו והולך כחפצו כנרא' בחוש הראות והבן זה כי היותם מתפשטי' והולכים ויורדי' מן הג' חג"ת שהיו בתחלה כלולות בהם זהו בחי' הגדלתם כי מתפשטי' מלמעלה ויורדי' במקומ' עד אשר יגמרו כל התפשטות' ואז נגמר גדולם. ואם תשאל והרי אמרנו כי ההוד לבדו שהוא רגל שמאל לא הוברר אבל הנצח שהוא רגל ימין כבר הוברר בהיותו במעי אמו והרי אנו רואי' בעינינו כי הולד חלוש בב' הרגלים בהשואה אחת. והענין הוא במה שאמרו רז"ל בהדי הוצא לקי כרבא רמזו בזה כי הנו"ה תרי פלגי גופא אינון כנודע כי אחי' הם ולא יתפרדו וכיון שההוד לא הוברר (בדפו"י לה ע"א) מחמת הסיגים שבו גם מה שהוברר מן הנצח אינינו מתגלה עד שגם ההוד יתברר ע"י היניקה ולכן הוא חלש בשתי רגליו אף גם הימני אעפ"י שהוברר תחלה כי אינינו מתגל' עדיין כנזכר וענין:

החלב כבר אמרנו ממה נעשה האמנם ע"י אימא הוא שמתמתק ולכן סוד החלב רומז אל שם אהי"ה שבאימא כנודע והוא כי אהי"ה במלוי ההי"ן בהיותו פשוט ומלוי ומלוי המלוי הם חל"ב אותיות עם המלה עצמה ועם הכולל. וכבר הודעתיך כי בחי' זה השם של אהי"ה דההי"ן היא באימא בדעת בת"ת ויסוד שבה שהוא קו אמצעי ונמצא כי הנה הוא באמצע הדדין שבהם החלב. גם באופן אחר כי הנה האחורי' של אהי"ה פשוט הוא בגי' ד"ם ואם תסיר ממנו ארבע אותיות עצמם של אהי"ה ישארו בגי' חל"ב שהוא המלוי לבד וירמוז אל מה שביארנו לעיל כי החלב תחלתו דם ונהפך לחלב. וענין

הדדים שהם שדי אימא מקום החלב סודם הוא בסוד ויעבור ה' על פניו וכו' שביארנו במקומו כי ויעבו"ר אותיות ע"ב רי"ו שהוא ע"ב חסד מימין אימא רי"ו גבורה משמאלא יהו"ה באמצעית' וג' אלו הם באימא בחג"ת שלה כי היא המניקה לזעיר והנה ע"ב ורי"ו ויהו"ה הנזכ' הם בגי' שד"י שהם השדי' שלה. גם יש להם כינוי אחר ונקראי' דדים והוא בבחי' שם אלהי"ם שבאימא שמתחלק בסדר הזה בה א"ל בימינא. י"ם בשמאלא. ה' באמצעיתא ואם תחבר שם.א"ל עם ד"ד ימני יהי' אלדד ותחבר מ"י עם ד"ד שמאלי ויהיה מידד והם סוד אלדד ומידד מתנבאי' במחנה כמבואר אצלינו ואמנם אות ה' הנשארת משם אלהי"ם כנז' שהיא באמצעית' הוא החלב המתקבץ בב' הדדי' הנרמזים בא"ל ומ"י כנז' שהם בימין ובשמאל ולכן אות ה' היא באמצע א"ל ומ"י שבשם אלהי"ם לרמוז כי הוא בחי' החלב המתקבץ בשני הדדי' ימין ושמאל והוא באמצע וכפי זה צריכי' אנו לבאר איך באות ה' הזאת יש בה שני בחי' חלב כנגד שני מיני חלב הנמשכי' מן האמצע

אל שני הדדים שבימין ושמאל וזה עניינם החלב האח' הוא כך שנודע שאות ה' מצטיירת בשני ציורין או ד"ו או ד"י הם בגי' כ"ד גם בבחי' המלויי' שלה לבדם שהוא ביודי"ן או באלפי"ן או בההי"ן יהיו בגי' י"ו בזה האופן מן יודי"ן י' ומן מלוי אלפי"ן א' ומן מלוי ההי"ן ה' הם בגי' י"ו ונמצ' כי הציורי' והמלויי' שלה בגי' כ"ד וי"ו שהם חל"ב וכ"ז הוא בבחי' הציור והמלוי שלה כנז' בלתי מנין הה' בעצמה. החלב השני באופן זה כי הנה ג' המלויי' הנז' שהם ה"י ה"א ה"ה הם בגי' א"ל ועם ו' אותיותיהם הרי ל"ז ועם ג' בחי' אותיו' המלוי לבדם שהם יה"א הרי הכל בגי' חל"ב הרי נתבארו ב' מיני חל"ב הנמשכים מזו הה"א העומד' באמצע בין ב' הדדין של אי' ונמשכין ב' מיני חלב א' לדד ימין וא' לדד שמאל ודע כי בהיות אימא מינקת את הבנים אז נקראת א"ל שד"י על שם השדי' שבהם מניקה את בניה וכשמסתלקת מעל הבנים למעלה אחר גמר זמן יניקתם אז נקראת אל עליון גומל חסדים וכו' כנז' בברכת אבות והנה גימל מלשון ויגדל הילד ויגמל רוצה לו' גמר זמן יניקה. ועליון מורה על היותה מתעלת למעלה גם עליו"ן בגי' אחורי' דהוי"ה דס"ג שהם קס"ו וא"ל מורה על בחי' הפנים דהוי"ה דס"ג הנז' שהיא באימא כנודע והנה בהוי"ה ההיא יש בה ג' יודי"ן ואל"ף שהם שם ייא"י העולה בגי' א"ל כנז' ברעיא מהימנא בפ' פינחם והרי נתבאר אל עליון גומל וכו':

חלק טז

דרוש ה' בזמן העיבור הב' דמוחין .

ונבאר זמן השלישי של ז"א הנקר' עיבור שני דמוחין גם נקרא זמן הגדלות של ז"א ובו יתבאר מאמר מה הוא ענין אך בצלם יתהלך איש שהם בחי' המוחי' של ז"א דבזמן הגדלות ובו יתבאר מאמר הזוהר בכמה מקומות ובאדרא זוטא דאו"א ירתי תרין עיטרין לבניהו ובו יתבאר גם מאמר הזוהר בפ' אחרי מות בדס"ה ע"ב וז"ל בתר דינקא להו אתעברת מינייהו כי לכאורה הוא לשון זר ומתמיה כי איך יאמר שאחר היניקה של הבנים חזרה להכניסה בתוכה בבחי' עיבור ונודע כי היניקה אחר העיבור ולא קודם אמנם זה יובן במה שביארנו לעיל כי אחר העיבור הראשון היה זמן היניקה ואח"כ חזרו בסוד עיבור שני בסוד הגדלו' כמו שיתבאר ובראשונה נבאר חילוק זמן ז"א בג' זמנים אלו עם שכבר קדם ביאורם:

דע כי בהיותו בעיבור ראשון במעי אמו היה ז"א בבחי' תלת כלילן בתלת ולכן אז היה נרמז בסוד אות ו' זעירא שבתוך ה' ראשונה של ההוי"ה שהיא באימא כנודע ולכן היא בלא ראש ו' זעירא להורות ענין היותו אז תלת כלילן בתלת ואינה ו' גדולה וכשנולד ויצא לחוץ אז נרמז באות ו' שאחורי הה"א ראשונה כי זו היא אות בפני עצמה וגם כי

היא ו' רבתי עם ראש וראש הוא"ו הזו רומזת לכתר חכמה בינה רישא דז"א בזמן הקטנו' והיניקה כי עדיין אז האיברים שלו דקים וקטנים כקרני חגבים ולכן אינו נקרא רק בבחי' ו"ק לבד אמנם להיו' בו (בדפו"י ע"ב) גם רישא בזמן הקטנו' יש ראש אל וא"ו זו ושאר התפשטו' הוא"ו ירמוז אל ו"ק שבו עוד יש זמן הגדלות כי אז נקרא בשם הוי"ה גמורה הוא לבדו. ונבא' ענין העיבו' הזה הב' מה עניינו דע כי אחר זמן היניק' שהם הב' שני' הראשוני' אשר בהם נגמר ונשלם פרצופו של ו"ק חזר עוד ז"א להתעב' במעי אמו שנית כדי להנתן בו בחי' מוחין ואל תתמה אם אחר היניק' חזר להתעבר משא"כ בתחתוני' וכמו שהוכחנו מס' הזו' דקאמ' בתר דינקא להו אתעבר' מינייהו וביאור הדבר כי גם בתחתוני' הענין הזה הוא כך כמו שמצינו כי עם היות שכבר נוצרו בני האדם בעולם הזה נשמת' בכל לילה בפסוק בידך אפקיד רוחי עולות במלכו' העליונה ויושבות שם בסוד העיבור ונעשי' שם מ"ן אליה והיא מזדווגת עם ז"א וע"י כך נותני' בהם מוחין חדשים בכל לילה בסוד חדשים לבקרי' וגו' וכן על ד"ז אחר זמן היניקה דז"א ונוק' עולים נשמות זו"ן ושם עושים מ"ן אל אימא עילאה לזווגם עם אבא וע"י הזווג ההוא מולידים להם מוחין חדשים ונותנים אותם לזו"ן להגדיל'. ונבאר ענין המשכת אלו המוחין מהיכן שרש' הנה נתב' כי דיקנא דא"א יש ב' מזלות העליון תקונא תמינא' הנק' נוצר חסד והתחתון הוא תקון י"ג הנק' ונקה ואמנם אבא יונק שפעו ממזל עליון ואימא ממזל תחתון. ובתחלה בטש מזל עליון במזל תחתון והוא בחינת זווג נעלם מאד ומשם יוצאי' ה' חסדי' ממזל העליון וה' גבורות ממזל תחתון והחסדי' ניתני' לאבא והגבו' לאימא ומכח זה מזדווגי' או"א גם הם ואז אבא מוציא טיפה מן המוחין שבו ונקראת טיפה זו חכמה ואימא מוציא' מן המוחין שבה טיפה הנקראת בינה וגם אבא נותן באימא הה' חסדים שקבל ממזל העליון וגם אימ' נותנת הה' גבו' שקבל' מהמזל התחתון וכל אלו הד' בחי' מתערבות במעי אימא ועומדות שם בסוד עיבור ואל בחי' זו היא שרמזו בס' הזווה' כנז"ל דבתר דינק' להו אתעברת מינייהו ר"ל מן המוחין שלהם ולא מהם עצמם. ואח"כ הגיע זמן ליד' המוחין האלו ויולדת אותם אימ' עילאה וביוצאם לחוץ נעשי' ארבע' מוחין שהם חכמ' וחס' מצד אבא ובינה מצד אימא ואחר שנולדו הנה אימא עילא' מלבשת את ארבע מוחין אלו בתוך נה"י שלה באופן זה חכמה בנצח בינה בהוד חסדי' וגבו' ביסוד ואח"כ מרכנת ומשפל' עצמה למטה כדי שהנה"י שלה עם הד' מוחין שבתוכם יהיו בתוך ז"א בבחי' מוחין לפי שאין כח בז"א לקבל האורות הגדולי' האלו שהם המוחין שלו אם לא אחר שיתלבשו בנה"י דאימא וע"י יש בו כח לקבלם ולא יחזור להשבר כבתחלה בזמן ז' המלכי' כנודע והנה כשנכנסי' ומתלבשי' בתוכו הוא באופן זה כי הנצח דאימ' עם מוח

החכמ' אשר בתוכו נכנס תוך חכמ' דז"א וההוד דאימא במוח הבינ' נכנס תוך בינה דז"א והיסוד דאימא במוחין דחסדים וגבורות נכנס תוך הדעת דז"א ואמנם אחר שנכנסו בג' ראשונות דז"א אינם נשארים שם בלבד אבל הם מתפשטי' בכל ג' קוים שבו ימין ושמאל ואמצע בג' ראשונו' ובג' אמצעות ובג' תחתונות שבו שהם ט' ספי' שבו והרי עתה נקראו אלו המוחין צלם של ז"א והנה ג' אותיות הם על שם ג' בחינותיו ממטה למעל' כי הנה בתחלה כשנולדו אלו המוחין היו ד' מוחין כנז"ל וכל מוח כלול מי' הרי **מ**' דצלם בחי' ב' אחר התלבשם בג' תחתונות נה"י דאימ' כנז"ל הרי אות **ל**' דצלם בחי' ג' אחר שנתפשטו תוך ט' ספי' דז"א הרי **צ**' דצלם גם פי' ב' בענין צ' דצלם והוא כי עתה ע"י המוחין האלו נגדל זקן ז"א בט' תקונין כנז' בא"ר והרי זו צ' דצלם וסבת היות בזה הזקן ט' תקונין הוא כנגד ג' בחי' הנזכרים האחת בחי' הג' מוחין עצמ' הנקראי' חב"ד ואח"כ נתלבשו בג' נה"י דאימ' ואח"כ נתלבשו תוך ג' ראשונות בריש' דז"א הרי הם ט' בחי' ומכחם צמחו לו ט' תקוני דיקנ' תכף בסיום רישא דז"א קודם התפשט' בשאר הגוף והנה ד' מוחין אלו שחזרו לעשות ג' בלבד כנז"ל הם הנקראים בא"ז ורבא שהם חב"ד שבו עוד תמצא שם שקראו' חו"ב ותרין עיטרין דאחסינו או"א לברייהו ונבאר הענין כך הוא דע כי תרין עטרין דאחסינו או"א לז"א הם החסדי' והגבורות שנתלבשו ביסוד אימא ואח"כ נכנסו בריש' דז"א במוח הג' הנק' דעת דז"א וכונת הענין הוא כך כי הנה היסוד דאב' נקרא חסד על שם שהוא בימינא והיסוד דאימ' נק' גבור' על שם שהוא בשמאלא ולכן מה שיצ' מן ב' היסודות האלו נקראים חסדים וגבורות על שם המקום שמשם יוצאי' ודע כי ביסוד דאבא יש בו בחינ' העטרה כנודע וזהו סוד מצות מילה ומצות פריעה שהם היסוד והעטר' שבו גם זה עצמו יש ביסוד דאימ' ששם יש בה נקודה אחת הנקרא' נקודת ציון כנז' בסוף אדזו"ט ובזה תבין מה שתמצ' כתוב בספרינו זה הרבה פעמים מלכות דאבא ומלכות דאימ' כי הם בחי' עטרת היסוד דאב' או דאימ' גם דע כי היסוד והמלכות שבנקב' הם סוד החדר והפרוזדור שבאשה הנזכר בתלמוד ובזה נת' מה שזכרנו בשם האדרא בענין תרין עיטרין דאחסינו או"א לזו"ן כדי שיזדווגו יחד כי הם העטרות הנזכר' אשר משם יוצאים החסדים וגבורות הנז' ואלו החסדי' וגבורות נקראים תרין עטרין הנזכר (בדפו"י ע"ג) וזהו סוד פסו' צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו. ואם תשאל מאחר שהם תרין עיטרין חסדים וגבורו' היה לו לומר קרא בעטרות לשון רבים. ויש לתרץ התשו' היא במה שכתבנו לעיל כי בתחלה הם ד' מוחין בסוד מ' של צלם כי שם החסדי' וגבורות בלי לבוש ושם נחלקים לתרין עיטרין ואח"כ

כשנתלבשו תוך היסוד של אימא בסוד צ' של צלם נעשו חד עטרה כלולה משניה' ומוח אחד הוא ולכן כתיב בעטרה לשון יחיד:

חלק יז

דרוש ו' בכניסת המוחין ובהגדלת ז"א

ונבאר עתה איך ע"י כניסת מוחין דצלם הנז' הגדיל ז"א. הנה נת' כי בזמן היניקה היה ז"א בן ו"ק בלבד והיו איבריו קטני' ודקי' כקרני חגבים וע"י אלו המוחין המתלבשי' תוך הנה"י דאימ' ויורדי' ונכנסים תוך ז"א הוא נגדל כמו שיתב' וכניסה זו היא סוד צ' של צלם דע כי כל קצה מאלו הו"ק דז"א יש בו תלת פירקין וכמו כן הנה"י של אימא כל אחד משלשתם יש בו תלת פירקין והנה תרין פירקין עילאין של החסד דז"א עולים למעלה ברישא שלו ומתחבר עם פרק עליון של הנצח דאימ' ומשלשת' נעשה החכמה שבו מתלת פירקין וכן ב' פירקין עליונים דגבו' דז"א עולים בראש מצד שמאל ומתחברי' עם פרק העליון דהוד דאימ' ומשלשתם נעשת הבינה שבו מתלת פירקין וב' פירקין עילאין דת"ת דז"א עלו ונתחברו עם פרק העליון דיסוד דאימא ונעשה דעת דז"א מג' פירקין אח"כ עלה פרק העליון דנצח דז"א ונתחבר עם פרק תחתון דחסד שבו ועם פרק אמצעי דנצח דאימ' ונעשה חסד דז"א מג' פירקין ועלה פרק עליון דהוד דז"א ונתחבר עם פרק תחתון דגבו' שבו ועם פרק אמצעי דהוד ונעשה גבורה דז"א מתלת פירקין ועלה פרק עליון דיסוד דז"א ונתחבר עם פרק תחתון דת"ת שבו ועם פרק תחתון דיסוד דאימא ונעשה ת"ת דז"א מתלת פירקין והענין כי יסוד של אימא להיותה נקבה הוא קצר ואינו ארוך כיסוד הזכר אשר בו תלת פירקין אמנם יסוד הנקב' אין בו רק פרק א' והנה חצי העליון של הפ' הזה נתח' בדע' דז"א וחציו התחתון נתחבר למטה בת"ת דז"א אח"כ ירד פ' תחתון דנצח דאימ' ונתח' עם ב' פירקין תחתוני' דנצח דז"א ונעשה נצח דז"א מג' פירקין וכן ירד פ' תחתון דהוד דאימא ונתחבר עם ב' פירקין תחתו' דהוד דז"א ונעשה הוד דז"א מג' פירקין אמנם היסוד דז"א נשארו בו תרין פירקין תתאין שלו בלבד כי לא היה עוד פרק אחר ביסוד דאימא להתחבר עמהם לסבה הנז' והיה השינוי הזה ביסו' דז"א מכל השאר כי כל שאר הספי' שבו הם מב' פירקי' דידהו שנתחברו עם פרק א' דאימא משא"כ ביסוד שאין בו רק ב' פירקין שלו בלבד ולא נתחבר' בו בחי' אימא כלל וזהו סוד ויהי יוסף "יפה "תואר "ויפה "מראה ר"ת ית"ום כי יוסף שהוא היסוד דז"א נשאר יתום מן אמו שלא נתחבר' בו כלל כשאר הספי' ואמנם מחצי תחתון דת"ת דאימ' נעשה הכתר של ז"א כי מן הנה"י שלה נעשו כל ג' מוחין והגוף של ז"א שהם מחכמ' עד יסוד שבו. ואחר שביאר' הגדלתו דרך כללות צריך שנבאר סדר הגדלתו כי הנה בתחילה

ירד פרק התחתון דנצח דאימא בחכמה דז"א שהוא בחי' ב' פירקין עילאין דחסד שבו כנז' ואח"כ כאשר נכנס הפ' האמצעי דנצח דאימ' שם בחכמה דז"א יורד הפ' תחתון בחסד דז"א ונשאר האמצעי בחכמה ואח"כ חוזר ויורד התחתון בנצח דז"א והאמצעי בחסד והעליון בחכמ' ונמצאי' עתה ג' פירקי הנצ' דאימ' במקומ' האמיתי ועתה נשל' תקון והגדל' קו ימין דז"א וכן עד"ז היה כניסת ג' פירקי ההוד דאימא בקו שמאל דז"א וכן עד"ז היה כניסת ב' פירקי היסוד דאימא בקו אמצעי של ז"א והנה נת' חלוק ושנוי אחד שהיה בסוד דז"א והיה משונה משאר הי' ספירו' דז"א. עוד יש שנוי וחלוק אחר בין ג' אמצעיות הנקראי' חג"ת לשאר הספי' והוא כי החס' דז"א נכלל מהתחברו' ג' פירקין משונים ונפרדי' שהם פ' אמצעי דנצח דאימ' ופ' תחתון דחסד דז"א ופ' עליון דנצח דז"א ומג' הנפרדים האלו נעשה ספי' החסד ועד"ז בגבו' ועד"ז בת"ת משא"כ בכל הספי' כנז"ל ועם האמור יובן מה שאמרו בספר הזוהר בפרשת ויחי ד' רמ"א ע"ב וז"ל תו תריסר תלת קשרין דדרועא ימינא חסד חסדים תלת קשרין דדרועא שמאלא גבורת גבורות. תלת קשרין בירכא ימינא נצח נצחים תלת קשרין בירכא שמאלא הוד והודות הא תריסר וגופא קיימא עלייהו וכו' עכ"ל. ויובן עם הנז"ל כי הנה פרק עליון דנצח דאימא להיותו העליון שבו והיא בימין לכן נקרא חסד והנה הוא נתחבר עם תרין פירקין דחסד דז"א הנקראי' חסדי' ומשלשה אלו נעשה חכמה דז"א וכן על ד"ז פרק עליון דהוד דאימא שהוא שמאלי להיותו עליון נקרא גבורה ונתחבר עם ב' פרקי גבורות דז"א ונעשת בינה דז"א וזהו חסד חסדי' גבורה גבורות וע"ד זה יתבאר אומרו ונצח נצחים הוד והודו' שהם פירקין תתאין דנצח והוד דאימא המתחברים עם הנצחי' והודות דז"א להשלימם מה שא"כ בג' אמצעיים חג"ת שאינם ע"ד זה כי הם מתלת (בדפו"י ע"ד) פירקין נפרדים לגמרי ואמנם להיותם פירקין תתאין קראם נצח נצחי' והוד והודות ולא קראם חסדי' וגבורות ע"ד העליונים לסבה הנז' כי הם תתאין ואינם נקראי' בשם העליונ' ונמצא עתה סדר התפשטו' המוחין הנזכרי' היה כך כי תחלה נתקן חכמה דז"א ע"י פרק העליון דנצח דאימא ואח"כ נתקן בינה דז"א ע"ד הנז' ואח"כ הדעת ואח"כ החסד ואח"כ הגבורה ואח"כ הת"ת ואח"כ הנצח ואח"כ ההוד ואח"כ היסוד:

ונבאר פסו' מי מדד בשעלו מים שהו' נדרש על ההתפשטו' הנז' והוא כי הנה נמצא כי ז"א בכל ספי' וספי' שבו לקח שליש ספי' מן אימא ועל ידה הגדיל כנז' וזה היה בכל הי"ס שבו וזה אומרו וכל בשליש עפר הארץ כי זו"ן נקראו עפר בסוד הכל היה מן העפר ודרשו רז"ל אפי' גלגל חמה ושנים אלו נמדדו בשלישים וזה אומרו וכל בשליש ואגב ארחין נבאר שארית הפסוק ובתחלה נבאר החילוק הידוע שיש בין מדה לזרת

והוא כי מדה הוא הכלי שבו מודדין הלח שיש בו בית קבול לקבל את השמן או היין הנמדד בו אבל הזרת בו מודדין דבר הנמת' באורך ואין בו בית קבול ונמצא כי המדה אחר שמדדו בה פעם אחת שופכים ומערין השמן שבתוכו וחוזרים למלאת המדה הב' למדוד שאר המשקין מה שא"כ בזרת שאין בו בית קבול ואין צורך לזרוק ממנו שום דבר וזה ביאור הכתוב מ"י שהיא אימא עילאה שיש בה נ' שערי בינה כמנין מ"י הנה הוא מדד בשעלו את המים הם ב' בחי' מיין עילאין ותתאין שהם זו"ן והפריש והבדילם זה מזה בסוד ויבדל בין המים אשר מעל לרקיע וכו' והבדלה זו נעשת ע"י מדידת המדה שאחר שימלאה פעם אחת מיין עילאין לצורך ז"א זרק מה שבתוכה ונתנו לז"א וחזר שנית ומילא המידה ההיא מן מיין תתאין ליתן לנוק' ולפי שצריך להבדיל בין ז"א לנוק' כנז' לכן הזכי' לשון מדה שהיא הצריכ' להתמלאות ולהתחסר ולהתמלאת פעם אחרת כנזכר אמנם הזרת אינו רק לצורך ז"א לבדו הנקרא שמים וזה אומרו ושמי' בזרת תכן כי אימ' תכן ותקן פרצוף ז"א לבדו בזרת שהו' בחי' כלי שאינו צריך למלאתו ולהריקו ולמלאת כמו המדה הנז' יען כי כל תשמישו הוא לצורך ז"א לבדו כנז' וענין התכון הזה הוא שנתן קצבה ותחום וגבול בז"א ע"י הזרת ומדד בו ואמר ע"כ יהיה גבול החכמה שבו וע"כ יהיה גבול הבינה שבו וכן בכל הי"ס שבו ואמנם אחר שתקן בזרת את ז"א הנק' שמים תיכן אח"כ את הנקבה הקרויה עפר ארץ כנודע ואמנ' מקו' שעור קומתה הוא מן החזה שבו עד למטה כנז' באדרא רבה כי נוקבי' נפקת מאחו' חדוי ונודע כי מקום החזה הוא סוף שליש העליון של הת"ת דז"א וזה אומרו וכל בשליש עפר ארץ כי מדת מקו' יציאת הנקב' היתה בשליש הת"ת דז"א:

חלק יח

סוד המזוזה (**ש' המצות פ' ואתחנן**) ואגב אורחין נבאר סוד המזוזה. כי המזוזה היא נוקבה דז"א הנקראת אדנ"י בגי' מזוזה וצריך שיקבענה בשליש העליון של הפתח לרמוז כי היא הנקבה שיצאה בסוף שליש עליון דת"ת דז"א וזהו סוד פסוק והיה שדי בצריך שהוא שם שד"י הנכתב באחו' המזוזה וכחו להגן מן המזיקין שהם צרים ואויבים של האדם וכך הענין עצמו היה סבת יציאת הנקבה הנקראת מזוזה כנז' באחו' ז"א כדי שלא יתאחזו הקליפות באחור' שלהם כמבואר אצלינו זה הטעם בענין בריאת אדם וחוה בסוד אחו' באחו'. ובזה תבין למה סגולת שם שד"י הוא להגן ולהבריח את הקליפות. גם עם הנז"ל יתבאר סוד מה שאמרו רז"ל במזוזה עד שליש בעי רבי זירא שליש מלגו או מלבר וכו' והענין הוא כי כל הגדלת ז"א הוא בבחי' שליש בכל ספי' שבו כנז' ובזה שאמרנו יתבאר לך אם השליש שאמרו רז"ל הוא מלבר או מלגאו והבן זה:

א"ש ויטאל המעתיק שמעתי חדוש נאה בפסוק והיה שדי בצריך וירצה כי בסוף אותיו' מלת ציר יוצא שדי בזה האופן מצד"י תקח יו"ד מיו"ד תקח דל"ת מרי"ש תקח שי"ן הרי שד"י נרמז בסופי אותיות צי"ר והיינו דקאמר קרא והיה שד"י בצריך רוצה לומר בציר הבי"ת במקום המזוזה ורז"ל נתנו רמז לכתוב שד"י במזוזה באחור' מלת והי"ה והיינו דקאמר קרא והיה שד"י בצריך וגו':

אמר שמואל המעתיק בראותי כי הרב הגדול זלה"ה רצה לבאר סוד המזוזה בסו' הדרוש הנז' אמרתי אני אל לבי לסמוך אל הנז' דרו' אחד של ענין עץ הדעת טו"ר מה ענייני אעפ"י שאין מקומו כאן להיו' כי נרמז ג"כ בסוף הדרו' הזה סוד המזוזה פעם אחרת ואח"כ אחזור למקומי הראשון:

דרוש גדול

חלק א

דרוש גדול בענין עץ הדעת טוב ורע ואגב יתבאר ענין אחו' באחו' מה ענייננו וסוד המזוזה

וכבר הודעתיך כי התחלת קומת פרצו' רחל נוק' דז"א הוא באחורי החזה דז"א אשר עד שם הוא סיום היסו' דאימ' שבתוך ז"א והנה מן החס' המגולה בת"ת דז"א כי שם התחילו החסדי' להתגלו' ומשליש הח' אשר שם (בדפו"י לו ע"א) ממנו נעשה הכת' של נו"ק ומב' חסדים המגולי' שבנצ' והוד נעשו חו"ב שלה ומן הה' גבו' המתקבצות ביסוד דז"א נעשה הדעת שלה ואחר התקבץ הה' גבו' בדעת שבה אז יורדות ומתפשטו' בגופא מחסד שבה עד הוד שבה כדמיון הה' חסדי' המתפשטות בגופא דז"א והנה עץ הדע' טו"ר הוא בזו"ן ואמנם בז"א הוא ממקום סיום היסוד דאימא שהוא מן החז' ולמטה כי משם ולמטה מתגלים החסדי' בגילוי גדול ולכן אפשר אל החצוני' לינק ולהתאחז בחסדים ההם המגולי' ולכן משם ולמטה בז"א נקרא רע של עץ הדע' כי החסדי' הם בחי' הדעת דז"א כנוד' ואמנם בחי' החסדי' שבז"א מן החזה ולמעלה אשר הם מכוסים ביסוד דאימא נקראים טוב כי אין הקלי' הרעות יונקים מהם וסבת יניקת הקלי' משם הוא לפי שהחסדים שהם האורות שבז"א הם שם מתגלים בגלוי ומשם כיון שנפתחו הם בולטים ויוצאים אל האחו' שבו וכיון שיוצאים אל האחו' יש כח אל החיצוני' לינק משם משא"כ בהיות' מכוסים תוך היסוד דאימ' שאינם יכולי' לעבור ולצאת אל האחו' ואמנם אף במקום הגלוי אינם יכולים לינק מצד פנים דז"א כלל אלא מצד האחו' מן אורות של החסדי' הבולטי' ויוצאי' לצד האחו' וזכור זה היטב כי אין אל החיצוני' אחיזה אלא באורות החסדי' אשר נהפכי' יוצאים אל האחו' ולא כמאירים אל הפנים וכ"ז אינו

אלא במקום גלוי של החסדי' שהוא מן החזה ולמטה וצריך שנקדי' לך הקדמה אחת והיא כי נודע כי גם את זה לעומת זה עשה אלהים וכמו שיש זו"ן דקדושה כך יש זו"ן דקלי' והזכר יונק מן הזכר והנק' מן הנקב' לפי שהזכר של הקלי' הוא יותר דק וזך ועליון מן הנקב' שלו ולכן הוא יונק מז"א עצמו דקדוש' מן האחו' שבו כנז' ונוק' דקליפה יונקת מן האחו' של נוק' דקדושה ואמנם לא יעלה בדעתך שחס ושלום הקלי' של עולם האצי' שולטי' ועולים עד המקומות הנז' אך כונתינו לומר שהשפע שלהם נמשך להם מן המקומו' הנז' עד למטה במקום של הקלי' עצמם. עוד צריך שתדע כי אין המקומו' הנז' שוים כי הנה הז"א של הקלי' יונק מן מקום הרע של ז"א כנז' מן החזה שבו ולמטה אך הנקב' של הקלי' יונקת מן הרע של הקדוש' של הנוק' ממקום הטבור שלה ולמטה שהוא שליש האחרון של הת"ת שבה וטעם זה הוא במה שנבאר לך תחלה ענין מקום הטוב ומקום הרע של הז"א ענין מקום הטוב ומקום הרע של נוק' ונתחיל בז"א. דע כי אחיזת הקליפה בז"א הוא שני שלישי הת"ת התחתונים שהוא מקום המגולה כנז"ל אך לא בכלו רק במה שהוא כנגד הראש של הנקב' כי הנה אחורי הראש אינם שטוחים אלא עגולי' ואינם מתדבקים לגמרי באחורי הת"ת דז"א להיותם עגולים ובאותם ב' צדדי הראש מימין ומשמאל שהם נפרדים ואינם נדבקין היטב בת"ת דז"א ונשארי' בחי' ההם שבת"ת מגולי' בלתי מכוסין בראש הנקב' ושם אחיזת הקלי' גם נודע כי שארית גופא דנוק' אין כלו מתדב' באחו' גופא דז"א רק הגוף שלה בלבד אמנם זרועותיה וידיה ושוקיה ורגליה אינם מכוונו' עם הזרועות והשוקי' שלו להיות שיעור קומתו וקומתה בלתי שוים וכיון שאינם מכוונות א"א להם להתדבק ולכן הם נשארי' בלתי חבור ודבוק כלל עם אחו' ז"א וזהו סוד מה שביארו בס' הזו' ובס' התיקונין על פסו' וכנפיהם פרודות מלמעל' וגו' הנאמר ביחזקאל ואמרו שם דדכר ונוק' אינון מתפרשאן בדרועין ובידין ובשוקין וברגלין דא מן דא והנה באחורי ז"א באותן המקומו' שכנגד התפשטות זרועות ושוקין של הנקב' שאינם מתדבקות עמו שם ג"כ נאחזים החצוני' וכל אלו הבחי' הם נקראי' עץ הדעת רע בז"א על שם שהקלי' הנקראת רע נאחז' שם:

ונבאר עתה מלת טו"ר שבז"א מה ענינם הנה נת' כי הוי"ה דמ"ה דאלפי"ן היא בז"א העולה בגי' אד"ם. ואם תכה יו"ד פעמי' ה"א יעלה בגי' ק"ך אח"כ תכה ג"כ ה"א פעמי' וא"ו יעלה בגי' ע"ח אח"כ תכה כן וא"ו פעמים ה"א אחרונה יעלו בגי' ע"ח סך הכל בגי' רע"ו אותיו' ורע וזהו ועץ הדעת טוב ורע והענין הוא במה שהודעתיך כי כל בחי' הכאת האורות זה בזה היא בבחי' האחור' כי האורות מכים זה בזה וע"י הכאתם ופגישתם זה בזה מתנוצצי' ויוצאים מהם ניצוצו' אל צד האחור' ושם נעשים כמנין ורע להורות אחיזת

הקליפות בהם ומלת טוב הוא כך כבר הודעתיך כי המלוי לבדו של הוי"ה דאלפי"ן דמ"ה בגי' י"ט כמנין חוה שהיא נוקבא דאדם שיצאה ממלוי הוי"ה דמ"ה גם שני אותיות האחרונות שהם וא"ו ה"א עולים בגי' י"ט והטעם הוא לרמוז על חוה נוקביה ששעור קומתה הוא מן הת"ת דז"א ולמטה אשר שם בחי' ב' אותיות הנזכ' כי שתים הראשונות הם בראשו דז"א והנה אם תסיר שני אלפי"ן שבמלוי שני אותיות האחרונות הנזכרי' אשר כנגדם עומדת רחל שהיא חו"ה באחור' וכאשר אין שני אלפי"ן אלו שהם סוד שני אורות אינם יוצאים לצד האחור' אז נשאר בגי' טו"ב כיון שאינם יוצאים לצד האחור ואין הקליפות יונקים מהם והרי נתבאר מלת עץ הדעת טוב ורע בז"א עצמו וגם בשם ההוי"ה אשר בו ונבאר עתה בחי' טוב ורע שבנוקבא דז"א דקדושה אשר ממנה יונקת נוקבא דקליפה כנז"ל הנה הה' גבורות המתפשטות בחסד שבה עד הוד שבה (בדפו"י ע"ב) הם עץ הדעת טוב ורע אשר בנוק' כדוגמ' החמש חסדים שבזכ' שהם עץ הדע' שבו כנז"ל כי הדעת של הזכר עיקרם חסדים ושל הנקב' גבורו' והנה כמו שהחסדי' של הזכר היו קצתם מכוסי' תוך היסוד דאימא ושם נקרא טוב וקצתם מגולים ונקראי' רע כן הדבר בגבורו' הנקבה כי הנה תחלה היו מקובצות תוך היסוד של הזכר ובאחור' של היסוד דז"א שם הוא ממש קו אמצעי דעת ת"ת ויסוד דנוקבא כנודע והנה בהתנוצץ האורות ההם מן היסוד דדכור' אל הנוקבא יש בו שני בחי' גם כן כי הנה נתבאר שהיסוד דז"א מסתיים עד כנגד מקום הטבור של הנקבה העומדת עמו אחו' באחו' לפי שהיסוד הזכר הוא יותר ארוך ומתפשט מן היסוד של אימא כנודע ולכן הגבורות שבנקב' המתפשטות עד הטבור שבה הם עוברים דרך מסך כלי היסוד דז"א ומאירי' בה ונקראים אורות סתומים ומקו' זה הוא נקרא טוב ומשם ולמטה שהוא שליש תחתון דת"ת שבה וגם הנצ' והוד שבה הם אורו' מגולי' ונקראי' רע ונבאר עתה ג"כ מלת טוב ורע שבנקבה כדרך שנתבאר בזכר. הנה נודע כי ג' הגבורות המתפשטות בחג"ת של הנקבה כבר באו ממותקות מכאשר היו בתחלה עומדו' תוך היסוד דז"א ע"י ג' החסדי' המגולי' דת"ת נצ' והו' דז"א וב' גבורו' תחתונו' דנצ' והו' דנוק' לא נתמתקו ביסוד דז"א דרך ירידת אור ישר של החסדי' אכן עם כ"ז אח"כ ע"י חזרת עליית ב' החסדים באור חוזר ממטה למעלה בהיותם בתוך היסוד דז"א קבלו אלו ב' הגבורות קצת מיתוק ולא לגמרי ונמצא כי בהתנוצץ הגבור' בגופא דנוקבא ג"כ אותו הכח של המתוק של החסדי' שמתקו את הגבורות כנז' נתערבו יחד ונתפשטו בנקבה ונמצא עתה היות גבורות וקצת אור החסדי' מעורב' בגופא דנוק' והנה המתוק של ג' החסדי' הם ג' הויות שבהם י"ב אותיות ואמנ' הגבורו' המתמתקו' בבחי' אור ישר או אור חוזר הם ה' כנז"ל והנה י"ב וה' הם בגי' טו"ב

ואם תשאל מפני מה הגבורות נרמזו בדרך כלל והחסדי' נרמזו בדרך פרט בבחי' האותיו' שבכל הוי"ה שבהם. והתשובה היא לפי שעיקר הטוב הוא מן החסדי' הנקראי' טוב כנודע והם הממתקי' את הגבורו' ולכן נרמזו דרך פרט כי הם הממתקי' והמטיבי' את הגבורות אמנם הגבורות שהם מקבלות מתוק והטבת החסדי' די לנו כשנמנה אות' דרך כלל. הכלל העולה הוא כי בחי' החסדי' והגבורות שבנקבה שהם מבחי' המוחין דגדלות שהם בחי' שמות של הוי"ה כנוד' כל אלו נקראים טוב ואין אחיזה בהם אל הקליפות ואמנם יש בחי' ג' מוחין דז"א דקטנות שבבוא המוחין דגדלות בראש ז"א ירדו הם ירידה אחר ירידה עד שירדו ביסוד שבו כנודע והנה אלו המוחין הם ג' שמות של אלהים ואין מי שימתק' כמו שנתמתקו הגבורות של הגדלות כנז' ולכן הם דינים קשים ולכן יונקים החיצונים מהם ונקראי' רע והוא באופן זה כי הנה ג' אלהים הם בגי' רנ"ח ובכל אחד מהשלשה יש בו בפשוטו ובמלואו ח"י אותיות שהם ה' וי"ג כנודע ואם תצרף רנ"ח עם ח"י יעלו בגי' רע"ו שהם אותיות ור"ע:

חלק ב

סוד אחור באחור

ונחזור לבאר ענין אחו' באחו' הנה נתבאר מקום אחיז' הקליפו' בזו"ן והכל באחור שלהם והנה קודם שנברא אדם לא היה מי שיעבו' את האדמה העליונה והיה אפשר שהקליפו' ינקו משם להיות' האחור' מגולי' באות' המקומ' הנקרא' רע בזו"ן כנזכר לעיל ולתועלת תקון גדול בראם המאציל {א"ש סוד אחו' באחו' נתבאר ג"כ לקמן בשע' זה ד' וגם בש"ב ש' מאמרי רשב"י בפ' פקודי דף} אחו' באחו' מדובקי' יחד ועי"כ נתכסו האחו' של שניה' ואין החצונים יונקים משם ואם בבחי' פנים כבר נת' שאין שם אחיזה כלל אל החיצונים אף אם הם מגולים וכבר נתבאר למעלה כי אין החיצונים נאחזים ממש במקומות ההם ועם כ"ז נבא' קצת ענין אחיזת הקלי' במקומות הנז' מה עניינם דע כל בחי' האחו' שהם שמות של אלהי"ם שהם דינים ואמנם הם סוד ק"ך צירופים של שם אלהי"ם שהם דינים אשר התחלת' מן ז"א דאצי' עד סוף העשי' כמבואר אצלינו ושם אחר סיום אלו הק"ך צירופים שם עומדי' הקלי' הנקראים אלהי"ם אחרים ונמשכים משם בסוד כל העשיה והם נקראי' אלהים אחרי' בערך אלו הק"כ צירופים דאלקים שבקדו' שהם נק' אלהים חיים וגם להיותם באחו' כי אחרים לשון אחו' והנה קודם בריאת אדם היו זו"ן דבוקים אחו' באחו' ולא היו שם נאחזי' הקליפו' וכאשר נברא אדם אם עושים התחתוני' מצות ומע"ט עובדי' האדמ' העליונה ומסירי' הקוצים הם הקליפות מן הכרם העליון אבל אם יחטאו התחתוני' אז אותם הקליפות הנקראי' אלהים אחרים נכללים בשרשם שהם

הק"כ צירופים אלהי"ם שבקדושה כנז' העומדי' באחור' ויונקים מן הקדושה ע"י היותם נכללים בשרשם הנז' ולא שחס ושלו' הם עצמם נכנסים (בדפו"י ע"ג) לתוך הקדש וזהו סוד פ' ערו ערו עד היסוד בה כי הנה אלו הק"ך צירופי אלהים שרשם מן החמש גבורות שהם המ"ן שביסוד הנקבה והם סוד ה' אותיות אלהי"ם וכאשר הנקבה העליונה רוצה להעלות מ"ן לגבי דכורא אז כל האלהים הקדושי' נכללי' יחד זב"ז ביסוד שבה ואם חס ושלו' יש פגם במעש' התחתוני' גורמי' שגם הקליפו' הנקראי' אלהים אחרי' נאחזי' בק"ך צירופי' הנז' שהם שרשם ונכללים עמהם ואע"פ שאלו הקליפות אינם נכנסי' גם הם ביסוד הנקבה עם כ"ז ממקומ' יונקים דרך האלהים הקדושי' שרשם בהיותם נכללים בהם וזה אומרו ערו ערו עד היסוד בה כי כביכול עד שם מגיע פגם התחתוני' גם זהו סוד ושפחה כי תרש גבירתה אשר לסיבה הנזכרת כביכול הוא כאלו היסוד עליון דדכורא מזדווג עם השפחה שהיא קליפה בבחי' הנז'. גם זהו סוד פסוק אלהי' באו גוים בנחלתיך וכו' כי האלהי"ם אחרי' נאחז' באלהי' קדושי' ונכללי' בהם וע"י כך נכנסי' בהיכל הקדש העליון ולכן הזכיר שם אלהי' ולא שם הוי"ה וזכור זה כי כ"מ שנזכיר אחיזת הקליפות בקדושה אינה אלא על דרך הנז' בלבד לא שחס ושלום נכנסי' לתוך הקדש ואמנ' כאשר התחתוני' מעשיה' טובי' וגורמים התעוררות זווג עליון של זו"ן אז חוזרי' זו"ן פני' בפני' ואין אז פחד מהקליפות אפי' אם האחור' ישארו מגולי' כיון שמעשה התחתוני' נאים ועדיין צריך שנבאר איך הם נדבקים ממש אחו' באחו' בכותל אחד לשניהם והענין הוא כי האחורי' הם דינים ויוצאים ממנו ונעתקי' בה וע"י כך נמצאי' דבוקים יחד כדמיון הענף הנשאר דבוק באילן אשר ממנו נמשך ויצא ואמנם כפי זה כאשר חזרו להיות' פני' בפני' היה ראוי שיחזרו להדבק גם אז יחד מחמת החסדי' הנמשכי' ממנו וניתני' בה אבל הענין הוא כי כיון שזו"ן אין קומתם שוה אינם יכולי' להתדבק יחד בהיותם פני' בפני' כי אין איבריה' מכווני' זה עם זה והרי נתבאר טעם למה נבראו דבוקים אחו' באחו' לכשיצטרך אח"כ ענין הנסירה להפרידם וגם למה היו אחו' באחו' ולא פנים בפנים:

ועוד מצאתי כתוב בקונטריסי דרוש אחר קטן בענין זווג אחו' באחו' וזה לשונו ענין זווג אחו' באחו' הכתוב אצלינו במקומו' רבים ובודאי כי אין ענינו מתיישב על הדעת מה ענייננו והנה בדרושים הראשוני' ביארתי ענייננו ועי"ש והענין בקצור כבר נודע כי בעת הזווג כמו שהאדם מזריע טיפת מיין דכורין כן הנקבה מזרעת מ"ן ומעלה אותם לגבי מיין דכורין והנה אלו המ"ן הם עולי' ע"י נשמות התחתוני' ולכן כ"ז שישראל עושים מעש"ט הראויים שבסבת' יחזרו זו"ן פני' בפני' ויזדווגו ואז יש מ"ן ברחל נוק' דז"א ועל ידם היא מעלה אותם אבל כשאין מעשי' טובי' וזכיות בתחתוני' אין כח ברחל נוקבה

דז"א להעלות מ"ן ולכן היא צריכה אז להעלות היא וז"א למעלה עד או"א והיא לוקחת מ"ן דאימא בהלואה ואז מזדווגי' שניהם בהיותם שם למעלה באופן כי זווג זה כמעט אינו מיוחס על שמם אלא על שם או"א כי עד מקומם עלו וע"י מ"ן שלה' נזדווגו ואמנם אם היו רוצים להזדווג למטה במקומ' לא היו יכולי' כי לחסרון זכיות התחתוני' לא היו יכולי' לחזור פני' בפנים כי א"א להזדווג אלא פני' בפני' וכיון שאין יכולת בהם לחזור פני' בפני' בהיות' למטה אינם מזדווגי' שם ונמצא כי אע"פ שהאמת הוא שאין שום זווג אלא בהיות' פני' בפני' עם כ"ז כאשר א"א להם לעמוד במקומ' אלא אחו' באחו' ולכן עולי' למעלה כי שם יוכלו לחזור פני' בפני' ויוכלו להזדווג הנה הזווג ההוא נקר' זווגא של אחו' באחו': **אמר** שמואל המעתיק עד כאן מצאתי בדרוש ענין זווג אחו' באחו' וכתבתיו כאן סמוך אל הנז' אע"פ שהוא באופן אחר ובכן אחזור אל הדרוש הראשון בטעם:

חלק ג

מצות המזוזה

{**ובזה** נבא לטעם המזוזה הנה המזוזה נתנת בשליש עליון של הפתח ואמנם הפתח הזה הם האחוריים של הת"ת דז"א אשר אורות החסדים שבתוכו מתנוצצים ויוצאים מפתח היסוד דאימא המסתיים שם וחוזרים אל האחו' דת"ת דז"א ושם נוקבין ופותחים ויוצאים לחוץ ויכולים הקלי' ליינק משם וע"כ נצטוינו במצות המזוזה שהיא נוקב' דז"א העומדת שם בפתח ההוא שהם האחו' דת"ת דז"א ששם האורות נפתח י' ויוצאים כנז' ובהיות הנקבה שם אחו' באחו' היא סותמת הפתח ההוא ואין הקלי' נאחזת שם וזהו סוד המזוזה הניתנת בפתח להבריח המזיקים הם הקלי' הנק' מות בסוד מזוזת זז מות וניתנה בשליש העליון של הת"ת במקום המכוסה הנק' טוב כנז"ל וזהו סוד פ' והיה שדי בצריך פי' כי שם שדי הנכתב באחורי המזוזה הוא עומד שם להגן מפני הצרים והאויבים שהם הקלי' שלא ינקו:}

חלק ד

דרוש ז' בענין החסדים והגבורות הנז' איך הם מתפשטים

ונבאר עתה ענין החסדי' והגבורות הנז' לעיל איך הם מתפשטים כבר ידעת כי הם ה' חסדים וה' גבורות ואמנם הה' חסדים מתפשטים בה' ספי' שהם חג"ת נצח הוד דז"א וה' הגבורו' יורדות ביסוד (בדפו"י ע"ד) שבו ושם נתונים לפקדון לצורך בנין פרצוף נוק' כמו שית' לקמן וזהו סוד פסוק והי' האוכל לפקדון לארץ וענין החסדים נת' באומרו ובדעת חדרים ימלאו כי מהחסדי' שבדעת ימלאו הה' חדרים שבז"א והם חג"ת נצח הוד כנז"ל וזה חלוקם הנה הג' חסדי' נתפשטו בחג"ת דז"א אלא שהחסד שבת"ת השליש העליון

שבו מכוסה תוך יסוד אימ' כנודע וב' שלישיו התחתוני' מגולים אבל ב' החסדים שבשני הזרועות חסד וגבור' כלם מכוסי' לגמרי ואמנם ב' החסדי' התחתוני' שבתוך נצח והוד מגולי' לגמרי והרי נת' ג' שינוים שיש בחסדי' האלו בין חסד גבו' לת"ת ובין נצח והוד כי הב' העליוני' מכוסים לגמרי והב' התחתוני' מגולים לגמרי והאמצעי שלישו מכוסה וב' שלישיו התחתוני' מגולים וכבר נתב' הטעם למעל' לפי שהמלבוש של החסדי' הוא היסוד דאימ' והוא קצר מאד ואינו מגיע רק עד החזה דת"ת דז"א ואפי' עד שם לא הי' מגיע לולי שעתה היא רובצת על האפרוחי' ויורדת ומשפלת עצמה למטה נמצא כפי זה כי ב' חסדים ושליש הם מכוסים ושני חסדים וב' שלישים הם מגולי' ואמנם אור החסדי' המגולי' הוא כפלי' מאיר מן החסדים הסתומי' וכל שליש מן המגולים מספיק כשני שלישים מכוסים ולכן ב' שלישים תחתוני' של החסד שבת"ת דז"א המגולים הספיקו להכפיל אורם כי שליש הא' הספיק לשני שלישי הת"ת ושליש הא' הספיק להאיר באחו' ולתקן שם כתר רישא דנוק' מאחו' כנז"ל בשם אד"ר וכן מב' החסדי' המגולי' שבנצח והוד הספיקו חצים לצורך נצח והוד דז"א וחצים לתקן תרין מוחין חכמה ובינה דנוק' אח"כ ירדו הה' חסדים והה' גבורות ביסוד דז"א ושם נתקבצו כלם ומכח ההארה הגדולה המקובצת שם חזרו החסדי' לעלות ממטה למעלה מהוד עד חסד דז"א בסוד או"מ חוזר כי בתחלה ברדתם אור ישר ירדו מלובשי' בתוך יסוד דאימא בסוד אור פנימי ועתה יצאו מחוץ ליסוד דאימ' ממטה למעל' בסוד או"מ ואמנ' עתה אחר שגם ב' החסדי' ושליש שהיו מכוסי' בסוד אור פנימי נתגלו בסוד או"מ וכבר נתבאר כי אור המגולה מספיק כפלי' כמכוסה נמצא כי עתה גם ב' החסדים ושליש המכוסים שנתגלו נתוסף אורם כפלי' ולכן עתה חצי אורם מספיק למקומ' עצמם שהוא בשתי הזרועות ובשליש עליון דת"ת וחצי אורם העודף עולה למעלה בראש ז"א באופן זה כי הנה שליש הא' דחסד עלה בחכמה ושליש אחד שבגבורה עלה בבינה וחצי השליש של החסד הנשאר עם חצי השליש הנשאר מן הגבו' עלו שניה' בדעת ושם נתחברו נשאר חצי שליש הנכפל בת"ת וזה עלה אל הכתר דז"א כמו שיתב' והענין הוא כי הנה נת' לעיל כי מב' השלישי' המגולי' שבת"ת דז"א שליש הא' הספיק לעצמו והשליש הא' היה לכתר נוק' ואמנם צריך שתדע כי לא כך הוא אמנם השליש הא' הספיק לעצמו בת"ת והשליש האחר חציו היה לכתר נוק' וחציו לכתר ז"א עצמו ואדרבא לא נחלק בשיווי כי יותר מן החצי היה לכתר דז"א ופחות מן החצי היה לכתר נוקב' והנה עוד נשאר חצי השליש העליון הסתו' שבת"ת שעתה נכפל לאורו בסוד או"מ אור חוזר וזה ג"כ עלה לכתר דז"א כנז' ובכן היה שליש א' שלם לכתר שלו כמו שיש לכל א' מג' ראשונות שבו שהם המוחין

שבכל א' יש שליש א' שלם כנז' והרי נתבארו ענין החסדי' איך נתחלקו בז"א ועדיין צריך לדעת סבה למה הספיק שליש א' בלבד של חסד בכל מדה מן כחב"ד של ז"א ולשאר הספי' שלו הוצרכו שליש וחצי לכל ספי' מהם כנז"ל והענין הוא כי כל החסדי' וגבו' היו תחלה בדעת דז"א ואעפ"י שאח"כ ירדו ונתפשטו למטה עדיין שרשם נשאר למעלה תמיד בדעת דז"א והשרש הנשאר שם היא הארה גדולה ועצומה ולכן מכח אותה הארה הספיק להאיר בכל רישא דז"א ולא הוצרך רק שליש א' מהחסדי' התחתוני' להאיר בהם בכל א' מהם משא"כ בשאר ספי' הגוף דז"א ולכן הוצרך בהם שליש וחצי לכל ספי' מהם כי רחוקים המה מן ההארה שבדעת כנז' כי אינם שכיניה כמו שהם כח"ב שכינים אל הדעת להיותו מקומו ברישׁ' ואמנם צריכות חזרת אור חוזר בבחי' או"מ כנז' היה לפי כי בתחלה בירידת החסדי' מלמעלה למטה היו החסדי' מכוסים בנה"י דאימ' והיה ז"א מקבל אור או"א ע"י מסך נה"י שלהם והיה דומה כדמיון עולם הבריאה שמקבל הארתו מן האצי' ע"י מסך ועתה אשר החסדי' נתגלו מן החזה דז"א ולמטה לצורך עצמם לכן ג"כ היה לתועלת ז"א כי עתה חוזרי' לעלות בסוד או"מ נגלה אור חוזר ומקבל ז"א הארתם מן או"א פני' בפני' בגלוי גמור שלא ע"י מסך כלל כדמיון עול' האצילו' שמקבל האור שלא ע"י מסך כלל כנודע וזהו סוד יוצר אור ובורא חשך כי יוצר אור גלוי ובורא חשך להיותו דרך מסך והרי נתבאר הגדלת ז"א ע"י ו' קצוות שהיו בו וע"י נה"י וחצי ת"ת התחתון דאימ' גם נתבאר התפשטות והתחלקות אור החסדים וגבורות בו כנזכר:

חלק ה

דרוש ח' במספר השנים שבהם נגדל ז"א

ועתה נבאר מספר השני' שבה' נגדל ז"א כי כבר ידעת כי עד (בדפו"י ל"ז ע"א) תשלום י"ג שנים ויום אחד נקרא קטן אלא שיש בהמשך אלו השנים כמה מדריגות שהוזכרו בדברי רז"ל כמו שיתבאר והנה מלבד ב' שנים הראשוני' של זמן היניקה יש הדרגה אחרת והיא מה שאמרו רז"ל כי הפעוטות ממכר' ממכר ומקחם מקח במטלטלין בלבד בהיותו בן ו' שנים ויום אחד ובהיותו בן ט' שנים ויום אחד ביאתו ביאה ובהיותו בן י"ג שנה ויום אחד הוא גדול וזה ביאור המדריגו' הנזכ' הנה כשנכנסים המוחין הנז' המלובשים בת"ת ונה"י דאימא בתוך ז"א יורדים ונכנסים בתחלה בו' ספי' ראשונות שבו הנקר' כחב"ד חסד וגבורה הרי אלו הם ו' שנים ושליש עליון המכוסה דת"ת הוא ארבע חדשים שליש שנה הרי ו' שנים וד' חדשים בבחי' המכוסים. עוד ו' שנים וד' חדשים אחרים בסוד אור חוזר של החסדים מקיפים בו' ספי' ושליש הנז' עצמם הרי י"ג חדשי' פחות שליש בירידת' ובחזרת' והשליש הנשאר הוא מהשליש המכוסה בסוד או"מ החוזר והיום האחד היותר

מהי"ג שנים הוא מה שבין חצי ת"ת דאימא לגלגלת ז"א הרי י"ג שנים ויום אחד והנה הטעם אל הנז' שירדו אלו הפרקי' קוד' בו"ס ז"א מבפני' הוא כדי להגדיל ז"א והטעם למה ירדו החסדים מן הכתר היה מפני שמן הכתר היתה הטיפה והנה ענין ו' שנים ושליש ששהו החסדי' בדרך ירידה יובן כמו שאמרו רז"ל שיעקב אבינו לא נתברך עד שהיה בן ס"ג שנה כי ס"ג הוא סוד ו"ס ושלי' כל אחת כלולה מעשר הם ס"ג ואחריה' נגלו החסדים ונבקע היסוד דאימא ואז נתברך יעקב באורות ההם ולכן יעק"ב ויבק"ע אותיות שוות כי ע"י הבקיעה נתברך כנז' גם ענין ס"ג שני' הנזכ' הוא סוד מה שנתבאר אצלינו כי הוי"ה דמלוי ס"ג היא באימ' והענין הוא כי אימא מתפשטת ס"ג שנים עד החזה דז"א כי משם ואילך הם נגלים. **עוד** באופן אחר ענין מספר י"ג שנים ויום אחד זמן היניקה שתי שנים. כניסת ב' פירקין דנצח וב' פירקין תתאין דהוד דאימא בראש ז"א ד' שנים הרי הם ו' שנים ואז הגיע ז"א לעונת הפעוטות שהוא ו' שנים ועוד תוספת יום אחד שהוא התחלת כניסת עטרת היסוד דאימ' בדעת ז"א וכיון שכבר התחיל בו קצת הארת הדעת לכן מקחו מקח במטלטלין לבד שהם על שם הו' קצות המתטלטלין מדין לרחמים ומרחמי' לדין כפי מעשה התחתונים בעוה"ז ואח"כ נכנסי' ג' שלישים העליוני' דנה"י דאימ' בז"א והרי נשלמו בו ט' שנים ויום א' ולכן ביאתו ביאה כמו שאמרו רז"ל לפי שכבר כל בחי' הדעת שבו נגמר ונשל' והביאה בסו' הדעת כמו שאמר הכתו' וידע אדם עוד את חוה אשתו וכיוצא בזה אמנם עדיין אין ביאתו גמורה לכשתקבל הנקב' הריון ועיבור ממנו עד שיושלם לי"ג שנים ויום א' ואלו הם ד' שנים האחרים בסוד חזרת החסדים למעלה באור חוזר עליית שליש חסד בחכמ' ושליש בבינה וב' חצאי שליש בדעת ושליש העליון המכוסה של הת"ת שעלה בכתר הרי י"ג שנים והיום הא' הוא או אותו שבין חצי ת"ת דאימא עד גלגלת ז"א ומה שצריך לירד ממקומו עד שם הוא יום א' או הוא אותו המועט שעלה בכתר דז"א יותר ממחצי' השליש המגול' דת"ת דז"א כנז"ל כי הזכר לקח יותר מחציו והנקב' פחות מחציו והרי נשלמו י"ג שנים ויום א' והרי הוא גדול כאיש גמור לכל דבריו:

חלק ו

דרוש ט' בתקון נוקבא דז"א

ונבאר עתה תקון נוק' דז"א הנקראת רחל כבר הודעתיך כי א"א הוא נשמה לכל האצי' ומתפשט ומתלב' בכל פרצופי עולם האצי' והנה או"א הם מלבישים אותו מן הגרון עד חצי ת"ת שבו וזו"ן הם מלבישים אותו משם ולמטה ולכן נבאר עתה בחי' הנקבה וזמניה. הנה בזמן עיבור ראשון דז"א היה הז"א בסוד ג' כלילן בג' ואז היה בבחי' אות ו' שבתוך ה'

עילאה של ההוי"ה כנז"ל ואמנם נוק' קודם זמן העיבו' הזה הית' בבחי' נקודה א' כלול' מי' ועתה נגדל' והיתה כשעו' מדת היסו' של ז"א הנק' ישראל וכבר ידעת כי היסוד דז"א שעו' הוא רבעי' מדת הת"ת שבו כי לכך נק' רובע ישראל כמו שאמר הכתוב ומספר את רובע ישראל ואמנ' כמו כן המלכות שיעורה רביעית היסו' ועתה כשגדל ז"א בזמן עיבור ראשון נגדל היסו' שבו כמדת הת"ת שבו כמדתו הראשונה וגם המלכות נגדלה והיתה כמדה הראשונה של היסוד דז"א שהיה רביעית הת"ת הראשון והנה היתה אז נוק' בבחי' אותה נקודה קטנה שבסוף עוקץ אותה הו' שבתוך הה"א הנרמז בז"א והיא עומדת עמו בסוף עוקץ בבחי' אותה הנקראת פסיעה לבד כנודע אצלינו אח"כ בזמן היניקה נגדלה הנקבה והיתה כשעור מדת הת"ת דז"א ממש ואז היתה רמוזה בעוקץ אות ו' עצמה של ההוי"ה הנרמזה בז"א בזמן היניקה ונרמזה היא אז עמו בעוקץ הוא"ו זו ונקראת שם פסיעה לבר ע"ד הנז"ל. אח"כ בזמן העיבו' הב' הנקרא גדלות דז"א במוחין נגדלה אז גם נוק' והיתה בפרצוף גמור שלם כמוהו והיתה בבחי' אות ה' אחרונה של ההוי"ה. ונבאר עתת סדר הגדלת הנקב' הזו הנה כמו שביארנו ששעור קומת ז"א נעשת מחצי (בדפו"י ע"ב) תחתון דת"ת דאימא ומנה"י שלה כן ע"ד זה נעשת נוקבא דז"א מחצי תחתון דת"ת ומנה"י דז"א עצמו כמו שיתבאר והנה רישא דילה נפקת מאחורי' כנודע וכבר נתבא' למעלה כי רישא דנוק' שהוא הכת' שבה מבחי' הכלי שבו נעש' מחצי ת"ת התחתון של ז"א וכמו כן מבחי' שליש התחתון של החס' המתפשט בת"ת דז"א אשר הוא מגולה חציו היה לכתר שבו וחציו לכתר שבה בבחי' הפנימיות והאור ומג' פירקין עילאין שבנה"י של ז"א נעשו ג' מוחין שהם חב"ד שבה ומב' פירקין תתאין דנצח שלו נעשו חסד ונצח שבה ומב' פירקין תתאין דהוד שבו נעשו גבורה והוד קו שמאל שבה ומב' פירקין תתאין דיסו' שבו כנודע שלהיותו זכר יש בו ג' פירקין משא"כ ביסוד דאימ' כנז"ל והנה מב' אלו נעשו ת"ת ויסוד שבה קו האמצעי ואמנם פנימיות ואורות ב' מוחין חו"ב שבה נעשו מאותם החסדים המגולי' דנצח והוד דז"א המגולים שהוכפל אורם כנז"ל ופנימיות הדעת שבה היו אותם הה' גבורות שירדו ביסו' דז"א בבחי' פקדון כנז"ל ועתה נכנסו בדעת שבה ואח"כ נשאר שרשם שם והתפשטותם ירד למטה ונתפשטו מחסד עד ההוד שבה ואח"כ כלל' הה' גבורו' נתקבצו ביסו' שבה כדמיון התקבצו כללו' הה' חסדי' שנתקבצו ביסוד דז"א וכן עד"ז הי' כללות הה' גבו' ביסוד שבה והיו שם בחי' מ"ן שבה והרי נשלם גדלו' פרצופ':

חלק ז
סוד מצות המעשר

ובזה יתבא' לך סוד מצות המעש' כי הנה נוק' דז"א תחלתה הית' נקודה קטנה שהיא העשירית שלה אחר שנגדלה בבחי' פרצוף וזהו שיעור השרש שלה ואח"כ נתוספו בה ט' ספי' שבה מחדש ממה שקבל' מז"א כנז' כי יצאה אחו' ת"ת דז"א בבחי' נקודה כלולה מעשר ואח"כ נתפשטה נקודה זו בכל י' ספי' שבה וע"י מה שקבלה מז"א והית' פרצו' שלם מי' ספי' גמורות ונמצא כי כל נקודה עיקרה אינה רק נקודה אחת שהיא המעשר של פרצופה של אח"כ והיא סוד מצות המעשר:

חלק ח

סוד דינין דרכורא תקיפין ברישא ונייחין בסופא והנוקבא להפך

גם בזה תבין מה שאמרו בס' הזו' בפ' תצוה ד' קפ"ז ע"א כי דינין דדכו' תקיפין ברישא ונייחין בסופא והנוק' להפך והטעם הוא כי המוחין של הנקב' הנקר' רישא דידה נעשים מן החסדים המגולי' שלקחה מנצח והוד דז"א ולכן דינים דרישא דנוק' נייחין כי הם מתמתקי' ע"י החסדים משא"כ בסופא כי שם הוא התפשטו' הה' גבורות ודכורא להפך כי דינין דרישא תקיפין לפי שאין שם התפשטות חסדים רק מחסד שבו ולמטה כנז"ל ולכן אינון נייחין בסופא:

חלק ט

טעם למה היו דבוקים אחו' באחו' זו"ן

{**ועתה** צריך שנבאר טעם למה זו"ן היו דבוקי' אחו' באחו' בתחלה והוא לפי שהאחו' הם דינים וגבורות ויש בהם מקום אחיזה אל החיצונים ולכך נתדבקו האחו' כדי שלא יתאחזו החיצו' בהם וזהו סוד פ' השיב אחור ימינו מפני אויב: ואם תקשה א"כ היה מן הראוי שנוקבא תהיה שיעור קומתה בכל קומת ז"א כדי שלא יתאחזו החיצו' באחורי ז"א מחציו ולמעלה. ויש לתרץ התשובה היא כי אין אחיזת החיצונים אלא מחציו ולמטה כי שם החסדים מתגלים ויונקים משם וכבר שם יש בחי' נוקבא המכסה עליו וזהו טעם למה שם התחלת רישא דנוקבא:}

חלק י

סוד השבועות והנדרים וליל יוה"כ

(**ש**' **הגלגולים בסופו**) **ובזה** יתבאר לך ענין השבועו' והנדרים כי חומר בזה מה שאין בזה והענין הוא כי השבוע' היא כנשבע במלך עצמו שהיא המלכות הנקראת נוק' דז"א אבל הנדרים כנודר בחיי המלך שהיא אימא עילאה הנקראת חיי המלך בסוד תפלה של ראש הנקראת חיים כנודע ולכן ג"כ הנדרים חלים על דבר מצוה לפי שהנדר הוא באימא והיא גבוה מן המצוה משא"כ בשבועה ואמנם עונש השבוע' גדול מעונש הנדר

עם היותו יותר עליון והטעם הוא לפי שלמעלה במקו' האימ' אין שליטה ואחיזה אל החיצוני' כל כך משא"כ למטה בנוק' דז"א כי שם כתי' סביב רשעים יתהלכון והעובר על השבועה נותן אל החיצונים כח נמרץ להתאחז בה ולכן ענשה מרובה מן הנדר: **גם** זהו סוד מה שנהגו

{**א"ש** המעתי' הנה מצאתי ב' דרושי' קטני' בענין הנז' וראיתי להעתיק פה יען כי כאן הוא מקומם: **ענין המוחין דז"א** (עיי' עי' לזה בע"ח שער הצלם שכ"ו ספ"ב בהג"ה השמ"ש) איך נתלבשו בנה"י דאי' כך הוא כי היסוד דאב' נתלבש בנצח דאי' והיסו' דאימ' נתלבש בהוד שלה עצמה וב' המלכיו' שהם מלכות דאבא ומלכות דאימא שניהם נתלבשו במלכות של אימא ואחר כך נצח דאימא נעשית חכמה דז"א וההוד דאימא בינה דז"א ומלכות דאימא דעת דז"א וזהו סוד שי"ן של תפילין שלשה ראשי' הם נה"י דאימ' והשי"ן של ד' ראשים כנגד המוחין שבתוכם שהם יסוד ומלכו' דאבא ויסוד ומלכו' דאימא} הקדמונים ונז' בס' הזו' בר"מ פ' פינחס בענין התרת נדרי' בליל יוה"כ ואו' כל נדרי לפי שביה"כ אנו עולי' עד אימ' עילא' כנודע ויש לנו אז יכולת להתיר הנדרים אשר שם מקומם.

דרושי זעיר ונוקבא

חלק א

דרוש בהיות זו"ן בעיבור תוך אימא

בהיות זו"ן בעיבור תוך אימא היה ג' כלילן בג' בסוד ו' שבתו' ה"א עילאה שבהויה ושם היתה נוק' בסוד פסיעה לבר בסוף רגל הוא"ו וההיא ומכאן נתפשטו לז' כי הוא ו' והיא שביעית לו אחו' באחו' ואימא נתנה לו הנה"י שלה והם לו בחי' חב"ד שבו כי כן ראשי תיבות בינ"ה "בינה "יסוד "נצח "הוד וזה בסוד עיבור הנעשה באדם אחרי לידתו והמ"ב זרעין כפולין בפ' בראשי' הנק' מ"ב זווגין הם תוך בטן אימא בסו' העיבור הנז' והרי נה"י שבו הם חג"ת ונוק' שם כמה שחז' עתה להיות ת"ת והנה עתה הוא חסר נה"י ואז תבונ"ה שהיא אותיות ב"ן וב"ת וה' היא מתפשטת לעשות בו נה"י החסרים שבו וגם היא נעש' בחי' חב"ד בנוק' ואז ז"א נותן ג"כ לנוק' ו"ק שלו עצמו ואז היא נשלמת לי' ספי' ולכן היא נקראת אספקלריא דלא נהרא מגרמה כלום לפי שהכל ניתנו לה מזולתה כי הו"ק היו לה מן ז"א וג' המוחין מאימא:

חלק ב

דרוש קטן ב' על הנז"ל

כבר הודעתיך כי המוחין של ז"א הם כפולים שהם נה"י דאבא בתוך נה"י דאימא ושניהם תוך ז"א ואמנם שיעור התפשטות היסו' דאימא תוך ז"א הוא עד סיום שליש הראשון שבת"ת שבו ושיעור התפשטו' היסו' דאבא בתוכו הוא עד סוף כל היסוד דז"א ונמצא כי כל קו ימין וכל קו שמאל דז"א נעשו מנצח והוד של אימא ומנצח והוד דאבא אמנם קו האמצעי עד סיום שליש העליון דא"ת נעשה מיסוד דאבא ומיסוד דאימא אך משם והלאה שהם ב' שלישים התחתונים דת"ת וכל היסו' דז"א לא נעשו רק מיסו' דאבא בלבד והנה הה' חסדים שבדעת נתפשטו עד ההוד שבו והה' גבורו' שבדעת ירד' עד ההו' שבו ואח"כ נכללו חמישתם תוך היסו' שבו ומשם יצאו אל דעת דנוק' דז"א ושם נעשו כל הפרצו' בבחי' כל הכלים שלה ונידע כי המוח הנקרא בינה של נוק' נעשה בה מן ההוד של ז"א אשר שם הי' סיום התפשטות החסדים בז"א ומש' יצאו הגבורות אל הנקב' ולכן אמרו רז"ל ע"פ ויבן ה' אלו"ם את הצלע מלמד שנתן בינה יתירה באשה מבאיש והענין הוא במה שתדע כי ג' שינויים וחלוקים יש בין הדעת של ז"א אל הדעת דנוק' הא' הוא כי הדע' שלו יש בו ה' חסדים וה' גבו' וכל א' מהם הוא הוי"ה א' נמצאו י' הויו"ת הם בגי' קלק"ל אבל הדעת שלה אין בו רק ה' גבורו' בלבד שהם חמשה הויו"ת בגי' ק"ל וזהו סוד מה שאמרו רז"ל נשים דעתן קלה והנה הטע' למה הדעת שלו כלול מחסדים וגבו' שהם תרין עיטרין דידיה ודידה משא"כ בדעת שלה הטע' הוא כי הבן יורש את אביו ולא הבת ולכן הוא לוקח הכל בתחלה. ואם תקשה א"כ לא היה ראוי להיות בה דעת כלל כפי הטעם הנז'. ויש לתרץ התשו' היא כי אחר אשר נשאת לו ולקחה לו לאשה אז ניתן לה עיטרא דגבורה כי הבעל מחוייב לזון את אשתו וצריך שתדע כי הגבורו' נגם היותם יוצאים אל הנקב' כנז' עכ"ז השרש שלהם נשאר תמיד לעולם תוך היסו' של ז"א החלוק הב' הוא כי הדע' שלו נעשה מן המוח שלו הנקרא דעת בהיותו מלובש תוך היסו' דאימא וב' בחי' אלו נכנסים תוך הדעת שלו ממש ומקבל הארתה בהיו' מתלבשי' ממש בתוכו אבל הדעת של הנקבה אינו כך אמנם הארה בלב' הנמשכת מן היסוד דז"א העומ' כנגד הדעת שבה אחו' באחו' ועצמות האור נשאר תוך היסו' דז"א וההארה הנמשכת ממנו ובולטת ויוצאת לחוץ דרך מסך כלי היסוד ההוא היא סוד הדעת שלה החלוק הג' הוא כי הדעת שלו הנעשה מן היסו' של אימא שהוא רחב יש בו אור גדול אבל הדעת שלה נעש' מן היסו' דז"א שהוא זכר והוא צר מאד ואורו מועט והטע' הוא כי הנקב' בראה הקב"ה צרה מלמעל' ורחב' מלמט' כדי לקבל הולד בתוכה ולכן היסו' של אימא הוא רחב למטה משא"כ ביסו' של הזכר ואמנם התפשטו' שארית גוף הנקבה וזרעותיה ברוחב היה באופן זה כי הנה האור של היסו' דז"א עב מלמעלה ולכן ראש הנקב' היה צר

ואח"כ האור של יסוד בה ומשם התפשטו' גופה אח"כ בהתרחבות יותר ומשם הדיני' והדמים ומן הה' גבורות נמשכו ה' דמים טמאי' שבאשה שהם חמשה שמות אהי"ה שהם לבושים אל הה' הויו"ת הנקראי' ה' גבו' כנז' ואלו הה' אהי"ה הם בבחינת אחורי' פשוטים שכל א' מהם בגי' ד"ם ואלו הם חמשה דמים הנזכרים:

חלק ג

דרוש קטן על הגדלת נוקבא דז"א

ענין הגדלת נוק' דז"א בי"ב שנים ויום א' כנודע כי זה שיעור גדלו' הבת הנה קו ימין שבה שהם ג' ספי' נעשו בג' שנים וג' ספי' קו שמאל שבה בג' שנים וקו אמצעי בג' שני' הרי ט' שנים וענין ג' שנים ויום א' שאז ביאתה ביאה הג' הם כתר דעת ת"ת קו אמצעי שבה ויום א' הוא כנגד היסו' תשלום קו אמצעי אח"כ מאירים ג' אמצעיות בב' הקוים ימין ושמאל הם ג' שני' אחרים והרי נשלמו י"ב שנים ויום א': (בדפו"י ע"ד)

חלק ד

דרוש י' בצלם של ז"א מצד אבא

ועתה נבאר בחינה אחרת שיש אל ז"א והיא כי כמו שנתבאר למעל' שיש לז"א והיא בחי' צלם שהם המוחין שלו מבחי' אימא וב' אותיות ל"ם הם על ראשו ואות צ' נכנסת בתוכו כן עוד יש צלם שני מבחי' אבא על ראשו דז"א כדמיון הצל' דאימא והענין הוא כי יש חו"ב ותרין עיטרין חסדי' וגבורות הנקראי' דעת ומתלבשי' תוך נה"י דאבא ונעשה מהם צלם כדמיון צלם אימא ממש ואח"כ חוזרי' ומתלבשי' הנה"י דאבא תוך נה"י דאימא הנז"ל באופן זה כי חכמה דמצד אבא מתלבשת בנצח דאבא וחכמה דמצד אימא בהוד דאבא ועל ב' חכמות אלו כתיב חכמות בחוץ תרונ' ובינה דאבא בנצח דאימא ובינה דאימא בהוד דאימ' ועליה' כתיב כי לא עם בינות הוא וה' חסדי' דאבא וה' חסדי' דאימ' ביסוד דאבא ואלו החסדי' דאימא נקראי' שם גבורות דצלם דאבא וה' גבורות דאבא וה' גבורות דאימ' ביסוד דאימא ואלו הגבורות דאב' נקר' שם חסדי' דצלם דאימא והרי אלו ב' היסודות עם מה שבתוכם נקראים ב' דעות ועליה' כתיב כי אל דעות ה' והרי נמצא כי נתלבשו הנה"י דאב' תוך נה"י דאימא ואח"כ חוזרי' ונכנסי' כמו שהם ומתלבשין תוך ז"א ויש לו ב' צלמים אחד דאבא ואחד דאימא ונודע כי היסוד דאבא להיותו דכורא הוא יותר ארוך מיסו' אימ' נוק' ונמצא כי בהתלבש' זב"ז ושניהם מתלבשי' תוך ז"א כיון שיסוד דאימא אינו רק שעור שליש אחד נמצא שנשתרבב ויצא היסוד דאבא דרך פי היסוד דאימא ולחוץ תוך ז"א שני שלישים יותר והם מגולי' מכלי היסוד דאימא ושיעור התפשטות הוא עד פי היסו' דז"א עצמו ממש ונמצ' כי האור וההבל היוצא מפי היסוד

דז"א ולחוץ כלול מב' הבלי' הבל היוצא מפי היסוד דז"א והבל היוצא מפי היסוד דאבא וזהו סוד פ' הבל הבלי' אמר קהלת כי הוא הבל אח' היוצא מפי יסוד דז"א וכולל שני הבלים והנה מן האור הגדול של החסדים שבתוך יסוד אבא המתלבש תוך ת"ת דז"א בגלוי בלי מסך יסוד דאימ' הנז' בוקע האור ההיא ויצא האור חוץ דופני הבטן של ז"א מצד פניו והאור היוצא שם לחוץ ממנו נעשה פרצוף אחד הנעשה יעקב להיותו נעשה מהאור היוצא ע"י בקיעה כנז' בסוד אז יבקע כשחר אורך אותיו' יעקב וזהו סוד פסוק ויהי אך יצא יעקב וכו' כי ב' בקיעות ויציאות יש ליעקב האחד הוא האור שבתוך היסוד דאבא הבוקע היסוד עצמו של אבא ויוצא לחוץ בתוך חלל הבטן של ז"א הב' הוא שחוזר האור הנז' ובוקע פעם אחרת בדופן בטן ז"א ויוצא לחוץ מצד פניו דז"א ושם עומד יעקב אחוריו כלפי פניו דז"א מן החזה שבו ולמט' וכבר נת' כי על דרך זה יוצאת רחל נוקב' דז"א מצד אחור' ועומדת עמו אחו' באחו' מן החז' שבו ולמטה כי שם מסתיים יסוד אימא שבתוך ז"א ומשם יוצא האור שלו מגולה לאחו' ז"א וניתן לרחל ונודע כי ההוי"ה דמ"ה דמלוי אלפי"ן היא בז"א ואמנם אות האל"ף שבמלוי אות וא"ו של ההוי"ה הנז' מקומה הוא שם בשליש האמצעי דת"ת דז"א תחת מקום החזה שבו אשר שם נשלם יסוד דאימא ושם מתגלת א' זו והיא סוד שם אהי"ה אשר בבחי' אחוריו הפשוטי' עולה ד"ס בסוד שופך דם האדם באדם שהיא הוי"ה דמ"ה כנז' שעולה בגי' אד"ם כמבואר אצלינו וכבר הודעתיך כי שם אהי"ה שבקו אמצעי דאימ' הוא במלוי ההי"ן שהוא בגי' עם הכולל נק"ב והאור ההוא יוצא לחוץ תוך בטן ז"א ממש ונגלה מפי היסוד דאימא ולחוץ עוד פירוש ב' כי הנה זה האהי"ה דההי"ן שהו' בגי' נקב עם הכולל כנז' הוא חוזר עוד ונוקב באחו' ז"א ויוצא לרחל שהיא אות ה' תתאה של ההוי"ה כנודע ומתחבר אור השם הזה שעולה נקב עם ה' דרחל ואז נקראת נקבה האמנם יש חלוק אחד בין יעקב לרחל והיא כי רחל היוצאת מהארת יסוד דאימא כנז' ועומדת באחו' ז"א אין ביניהם רק כותל אחד משמש לשניהם לז"א ולרחל נוקביה וזהו הטע' שהוצרכו להנסר ולהחזירם פני' בפני' אמנם בין יעקב לז"א יש ב' כתלי' כותל אחד לכל אחד משניה' ולכן אין צריך לנסור אותם ואמנם טעם אל הנז' הוא לפי שהאור היוצא מיסוד דאבא כלו ליעקב ולכן יצא בפרצוף גמור ובכותל בפני עצמ' בלתינ מחובר עם ז"א אבל האור היוצא מיסו' דאימא אינו מאיר כלל ליעקב רק לזו"ן כי ז"א לוקח הה' חסדי' ונוקביה הה' גבורות ושניה' מיסוד דאימא ולכן נהיו שניהם מחוברי' בכותל א' בלבד אחו' באחו' ולכן הוצרך אח"כ להנסר. **ובזה** יתבאר לך מה שאמר הכתוב ואתם הדביקי' בה' אלהיכ' חיים כלכם היום וזה נאמר על הנכנסי' לא"י גם תבין מה ענין דור דיעה שיצאו ממצרי' ולמה נקראו

דור דיעה ולמה היה משה הרועה שלהם ולמה נתנה התורה להם ולמה ישבו במדבר מ' שנה ולא נכנסו לארץ ולמה משה לא מצא בהם נבונים כמו שאמרו ז"ל ויבחר משה אנשי חיל וגו' ואלו נבוני' לא אשכח אבל הענין הוא דע כי האו' של יסוד דאבא היוצא מחוץ לז"א נקרא יעקב אבל האור היוצא מיסוד דאבא בתוך חלל בטן ז"א הוא יותר מעולה ונק' משה וזהו סוד מה שאמרו בס"ה בפ' בראשי' יעקב (בדפו"י לח ע"א) מלבר משה מלגאו והנה ה' בחי' יש למשה בחי' אחת בדעת עצמו דז"א אשר שם מתלבש היסוד דאבא בחינ' שנית בשליש עליון המכוס' שבת"ת דז"א כי שם המקום מתרחב בין ב' הזרועות מה שאין כן למעל' בדעת ובחי' היסוד דאבא המתפשט במקו' הזה ע"ז אמר ויסתר משה פניו כי ירא מהביט אל האלהים כי שם מקום נסתר ומכוסה בחינה ג' כשהיסוד דאבא מתפשט בשליש אמצעי דת"ת אחר צאתו וגילוי מתוך יסוד דאימא ושם היתה נבואת משה רבינו ע"ה וזהו סוד מה שאמרו בזוהר כי נבואת משה מן הזכר ושאר הנביאי' מן הנקבה והענין הוא כי משה היה מתנבא מיסוד אבא שבתוך ז"א ושאר הנביאים מיסוד דאימא בהיותה תוך ז"א בחי' ד' כשהיסוד דאבא מתפשט תוך יסוד דז"א וזה נקרא שת בן אדם הראשון שהוא מכלל הגלגלי' של משה כנודע ולכן נקרא שת שהו' יסוד כמו כי השתו' יהרסון וזהו סוד וחשופי שת כי כשכורתי' הערלה מעל היסוד נגלה היסוד ונחשף אורו שהיה מכוסה. בחי' ה' היא ההבל היוצא מפי היסוד דאבא דרך פי היסוד של ז"א ולחוץ כנז"ל כי שניהם מתלבשי' זב"ז וזה נקר' הבל בן אד"הר וכמו שידע' סוד משה שהוא ראשי תיבות "משה "שת "הבל כי שלשתם בשרש אחד כנז' ובזה תבין מה שאמרו רז"ל כי הבל הציץ בשכינה ומת בחטא זה וביאורו כי הבל בקש לעקור את האור היוצא מהיסוד דאבא אל יעקב ולהמשיכו אל אחו' ז"א לנוק' הנקראת שכינה ונקרא' רחל וזהו אומרו הציץ בשכינה בסוד מציץ מן החרכים כי רצה להציץ ניצוצי האור היוצא ליעקב ולהמשיכו לשכינה והרי נתבאר ענין משה:

ונבאר ענין דור דעה מה עניינם דע כי הנה נתבאר כי יעקב הוא מהאור דיסוד אבא הבוקע לחוץ בצד פניו של ז"א והנה כדמיון מה שנתבאר לקמן שיש בחי' לאה שיוצאת באחו' הדעת של ז"א כן באחו' הדעת דיעקב יוצאת נקבה אחרת הנקראת ג"כ לאה אשת יעקב והם ג"כ בחי' דור דעה להיות' יוצאים מן הדעת של יעקב ולכן היה משה רועה של דור דעה כי הוא שורש לכל' כנז' כי הוא מלגאו ויעקב ודור דעה מלבר ולכן נתנה להם התורה כי התורה מיסוד של אבא הנבקע ויוצא לחוץ היא ולפי שהם מן המקום ההוא ומהבקיעה ההיא נמצאו לכן נתנה להם התורה. גם לכן ישבו מ' שנה במדבר כנגד ד' יודי"ן העולים מ' שהם בהוי"ה דע"ב דיודי"ן שבאב' כנודע גם לכן מצא משה בהם אנשי

חיל כי חי"ל בגי' מ"ח שהם ב' שלישי הת"ת המגולי' מהחזה ולמטה כי החסד אשר שם היא בגי' הוי"ה דע"ב דיודי"ן ושני שלישי ע"ב הם חי"ל אבל נבונים שהם מיסוד דבינה לא אשכח כי יסוד דאימ' אינו מאיר ביעק' ובדור דעה רק בזו"ן לבד גם לכן מתו במדבר ולא נכנסו לארץ לפי שא"י היא רחל נוקבא דז"א הנמשכת מיסוד אמא לכן נאמר ואתם הדביקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום פירוש כי בניהם הדור הנכנסים לארץ הם מבחי' זו"ן הנקראי' ה' אלהיכם רוצה לומר אלוה שלכם כי משם אתם יוצאים והנה הם דבוקים יחד אחו' באחו' בכותל אחד לשניהם כנז"ל ולכן אתם הדביקי' ג"כ שם חיים כלכם ונכנסים לארץ שהיא נוקבא דז"א להיותכם דביקי' בה' שהוא ז"א אבל דור המדבר ומשה היו מבחי' יסוד דאבא אשר מאורו יוצא יעקב ודור דעה שאינם דביקים בז"א בכותל אחד לשני' כנז"ל כיון שמשה שהוא השורש הפנימי שלהם מלגאו נסתלק גם הם נסתלקו ולא נכנסו לארץ. עוד שמעתי מזולתי בשם מורי ז"ל באופן אחר בענין דור דעה והוא כי האור היוצא לחוץ נקרא יעקב כנז"ל והרוש' של ההארה ההיא הנשארת באותו החלל הפנוי שיש בין גוף ז"א ובין גוף יעקב הוא הנקרא דור דעה:

חלק ה

דרוש י"א יבאר עוד בענין אבא ואימא וענין בינה ותבונה ויעקב ולאה ורחל וזולתם

ועתה נבאר ענין או"א וענין בינה ותבונה ואח"כ נחזור לבאר פרטים אחרים בז"א שהם יעקב ולאה ורחל וזולתם. דע כי אימא יש לה ג' בחי' האח' היא כשיש לה יחוד עם אבא ואז נקרא' בינה. השני' הוא כשעומדת לבדה ואין לה יחוד עם אבא ואז נקרא' תבונה. השלישי' הוא כשיורדת ומתפשטת בתוך ז"א וזו ג"כ נקראת תבונה ואמנם כשז"א עולה למעלה עליו נאמר ואיש תבונות ידלנה פירוש ואיש שהוא ז"א ידלה ויעלה את התבונה עמו למעלה כי כשהו' עולה גם היא עולה ואחר אשר עלה ז"א למעלה והעלה את בינה עמו מתייחדת הבינה עם אבא ואז הב' תבונות נקראים בינות לפי שעלו במדריגה עליונה הנקראת בינה וע"ז נאמר כי לא עם בינות הוא והנה נודע כי אבא הוא אות יו"ד של ההוי"ה ואם תמלאנה יש בה ג' אותיות שהם יו"ד ובתחלה תכה י' עם ו' שהם י' פעמים ו' ויעלו בגי' ס'. אח"כ תכה י' פעמים ד' יהיו בגי' מ' והענין הוא כי בהיות בינה מתייחדת עם אבא אז נקר' אות ם' להורות כי היא סתומה כי מקבלת כל האורות וסותמת אות' בתוכה ולכן תמצא כי אות ו' ראש שלה נטוי' כלפי הדל"ת לרמוז כי אבא משפי' (בדפו"י ע"ב) האורות באימא וכאשר אין בינה מתייחדת עם אבא להיותה רובצת על הבנים אז נקראת אות מ' ופירוש מ' רוצה לומר משפיע פירוש שמשפעת האור אל הבנים וזהו סוד ב' אותיות ס"מ של אפרסמון הנז' בס"ה ריש פרשת תרומה על ענין הבינה והנה ב'

אותיות ו"ד הנזכר בהיותם באבא שאז הם בסוד יו"ד של ההוי"ה אז אות ו' קודמת לאות ד' וכשהם בבינה שהם סוד ה' ראשונה של ההוי"ה אז קודמ' אות ד' לאות ו' כנודע כי ציור אות ה' הוא ד"ו כזה ה. עוד יש חלוק אחד והוא כי בהיות ו' זו באות יו"ד אז יש לה ראש והוא נטוי כלפי אות ד' ובהיותה באות ה' אין לה ראש כלל והרמז לזה הוא כי בהיותה בסוד אות יו"ד אז היא מתייחדת עם אבא ומזדווגת בו ולכן משפיע בה אבא בסוד ראש אות ו' הנטוי לנגדה ובהיותה בסוד אות ה' אין לה זווג עם אבא ואז אין ראש לאותה ו' לפי שהאורו' נשארי' למעלה באבא ואינו משפיע אותם לאימא והנה אותה הראש של ו' נשארה למעלה בבחי' צורת י' העומדת באחו' אות ה' כמו שנתבאר אצלינו במאמר ספ"ה בפ' ויקרא בענין צורת כתיבת שם ההוי"ה בסוד וחכם בבינה שהוא צורת נקודה אחת שיש דבוק באחו' אות ה' כזה ה' והנה זו הוא"ו של הה"א שהיא בלתי ראש היא מתפשטת בז"א עד היסוד בו ומשפעת בו וכבר הודעתיך כי כח"ב של נוקבא דז"א יצאו כנגד ג' פירקין עילאין דנה"י דז"א. גם ביארנו כי אות ו' זו של הה"א מתפשטת תוך ז"א עד היסוד בו נמצא כפי זה שאין אימא עילאה מתפשטת ומשפעת רק עד חב"ד דנוקבא דז"א בלבד ולא יותר למט' ודע כי כאשר אימ' מתייחדת עם אבא נקרא' נקב' כדמיון הנקבה המקבלת מן הזכר וכשרובצת על הבנים ומשפעת בהם אז נקראת זכר כי חזרה אימא בחי' זכר המשפע וכמו שיתבאר לקמן בסוד עונש חטא משכב זכור:

חלק ו

ביאור מאמר רז"ל מ"ם וסמ"ך שבולחות בנס היו עומדים

וזהו סוד מה שאמרו רז"ל מ"ם וס"מך שבלוחות בנס היו עומדי' ביאור הענין היא כי יש ב' בחי' אל הבינה כנז"ל האחת היא אות ם' שהוא בהיותה ביחוד עם אבא שהוא כנגד ו' ספי' שבה הראשונו' שהם כחש"ד ח"ג ובהיותה בלי זווג עם אבא אז נקראת מ"ם סתומה בבחי' ד' ספי' שבה התחתינו' שהם ת"ת נה"י ששם לא הגיע התפשטות יסו' אימא כנז' כי היסוד שבה נשלם עד החזה.גם צריך שתדע כי אלו ו' ספי' העליונות שבז"א הוא פרצוף א' וד' ספי' תחתונות שבו הוא פרצוף ב' בפ"ע הרי שהז"א נחלק לב' פרצופו' וכן עד"ז בינה נחלקת לב' פרצופי' כי אות ם' הוא פרצוף א' של ו' ספי' העליונות ואות מ' פרצוף של ד' ספירותי' התחתונות והנה הפרצו' הא' של ז"א שהם ו' ספי' עליונות שבו נקראי' בינה פי' ב"ן י"ה ופרצוף הב' שהם ד' ספי' תחתונות שבו נקראי' תבונה פי' בן ובת וזהו סוד והלוחות מעשה אלהים המה ובנס היו עומדים כי הלוחות הם נה"י של אות מ' שהיא פרצוף תחתון שנעשת פרצוף א' שלם מי' ספי' וכן אות ו' למעלה שהם ו' ספי' הראשונות שהוא פרצוף העליון שנעשה פרצו' גמור א' שלם

בן י' ספי' ובוודאי כי דרך נס הוא זה או ירצה באופן כי כמו שהבינה מתחלקת לב' והם אות ס' ואות מ' כנז"ל כמו כן בתבונה יש בה ב' אותיות ס"מ כי ששה עליונותי' הם ס' וד' תחתונותי' הם מ' וג"כ נקרא ב' אותיו' ו"ד ע"ד שביאר' בבינה כי ו' הם ו' עליונות וד' הם ד' תחתונות והנה התבונה נקראת מ' לפי שד' תחתונותיה שהם ת"ת נה"י שבה הם לבדם נכנסות בז"א ונמצא כי פרצוף התבונה בכל בחינותי' שהם אותיות ס' ומ' ואותיות ו"ד כנז' כל זה לא נעשה אלא מד' תחתונו' דבינה שהם ת"ת נה"י שבה בלבד הנקראי' מ' וכנגד מ' זו של הבינה גם התבונה נקראת מ' יען כי מאות מ' של הבינה נלקחת והנה מה שנכנס מן התבונה בז"א אינו רק חציה שהם תנה"י שבה הנקראים מ' שבה כי כל פרצוף זו התבונה אינה רק מ' אחת בלבד של הבינה העליונה ונמצא כי חצי אותה מ' של בינה הוא שנכנס בז"א וזהו סוד מ' וס' שבלוחות בנם היו עומדים כי הלוחות הם נצח והוד דז"א ומ' וס' שבלוחות הוא כללות כל י' ספי' דז"א שהם ס' למעלה בו' ראשו' שבו מ' למטה בד' אחרונו' שבו וכל כללו' מ"ם אלו שבז"א לא נתהוו רק מחצי אות מ' של הבינה העליונה שהוא מחצית התבונה שכל עצמה אינה רק מ' של בינה עליונה ובחצי מ' ההיא מתקיימים כל בחי' מ' וס' שבלוחות שהוא ז"א א"כ נס גדול הוא זה. או ירצה באופן ג' והוא זה הנה נת"ל כי מן בחי' הפה של אימא יוצא הבל א' שהוא בחי' או"מ לכל פרצוף ז"א ואין זה אלא בהיותה רבוצה על הבנים כי אז נמשך לו מפיה או"מ להחיותו ולקיימו וכשאימא מסתלק מעליו גם אותו האוה"מ מסתלק למעלה מעליו וכפי זה לא היה קיום וחיות והעמדה לז"א ולנוק' אלא ע"ד נס ולכן נבאר מה ענין נס הזה המעמידם אז הנה הוי"ה דמ"ה דאלפין הוא המחיה ומקיים לז"א בעת שאימא נסתלקה מעליו למעלה להזדווג עם אבא ושם אדנ"י הוא המחי' (בדפו"י ע"ב) ומקיים לנוק' דז"א והנה ב' שמות הנז' שהם מ"ה וס"ה הם בגי' נס וזה אומרו מ' ום' שבלותית בנם היו עומדים כי מ' וס' הם ב' בחי' שיש בז"א כנז' וב' בחי' אלו אינם מתקיימות ועומדות אלא ע"י נס שהם ב' שמות הנז'. ונחזור לענייננו כי הנה כשאבא מזדווג עם אימא אז ב' בחי' אימא שהם הבינה ותבונה נכללות יחד ונעשה פרצוף אחד וטעם הדבר ית' לקמן בענין לאה ורחל שהם על דרך זה ממש וע"ש:

הכלל העולה מכל הנז"ל כי כמו שית' לקמן שבנוק' דז"א יש ב' בחי' הנק' לאה ורחל וזו נקר' ד' רבתי וזו ד' זעיר' כמו כן יש באימא ב' בחי' אלו הנקר' ד' רבתי וד' זעיר' והעליונה נקראת בינה והתחתונה נקראת תבונה וכל פרצוף מאלו הד' בחי' הנז' הוא פרצוף גמור של י"ס וכמו כן בז"א שהוא זכר יש בו ב' בחי' אלו כי הנה כמו ששעור קומתו של ז"א הוא מהחזה דאימא ולמטה כן שעור קומת רחל נוקביה היא מהחזה של

ז"א ולמטה וא"כ כמו שיש בחי' יעקב למטה מן החזה דז"א כנגד קומת רחל כך למעלה במקומו נשאר הפרצוף עצמו והוא יעקב אחר והענין הוא כי כמו שיש בחי' דעת למעלה בזווג או"א העליונים הנקר' אבא ובינה כך בזווג הבחי' התחתונה שבהם הנקר' אבא ותבונה יש ג"כ דעת אחר לזווגם וכמו כן למטה בנוקבא דז"א יש ב' בחינו' אלו עצמם וכן כמו שב' בחי' העליונות בינה ותבונה נכללות באחת בעת הזווג כנז"ל כך ב' בחי' של נוקבא דז"א נכללות באחת וזהו סוד כי אל דעות ה' שהם ב' דעות וזהו סוד ויהיו תואמי' מלמטה וכו' כי למטה מהחזה דז"א יש בחי' יעקב תחתון ויחדיו יהיו תמים אל ראשו הוא בחי' יעקב העליון שהוא שוה בשוה בראש ז"א והנה כל קומת ז"א מתחלה וע"ס נקרא ישראל וממקו' שיצתה רחל יצא ג"כ יעקב דרך פני ז"א וזה יעקב מזדווג עם רחל וישראל מזדווג עם לאה וזהו סוד מה שאמרו בס"ה בפ' ויצא בס"ת על פסוק וישכב עמה בליל' הוא שלא הזכיר יעקב והכוונה היא על ישראל כנז' וכן עיין בסוף פר' חיי שרה וכמו שיתבאר לקמן בענין לאה ובזה תבין ענין מה שאמרו בס"ה בפ' בראשית כי משה מלגאו יעקב מלבר וכבר נת' למעל' ולטע' הנז' שם לכן הי' שינוי ביניה' כי יעקב שהוא מלבר לא זכה אלא אל התבו' שהיא בחי' מ' הרבוצה על הבנים אבל משה שהי' מלגאו זכה אל בינ' העליונ' בחי' ס':

חלק ז

סוד בחינה העליונה שבנוקבא דז"א הנקרא לאה ובו יתבאר ענין מצות התפילין

ונבאר בחי' העליונה שבנוקבא דז"א הנקרא' לאה כבר נתבאר כי מחצי התחתון דת"ת התבונ' עד סופ' הכל נכנס ומתפש' תוך ז"א ונודע כי היותר תחתון נכנס בתחלה ונמצא כי המלכות של התבונה היא שנכנסה בתוך ז"א ומקום התפשטותה היא בתוך הדעת של ז"א ואמנם מכח אור הגדול של זו המלכות של התבונה נוקב אורה באחו' הדעת דז"א במקום העורף ושם נעשת בחי' לאה הנז' ושעור התפשטות קומת לאה הוא עד אחו' החזה דז"א כי שם התחלת ראש רחל העומדת תחתיה וזהו סוד אין מלכות נוגעת בחבירתה אפי' כמלא נימא כי עד שתכלה פרצוף לאה הנקרא מלכות עילאה אז שם ממש מתחיל פרצוף רחל הנקראת מלכות תחתונה. גם זהו סוד עקב ענוה יראת ה' ואמרו רז"ל מה שעשתה ענוה עקב לסוליתא עשתה יראה עטרה לראשה והביאור הוא כי ענוה היא לאה ויראת ה' היא למטה ברחל ולפי שמשה זכה ללאה זו הנקראת ענוה לפי שעלה עד חמשים שערי בינה ולכן נקרא על שמה והאיש משה עניו מאד ויראת ה' רחל זוטרתי היא לגבי משה כמו שאמרו רז"ל והבן זה ונמצא כי במקו' שנשלמו הרגלים והעקבים של לאה הנקראת ענוה שם תחלת כתר ועטרת ראש רחל הנקראת יראה ולכך

נאמר ברחל אשת חיל יראת ה' פירוש כי רחל אשת חיל נקראת יראה היוצאת מז"א הנקרא הוי"ה וזהו יראת ה' ואמנם סדר התפשטות קומתה הוא כי מזרוע ימין חסד דז"א שבו שלשה פרקי' נעשה כל קו ימין של לאה שהם חכמ' וחסד ונצח שבה ומג' פרקי גבורה דז"א נעשו כל קו שמאל בג"ה דלאה ומקו אמצעי דז"א עד החזה שבו נעשה קו אמצעי כלו של לאה:

חלק ח

סוד מצות התפילין

ונבאר ענין מצות התפילין ובו ית' ענין לאה היטב כבר ידעת כי אמרו רז"ל על וראית את אחורי מלמד שהראה לו הקב"ה למשה קשר של תפילין והענין כבר נת' לעיל כי המוחין דז"א כשיולדת אותם אימ' הם ד' מוחין והם סוד מ' של צלם ואלו הם בחי' הראשונ' הבחי' הב' היא כאשר מתלבשים הד' מוחין הנז' תוך נה"י דתבונה ואז נעשי' ג' מוחין בלבד ואז הם סוד **ל** דצלם ואל בחי' זו קראוהו רז"ל מגדל הפורח באוי' כמו שידעת כי על אות **ל** נאמ' זה והענין הוא כי בחי' **ל** זו היא סוד או"מ רוחני על ראש ז"א ודומה לעוף הפורח ועובר באויר ועליו נאמר אך בצלם יתהלך איש וכמו שדרשו בס' הזוהר בפ' ויחי ובפ' אמור (בדפו"י ע"ד) כי בעבור של האדם התחתון יש צלם א' רוחני והנה עתה שכבר נתלבשו המוחין בנה"י דתבונה כבר יש שם מלכו' של תבונה משא"כ למעל' במ' דצל' ולכן יוצא' ממנה בחי' לאה יותר עליונה מאותה שלמט' בבחי' צ' של צלם שהוא אחר הכנס המוחין תוך ז"א ממש ונעשי' כאן בחי' תפילין ממש ע"ד אותם שנעשי' בצ' דצלם שהוא בז"א ולכן נבאר עניינם למטה בבחי' הג' וממנה יתבאר זו הב'. **דע** כי אחר שנכנסו המוחין דנה"י דאימא תוך ז"א אשר זו היא הצ' דצלם והנה שם יש ג"כ בחינ' מלכות של התבונ' וכבר ידעת איך יש בא"א ג' בחי' שערות בראשו והם נק' שערות וקוצין ונימין והנה הנימין שלו ארוכין ונמשכים עד ראש ז"א אשר מקומה הוא בחצי התחתון דת"ת דאריך כנז"ל ואלו הנימין הם צנורו' חלולים ובתוכ' עוברי' אורות אריך אל ראש ז"א ומכים אלו הנימין באחו' רישא דז"א במקום העורף ועוברי' האורות תוך רישא דז"א ומוציאים ד' בחי' אורות מן הד' מוחין דז"א לחוץ במצחו והם סוד התפילין של ראש שהם ד' בתים ומכח ההכאה ההיא חוזר האור שנית תוך הראש במלכות תבונה אשר שם ועוד יוצא לאחורי הראש ושם מוציא בחינת הקשר של תפילין ואמנם זה הקשר הוא בחי' לאה הנעשת מכח המלכות של התבונה ולכן יש שינוי בין קשר לתפלה כי התפלה בעצמה הם ד' בתים של עור ובתוכם ד' פרשיות שהם הארת המוחין עצמם הבולטי' במצח ז"א כנודע אבל זה הקשר אינו אלא בחי' עור בלבד לפי שאין לה הארה

כ"כ מן המוחין עצמם דז"א רק מהמלכות של התבונה בלבד ועכ"ז יש בקשר הזה צורת ד' כנודע והוא כנגד הארת ד' בתים של התפילין ועושי' בלאה ד' מוחין שבה שהם חב"ד כנודע ואלו הד' מוחין שבה הם סוד ד' אלפי"ן שבד' שמות אהי"ה שנת' אצלינו בכוונת קריאת שמע בפסוק בשכמל"ו ועיין שם והנה לבחי' קשר הזה שהוא בלאה אמרו רז"ל שהראה לו הקב"ה למשה קשר של תפילין והבן זה ואמנם ענין שני השיני"ן שבתפילין עצמם ירמזו למה שאמרנו כי ב' בחי' היו למוחין אלו בהיות מקיפי' על ראש ז"א והם ד' מוחין **מ** דצלם ואח"כ נעשו שלשה **ל** דצלם וכנגד' ש' של ד' ראשים ושי"ן של ג' ראשי' **ש** ואמנם אז נעשו או"מ ללאה ואור פנימי לז"א כשנכנסי' בסוד צ' דצלם ונחזור למעלה כי כן עד"ז נטשי' תפילין בבחי' ל' דצלם אשר עדיין לא נכנסו המוחין בז"א כי **בל** זו בטש קוצא דשערי דאריך ויוצאי' כאן תפילין בכח ולא בפועל בזה הצלם והם זכים ודקי' ורוחניי' יותר משלמטה באות צ' ואז חוזר האור ג"כ לאחו' ונעשת לאה עליונה קשר של תפילין אלו ממלכו' התבונה אשר שם ונעשת עתה לאה בסוד אור פנימי ותפילין של ז"א בסוד או"מ הפך מלמטה בצ' דצלם: {**סוד שבת שאין בו תפילין** (ש' המצות פ' ויחי) ובזה תבין סוד שבת שאין בו תפילין. והענין הוא כי בחול התפילין הם מבחי' צ' דצלם כי זו הצ' היא שנכנסה אז בז"א אמנם בשבת באו פנים חדשות שהם אלו המוחין דבחי' **ל** דצלם שהיו תחלה בימי החול למעלה מראש ז"א בבחי' תפילין שהם או"מ ועתה בשבת נכנסו אלו המוחין של ל' דצלם בתוך ראשו ונעשו לו מוח חדשי' אלו בבחי' אור פנימי ממש ולכן אין תפילין בשבת בי התפילין דחול נעשו עת' פנימיי' בשבת:}

חלק ט

סוד מ"ש ז"ל כי הקב"ה מניח תפילין בכל יום

הענין הוא במה שאמרנו לעיל כי באו"א יש ב' מיני זווגים הא' מהם זווג תדירי לא פסיק לעלמין והוא להמשיך חיות וקיו' ל"א ונוק' כדי שהם ישפיעו חיות בכל העולמו' ואמנם הזווג הב' פסיק לזמנין והוא תלוי במעשה התחתוני' ע"י הקריאת שמע והתפל' והתפילין שאנו מקיימי' בכל יום אנו גורמי' שיזדווג או"א כדי שינחילו מוחין ועיטרין ממש שהם ד' מוחין חי"ב ותרין עיטרין חסדי' וגבו' בניה' לזו"ן ועל אלו המוחין והעיטרין הנעשי' על ידינו בכל יום עליה' רמזו רז"ל ואמרו שהקב"ה מניח תפילין בכל יום ובש' התפלה נשלי' ביאור ענין התפילין וענין לאה ורחל וע"ש וכבר הודעתיך כי כמו שהבינה והתבונה נכללות יחד שתיה' כאשר יש זווג לאבא באימא כך לאה ורחל נכללות יחד שתיהם כשיש זווג לז"א בנוק' בשלימות והנה טעם לכללות הזה אעפ"י שכל בחי' מהם היא פרצוף בפ"ע והוא לפי שבינה ורחל הם ב' ספי' עצמיות מכלל הי' ספי' דאצי' אמנם

תבונה ולאה אינם רק ההארות הנמשכות מן הבינה ולכן הם יכולות להכלל עם בינה ורחל שהם ספי' עצמיות מן העשר ספירות דאצילות:

חלק י

סוד כמה פרצופין אחרים מצפורה ותמנע

והנה נתבאר {הדרוש הזה נת' בש' ה' שע' המצות בפרשת שופעים באורך ועיין שם} כי יש בז"א צלם דאימא וצלם דאבא ואמנם כמו שנתבאר שמן המלכות של התבונה נעשת בז"א בחי' פרצוף לאה כן ממלכות של אבא נעשת פרצוף אחד והיא הנקראת צפורה אשת משה כי משה הוא יסוד דאבא כנז"ל והנה כ"ז שנתבאר למעלה הוא בשני צלמים שבז"א מבחי' מוחין דגדלות וצריך שתדע כי ג"כ יש בו שני צלמים אחרים דאו"א מבחי' מוחין דקטנות וממלכות דאבא דקטנות יוצאת (בדפו"י לט ע"א) הכושית אשת משה כנז' בס' דברי הימים דמשה שהלך ומלך על כוש מ' שנה ונשא אשת מלך הכושי נעץ חרב בינו לבינה ולא נגע בה וממלכות דקטנות דאימא יוצאה תמנע פלגש אליפז בן עשו שארז"ל שחלתה פני יעקב שישאנה ולא רצה וטעם הדבר שלא רצו לקחתם הוא לפי שכבר נודע כי ג' מוחין דקטנות הם מצד אבא והם שלש' שמות של אלהים וכן הם ג' דקטנות מצד אימא וגם הם שמו' של אלהים ועליהם נאמר ויבאו בני האלהים להתיצב לפי שיש בכל א' מהם ב"ן אותיות בפשוטו ובמילואו ומילוי מילויו וג' אלהים אלו כשבאי' מוחי' דגדלות דהוי"ה אלו יורדים בגרון ולכן גרון בגי' ג"פ אלהי"ם גם הם בגי' נחר וז"ס נחר גרוני כי נמשך מאלו הדיני' היורדים שם וז"ס וילך חרנה חרן ה' וענין ה' זו נוספת במה שהודעתיך כי ש"ך דינים הם והם סוד ל"ב נתיבות חכמה כל א' כלול מעשר הם ש"ך ונוסף עליהם ה' אלפין של ה' שמות אדנ"י לפי שמן אות הה"א נמשכו ובאו כל הדינין האלו והוא שרשם והרי כולם שכ"ה דינים ועם הכולל הרי כוש בגי' והוא סוד אשה כשית שלקח מן המלכות דדינים דקטנו' מצד אבא ולהיותה מצד הדינים לא רצה משה ליקח אותה כי הוא מן היסו' דמוחין דגדלות דאבא גם יעקב שהוא מן היסו' דמוחין דגדלו' מצד אבא דחה את תמנ' שהיא מל' דקטנו' מצד אימ' לפי שכל הדיני' והגבו' של מוחין דקטנות היו בה והם ב' פעמים מנצפ"ך שהם ה' גבורו' כפולות כנודע והם בגי' תמנע גם יוסף דחה את אדונתו אשת פוטיפרע כי היא האחוריי' של תמנע הנז' והם דינים קשים מאד והנה פוטיפרע בגי' תנ"ה שהם בחי' כל האחוריים של ד' הויו"ת ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן (נלע"ד חיים שטעה השומע ואינם אלא האחוריים של ג' שמות אהי"ה דמילוי יודי"ן ואלפי"ן וההי"ן והמילואי' בלבד שלהם הם בגי' תנ"ה (צ"ע כי המלואי' הם משנ"ה וכללות' הם תנ"ה וצ"ע) ועוד כי אלו האחו' של אהי"ה הם דינים כנוד')

ואמנם לקח את אסנת בתו שהיא האחו' של לאה פירוש התפשטותה למטה נקראת אסנת ואינה כל כך דיני' כאשת פוטיפרע: דרוש קטן בג' זמנים עיבור של ז"א

{**ענין** ג' זמני' של העיבו' שהיו אל ז"א של י"ב חוד' ושל ט' חדשי' ושל ז"ח וכבר נת' למעל' עניינם ובארנו כי יש עיבו' ויניק' ומוחין בבחי' הפנימיו' וכנגד' בבחי' החיצוניות וע"ש ושמעתי מזילתי דברי' מחולפ' ומשם מורי זללה"ה ולא אמנע מלכותבם הנה מציאות זמן העיבו' של ט"ח הוא לצורך לתת מוחין לז"א כדי שיוכל להוליד כנודע ולכן הוצרך שיתקשרו ו"ק דא"א במוחין שלו עצמו שהם ג"ר חב"ד דא"א עצמו שהם המוחין ממש ועי"כ נעשו מוחין לז"א בבחי' עיבור ע"ח כנגד ט"ס הנז' אמנם המוחין האלו של עיב' ט' חדשים הם לז"א לכשיוליד בחי' עולמות ולכן נקר' מוחין של חצוניו' אבל העיבו' של ז"ח הי' לצורך מוחין פנימי' דז"א לכשיולי' בחי' נשמו' והיותם ז"ח הוא כי הוצרך שגם הט"ס דא"א הנז' יתקשרו במה שלמעל' מהם והם ז' דגילגלתא דילי' הנודעי' ונז' בספר' דצניעות' ונת' למעל' ואלו הז' דגילגולת' הד' מהם הם בחי' אורו' מקיפים אליו והג' הם ג' מוחין שלו ואלו נתלבשו למטה בתוך המוחין דז"א כדי לתת בו כח שיוכל להוליד פנימיות הנשמה שבכל העולמו' ובזה יתבא' לך היטב מה ענין הפנימיו' והחצוניות והנה בהצטרף ט' עם י"ב הם בגי' אהי"ה שהוא סוד העיבור כנז' בס' הזו' בפ' ויקר' דאקרי אהי"ה כלו' דאנא זמין לאולדא (א"ש לא נתבארו הי"ב מה הם):}

חלק יא

דרוש ב' בענין עיבור ויניקה ומוחין דז"א

ענין שלשה זמנים שהיו לז"א והם עיבור ויניקה ומוחין דע כל בתחל' בעיבור ראשון היה ז"א בבחי' תלת כלילן בתלת כי לא היו מתגלים בו רק חג"ת שבו בלבד ואז היה בסוד ו' קטנה שבתוך ה' ראשונה של הוי"ה שהיא בינה ואז נוק' דז"א היתה נכללת בסיום ו' זו בסוד אושיט פסיעה לבר כנודע ועיבור הזה נרמז בשם אהי"ה של התפילין שהוא כמנין כ"א אזכרו' שבהם כנז' בר"ם התיקונין והענין הוא כי אז בעיבור הראשון לא היו נגלים בו רק חג"ת וכל א' משלשתם כלול מכל השבעה שהם זו"ן הרי הם כ"א כמנין אהי"ה וכבר נת' כי שם זה מורה על זמן העיבור כמו שאמרו בס"ה בפ' ויקרא כלומר דאנא זמין לאולדא וכו' אח"כ בא זמן היניקה כי נולד ז"א ויצא לחוץ במקומו והיה כולל שש קצוות מתפשטי' ונגלי' ועם כ"ז יש לו י' ספירו' אלא שהמוחין של הקטן אינם מסוד חב"ד רק מסוד חג"ת כי מחג"ת שבו נעשו לו ג' ראשונו' וג' אמצעיו' ומן נה"י נעשו לו ג' אחרונו' ואז ז"א הוא בסוד ו' גדולה של ההוי"ה ויש בה ראש להורו' על היות גם נוק' כלולה בו ואח"כ ו' זו מתפשטת בדקות עד סיומה של ו' זו וטע' לזה כי האשה עול' עמו ואינה

יורדת והבן זה אח"כ נגדל והיא אחר היות לי ט' שנים ויום א' כי אז יש לו ג' ראשונו' מבחי' חב"ד ולא מחג"ת כבזמן היניק' ואלו באים לו מן בינה ואז יש בו כח להוליד אמנ' עדיין אינו חייב במצות עד אשר יהיה בן י"ג שנה ויום א' כי אז ינתן בו חו"ב וחסדי' וגבו' שהם ד' מקיפים והם מתלבשי' באימא ואח"כ בז"א כנוד' ואז מחוייב בכל המצות וגם הוא מניח תפילין כמבואר ענינו אצלינו:

ונבאר עתה ענין העיבור הב' שהוא לעשות לו מוחין כי הנה עתה נעשה ראש אל הוא"ו וראש זו היא חו"ב ותרין עטרין הנקראי' חסדים (בדפו"י ע"ב) וגבורו' ומתלבשי' בנה"י דאימא ונעשי' ג' מוחין בלבד ואח"כ אלו הג' נכנסי' בז"א באותם החג"ת שלו בזמן היניקה שהיה בחי' שש קצוו' כנז' ואז חוזרי' חג"ת להיות בו חב"ד ובהם נכנסי' הד' מוחין הנז' המלובשי' בנה"י דאימ' ובזה תבין מה שאמרו בס"ה בפ' אחרי מות ד' ס"ה כי חד רישא דז"א אקרי אלהים וביאור והוא כי הגבורה דז"א הנקראת אלהים חזרה להיות בבחי' מוח בינה דז"א כנז' והנה מן הנה"י דז"א נעשו עתה חג"ת נמצא עתה חסרים מז"א בחי' נה"י וצריך שיבואו לו מחדש וענין זה נרמז בס"ה בפ' בראשית כי הנטיעות כקרני חגבים היו ושתל' הקב"ה והענין הוא כי אותם הנה"י של אימא אשר הלבישו אל הארבע מוחין ואח"כ נכנסו בז"א בג' ראשונות שבו כנז' והנה אח"כ ירדו עוד משם אותם הנה"י דאימא עד מקום הנה"י דז"א אשר נעשו עתה חג"ת כנז' ובהיותם שם האירו והוציאו עוד נה"י חדשים לז"א באופן זה כי הנה בג' ראשונות דז"א יש בכל א' מהם ג' בחי' כיצד הנה בקו ימין נכנס המוח הנקרא חכמה המלובש בנצח דאמא ושניהם נתלבשו תוך החסד הראשון שבשש קצוות ז"א דבזמן היניקה כנז' לעיל ואז משלש' בחי' הנז' נעשה מוח הימין הנק' חכמה דז"א וכעד"ז היה בג' ראשונו' דז"א והנה זה המוח הפנימי הנק' חכמה האיר בחסד דז"א שעלה לראש כנז' והחסד האיר אל הנצח דאימא ועל ידי כן ירד הנצח של אימא בנצח שלז"א אשר חזר להיות חסד שבו כנז' ומכח ההארה שקבל זה הנצח דאימא כנז' הנה הוא מאיר עתה ומוציא נצח חדש בז"א ועד"ז בקו שמאל לעשות הוד בז"א וכעד"ז בקו אמצעי ונעשה היסוד ונמצא כי באלו הנה"י חדשים יש בהם תשעה בחי' שהוא ג' בחי' בכל א' משלשתם כי הנה בנצח ירד שם הארת מוח החכמ' והארת חסד דז"א אשר חזר להיותו חכמה כנז' לעיל והארת נצח דאימא וכן עד"ז ג' בחי' (שער הכללים פ"ג ע"ח) בהוד וג' בחי' ביסוד ובזה שנתבאר תבין מה שאמרו בספר התיקונין תקון כ' דף מ"ג ע"א וז"ל ומבינ' נביאי' וכו' והענין הוא כי הנצח וההו' שבז"א הנק' נביאים כנודע נעשו מחדש מן אימא כנז' גם בזה תבין מה שאמרו בס' התיקנין ובס"ה בפ' בראשית כי יריכין אינון לבר מגופא והענין הוא כי גופו של ז"א משרשו לא היה

רק מן שש קצוות בלבד ומהם נעשו אח"כ בחי' ג' ראשונות וג' אמצעיות כנז' ואמנם ג' האחרונות הנקראים יריכין הם לבר מגופא רוצה לומר מזולת שש קצוות ז"א הנק' גופא כי לא נעשו מהם רק מן אימא עילאה כנז' ודע כי בזה היסוד הנעשה מחדש כנז' יש בו כללות שש קצוות ו' זעירא והטעם הוא לפי שהאיר בו הת"ת של ז"א הכולל הוא לבדו שש קצוות כנודע ובזה תבין מה שאמרו בס"ה ענפא חדא כליל משית והענין הוא כי זה הוא כינוי אל היסוד על שהוא כולל ו' קצוות כנז' ודע כי מכח שש קצוות אלו הכלולים ביסוד נעשת המלכות מאחוריו בכל שעור קומתם ואמנ' אחרי אלו הנה"י חדשים דז"א נעשית קומת הנקבה וגם זהו הטעם שקראוה בס"ה אספקלריא דלא נהרא מגרמה פירוש כי היא היתה בתחלה שעור נקודה אחת בלבד נעלמת בז"א ואחר כך מהז"א ומבחינותיו נתקן שעור קומתה.

חלק יב

טעם למה הכתר של ז"א הוא בשליש אחרון של התפארת דתבונה

כבר נתב' בו למע' ג' טעמים גם דע כי שם הוא מקום הרחם שלה שהוא אות ה' של אימ' ושם הוא מקום כניסת אות יו"ד של אבא שהוא בחי' יסוד שלו תוך יסוד שלה ומכח הארת שני היסידות ההם אשר במקום שמלמט' מן הטבור של אימ' יצא שם כתר של ז"א מכח האורות ההם.

חלק יג

עוד דרוש שני על הנז' בפ' דורי נסע ונגלה

צריך שניתן טעם למה ז"א לא התחיל ראשו להיות למעלה בת"ת של התבונה כמו שהוא בראש הנקבה עם הת"ת של ז"א וכבר נתבאר זה בחיבורינו ועיין שם והנה יש לזה שלשה טעמים (ע"ח פ"ג מש' לידת המו') הא' הוא לתועלת של התבונה כ"א ח"ו היתה יורדת היא יותר למטה שהוא תחת ז"א היו הקליפות נאחזות אפילו בכתר שבה השני הוא לתועלת ז"א והוא במה שאמרו ז"ל כל אמתא בריבועא הויא אמתא ותרי חומשי באלכסונא וביאור דבריהם יובן במה שאמר הכתו' דורי נסע ונגלה מני כאהל רעי וכו' וגם זה יובן במה שאמרו רז"ל על פסוק אדם כי ימו' באהל אין התורה מתקיימת אלא במי שממי' עצמו עליה פירוש כי שני שלישים התחתיני' של הת"ת וכן הנה"י של התבונ' הנקראים מ"י נשאר חיותם למעלה והכלים שלהם נשארים ריקנים בלי אור כמתים בלתי חיות שלהם ויורדים למטה בתוך ז"א להתלבש בתוכם המוחין של ז"א כנודע ונמצא כי מ"י ממית את עצמה על התור' שהוא ז"א ועתה צריך להגדיל בתבונה ולהשלי' בה אלו הכלי' שלה שנחסרו ממנה וניתנו לז"א ולכן הוצרך שישאר מן התבונ'

למעלה אלו הבחינות שלא יכנסו תיך ז"א והם בינה וחג"ת שבה כדי שמהם יוגדלו בה הב' שלישי תפאר' ונה"י החסדים בה כי כל א' מהנז' נגדלת ונעש' כפלים (בדפו"י ע"ג) ממה שהיתה ודע כי חומש הבינה של התבונה נשארת בחבור עם החכמה של התבונה ואינה נפרדת ממנה לפי שכל הבינה עצמה נק' ה' ולכן החומש שלה נשארת עם החכמה של התבינה כנז' וכל שאר הבחי' משם ולמטה הגדילו והוכפלו מכח האור של הכלים שנשאר למעלה ולא ירד למטה עם הכלים בתוך ז"א ודע כי מאלו הכלי' שירדו נעשו אורו' מקיפים לז"א כי מה שבתבונה נקראים בחי' כלים נעשי' למטה בז"א בחי' אורות מקיפים והרי נתבאר למה לא עלה ראש ז"א יותר למעלה הטעם השלישי הוא כי הנה אור הנצח וההוד דתבונ' נעשה כמין אהל משופע מתפשט לצדדין מכאן ומכאן וכבר אמרנו כי כל אמתא באלכסון מוסיף ב' חומשי על רבועא כי הנה יש הפרש כאשר האור יורד ביושר מכאש' יורד משופע נוטה לצדדין וההפרש הוא תרי חומשי כנזכר והענין הוא כי חמשה חסדים נרמזי' באות נ' של נסע שבפסוק דורי נסע ונגלה וכו' כי להיות אור החסדים האלו משופעי' כאהל רועי שקצותיו הם משופעי' לכאן ולכאן וכן החסדים האלו משופעים ונוטים לשני הצדדים בקו ימין ובקו שמאל ולא ביושר בקו האמצעי ונטיה זו גרם הפרש תרי חומשי שהם חמשה חסדים שהם אות נ' של נסע ואמנם אלו החמשה חסדים מתחלקים לשני בחי' שהם ס"ע של נס"ע והוא כי החסדים הסתומי' נרמזים באות ס' כי אות ס' מורה על סתום ועוד כי החסדים המכוסי' הם ב' חסדים ושליש שהם ב' הויו"ת ושליש הוי"ה שהם בגי' ס' ואות ע' מורה על גילוי עינא פקיחא ועוד כי הם ג' הויו"ת פחות שליש שהם בגי' ע' וזה אומרו דורי נסע ונגלה והענין הוא כי כאשר נכנסו נה"י דתבונה תוך ז"א הנה המוחין הם שבתוכם נסעו וחנו ג' חניות כי בתחלה חנו בג' ראשונות דז"א ושם הניחו רושם שלה' ובשניה חנו בג' אמצעיות וגם שם הניחו רושם ובשלישי' חנו במקומ' האמיתי שהוא בג' אחרונות דז"א ונמצא כי בכל המקומות אשר התהלכו שם הניחו שרשם ורשומם והנה מפני זה יש חשק ותאוה אל האורות שנשארו למעלה בבחי' רושם כנז' ולירד למטה עד נה"י דז"א ולכן המאציל העליון הניח שם באמצע מסך ופרסא חדא כדי שלא יוכלו האורו' לירד למטה ומסך הנז' הוא הנרמז בפסוק זה ונק' אהל רועי ואמנם האורו' התחתונים שלמטה מן המסך להיותם אורות מגולים נגדלים ומתחזק אורם ויכולים לעלות ולבקוע המסך ולעלו' למעלה למקום האורות מכוסים ומגדילי' אותם ג"כ וזה אומרו דורי נסע ונגלה שהוא ג' בחי' החסדים נרמזים באותיות נס"ע ובהם ג' חדרי' וחניות כנז' וזה אומרו דורי נסע ונגלה ואמנם למט' הם נגלים וזהו אומרו ונגלה ואחר היותם נגלים אז בוקעים המסך

הנעש' כאהל רועי וכנז' ועולי' למעלה על המסך להגדיל החסדי' העליוני' המכוסים עוד יש טעם שני למה חשק האורות עליונים לירד למטה והוא כי הגבורות היו למעלה עמהם בדעת ועתה שהגבורו' ירדו ביסוד דז"א חשק החסדי' לרדת להתחבר עם הגבורו' כבתחלה ולכן גם לסבה זו הושם המסך הנז' כדי שלא ירדו האורות למטה כנז' ועיין גם כן בשער הפוסקים ביאור פסוק זה בישעיה סי' ח"ל

חלק יד

סוד מצות הסוכה

וזהו סוד מצו' הסוכה כי הסכך שבה הוא סוד המסך הנז' ולכן צריך שלא יהי' כ"כ מעוב' וצריך שיתראו מתוכ' הכוכבי' והמזלות והם בחי' האורות העליונות שבהכרח מאירי' ועוברי' ניצוצותיה' למט' בהכר' האמנ' כתר הנקב' היא לוקח' שיעור שני שלישים תחתונים דתפארת דז"א:

חלק טו

סוד לבנה במלואה

ונבא ענין מ"ש רז"ל כי בימי שהע"ה הית' לבנ' במלוא' והענין הוא כי הנה החסד שבתפאר' היא הוי"ה א' דיודי"ן דע"ב וכל שליש ממנו הוא כ"ד והנ' בזמן שבהמ"ק הי' קיים הית' לוקח' זה הכ"ד של אור החס' והוא כ"ד אותיות בשכמל"ו והנ' בי"ת עם חשבונ' שהו' שני' יהיו בגי' תי"ד והם בגי' ב"פ אור אור ואם תסי' שרש' שהם ב' אלפין ישאר בי"ת ואחר חורבן הבי' נחרבו אלו ב' אורו' שהם בגי' בי"ת כנז' וגם הכ"ד הזה חזר להיו' דך עני בסו' אל ישו' דך נכל' ולע"ל נא' והי' אור הלבנ' וכו' ונא' ושמתי כדכד שמשותיך הם ב' אורו' הנז' הנק' שמשותיך והנה הם ב"פ כ"ד כ"ד הנז' והכונה היא כי אז תקבל היא בכתר שלה ב' שלישי האור המגולי' וגם שליש האור הסתו' שהוא כ"ד שלישי באופן שמלבד הכ"ד הא' יתוס' בה ב"פ כ"ד כ"ד אחרי' וזה אמרו ושמתי כדכ"ד ויושלמו לע"ב ואז כתיב והי' ה' למלך ע"כ הארץ וגו' ועיין בחיבורינו במקו' אחר ששם נת' כ"ז היטב ובש"ג שער מאמרי רז"ל במאמר זה במלת שחוק ביתר שאת:

חלק טז

דרוש בענין רמ"ח איברים דז"א

ענין הטיפה שאבא מזריעה וניתן באימא היא אות י' ונודע כי היו"ד יש בה ג' קוצין ובהיותם בבטן אימא אז ג' קוצין ההם מתחלקי' לג' (בדפו"י ע"ד)יודין והם סוד בחי' תלת כלילן בתל' כנודע והם סוד חג"ת האמצעיו' ולפי שהם בחי' יודי"ן לכן נעשי' ג' הויות דיודי"ן שהם ג"פ ע"ב שהם רי"ו ואלו הם סוד ע"ב גשרים של מימי החסד הנז' בתפלת

ר' נחוניא בן הקנה ע"ה ואות ד' של אות ה' היא מקפת עליהם והנה בהתחבר רי"ו הנז' עם ל"ב נתיבות יהיו סוד רמ"ח איברים שמהם נעשה ז"א:

ונבאר עוד ענין רמ"ח איברים דז"א דע כי בהיות ז"א בעיבור א' בבחי' ג' כלילן בג' לא היו אז אליו רק ב' מוחין בלבד שהם חו"ב מצד אבא ובתוכם ב' מוחין חו"ב אחרים מצד אימא ומוח הג' הנקר' דעת היה חסר ממנו אז ואלו הד' מוחין הנז' הם ד' שמות אלהים וכולם בבחי' ב"ן פי' כי שם אלהים בפשוטו ובמילויו ובמילוי מילויו יש בו ב"ן אותיו' וזהו סוד ויבואו בני אלהים וכו' וד"פ ב"ן הנז' משמות אלהים עולים בגי' קדק"ד אשר אליו רמזו רז"ל באמרם על הקדקד מקום שמוחו של תינוק רופס גם הם סוד צחוק עשה לי אלהים כי ב' מוחין שהם ב' אלהים הם בגי' קע"ב ועם י"ג אותיות שיש במלוי כל א' מהם יעלו בגי' קצ"ח באופן זה קע"ב וכ"ו הרי קצ"ח ועם י' אותיות של שם אלהי' בפשוטו יעלו בגי' יצח"ק וזהו סוד פסוק צחוק עשה לי אלהים כל השומע יצחק לי:

חלק יז

סוד שם יצחק ושרשי קין והבל וענין ש"ך

וזהו סוד שרשי קין והבל כי הנה קין בגי' הוא ה"פ ל"ב אלהים אשר בכל אחד מהם ה' אותיות הם בגי' קין גם הב"ל הוא ה"פ ל"ב אלהים הנז' אלא שיש הפרש ביניהם כי הבל נרמזו בו בכללות ובקין נרמזו בו בפרטות והנה קין והבל שניהם בגי' צח"ק מן יצחק והנה י"פ ל"ב אשר בשניהם הם בגי' ש"ך נצוצין אשר שרשם מן הל"ב אלהים וזהו סוד פסוק בהלו נר"ו על"י ראש"י ראשי תיבו' נער שהוא בגי' ש"ך הנז' וזהו סוד פסוק ותפתח ותראהו את הילד והנה נער בוכה כי בתיה בת פרעה חשבה כי משה אז היה בסוד הדינים כלם שהם הש"ך כמנין נע"ר אמנם ביוכבד אמו מה כתיב ותרא אותו כי טוב הוא ולא מצד הדינים והרי נתבאר כי בעיבור הא' יש לז"א ארבעה מוחין בלבד והם ב' מאבא וב' מאמא ומהם שרש כל הל"ב אלהי' אח"כ בזמן היניקה יש לו ו' מוחין ג' חב"ד מצד אבא וג' חב"ד מצד אימא וגם הם ו' שמות של אלהים והנה נמצא כי המוחין של עיבור הא' ושל היניק' דז"א הם י' שמות של אלהים והם בגי' תלת"ל וזהו סוד קווצותיו תלתלי' כי הי' אלהים בגי' תלת"ל ועם נ' אותיות שיש בי' אלהים יהיו תלתלי' ומשם נמשכים השערות והקוצים שבראש ז"א וזהו קווצותיו תלתלי':

ועתה נבאר ענין הרמ"ח איברים הנה רמ"ח איברים יש לז"א מצד זמן העיבו' ורמ"ח בזמן היניק' ורמ"ח בזמן הגדלות הרי הם ג' מיני רמ"ח וזהו סוד רחם רחמתים לראש גבר הוא ז"א אשר לו ג' מיני רמ"ח כנז' וזה פרטם הרמ"ח של העיבור הם כך כי האחוריים הפשוטים של שם אלהים הם ר' ועם ט"ו אותיות שבהם ועם הכולל הרי ריו"ו ובכח זה

נאמר מרכבות פרעה וחילו ירה בים יר"ה עם הכולל בגי' רי"ו תוסיף עליהם ל"ב נתיבות יעלה בגי' רמ"ח כי בסוד העיבור הם כולם בחי' אלהים. הרמ"ח של זמן היניקה הם כך הוי"ה דס"ג ועם י' אותיותי' הרי ע"ג והוי"ה דאלפין דמ"ה עם הפשוט שלה שהוא בגי' כ"ו ואחוריים הפשוטים דהוי"ה דב"ן דההי"ן שהם בגי' ע"ב הרי ע"ג ומ"ה וכו' וע"ב הם בגי' רי"ו ועם ל"ב אלהים שהם ל"ב נתיבות יהיו רמ"ח. הרמ"ח של זמן הגדלות הם כך ד' הויו"ת ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן הם רל"ב ועם י"ו אותיות שבהם בהיותם פשוטים הרי רמ"ח:

חלק יח

ענין ארבע הויו"ת ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן

הנה הוי"ה דע"ב דיודי"ן היא באבא ולפי ששם היא הטיפה של אבא דכורא אשר יש בה כללות כל הד' שהם אבא ואימא וזו"ן לכן יש בהוי"ה זו ד' יודין ואחר שהטיפה הנז' נתנת באימא בסוד עיבור אז אור אבא נעלם ואין כח באימא רק ממנה ולמטה ולכן יש באימא הוי"ה דס"ג שאין בה רק ג' יודי"ן בלבד כנגד כללות בינה וזו"ן אח"כ בזו"ן נעלמו ב' יודי"ן של או"א ולא נשארו רק ב' יודי"ן שהם בחי' ז"א ובחי' נוקביה ולכן חלקום ביניהם כי היו"ד נטלה ז"א בהוי"ה דמ"ה שבו שאין בה רק יו"ד א' והיו"ד האחרת לקחה נוקביה בהוי"ה דב"ן שאין בו רק יו"ד א' בלבד:

סוד הוי"ה של מ"ה כבר הודעתיך כי הויה דמ"ה דמלוי אלפין היא בז"א וזה ענין כי אות יו"ד הי' בראש ז"א ואות ה' בגרון ואות אלף של המלוי של זו הה"א היא סוד אהי"ה בבחי' אחוריים פשוטים שהוא בגי' ד"ם העומד שם ונותן דם חיות אל הז"א ואות וא"ו היא בו' קצותיו אבל אות אלף של מילוי זו הוא"ו הוא עד מקום החזה אשר עד שם מגיע התפשטות יסוד דאימא והוא ג"כ סוד שם אהי"ה העומד שם ואות ה' אחרונה היא רחל נוק' דז"א היוצאת באחורי החזה שלו: (בדפו"י מ ע"א)

סוד שיעור קומת רחל כבר הודעתיך כי שיעור קומת רחל בהיותה אחו' באחו' עם ז"א הוא מחציו ולמטה אבל כאשר חוזרת עמו פב"פ היא שוה וגדולה בכל שיעו' קומת ז"א מראשו ועד רגליו ואמנם הטעם הוא כי על ידי התחברותה עם לאה שלמעלה ממנה מתארך שיעור קומת רחל ועולה עד הכתר דז"א להיותה עמו פב"פ:

חלק יט

החלוקים והשנוים שבין או"א לזו"ן

החלוקים והשנויים שבין או"א לזו"ן הם ה'. הא' הוא כי או"א עומדי' תמיד פב"פ אבל זו"ן פעמים עומדים פב"פ ולפעמים אב"א השני כי או"א שוים בקומתם וזו"ן אינם שוים כי היא מתחלת מהחזה שבו ולמטה הג' הוא כי זווג או"א תדיר וזווג זו"ן הוא לפרקים

הד' הוא כי זווג או"א הוא לצורך העליונים שהם הספי' עצמם דאצילו' וזווג זו"ן הוא לצורך התחתונים הה' הוא כי או"א שניהם הם רחמים ואע"ג דאימא דינים מתערין מינה אבל היא בעצמה היא רחמים אבל זו"ן הוא רחמים והיא דין

חלק כ

דרוש בענין צלם ודמות הנזכר בפסוק

ענין צלם ודמות הנזכר בפסוק נעשה אדם בצלמנו כדמותינו דע כי צלם כולל זו"ן אבל דמות הוא הנקבה לבדה וכן אדם הוא כללות זו"ן ואיש הוא הזכר לבדו ודע כי הז"א עיקרו הוא מן אימא כי משם הם המוחין שלו ובאלו המוחין הי' מספיק לז"א אמנ' לצורך נוק' ולצורך התחתונים הוצרך שיבאו המוחין מאו"א וזהו סוד נעשה אדם בצלמנו כדמותינו פי' להיות הסיבה לצורך עשיית אדם שהוא ז"א ונוק' ביחד אז צריך שישתתפו שניהם או"א בעשיתו וזה אומרו נעשה בלשון רבים כי או"א שניהם הפועלים בעשיה זו וזהו ג"כ אומרו בצלמנו ר"ל בצלם של אבא ובצלם של אימא אמנם בעשיית מוחין לז"א לבדו נאמר בצלם אלהים עשה אותו הזכיר צלם א' לבד גם הזכיר עושה א' כמו שאמר הכתוב עשה ולא עשו גם הזכיר שם אלהים שהיא אימא לבדה גם הזכיר אותו שהוא ז"א לבדו וזהו סוד ה' איש מלחמה וכו' כלו' כי הז"א לבדו הנק' איש כנז' ומה שלו לעצמו הוא בחי' שם ההוי"ה אמנם לצורך היותו נלחם עם מצרים הי' מגבו' שם אלהי' וכמו שהודעתיך כי ג' שרי מצרי' שר הטבחי' ושר המשקי' ושר האופי' הם בחי' ג' שמו' אלהי' שבגרון ז"א ופרעה מלכם הוא העורף אשר משם יניקת ואחיזת השרים ההם וזהו סוד אך בצלם יתהלך איש כי ז"א לבדו הנק' איש כנז' הנה הוא מתהלך בצלם א' שבא לו מן אימא הנק' אהיה שהו' בגי' א"ך וזה האהי"ה הוא במילוי יודי"ן שהוא בגי' בצלם עם הכולל של השם וזו אך בצלם יתהלך איש וזהו סוד איש האלהים:

דרושי עולם האצילות

חלק א

דרוש נפלא בתחלת האצילות

הנה בתחל' האצי' דע כי ז"א הוא זכר ונבנה בניינו מן החסדי' ונוק' מן הגבו' והנה בתחל' האצי' נזדווגו או"א ושדי בה רוחא בגוו' מביאה א' וההו' רוח הוי"ה דב"ן במילוי ההי"ן והאי רוח' כלו' מתרין עיטרין חו"ג והם ב' הויו"ת פשוטות כלולו' כא' שהם בגי' כ"ו וכ"ו שהיא הוי"ה אחת דמילוי ההי"ן העולה ב"ן כדי שתוכל אימ' להוליד דזו"ן זו"ן אח"כ נזדווגו שניה' והולידו זו"ן ולקח ז"א חסדי' חדשי' ונוק' גבו' חדשות ונעשו בהם

בחי' הדעת שלה' אמנ' באו מלובשי' תוך ההוא רוחא דשבק אבא באימ' הכלול מחו"ג ישנות כנז' וכמו שית' ענין זה אח"כ ותחילה נקדי' הקדמה א' והיא כי אין שום זווג בעולם אפי' דזו"ן עד שתחלה יזדווגו כל שאר המדרי' העליוני' עד א"ס ומקבלי' ממנו מדרי' אחר מדרי' עד הגיע חידוש מוחין לאו"א ויזדוגו ויוציאו גם הם מוחין חדשי' לזו"ן ויזדווגו ויולידו נשמות כי המוחי' שיש בהם תמיד יספיקו לעצמ' להחיות ולקיי' עצמ' בלבד אך לא להוליד נשמות ואלו הנשמות הם נשמות חדשות ממש אמנ' לצורך תיקון נשמות ישנות שנתבררו מתוך הקלי' שנפלו שם בחטא אדה"ר וקין והבל וזולת' אין צריך לזו"ן ולכשיקבלו מוחין חדשים ע"ד הנז' אמנם הנשמו' הישנות עולות שם ושם נתקנות ונעשות מיין נוק' כנודע בתפלת החול שאחר זמן החרבן:

ועתה נבאר אשר יעדנו דע כי בנקבה יש כמה מיני בחי' להוליד כלי ורוחא דביה המעלה מיין נוקבין והמיין נוקבין עצמם הנה מזווג שני של או"א נוצרו ז"א ונוקבי' ונותן בהם המוחין שהם הנשמה הצריכה להם עצמם ומכללם הוא המוח הגק' הנ' דעת שלהם הנכלל מחסדי' וגבורו' כי מזה הוא המשכת טיפות הולדת הולדו' שהם הנש' של בני אדם כנודע בסוד וידע אדם את חוה אשתו ובאו המוחין הנז' שהם נשמת ז"א מלובשי' תוך רוחא דשבק אבא באימא שהיא הוי"ה א' דמלוי ההי"ן הנכללת מב' הויו"ת פשוטות דחו"ג כנז' ואז (בדפו"י ע"ב) מעטרא דחסדי' נגדל גופא דז"א ומהגבורו' שירדו ביסוד שבו יצא הארתם לבד דרך דופני היסוד ונבנה גופא דנוק' ונעשה גם יסוד ומלכו' שבה הנק' כלי ההריון בבחי' גוף עם קבוץ כללות האר' הגבורו' שם אח"כ נזדווגו בביאה ראשונה והויו"ת החסדים נשארה בז"א תמיד חיות לצורך עצמו והוי"ת הגבורות נתנה היא עצמה בסוד זווג דרך פי היסוד שלו אל תוך היסוד שבה וגם ההוי"ה הזו כלולה מחו"ג שבה כנודע כי כל בחי' כלולה מי' וי' מי' וזו נשארה תמיד שם בסוד נפש וחיות שלה ונק' רוחא דשבק בה בעלה בביא' קדמא' להיות' נמשכת מן הז"א הנק' רוח ואמנם שתיהם הם מבחי' רוחא דשבק אבא באי' כנז' ואפשר כי הגבו' עצמם הס בחי' האורות של הגבו' שהגדילו גוף נוק' כי הם נשמת' ממש ולבושם שהוא רוחא דשבק אבא באי' נתנו הז"א בנוק' בביאה א' כנלע"ד אח"כ חזרו שניהם זו"ן להזדווג ונמשכו להם על ידי זווג העליונים כנז' מוחין וחו"ג חדשים לצורך הולדת נשמות בנ"א ואז החסדי' ניתנו בז"א והגבורות נתנו בנקבה בלי זוג כנודע ואח"כ מזדוגי' זווג ממש והז"א ממשיך החסדי' החדשי' ומתלבשי' בחסדי' הראשון של צורך עצמו כנז' ונותנם ביסוד שבה וגם היא מעלה הגבו' החדשות שביסוד שבה מתלבשות בגבו' ראשו' שהם רוחא דשבק בה ז"א ומשני בחי' אלו נבראות הנשמות התחתונים הזכרים מן החסדי' הכלולי' בגבו' שבנוק'

כנז' שלכך נקראת הוי"ה דב"ן כפולה והנקבות מן הגבו' עצמם שבהוי"ה דב"ן ונמצא כי אלו החו"ג החדשי' הם הם הנשמות והם הנק' מ"ן ומ"ד עצמם ודע כי הלבושי' הנז' כיון שנעשי' מבחי' חו"ג ראשו' של חיות ועצמות זו"ן עצמם הנה הם באים כדי לעזור ולסייע את נשמות התחתוני' בניה' שהם החו"ג עצמ' חדשות בסוד כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף וגו' ובזה תבין ענין בנים אתם לה' אלהיכם וגם סוד הצדיקי' הנקראי' איש האלהי' ממש וצדיק מושל ביראת אלהי' ודי למבין ודע כי להיות המלבושי' מכח זו"ן עצמם יש בהם בהההוא רוחא קדמאה דפעם א' כשנאצלו בזווג א' בלבד שבה ושבו יכולת לתת לבושי' רבי' לכל נשמות ב"א הבאי' בכמה מקומו' זווגים לאין קץ שהם להוליד נשמות גם דע כי בחו"ג החדשות שהם לצורך נשמות בזווג א' לבד מתחלקי' מהם נשמות לאין קץ ואל תחשוב כי מכל זווג נוצרת נשמה א' לבד גם דע כי כפי מדריגת ובחי' הנשמה נעשית אליה לבוש המתיחס לה ממש ואל תטעה ח"ו לחשוב כי הלבושי' הנז' הם טפילי' אל הנשמות כי הלבושי' מן אבינו ואמנו יתברך שמם והנשמות הם נבראי' מהם:

חלק ב

שאלה אחת קטנה בתחלת האצילות

יש שואלי' למה נבראו העולמות בזמן שנבראו עתה מהתחלת אלו שתא אלפי שני דהוי עלמא בזמנינו ולמה לא נבראו קודם לכן או לאח"ז זה והנה שאלה זו היא ממש השאלה שהזהירו עליה במשנה במס' חגיגה שלא לשאול מה לפני' מה לאחור ולכן אין ראוי להתעסק בתשובת שאלה זו אבל נדבר ענין א' בה דרך קצור גדול והמשכיל יבין והוא במה שהודעתיך בדרושי' שקדמו לזה איך בתחלה לא היה כ"א האין סוף אור פשוט לגמרי ואח"כ התחיל לשלש ג' ממנו בחי' א"ק כמבו' בדרושי' שקדמו ואח"כ נשתלשלו משם בחי' עולם העקודי' ועול' הנקודי' ועול' הברודי' ואח"כ נשתלשלו עוד ד' עולמות אבי"ע הנודעי' והנה מהתחלת ההשתלשלות הזה על הסדר הנז' מאז התחיל להיות בחי' עול' וברואי' עד שנמשך הדבר אל המציאות אשר אנו בו עתה ולכן אין לשאול למה לא נבר' העוה"ז יותר תחלה מבזמן שבו נברא לפי שכפי סדר ההשתלשלו' היו כל עולם ועולם נברא זא"ז כסדר ולא היה אפשר לעשות שנוי ולהקדי' או לאחר ודי בזו ההערה כי אין לנו רשות להעמיק בתשובת שאלה הנזכרת והשם יתברך ימחול בעדנו:

חלק ג

דרוש בענין שמות הספירות שבארבע עולמות ובו יתבאר סדר ארבעה עולמות

הנה עולם האצילות הוא י"ס וזה פרטם ספי' ראשונה כתר והיא הנקראת א"א ספי' שנית ושלישית חו"ב הנקראי' או"א שית ספי' אחרות והס חג"ת נה"י הם הנקר' ז"א ומתחלקות

אלו הו' לי"ס גמורות כמו שית' והספי' העשירי' מל' הנקר' נוק' דז"א וגם היא נחלק' לי"ס פרטיות ואלו הי"ס הנז' האירו והוציאו י' ניצוצי אור דרך המסך אשר תחת עולם האצילות ושם נעשו י"ס הנק' עולם הבריאה והם בחי' חותם של אלו הי"ס דאצילות כנז' בהקדמת ס' התקונין בד' ג' ע"ב ובד"ד ע"א וגם י"ס אלו של עולם הבריאה הם מתחלקות אל הפרצופי' הנז' שה' א"א ואו"א וז"א ונוקביה הם כדוגמת הפרצופין שבעול' האצילות כנז' אלא שאלו הם חותם המתפשט מעול' האצילות כנז' ונחת' בבריאה ואח"כ מכח (בדפו"י ע"ג) אלו הי"ס דבריאה האירו דרך המסך שתחתיו והוציאו י' נצוצות אחרות והם י"ס הנקר' עולם היצירה והם בחי' חותם אחד המתפשט מי"ס דבריאה ונחת' ביצירה וגם הם מתחלקות בסדר הפרצופין הנז' ממש אח"כ מכח אלו הי"ס דיצירה נחתמו י"ס דעשיה והם חותם אל הי"ס דיצירה וגם הם מתחלקות בסדר הפרצופין הנזכרי' והנה כל אלו הארבעי' ספי' שזכרנו בארבע עולמות אצילות בריאה יצירה עשיה כלם הם אלהיות וכלם אחדות אחד גמורה מראשית י"ס דאצילות ע"ס י"ס של העשיה אבל צריך שתדע השנוי שיש בין הי"ס של עול' זה לעול' זה. דע כי בעול' הבריאה אותם הי"ס אשר שם הנה הם נגלים ומאירי' להיות כי עולם הבריאה עליון מהיצירה והעשיה ולכן גם הג' ראשונות של י"ס דבריאה מאירי' אלא שעל ידי כן אין אור ז' תחתונו' דבריא' נכרת הארתם דסיהרא בטיהרא מאי אהניא וזהו סוד מה שאמרו בס' התקונין במקומות הרבה דתלת ספירן עילאין מקננן בבריאה ואין הכונה לו' שהם לבדם מאירות אלא שלהיות הם מאירות אין הארת הז' תחתונות נכרת ודע כי אלו הג' ראשונות שאמרנו שמאירות מקננות בבריאה אינו מדבר רק על הג' ראשונו' של הי"ס דנוקבא דז"א שבבריא' והענין הוא כי כל ג' עולמות בריא' יציר' עשי' כלם הם חלקי חיילות המלכות דאצילות ואע"פ שאמרו שם כי ג' ראשונות מקננן בכרסי' אינו על ג' ראשונות (ע"ח ש' השמו' פ"א) דאצי' אלא על ג' ראשונו' דמלכו' עצמה של בר יאה אבל ביצירה שהיא יותר למטה מהבריאה אין הג' ראשונו' של הנוקבא דז"א דיצירה מתגלי' רק אור הו"ק שבה בלבד הם מתגלי' וגם אור העשירי' שבה עם היותה מאירה אין אורה נכרת מפנין אור השש קצוות שלה שהם מאירי' מאד וזהו שאמרו שם בס' התקונין דשית ספירן מקננין במטטרו"ן ובעשי' התחתונה מכלם אין אור הט' ראשונו' שבנוק' דז"א דעשיה מאירים כלל רק העשירי' שבה בלבד וזהו שאמרו שם בס' התקונין דאימא תתאה מקננא באופן והרי נתבאר כל ד' עולמות אצילו' בריאה יצירה עשיה. ודע כי נוקבא דז"א דאצילות יש לה י"ס ובכל ספי' מי"ס שבה יש בה ג' בחי' והם פנימי ואמצעי וחצון כי הם כעין י"ס בתוך עשר אחרו' ואותם הי' בתוך י' אחרות באופן שיש בנוקבא דז"א ג' לבושים הנק' כלים וכל

לבוש מהג' אלו יש בו י"ס נמצא שהם שלשי' ספי' ודע כי ג' לבושים האלו הנה הם בג' עולמות בי"ע פירוש כי כאשר נטרדה השכינה וירדה למטה בג' עולמו' הנז' הנה הי"ס שבלבוש הפנימי שלה נתלבשו בתוך י"ס דנוקבא דז"א אשר בבריאה ונעשו בחי' נשמה לאותם הי"ס דנוקבא דז"א דבריאה והלבוש אמצעי הכולל י"ס אחרות נתלבש בתוך י"ס דנוקבא דז"א דיצירה ונעשו בחי' נשמה להם והלבוש החיצון דאחורי' הכולל י"ס אחרות נתלבש בתוך י"ס דנוקבא דז"א דעשיה ונעשו בחי' נשמה אליהם והרי נתבאר ענין הכלים שלה הנקראי' גוף דנוקבא דז"א דאצילות ואמנ' ענין תקון העצמות והאורות אשר בתוכ' הנה ענייִנם הוא במה שאמרו בס' התקונין תקון ע' בד' קכ"ח ע"א בענין אותם הי' הויו"ת שכל הוי"ה היא בנקו' שלה בסדר קמץ פתח צירי עד ההוי"ה התשיעית שנקודה בשורק וא"ו וט' אלו הם כלם בז"א כנז' לקמן וההוי"ה העשי' לבדה היא בנוק' דז"א ואין בה נקוד כלל והנה זו ההוי"ה שהיא בלתי נקוד נעשת בחי' אור אל ג' הכלים והלבושים הנז' שהם ל' באופן זה הנה אות ה' אחרונה נקראת נפש של נוקבא דז"א ומתלבשת בתוך הכלים והלבוש החצון מכלם הנקרא אחורי' הנכלל מי"ס ואות ו' נקרא רוח שלה ומתלבשת בתוך י"ס אמצעיות שבלבוש אמצעי שלה ואות ה' ראשונה נקראת נשמה שלה ומתלבשת בתוך י"ס פנימיו' שבלבוש הפנימי שלה וכמו שנודע כי הנשמה משכנה במוח הרוח משכנו בלב והנפש משכנו בכבד כן ג' אותיות הו"ה הם נר"נ אל נוקבא דז"א והם מתלבשים תוך גוף שלה המתחלק לג' לבושים זב"ז כנז' וכל בחי' מהם מתלבש תוך לבוש אחד על דרך הנז' ואמנם אות י' של ההוי"ה שבה היא בחי' חיה הנק' נשמה לנשמה שלה והיא בתוך כולם ופנימית מכולם ודע כי כל אות מאלו ד' אותיות הוי"ה שבה גם היא מתחלקת לי' בחי' ואלו הד' אותיות הם סוד אותם הארבע אותיות של ההוי"ה שנתבאר בס"ה ריש פר' ואתה תצוה בסוד אותם הסמכין שיש לכל אות ואות ועי"ש היטב ואותה ההוי"ה שביארו שם היא ענין זאת ההוי"ה עצמה אשר בנוקבא דז"א דאצילות בלי ניקוד ואלו הי' סמכין שיש בכל אות מאלו הד' הם מתלבשי' תוך הלבו' שלו הכולל י"ס כנז' אשר גם הוא מתלבש בכל עולם מג' עולמות בריאה יצירה עשיה אמנם דע כי אע"פ שאמרנו ג' אותיות הו"ה הנזכ' הם נר"נ הנה אין זה אלא בבחי' נוקבא דז"א עצמה דאצילות אבל בבחי' ג' עולמות בריאה יצירה עשי' כבר נת' כי אותם הג' לבושים שלה הכוללי' שלשי' ספי' הם המתלבשי' תוך ג' עולמות הנז' ונעשת בחי' נשמה להם והנשמה הזו היא לבדה בחי' אלהות כי אינו נקרא אלהות רק בחי' עולם האצילות בלבד בין האורו' ובין הכלים אבל מבחי' הרוח של הג' עולמות ואילך אינם בסוד בחינת אלהות כי משם ואילך נקרא עלמא דפרודא בסוד ומשם יפרד באופן

כי (בדפו"י ע"ד) חלקי הנשמה אשר בבריאה יצירה עשיה הנעשי' מבחי' הלבושים של האצילות כנז' הנה הם בחי' אלהות אבל חלקי הרוחין והנפשין והמלבושי' שהם הכלים והגוף אשר בבריאה יצירה עשיה הנה כלם הם בחי' עול' הפירוד ואינם בחי' אלהות עצמו ואמנם ענין הרוחין אשר בנוקב' בעולם הבריאה הם הרוחין אשר נתבאר בס"ה בפ' פקודי באותם הז' היכלות שנתבארו שם כי דע כי אותם ההיכלות הם הם הכלי דנוקבא דעולם הבריאה ובכל אחד ואחד יש בו חד רוחא כנז' שם וכן יש בכל אחד ואחד בחי' נפש הנז' שם בלשון חד חיותא דנפיק מגו ההוא רוחא וכן בחי' הכלים שהם הלבושים שלהם ועל ד"ז ביצירה ובעשיה ודע כי כ"ז שאמרנו עד עתה הוא בנוקבא דז"א דאצילות אשר לבושיה מתחלקים ומתלבשים בסוד נשמה של נוקבא דז"א דבריאה ויצירה ועשיה והנה על ד"ז ממש הוא בז"א עצמו דאצילות אשר ג' לבושיו מתלבשים בסוד נשמה אל ז"א דבריאה יצירה עשיה וכן על ד"ז באו"א ובא"א דאצילו' אשר לבושיה' מתלבשים בסוד נשמה באו"א ובא"א דבריאה יציר' עשיה.

ונבאר עתה בחי' שמות כל אלו השלשים ספי' שיש בג' הלבושי' והכלי' של הנוקבא דז"א דאצילות ונזכיר' ממעלה למטה.

הכתר שבה נחלק לג' לבושים. האחור שהוא החיצון הוא י' י"ה יה"ו יהו"ה והאמצעי הוא יו"ד יו"ד ה"א וא"ו יו"ד ה"א וא"ו יו"ד ה"א והפנימי הוא יו"ד ה"א וא"ו ה"א **החכמה** האחור הוא י' י"ה יה"ו יהו"ה והאמצעי הוא יו"ד יו"ד ה"א וא"ו יו"ד ה"א ו"ו יו"ד ה"א ו"ו ה"ה והפנימי הוא יו"ד ה"א ו"ו ה"ה

הבינה האחור הוא א' א"ה אה"י אהי"ה והאמצעי הוא אהי"ה והפנימי הוא אל"ף ה"ה יו"ד ה"ה **הדעת** האחור הוא יו"ד יו"ד ה"א יו"ד ה"א וא"ו יו"ד ה"א וא"ו ה"א. והאמצעי הוא יו"ד יו"ד ה"ה יו"ד ה"ה ו"ו יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה והפנימי הוא יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה **החסד** האחו' הוא א"ל והאמצעי הוא אל"ף למ"ד והפנימי הוא אל"ף למ"ד **הגבורה** האחו' הוא אכדט"ם והאמצעי הוא אלהי"ס והפנימי הוא יהו"ה בניקוד אלהי"ם **התפארת** האחור הוא השתפ"א האמצעי צבאו"ת הפנימי הוא אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם **הנצח** האחור הוא ב"ם והאמצעי הוא א' א"ל והפנימי הוא א"ל **ההוד** האחו' הוא במוכ"ן והאמצעי הוא א' א"ל אל"ה אלה"י אלהי"ס והפנימי הוא אלהי"ס **היסוד** האחו' הוא ש' ש"ד שד"י והאמצעי הוא שד"י והפנימי הוא שי"ן דל"ת יו"ד. **המלכות** שבה האחור הוא א' א"ד אד"נ אדנ"י. והאמצעי הוא אדנ"י והפנימי הוא אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד. והנה הנשמ' שלהם הוא שם יהו"ה בלתי נקוד. אות **י'** נשמה לנשמה לפני' מכלם אות **ה** נשמה לי"ס פנימיות. אות **ו'** רוח לי"ס אמצעיות. אות **ה** אחרונה נפש לי"ס של אחור'. ודע כי לג'

מלבושי' אלו שכל לבוש מהם כלול מי"ס כנז' הנה יש להם ג"כ בחי' או"מ אליהם ונמצא כי לי"ס של לבוש האחור יש כנגדו י' מקיפים. וכן לי"ס של לבוש האמצעי יש להם י' מקיפים. וכן לי"ס של לבוש הפנימי יש להם י' מקיפי' ונמצא כי לג' בחי' שבכתר שבה יש לה ג' מקיפים וכן בכל ספי' וספי' שבה ונמצא שהם שלשים לבושים פנימיים ושלשי' מקיפי' ודע כי כל אלו ג' מקיפי' הם מקיפי' מחוץ כל שלשה הלבושים פנימיים הנזכרים שיש בכל ספירה וספירה:

אמר הכותב חיים נלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל בודאי כי סדר ג' בחי' אלו המקיפים הם להפך מן סדר ג' הלבושים כי השלשה לבושים פנימיים הנה היותר חשוב ומעולה הנקר' פנימי הוא לפני' מכלם והיותר גרוע הנק' אחו' הוא חיצון בחוץ מכלם אבל במקיפי' הוא להפך כי היותר גרוע מכלם שהוא המקיף ללבוש האחורי' הוא היותר פנימי שבג' המקיפי' ועומד ומקיף על לבוש האחו' והמקיף הבינוני יושב ומקיף עליו והיותר חשוב שהוא המקיף של י"ס דלבוש הפנימי הוא עומד ומקיף ע"ג ב' המקיפי' האלו מחוץ להם כי בבחי' הפנימיי' כל החשו' ומעול' מחבירו הוא לפני' מחבירו אבל בבחי' המקיפי' כל החשוב ומעולה מחבירו הוא מקיף לחבירו כנלע"ד בודאי גם צריך שתדע כי כמו שבשלשים ספי' שבג' הלבושי' הפנימיי' היו בתוכם בחי' האורו' שלהם הנק' נשמה לנשמ' ונשמה ורוח ונפש שהם בחי' ד' אותיו' ההוי"ה המתלבשו' בתוכם בלי נקוד כן בל' ספי' שבג' המקיפי' הנז' שהם ג"כ לבושים יש בתוכם בחי' נשמה לנשמה ונר"ן והם ד' אותיות שם אהי"ה בלתי נקוד כמו שנבאר וזה עניינם בקיצור המקיף לי"ס החצוניות דאחורי' דנוקבא דז"א דאצילות והם י' מקיפי' ואלו הם מחוץ לכתר שבה א' א' אל"ף אל"ף א"א ה"ה אל"ף אל"ף ה"א ה"ה א' א' ה' ה' י' י' אל"ף אל"ף ה"א ה"ה יו"ד יו"ד. א"א ה"ה י"י ה"ה אל"ף אל"ף ה"א ה"ה יו"ד יו"ד ה"ה ה"א. מחוץ לחכמה אל"ף אל"ף אל"ף אל"ף ה"א ה"ה אל"ף אל"ף ה"א ה"ה יו"ד יו"ד אל"ף אל"ף ה"א ה"ה יו"ד יו"ד ה"ה ה"א. מחוץ לבינה א"א א"א ה"ה א"א ה"ה י"י א"א (בדפו"י מא ע"א) ה"ה י"י ה"ה. מחוץ לדעת י' י"א יא"ה יאה"ד יאהד"ו יאהדו"נ יאהדונ"ה יאהדונה"י. מחוץ לחסד א' אל"ף א"ה אל"ף ה"א אה"י אל"ף ה"א יו"ד אהי"ה אל"ף ה"א יו"ד ה"ה. מחוץ לגבור' א' אלף אה אלף הה אהי אלף הה יוד אהיה אלף הה יוד הא. מחוץ לת"ת אל"ף אל"ף ה"א אל"ף אל"ף ה"ה אל"ף ה"א יו"ד אל"ף ה"ה יו"ד אל"ף ה"א יו"ד ה"ה אל"ף ה"ה יו"ד ה"א. מחוץ לנצח אל"ף אל"ף ה"א אל"ף ה"א יו"ד אל"ף ה"א יו"ד ה"ה. מחוץ להוד אל"ף אל"ף ה"ה אל"ף ה"ה יו"ד אל"ף ה"ה יו"ד ה"א. מחוץ ליסוד אל"ף ה"א יו"ד ה"ה. מחוץ למלכות אל"ף ה"ה יו"ד ה"א. המקיף לעשר אמצעיו' שבה הוא י' שמות של אהי"ה פשוטים

ובלתי נקוד אהי"ה אחד בכל ספי' וספי' מאלוהי"ם אמצעיות שבה. המקיף לכל כללות י"ס שבה רוצה לו' אל הי"ס הפנימיות הוא ריבוע הוי"ה ואהיה משולבי' יחד כזה י' י"א יא"ה יאה"ה יאהה"ו יאההו"י יאההוי"ה יאההויה"ה האור הנקרא נר"נ של שלשה חלקי לבושי המקיפי' הנזכ' שהם י' י' י' כנז' הוא שם אחד בלבד של אהי"ה פשוט ובלתי נקוד באופן זה אות **א** נשמה לנשמה הנקר' חיה והיא מבחוץ לכלם. ואות **ה**' בעשר' המקיפי' החצוני' מכלם בחי' נשמה. ואות **ו**' רוח בי' המקיפי' באמצע. ואות **ה**' אחרונה נפש בי' המקיפי' הפנימיי' מכלם. ז"**א דאצילות** הנה בחי' השלשים ספי' שיש בשלש' הלבושי' הנקראים כלים שלו הם אלו הכתר שבו נחלק לג' לבושים וכלים. החצון שהיא האחור הוא יו"ד יו"ד ה"י יו"ד ה"י וי"ו יו"ד ה"י וי"ו ה"א. האמצעי יו"ד ה"י וי"ו ה"א. הפנימי אל"ף ה"י יו"ד ה"י. החכמה האחור יו"ד ה"א וא"ו ה"א. האמצעי י' י"ה יה"ו יהו"ה. הפנימי יו"ד ה"י וא"ו ה"א. הבינה האחור הוא אהי"ה. האמצעי אל"ף ה"א יו"ד ה"א. הפנימי אל"ף אל"ף ה"א אל"ף ה"א יו"ד אלף הא יוד ה"א הדעת האחור יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה. האמצעי יו"ד ה"י וא"ו ה"י. הפנימי יו"ד ה"י וי"ו ה"י. החסד האחור אל"ף למ"ד האמצעי אלו"ה. הפנימי א' א"ל אל"ו אלו"ה. הגבורה האחור **יהוה** בנקוד אלהים. האמצעי אל"ף אל"ף למ"ד אל"ף למ"ד ה"י אל"ף למ"ד ה"י יו"ד אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם. הפנימי י"ה. התפארת האחור יהו"ה. האמצעי י' יה"ו יהו"ה הפנימי יו"ד ה"א וא"ו ה"א. הנצח וההוד דע כי שני ספי' אלו דנצח והוד הם נכללים בחד גופא בבחי' חצוניות והאחור שלהם וכן באמצעיו' שלהם אבל בבחי' הפנימיות שלהם הם נחלקים לתרין גופין ולכן האחו' או האמצע שלהם אינו רק שם אחד לשניה' והפנימי שלהם הם ב' שמות ואלו הם. האחור צבאו"ת. האמצעי צ' צ"ב צב"א צבא"ו צבאו"ת. הפנימי יהו"ה בנצח ואדנ"י בהוד. היסוד האחור שי"ן דל"ת יו"ד. האמצעי שי"ן שי"ן דל"ת שי"ן דל"ת יו"ד הפנימי יאהדונה"י. הנשמה שלהם היא זו בכתר יְהֲוָהָ בקמץ אות י' נקודה בקמץ נשמ' לנשמה הנקראת חיה לפנים מן הכל אות ה' קמוצה נשמה לפנימי. אות ו' קמוצה רוח בתוך האמצעי. אות ה' אחרונה קמוצה נפש בתוך האחור החצון. בחכמה יַהֲוָהַ בפתח מתחלקות ד' אותיותי' ע"ד הנז' בבינה יֱהֱוֶהַ בצירי על דרך הנזכר. בדעת יְהֲוֶהַ חול"ם ציר"י קמ"ץ ציר"י על דרך הנזכר בחסד יְהֲוָהָ בסגו"ל על דרך הנזכר. בנבורה יְהֲוָהָ שב"א ע"ד הנז' בתפארת **יהוה** בחול"ם ע"ד הנז' בנצח והוד יש בהם שני הווי"ת. האחת שבנצח מנוקדת בחירי"ק יְהֲוֶהַ והשנית שבהוד מנוקד' בקבו"ץ יֱהֱוֶהַ והם מתחלקות על דרך הנזכר אלא שצריך לפרש קצת מעניינם והוא כי הנה היו"ד בחירי"ק והיו"ד בקבו"ץ הם נשמה לנשמה דנצח והוד לפנים מן הכל ואות ה' ראשונה בחיריק נשמה להוי"ה שהוא הפנימי דנצח. ואות ה'

ראשונה בקבוץ נשמה לאדנ"י שהוא הפנימי דהוד. ואות ו' בחיריק ואות ו' בקבוץ הם רוח לנצח והוד באמצעי שלה' שהוא שם אחד בלבד של ריבוע צבאות כנז' לעיל והם מתלבשות יחד שתיהם באות אלף בציור ו' שבה אשר בצרוף צב"א שהיא האות הששית מן השם הנזכר והיא אות אל"ף הראשונה שבשם הזה המרובע וזה סדר התלבשם בו כי נודע שציור אות אלף הם שני יודי"ן ואות ו' באמצעם וזו הוא"ו נחלקת לשתי ווי"ן ברחבה כזה ולכן יש קצת אלפין בתורה שרומזות אל זו האל"ף הנזכרת פה ולכן צריך לכתבה באופן הנזכ' שיעשה לוא"ו שבאמצע שני היודי"ן שני ראשים אחת נוטה ראשה כלפי מעלה והשנית נוטה כלפי מטה **א** לרמוז אל אות ו' האמצעיות שבה שכוללת שני ווי"ן בה והנה בשתי ווי"ן אלו מתלבשות שני הווי"ן הנזכרי' הנקודות אחת בחירי"ק ואחת בקבו"ץ שהם בחי' רוח כנז' והנה ו'שבחירי"ק מתלבשת בוא"ו שנוטה לצד מעלה והו' שבקבוץ מתלבשת בוא"ו הנוטה לצד מטה ונמצא כי זה השם המרוב' שהוא לבוש אמצעי הכולל נצח והוד יש בו ט"ו אותיות ואמנם חמשה אותיותיו הראשונות שהם צ' צ"ב צב"א הם בנצח ותשעה אותיותיו האחרונות שהם צבא"ו צבאו"ת הם בהוד ואות א' הששית הנחלקת לשנים כי יו"ד עילאה וחצי הוא"ו הנוטה לצד מעלה כזה היא בנצח ויו"ד תתאה וחצי הוא"ו הנוטה לצד מטה כזה הוא בהוד ואות (בדפו"י ע"ב) ה' אחרונה בחיריק היא נפש הנצח ומתלבשת באות צ' ראשונ' שבשם צבאו"ת הנקרא לבוש האחור ואות ה' אחרונה בקבו"ץ היא נפש ההוד ומתלבשת באות ת' שהיא אחרונה שבשם צבאו"ת הנזכר. היסוד **יו הו וו הו** בשורק וא"ו על דרך הנז"ל כי **יו** הוא נשמ' לנשמה לפנים מן הכל. ואות **הו** ראשונה היא נשמ' לפנים. ואות **וו** רוח לאמצעי. ואות **הו** אחרונה נפש באחור שהו' החצון והרי נתבארו תשעה ספי' של ז"א ובהם כ"ז לבושי' כנז' והנוקב' משלמת לז"א לחשבון עשרה כנודע כי המלכות היא העשירית של הזכר ואלו הכ"ז לבושים דז"א הם מתחלקים גם הם בג' בחי' ז"א שיש בבריאה יצירה עשיה והם אלו בבחי' נממה על דרך הנז"ל בשלשים לבושי' של נוקבא דזעיר אפין ממש. **המקיף** לעשר ספי' חיצונות של ז"א והם עשר מקיפים ואלו הם מחוץ לכתר שבו הוא כסדר שלש שטות אלו ממש:

אלף הי אלף יוד הי הה אלף אלף הי יוד יוד הה אלף אלף
הי הה יוד אלף הה אלף אלף הי אלף יוד הי הא אלף
אלף הי יוד יוד הא אלף אלף הי הא יוד אלף הא אלף

מחוץ לחכמה. אל"ף אל"ף אל"ף אל"ף. אל"ף אל"ף אל"ף אל"ף ה"י ה"י ' ה"ה ה"א. אלף אלף אלף אלף. הי הי הה הא. יוד יוד יוד יוד. אלף אלף אלף אלף. ה"י ה"י ה"ה ה"א יוד יוד יוד יוד ה"ה ה"א ה"י ה"י:

מחוץ לבינה. אלף אלף אלף אלף. אלף אלף אלף אלף. הה הא הי הי. 'אלף אלף אלף אלף הה הא הי הי יוד יוד יוד יוד אלף אלף אלף אלף הה הא הי הי יוד יוד יוד יוד הי הי הה הא.

מחוץ לדעת אלף אלף אלף אלף הי הה אלף אלף אלף הי הה יוד יוד ' אלף אלף הי הה יוד יוד הה הי

מחוץ לחסד אלף אלף הי אלף הי יוד אלף הי יוד הה

מחוץ לגבורה אלף אלף הה אלף הה יוד אלף הה יוד הי

מחוץ לתפארת אלף אלף אלף אלף הי הא אלף אלף הי הא " יוד יוד אלף אלף הי הא יוד יוד הא הי

מחוץ לנצח אלף אלף הי אלף הי יוד אלף הי יוד הא

מחוץ להוד אלף אלף הא אלף הא יוד אלף הא יוד הי

מחוץ ליסוד אלף אלף הי הא יוד יוד הה הה. ומצאתי גרסא אחר בקונטריסי עצמו כזה אלף אלף הי הא יוד יוד הא הה:

המקיף לעשר ספי' אמצעיות שבו. בכתר **אהיה** בקמץ: בחכמה **אהיה** בפתח. בבינה **אהיה** בצירי. בחסד **אהיה** בסגול. בגבורה **אהיה** בשבא. בתפ' **אהיה** בחולם. בנצח **אהיה** בחיריק. בהוד **אהיה** בקבוץ. ביסוד אהיה בשור"ק ואו כזה **אוהויוהו המקיף** לי' ספי' פנימיו' שבו אלף למד פא הא אלף יוד ואו דלת הא אלף **האור** הנק' נשמה לנשמה ונשמה ורוח ונפש של שלשה חלקי המקיפי' הנז' שהם עשרה עשרה עשרה כנז' הוא שם אהיה בקמץ בכתר באופן זה אות י' קמוצה נשמה לנשמה הנק' חיה והיא מבחוץ לכלם אות **ה** קמוצה נשמה בי' מקיפי' החצוני' אות ו' קמוצה רוח בי' מקיפי' האמצעי' אות ה' אחרונה קמוצה נפש בי' מקי' הפנימיי' בחכמה אהי"ה בפתח מתחלק על דרך הנז' בבינה אהי"ה בצירי ע"ד הנז' לעיל בחסד אהי"ה בסגו"ל ע"ד הנז' בגבו' אהי"ה בשב"א ע"ד הנז' בתפארת אהי"ה בחולם בנצח אהי"ה בחירק בהוד אהי"ה בקבוץ ביסוד אהי"ה בשורק וא"ו על דרך הנז':

אור המקיף לכל כללות ז"א ונוק' לשניה' יחד מחוץ כל המקיפי' שלה' כלם הנז' לעיל הוא זה אלף אלף למד אלף למד פא אלף למד פא הא אלף למד פא הא אלף אלף למד

פא הא אלף יוד אלף למד פא הא אלף יוד ואו אלף למד פא הא אלף יוד ואו דלת אלף למד פא הא אלף יוד ואו דלת הא אלף למד פא הא אלף יוד ואו דלת הא אלף:

נוקבא דזעיר אפין דבריאה ל' כלים הם אלו י' החיצו' הם י' צירופי' השניי שיש בק"ך צירופי אלהי' כנודע י' אמצעי' הם י' צירופי' שבשם אדנ"י מן הי"ב צירופי' האחרוני' שבו חוץ מהב' הראשוני' של הי"ב אלו האחרוני' שאינם בכלל זה י' הפנימיי' הם י' צירופי שם אהו"ה חוץ מן השני' הראשוני' אשר בי"ב צרופי שם זה וכל ג"פ י' י' הנז' הם כסדר' ממעל' למטה ומתחלקי' ג"כ בי"ס הנוק' כסדרם מכתר שבה עד מלכות שבה ועיין לקמן כי ההיכלות של בראשית הם דכורין ושל פ' פקודי הם נוק'

הנשמה לי"ס שבה הנז' הם אלו י' לבושי' הפנימיי' שבנוק' דז"א דאצי' כנז' לעיל והרוחין והנפשין הם הרוחין והחיות שנכתבו בשבעה היכלי הבריאה כנז' בספר הזוהר בפ' פקודי כנז' לעיל ובפ' בראשית כי אותם השבעה היכלות הם היכלי הנוק' דז"א דבריאה.
(בדפו"י ע"ג)

המקיף לי"ס החיצו' שבה צירוף ושילוב שם אהי"ה ואדנ"י כזה א' א"א אא"ה אאה"ד אאהד"י אאהדי"נ אאהדינ"ה אאהדינ"הי.

המקיף לי"ס אמצעיות שבה הם י' צירופי שם אדנ"י עצמם הנז' בי"ס אמצעיו' שבה אלא שבכאן בסוד המקיף הם במילואהם

המקיף לי"ס פנימית שבה הם י' צירופי שם אהו"ה עצמם שבי' ספי' פנימיות שבה בהפוך אלא שכאן הם במלואיה באלפין

נשמת ג' חלקי המקיף שלה הוא שם אהו"ה במילוי יודי"ן בכל א' מג' חלקי בחי' כפי ההפוך והצירוף הנז"ל בכל א' וא' והם י' צירופי אהו"ה

ז"א דבריאה ל' הכלים הם אלו י' החיצונים הם י' צירופים הראשונים שיש בק"ך צירופי' של שם אלהים כנודע י' האמצעי' הם י' צירופי אדנ"י מן הי"ב צירופי' הראשונים שבו חוץ מב' הצירופי' הראשוני' שבאלו הי"ב ראשוני' שאינם בכלל זה י' הפנימי' הם י' צירופי יהו"ה חוץ מן הב' צירופי' הראשו' שבי"ב צירופי שם זה וכל ג' פעמים י' י' י' הנז' הם כסדרם ממעלה למטה כנז' בענין הנוק' דז"א דבריאה

הנשמה לי"ס שבו הנז' הם י' לבושים הפנימים של ז"א דאצילות כנזכר לעיל והרוחין והנפשין לא קבלתי ממורי זלה"ה.

המקיף לי"ס החצוניות שבו הם י' צירופי שם אהי"ה חוץ מהשני' צירופין מצרוף הא' ומצרוף האחרון אשר בי"ב צרופי שם זה אשר אלו השנים אינם בכלל זה והם כסדרם

ממעלה למטה: **המקיף** לי"ס אמצעיות שבו הם י' צרופי אהי"ה הנז"ל עצמם אלא שבכאן הם במילוי דההי"ן:
המקיף לעשר ספירות פנימיות שבו הם עשרה צרופי אהי"ה הנזכרים עצמם אלא שבכאן הם במילוי אלפי"ן:
נשמת שלשה חלקי המקיפים שלו הוא שם אהי"ה במילוי יודי"ן בכל אחד משלשה חלקי בחינות כל אחד ואחד כפי ההפוך והצרוף הנז' בכל אחד ואחד והם י' צרופים הנז' שבשם אהי"ה:
אור המקיף לשניהם לז"א ונוק' מחוץ כל המקיפים שלהם הנז' הוא רבוע שלוב יהו"ה אהי"ה כזה י' י"א יא"ה יאה"ה יאהה"י יאההו"י יאההוי"ה יאההויה"ה:
נוקבא דז"א דיצירה ל' הכלים הם אלו י' החיצונים הם י' צירופי' השביעיים שבק"ך צירופי אלהי"ם כנודע י' האמצעיים הם י' אותיות שם **אלף למד וו הה** אות אחד בכל ספירה כסדרם ממעלה למטה י' הפנימיים הם י' צרופי שם אלו"ה מן הי"ב צירופים הראשונים שבו חוץ משני צרופים הראשונים שבאלו הי"ב שאינם בכלל זה:
הנשמה שלהם הם י' לבושי' אמצעיים שבנוק' דז"א דאצילות כנז' לעיל והרוחין והנפשין לא קבלתי:
המקיף לי"ס חיצוניו' שבה הוא שלוב אדנ"י אלהי"ם ברבוע כזה א' א"א אא"ד אאד"ל אאדל"נ אאדלנ"ה אאדלנה"י אאדלנהי"י אאדלנהיי"ם:
המקיף לי"ס אמצעיו' הוא שם אלו"ה במלוי יודי"ן כזה אל"ף למ"ד וי"ו ה"י:
המקיף לי"ס פנימיו' הם ו' צרופי שם יה"ו כלם במלוי ההי"ן עד"ז יו"ד ה"ה ו"ו: **נשמת** ג' חלקי המקיפים שלה הוא שם יה"ו במילוי ס"ג כזה יו"ד ה"י וא"ו. ז"**א** דיצירה ל' הכלים הם אלו י' החיצונים הם עשר צירופים הששיים שבק"ך צירופי אלהי"ם כנודע י' אמצעיים הם ו' צירופי שד"י ויש בהם ח"י אותיות והם סוד ט"ט מן מטטרו"ן בסוד תשעה ממעלה למטה ותשעה ממטה למעלה י' הפנימיים הם ו' צרופי שם יה"ו וגם יש בהם ח"י אותיות והם סוד ט"ט מן מטטרו"ן בסוד תשעה ממעלה למטה ותשעה ממטה למעלה:
הנשמה שלהם הם י' לבושי' אמצעיי' שבז"א דאצילות כנז"ל והרוחין והנפשין לא קבלתי:
המקיף לי"ס חצוניות שלו הוא שלוב שם אהי"ה ואלהים ברבוע כזה א' א"א אא"ה אאה"ל אאהל"י אאהלי"ה אאהליה"ה אאהליהה"י אאהליההי"ם:
המקיף לי"ס אמצעיות הם ו' צרופי שם שדי במילואיהם:

המקיף לי"ס פנימיו' הם ו' צרופי יה"ו במילוי אלפין:
נשמת ג' חלקי המקיפי' הוא שם יה"ו במילוי יודי"ן מצורף כפי המקיפי' **ז"א** דעשיה ל' הכלי' הם אלו י' החיצוני' הם י' צרופי הי"א שבק"ך צרופי אלהי' כנודע י' אמצעים הם ו' צרופי שם אל"י י' הפנימי' הסי' צרופי אלו"ה מן הי"ב צרופי' האחרוני' שבו חוץ מב' צרופים הראשוני' שבאלו הי"ב שאינם בכלל זה:
הנשמה שלהם הם י' לבושי' החצוני' שבז"א דאצילות כנז' לעיל והרוחין והנפשין לא קבלתי:
המקיף לי"ס חצוניות שבו הוא שלוב אלוה ואלהים ברבוע כזה א' א"א אא"ל אאל"ל אאלל"ו אאללו"ה אאללוה"ה אאללוההי"י אאללוההי"ם
המקיף לי"ס אמצעיו' הוא שם י"ה במלוי ההי"ן כזה יו"ד ה"ה ה"ה (בדפו"י ע"ד)
המקיף לי"ס פנימיות הוא תשעה אותיות שם אל"י במלואו כזה אלף למ"ד יו"ד אות אחת בכל ספירה כסדרם:
נשמת ג' חלקי המקיפין הוא שם יה"ו במלוי כזה יו"ד ה"י ו"ו.
נוק' דז"א דעשי' ל' הכלי' הם אלו. י' החצוני' הם עשר' צרופי' האחרוני' מכל ק"כ צרופי אלהים כנודע והם חלק הי"ב י' האמצעי הם י' אותיו' אלי ה"ה ו"ו יו"ד יו"ד שהם הם הוי"י במלואו בההי"ן י' הפנימיי' י' צרופי' של הוי"י הנז' חוץ מב' צרופו' הראשונים שבי"ב צרופי שם זה:
הנשמה שלהם הם י' לבושי' החצוניי' שבנוקבא דז"א דאצילות כנז"ל
המקיף לי"ס חצוניות שלה הוא שלוב אלי ואלה ברבוע כזה א' א"א אא"ל אאל"ל אאללי"ו אאלליו"ה:
המקיף לי"ס אמצעיות הם תשעה אותיות יו"ד וי"ו וי"ו שהוא שם יו"ו במלואו ביודי"ן:
המקיף לי"ס פנימיות הוא עשר אותיות שבמלוי שם הוי"י ביודי"ן כזה **הי ויו יוד יוד**
נשמת ג' חלקי' המקיפי' הוא שם יה"ו במלוי כזה יו"ד ה"א ו"ו תם
ועתה אבאר לך קצת רמזים באלו השמות הנז"ל ואתחיל בז"א דאצילות בפנימי שבו דעת שבו כל שלשה לבושיו הם עולים בגי' קפ"ז והוא שם פז"ק שבשם הששי דשם בן מ"ב דאנא בכח וכו' כנודע גם הוא בגי' מקו"ם עם הכולל של התי' עצמה גם הוא רבועו של ההוי"ה הנקראת מספר בהכאה כזה י"פ י' ה"פ ה' ו"פ ו' ה"פ ה' הרי קפ"ז עם ההוי"ה עצמה גם זהו סוד מש"ה ויפגע במקום הוא בזה הדעת דז"א העולה מקו"ם בגי' כנז' גם נשמת הדעת שהוא ההוי"ה בניקוד חול"ם ציר"י קמ"ץ ציר"י:

חלק ד

סוד רמזים בשמות הנז' וסוד שם המפורש

האמיתי גם נשמת הדעת שהוא ההוי"ה בנקוד חול"ם ציר"י קמ"ץ ציר"י דע כי זהו סוד הנקרא שם המפורש בכל מקום דרך סתם בדברי רז"ל כי סוד שם המפורש הוא בזו ההוי"ה שהיא נשמת הדעת דז"א וזכור סוד זה חסד שבו הלבוש האמצעי שבו הנקרא אלו"ה הוא שעליו אמר הכתוב מנשמת אלו"ה יאבדו והוא מה שאמרו בס' הזוה' בפ' משפטי' דף צ"ו ע"ב וז"ל וחתים לה בחד גושפנקא דלבוש יקר דיליה ומאן איהו שמא קדישא דאקרי אלו"ה וכו' הרי כי שם זה הוא לבושו של ז"א והבן זה גם דע כי זה השם נחלק לשני' והוא א"ל ו"ה כנז' בס"ה בפ' לך לך דף צ"ד ע"א וז"ל תו תנינן אלו"ה הכי הוא א"ל נהירו דחכמתא ו' דכר ה' נוקבא וכו' ונודע כי נהירו דחכמתא הוא החסד והבן זה ודע כי חצי האחרון שם הנז' של אלו"ה שהם שני אותיות ו"ה עליו רמזו רז"ל כי הוא המתחבר והמתקשר עם אותיות זכר"י ועולי' בגי' רמ"ח מצות עשה כנודע שהם בחסד: **אמר** שמואל הרי נתבארה הקושיא הידועה למקובלים כיצד אומר בס' הזוהר שמי עם י"ה שס"ה זכרי עם ו"ה רמ"ח וגם במקומות האחרים נתבאר טעם לזה. **גבורה** שבו הלבוש הפנימי שבו הנקר' י"ה הוא אשר עליו רמזו רז"ל ואמרו שהוא המתחב' עם אותיות שמ"י ועולים בגי' שס"ה מצות לא תעשה כנודע שהם בגבורה גם השם הזה הוא סוד שלהבת י"ה והוא יוצא מן הבינה אל הגבורה גם (אמר שמואל הרי נתבא'עוד על השם הזה שבכאן הוא שאמרו טעם למה שאמרו חז"ל בספר הזו' בפ'בראשית וז"ל אמר ר' שמי עם י"ה שס"ה וכו'). אבא כך הוו קדמאי אמרי כד הוו מטאן להאי אתר מרחשן שפוון דחכימין ולא אמרי מידי בגין דלא יתענשון וכו' כנז' שם בדל"ב ע"ב והלבוש החצון שבו הנקרא הוי"ה בניקוד אלהי"ם הנה הוא מתלבש תוך הלבוש הפנימי דגבור' דנוקבא דז"א הנקראת ג"כ בשם הזה עצמו כנז"ל ובבחי' זו הוא שהנוקבא נקשרת ואוחזת בגבורה דז"א כנז' בס"ה בכמה מקומו'

תפארת שבו תמצא כי כל ג' הלבושי' שבו הם בחי' שמות ההוי"ה וזהו הטעם שאין שום ספירה אחרת נקראת בשם ההוי"ה בעצם כמו ספי' התפארת כנודע ובפרט בס"ה בפ' ויקר' די"א ע"א וע"ב גם הלבוש הפנימי שלו הוא בגי' אד"ם ובבחי' זו נקר' התפארת אדם כנודע והנה כן הוא בחכמה והוא בסוד מ"ה שמו ומה שם בנו כי תדע **הנצח וההוד** שבו כבר נודע כי תרוייהו הם תרי פלגי גופא ולכן בשתי לבושיהם החצון והאמצעי שניה' מתחברי' בכל אחד מהם כנז"ל וטעם הדבר הוא כי נודע הוא איך התחלת רישא דנוק' דז"א יצאה מאחורו מקום החזה שבו כנז' בסוף אדרא רבא כי קומת נוק' קצרה

מקומת הזכר ונמצ' שעור קומתה מן החזה שבו עד סיום רגליו ממש ונמצאו כל י"ס שלה נכללי' בשעור שני שלישי ת"ת ובנצח ובהוד ויסוד וזהו הטעם שיש בנצ' והוד (בדפו"י מ"ב ע"א) כמה בחי' שהם תרין כולייין תרין ביעין. תרין שוקין תרין ירכין תרין רגלין לפי שבהם נכללים כל בחי' י"ס הנוק' והנה מקום השוקין של הזכר כנגדם הוא מקום הת"ת דנוק' הנק' גופא דיליה ומבחי' תרין ירכין דיליה ולמטה משם מתחיל מקום תרין שוקין וירכין ורגלין דנוק' נמצא כי במקו' שהזכר מתחלק ונפרד לשני שוקי' שם מקו' חבור ואחדות אחת של הנוק' שהוא גופא דיליה ת"ת דילה וזהו ביאור מה שאמרו בס"ה דהנו"ה אחקריאו תרי פלגי גופא והענין הוא כי מצד פנים שלהם הם נפרדים לשני שוקין שלו ומצד אחור שלהם הם מחוברי' בסוד חד גופא דילה ולכן הנצח וההוד שלו בבחי' שני לבושיהם האחור והאמצע הם מחוברי' יחד ובבחי' לבושיה' הפנימי' מתחלקי' לשנים כנז"ל. גם דע כי מצד הלבוש הפנימי שבנצח הנק' יהו"ה מתקרב הת"ת ועולה בנצח בימי החול. וכן מצד הלבוש הפנימי דהוד הנקרא אדנ"י מתקרב המלכות ועולה בהוד בימי החול ומזדווגים שם יחד איהו בנצח ואיהי בהוד כנז' בס' התקונין. גם דע כי אותם שני הוויי"ן הנחלק בקו' אמצעי של אות **א** של שם צבאו"ת שבלבוש האמצעי שלהם כנז"ל כזה **א** הם הנקראי' וי"י העמודי' והבן זה גם זהו סוד במה שאמרו בס"ה **סוד היאורין** הנזכ' בפ' וארא דכ"ז ע"ב בענין אותם היאורי' דהוו תצ"ט ופלגא מהאי סטרא ותצ"ט ופלגא מהאי סטרא וכו' ואלו התרין פלגין הם בחי' שני הוויי"ן הנז' המתחברי' כאחד וכבר נתבאר שם אצלינו בזה המאמר איך מספר תצ"ט רמז אל שם צבאות הזה.

היסוד שבו מלבוש החצון שבו הוא שד"י במלואו ואם תסיר הפשוט ישאר מלויו בגי' ת"ק שהוא מספר שנות מהלך ועובי כל רקיע ורקיע כי בשם זה אמר לעולמו די כנודע. גם דע כי מצד שם הזה לכן נקרא היסוד כל שהוא בגי' חמשי' וכל אחד כלול מעשר הם ת"ק גם דע כי זה הלבוש החצון שביסוד שבו הוא נקרא ממש בשם הלבוש הפנימי שביסוד דנוק' והנה בעת הזווג מתחברי' ומתייחד' שניה' יחד זב"ז מצד אחדותם גם שם הלבוש הפנימי שבו הוא שלוב הוי"ה ואדנ"י ואל שם זה רמזו רז"ל בס' התקונין ד"ל ע"ב וז"ל בצדיק תרוייהו חד יאהדונ"הי וכו' **המקיף** לכתר דז"א הוא שני שמות כנז"ל והשטה הראשונ' היא שלוב שם המקיף דחסד ושם המקיף דגבורה שבו אלא ששם החסד הוא ביושר מראשו לסופו ושם הגבורה הוא למפר' מסופו לראשו כזה בתחלה אל"ף א' דחסד ואח"כ ה"י אחרונה דגבו' וכו' עד שבסוף השטה יש ה"ה אחרונה של החסד ואח"כ אלף א' דגבורה וע"ד זה בשטה שנית שהוא שלוב שני שמות המקיפים דנצח והוד שבו אלא ששם הנצ' הוא ביושר מראשו לסופו ושם ההוד למפר' מסופו לראשו

המקיף לחסד וגבור' ולנצח והוד שבו דע כי ההין שבנצ' ושבהוד הם ביודין ואלפין כנז"ל אך ההין דחסד וגבור' הם ממולאי' ביודי"ן וההי"ן והוא מלוי יותר גרוע ממלוי הנצח וההוד והטעם הוא לפי שהנצח וההוד הם תרין שבילין הזרע דנחית ממוחא הנק' חכמה ולכןהמלוי שלהם הוא יותר מעול' ממלוי חסד וגבורה ולכן הם ביודי"ן ואלפי"ן כנז"ל **נוקבא** דז"א הת"ת שבה שני הלבושי' החצון והאמצעי זה נק' צבאו"ת וזה נקרא השתפ"א שהוא חלוף צבאות בא"ת ב"ש וכבר נתבא' לעיל כי הגוף שבה הנקרא ת"ת עומד ממש כנגד אחורים דתרין שוקין דנצח והוד שלו וגם הם נקראים צבאות בבחי' ב' לבושיה' החצון והאמצעי ולכן שמותיה' שלו ושלה שוים במציאותם:

המקיפים שלה כלם הם בשם אהי"ה זולתי המקיף לדעת שלה כמו שיתבאר הטעם ונתחיל לבאר חלוקיה' דע כי כל הספי' שבה שהם בחי' דין הנה מלוי הה"א ראשונה של שם אהי"ה שבמקיף שלה היא במלוי ההי"ן ומלוי הה"א אחרונה שבו היא במלוי אלפי"ן כ' הנה האל"ף רחמים וה"א דין ולהיות הספי' ההיא בחי' דין גבר הדין וקדם אל הרחמי' כי הה"א ראשונה מלוייה בההי"ן והשנית באלפי"ן כנז' וזהו הענין כי במלכות ובהוד שבה ההי"ן הראשונות מלוים בההי"ן והשניות באלפין כי הם דיני' אבל ביסוד ובנצח שבה שהם יותר רחמים ההי"ן הראשונות שבהם מלוייהם באלפין והאחרונו' בההי"ן כי בהם הרחמי' גוברי' על הדין ובת"ת שבה אשר כולל לנצח והוד לכן יש בו שלוב שני הבחי' שבנצח ובהוד שבה אלא שבתחלה קוד' בחי' הנצח ואח"כ בחי' ההוד ולכן בתחלה מתחיל אלף אלף ה"א ואח"כ הוא אלף אלף הה כנז"ל וכן בגבורה שבה מלוי ההי"ן גובר וקודם אל מלוי אלפין להיותה בחי' דין אבל בחסד שבה מלוי אלפי"ן קודם למלוי ההי"ן להיות' רחמים ודע כי מה שנתוסף בחו"ג הוא כי יש בכל אחד מהם רבוע אהי"ה בפשוטו ובמלואו מצורפי' ומחוברי' יחד ובדעת שבה יש בו שנוי כנז' והענין הוא זה דע כי בראשונה טרם שבא עליה הזכר ביאה ראשונה לא היו בדעת שבה כי אם שני הלבוש' בבחי' הפנימיות והם הלבוש החצון והאמצעי בלבד העולי' בגי' ע"ב ק"ל דאלפין וע"ב קד"ם דההי"ן ואז היה לה מבחי' המקיף שם אהי"ה ע"ד הזה א"א אל"ף א"א ה"ה אל"ף ה"ה א"א ה"ה י"י אל"ף ה"ה יו"ד א"א ה"ה י"י ה"ה אל"ף ה"ה יו"ד (בדפו"י ע"ב) ה"א ואחר שבא עליה הזכר ביאה ראשונה הניח ונתן בה בההוא רוחא הנז' בסבא דמשפטי' בדצ"ט ע"ב ואז נתוסף בה הלבוש הג' הפנימי שבדעת שבה שהיא הוי"ה דב"ן דמלוי ההי"ן כנז"ל וזה הלבוש הג' הוא סוד בנימין בן רחל רוצה לו' ב"ן ימי"ן והבן זה ואז חזר הדעת שבה למדריגת זכר הנק' ב"ן להעלות מ"ן כמבואר אצלונו וגם המקו' שלה נשתנה לשבח ולמעלה בסוד זכר ג"כ והוא שם יאהדונה"י ברבוע כנז"ל ואז המקיף

הראשון שהיה תחלה בדעת שלה כנז' עלה למעלה בכתר שבה ונתחבר עמו בחי' רבוע אחד מסוד הנצח שבה ואז נעשה המקיף שבכתר שבה מבחי' ד' רבועי' שנים פשוטי' וב' מלאי' וארבעת' משולבי' וכלולי' זב"ז כנז"ל ובבינה שבה הוא ב' שמות אהי"ה פשוטים ברבוע' משולבי' זב"ז ונודע כי ב' פעמי' אהי"ה אהי"ה הוא בגי' מ"ב ופה הוא מקום סוד בחי' שם מ"ב הנעשה מב' שמות של אהי"ה כנזכר ברעי' מהימנא בזוהר דק"ח ע"ב וכן בס' התקונין מא' מכ"י וכן בחכמה שבה הם שלוב ב' שמות אהיה אלו אלא שהם ממולאי' במלוי ודע כי אל שם ב"ן מ"ב זה הנעשה מב' שמות אהי"ה האלו הוא שרמז הכתוב בפ' שמות כמ"ש הכתו' ויאמר אהיה אשר אהיה וחזר ואמר ויאמר כה תאמר לבני ישראל אהי"ה שלחני וכו' והענין הוא לרמז כי בחי' ב' שמות אלו של אהיה הם בא"מ של ספי' הבינה שבנוק' דז"א הנק' כה כנודע:

אורות המקיפין של ז"א ונוק' מספרם כ"א ואלו הם י"פ אהיה בי"ס נוק' דז"א בסוד נשמה לנשמה ונר"ן שבהם כנז' לעיל וט"פ אהי"ה בט"ס ז"א ע"ד הנז' ואור א' כולל ומקיף לכל י"ס נוק' ע"ד הנז' הרי כלם כ"א מקיפי' עם אור א' כולל ומקיף לכל ט"ס דז"א והוא היות' מעולה שבג' המקיפי' שבו כנז' לעיל הרי כלם כ"א מקיפים וכלם בחי' אהי"ה הרי הם אהי"ה פעמים אהי"ה הנק' מספר המרובע כנודע והנה הוא עולה בגי' אמ"ת והוא סוד חותם אמת כי ז"א ונוק' נקראי' אמת כנודע והנה אותיות חות"ם הם אותיות חומ"ת והענין הוא כי אמת הנז' שהם שמות אהי"ה הם נעשי' חומת אור מקיף לז"א ונוק' והבן זה וכבר נת' לעיל כי עוד יש אור מקיף א' אשר הוא מקיף וסובב לז"א ונוק' לשניה' יחד אמנם אין זה נכנס במספר הכ"א מקיפי' הנז'. **ענין** בריאה יצירה עשיה כבר נתבאר למעלה כי י' כלים החיצו' דז"א ונוק' שבג' עולמות בריאה יצירה עשיה שכולם הם בחי' צרופי שם אלהי"ם והענין הוא כי ק"כ צירופי' יש בשם אלהי' והנה מקומ' הוא מן הז"א ונוק' דבריאה עד סוף כל העשיה באופן זה כ' הצירופי' הראשוני' שבו הם בכ' כלים חצונים דז"א ונוק' דבריאה ובעול' היצירה יש י' צירופין אחרי' בא"א וי' באבא וי' באימא וי' בז"א וי' בנוק' ובעולם העשיה יש ג"כ חמשי' צרופי' האחרוני' מתחלקי' ע"ד הנז' באריך ובאבא ואימא ובזו"ן אשר שם הרי הם ק"ך צירופי' מתחלקי' בי"ב פרצופין הנז' שמתחילין מן ז"א דבריאה עד סיום העשי' ובזה תבין מה שביארנו לעיל כי י' צירופי' הראשוני' וי' השניי' הם בזו"ן דבריאה והששיים והשביעיי' הם בזו"ן דיצירה והי' הי"א והי' הי"ב הם בזו"ן דעשיה ושאר הצירופין הם כסדר' בשאר הפרצופין של היצירה והעשיה כנז"ל גם בזה תבין מה שאמרו באדרת נשא ד' קמ"א ע"ב כי הז"א נקרא אלהי' והוא בג' עולמות בי"ע כנז"ל ואלו הם סוד פסוק והיו ימיו ק"כ שנה הנזכר

בפ' תרומה בספרא דצנעותא בד' קע"ח סוף ע"ב ודע כי שם אלהים יש בקדושה וכנגדו יש שם אלהים המתפשט בקלי' הנק' אלהים אחרי' כנז' בסבא דמשפטי' בד' צ"ו ע"א וז"ל ושמא חד מכל שאר שמהן דיליה איהו דאתפשט ואתפלג לכמה ארחין ושבילין ואקרי אלהים וכו' והענין הוא כי ק"ך צירופי' האלו כלם הם בחי' הקדושה והם מתחילי' מז"א דבריאה ומסתיימי' בסוף העשיה ומשם ואילך הכל הוא אלהים אחרי' בסוד הקלי' ובענין י"ס הפנימיו' וי"ס אמצעיו' דזו"ן דבריאה דע כי הנה נת' אצלינו כי כסא הכבוד שבעול' הבריא' עניינו הוא ג' אורות שנתנוצצו ונתחתמו מן כח"ב ואלו הג' אורות הם מתלבשי' ומתעלמין בתוך ג"ר כח"ב דא"א דבריאה ובג"ר דאבא ובג"ר דאימא אבל בזו"ן שבבריאה אין כל הג' אורות מתעלמי' בהם זולתי ב' אורות התחתוני' שבהם שהם מבחי' חכמה ובינה בלבד ואלו ב' האורות מתגלי' גם בזו"ן דבריאה ומתעלמי' בג"ר דז"א וג"ר דנוק' ובזה נבוא אל המכוון שלנו דע כי ב' הצירופי' הראשוני' שבשם הוי"ה הם בחי' ב' אורות חו"ב הנק' כסא כנז' ומתעלמי' בחו"ב דז"א דבריא' כנז' ושאר י' צירופי ההוי"ה הם בחי י"ס פנימיות דיליה וכן עד"ז ב' צירופי' הראשוני' מן י"ב צירופי' הראשוני' שבשם אדנ"י הם בחי' ב' אורות חו"ב הנק' כסא ומתעלמי' בחו"ב שבו ושאר הי' צרופי' הם בחי' י"ס אמצעיו' שלו וכן כיוצא בזה בנוק' דיליה שבבריאה כי ב' צירופי הראשוני' שבשם אהי"ה הם בחי' ב' אורות חו"ב הנק' כסא ומתעלמי' בתוך חו"ב שבה ושאר י' הצרופי' הם בחי' י"ס פנימיות שלה וכן ב' צרופי' הראשוני' מן הי"ב צרופי' האחרוני' שבשם אדנ"י הם בחי' ב' אורות חו"ב הנק' כסא ומתעלמי' בתוך חו"ב שבה ושאר י' הצרופי' (בדפו"י ע"ג) הם בחי' י"ס אמצעיות שלה ובענין המקיף של ז"א דבריאה דע כי ב' צרופי' הראשון והאחרון שבי"ב צרופי אהי"ה הנה הם בחי' הנשמה של המקיפי' דזו"נ שבאצילות כנז"ל והנה אם תתחיל למנות מן החיה שבפני' עד הנפש שבחוץ יהיה אהי"ה כסדרו ואם תתחיל למנות מן הנפש שבחוץ עד החיה שבפני' בבחי' אורות המקיפי' יהיה שם היה"א למפרע ואלו הם בחי' צרוף הראשון והאחרון שבשם אהי"ה בי"ב צרופין ונשארו י' צרופין האמצעי' שבשם אהי"ה ואלו הם בחי' י' מקיפי' דז"א שבבריאה כנז"ל ובענין י' לבושי' הפנימיי' דז"א שביצירה שאמרנו שהם ו' צרופי' דע כי ו' צרופי' אלו הם עולי' בגי' קכ"ו ומקורם הוא שם אדני ברבוע כזה א' א"ד אד"נ אדנ"י כי גם הוא עולה בגי' קכ"ו ועשר לבושיו האמצעי' שהם ו' צרופי שד"י דע כי הש' בו"פ עולה בגי' אלף ות"ת וב' אותיות ד"י בו"ף הם בגי' פ"ד כמנין חנוך שהוא מטטרו"ן העולה בגי' שד"י כנודע והכונה היא כי אלו הי"ס האמצעיו' שבז"א דיציר' הם הנק' ציצי"ת דמטטרו"ן כנז' בפ' פנחס ברעיא מהימנא בד' רכ"ו ורכ"ז וזהו סוד מה שארז"ל כל הזהיר במצות ציצית

משמשי' לו לע"ל אלף ות"ת עבדים והטעם הוא כי הלובש ציצית דמטטרו"ן הוא בסוד עבד להקב"ה הנרמז בו"פ ד"י ולכן זוכה שישמשו לו עבדים כמספר אלף וח' מאות הנרמז בשש פעמים ש' של שד"י כנזכר.

נשמת ג' חלקי המקיפי' דז"א דעשיה דע כי שם יו"ד ה"י ו"ו ה"י עולה בגי' רל"ו שהוא שעור קומתו של יוצרנו כנז' בספר פ' היכלות שהוא רל"ו אלפים רבבות פרסאות והוא כמספר ור"ב כ"ח זהו מש"ה גדול אדונינו ורב כח.

אמר חיים ויטאל הכותב זה מצאתי כתוב בקונטרסי כאשר שמעתי ממורי זלה"ה ועתה הוקשה עלי באורו כי שם הנז' אינו עולה בגי' רל"ו רק ס"ב וחשבתי בלבי אולי זה פירושו כי ההוי"ה הנז' ברבועה בסוד האחוריי' שלה פשוטי' ומלואי' ע"ד הנז' הם בגי' ע"ב קס"ד שה' בגי' רל"ו כנז'.

המקיף לי"ס חצוניות דנוק' דיצירה הוא שלוב ב' שמות אדנ"י אלהי"ם ודע כי שניהם עולי' בגי' קנ"א וכן אהי"ה במילוי ההי"ן הוא בגי' קנ"א וכן אהי"ה במספר המרובע שלו כזה א"פ א' הפ"ה יפ"י הפ"ה בגי' קנ"א ג"כ **פרטיים** אחרי' שיש בדרוש הנז' הנה נת' למעלה כי בכל ספי' וספי' מי"ם דא"א או מי"ם דאבא אומי"ם דאימא או מי"ם דז"א או מי"ס דנוק' יש בכל ספי' מהם ג' בחי' של כלים והם חצון ואמצעי ופנימי גם נת' כי בכל ספי' וספי' מהם הכוללת ג' כלים הנז' יש בה אורות בחי' חיה ונר"ן חוץ מי"ם של הנוק' דז"א שאין לה רק בחי' חיה א' כוללת בכולם ונשמה א' כוללת בכולם ורוח א' כולל בכולם ונפש א' כוללת בכלם. גם נת' כי בכל ספירה וספי' מכל הי"ם שיש בכל הה' פרצופין הנז"ל יש לה עוד בחי' אחרת אור וכלי מקיף עליה וכמו שבבחי' הספי' הפנימית יש בה ג' כלים כנז' כן בבחי' אור וכלי המקיף שעליה יש בה ג' אורות וכלי' מקיפי' באופן שהוא מקיף א' לכל כלי וכלי מן הג' כלים והם ג' מקיפים ומלבד אלו הג' מקיפי' שיש לג' כלים של הספי' עוד יש אור אחד מקיף על ג' המקיפי' ההם שבספי' ההיא וכן עד"ז בכל ספי' וספי' יש אור מקיף על הג' אורות האחרי' המקיפי' ומלבד זה יש עוד אור א' מקיף לכל הי"ם דז"א ולכל הי"ס דנוק' לשניהם ביחד ומקיף ע"כ המקיפי' כלם אשר להם גם דע כי כל אלו האורות המקיפי' אשר לזו"ן כלם הם אור של אימא הנק' בינה אשר היא מקפת את בניה בסוד ופרוש עלינו סוכת שלום אבל דע כי אין זה אלא עתה אמנם אח"כ לע"ל אז יברא ה' חדשה בארץ כי נקבה תסובב גבר פי' כי האורות המקיפי' את ז"א הנק' גבר יהיו מבחי' אור נוק' עצמה לפי שאז תתעלה נוק דז"א למעלה ממנו כמבואר אצלינו בסוד צדיקי' יושבי' ועטרותי' בראשיה' וזו הנקבה התחתונה תסובב ותקיף אותו לע"ל ולסבה זו כל אלו המקיפי' דזו"ן הם שמות של אהי"ה

כנודע כי שם זה הוא באימא גם דע כי בכל מקום או"מ הוא גדול מאוד יותר מן אור הניקף והוא נשמה אליו גם דע כי עד"ז ג"כ כל אור המקיף על אור המקיף חבירו והוא חצון ממנו הנה הוא מעולה וגדול על חבירו והוא נשמה אליו כי אעפ"י שגם הוא בחי' אור המקיף הנה הוא ניקף משעליו וטפל אליו ונעשת בבחי' פנימי אצלו גם דע לכל אותן י' הויו"ת המנוקדות בקמ"ץ ופת"ח וכו' שהם בחי' חיה ונר"וזו"א וכן לאותה ההוי"ה שהיא חיה ונר"ן דנוק' דז"א הנה לכל אות ואות מהם יש אור א' מקיף אליה גם דע כי כל בחי' אורות המקיפי' את ז"א יש לאותם השמות הנקודות אבל בשמות אורות המקיפי' את נוק' דז"א אין בהם נקודות גם ענין זה נוהג בכלים של הספי' עצמם כי כל ספי' הנוק' אין בהם נקודות מה שא"כ בז"א גם דע כי בספי' הנצח וההוד בין של זכר או של נקבה אין בשמות שלהם שום מלוי לעולם והטעם הוא לפי שהנצח וההוד הם נקראי' תרי בדי ערבות והערבה אין לה לא טעם ולא ריח ולכן אין בשמות' שום מילוי ואל זה הסוד שאין בהם מלוי הוא שרמזו ונתכונו רז"ל באמרם שהערבה אין לה לא טעם ולא ריח והבן זה:

חלק ה

(בדפו"י ע"ד) **דרוש בה' פרצופין שהם שלמים**

דע כי אין שום ספירה מן הי"ם שהם כח"ב חג"ת נה"י מלכות שתהי' בבחי' פרצוף שלם זולתי ה' מהם והם כח"ב ת"ת ומלכות כי כל א' משאר הספי' אמת הוא שהיא כלולה מי' והמשל בזה זרוע האדם אשר עם היותו נכלל מכל איברי הגוף ובו כח כלם ויש בו ווירידים ועורקים מכל האיברים כנודע לבעלי חכמת הרפואה עכ"ז אינם ניכרים בו בגלוי אמנם הם נסתרים בו אבל הגובר והניכר בו הוא בחי' החסד וכיוצא בזה בשאר הה"ם אבל בה"ם הנז' שהם כח"ב ת"ת ומלכות יש בכל א' וא' מהם בחי' פרצוף שלם כלול מרמ"ח איברים ושס"ה גידים

ונבאר עתה בחי' המוח הג' שיש בכל פרצוף מאלו הה' הנז' הלא הוא המוח הנק' דעת כנודע ולהיות כי ספי' הכתר כל בחינתו תליין ביה ולא הויין ממש כנז' באדרא זוטא ובספרא דצניעותא ולכן אין אנו עתה בביאורו רק נבאר בחי' הדעת אשר בד' פרצופין האחרי' דבהון הוו ממש תיקוניה' והם נרמזי' בד' אותיות ההוי"ה כנודע ונקראים או"א וזו"ן. **דע** כי קודם שנאצל אדם העליון שהוא זו"ן שבעולם האצי' נזדווגו או"א בסוד אחו' באחו' ולכן יצאו מהם אותם הז' מלכי' שמלכו ומתו ונתבטלו כנז"ל בדרושים שקדמו וסיבת מיתת' היתה להיות' נאצלים בסוד הדינים קשים בבחי' זווג או"א אחו' באחו' ואין רצונינו עתה לבאר מה בחינתם של אז קודם שנברא העולם אשר היו אחו' באחו' כנז' ומה ענין אחוריי' אלו אמנם נדבר במה שהיה אחר בריאת העולם כי אז משם

ואילך תמיד הם או"א פב"פ אבל זו"ן לפעמים עומדים פב"פ ולפעמים אחו' באחו' והנה בימי החול בחי' הדעת של נוק' דז"א הלבוש החיצון שהוא בחי' אחו' באחו' הוא הוי"ה פשוטה ברבועה העולה ע"ב כזה י' י"ה יה"ו יהו"ה אשר במלואה עולה בגי' ק"ל כנודע והדעת הפנימי שבה בימי החול שהוא בחי' פב"פ דחול היא הוי"ה דההי"ן העולה ב"ן כזה יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה אמנם בשבת החיצון של ימי החול יורד למטה להאיר בתחתוני' כמו שיתבאר בע"ה והדעת הפנימי שבחול נעשה בו עתה בשבת דעת חצון ומתגלה בה דעת אחר יותר פנימי והיא הוי"ה דס"ג כזה יו"ד ה"י וא"ו ה"י והרי נתבארו שלשה בחי' לבושי הדעת שיש אל נוק' דז"א:

והנה הדעת של ז"א בימי החול הנה החצון הוא הוי"ה דההי"ן העולה ב"ן כנז' והפנימי הוא הוי"ה דס"ג ובשבת החצון שבחול יורד למטה להאיר בתחתוני' כנז' והדעת הפנימי שבחול נעשה בו עתה בשבת דעת חצון ומתגלה בו דעת אחר יותר פנימי והיא הוי"ה דיודי"ן העולה ע"ב כזה יו"ד ה"י וי"ו ה"י והרי נת' ג' בחי' לבושי הדעת של ז"א האמנם או"א כבר ביארנו שאחר בריאת העולם אין בהם אחו' באחו' ולעולם הם פב"פ ולכן אין בשום א' משניה' רק ב' בחי' דעת לבד א' חצון וא' פנימי בין בחול בין בשבת לפי ששם לעול' הוא שבת ולא חול כנודע והנה הדעת החצון של אימא הוא שם אהי"ה במלוי אלפין העולה בגי' קמ"ג כזה אל"ף ה"א יו"ד ה"א והפנימי הוא אהי"ה במלוי יודי"ן כזה אל"ף ה"י יו"ד ה"י בגי' קס"א והדעת החצון של אבא הוא החצון של ז"א שבשבת והוא הוי"ה דס"ג והפנימי של אבא הוא הפנימי של ז"א שבשבת והוא הוי"ה דע"ב דיודי"ן וזהו סוד מה שמו ומה שם בנו כי תדע כי האב והבן שמותם שוים כי כח הבן מכח האב הוא וכבר נת' בדרוש שקדם לזה כי בכל ספי' וספי' יש ג' לבושים הנק' גוף וכלים ועוד יש בתוכם בחי' האור הרוחני אשר מתלבש בתוכ' בסוד נר"ן ונשמה לנשמה והם ד' אותיות ההוי"ה שבתוך כל ספי' וספי' ואותם שבז"א הם ט' הויות בט' ספירותיו והם מתחלפות כפי נקודיה' הוי"ה בקמ"ץ בכתר ובפתח בחכמה וכו' כנודע ובדרוש שקדם נת' כ"ז וע"ש ונמצא כי אלו הבחי' שביארנו פה בענין הדעת אינו אלא בבחי' הלבושי' הנק' כלים. **גם** צריך שתדע בענין הדעת הפנימי של נוק' דז"א בחול שהוא הוי"ה דב"ן דההי"ן כנז"ל הנה יש בו בחי' נקוד אלא שכפי היום כך משתנה נקודו ר"ל כי ביום הא' של ז' ימי השבוע יונק באופן א' ואז תהיה נקודו כפי יניקתו והנה נקודו **ביום** הא' שבימי השבוע הוא כזה **יוֹד הֶה וָו הֶה** והטע' הוא לפי שביום זה החכמה שבה הנק' יו"ד יונק מצד הת"ת הנק' חולם והבינה שבה הנק' ה"ה יונק מצד החסד הנקרא סגול והת"ת שבה הנק' ו"ו יונק מצד הכתר הנק' קמן והמלכות שבה יונק מצד החסד הנק' סגו"ל ושמור

כלל זה לכל בחי' הנקודים שבכל השמות שבעולם וענין השנויים שבהם מה עניינם כי כפי מקום יניקתם אז כך משתנה נקודם וזכור אל תשכח. **ביום** הב' היו"ד בחול"ם הה"ה בשב"א הו"ו בציר"י הה"ה בשב"א. **ביום** הג' היו"ד כלה בחול"ם ה"ה ראשונה בחול"ם והשניה בסגו"ל הו' ראשונה בחולם והשניה בסגול ה"ה ראשונה בחולם והשניה בסגו"ל והענין הוא כי בה' ימי השבוע אין נקוד באותיו' הכפולות רק בד' אותיות הפשוטו' בלבד אבל ביום הג' והו' שהם כנגד הת"ת והיסוד כנודע יש (בדפו"י מג ע"א) נקוד גם באותיות הכפולות רוצה לומר במלוי שבהם וכל תשעה אותיו' הוי"ה דמלוי ב"ן ננקדי'. **ביום** הרביעי היו"ד בחולם. הה' ראשונ' בחיריק והשניה אין בה נקוד כנז'. וו' ראשונה בפת"ח והשני' אין בה ניקוד כנז. הה' ראשונה בחיריק והשניה אין בה ניקוד כנזכר.

ביום החמישי היו"ד בחולם. הה' בקבוץ הו"ו בשבא הה' בקבוץ. **ביום** הששי היו"ד בחולם. הה' ראשונה בשורק וא"ו והשניה בשבא. הו' ראשונה בשורק וא"ו והשניה בשב"א. הה' ראשונה בשור' וא"ו והשניה בשב"א. **ביום** השביעי בניקוד צבאות כזה היו"ד בשבא הה' בקמץ הוו' בחולם ה' אחרונה אין לה ניקוד כזה **יְוד הָה וּ֫ו הה**.

גם דע כי בתחלת בריאת העולם כאשר עדיין לא נתחברו זו"ן וחזרו להיותם פני' אל פני' לא נתגלה עדיין בחי' אות יו"ד בשום מלוי השמות לפי שלעול' כל בחי' אות יו"ד היא סוד המוח וכאשר אין זווג אין צורך אל המוח ולכן לא היה מתגלה אות היו"ד בשום אות של מלוי השמות ולא נמצאת רק יו"ד א' של ההוי"ה בלבד וזהו סוד של ענין ההוי"ה של מלוי ההי"ן העולה ב"ן אשר היא מורה על בחי' היותם אחו' באחו' ואין בה רק אות יו"ד א' של ההוי"ה לבד כנז'.**גם** דע כי כאשר לא חזרו זו"ן להיות' פנים בפני' אשר עדיין לא נאצלה בחי' ספי' היסוד הנ' ג"כ עדיין אז לא הי' נגלה מציאות הדעת העליון המכריע בין אבא לאי' וזהו הטע' למה אין הדע' נמנה בכלל הי"ס גם בזה תבין ענין גלוי אותיו' אב"ר מן אברה' הנז' בהקדמת ס"ה בפ' בראשית ד"ג ע"ב (א"ש רציתי לסמוך לדרוש וכבר נת' זה שם אצלינו וע"ש הנז' דרוש אחר של ה' פרצופין שלימים אעפ"י שלא היה כאן מקומו).

חלק ו

דרוש ב' בחמשה פרצופין שלימים

דע כי הי"ס של עולם האצילות הנה הם חמשה פרצופי' שלימים האחד הוא א"א והוא הנקר' ספי' הכתר ויש בו י"ס וכן או"א הם ב' פרצופי' שלימי' ובכל אחד מהם יש בו י"ס וכן זו"ן הם ב' פרצופי' שלימי' כל אחד כלול מי"ס האמנם צריך שתדע כי ז"א כשנאצל היה בחי' ו' אחת והוא שש קצוות מן חסד ועד יסוד ולא היה לו ראש שהם ג' ראשונות וזו

היא ענין ו' שבתוך ה"א ראשונה הנק' אימא ואין ראש לאותה הוא"ו כנודע ואחר שנולד ויצא לחוץ בסוד ו' של ההוי"ה אז נעשה לו ראש וזהו סוד פסוק מנחל בדרך ישתה ע"כ ירים ראש כי מנחל דאימא ישתה ז"א בהיותו בדרך שהוא אחר יציאתו מתוך אימא ואז ירים ראש רוצה לו' כי הח"ג ת"ת הראשוני' שלו נעשי' לו חב"ד והנה"י שלו הראשונים נעשי' לו עתה חג"ת וזה נעשה לו ע"י המשכת שפע תרין עטרין דמעטרין ליה או"א וזהו סוד פסוק בעטרה שעטר' לו אמו שהוא רישא דיליה שהורמה עתה והנה נמצאו עתה בחי' נה"י שחסירים ממנו ולכן הוצרכה אימא להאריך רגליה למטה וגם היסוד שלה כי גם היא נקרא' עלמא דדכורא ועל ידי כן נעשו לו נה"י וזהו מה שאמרו בס' התקונין ומבינה נביאים גם זהו סוד פסוק כונן שמים בתבונה ופסוק ובתבונה יתכונן ולפי שאלו הנה"י דז"א הם מבחי' אימא כנז' לכן אינם לא אל הז"א ולא אל נוק' ביחוד אמנם מועילי' לשניה' כי נעשים בחי' רגלים לז"א שהם נה"י שבו ובחי' מוחין אל נוק' ובזה הנז"ל יתבאר לך חלוק והפרש שיש בין שמות או"א אל שמות חו"ב הנז' בס"ה כי או"א הוא מציאו' אחד וחו"ב הם למטה שהם תרין מוחין דז"א ולמעל' ג"כ נתבאר הדרוש הזה ומצאת שם כי תדרשנו. ופעם אחרת שמעתי ממורי ז"ל כי אחר שנולד ז"א נתהוו ונעשו בחי' מוחין אל ז"א ואז עלו חג"ת דז"א הראשוני' ונעשו בחי' כלים אל המוחין ההם ונתעלו להיות במדריג' חב"ד והנה"י נתעלו בסוד ח"ג ת"ת ואז מרוב הארת המוחין ההם נתנוצצו ונאצלו נה"י אל ז"א. (א"ש רציתי לסמוך לדרושי' הנז' דרושי' של ערכי הכינויין להיותם קרובים אל הדרושים הנז' בענין שמות והויו"ת כאשר עיניך תחזנה מישרים.

חלק ז

פרק בערכי הכינויין בשם ב"ן

דע כי יש כמה בחי' בב"ן. ב' בחי' בשם הוי"ה האחת היא ההוי"ה במלוי ההי"ן שהיא בגי' ב"ן. השני חבור ב' הויו"ת פשוטות הם בגי' ב"ן ובחי' אחת בשם אדנ"י כי בפשוטו ובמלואו ובמלוי מלויו יש נ"א אותיות ועם הכללות הם ב"ן וזהו סוד ועתה יגדל נא כח ה' ושתי בחי' ב"ן בשם אלהים האחת היא ב"ן אותיו' שיש בשם אלהים דמלוי יודי"ן בפשוטו ובמלויו ובמלוי מלויו הב' הוא ב"ן אותיות שיש כיוצא בהם בשם אלהי"ם דמלוי אלפי"ן ולפי ששני בנים אלו הם באלהים שהוא ביודין ובאלפין מה שאין כן בשל מלוי ההי"ן לכן נאמר ויבואו בני האלהים כי הם שני בנים לבד שיש בשם אלהי"ם **אני** הוא שם ההוי"ה דההי"ן בגי' ב"ן ועם ט' אותיותיה בגי' אנ"י **הר האלהים** הוא בשתי (בדפו"י ע"ב) בחי' האחד בבחי' הפנים שבו כזה כי אלהי' במלוי אלפי"ן בגי' אר"ץ ואם תסיר ממנו חשבון הה' אותיותיו הפשוטות שהם בגי' פ"ו ישאר ה"ר. הבחי' הב' בבחי'

האחורי' שבו כי בהיות' פשוטי' הם בגי' ר' בזה האופן א' א"ל אל"ה אלה"י אלהי"ם ועם ה' אותיות השרש של אלהים הרי ה"ר. (אמר שמואל כך מצאתי הכינויי' האלו מבולבלי' ולהיות כי ילאה הקור' בהם ולא ימצא את מי שירצה אמרתי לכתוב אותם על סדר הא"ב ואעפ"י שכבר ביארתי ב' שמות של שם ב"ן ושל הר האלהים אין קפידא בכך). **אחורים** דהוי"ה דההי"ן הם בגי' קד"ם. גם אהי"ה דאלפי"ן עם הכולל בגי' קד"ם **אחורים** פשוטי' דהוי"ה בגי' ע"ב והמלואים בההי"ן בגי' קד"ם ושתיהם יחד בגי' רי"ו גם שם א"ל בפשוטו ובמלואו ועם שני הכוללי' בגי' רי"ו. (א"ש צריך עיון כי בלא ב' כוללי' עולי' רי"ו). גם הוי"ה דיודי"ן ע"ב והוי"ה דס"ג עם י' אותיותיה ע"ג והוי"ה דאלפין שהיא מ"ה עם מספר ד' אותיותיה הפשוטות שהם כ"ו הרי ע"ב וע"ג וע"א הם רי"ו. רי"ו הנז' דג' הויו"ת הנז' עם ל"ב נתיבות הם בגי' רמ"ח גם ארבע הויו"ת ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן עולים בגי' רל"ב ועם י"ו אותיותיהם הפשוטות של ארבע הוי"ה הנזכרים הם בגי' רמ"ח גם הוי"ה דיודי"ן בגי' ע"ב ואהי"ה דיודי"ן בגי' קס"א ושניה' בגי' רג"ל וד' אותיות ווה' עולים רמ"ח. (א"ש נלע"ד טעות קולמוס ואולי מונה עשר אותיות של ההוי"ה וד' אותיות הפשוטו' של אהי"ה עם הכולל הרי ט"ו עם רגל הרי רמ"ח ואין {(א"ש ומה שנלע"ד יותר אמתי הוא שצריך להגיה כך ועם ד' אותיות הוי"ה בפשוט' שהם ד' ובמלואם שהם י' ובכולל הם ט"ו ועם רגל הרי רמ"ח)} בידי להכריע. גם מצאתי חשבון אחר ולא הבנתי אותו והו' אומרו גם קמ"ג וצ"ד וה' בגי' רמ"ח ונלע"ד שצריך להגיה כך קמ"ג אהי"ה דאלפין ופ"ו אלהי"ם פשוט וי"ט מלוי הוי"ה דמ"ה הרי רמ"ח).

גם ההוי"ה דיודי"ן בבחי' פני' היא בגי' ע"ב ובבחי' האחורי' היא בגי' מקד"ם או קפ"ד גם שם אל במלוי אל"ף למ"ד הוא בגי' קפ"ד עם הכולל והוא הק"ף. גם פני"ם הוא בגי' ק"פ ועם ד' אותיותיו עולה קפ"ד והוא אחורי' דהוי"ה דיודי"ן שהיא ע"ב כאמור ועם הכולל הרי קפ"ה ובשני פנים שהם שני קפ"ה הם ש"ע נהורין דבתרין תפוחין עם ב' הכוללי': **אחורים** פשוטי' דהוי"ה דאלפי"ן ע"ב ומלואי' ק"ל ואחורי' וע"ב פשוטים דהוי"ה דההי"ן ע"ב ומלואי' קד"ם ע"ב ק"ל וע"ב קד"ם הם בגי' תי"ח וסי' תח"י נפשי או חי"ת הארץ וע"ב ק"ל לבדו בגי' ר"ב ועם י' אותיות המלוי הוא ריי"ב או רב"י. **אהיה** דההי"ן פשוטו ד' אותיו' ובמלויו י' אותיות ובמלוי מיליו כ"ה אותיות והכולל הכל בגי' חל"ב. (א"ש גם אהיה ברבועו עולה ד"ם וזהו סוד מה שאמר הכתוב כל חלב וכל דם לא תאכלו). **אלהים** דיודי"ן ש' ואדנ"י ס"ה בגי' יחד שס"ה. גם מצפ"ץ ש' ואדנ"י ס"ה בגי' יחד שס"ה. **אדני** אלהים בגי' קנ"א גם אהי"ה דההי"ן קנ"א גם אהיה כזה א' פעמי' א' ה' פעמי' ה' י' פעמי' י' ה' פעמי' ה' בגי' קנ"א.

אל יש בו כמה בחי' מן ג' יודי"ן ואל"ף שיש בשם ס"ג בהוי"ה ההיא נעשה שם א"ל. גם מן ג' יודי"ן ואל"ף שיש באהי"ה דיודי"ן נעשה שם א"ל. גם מספר ההוי"ה כ"ו וד' אותיותיה והכולל הם א"ל א"ל במלואו בזה האופן אל"ף למ"ד עולה קפ"ה. אדנ"י עולה ס"ה ושניה' יחד בגי' נ"ר ועם י' אותיותיו הנז' עולה ס"ר וזהו וירא ה' כי סר לראות. גם י' הויו"ת פשוטות הם בגי' ס"ר גם ג' היחודי' שהם הוי"ה ואהי"ה הוי"ה אלהי"ם הוי"ה אדנ"י בגי' נ"ר. א"ש ושני היחודי' לבדם והם הוי"ה אלהי"ם הוי"ה אדנ"י בגי' בא"ר.
אלהים ד' פעמי' עם הכולל בגי' מש"ה. א"ש עוד מצאתי כתוב כך ולא הבנתי אותו וז"ל אלים משה שני פעמים אלהים פשוט במ"מ ת' וי"ג וי"ג מלוי הם תכ"ו. ואולי החשבון הוא כך אלי"ם משה בגי' תכ"ו. גם אלהים פשוט במספר מרובע ב' פעמים עולה ת' בזה האופן א' א"ל אל"ה אלה"י אלהי"ם א' א"ל אל"ה אלה"י אלהי"ם וי"ג וי"ג אותיות של מלוי אלהים בזה האופן אלף למד הי יוד מם ב' פעמי' הם כ"ו והנה ת' וכ"ו עולי' תכ"ו
אחד כל אות משלשת' עולה במספר קטן אח"ד בזה האופן. אל"ף י"ב והכולל הרי י"ג חי"ת הרי י"ג. או ח"ת עם הכולל הרי י"ג דלי"ת י"ב והכולל הרי י"ג ונלע"ד שאין זה ממורי זללה"ה:
אחורים דאהי"ה דאלפי"ן עם ד' אותיות הפשוט ועם הכולל בגי' תקי"ג במספר החר"ש וזהו סוד החרש ואאלפך חכמ' ירצה כי היותו במלוי אלפין ונרמז במלת ואאלפך עולה החר"ש בגי' והנה נודע כי אהי"ה דאלפי"ן הוא בבינה הנקר' הוי"ה דס"ג אלא שעם עשר אותיותיה הם בגי' ע"ג שהוא בגי' חכמ"ה העולה ע"ג ולכן אמר הכתוב החר"ש ואאלפ"ך חכמה ועם האמור נוכל ליישב פסוק אחד שמצאתי מכתיבת אבא מארי זלה"ה בשער הפסוקי' באיוב ואין לו הבנ' וזה לשונו (בדפו"י ע"ג) ואאלפך בינה כל אל"ף היא בבינה והיא סוד א' של אהי"ה שהיא בבינה ובסוד אלף בית אלף בינה וזהו סוד ואאלפך בינה וכתב מורי אבי ז"ל וזה לשונו זה מצאתי כתוב ולא הבינותי כי הכתוב אומר ואאלפך חכמה **א"ש** אולי עם האמור אתי שפיר כי האמת הוא שכ' ואאלפך חכמה האמנ' בהיות כי ההוי"ה דס"ג עם י' אותיותיה עולה ע"ג כמנין חכמה כת' הרב הגדול זלה"ה ואאלפך בינה וגם כי אהי"ה דאלפי"ן היא בבינה כנלע"ד. **אדני** בגי' ס"ה וכן שם י"ה בשני מלואי' דיודי"ן וההי"ן בזה האופן יו"ד ה"י יו"ד ה"ה עולים בגי' ס"ה כמספר אדנ"י תוסיף עליהם י"ה פשוט ג' הרי פ' ועם ו' אותיות י"ה אדנ"י הרי הכל בגי' פ"ו כמספר אלהים גם שם י"ה במלוי אלפין כזה יו"ד ה"א עולה בגי' כ"ו כמספר שם ההוי"ה העולה כ"ו הרי כי בשם י"ה נרמזו ג' שמות יהו"ה אלהי"ם אדנ"י גם ג' מלויי שם י"ה ביודי"ן יו"ד ה"י ובאלפין ובההי"ן עולי' בגי' צ"א כמספ' אמן (א"ש וכמספר הוי"ה ואדנ"י) **אלהים**

במלוי יודי"ן הוא ש' בזה האופן אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם ואם תסיר ממנו אלהי' פשוט שהוא פ"י נשאר המלוי לבדו בגי' רו"ח וסודו ורוח אלהים מרחפת **אהיה** בההי"ן עולה קנ"א והוי"ה בההי"ן עולה ב"ן ושניה' יחד בגי' בא"ר או אב"ר **אלהים** דיודי"ן עולה ש' והוי"ה דיודי"ן עולה ע"ב ושניה' יחד בגי' שב"ע **אחורים** הפשוטי' של ההוי"ה עולים ע"ב ואחורי' הפשוטי' של שם אלהים עולים ר' ושניה' יחד הם בגי' רע"ב וער"ב **אהיה** במלוי יודי"ן עולה קס"א אהי"ה במלוי אלפי"ן עולה קמ"ג הרי ש"ד עוד הוי"ה במלוי ההי"ן עולה ב"ן הרי שנ"ו עוד הוי"ה פשוטה כ"ו עוד אהיה פשוט כ"א סך הכל בגי' ת"ג וזהו סוד התגין אהי"ה דיודי"ן אהי"ה דאלפי"ן אהי"ה פשוט הוי"ה דההי"ן הוי"ה פשוטה סך הכל ת"ג:

אל ג' פעמי' בגי' מג"ן ועם ששה אותיותיהם והכולל הרי ק' וסוד ג' פעמים א"ל הנז' הם א"ל שד"י א"ל הוי"ה א"ל אדנ"י גם עשר שמות אלהים יש בהם חמשי' אותיות ואלהים פשוט ומלוי ומלוי המלוי יש בהם נ' אותיות אחרות הרי הם גם כן ק'.

אהיה דיודין קס"א ודההי"ן קנ"א ודאלפי"ן קמ"ג ושלשת' תנ"ה וד' הויו"ת ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן וארבעת' בגי' רל"ב והכל יחד בגי' תרפ"ז **אהיה** בגי' כ"א ועם ד' אותיותיו הם בגי' כ"ה וזש"ה כה תאמר לבני ישראל אהיה שלחני אליכ' גם מילוי המילוי של ההי"ה דההי"ן הם כ"ה אותיו' **אדני** אלהי' בגי' קנ"א ושרש' הוא אהי"ה דההי"ן שגם הוא בגי' קנ"א **אדני** במילוי מילוי כזה אל"ף למ"ד פ"א דל"ת למ"ד ת"ו נו"ן וא"ו נו"ן יו"ד וא"ו דל"ת יש בו ד"ל אותיות ואם אות תי"ו תתמלא ביו"ד יהיו ל"ה אותיו' ואם תוסיף ד' אותיו' הפשוט וי"ב אותיו' של המלוי יהיו הכל נ"א אותיו' וזהו סוד ועתה יגדל נא כח ה' וי' של יגדל רבתי כי כשתוסיף י' בתי"ו יגדל שם ה' ויהיה נ"א אותיות וזהו יגדל נא **אלהים** פשוט ה' אותיות ומלא י"ג אותיות ומלוי המלוי כזה אל"ף למ"ד פ"א למ"ד מ"ם דל"ת ה"א אל"ף יו"ד וא"ו דל"ת מ"ם מ"ם הם ד"ל אותיות והנה ה' וי"ג ול"ד הכל יחד בגי' ב"ן וזהו סוד ויראו בני האלהי' ואם נסיר א' מן וא"ו שבו ישארו ל"ג אותיו' ואם ההה"ן שבו תמלא בההי"ן ולא באלפי"ן יהיו ל"ב אותיות במלוי מלויו **אהיה** פשוט הוא בגי' א"ך ואם תמנה אותו כזה א"פ א' ה"פ ה' וכו' בגי' קנ"א כמנין מקו"ה וזהו סוד א"ך מעין ובור מקוה מים **אלהים** פשוט בגי' פ"ו ומלוי בגי' פ"ו ולכן כל מלוי הוא דין ולכן כ"ח אותיות שיש במלוי המלוי של הוי"ה הם דין ולכן י"פ כ"ח הם בגי' פ"ר שהם חמשה גבורות מנצפ"ך:

אלהים פשוט האחורי' שלו ר' ועם ט"ו אותיותיו בגי' אחו"ר ואחו"ר ב"פ ת"ל והם אחורי ז"א ונוק' גם הצנ"ע לכת בגי' אחור גה א"ת הוא ב' אחורי' דאלהי' עם הכולל וסודו ת"א

הרצי' גם הוי"ה פשוטה כ"ו ועם ע"ב ק"ל שלה הם רכ"ח ועם ב' אלה"י העולי' עק"ב ועם הכולל הכל יחד בגי' א"ת:

אלהים דיודי"ן ש' ואחוריי' דאלהי' פשוטי' ר' ואלהי' פשוט פ"ו וה' אותיו' אלהי' סך הכל תקצ"א וסודו עתיק"י משד"י עם הכולל **אהיה יהוה אהיה** בגי' חיי"ם ובינ"ה עם הכולל חיים **אדני** במלואו תרע"א ומלוי לבדו בגי' רו"ת והוא סוד כללות כל הדיני' שהם שכ"ה דיני' ופ"ר כמספר מנצפ"ך ס"ה רו"ת עם הכולל **אהיה** דההי"ן עם הכולל קנ"ב כמספר בנימ"ן אהיה פשוט י"ס בגי' רד"ו כמנין גלות מצרי' וי' הויו"ת פשוטו' בגי' ס"ר וסודו וירא ה' כי ס"ר לראו' ושניה' יחד בגי' ע"ת ועם ד' אותיות שם הוי"ה הרי דעת א"ש נלע"ד דעת של הזכר ז"א גם ע"ב ק"ל ע"ב קד"ם וב"ן וד' אותיותיו הם דעת של הנקבה דז"א: (בדפו"י ע"ד)

אהיה דיודי"ן ודאלפי"ן ודההי"ן המלוי' א"ש ועם שלשה כוללים שלהם בלבד בגי' שצ"ב גם ארבעה הויו"ת של ג' אהי"ה הנז' הם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן בגי' רל"ב וכולם ביחד שצ"ה כמנין משנ"ה והו' עולים תרכ"ד וסודו דרכ"ת בים סוסיך סוד משנ' תורה.

אדני בגי' ס"ה הוי"ה דאלפי"ן בגי' מ"ה והם זו"נ ושניה' יחד בגי' ק"י וכנגדם חי יוסף הצדיק ק"י שנים בעבור כי הוא רומז ליסוד הנקרא כל האחוז בשמים ובארץ:.

אדני י"פ הוא בגי' תר"ן וסודו ותרן לשון אלם ועם הכולל בגי' נארת ברית עבדך שהיא בחי' היסוד שבה הכולל ה' חסדי' וה"ג וכול' בבחי' שמות אדנות וזהו נארת ברית עבדך גם ששה הויו"ת בגי' יוס"ף

אלהים במלואו ג"פ עם ג"פ א"ל עולה אלף (אמר שמואל כך מצאתי ואולי הענין הוא כך כי אלהי' דיודי"ן בגי' ש' וג"פ ש' עולה תת"ק וג"פ א"ל בגי צ"ג וששה אותיות א"ל א"ל א"ל והכולל ס"ה אלף כנלע"ד).

אלהים דיודי"ן ש' ואחורי' פשוטי' ר' וה' אותיותיו הכל בגי' שר"ה

אלהים פשוט ה' אותיות ומלא י"ג אותיו' ומלוי מלויו ל"ד אותיו' ס"ה בגי' ד"ל וסודו כי לא יחדל אביון מקרב הארץ ר"ת אלהי' וסך אותיו' יחד"ל **אמת** הם ז' הויו"ת דס"ג וגם ששה הויו"ת דס"ג בגי' חשמ"ל **אדני** והוי"ה משולבי' כזה יאהדונה"י י"פ בגי' תתקי"א עם הכולל וכנגד' חיי שת בן אדה"ר כי סודו ביסוד הכולל י' שמות הנז'

אדני פשוט ס"ה ול"ה אותיו' מלוי מלויו הרי ק' גם הוי"ה דס"ג ומלואה ל"ז בגי' ק'.

אהיה דיודי"ן קס"א תסיר אהי"ה עצמו ישאר המלוי ק"ם וכן ההוי"ה דע"ב דיודי"ן ע"ב תסיר הכ"ו עצמו של ההוי"ה פשוטה ישא' מ"ו נמצאו ב' המלואי' הנז' כמספר מקו' גם באופן אחר המ"ו כנז' וק"ם הוא י' הויו"ת בפשוט' ובמלוא' יש בהם י"ד אותיות י"פ י"ד

הוא ק"ם ומ"ו הרי מקו"ם. אמר שמואל גם ההוי"ה עולה בגי' מקום באופן הזה י"פ י' ה"פ ה' ו' פעמים ו' ה' פעמים ה' סך הכל כמספר מקום

אהיה דההי"ן יש בו כ"ז אותיות תסיר ממנו ד' אותיות הפשוט ישארו בו כ"ג והם סוד סנהדרי קטנה שהם כ"ג.

אלף יש בה ב' ציורי' והם צור' יו"ד כזה **א** וצור' יו"י כזה**א** ושניה' בגי' מ"ו כמספר הוי"ה דמ"ה דאלפין עם הכולל לרמוז כי הי' סוד מילוי אלפין ולכן שרשה הוא משני ציורי אות האלף כנז'.

אלהים אותיותיו הם י"ה מלא י"ה הם המוחין דקטנות דז"א ומלא הם הוי"ה דמ"ה דאלפי"ן עם מספר כ"ו של ד' אותיותיו הפשוטו'

חלק ח

אות הבית

באר שבע דע כי ז' בחי' יש וכל א' נקרא באר הא' הוא חבור ד' שמות שהם הוי"ה אלהי' הוי"ה אדנ"י וארבעת' בגי' בא"ר ואלו הד' שמות הם סוד ד' אותיות הוי"ה אשר בעול' הבריאה לפי שבריאה היא כנגד בינה אלא שחלוף אהי"ה שבבינה נותן תמורתו בבריאה שם אלהי' כנודע כי הוא בגי' הכס"א שהיא הבריאה וזה הבאר הוא בלאה הבאר הב' והוא ברחל והוא חבור הוי"ה

{**א"ש** וצריך עיון כי בשער הכונ' בכוונ' בידך אפקיד רוחי כ' הפך זה עוד נת' שם באר אחר והוא אותיות אטה"ד ושם בוכ"ו ושם אהי"ה בההי"ן הוא באר דלאה עם הכולל. א"ש עוד מצאתי בשער ששי שער הכונת בענין קדושה רבא וז"ל עוד תכוין ליקח המלוי של זה השם של אהי"ה דיודי"ן העולה ק"מ ותחברנו להוי"ה דס"ג ויעלו בגי' בא"ר והוא אותיות רב"א.} דההי"ן ב"ן עם אהי"ה דההי"ן קנ"א הג' הוא אחוריי' של ההוי"ה דאלפין בפשוט' ובמלוא' שהם ע"ב ק"ל עם הכולל הד' הוא אהי"ה דיודי"ן שהוא קס"א ותחבר עמו א"ם אותיות שיש בפשוטו ובמלואו ובמלוי מלויו והכולל הה' הוא חבור ג' שמות אהי"ה הוי"ה אדנ"י וחבר הוי"ה אלהי"ם. אמר שמואל צריך עיון כי צרוף ה' שמו' הנז' עולי' בגי' דר"ך ואם נרצה להגי"ה ולהסיר שם אהי"ה אחד מהם היינו הבאר הראשון ועוד צריך עיון כי יש שינוי בין הבארות האלו איזה היא בלאה ואיזה ברחל ובכונות 'בידך 'אפקיד 'רוחי ר"ת בא"ר חולק עם מה שאמרנו כאן וצריך עיון. גם שני הבארות האחרים לתשלום השבע בארות לא נמצאו אצלי.

בכל מקו' צד"ק אחריו הוא ק"ל ברוב הפעמי' והטע' הו' כי האחורי' של ההוי"ה דיודי"ן הם בגי' קפ"ד ועם י' אותיותיה ביושר הם צד"ק והנה הטעם אל הנז"ל כי כשנסיר ק"ל

מן צד"ק ישאר ס"ד שהוא בגי' דין וענין ס"ד הוא ב"פ ל"ב ל"ב והלב הוא כ"ח אותיות מלוי המלוי וד' אותיות פשוטות של הוי"ה ואמנם ג"פ ל"ב בגי' צ"ו והוא שם א"ל אדנ"י שבעול' העשי' כנודע:

חלק ט

(**בדפו"י מד ע"א**) **אות הדלת. דרך** הוא בג' בחי' הא' הוא ב"פ הוי"ה אלהי"ם שהם ב"פ יב"ק והם בגי' דרך הב' הוא חבור הוי"ה ואהי"ה ואדנ"י שהוא יב"ק וחבור הוי"ה ואלהים שהם יב"ק וב"פ יב"ק הם דרך השלישי הוא חבור הוי"ה דס"ג עם אהי"ה דיודי"ן העולה קס"א ושניהם בגי' דרך.

חלק י

אות היוד. יקו' לאור ואין אחורים פשוטים של הוי"ה בגי' ע"ב ושל אהי"ה בגי' מ"ד ושניהם בגי' יק"ו:

חלק יא

אות הכף כל השמות של ההוי"ה ואהי"ה נכללים בנוק' כי הנה ד' הויו"ת הם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן והם בגי' רל"ב כמנין זכו"ר וג' אהי"ה הם ביודי"ן ובאלפי"ן ובההי"ן והם בגי' תנ"ה והנה רל"ב ותנ"ה בגי' תרפ"ז והנה הנקבה נקראת אדנ"י אשר במילואו בגי' תרע"א ועם י"ב אותיות המלוי ועם ארבעה אותיות הפשוט סך הכל תרפ"ז. **כנוי** המלך שהוא בבינה כי המלך במספר קטן בגי' י"ד. וכן בינה במ"ק ע"ה בגי' י"ד גם בינה במספר קטן הוא י"ג וט"ל במספר קטן הוא י"ג והכונה לרמוז כי בינה שהיא אימא שהיא הנקראת המלך כנז' היא מורידה לז"א טל העליון דלא פסיק כנודע שאין הטל נעצר לעול' ומן ז"א נמשך לנוק' והנה זו"ן שניה' נק' חבור הוי"ה ואדנ"י שהם בגי' מלך נלע"ד שמואל עם הכולל נלע"ד חיים כי אין זה ממורי זלה"ה כי כבר הודעתיך שהיה מבזה ומואס במי שמונה מספר קטן והדברי' בעצמם מוכיחי' ג"כ. **כבר** הודעתיך כי גם זה לעומת זה עשה האלהי' ולכן נבאר לך קצת כינוי' שהם בקדוש' וכנגד' הם בקלי' הנה ש"ע נהורין יש בפני' העליוני' כנז' באדרא רבא וזה ענינם הנה הפאה של הראש דא"א היא המלכות שבו כי הכתר הוא פרצוף וכן חכמה שבחכמה שבו ואין לנו כח בחכמה רק מלמטה למעלה עצמו באריך ומלכות היא האריך והיא אלהי' וכן פאה בגי' אלהי"ם ויש ג' שמות א"ל השנים בשתי הפאות והא' במצח והם שורש לג' עולמו' בי"ע שהם א"ל שד"י א"ל יהו"ה א"ל אדנ"י והי"ס הנשארי' לא קבלתי' ומג' א"ל אלו מאירי' לה' שמות א"ל שיש בפנים הנק' תרין תפוחין וכמו שג' ההוי"ת הם י"ב אותיות ועם הכולל הם י"ג שהוא הנק' מזלא דאריך ומהם מאירים ל"ט תיקוני דיקנא דז"א כך אלו הה' א"ל שבפני' דאריך

יורדי' הארה ביסוד דז"א הנק' יוסף שהוא בגי' ה' שמות א"ל (נלע"ד שמואל עם הכולל) גם הוא בגי' ג' שמו' דהוי"ה דב"ן במלוי ההי"ן גם הוא בגי' קנאה בסוד אין אדם מקנא לאשתו אא"כ נכנס בו רוח טהרה ואז כשמאירי' אלו הה' א"ל ביוסף נעשה אבר"ם בסוד אב"**רם** כמו שיתבאר וזהו התעוררת אל הזווג ואמנם אברהם הוא בגי' שמנה שמות א"ל הנז' שהם שלשה דבשתי הפאות והמצח וה' דבתרי תפוחין:

ונחזור לענין ראשון כי הנה בשתי פנים דאריך יש שני שמו' א"ל והנה א"ל במלוי אל"ף למ"ד הוא בגי' קפ"ה נמצא כי ב' א"ל במילואיהם אשר בשני הפני' דאריך הם בגי' ש"ע נהורין עוד יש בחי' שנית של ש"ע והיא באחורי' של שתי הויו"ת דע"ב דמלוי יודי"ן שכל א' מהם בגי' קפ"ה עם הכולל ושתיה' בגי' ש"ע וב' בחי' ש"ע ש"ע נרמזו בפ' ושעש"ע יונק על חור פתן וכו' כמו שית'. וכבר

{**א"ש** כך מצאתי כתוב מלת מתחיל ואין לה הבנה ולא רציתי לשלוח יד בה ואולי צ"ל מתחל' כנל"ד} ידעת כי א"ל א"ל מתחיל מצפ"ץ והוא על דרך זה מ"ם צד"י בגי' קפ"ד וב' פעמי' קפ"ד עם ב' הכוללי' הרי ש"ע והנה ב' פעמי' ש"ע ש"ע הם תש"ם ולכן ר"ת "מפני "שיבה "תקום למפרע הוא תש"ם אורות שבשתי הפנים של אריך הנקרא עתיק' ונקרא פני שיבה והדרת פני זקן כנגד אנפין דז"א ויראת מאלהיך כנגד נוק' דז"א שהיא הנקראת יראה כנודע והנה כמו שיש בא"א שתים ש"ע ש"ע כן יש גם באימא עילא' המקבלת אותם וזה ענינ' כי הנה נת' בפ' ויצא יעקב מבאר שבע כי אימא מתלבשת תוך ז"א עד החזה שבו כי שם סיום היסוד דאימא והנה הם שש ספירות ושליש והם כחב"ד חו"ג ושליש א' דת"ת כל א' כלולה מי' יעלו ס"ג כי כבר ידעת כי הוי"ה דס"ג היא באימא גם ידעת כי יש באימא ד' שמות אהי"ה שני' הראשוני' במלוי יודי"ן והג' במלוי אלפי"ן והד' במלוי ההי"ן גם יש באימא ג' הויו"ת דמלוי ס"ג והנה הם ז' שמות ועל שמם נקראת אימא באר שבע ומשם יוצא יעקב בפני ז"א מן החזה ולמטה כנודע ומכל הוי"ה מאלו הג' דס"ג יוצ' שם א' הנק' **ייא"י** שבתוך המלוי הזה כנודע והנה הוא בגי' א"ל וכבר נת' כי ב' פעמי' א"ל הם בגי' ש"ע וכן הש"ע הב' מן הפנים בחלוף מצפ"ץ כנז' הרי ש"ע ש"ע באימא וזהו ג"כ ושעשע יונק על חור פתן כי ושעש"ע הם ב' ש"ע ש"ע הנזכרי' גם יונק היא אימא שהיא אהי"ה במלוי יודי"ן בגי' ינ"ק עם הכולל על חור פתן הם הקלי' והענין הוא כי כמו שיש ש"ע נהורין בקדושה כך יש גם (בדפו"י ע"ב) בקלי' והם נהפכי' שם ונק' ע"ש {נלע"ד חיים כי השומע טעה וכך צ"ל כי הנה הש"ע הנזכר הם מבחינת א"ל היוצא מן שם ייא"י שבמלוי שם ס"ג והם האחורים דס"ג בגי' קס"ו במנין יונק כנלע"ד:} בסוד כבגד יאכלם ע"ש כמבו' אצלינו בסוד חבוט הקבר. גם כנגד שני ש"ע ש"ע שהם בגי'

תש"ם כנז' לעיל בענין הקדושה כן ישנם בקליפות אשר עליהם רמז הכתוב והאדמה לא תש"ם מצד אותם הקליפו' והנה אם תוסיף מספר ה' אותיו' אל"ף למ"ד על חשבונו שהוא ש"ע כנז' יעלה הכל בגי' שע"ה נהורין והם סוד חשמ"ל של הקדושה וחשמ"ל בגי' מלבוש והוא אותיות בשלום. והענין הוא כי אלו השע"ה נהורין הם נעשי' מלבוש ואור מקיף א' אל הקדושה כדי שלא יתאחזו בה הקליפות ופי' חשמ"ל הוא כי בזמן שמאירי' אלו השע"ה נהורין אז הוא ח"ש וכשחס ושלו' יש בהם שליטה אל החיצוני' אז הוא מ"ל ודע כי בכל

{**א"ש** צריך עיון כי חשמ"ל ומלבוש יתרי' במספר ג' על השע"ה נהורין ואולי אותיות אחה"ע מתחלפו' הה' בחי"ת כנלע"ד.} עול' מן ד' עולמות אצילות בריאה יצירה עשיה יש מלבוש ואור מקיף א' הנק' חשמל של העול' ההוא אמנם אינ' שוים רק כל א' הוא כפי מדריגתו כי חשמ"ל דאצילות זך מכלם ושל עשיה עב וגס יותר מכולם לפי ששם הוא עיקר אחיזת הקלי' כנודע ולכן אחר סיום תפלת י"ח אנו חותמין בא"י המברך את עמו ישראל בשלום אותיות מלבוש והסוד הוא כי אחר שבתפלת י"ח המשכנו כל ההארו' אל הקדושה ואנו מתפחדי' שמא יתאחזו בהם הקלי' ולכן אנו אז ממשיכי' אותו החשמל הנק' מלבוש הנרמז באותיות בשלו' כדי שלא יתאחזו בהם הקלי' באורות אשר המשכנו אל הקדושה ע"י תפל' י"ח גם זהו סוד ופרוס עלינו סוכת שלום שאנו מזכירי' בתפלת ערבית בין בשבת בין בחול והוא רמז אל פריסת המלבוש והחשמל דאו"מ שהוא כעין סוכה ונק' סוכת שלום ועם כ"ז אין החשמל דשבת דומה לחשמל דבימי החול **א"ש** הואיל ואתא לידן ענין החשמל אכתו' ג"כ

חלק יב

דרוש אחר קטן בענין החשמל וז"ל ענין החשמ' כבר הודעתי' כי צלם של ז"א נחלק לג'חלוקות כי אות **צ** היא הבחי' שנכנסת בפנימיות תוך ז"א ושתי אותיות **ל"ם** הם ב' בחי' אורות מקיפי' אליו על ראשו והנה הם נחלקי' לז' מקיפי' כי כן **ל"ם** הם ז' ואלו עצמם הם ב' אותיו' מ"ל מן חשמ"ל והענין כי מל הוא לשון דבור כתרגומו ממלל וכמ"ש ז"ל פעמים חשות פעמי' ממללות והביאור הוא כי כשמקבל ז"א אלו הז' מקיפי' שהם **ל"ם** דצלם אז נעשה מל וממלל ומדבר ומוציא הבל או"מ מתוך פיו וזהו סוד ז' הבלים הנזכרי' בקהלת שהם ז' מקיפי' הנזכרי' שיוצאי' בסוד הבל וזהו סוד מש"ה הבל הבלים הכל הבל ירצה כי כל חיות ז"א תלוי באותו ההבל של פה דז"א הנמשך מז' מקיפי' הנז' וזהו סוד פ' כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם כי הנה כל חיות ז"א הנק' אדם שהוא בגי'

הוי"ה דמ"ה הוא נמשך מחמת שבע' המקיפי' הנז' אשר ניתנים לז"א ומכחם יש לו הבל דיבור מוצא פיו כנז' וזהו כי על כל מוצא פי' ה' וגו'

כינויים אחרים יש והם אלו דע כי מן הג' ס"ג וד' אהי"ה הנז' הם סוד התפלין שבז"א ומהם נמשכת הארה ובולטת לחוץ באחורי רישא דז"א ונעשית קשר של תפילין כל ראש והיא הנק' לאה אשת יעקב כנודע ונעשת מן הד' אלפי"ן של ד' שמות אהי"ה הנזכרי' ולכן קשר זה הוא צורת **ד** כנגד ד' אלפין הנז' והנה ארבעה פעמי' אלף הם בגי' מד"ת והוא כינוי אל לאה הנקראת כך על שם ארבע אלפין שמאירים בה ואליה רמז דוד באומרו ומד"ת ימי מה היא גם המוחין עצמם של לאה הם ארבעה אהיה הנזכרים שנים דיודי"ן וא' דאלפי"ן וא' דההי"ן והנה יעקב לא השיג בכל מדת הנזכרת רק ב' אותיות ת"ם כי בשרש הארבע אלפין עצמם לא תשיג וזהו סוד פ' ויעקב איש ת"ם גם הנה ארבע אלפי"ן בגי' מד"ת ואם תסיר הד' עצמה שהיא שרש הארבע אלפין פשוטות שהם של לאה נשאר ת"ם וזהו ויעקב איש תם ודע כי אימא נקראת מ"י כנודע ונוק' דז"א נק' י"ם תשים התי"ו יהיו תמים וזהו סוד תמים תהיה עם ה' אלהיך וכנגד תם זה שבקדושה יש בקליפה אותיות מ"ת כנודע כי המות הוא בקליפות והענין הוא כי ד' אלפין הנז' משם חיות הקליפות וכשיוסרו ד' אלפין אלו מן הקלי' ישארו מ"ת מן מד"ת אשר בה נתאחזו הקלי' והנה אם ב' אהי"ה הראשונים דיודי"ן תמנה אותם בבחי' א' להיותם שוים נמצא שהם ג' אהי"ה בלבד עוד טעם שני כי נודע שהמוחין של ז"א בתחלה היו ארבע מוחין ובהתלבשם תוך נה"י דאימא נעשו ג' מוחין חב"ד והנה אותם ג' אלפין אשר בהם הם יוצאים ומאירים בלאה ונקראת של"ג וזהו סוד הנותן שלג כצמר כי כמו שנתבאר כי (בדפו"י ע"ג) בהסירך שרש הד' אלפין מן מדת ישאר תם כך בהסירך שרש ג' אלפין אלו ממלת שלג ישאר בגי' צמ"ר וזהו הנותן שלג כצמר ולכן הצמר גרועה בלבנונית' מן השלג בסוד מראות נגעים בהרת עזה כשלג שאת כצמר לבן שהם הקלי' שכנגד' בקדוש' כמו שנבאר **גם** זהו סוד אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו וכו' כצמר יהיו וכו' כי ע"י אימא עילאה שהיא יום הכיפורים והיא שלג וצמר כנז' מתלבנים עונו' ישראל ואל זה נרמז בספר הזוהר בפ' בראשית בפסוק והוא הכה את הארי ביום השלג דאתדן בבי דינא עילאה והיא אימא הנקראת שלג ה' עילאה דמינה דינין מתערין אבל נוקבא דז"א היא בי דינא תתאה ה"א תתאה גם שלג אותיות שגל וזהו סוד נצבה שגל לימינך בכתם אופיר שהוא בשעת הזווג העליון שאז הוא שעת רצון וכנגדו בקלי' כתוב גבי כורש בספר עזרא והשגל יושבת אצלו וכבר ידעת כי תרגומו וכלבתא כי הנקבה דקליפה נקראת כלב כי זהו סוד בלאדן בן בלאדן שהיו פניו דומות לכלב כי זהו שרשם וזהו הכלב שהיה רבוץ

על גבי המזבח כשלא היו הגונים מעשה התחתוני' ובלאדן שמו כנז' בס"ה פ' צו וזהו סוד פ' והוצב גולתה הועלתה בנחום סי' ב' ותרגום הוצב הוא כלבתא והיא המלכות הטמאה וכנגדה בקדושה היא הנקראת הוי"ה דב"ן דההי"ן שהיא בגי' כלב כי זו ב"ן וזו כלב גם הקדושה נק' אילת השחר אילה קדוש' ובטומאה כלבתא מסאבא:

כל האחוריים בגי' צור"י כ"ד הם ג' בחי' הא' היא ציור אות ה' בשני ציורים ד"ו או ד"י הרי כ"ד השני של המלוי וזהו סוד ותמלא כדה. השלישי באדנ"י וסודו ותע"ר כדה אל השוקת:

כל ציור אות הה"א שהם ד"ו ד"י וו"ו הם בגי' מ"ב. גם מספר כ"ו של ההוי"ה ועם ארבע אותיותיה ועם י' אותיות המלוי שלה הם מ"א (נלע"ד שמואל עם הכולל):

כונן הוא הוי"ה דיודי"ן ע"ב והוי"ה ד"ן כזה יו"ד ה"י וא"ו ה"א בגי' ד"ן ושתיהם בגי' קכ"ו וסודם כונן שמים בתבונה

כ"ח אותיות שיש במלוי הוי"ה דע"ב וכ"ח אותיו' שיש במלוי הוי"ה דס"ג וכ"ח אותיות שיש במלוי הוי"ה דמ"ה הם בגי' פ"ד

כרת בגי' רשעי"ם קס"א קנ"א שי"ב והוא איש עם הכולל בגי' איש תהפוכות ס"ג ומ"ה הוא חק:

חלק יג

אות מם מ"ה וס"ג בגי' ח"ק **מעבר** יב"ק יש בו ד' בחי' הא' הוא חבור הוי"ה ואלהי"ם השני הוא חבור הוי"ה ואהי"ה ואדנ"י השלישי הוא אחו' של יה"ו ביודי"ן הרביעי הוא הוי"ה ביודי"ן האחורים המליאים בגי' קפ"ד וכשתסיר ממנה האחוריים הפשוטים ישאר יב"ק: **מן** ג' הויו"ת של ע"ב מ"ה ב"ן יוצאים ג' שמות אלהים כיצד הוי"ה דיודי"ן בגי' ע"ב ועם י"ד אותיותיה בפשוט ובמלוי הרי פ"ו כמנין אלהים הוי"ה דמ"ה דאלפי"ן עם מ"ב אותיותיה בפשוט ובמלוי ובמלוי המלוי יעלו פ"ז כמנין אלהים עם הכולל הוי"ה דב"ן דההי"ן עם ל"ד אותיותיה בפשוט ובמלוי ובמלוי המלוי כזה יהו"ה יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה יו"ד ו"ו דל"ת ה"ה ה"ה ו"ו ו"ו ה"ה ה"ה שהם ד"ל אותיות עם הכולל ב"ן וד"ל בגי' פ"ו ודע כי שני מלויים יש בהוי"ה דב"ן הנזכרת האחד היא על דרך הנז' והם ד"ל אותיות עם הכולל השני הוא כאשר נמלא כל הווי"ן של ההוי"ה הנזכרת באלפין כזה יו"ד וא"ו דל"ת ה"ה ה"ה וא"ו וא"ו ה"ה ה"ה כי אז יהיו ל"ו אותיות כמנין לא"ה כנודע כי ההוי"ה דב"ן היא בלאה ובהיותה חסירה מן האלפי"ן הנז' יהיה ד"ל שהוא דל ועני וחסר וסימניך מדוע אתה ככה ד"ל ב"ן המלך כי המלכות יש בה ד"ל אותיות והיא הוי"ה דב"ן וזהו ד"ל ב"ן המלך:

שם ההוי"ה נכללו בה שני שמות הוי"ה ואלהים באופן זה כי הנה הוי"ה בגי' כ"ו ואמנם אותיות כ"ו הפשוטות הם כנגד שם ההוי"ה ובמלואיהם שהם כ"פ ו"ו הם בגי' הוי"ה אלהי"ם והמלוי לבדו שהם פ"ו הם בגי' אלהים: גם ג' הויו"ת פשוטות בגי' מזל"א גם ג' הויו"ת דע"ב ס"ג מ"ה האחורים שלהם הם ע"ח אותיות כמנין מזלא:

חלק יד

אות הנון נוצר שי"ן חסד שי"ן דל"ת. לאלפי"ם שי"ן דל"ת יו"ד

חלק טו

אות העין עז ויתן ע"ז למלכו. הם שני בחי' האחד היא שם אדני בגי' ס"ה ועם י"ב אותיותיו במלואו הרי ע"ז. השני הוא ההוי"ה דס"ג ועשר אותיותיה הרי ע"ג ועם ארבע אותיות הפשוטות הרי ע"ז **עין** כבר נת' במספר הע' ג' בחי' בע' של שמע ישראל ועיין שם עוד יש בה בחי' אחרות הא' הוא כנגד שלשה חסדים פחות שליש שהם אורות מגולים כנודע והנה הם שלשה הויו"ת פחות שליש יעלו בגי' ע' גם מלת חס"ד עצמו שהוא בגי' ע"ב כשנחלקהו לשלישים:

חלק טז

אות הפא פ"ז הוא הוי"ה דאלפי"ן מ"ה עם מ"ב אותיותיו בפשוט (בדפו"י ע"ד) ובמלוי ובמלוי המלוי הרי פ"ז וכנלע"ד שמואל האמנם לא מצאתי כתוב אלא ק"ז ומוכרח לומר שהוא טעות קולמוס:

חלק יז

אות הצדי צבאות ב' שמות הם יהו"ה צבאות ואלהי"ם צבאו"ת ונודע כי הנצח וההוד נקראים צבאו"ת אלא שבנצח והוד של ז"א נק' יהו"ה צבאו"ת והנה"י של נוק' נק' אלהים צבאות וזהו סוד פסוק יהו"ה אלהים נתן לי לשון למודים כי לשון בגי' אלהים בפשוטו פ"ו ואלהי"ם במלוי יודי"ן ש' הרי לשו"ן ולמודים הם נצח והוד כנודע הרי כי לשון למודים הוא אלהים צבאות והנה נתבאר כי אלהים צבאות הם נצח והוד של הנקבה לכן נרמזה הנקבה בתיבת לשון שהוא בגי' שכינה עם הכולל ודע כי אלהים צבאות שניה' שוים בגי' והוא כי אלהי"ם במלוי ההי"ן בבחי' האחו' הוא בגי' אלף וכן נצח והוד כל א' נקרא צבאות כמבואר אצלינו בפרשת וארא בענין אות' אלף יאורין חסר חד והנה שניהם בגי' אלף עם ב' כוללים של שניהם

חלק יח

אות הקוף ק"ד הוי"ה דההי"ן אם תצייר כל **ה'** מהם ציור שלשה וי"ן כזה **ה** הם ט"ו וי"ן ועם שלשה וי"ן אחרות נגלות הם י"ח וי"ן בגי' צ' ועם שני אותיות י"ד שבאות יו"ד

הרי ק"ד. והנה גם ההוי"ה דההי"ן כפולה הם בגי' ק"ד (א"ש כך מצאתי כתוב ומוכרח הוא לומר שטעות קולמוס נפל במה שאמר ועם שני אותיות וכו' בעבור כי הי"ח ווי"ן לבדם מספרם ק"ח ובי"ד עולים קכ"ב אלא צריך למחוק מה שאמרו ועם שלשה ווי"ן אחרות נגלות הם ח"י ווי"ן בעבור כי הט"ו ווי"ן לבדם הם צ' ועם ב' אותיות י"ד הם ק"ד ומה שלא הזכיר הוא"ו שבין היו"ד דל"ת הטעם הוא כי הוא"ו כבר נכנסה בין הט"ו ווי"ן הנז' כנלע"ד):

חלק יט

אות הריש רנו ליעקב שמחה הנה ההוי"ה במלוי יודי"ן בגי' ע"ב והאחורי' שלה במלוי יודי"ן ג"כ הוא בגי' קפ"ד ושני' יחד הם בגי' רנ"ו. עוד ירצה באופן ב' שלשה חבורי' ויחודים של הוי"ה אהי"ה ושל הוי"ה אלהי"ם ושל הוי"ה אדנ"י בגי' נ"ר ועם ששה כוללי' של ששה השמות הרי הכל יחד רנ"ו:

חלק כ

אות השין שם הוי"ה דאלפי"ן תעלה בגי' מאתים בזה האופן תכה יו"ד פעמים ה"א יעלו ק"כ ותכה וא"ו פעמים ה"א יעלו ע"ח הרי קצ"ח ועם שני הכוללי' שהם כללות י"ה וכללות ו"ה יעלו יחד הכל מאתי'. עוד ירצה באופן אחר כי ההוי"ה הנזכרת בהכאות הנז' יעלו בגי' קצ"ח כנז' ועם י' אותיותיה הרי בגי' יצח"ק:
שמים ב"פ בגי' עשי"ת והם השמי' הנמשכי' מן א"ל ימין ומן א"ל שמאל

חלק כא

אות התיו תולע דע כי כמו שיש תולעת ישראל בקדושה כן יש בקלי' כי הוא תולע המרקי' ומכלה הכל כמו שנבא' בענין פ' התמיד בפסו' עול"ת תמיד והענין הוא כמו שבכל בקר מתעורר החסד שהוא שם אבגית"ץ שהוא בחסד כנודע והוא בגי' תול"ע כך בכל בקר מתעורר החסד שבקליפה הנק' ג"כ תולע בסוד וחסד לאמי' חטאת ולכן היו ישראל מקריבי' עולת תמיד לבטל אותו התולע הנז'. גם דע כי התולע הם סוד י"א סמני הקטר' שהם י"א קליפות שהם סוד עשתי עשרה יריעות והם סוד י"א ארורי' שבפ' כי תבא והנה כל א' מהם נק' אדם והנה י"א פעמי' אדם הם בגי' תצ"ה ועם י"א כוללי' שבה' הם בגי' תולע. וזהו סוד לעו"ת אדם בריבו כי מאלו י"א אדם הנז' שהם בגי' לעו"ת נמשך עות הדין בתחתוני' ולפי שהם בקליפה לכן אדני לא ראה שהוא הקדושה. **גם** זהו סוד ואמר אי אלהימ"ו ונפסיק התיב' לשני' אלה"י מ"ו והנה אלה"י בגי' מ"ו וכל אחד מהם עולה בגי' אד"ם עם הכולל שהוא מ"ו והנה הם בגי' י"א כמנין א"י שהוא י"א פעמים אלה"י או מ"ו והשתא אתי שפיר אי אלהימו. **גם** זהו סוד תביאמו ותטעמו שהיה מן

הראוי לומ' תביאם ותטעם אבל עניינו הוא תביא ותטע לאות' י"א פעמי' מ"ו ותזככם בסוד י"א סמני הקטרת ותביא' בהר נחלתך אל הקדושה כמו שידעת שהם הבירורי' של המלכים שמתו ויש בהם ניצוצות קדושה. גם תבין איך במלת תביאמו נרמז תביא י"א מ"ו שהם י"א אד"ם הנז' אל הקדוש' והנה זה התולע הוא בגי' שו"ר וזהו סוד שור שחור בימי ניסן שהוא דינא קשיא: **תבל** דע כי כינוי זה הוא בנוק' כאשר מתחברי' בה רי"ו העליון שבמזלא קדישא דדיקנא דא"א עם רי"ו התחתון שבה שהם אחורי' פשוטים של ההוי"ה שהם ע"ב ואחורי' מליאים בההי"ן שהם קד"ם ושניה' הם רי"ו והנה שני פעמי' רי"ו הם תב"ל וכבר נתבאר זה אצלי בכונת קריאת שמע של השכיבה על המטה עניינ' ואז נקראת תבל.

ענין רמ"ח איברי' שבאד' הם ד' הויו"ת ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן שהם בגי' רל"ב ועם י"ו אותיותיה' הפשוטות הם סוד רמ"ח איברי' שהיו בכח בצלם תוך אימא. **שם יאהדונה"י** נרמז באות אחד להורות כי הקב"ה ושכינת עזו הנקראי' בחבור השם הנז' הנה הם אחד והענין הוא כי יו"ד ראשונה ואחרונה שבשם (בדפו"י מה ע"א) הנז' הוא סוד אות ו' שבאמצע אות **א** אל"ף למ"ד בגי' הק"ף שני א"ל במלואם בגי' ש"ע נהורין:

חלק כב

דרוש בעולם האצילו' בסדר ה' פרצופי' שבו

ונתחיל בדרושי עולם האצילות בפרטות בסדר ה' פרצופי' שבו כבר נתבאר לעיל בדרושי א"ק ענין עולם האצילות כי בתחל' יצא בסוד י' נקודות והיה אז נקרא עולם הנקודים ואח"כ נתקן ונק' בשם עולם האצילות וזה ענינו דע כי בתחלה כשיצאו אלו הי"ס לא היה עדיין בהם תקון אמנם יצאו אז בבחי' היותם י' נקודות בלבד והיה בהם בחי' עצמות וכלי' ר"ל אור וכלי ולהיות' בלי תקון לכן בחי' הכלי' שבה' לא יכלו לסבול האור העליון ונתבטלו ומתו ואלו הם סוד המלכי' שמתו כמ"ש באדרת נשא בפסוק ואלה המלכי' אשר מלכו בארץ אדום וכו' וכבר ביארנו הטעם למה יצאו מתחלת' בלתי תיקון ואמרנו כי כונת המאציל העליון היתה לברא בעה"ז מציאות הקלי' החזקות שהם צריכות בעה"ז לשלם פורענותן של רשעי' העוברי' על דבריו ית' ואלולי כן לא היה שכר ועונש בעה"ז כלל ולכן יצאו הי"ס הנז' בראשונה בלי תיקון ועי"כ מתו הכלי' ההם ואחר מיתת' יצאו ונבראו הקליפו' מהזוהמא ומהסיגי' שבהם ואחרי שיצאו והוברו מהם הקלי' אז כל בחי' הקדושה והטהרה שהיתה בכלי' ההם נתעלת למעלה וחזרה להתקן ע"י התיקון ונשארה נקיה מן הסיגי' הנז' **והנה** ענין התקון היה באופן זה כי מן הנקודה הא' שהיתה נקראת קודם התיקון בשם ספי' הכתר הנה עתה נתחלקה לג' חלקי' והם ענין ג' רישין

הנז' בריש אדר' האזינו אשר הם בחי' עתיק יומין רישא עילאה ובחי' א"א תרין רשין תתאין בסוד כתר וחכמה כמבואר אצלינו ואז נתלבשו זה בתוך זה עתיק בתוך א"א ואח"כ מן הנקוד' הב' והג' שהיו נקראי' חו"ב נעשו עתה ב' פרצופי' או"א המלבישי' ע"ג חג"ת דא"א ואח"כ משש הנקודו' הנק' חג"ת נה"י נעשו עתה פרצוף אחד הנקרא פרצוף דז"א ומנקודה הי' הנק' מלכות נעשה עתה פרצוף אחד הנק' נוק' דז"א וב' פרצופי' אלו שהם זו"ן מלבישים ע"ג נה"י דא"א ואמנם היות ענין זה נק' בחי' תקון הוא לסבה זה כי כאשר נתעלו ב' הנקודות הב' והג' הנק' חו"ב עלו למעלה והלבישו לחג"ת דא"א כנוד' וע"י אותו הכסוי וההלבשה שהלבישו נעשה להם בחי' כלים בפרצוף שלם מלבד בחי' כלים שלהם והמלכים שלהם הראשוני' שמתו וירדו למטה אשר נתעלו עתה כל ניצוצות הקדושה שבהם ואז נעשו חו"ב שתי הנקודות הנז' נעשו שני פרצופים שלמים הנק' או"א גם ו' נקודות התחתונות שהם מחסד עד יסוד העצמות שלהם שהוא האור שבתוכם נשארו ערומים מבלי לבוש כי הכלים שלהם המלכים שלהם מתו וכדי להלבישם הוצרך שאלו הו' נקודות בבחי' עצמות ואורות יהיו הם מלבישים ומכסי' אל נה"י דא"א ונתעלו הנה"י ההם בחג"ת שלהם בתוכם כמבואר בדרושים הקודמי' ואז ו' נקודות ההם היו שם בסוד עיבור בסוד תלת כלילן בתלת כנודע ועי"כ נעשו כלים בבחי' פרצוף שלם אל האור והעצמות שלהם ואז גם כל ניצוצות הקדושה שהיו באות' המלכי' והכלי' הראשוני' שלהם שמתו עתה נתעלו למעלה ונתחברו שם יחד ומכל זה נעשה בחינת פרצוף אחד שלם הנקרא ז"א וכעד"ז היה הענין בנקודה הי' שנעש' אליה פרצוף אחד שלם הנקרא נוקבא דז"א ונמצא כי כל מציאות אלו העיבורים הנזכרים אצלינו כלם היו לצורך התקון שהוא היות בהם פרצוף שלם כי בהיותם בתחלה בסוד נקודה לבד נתקלקלו מה שאין כן בבחינת האורות והעצמות שבתוכם כי לא נתקלקלו כלל חס ושלום ולכן לא נתחדש בהם דבר ע"י העיבור אמנם מה שנתחדש בהם והיה כי בתחלה לא היו נכללים בנקודה אחת ולא היו יכולים להראות פעולת' ולהוציא כחם לחסרון תקוני הכלים ואחר כך על ידי העיבור אשר כל הכלים נתקנו ונעשו פרצוף שלם ואז הוציאו כחם והראו פעולתם לחוץ כי נתחלק אור הנקודה ההיא לעשרה חלקים והראו כח הראיה בעינים והשמיעה באזנים וכיוצא בזה ואח"כ נחזור לבאר יותר ענין הקלקול והתקון של הכלים:

ובתחלה נציע שאלה אחת להבין הענין הנז' והיא כי מאחר שכל י' הנקודו' הנז' של קודם התקון חזרו להיות' אח"כ בסוד תיקון חמשה פרצופי' שלימים בלבד והם הנקראים א"א ואו"א וזו"ן א"כ היה ראוי שגם שרשם מתחלה קודה התקון לא יהיה רק ה' נקודות לבד וא"כ מה נשתנ' ז"א מכל השאר שכל פרצוף נעשה מנקודה אחת לבד והוא נעשה משש

נקודות ולמה כל נקודה מן הד' האחרות לא נתחלקה לששה נקודות על דרך שנתחלקה נקודות ז"א לו' נקודות ועוד למה נקודת ז"א נתחלק' למס' שש נקודות ולא למספר אחר והיה ראוי שתתחלק למס' השלם שהוא עשר נקוד' כנודע כי לית נקודה ולית פרצוף דלא אתכליל מי"ס גם צריך לדעת למה מצינו בס"ה ג' בחי' של עיבור ויניקה ומוחין בענין ז"א לבדו ולא הוזכר לא בנוק' ולא באו"א ואם תאמר שלא היה בהם צריך לדע' טעם הדבר והתשובה היא דע כי האמת הוא שאע"פ שאנו אומרי' שבתחלה (בדפו"י ע"ב) יצאו י' נקודות אינם רק ה' נקודות לבד אבל הענין הוא כי אלו ה' נקודו' לא היו שוות בהשואה אחת כי נקודה הראשונ' היתה גדולה ככל שאר י' הנקודות וכן נקודת אבא ונקודת אימא היו גדולי' על כל הז' שלמט' מהם והנה ג' הנקודות הראשונות כל אחד משלשת' היתה שלימה בכל חלקיה פירוש כי כל אחת מהם היתה מבחי' י' י' חלקים כנז"ל דלית נקוד' דלא אתכליל' מי' ולכן כל א' משלשת' נעשה אח"כ פרצוף שלם והם א"א ואו"א אמנם הנקוד' הד' שממנה נעשה אח"כ פרצוף ז"א לא היה בה בתחלה בחי' י' חלקים שבה רק בחי' ו' חלקים שבה לבד והד' חלקים האחרי' לא היו אז בה נמצא שלא די שכל אות' הו' נקודות אינם ו' נקודות לבד שלימו' על דרך ג' נקודות הראשונות אלא שאפי' כלם יחד אינם שיעור נקודה אחת שלימה רק ו' חלקי נקודה אחת שממנה נעשי' ז"א והרי בזה חסרון גדול שהיה בז"א כי ג' הנקודות שמהם נעשו א"א ואו"א יצאו כל אחד משלשתם שלימה כלולה מי' חלקיה ונקודה הרביעית שממנה נעשה ז"א יצאה חסירה ארבעה חלקים ולא יצאה רק בסוד ששת חלקי' שבה בלבד ועוד היה בו חסרון אחד גדול מחמת החסרון הראשון כי כיון שיצא חסר כנז' לכן גם אלו ו' חלקים שיצאו לא היו מחוברי' ונקשרי' יחד בבחי' כללות נקודה אחת רק יצאו נפרדים זה מזה ומחולקי' לו' חלקים נפרדי' זה מזה וזהו הטעם שלכל י' חלקים שבנקודה הראשונה אנו קוראי' אותם בשם נקודה אחת וכן לי' שבנקודה השנית ולי' שבנקודה השלישי' לפי שיצאו כל י' וי' מחוברות יחד בבחי' נקודה אחת אבל אלו ו' חלקי הנקודה הרביעית יצאו נפרדות זו מזו ולכך נקרא בשם ו' נקודות אבל אינם רק ו' חלקי נקודה לבד ונקודה החמישי' היה בה חסרון יותר גדול והוא כי ממנה נעשת אח"כ פרצוף נוק' דז"א והיתה גם היא ראוי' להיות בה עשר' חלקים ואמנם לא היה בה רק חלק אחד לבד שבכל י' חלקיה ולזה החלק העשירי שבה אנו קוראי' נקודה אחת עם היות שאיננה רק חלק עשירי שבנקודה ההיא והרי כי הנקודה דנוק' דז"א יצא בחסרון גדול יותר מחסרון שיש בנקודת ז"א. **הכלל** העול' כי הי' נקודות שיצאו בתחלה אינם רק ה' נקודות לבד אשר מהם נעשו אח"כ ה' פרצופי' והנה הנקוד' הראשונה והשנית והשלישית יצאו כל אחת

ואחת מהם כלולה מי' חלקים הראוי' להיות בה ועוד שהיו נקשרי' ומחוברי' יחד וכל הי' נקראו בשם נקודה אחת לבד לסבה הנז' ונקודה ד' לא יצא כלולי' בה רק ו' חלקיה לבד ועוד שיצאו נפרדי' זמ"ז ולסבה זו נקראו ו' נקו' עם שאינ' רק ו' חלקי הנקוד' ונקודה החמישית לא יצא ממנה כ"א החלק העשירי לבד ולחלק זה אנו קוראי' בשם נקודה אחת חמישית והנה הו' חלקי' שיצאו מן הנקודה דז"א הם השש קצוות שלו הנקראי' חג"ת נה"י שלו ושלשה ראשונות שלו שהם הנקראי' כחב"ד שלו שהם המוחין שלו לא יצאו אבל החלק העשירי שיצא.מן הנקוד' דנוק' דז"א היא הכתר שבה וט' תחתונות שבה לא יצאו **ועתה** צריך לבא' טעם למה נשתנו נקודות זו"ן שיצאו חסירו' ושלש' נקודות הראשונות יצאו שלימות וגם לבאר השנוי שבין ז"א לנוק' כי מזה יצאו ו' חלקיו ומזה חלק עשירי בלבד ולא עוד אלא שבנקודת הז"א יצאו החלקי' התחתוני' וחסרו העליוני' ובנקוד' נוקבא יצא החלק העליון שבכלם וכל ט' התחתונות חסרו

והתשובה היא זו דע כי כל העולמות כלם אינם מתנהגי' רק ע"י ז"א ונוק' לפי שהם נקראי' בנים לאו"א ואנחנו נקראי' בני' לזו"ן בסוד בנים אתם לה' אלהיכם ועוד כי הכתוב אומר אמרתי עולם חסד יבנה כי העול' כלו נבנה ע"י הז' תחתונות הנקראי' ז' ימי בראשית אשר התחלתם מן החסד והם כללות זו"ן כנודע וזהו סוד שאין פגם מעשה התחתוני' מגיע ופוגם בג' נקודות הראשונות שהם א"א ואו"א רקמגיע ח"ו בזו"ן לבד ולכן בתחלת האצילות יצאו ג' הנקודו' העליונו' שלימות בכל חלקיה' אבל שני הנקודות התחתונו' שהם זו"ן יצאו חסירו' וכמו שיתבאר ואמנ' גם בשניה' יש שנוי כי הפג' המגיע ממעש' התחתוני' בנוק' דז"א הוא פוגם מאד להיותה יותר תחתונה וקרובה אלינו בסוד ובן כסיל תוגת אמו בסוד ובפשעכ' שלחה אמנם אבל הפגם המגיע עד ז"א אינינו יכול לפגום כ"כ ולכן נקודת ז"א יצאה יותר שלימה מנקודת נוק' והוא כי הנה הפגם שעושי' התחתוני' המגיע עד נוק' דז"א יש פגם שיכול לסלק ממנה חלק העשירי התחתון שבה ויש פגם שיכול להחסיר גם את חלק הט' שבה עד שנמצא שיש פגם שיכול לסלק ולהחסיר ממנה כל ט' חלקיה התחתוני' ולא ישאר בה רק חלק אחד העליון והוא הכתר שבה בלבד אשר זהו סוד שעלי' נאמר לכי ומעטי את עצמך כי נתמעט' בבחי' ט' חלקיה התחתוני' שנסתלקו ממנה ועלו למעלה כדי שלא יאחזו בהם הקליפו' בהיותה יורדת למטה ביניהם וזה החלק העליון שהוא הכתר שבה נשאר וירד למטה בין הקליפות בסוד רגליה יורדות מות כי כיון שהוא חלק היותר עליון שבה אין כח בקליפות להתאחז בו יותר מדאי וזהו הטע' שנסתלקו ממנה החלקי' התחתוני' ונשאר העליון שבה שהוא הכתר מה שאין כן אלו היה ע"ד ז"א שמסתלקי' העליוני' ונשארי' התחתוני' כי אלו

היו ט' חלקיה העליוני' מסתלקי' וחלק העשירי שהוא מלכות שבה ישאר וירד בתוך הקליפו' היו נאחזי' בו יותר מדאי וכביכול (בדפו"י ע"ג) היה נחלש כחו והיה מתבטל בתוכם והיה העולם חרב ומתבטל ושומם אבל הפגם המגיע עד ז"א שהוא יותר עליון מן נוק' אינו פוגם כ"כ לסבת מעלתו כי אין הקליפות הם נאחזים בו כ"כ כמו בנוק' ואין הפגם מצוי לעלות עדיו כ"כ כמו בנוק' ולכן היה בהפך כי בעת הפגם העולה עד מקום ז"א אז ג' ראשונות שבו שהם תכלית העלוי מסתלקות למעלה כי אינו מן הראוי שיהיה בהם ח"ו פגם כי ח"ו אם יגיע שם יחרב העולם ואמנם שש קצוות שלו נשארים שם כי אע"פ שיגיע בהם הפגם אינו כ"כ חזק כמו בהגיע בתחתונות דנוק' כי הם היו מתבטלים ח"ו אבל אלו אינם מתבטלי' ובפרט כי אין מצוי כ"כ להיות פגם התחתוני' מגיע עד ז"א עצמו כנז' ובזה יתבאר היטב טעם למה בתחלת האצילות יצאו שני נקודות זו"ן חסירות וחסרונו גדול מן חסרונה ונתחיל בנקודת נוק' דז"א ונאמר כי לא יצא ממנה בתחלה רק הכתר שבה לפי שכל דבר שיצא בתחלה נשרש ונעשה שרש קבוע ואינו זז ממקומו ומה שהיה הוא שיהיה אבל מה שבא אח"כ בסוד תוספת אינו עיקרי ויכול לצאת ולבא ולהסתלק ולחזור כפי מעשה התחתוני' ולכן אילו יצאה נקודת נוק' דז"א כלולה בכל עשר חלקיה היו בה תמיד ובהגיע שם פגם מעשה התחתוני' לא היה אפשר להם שיסתלקו למעלה והיו נשארי' תוך הקליפה והפגם של התחתוני' והיו מתבטלי' ח"ו בתוכם ויחרב העולם אבל עתה שלא יצא בתחל' רק הכת' שבה הוא לבדו הושרש בה וכאשר אח"כ בעת התיקון באים לה כל הט' חלקים אחרי' באים בסוד תוספ' ואינם מושרשי' בה וכאשר יחטאו התחתוני' ויגיע הפגם בנוק' דז"א אז אלו הט' חלקי' שבאו לה בסוד תוספ' יכולים להסתלק למעלה ולא יגיע הפגם בהם גם בזה יובן טעם למה לא הוצרך עיבור ויניקה ומוחין בנוק' כמו בז"א לפי שכאשר באים אלו הט' חלקים שלה בעת התקון באים בסוד תוספ' ולכן כלם באים כאחת ונתקנת ברגע אחד ואינה צריכה כל אותם הזמנים שהוצרכו לז"א כמו שנבאר:

חלק כג

ביאור משנת מס' אבות פ"ה בעשרה מאמרות נברא העולם

וזהו סוד משנת בי' מאמרות נברא העול' ומה ת"ל והלא במאמר א' יכול להבראו' אלא להפרע מן הרשעי' שמאבדי' את העול' שנברא בי' מאמרות וליתן שכר טוב לצדיקי' שמקיימי' את העול' שנברא בי' מאמרות. **והענין** יובן במה שביארנו לעיל כי ענין חסרון תקון הי' נקודו' בתחי' היתה לברא את הקליפות כדי שיהיה שכר ועונש בעולם אם טוב ואם רע ולכן אלו הב' נקודות של זו"ן הוצרכו שלא לבא בתחלת' שלימות כל אח' ואח'

כלולה בכל י' חלקיה מחוברות יחד בסוד נקודה אחת לבדה הנקראת מאמר אחד אמנם כל אחד משתיה' יצאה נחלקת בי' חלקי' הנקראי' עשר מאמרות נפרדי' זה מזה בלי חבור והתקשרות שלא כדרך ג' הנקודות העליונות של א"א ואו"א ולהיות' נפרדי' זה מזה לכן לא יצאו ביחד כל הי' חלקים שבכל נקודה משתיה' אמנם יצאו קצת חלקיה וקצתם נשארו לסבת פרוד' כנז' וזהו אומרו בי' מאמרות נברא העולם ר"ל בי' מאמרות נפרדים נברא העולם שהם ז' תחתונות כמו שאמר הכתוב אמרתי עול' חסד יבנה מחסד ולמטה והלא במאמר אחד יכול להבראות וכל עשר חלקי נקודת ז"א או נקודת נוק' יהיו כלולי' יחד בסוד נקודה אחת ויצאו כל הי' חלקים מחובריי' בבחי' מאמר אחד וביאר טעמו של דבר ואמר להפרע מן הרשעי' וכו' פירש כי כיון שכוונתו היתה להיות שכר ועונש בעול' והפגם שלהם מגיע עד זו"ן לבד כנז' לכן יצאה נקוד' הז"א ונקוד' נוק' נפרדת בחלקיה בהיות' נקראי' י' מאמרות ולא מאמ' א' לפי שבהיות' נפרדי' בתחל' ויבאו אח"כ בסוד תוספ' כנז' אין פגם התחתוני' שוה לפגם תמיד בכל הי' מאמרו' ביחד אבל יהי' כפי ערך החט' ופגם התחתוני' כי לפעמי' לא יצטרך להסתלק רק חלק התחתון לבד ולפעמי' יצטרך להסתלק ב' חלקי' עד שנמצ' שאם החטא יהי' תכלית הגדול יסתלקו כל ט' חלקי נקוד' הנוק' וישאר הכתר שלה לבד כנז' משא"כ אם קודם התקון באו קשורו' יחד כלם ונשרשו' בה שבכל חטא הקל שבקלי' היו כל הי' מסתלקי' או כלם נשארים ונמצא שלא היה משפט אמת וישר כפי ערך החוטא אלא והיה החוטא כשוגג כמזיד וכו' וכן בענין הצדיקי' לא שכר אמיתי כי יש צדיק גורם קיום חלק אחד ויש גורם כל הט' חלקים וצריך לתת שכר טוב לצדיקים כפי שעור מעשיהם ביושר וזהו להפרע מן הרשעי' כי כפי מעשה כל אחד מהם עתה שנברא בי' מאמרו' חלוקי' וליתן שכר טוב לצדיקים ע"ד הנז' עתה שנברא בי' מאמרות נפרדי' מה שאין כן אם היו כולם מאמר אחד והרי זה טעם אחד למה שנוגע אל בחי' הצדיקי' או הרשעים עוד יש טעם שני למה שנוגע אל המאמרות עצמם כי אלו היו תחלה כלם מאמר אחד היה הפגם מגיע בהם ולא היו יכולים להסתלק וח"ו יפול בהם פגם הקליפות אבל עתה שבאו בסוד תוספת כאשר יחטאו התחתוני' יסתלקו המאמרי' הנז' ולא יפגמו ח"ו וכמו שאמרו אם חטאת מה תפעל לו ואין שם רק עונש אלא לרשעי' או (בדפו"י ע"ד) שכר טוב לצדיקי' אבל בי' מאמרות עצמם אין פגם נוגע בהם כלל ח"ו וגם זה הטעם השני נרמז באומרו אלא כדי להפרע מן הרשעי' כי אין בזה אלא פרעון לרשעים וגמול שכר טוב לצדיקי' אבל לא במאמרו' עצמם והנה ענין הנוק' נתבאר היטב אבל ענין ז"א צריך לבאר יותר והוא כי הנה נתבאר כי בעת הפגם מסתלקי' ג' עליונות שבו ונשארי' ו' קצוותיו ולכן לא יצאו בראשונה רק ו' חלקי נקודתו

והושרשו בו בקביעות לא ינתק ואח"כ בעת התקון נתוספו בו בסוד תוספ' לבד אותם ג' ראשונו' כדי שיוכלו להסתלק למעלה בעת פגם התחתוני' ולא יופגמו בין הקליפו' ח"ו ובזה יובן טעם היות צורך אל הז"א להיות בו עיבור ויניקה ומוחין בעת התיקון שלו לפי שאותם ו' קצוות שהיו בו תחלה מושרשי' בשרש גמור הוצרכו להתקן בתחלה ע"י עיבור ויניק' כמו שיתבאר ואח"כ באי' לו ג' הראשונות הנקראי' מוחין בסוד תוספ' בפעם אחת כי כמו ששלשת' יחדו חסרו ממנו כך בבואם באים יחד מה שאין כן בנוק' דז"א שכל ט' חלקיה באים בסוד תוספ' לפי שכלם יחד חסרו ממנה ולכן אין צורך בה לעיבור ויניקה ומוחין ע"ד ז"א. ובזה תבין ענין מה שאמרו חז"ל כל ג' כלבוד דמי גם אמרו ג' ראשונות חשובו' כאח' כי הלא שלשת' מסתלקו' יחד בעת הפגם ושלשת' באים יחד בעת התקון והתוס' לפי שאם נאמ' שאם הפגם קטן ויגיע עד השלישי שבהם ויסתלק הוא וישארו השנים האחרי' אין לך קלקול גדול מזה להיות ח"ו פירוד בין הג' עליונו' בעצמם כי הוא פגם גדול מאד נמצא שאי איפשר לו' שהשלשה עליונות שבו יבואו תחלה קוד' התיקון ויושרשו בו כי לא יוכלו אח"כ בעת פגם התחתוני' להסתלק וע"י כן יחרב העול' גם אי איפשר לו' שיבואו שלשת' קודם התיקון ויושרשו בו אמנם יבואו שלשת' נפרדי' זה מזה ע"ד שהיה בשש הקצוות כנז"ל ונאמר שע"י כן לא יגיע הפגם בכל שלשתם רק באחד מהם כי אין לך פגם וקלקול גדול מזה להיות ח"ו פירוד בשלשה עליונות החשובות כאחת אבל שש קצוות שלו התחתוני' באו תחלה קודם התקון והשרשו בו לפי שאין הפגם מצוי כ"כ לעלו' עד ז"א כמו בנוק' כנז' ועם כ"ז כדי למעט ההיזק והפגם באו נפרדים זה מזה כדי שבעת הפגם לא יופגמו כלם יחד אבל יגיע הפגם בחלק אחד פרטי המתדמה כפי ערך חטא התחתוני' ושאר החלקי' לא יקבלו פגם אע"פ שנשארים במקומם ואינם מסתלקים לפי שבאו ונשרשו מתחלה שם כנזכר והרי נתבאר סיבה למה לא יצאו ששת חלקי נקודת ז"א בלבד ולמה יצאו נפרדים זה מזה:

חלק כד

ביאור ענין רשות היחיד ורשות הרבים וכן טעם איסור מלאכת בורר בשבת

והנה בזה תבין ענין רה"י ורה"ר שאסור להוציא בשבת מרשות לרשות וכן טעם איסור מלאכת בורר בשבת והענין הוא כי להיות שאלו הי' מלכים דז"א שהם י' חלקי נקודתו יצאו בתחלה נפרדים בלי חבור זה בזה והיו אז נק' רה"ר להיותם נפרדים ולא מתייחדים ולכן תמצא כי כל מקום שיש פירוד ואין אהבה יש שם מיתה ולכן מתו אלו המלכי' להיות פירוד ביניהם וכמש"ה חלק לבם עתה יאשמו ובהפך כתי' חבור עצבים אפרים הנח לו ולכן נבאר ענין הפירוד והחיבור הזה מה הוא מציאותו ומה היה קודם

התיקון ואחר התיקון. **דע** כי הנקודה של אריך או של אבא או של אימא כאשר יצאה היתה כלולה בשלימות בכל י' חלקי' כנז"ל וגם כי היו מחוברי' יחד פי' כי היו מיוסדות בדרך ג' קוים קו ימין ושמאל ואמצע וזה הוא קשר האמיתי אבל ששת חלקי נקודת ז"א לא יצאו בדרך קוים רק היו זו על גבי זו ולא נתחברו יחד דרך קוים ולכן הי' הפירו' ביניה' ונודע כי אם תקח ק' קנים כל א' בפני עצמה תוכל לשבור את כל' א' לא' ואם תחבר ג' קנים יחד לא יוכלו להשבר והנה זה היה קודם התיקון אבל אחר התקון חזרו להתחבר הו' חלקי הנקודה דז"א בבחי' ג' קוים כנז' ואז נתקיימו ובזה תבין טעם צריכות עיבו' ז"א בתוך אימא כי בהיותם יחד שם מחוברים נתאספו ונתחברו יחד כל הו"ק ובפרט כי כיון שנתחברו יחד שם נתוסף בהם הארת אימא והוסיפה בהם כח ואז נתחברו ונתקשרו קשר אמיץ דרך קוים והענין הוא כי חסד נכלל בנצח וגבורה נכלל בהוד ותפארת ביסוד ונעשו ג' כלילן בתלת כנז' אצלינו במקומות רבים והבן היטב ענין ג' כלילן בג' כי הג' תחתונות נכללו בג' העליונות בלבד וזה היה בג' ימי הקליט' ואח"כ מאז ואילך נתוסף בהם תקון והוא כי כל א' מן הו' נכללה מכל הו' וזה נעשה בהמשך זמן ט' חדשי העיבור הנק' עיבור ראשון דז"א כמבואר אצלינו בכוונת התפילין בענין כ"א אזכרות אשר בהם שהוא חבור שבעה תחתונות זו בזו בסוד ג' קוים והם כ"א אזכרות ועיין שם ואז נקרא רה"י כי נתאחדו יחוד גמור וזהו סוד מ"ש בספר התיקונין כי רה"י גבהו י' ורחבו ד' שהוא ענין שם הוי"ה (בדפו"י מ"ו ע"א) דמ"ה דאלפ"ין שיש בו ד' אותיות הפשוטות וי' אותיות במלואו ונודע כי הוי"ה זו דמ"ה היא בז"א להורות כי כל אלו המלכים דז"א נתקנו ונתחברו ונעשו הוי"ה אחת מחוברת מכלם ונקרא רשות היחיד:

ונבאר עתה ענין איסור הבורר בשבת דע כי אף על פי שנת' למעלה כי הסיגים שבמלכי' אלו דז"א ונוק' נתבררו ונעשו מהם הקליפות בעת מיתת המלכים ואמנם הקדושה שבהם גם היא נתבררה ועלתה למעלה להתקן בסוד העיבור באימא עילאה דע כי לא נתבררה אז כל הקדושה לגמרי ונשארו קצת נצוצות קדושה בתוך הסיגים ההם והקליפות הנק' רה"ר והנה ביום השבת אז הקליפה נבדלת מן הקדושה כנודע ולכן מי שיוציא שפע מרה"י שהיא הקדוש' הנבררת למעלה אל אותם הניצוצות שנשארו תוך הסיגים והקליפות הנק' רה"ר חוזר לערב קדש בחול ולהתאחז הקליפה בקדש וכן להפך המכניס מרה"ר מאותם נצוצות הקדושה שנשארו שם כנז' ומעלה אותם לרה"י כנז' גם הוא גורם לערב קדש בחול והטעם הוא כי בימי החול דוקא יורדת נוקבא דז"א הנקראת הוי"ה דב"ן דההי"ן למטה בגלות בקליפות ומבררת מתוכם לאותם ניצוצות קדוש' שנשארו שם ומעלה אותם למעלה אל הקדושה אבל בשבת אינה יורדת למטה בין הקליפות לברר

אותם נצוצות הישנות אמנם נבדלת מן הקליפות ועולה למעלה ומזדווגת עם ז"א ויוצאות נשמו' חדשות מן הזווג ההוא ולכן המכניס מרה"ר לרה"י גורם שהנוק' דז"א תרד אל הקלי' הנק' רה"ר ותברר משם הנצוצות הישינות הנז' ותעלם לרה"י העליון והנה הוא מערב קדש בחול ומוריד הנוק' בתוך הקלי' ונמצא כי איסור המכניס מרה"ר לרה"י ואיסור הבורר בשבת הכל ענין א' הוא אלא שזה עניינו לברור למטה אוכל הקדושה מתוך פסולת הקליפות וזה עניינו להעלות האוכל ההוא אשר ברשו' הרבים ולהכניסו ברה"י:

חלק כה

ביאור יותר בפרטות ענין אלו העשר נקודי' איך היו קודם התיקון ואיך היו אחר התיקון ונחזור לבאר בפרטות ענין אלו הי' נקודים איך היו קוד' התקו' ואיך היו אחר התקון דע כי אעפ"י שאמרנו כי ג' נקודון הראשונות יצאו שלימות כל א' בי' חלקיה וגם יצאו מחוברו' ומקושרו וכל הקלקול היה בז' תחתונו' עכ"ז צריך שתדע כי גם הנקודה הב' והשלישי' אשר נעשו אח"כ בחי' או"א גם בהם היה קצת קלקול וחסרון אור עליון עם שהם מכלל ג' נקודו' הראשונו' החשובו' אמנ' השנוי שיש בקלקול' לקלקול ז' תחתונו' שהם בחי' זו"ן הוא זה כי הנה ז' התחתונו' ירדו למטה בעולם הבריאה במקום הקלי' למטה מעולם האצי' ויצאו מעול' שלהם ולכן נז' בהם מיתה ממש בסוד המלכי' שמתו לסבת בטול' בהיותם בתוך הקלי' אבל המלכים שירדו משני נקודו' או"א לא ירדו למטה מעולם האצי' אמנם ירדו ממקומם העליון למטה במקו' נוק' דז"א בעולם האצי' עצמו ולכן ירידה זו אינה מיתה רק בטול בעלמא ואינו כ"כ פגם כמו פגם זו"ן רק הוא ענין ירידה מגדולתם ומעלתם על דרך מ"ש חז"ל על פ' וימת מלך מצרים שהורידוהו מגדולתו:

וצריך לבאר ענין אלו הי' נקודות מה עניינם קודם התקון דע כי אלו הי' נקודו' שהיו תחלת כל האצי' קודם שהיה שום תקון בהם הנה היו אז כדמיון פרצוף א' אך לא היו בציור גמור ממש פי' כי הנקודה הראשונה נחשבת ונערכת לבחי' כתר והב' והשלישית לבחי' חו"ב וו' האחרות לבחי' הגוף אבל לא היו בציור ממש כמו שהוא עתה אבל עכ"ז כל נקודה מהם היתה כלולה מי' פי' כי נקוד' הראשונ' היה נכלל בה כללות כל הי' ספי' דא"א אלא שהיתה נקודה קטנה וגם כי לא היתה בציור פרצוף כמו שהוא עתה אחר התיקון ועד"ז שאר הנקודות וכבר נת' כי אלו הי' נקודות יצאו כלם בבחי' עצמו אור וכלים ואמנם כל הי' נקודות יחד כאשר נעריכם זו עם זו ביחד הנה הנקוד' הראשונה היתה בסוד תלת רישין שהם בחי' עתיק יומין הנק' רישא עילאה ובחי' א"א שהוא כללות תרין רישין תתאין הנק' כתר וחכמ' של זו הנקודה הראשונה ושאר ח' חלקי נקודה זו הם מגרון דא"א עד סופו ואפילו הבינה שבהם אינה נק' רישא כי ירדה בתוך גרון דאריך ואלו

הי' חלקים של זו הנקודה הראשונ' הנכללת באריך הם הט' ספי' השרשיות הנז' אצלינו בתחלת ביאור אדרת האזינו והשני חלקים הראשונים שבה לבדם שהם כתר וחכמה שבה נק' תרין רישין להיותם בראש אריך ועליהם רישא דלא אתיידע רישא דעתיק ולא גופו ואינם מכלל ט' ספי' שרשיות ואלו התלת רשין עם שאר חלקי זו הנקודה הראשונה היו מתפשטי' תוך הט' נקודות אחרות שהם או"א וזו"ן ע"ד שהם עתה אחר התקון וטרם שנבאר הפגם שאירע בה צריך שנודיע הקדמה א' **דע** כי ד' בחי' יש בעולם האצי' באופן מצב העמדת הזכר והנקבה אשר שם בין בהיותם בבחי' נקודות קודם התקון בין בהיותם בבחי' פרצוף גמור אחר התיקון וזה סדרם ממש היותר גרועה הוא היות שניהם אחור באחור. למעלה מזה הוא אחור בפנים פי' (בדפו"י ע"ב)שהזכר יהפוך אחוריו כנגד פני הנקב' כי עתה הנקבה תוכל לקבל האור מן אחורי הזכר דרך פנים שלה אבל מן פני הזכר אין כח בה עדיין לקבל האור למעלה מזה הוא פנים באחור פי' שהזכר יהפוך פניו כנגד אחורי הנקבה ויאיר בה וזו מעלה יתירה כי האור של הפני' עצמם של הזכר מאיר בנקבה אלא שעדיין אין בה כ"כ כח לקבלו דרך פנים ולכן הופכת אחוריה ומקבלת דרך שם האור בפנים עצמם ועל ידי כן מתעבה שם האור קצת וכאשר יעבור האור דרך האחור ויגיע עד צד פנים שלה כבר יכולה לקבלו כיון שנתעבה קצת וזהו סוד וחכם באחור ישבחנה כי החכמה שהוא הזכר כאשר פניו מביטי' באחורי הנקבה ומאירים בה ישבחנ' ויאיר בה האר' נוספ' יותר מאלו יהיו להפך שהוא אחו' בפנים כנז"ל שהיא המדריגה הב' למעלה מכל' היא המדריג' הד' והיא היות הזכר והנקב' פנים בפנים זה כנגד זה כי אז מקבלת היא אור פני הזכר שהוא אור נפלא ולא עוד אלא שאין צורך שיתעב' באחור שלה בתחלה רק יכולה היא לקבלו כמו שהוא זך דרך פנים שלה ואחר שנתבאר הקדמה זו נבא אל הביאור הנזכר לעיל.

דע כי בזו"ן היה בהם כל הד' בחי' הנז' על סדר הנז' אבל באו"א לא היה בהם רק ג' בחי' לבד והם הראשונה והג' והד' אבל בחי' הב' לא נצרכה בהם וכל זה הוא בהיות' בבחי' נקודה קודם התקון כמו שית' ובזה נבא אל הביאור דע כי כשנאצלו י' נקודות הנז"ל טרם בא זמן תקונם שאז נק' עולם האצי' הנה בין או"א ובין זו"ן כלם היו בסוד אחור באחור שהיא המדריג' הגרועה מכלם כי לא היה כח לא באימא לעמוד עם אבא ולא בנוק' דז"א לעמוד עם ז"א אלא בבחי' אחור באחור והנה בהיותם או"א בבחי' אחור באחור ולא היו יכולים לקבל אור העליון בהיותם אחור באחור ואז אות' האחו' שלהם מבחי' הכלי' שלהם הם הנק' מלכים דאו"א שלא יכלו לסבול ולקיים לקבל האור העליון נתבטלו וירדו מגדולתם למטה י' כלי' דאחו' דאבא מבחי' י' ספי' וי' כלים דאחו' דאימא

מבחי' י' ספי' שלה וירדו במקום הנקודה התחתונה העשירית אשר אח"כ בזמן התקון נעשת פרצוף דנוק' דז"א דאצי' הנק' רחל והי' אחו' דאבא נתיישבו כנגד צד פנים של אותה הנקודה הי' והעשר אחו' דאימא נתיישבו ועמדו בצד אחו' שלה והנקודה ההיא באמצע פניה כלפי אחוריים דאבא ואחוריה כלפי אחורים דאימא מה שאין כן באותם המלכים שירדו מן זו"ן שהיתה בהם מיתה ממש כי ירדו למטה מעולם האצי' אל מקום הקליפות הנקראים מות ולכן נז' בהם מיתה אבל אלו דאו"א לא מתו כנז' אבל ירדו מגדולתם כי בהיותם במקומם היו מלכים וברדתם למטה נקראו שרים וז"ס פסו' הלא שרי יחדיו מלכי' כי אלו האחורי' דאימ' שירדו למטה ונעשו שרים הנה בהיותם בתחלה למעל' במקומם היו מלכים ולהלן יתבאר בע"ה כי מאלו האחורים דאבא נעשה אחר כך בזמן התיקון בחינת יעקב ומאלו האחו' דאימא נעשת אח"כ בזמן התקון בחי' לאה ולכן נרמז שמה פה במלת הל"א שרי כי הל"א בהפך אתוון היא לאה וגם נקרא שרי במה שהודעתיך כי היא בחי' שרי אשת אברם שהיא בחי' לאה כי שרי היא לאה ושרה היא רחל וכבר נתב' כי סבת שבירת הכלי' שהם המלכים ומיתתם היתה לחסרון התיקון בה' כי אז האור הוא יורד בלי מסך והנה הוא אור גדול מאד ואין בהם יכולת לסבלו ומתבטלים ונשברים וכאשר נעשה בהם התקון כנודע אז האור העליון יורד דרך מסכים הרבה ומתמעט כחו עי"כ ויש יכול' בכלים לסבלו ואמנם סבת היות או"א אחור באחור קודם התקון הוא לפי שהנה קודם שהתחיל עתי' יומין להתקן מכל שכן שלא היה שום תקון בשאר האצילות כלו וכיון שלא היו אז מסכים ומחיצות רבות היה האור העליון יורד בהם בכח גדול. ולכן היו אבא ואימא עומדים אחור באחור כי כאשר אור פני א"א ירד וימשך למטה ביושר דרך החזה של א"א עצמו הנה שם מקום מעמד או"א כנודע ואלו היו אז בבחי' פב"פ הנה הכלים דבחי' פנים הם זכים ובירים ודקים במאד מאד יותר מן הכלים דאחו' וכאשר ימשך אור העליון בהם יכנס בתוכ' בחוזק ובכח רב ולא יוכלו לקבלו וח"ו ימותו וישתברו כמו שמתו המלכי' דזו"ן כנז' ויפלו למקום הקליפות ח"ו ויהיה פגם גדול באו"א העליוני' ח"ו ולכן היו בבחי' אחור באחור שהם כלים עבים וגסים יותר ואז כשנמשך האור העליון עד מקום החזה דא"א אז נכנס בין שתי אחורים דאו"א אשר שם ולהיות' כלים עבי' אין האור נבלע ונכנס בהם בכח רק מועט ועל ידי כן יכולי' לקבלו וזהו הטעם שהיו אז או"א בבחינת אחור באחור:

חלק כו

ביאור תקון עתיק יומין ותקון אריך אנפין.

וכשבא זמן תקון עולם האצילות התחיל התקון מלמעלה למטה כנז' בריש אדר' נשא אי רישא דעמא לא אתתקן עמא לא יכלי לאתקנתא ואז התחיל להתקן פרצוף עתיק יומין ונתרבו בו הכלים והמסכי כנז"ל וזהו סוד ענין התקון כדי שיעבור האור בהמעטה ויוכלו לסבלו וכבר (בדפו"י ע"ג) נתבאר למעלה כי הנקודה הראשונה מן הי' נקודות הראשונו' היתה כלולה מן תלת רישין עילאין והנה הרישא עילאה שבשלשתם נתקנה ונעשית פרצוף עתיק יומין וזהו הנק' בריש אדרת האזינו רישא עילאה דלא אתיידע וצריך אתה לידע כי הנה שלשה ראשונו' דעתיק יומין הם מגולות אבל שבעה תחתונות שבו הם מתלבשות למטה תוך פרצוף א"א כמבואר אצלינו והנה אלו השבעה תחתונות שבו הם מתלבשות למטה כיון שנתלבשו באריך ואריך גם הוא נתלבש תוך או"א וזו"ן נמצא שיש קצת השגה וידיעה בהם ולשבעה התחתונות האלו אנו קורים עתיק יומין פי' כי השבעה תחתונות נק' שבע' ימי' ואלו להיותם ימים יותר עליוני' הם ימים עתיקין וזהו עתיק יומין רוצה לומר עתיק מבחי' שבעה ימים שלו אבל ג' ראשונות שבו שהם רישא דיליה שלא נתלבשו למטה כלל לא יש בהם שום אחיזה והשגה וידיעה כלל ולכן הם נק' רישא דלא אתיידע כלל נמצא כי ג"ר שבו נק' רישא דלא אתייד' וז' תחתונות שבו נק' עתיק יומין וזכור הקדמה זו גם צריך שתדע כי יש הפרש בין תקון ע"י לתקון א"א הנעשה מתרין רישין תתאין שבנקודה הראשונה כנז"ל והוא כי רישא עילא' משלשתם הנק' עתיק יומין כאשר נתקנה נתקנו ג' ראשונו' כח"ב דיליה הנק' רישא דעתי' ביחד בפעם א' ואח"כ נתקנו ג' אמצעיות חג"ת שבו ואח"כ נתקנו ג' אחרונות נה"י שבו מה שאין כן בתקון פרצוף א"א הנעשה מבחי' תרין רישין תתאין כנז' והענין הוא כי צריך שתד' כי יש שינוי א' בין א"א לשאר כל פרצופי האצילות כי בשאר הפרצופי' הנה ג' ראשונות הנק' כח"ב שבכל פרצוף מהם עומדים שלשת' יחד למעלה בראש הפרצוף ההוא מה שאין כן באריך כי בחי' חכמה שבו נעשת בחי' מוחא עילאה סתימאה דא"א אבל הבינה שבו לא היה בה כח לעמוד למעלה ברישא דיליה אמנם ירדה למטה בגרון דא"א ושם מקומה וטעם הדבר הוא כי אור עתי' יומין חזק וגדול במאד מאד והנה הוא מתלבש תוך א"א בבחי' הז' תחתונות לבד כנז"ל וכיון שא"א מקבל ממש אור עתי' יומין ולכן בחי' הבינה של אריך שהיא התחתונה שבשלשה ראשונות שבו לא יכלה לקבל האור הגדול ההוא דעתי' יומין הבא אליה בגלוי גמור וכדי שתוכל לקבל הוצרכה לרדת ממקום עליון הראוי לה שהוא ברישא וירדה למטה במקו' הגרון שבו כי שם ע"י ההרחקה תוכל לקבלו אבל בחי' בינה דאבא עומדת למעלה בראש דאבא במקומה הראוי לה כי כבר אור עתי' יומין נתלבש תוך א"א ונתמעט כחו ואינו נמש' בבינה דאבא רק ע"י מחיצו' ומסכים ויכולה

לסובלו ועד"ז מכל שכן בבינה דאימא ובינה דז"א ובינה דנוק' כי נתרבו הלבושים קודם שיגיע אור עתיק יומין אליהם ולכן יש בהם כח לקבל אורו אף בהיותם למעלה בראש של כל פרצוף מהם ויושבת הבינה אצל החכמה שבפרצוף ההוא כחדא שריין (א"ש רציתי לכתוב כאן מאמר קטן בעתיק יומין אעפ"י שלא היה מקומו כאן ואחריו דרוש הש"ע נהורין דאריך אנפין):

חלק כז

דרוש כי נה"י דע"י מתלבשי' תוך חג"ת דא"א

הנה הודעתי כי נה"י דעתיק יומין מתלבשים תוך חג"ת דאריך והנה משני הידים של א"א נעשו חו"ב לאו"א ומשני הכתפות העליונים שהם הפרקים הסמוכי' בגוף נעשו תרין עטרין דדעת אשר הורישו לברא קדישא ז"א ואלו הד' מוחין שהם חו"ב דאו"א וב' עטרין הנז"ל הם בחי' אור המקיף אל ז"א ואח"כ נאצלו ונתנוצצו מן אלו הד' הנז' שלשה נצוצות השנים הם מחו"ב דאו"א והא' הוא חבור תרין עטרין הנז' שנתחברו יחד ואלו השלשה ניצוצות מצד אור המקיף נתלבשו תוך נצח הוד יסוד דאימא ונעשו שלשה מוחין דאור פנימי דז"א ונמצא כי ג' מוחין דז"א הפנימים הם נה"י דאימא ובתוך הנה"י מתלבשים ג' נצוצות שנתנוצצו מן ד' מוחין דאור מקיף הנזכר ונשארו אותם ד' מוחין הראשו' בבחי' או"מ אליהם והנה לפי שהמוחין הפנימיים אינם רק ג' שהם חב"ד לכן לא נתנוצצו מן הד' מוחין דאו"מ אלא ג' ניצוצו' לבד והניצוץ הג' שבהם הוא מן התרין עיטרין כדי שיכנס תוך היסוד דאימא ויהיה בחי' דעת דז"א והנה בזה ירד מדריגה אחת שהיו ד' ונעשו ג' ואח"כ בנוקבא דז"א ירד עוד מדריגה שנית כי מן הג' נעשו שנים לבד והוא כי הנו"ה לבדם של ז"א נעשו חו"ב שלה בסוד או"פ אבל לא היסוד ואותם הג' מוחין הפנימיים דז"א שהם נה"י דאימא כנזכר הם או"מ למוחין דנוק' ומאלו הג' הנזכרים נתנוצצו שני נצוצו' לבד הא' היא כללות נו"ה שבהם תרין מוחין דאו"א והשני הוא חד עיטרא דגבו' שבדע' דז"א בלבד והרי כי בתחלה היו המקי' ארבעה ואח"כ שלשה ואח"כ שנים:

חלק כח

(**בדפו"י ע"ד**) **דרו' הש"ע נהורין שיש בתרין אנפין דא"א**

ענין הש"ע נהורין שיש בתרין אנפין דאריך כנזכר באדרת נשא בכמה אופנים. האחד הוא כי נודע שהפנים של אריך הנקראים תרין תפוחין דיליה הם מן התקון השביעי מן י"ג תיקוני דיקנא כמו שנתבאר אצלינו והנה הוא בספירת החסד לפי שהי"ג מדות מתחילי' מן המלכות ממטה למעלה ונודע כי שם א"ל הוא בחסד בסוד חסד אל כל היום

ונמצא כי בתרין אנפין דאריך יש שני שמות א"ל א"ל ואם יהיו במלואם אל"ף למ"ד יהיו בגי' ש"ע נהורין:

האופן הב' היא כי תרין תפוחין דאריך שהם התיקון הז' כבר נודע שנרמז בתיבת ואמת והנה אמת בגי' הם ז' הויו"ת דס"ג כמבו' אצלינו וזה סדר התחלקות' ס"ג א' בחוטם שבין תרין תפוחין וג' ס"ג בתפוח ימין וג' ס"ג בתפוח שמאל והנה ו"פ ס"ג שבשני הפני' הם בגי' שע"ח שהוא בגי' חשמ"ל שהם בחי' ש"ע נהורין ועוד ח' אותיו' שיש בב' הויו"ת היורדו' מן רישא חוורא אל הפנים סך הכל שע"ח אבל כשתמנ' כל הז' ס"ג שיש בתרין תפוחין וחוט' יהיו כלם בגי' אמ"ת שהוא התקון הז' כנז':

האופן הג' הוא מה שנת' אצלינו במצות שלוח הקן בפסוק כי יקרא קן צפור לפניך וכו' וע"ש איך הם ט"פ מ"א מ"א מבחי' בינה כי הט' של חכמה הם טמירין והם בחי' ט"פ אהי"ה מצד הבינה ובכל א' מ"א אותיות בסוד הפשוט והמלוי ומילוי המלוי ואלו נגלי' בתרין תפוחין דאריך והם בגי' ש"ע. נלע"ד עם הכולל:

האופן הד' הוא שהם י' מלוי' דהוי"ה דס"ג שכל א' הוא ל"ז כנוד' והנה י"פ ל"ז הם ש"ע נהורין ודע כי אלו הש"ע נהורין דא"א הם מתפשטין ונמשכי' עד היכל השישי של ז' היכלות דבריאה הנק' עצם השמי' הנז' בפ' פקודי שהוא בחי' הוד כנודע והוא היכל הב' ממטה למעל' כנודע ושם יש חד רוחא ושמו אורפניא"ל כנז' שם ונק' כן ע"ש שאות' ש"ע נהורין דאריך מגיעי' אליו ולכן אותיותיו הם אורפניא"ל והענין יובן עם מה שביארנו לעיל כי הש"ע נהורין הם מצד שם א"ל שבב' אנפין ולכן נק' אורפניא"ל ואמנ' שם זה בגי' שע"ח לפי שהש"ע נהורין הנז' הם נמשכי' לתרין תפוחין דאריך מן ב' הויו"ת שיש ברישא חוורא מצד הפני' שלו כי יש לו עוד הוי"ה שלישית אלא שהיא מצד אחורי רישא חוורא כנודע ובאלו הב' הויו"ת יש ח' אותיות ועם הש"ע אורות הנמשכי' מהם הרי שע"ח וכולם לוקח האי רוחא הנז' ודע כי גם האי רוחא הוא בגי' חשמ"ל וכבר הודעתיך בביאור מאמר ספר הזוהר בפ' ויקהל ענין חשמ"ל כי הנה הקלי' רוצה ליקח אלו השע"ח נהורין אבל אין יכולת בה ליקח את כולם רק הש"ע נהורין בלבד כי הח' העליוני' הנמשכי' מאות' תרין הויו"ת דרישא חוורא אשר מהם יצאו כל הש"ע אין כח בקלי' לקחת' ואז נקראת אותה הקלי' ע"ש הפוך אתון ש"ע שהוא התולעת האוכל ומרקיב הבגדי' כש"ה וכבגד יאכל ע"ש וגם ז"ס פסוק עושה ע"ש כסיל וכימה ונמצא שכמו שיש ש"ע נהורין באנפין דאריך כן יש כנגדם בקלי' ונק' ע"ש:

(**אמר** שמואל הדרוש הזה נכתב למעלה בפרק ערכי הכנוי' באות הכ"ף דף ענין הש"ע הנז' בפסוק ושעשע יונק על חור פתן וגם נתבאר ענין החשמל באר היטב גם כן ונתחדשו שם כמה מיני ש"ע אחרים ומצאת שם כי תדרשם.)

חלק כט

ביאור סדר התקון של אבא ואימא

ועתה נחזור לבאר סדר התקון של או"א הנה כאשר נתקן בתחלה רישא דע"י הכוללת כל שלשה ראשונות שבו בפעם אח' בבחינת תקון פרצוף גמור וכיון שהחכמה והבינה שבו נתקנו ביחד לכן גם או"א שהם בחי' חו"ב כנודע גם הם נוסף בהם קצת תקון וחזרו להיות בבחי' פני' באחו' שהיא הבחינה הג' מד' בחי' הנזכרים לעיל בהיות' בסוד נקודות בלבד ולא בבחינת פרצוף כמו שיתבאר לקמן ולא הוצר' להיות בהם בתחלה הבחינה הב' הנקראת אחור בפנים אמנם בפע' אחת נתקנו בשני הבחינות הב' והג' ותכף נתקנו בבחינת פנים באח' כי אבא הפך פניו באחורי' אימא והאיר בה אבל עדיין לא יכל' אימא להפוך גם היא פניה נגד פניו לקבל האור והוא היה בבחי' פנים והיא נשארה עדיין בבחינת אחור כי כיון שנתקן ראשו דע"י ונתמעט האור על ידי רבוי המסכים שנתחדשו בפרצוף ראשו בעת התקון כנזכר לעיל יכול אבא לקבל האור בבחינת פנים אבל לא אימא הגרועה מאבא ולכן נשארה בבחינת אחור אבל עם כל זה תוספת תקון הוא באימא כי כבר יכולה לקבל ההארה מבחינת הפנים של אבא אף על פי שמקבלו דרך אחוריה והטעם הוא לפי שאבא הוא דכורא והוא רחמים אבל אימא שהיא נקבה היא דינים ואע"פ שעתה על ידי תיקון רישא דעתיק נתמעט האור קצת עכ"ז אינה יכולה (בדפו"י מז ע"א) לקבלו אלא דרך אחורי' ודי לה שנתעלית לקבל האור מבחי' פני אבא והענין הוא כי עתה אבא הפך פניו והחזיר' כנגד החזה דא"א אשר שם נמשך ויורד אור פני א"א כנז"ל ואז מקבלו אבא מצד פנים שלו אבל אימא נשארו אחוריה כנגד החזה דא"א לסבה הנז' והרי הם פני' באחור והנה עתה בהיות' בבחי' הג' שהיא פנים באחור נמצא כי יש יותר תיקון באב' מבאימא בבחי' אחת אבל בחי' אחרת יש תיקון באימא יותר מבאב' והענין הוא כי הנה כאשר אבא מאיר באימא פשוט הוא שהוא נותן בה האר' י"ס והנה בין בהיות אבא עם אימא פנים באחור בין אם יהיה עמה פב"פ הנה ההארה הנמשכת מאבא לאימא אין בה שינוי כלל כי לעולם היא באה מבחי' פנים דאבא ותמיד ממשיך בה הארה מן הי"ס הנכללו' באבא כנז' אמנם בבחי' אימא עצמה יש בה שינוי כ"א תהיה פב"פ עמו אז עיקר ההארה של הי"ס דאבא מצד הפנים שלו יאירו בפני' שלה וההארה היותר גרועה תמשך ותלך לצד אחוריה להאיר בהם וכמעט שאפי' חלק א' מק'

חלקי ההארה הנז' לא יאיר באחוריה באופן כי כל התועלת וההארה היא בפנים שלה אמנם אם תהי' פנים דאבא באחו' שלה אז הוא להפך כי עיקר ההארה מאירה באחורים שלה והטפל הולך ומאיר בצד הפנים שלה ואעפ"י שהאחורי' הם יותר עבים וגסי' מן הפני' עכ"ז אותה ההארה שעוברת בתוכם הן רב הן מועט עיקר' נשארת באחור' והמועט שבה הולכת לצד פניה ונמצאי' עתה האחו' שלה בריוח גדול כי עתה הם מתמתקי' הדינים אשר בהם ומאירים יותר מאד מן כאשר היתה פב"פ כנז' ונמצא בזה כי אחוריי' דאי' מתמתקי' ומאירים יותר מן האחורי' דאבא לפי שהאחוריי' שלה מאירים מאור פני' דאבא אבל אחורי' דאבא אינם מקבלים הארה ומתוק אלא מן הטפיל' שעברה מן הפנים שלו לצד אחוריו כנז"ל כי הוא אינו מקבל הארת פני א"א רק בפנים שלו ולא באחוריו אבל בבחי' אחרת יש יתרון לאבא על אימא והוא בבחי' הפנים שלהם כי אבא נתקן יותר והיה בו כח לקבל דרך פניו האור העליון ולכן חזר פניו לצד החזה דא"א כנז' אבל אימא לא יכלה לקבל האור אלא דרך אחוריה להיותם יותר עבים וגסי' כדי שיתמעט האור ותוכל לקבלו כנז"ל ולהלן בע"ה בענין יעקב ולאה נבאר ענין יתרונות אלו מה גרעו ומה הוסיפו למטה ביעקב ולאה שהם בחי' האחוריי' דאו"א שירדו למקו' הנקוד' הי' למטה כנז"ל:

ביאור תיקון חג"ת. דעתיק יומין אח"כ נתקנו חג"ת דעתיק יומין ונודע כי תרין רישין תתאין של הנקודה הא' מהם נעשה א"א בבחי' תרין רישין דביה שהם כתר וחכמה שבו גלגלתא ומוחא כי בינה שבו כבר נת"ל שלא היתה בראש אלא למטה במקום הגרון שלו והנה תרין רישין אלו כתר וחכמה דא"א הם מלבישים את חו"ג דעתיק יומין ולכן כאשר נתקנו תו"ג דעתיק יומין נתקנו אז תרין רישין דא"א שהם כתר וחכמ' שבו בבחי' פרצו' גמור אבל הבינה שלו לא נתקנה עתה עמהם כנז"ל ואז נתוסף תקון גם באו"א כי חזרו להיות יחד פב"פ כי מקומם הוא בחו"ג דא"א זה מלביש החסד וזה מלביש הגבורה ואז פני או"א כנגד החזה דא"א ומקבלים אור עליון היורד מפני א"א עד שם והרי עתה או"א שוים ונמצא כי היו ג' הבחי' באו"א שהם אחור באחור ואח"כ פני' באחור ואח"כ פב"פ אבל הבחי' של אחור בפנים לא הוצרכה בהם כנז"ל ואמנם דע כי עדיין כל אלו הבחי' הוא בהיות או"א בבחי' נקודו' בלי תקון הנק' פרצו' שלם כלל ובהיותם בבחי' נקודות היה נתוסף בהם קצת תיקון והארה בג' הבחי' הנז"ל:

ביאור תיקון נה"י דעתיק יומין אח"כ נתקנו נה"י דעתי' יומין ואז נתקנו אחריה' חג"ת דא"א כנודע כי נה"י דעתיק מלובשים תוך חג"ת דא"א וחג"ת דאריך מלובשים תוך כתר

חו"ב ג' ראשונות דאו"א ולכן אחרי שנתקנו חג"ת דא"א נתקנו גם כחו"ב דאו"א בבחי' פרצו' גמור תרין רישין דלהון

ביאור סדר התקון של זו"ן ועתה נבא' תיקון זו"ן הנה או"א שהם למעלה מלבישי' תג"ת דא"א התחיל תקונם תכף מכאשר נתקנה רישא דעתיק יומין בבחי' פרצוף ואז חזרו פנים באחור וכיון שחו"ב דעתיק יומין נתקנו יחד לכן הוצרכו או"א להיות בהם בתחלה הבחי' הב' של אחור בפני' כנז"ל אבל ז"א שהם יותר תחתוני' מלבישי' נה"י דא"א ולכן לא התחיל תקונ' עד שנתקנה רישא דא"א והיו בתחלה אחור באחור וכאשר נתקנה רישא דא"א כבר נת"ל כי החכמה דאריך נתקנה לבדה בתחלה וישבה בראשו בסוד מוחא ואח"כ נתקנה הבינה שלו וירדה למטה במקום הגרון שלו ולכן לא חזרו זו"ן תכף בבחינה השלישי' שהיא פני' באחו' אמנם כאשר נתקנה חכמה דא"א אז חזרו זו"ן בבחי' הב' שהיא אחו' בפני' פירו' אחורי' ז"א כנגד פני נוק' וכ"ז לא בבחי' פרצוף ממש הנק' תקון אלא בהיות' עדיין בבחי' נקודו' אלא שנוסף בהם קצת (בדפו"י ע"ב) הארה ע"ד הנז"ל באו"א וכשנתקנה הבינה דא"א במקו' הגרון כנז' אז נוסף בהם הארה וחזרו בבחי' פני' באחור פירוש פני ז"א כנגד אחורי נוק' וכאשר נתקנו חג"ת דאריך שאז נתקנו גם רישין או"א בפרצו' גמור אז נוסף בהם הארה וחזרו להיות זו"ן בבחי' הד' שהיא פב"פ ופני כלם נוטים נגד היסוד דא"א ע"ד הנז"ל באו"א והרי נשלמו ד' הבחי' בזו"ן וכ"ז בהיותם בבחי' נקודות בלבד והנה

{**ונלע"ד** חיי' שאין הכונה עד שנתקנו כל י"ס שבהם אמנם היה כפי סדר המדריג' שיש בהם הנז"ל בתקון או"א נמשך כפי' ערך התי' של א"א ונמצא כי כשנתקן חג"ת דאו"א נתקנו כח"ב דזו"ן בבחי' פרצוף גמור וכשנתקנו נה"י דאו"א נתקנו חג"ת דזו"ן ואח"כ נתקנו גם הנה"י שבהם כנלע"ד:} כיון שנתקנו או"א בבחי' פרצוף שהוא התקון האמיתי אז בא זמן תקון זו"ן בבחי' פרצוף ג"כ וכבר נתבאר לעיל כי ז' הנקודו' התחתונו' הם סוד ז"א ונוק' עצמם והם סוד אותם המלכי' של אדום שנז' בהם מיתה ממש שירדו בעולם הבריא' אל מקום הקליפו' הנק' מות מה שאין כן במלכי' דג' נקודות העליונות שהם האחורי' דאו"א כי לא מתו אבל ירדו מגדולת' כנז"ל והנ' כדי שיתוקנו זו"ן צריך להעלות' מעול' הבריא' אשר שם נפלו אל מקומם האמיתי העליון שהוא בעולם האצילות שמשם נפלו אמנם קודם שיוכלו לעמוד שם במקומם שבאצילות צריך שיעברו עליו ג' זמנים הנז' אצלינו בהרבה מקומות והם עיבור ויניקה ומוחין כי בתחל' עלו אלו הז' מלכי' שהם זו"ן בבחי' הכלי' שלהם שנפלו למטה במקו' המיתה ועלו למעלה באימ' עילא' אשר בעול' האצילות והיו שם בבחי' עיבור תוך בטן אימא שעור חדשי העיבור ואז זו"ן נתקנו

קצת והוא כי ז"א היה בחי' תלת כלילן בתלת ולא ו' נקודות נפרדות כנז"ל באורך בתחלת הדרוש הזה בענין איסור הוצאה מרשות היחיד לרשות הרבי' ועי"ש היטב ותבין פירוש הדברים האלו על אמיתותם ונק' היתה עדיין בחי' נקודה אחד לבד ואח"כ נולדו ויצאו לחוץ והיו יונקים מן אימא עילאה וזה נק' זמן היניקה ואז ז"א היה נתקן בבחי' פרצוף משש קצוו' ונוק' היתה בחי' מדה וספי' אחת גמור' ואח"כ הגדילו זו"ן גדלות גמור ואז נגמר תקונ' האמיתי כי נעשי' כל א' משניהם פרצוף שלם מי"ס ודע כי זו"ן אלו אשר הם בחי' ז' הנקודות הנז"ל הם נקר' ישראל ורחל ואמנם עוד יש בחי' אחרות הנקר' יעקב ולאה והם בחי' אחורי' דאו"א שירדו למטה במקו' רחל נוק' דז"א כנז"ל וזכור ענין זה אל תטעה בענין שמותיה' ולכן ישראל גדול מן יעקב ורחל ג"כ נקראת עקרת הבית אשר היא עיקרה של בית כי היא מכלל הי' נקודו' הנז"ל מה שא"כ בלאה שהיא אחורי' בלבד של הנקוד' הג' וכמו שיתבאר ענייני' היטב להלן בע"ה וצריכי' אנו עתה להתחיל בענין התקון האמיתי של זו"ן הנקראי' ישראל ורחל והוא בחי' גדלותם בזמן ביאת המוחין שלהם כי הנה נתבאר לעיל כי ג' בחי' אלו שהם עיבור ויניקה ומוחין לא צדקו אלא בז"א הנקרא ישראל:

חלק ל

דרוש בענין המוחין של ז"א הנק' ישראל

ענין המוחין של ז"א הנק' ישרא' הנה להביא המוחין האלו בז"א הוצרך שיזדווגו עוד פעם אחר' או"א מלבד הזווג שנזדווגו לצורך עיבור ראשון דז"א ובעת הזווג הב' הזה המשי' אבא מן ג' המוחין שלו שה' חב"ד שבו והוצי' טפת זרע אחת מ"ד כלול' מכל ג' מוחי' אחרי' כיוצא בהם לז"א הנקראי' ג"כ חב"ד והנ' טפת הדע' נק' בחי' ה' חסדי' בלבד ואח"כ אי' עילא' גם היא הוציאה טפת זרע ממ"ן שלה מכח ג' מוחי' שבה וגם היא כלול' מג' מוחין חב"ד והנה טפת זה הדעת נקר' ה' גבורו' לבד שהם בחי' הדע' משלה כנודע ואח"כ הולידה התבונה את אלו המוחי' כלם ויצאו דרך פי היסוד שלה לחוץ ואז מוח הנקר' חכמ' מצד אבא נתלבש בכלי הנצח דאב' והמוח הנקר' בינה מצד אבא נתלבש תוך כלי ההוד דאבא והמוח הנקר' חכמה מצד אימ' נתלב' תוך כלי הנצח דאי' והמוח הנק' בינ' מצד אי' נתלבש תוך כלי ההוד דאימא והה' חסדי' הנק' דעת דמצד אבא עם הה' גבור' הנק' דעת דמצד אימא שהם ב' עטרין נמשכי' מתרין כתפין דא"א כלם נתלבשו יחד בתוך כלי היסוד דאי' ולהיות נודע מ"ש באדרת האזינו דאבא גניז וטמיר יתיר מאימא לכן גם בכאן אחרי שנתלבשו ב' בחי' המוחין על דרך הנזכר תוך נה"י דאבא ונה"י דאימא חזרו ונתלבשו הכלים עצמם של נה"י דאבא תוך הכלים של

הנה"י דאימא ונמצא כי החו"ב דז"א דמצד אבא יש לו לכל אחד מהם ב' לבושי' וכיסויי' שהם כלי' של נצח דאבא ונצח דאימא אל מוח החכמה וכלי ההוד דאבא וכלי ההוד דאי' אל מוח הבינה אבל מוח החכמה והבינה מצד אי' וכן עיטרא דחס' ועיטרא דגבו' דאי' הנקר' דעת שיש ביסוד דאי' כל אלו אין לכל א' מהם רק כלי ולבוש א' בלבד לפי שג' כלים דנה"י דאבא מלוב' תוך כלי' דנה"י דאי' ואלו המו' הז' הם מפסיקי' בנתי' ונתוני' בין (בדפו"י ע"ג) כלים דנה"י דאבא לכלים דנה"י דאימא ואין עליהם רק הכלים דנה"י דאימא בלבד וצריך שתדע כי גם מהדעת דאבא נמשך בחי' מוח דעת דז"א והוא נכלל מן ה' חסדים וה' גבורות כי החסדים נמשכו ממוח החכמה דאבא והגבורות ממו' הבינה דאבא ודעת זה נתלבש תוך היסו' דאבא והנה נמצא כי מו' חכמה דמצד אבא ומו' חכמה דמצד אימ' מכוונים יחד מצד ימין בנצחי' ומו' בינה דאבא ומו' בינה דאימ' מכוונים יחד מצד שמאל בהודות ומוח הדעת דמצד אבא שבתוך כלי היסו' דאב' עומד בקו אמצעי מכריע שני הכרעות הא' בין חו"ב דמצד אבא בפנים והב' בין חכמה ובינה דמצד אימא שבחוץ אעפ"י שיש הפסק כלי יסו' דאבא מפסיק בינו לבין חכמה ובינה דמצד אימא כנז"ל וכיון שכן נמצא שיש במוח הדעת הזה לבדו דמצד מוח דעת אב' כללו' ד' מוחין וב' המוחין שיש בו שלוקח מצד חו"ב דאב' נק' חו"ב וב' המוחין שלוק' מחו"ב שמצד אימא נקראים חסד וגבורה אעפ"י שנמשכים מן חכמה בינה דמצד אימא עם כל זה נק' ח"ג בערך ב' המוחין שלוק' מצד אבא

חלק לא

ביאור כניסת המוחין הנז' תחלה מלובשי' תוך נה"י דאו"א ואח"כ כיצד נכנסין תוך ז"א

ועתה נבאר כניסת אלו המוחין הנז' מלובשים תוך נה"י דאו"א ואיך בהיותם כך נכנסי' תוך ז"א ומתלבשי' בתוכו ונבאר בכניסת מוחין דנה"י דאימא ומהם יובן כניסת מוחין דנה"י דאבא. הנה נודע כי הנצח הנק' ירך ימין יש בו ג' פרקים וכן ההוד יש בו ג' פרקים ונמצא כי מוח החכמה דמצד אימא המתלבש תוך ג' פרקים דכלי הנצח דאימא הנה גם הוא יתחלק לג' שלישים וג' פרקים אלו דכלי הנצח דאימ' עם ג' שלישי מוח החכמה דמצד אימא שבתוכ' נכנסי' תוך ז"א ומתפשטים ומתלבשים תוך ג' ספי' תח"ן דז"א וכעד"ז ג"כ דכלי ההוד דאי' עם ג"ש מוח הבינ' אשר בתוכ' נכנסי' ומתפשטי' ומתלבשים תוך ג"ס בג"ה של ז"א שבקו שמאל שבו ועד"ז ג"כ מתפשטים ב' מוחין חו"ב דמצד אבא שבתוך כלים דנצ' והוד דאב' המתלבשי' תוך כלים דנצח והוד דאימא זה בג' ספי' קו ימין דז"א וזה בג' ספי' קו שמאל דז"א ונמצא שיש מוח חכמה דאבא ומוח חכמ' דמצד אי' מלובשי' בקו ימני דז"א ועד"ז מוח בינה דמצד אימא (נ"ל שמואל דמצד אבא) מוח

בינה דמצד אימא מלובשים בכל קו שמאל דז"א והנה פרק הראשון דכלי הנצח מלובש תוך חכמה דז"א והפרק הב' הוא מתלבש בזרוע ימין דז"א הנק' חסד ונמשך עד סיומו שהוא עד מקום צפרני ידיו והנה כאשר יפשוט האדם זרוע על גופו יגיעו צפרני ידיו בראשי הירך הימני ולכן מסיום צפרני זרוע ימין יוצא פרק השלישי דכלי הנצח ונכנס ומתלבש תוך הירך הימנים דז"א עד סיום צפרני רגליו וכן הענין בג' פרקים של כלי ההוד השמאלי אמנם אל תחשוב כי כלי הנצ' וההוד נכנסים תוך הגוף עצמו דז"א כי הגוף איננו רק קו האמצעי והרי נתבא' ענין התלבשו' כלים דנצח והוד דאו"א עם המוחין שבתוכ' תוך ב' קוים ימין ושמאל דז"א **ונבאר** עתה בחי' התלבשות כלי היסו' דאו"א עם מו' של הדעת שבתוכ' תוך קו האמצעי של ז"א שהוא בחי' גופא דיליה ותחלה נבאר כלי היסו' דאימא הנה הנצח וההוד כ"א נחלק לג' פרקים אבל היסו' דאימא אין בו רק פרק א' לבד והוא מקום הרחם בית קבול טפת זרע הזכר ומקומו למעלה באמצע בין פרק העליון דנצח לפרק העליון דהוד ובחי' היסוד הזה מתלבש בדעת דז"א והנה עוד יש בחי' אחרת בו והוא אותו הבשר התפוח הנק' בדברי רז"ל שפולי מעיים באשה והוא הנק' עטרה שביסוד שבה ועטרה זו מתלבשת תוך שליש עליון של גופא דז"א הנק' ת"ת שבו עד מקום החזה שבו בלבד ומשם ולמטה בשאר הת"ת דז"א וביסוד שבו אין עוד התפשטות יסוד דאימא בתוכו ואז מפי היסוד דאימא שמסתיים התפשטותו במקום החזה יוצא משם אור המוח של הדעת דז"א ולחוץ וכיון שאין להם כלי צר שיגבילם ויקבצם בתוכו מתחלק ומתפשט בגופא דז"א ובהתרחבות ובגלוי בלי לבוש כלי היסוד דאימא ואז הה' חסדים וה' גבורות שהיו תוך היסוד דאימא מתגלים מן החזה דז"א ולמטה ושם מתחלקים הה' חסדים בחג"ת נ"ה דז"א כמבו' אצלנו בדרושים אחרי' והה' גבורות יורדות כלולות יחד ביסוד דז"א ושם עומדות וזהו סוד מה שאמרו רז"ל בספר התיקוני' כי יצח"ק הם אותיו' ק"ץ ח"י פי' כי אברהם הוא בחי' החסדים ויצחק בחי' הגבורות והנה אלו הגבורות יורדות בסיום וקץ ז"א שהוא ביסוד שבו הנק' ח"י כנודע ובזה תבין טעם אחר למה קו האמצעי שהוא הגוף הוא עב מאד ורחב גדול וב' קוים ימין ושמאל שהם ב' הזרועות הם דקי' וצרי' מאד ועו' למה יש שנוי בב' הקוי' ימי' ושמאל בהם בעצמם כי תרין פירקין אמצעים שלהם שהם ב' הזרועות הם יותר דקים וצרים מן תרין פירקין תחתונים שהם היריכים שהם יותר עבים וגסים אבל הטעם הוא (בדפו"י ע"ד) לפי שב' המוחין הנק' חו"ב דז"א באים מלובשי' תוך הכלי' דנצח והוד דאימא או דאבא מראשם ועד סופ' מכוסים ונעלמי' ואין האור שלה' מתגלה ואינו יכול להגדיל ולהחזיק הכלי' דקו ימין ושמאל דז"א אשר סובבי' ומלבישי' עליו ולכן הזרועות והשוקי'

הם צרי' ודקי' מאד אבל הגוף שהוא קו אמצעי אשר האור שלו שהוא מבחי' מוח הדעת האמצעי מתגלה מן החזה ולמטה והוא מגדיל ומרחיב גופא דז"א בהתרחבות גדול ולא עוד אלא שאפי' שליש העליון שהוא עד מקו' החזה הנה עטרת היסוד דאימא אשר בתוכו כנז"ל הוא כלי רחב ואינו צר כמו עטרת היסוד של הזכר ואפי' שם עומד אור הדע' בהתרחבו' גדול ולכן אותה העטרה נק' רחובות הנהר כי נהר דא בינה ועטר' זו שלה נקראת רחובות הנהר כי משם מתרחב ויוצא אור הדעת שיש בתוכה בהתרחבות וכשיורד מהחזה ולמטה נתוסף עוד גלוי גמור באור ההוא ומרחיב ומגדיל את גופא דז"א כנז' ואמנם להיו' שהזרועו' משתרשי' ויוצאי' מן הגוף בשלישו העליון למעלה מן החזה אשר עדין לא נתגלה שם אור הדעת לכן הם יותר דקים וצרי' מן היריכים המשתרשי' ויוצאי' מן הגוף בסיומו אשר שם ה' חסדים של הדעת בגלוי גדול ומשם מאירים קצת אל היריכים שבשני הקוים ימין ושמאל ונתרחבו והגדילו ונתעבו יותר מן הזרועות:

ונבאר עתה התפשטות כלי היסוד דאבא עם המוח דדעת שבתוכו איך מתפשט בקו אמצעי דז"א הנה היסוד של הזכר הוא יותר ארוך משל הנקבה והנה יש בו תרין פירקין והם היסוד והעטרה שבו והם מתפשטי' בכל קו אמצעי דז"א שהם ג' בחי' דעת ת"ת ויסוד ונמצ' כי היסוד עצמו דאב' אינו רק תרין פירקין אבל מתחלק לג' שלישי' בהתפטו' תוך קו אמצעי דז"א כנז' ובזה לא יקשה בעיניך אשר נת' אצלינו במקום אחר כי גם היסוד דאבא נחלק לג' פרקי' ע"ד הנצח וההוד דאבא והנה פרק היסוד הוא יותר ארוך מאד מפרק העטרה שבו ולכן פרק היסוד מתפשט בב' בחי' כי ראשיתו העליון אשר מקומו מחובר באמצע בין פרק עליון דנצח דאבא לפרק עליון דהוד דאבא הנה בחי' זו מתפשט ומתלבש בקו אמצעי דז"א בדע' שבו ועוד הולך ומתפשט יותר עד החזה דז"א במקו' שמסתיים עטרת היסוד דאימ' כי עד שם מגיע התפשטות בשר התפוח של היסוד ושאר בחי' היסוד דאב' הנפרד מנצח והוד דאבא ואינו דבוק ומתאחז בהם הוא מתלבש ומתפשט מן החזה ולמטה עד סיו' ת"ת גופא דיליה וזהו טעם התחברות תרין דרועין דז"א בשליש עליון של הגוף עם היות' קוי' בפ"ע והסיבה היא כי כמו שראשית העליון של יסוד דאבא מחובר ודבק בו ממש עם תרין פירקין עילאין דנצח והוד דאב' ומש' ולמטה מתפרדי' ונעשי' ג' קוי' נפרדי' כן הענין בתרין דרועין וגופ' דז"א המלבישי' את נצח הוד יסוד דאבא כי בראשית' הם מחוברי' יחד הזרועות עם הגוף עד מקו' החזה ומש' ואילך מתפרדי' לג' קוי' דוגמת נה"י דאבא המתלבשי' בתוכ' עד"ז ממש כנז' ועטר' היסוד דאב' מתפשט' תוך היסוד דז"א ואין תימא אם עטרת יסוד דאבא גדול בשעורו ככל תרין פירקין דיסוד דז"א כי אבא אריכא וז"א זעירא ונמצא כי נה"י דאבא הם שוים בארכם

בכל קומת ז"א בכל ג' קוים אלו עד סיומ' ואפי' היסוד שלו מסתיי' בשעור היסוד דז"א שוה בשוה משא"כ בנה"י דאימ' כי היסוד שבה נשלם במקו' החזה דז"א ואינו מתפשט עד סיום היסוד דז"א ונמצא כי אין חלוק בין הנה"י דאבא לנה"י דאימא אלא בבחי' היסוד שבהם לבד כנז' ולכן גם בדעת שבתוכ' היה שנוי כי הדעת שביסוד דאב' הוא מכוסה וגניז וטמיר תמיד בכל קו האמצעי ואינו מתגלה כלל אורו אבל הדעת שביסוד דאימא מתגלה אורו בגלוי גמור מן החזה ולמטה דז"א בתוך גופא דיליה:

חלק לב

דרוש כולל יבאר בו כל הפרצופי' הנאחזים ונשרשים ויוצאים מפרצוף ז"א והם פרצוף יעקב ופרצוף לאה ופרצוף רחל נוקבא דז"א

ועתה נבאר דרך קצרה כמה בחי' של פרצופי' הנאחזים ונשרשים ויוצאים מפרצוף ז"א והם בחינת נוקבא דז"א הנקראת רחל אשת ישראל ז"א ופרצו' יעקב ופרצוף לאה וזהו סוד פסוק ישראל אשר בך אתפאר כי ז"א עצמו הנקרא ישראל יש בו כמה הסתעפות הארות כי הנה כל המוחין בין מצד אבא בין מצד אימא כלם מלובשים בו ומקבל הארה מכלם וכן פרצוף רחל ולאה ויעקב נאחזים בו וכן כמה פרצופים אחרים שנתבארו אצלינו הנקראים דור המדבר ומטה האלהים ובאר ומן וענני כבוד וכו' כמבואר שם וזה אמר אשר בך אתפאר כי הוא מלשון פארות וענפי' על שהוא נאחז בסבך בכל אלו הענפים והפרצופים הנאחזים בו ונמצא כי שני בחינות מוחין הנזכרים לעיל שהם אותם המלובשים בנצח הוד יסוד דאבא ואותם המלובשים בנה"י דאימא כלם הם לצורך ז"א עצמו (בדפו"י מח ע"א) הנקרא ישראל ואמנם אחר כך יוצא הארה מהם גם לצורך שאר הפרצופים הנז' הנאחזים בו כמו שנבאר והנה שני הנקבות שהם לאה ורחל יוצאות ונעשות מן הארת המוחין דנה"י דאימא שהיא נקבה גם כן אבל הזכר שהוא יעקב יוצא מהארת המוחי' דנה"י דאבא שהוא זכר כמוהו והנה המוחין דמצד אבא בהיותם מתפשטים עד מקו' החזה דז"א היו מתלבשים תוך שני לבושים והם בלבוש נצח הוד יסוד דאבא אשר תוך לבוש נה"י דאימא ולכן לא יכול אור המוחין להאיר מחוץ לז"א ולהוציא שם בחינת פרצוף אחר כי עם בחינת לבושי ז"א עצמו יהיו שלשה לבושים ואין יכולת באור לעבור דרך שלשה לבושים ולעשות שם פרצוף אחר אבל כשמתפשטים מן החזה ולמטה אז מוח הדעת דאבא אין לו רק לבוש אחד והוא היסוד דאבא כי היסו' דאימא כבר נגמר במקום החזה ולכן יש בו כח להוציא אורו מחוץ לז"א בצד הפנים שלו ולעשו' שם פרצו' יעק' אשר שעור קומתו הוא מן החזה דז"א עד סיום רגלי' מחוץ לו האמנ' המותי' דמצ' אימ' אין להם רק לבוש אחד והוא הנה"י דאימא ולכן יש בהם יכול'

להוצי' אורה מחוץ לז"א ולעשות פרצו' אף גם למעלה ממקום החזה דז"א אבל להיות כי היה בהם שנוי ונחלק לשני בחינות כי עד מקום החזה הם באים מלובשי' תוך לבוש אחר שהוא נה"י דאימ' מן החזה ולמטה מתגלה אור הדעת דמצד אימא לגמרי בלי שום לבוש כלל ולכן האור היוצא מהם עושה שני פרצופים מחוץ לז"א מצד אחור שלו פרצו' לאה למעלה מראשו דז"א ועד החזה ופרצו' רחל מן החזה עד סיום רגליו ולהיות כי לעולם הזכר בחינת פנים והנקבה בחינת אחור בסוד אחור וקדם צרתני לכן לאה ורחל הנקבות יצאו באחורי הז"א ויעקב הזכר יצא מצד פני ז"א ועדיין צריך לתת טעם למה לאה למעל' ורחל למטה ולמט' בע"ה נבאר ענין זה בענין פרצו' לאה ועיין שם איך טרם תקון רחל היתה לאה למטה במקומה ואחר שעלתה רחל במקומה הוצרכה לאה לעלות למעלה וצריך לבאר אופן עמידתם איך עומדים הנה לאה עומדת פניה כנגד אחורי ז"א עד החזה שלו ורחל היא אחור באחור עם ז"א מן החזה עד סיום רגליו ויעקב עומד בצד פני ז"א ואחורי יעקב כנגד פני ז"א מן החזה עד סיו' רגליו ולמטה יתבאר סבה לכל זה כל אחד במקומו והנה בזה תבין טעם למה נקרא ז"א שתי שמות והם ישראל וישורון כמ"ש הכתוב וישורון בחרתי בו אבל הענין הוא כי ז"א איננו רק פרצו' אחד בלבד אמנם מן ראשו ועד החזה שלו נקרא ישראל והטע' הוא כמ"ש בספר התקוני' כי ישראל ר"ל שי"ר א"נ שי"ר משימאלא א"ל מימינא. כי לאה הנקראת שיר בסו' הגבורו' היא שמאלא באחור שלו והוא נקר' א"ל בסוד החסדים מימינא ובחינתו מן החזה ולמטה נקרא ישורון לפי ששם עשוי כשורה כמו שאמרו ז"ל דאין שורה פחות משלשה בני אדם והם יעקב מצד פני' דז"א הנקר' ישורון במקום הזה תחת החזה ורחל מצד אחור וישורון באמצעם הריהם שלשה עשוים כשורה:

חלק לג

ביאור פרצוף רחל

ונתחיל לבאר פרצו' רחל הנקראת נוק' דז"א באמיתות להיותה בחינת הנקודה העשירית מן העשר נקודות הראשונות שיצאו קודם התקון ויש בה בחי' פנים ואחור מה שאין כן ביעקב ולאה שאינם רק בחינת האחורים שנפלו משתי הנקודות השנית והשלישית כנזכר לעיל:

הנה נתבאר לעיל כי רחל אינה יוצאת אלא מבחינת המוחין וכלי דנה"י דאימא בלבד ובמקום גילויים להיותה היא עיקר נוק' דז"א כנזכר וזה המקום הוא תחת החוה דז"א בצד אחורי ז"א בחוץ כנז' בסוף אדרת נשא וזה אופן תקונה הנה נת' כי הה' החסדי' שביסוד דאימא נתחלקו בחג"ת נ"ה דז"א וה"ג נתקבצו כלם ביסוד שבו גם נתב' כי

החסד הג' שבה' חסדי' שנתפשט בת"ת דז"א שלישו העליון מכוס' בכלי עטרת היסוד דאימ' עד החזה דז"א וב' שלישיו התחתונים הם אור מגולה מן החזה עד סיו' הגוף הנק' ת"ת והנה ב' שלישי' התחתוני' הנז' שבחס' המתפשט בת"ת דז"א בגלוי גמור נגדל אורו ונכפל כפלים מאלו היו מכוסי' וכאלו היה בה' ד' שלישי' של אור ואז מחצית האו' הספיק לצורך ת"ת דז"א עצמו מן החזה ולמטה ומחציתו האיר ברחל בכתר שבה העומד ממש באחורי המקו' הזה כנודע ובענין הכתר של יעקב יתבאר טע' למה הנשי' פטורות מתפילין והנה שליש התחתון ממוח חכמה דז"א מצד אימא המתלבש בפרק השלישי התחתון דנצח דאימא המתלבשי' תוך שלשה פרקים שלימים דנצח דז"א אלו הג' פרקים מתלבשי' בקו ימני דרחל נוק' דז"א בחכמה וחסד ונצח שלה וכן המוח והאור של החסד הרביעי שנתפשט בנצח דז"א גם הוא להיותו בגלוי הגדיל כפלי' ע"ד הנז"ל וחציו הספיק להאי' בנצח דז"א וחניו האיר בכל קו ימין דרחל בחכמה וחסד ונצח שלה וכן על דרך זה שליש תחתון מאור מוח בינה דז"א מצד אימא המתלבש בפרק השלישי התחתון דהוד דאימא המתלבשי' תוך ג' פרקי' שלימי' דהוד דז"א הם (בדפו"י ע"ב) מתלבשי' בבג"ה קו שמאל דרחל וכן המוח והחסד החמישי שנתפשט בהוד דז"א גם הוא להיותו אור מגולה הגדיל כפלי' וחציו הספיק להאיר בהוד דז"א וחציו בכל קו שמאל דרחל והנה בקו אמצעי של רחל נתלבשו החמש גבורות שהיו ביסוד דז"א באופן זה כי הנה הדע' דרחל מכוון באחורי היסוד דז"א ומשם נמשכו ונתנו בדעת שלה יחד כל החמש גבורות ואם תשאל למה החמש חסדי' בצאתם למקו' הגלוי בחזה דז"א נתפרדו תכף ונתחלקו בחג"ת נ"ה דז"א והחמש גבו' הם מתקבצי' יחד בדעת דרחל כי בשלמא בז"א לא היה להם מקום להתפשט ולכן הוכרחו להתקבץ כלם ביסוד שלו כנז"ל אבל כשנמשכו בדעת דרחל למה נתקבצו שם יחד כלם בדעת ולא נתפשטו בחג"ת נ"ה שלה והתשוב' היא כי כאשר החמש גבורות נתקבצו ביסוד דז"א והנה שם ג"כ מתלבשת עטר' היסוד דאבא כנז"ל ושם עטרה הזאת היא מגולית ואינה בתוך לבוש היסוד דאימא כשאר הנה"י דאבא המתלבשי' בנה"י דאימא ולכן אור שלה גדול והנה היא רחמי' להיותה מבחי' אבא ולכן היא מאירה באלו החמש גבורו' שביסוד דז"א שהם גבורו' חזקות וקשות ומתמתקות ע"י הארה זו ואז מתחברו' יחד חבור אמיתי כנודע כי החסד גורם חבור ולכן בהתמשכם אח"כ בדעת של רחל נשארו מתחברות יחד שם ואח"כ נתפשטו עוד אלו החמש גבו' למטה ושם נתחלקו בה' ספי' שהם חג"ת נ"ה דרחל ע"ד שנתחלקו החמש חסדים בחג"ת נ"ה דז"א ואח"כ כאשר מזדווגת רחל נוקבא דז"א עמו אז בעת הזווג מתקבצות כל החמש גבורות יחד ביסוד שלה בבחי' מיין נוקבין כנודע:

ועתה צריך לתת טעם למה רחל עומד' אחו' באחו' עם ז"א בעלה ואינה עומ' פני' באחו' עמו כמו שעומד' לאה כמו שנתבאר לעיל והענין הוא במה שנתבאר אצלינו כי אין הקליפות נאחזות בבחינת הפני' אפי' בנוק' רק באחורי' שלה' בלבד לפי שכל האחורי' הם בחי' שם אלהים שהם דינים ושם הוא מקום אחיזת' ולכן כשנתקן פרצוף זו"ן בעת התקון בזמן האצילות בבריאת עולם התחילו בתחלה להיות אחו' באחור מתדבקי' בתכלית הקשר כדי שהקליפות לא יהיה מקו' להם להתאחז שם ולקבל שפע משם כי איש באחיו ידובקו ורוח הטומאה לא יעבור ביניה' ואח"כ נתבסמו האחורי' שלהם ונתמתקה גבורתם הקשה ע"י הנסירה כמבואר אצלינו ואז ננסרו ונתפרדו וחזרו פב"פ כי כיון שנתמתקו דינים הקשים שבאחורי' אין כח עתה בחצוני' להתאחז אפי' באחורי' וכן ע"ד זה בכ"ז שישראל אינם עושי' רצונו של מקום והקליפות מתגברות חוזרים זו"ן לעמוד אחו' באחו' כדי שלא יתאחזו שם הקליפות עד שחוזר החסד להמתיק הגבורות שבאחורי' וננסרי' וחוזרי' פב"פ כמביאר בהרב' מקומו' כמבואר אצלינו ולכן בתחל' בריאת העול' התחילו לעמוד זו"ן אחו' באחו' בתחלת זמן תקונ' בהיותם בבחי' פרצופי' שלימי' כי אלו היו פב"פ הי' הקליפות נאחזי' באחורי' שלו ושלה ואלו היו פניה כנגד אחוריו כדרך לאה וז"א היו נאחזי' באחור' שלה במאד מאד ולכן היו אחו' באחו' בתחלתם כנז' ולמטה בענין פרצוף לאה יתבאר יותר ענין זה וע"ש:

חלק לד

ביאור פרצוף יעקב ולאה

ונבאר ענין יעקב ולאה ובתחלה אבאר בקצרה ענין פרצוף יעקב ואח"כ אבאר מציאות' ועניינם ושרש' הנה נתבא' למעל' כי כל המוחין בין אותם דמצד אבא בין אותם דמצד אימא הוצרכו לז"א עצמו הנק' ישר' אלא שמההארה שלהם יצאו ג"כ אלו הג' פרצופין והם רחל ולאה הנקבו' מן המוחין והכלי' דנה"י דאימא נקבה ויעקב מן המוחין והכלי' דנה"י דאבא דכורא בלבד והנה כדמיון רחל הנעשת באחורי ז"א מן החזה ולמט' מן המוחין והנה"י דאימא כך הוא בחי' יעקב הנעשה מצד פני ז"א מן החזה ולמטה מן המוחין והכלים דנה"י דאבא ולכן אין צורך להאריך בו ונדבר בקצרה דע כי שעור הכתר דיעקב הוא שני שלישי' תחתוני' דת"ת דז"א שהוא מן החזה עד סיום הגוף והנה נתבאר למעלה כי עד החזה היה הדעת דמצד אבא מכוסה תוך שני כיסויי' שהם כלי היסוד דאבא המלובש תוך כלי היסוד דאימא ועתה שכבר נגמר היסוד דאימא אין לו רק כסוי אחד שהוא היסוד דאבא ויכול אורו להאיר ולעשות הכתר דיעקב מחוץ לז"א גם נתבאר כי הדעת ההוא שבתוך היסוד דאבא יש בו ד' בחי' והם חו"ב וחסדי' וגבורו' כנז"ל איך

הוא מכריע שתי הכרעות וד' בחי' אלו יוצאים מחוץ לז"א במקו' הזה שהוא החזה ונעשי' שם בחי' ד' מקיפים ליעקב והם בחי' התפילין שלו ע"ד שנתבא' אצלינו כי יש לז"א בחי' תפילין של ראש ובזה יובן טעם למה נשים פטורות מן התפילין והוא לפי שז"א וגם יעקב הזה שהם זכרי' יש להם בחי' אלו הד' מקיפי' בכתר שלה' כנז' מה שאין כן ברחל נוק' דז"א גם משני מוחין חו"ב דמצד אבא המלובשי' בכלי נו"ה של אבא יוצא אור החו"ב הנזכ' לחוץ ליעקב ומהם נעשה הכלי של הכתר שלו ובתוך הכלי הזה נכנס אור הדעת הנז' ונעשה בתוכו בחי' ד' מוחין מקיפי' הנקראי' כתר דיעקב ואל תתמה איך האור היוצא מחו"ב יעשה כלי והאור היוצא מן הדעת יהיה מוחין והסיבה היא כי (בדפו"י ע"ג) החו"ב מלובשי' תוך ג' כיסויי' והם תוך נו"ה דאבא שבתוך נו"ה דאימ' שבתוך חו"ג של ז"א והאור שלהם בוקע ג' לבושים וכלים אלו ויוצא לחוץ מבין פרקי הזרועות דז"א הנק' קובדו"ס בלעז במקו' המרפק אשר שם מקום הנחת התפילין של יד ומשם חוזרי' ליכנס ולהתלבש בפני' תוך הגוף דז"א הנק' ת"ת שלו ואח"כ חוזרי' שנית לצאת לחוץ מן החזה שלו והולך אל יעקב וע"י כן מתמעט האור הזה מאד מאד ואין בו יכולת רק לעשות בחי' כלי של הכתר דיעקב אבל הדעת אין לו רק שני לבושי' והם היסוד דאבא והגוף דז"א כי שם בחזה שבו כבר נשל' היסוד דאימא כנז"ל ותכף יוצא משם לחוץ אל יעקב ואינו יוצא וחוזר ונכנס באור החו"ב כנז' ולכן אורו רב מאד כי לא נתמעט וגם כי הוא יותר בגלוי ולכן הוא בחי' מוחין ממש אל הכלי הנעשה מאור החו"ב כנז' והרי נתבאר בחי' הכתר דיעקב בבחי' כלי ומוחין שבתוכו וטעם הדבר היות אור החו"ב חוזר ליכנס תוך גופא דז"א הוא לפי שאין הכתר דיעקב נעשה אלא מן הגוף עצמו הנק' ת"ת דז"א ומן שליש התחתון דמוח חכמה דמצד אבא המתלבש תוך פרק השלישי דנצח דאבא המתלבש תוך פרק שלישי דנצח דאימא המתלבשים תוך שלשה פרקי' דנצח דז"א יוצא האור ההוא לחוץ בקו ימין דיעקב ומתחלק בג"ס שבו שהם חח"ן וכעד"ז בקו שמאל דיעקב ומתחלק בג"ס שבו שהם בג"ה ואמנם בחי' קו אמצעי של יעקב נעשה מאור היוצא מן עטרת היסוד דאבא המלובשת בכל שעור היסוד דז"א כנז"ל ומתחלקת בדע' ות"ת ויסוד דיעקב אבל ראש הקו הזה האמצעי הנקר' כתר דיעקב נעשה מן היסוד עצמו דאבא המתלבש בת"ת דז"א כנז"ל וממוח הדעת דמצד אבא הגנוז בתוכו שיש בו ד' בחי' כנז' ועם כ"ז צריך שתדע כי אעפ"י שביארנו כן וגם ביארנו שמן שליש התחתון מוח חכמה ובינה דמצד אבא נעשו מוח חכמה ובינה דיעקב ומן אור העטרה דיסוד דאבא נעשה דעת דיעקב דע כי גם מד' בחי' הנז' שבדעת ז"א דמצד אבא הגנוז ביסוד דאבא אשר הם שני הכרעות הנקר' חו"ב וחסדי' וגבורות כנז"ל הנה גם מחכמה ובינה

אלו הנקר' הכרעה אחת שבדעת הזה נתלבשו למטה בחכמה ובינה דיעקב ונתחברו יחד עם האור דמוח חכמה ובינה עצמ' דמצד אבא אשר במוח החכמה ובינה דיעקב כנז' והחסד והגבו' הנקראי' הכרעה תחתונה שבדעת דאבא הנז' נתלבשו בדעת דיעקב והרי נתבאר בחי' הארת אבא עצמו בכל ד"ס כדת"י שבקו אמצעי דיעקב ואמנ' בחי' ז"א עצמו הוא באופן זה כי האורו' הבאי' ליעקב בכת' ודעת שבו מבחי' אבא הם מלובשי' בפרק הראשון העליון דיסוד אבא המחוב' ודבוק ממש בפרק העליון דנצ' ופרק העליון דהוד דז"א כנז"ל וזה הפרק העליון דיסו' דז"א מתלבש מן הכתר דיעקב עד החזה דיעקב ופרק ב' התחתון דיסוד דז"א מתלבש ביעק' מן החזה שבו עד סיום הת"ת שהוא הגוף דיעקב ועטרת היסוד דז"א מתלבשת בכל היסוד דיעקב גם דע כי כמו שנתבאר בז"א ענין התפשטו' החמש חסדי' בגופו והה' גבורות ביסוד שלו כך הוא ביעקב כי בחי' החסד שנכנס בדעת שבו כנז' גם ממנו יוצא אור ומתתלק לה' חסדי' ומתפשטי' בחמש' ספי' שבו. שהם חג"ת נ"ה של יעקב והגבורה שבדעת דיעקב שגם הוא כלולה מחמש גבורו' גם הם יוצאות ויורדות ביסוד של יעקב ודע כי ע"ד שביארנו בענין רחל נו"ק דז"א שבעת הזווג עם בעלה מתקבצי' כל החמש גבורות המתפשטים בחג"ת נ"ה שבה ומתחברי' ביסוד שלה למ"ן כן הוא ביעקב שבעת הזווג שלו עם רחל הנז' המתקבצי' כל החמשה חסדי' שנתפשטו בחג"ת נ"ה שבו ומתחברים ביסוד שבו לצורך טפת מיין דוכרין

חלק לה

עוד ביאור מציאות יעקב ולאה ושרשם פעם שנית

ונחזור לבאר כללות ענין מציאות יעקב ולאה ושרשם הנה נתבאר למעלה בדרוש הזה כי המלכי' דזו"ן מתו ממש וירדו בעול' הברי' במקו' הקליפו' אבל המלכי' דאו"א לא מתו ממש רק ירדו מגדולת' למטה במקו' רחל נו"ק דז"א באצילות עצמו גם נתבאר כי השני אחוריים של שני הנקודות השנית והשלישי' הנקראי' או"א שהיו אז קודם התקון בבחי' אחו' באחו' אותם שני האחורי' ירדו למטה כנז' ומהם נעשו אח"כ בחי' יעקב ולאה יעקב מאחורי' דאבא ולאה מאחורי' דאימא והנה כאשר ירדו אלו ב' האחורי' למטה עד מקום רחל נו"ק דז"א בעול' האצילו' עצמו היה באופן זה כי יעקב שהוא אחורי' דאבא ירד ועמד כנגד פנים דרחל ולאה שהיא אחורי' דאימא ירדה ועמדה כנגד האחורי' של רחל ונשארה רחל באמצע שניהם וכאשר נפלו אח"כ זו"ן למטה בעול' הבריא' כנז"ל נשאר מקום רחל חלל ופנוי וריקם בין יעקב ולאה בעולם האצילות ואז היו פני לאה מביטים באחורי יעקב והטעם הוא לפי שהנה ז"א פניו מכוונות ממש אל הצד אשר פונות פני א"א כנודע כי ז"א ראשו מתחלת מת"ת דא"א ופניו דז"א הם שם נוטות אל

מקום נטיית פני א"א ועל ד"ז גם פני או"א מכוונות כנגד פני א"א כנז"ל כי בהיות או"א פב"פ נמצאו (בדפו"י ע"ד) שניהם עומדי' ביושר ממש כנגד פני א"א והנה גם יעקב צריך לקבל הארה מן הפני' של ז"א ואם היו פני יעקב כנגד פני לאה לא היה מקבל הארה מן הפני' דז"א לפי שראש יעקב מתחיל מן חצי התחתון דת"ת דז"א ולמטה כנז"ל ונמצאו פני ז"א גבוהי' מאד למעלה מפני יעקב ואינו מאיר בו אבל עתה אשר אחורי' דיעקב כנגד פני לאה וכנגד פני ז"א שהוא גבוה ממנו כופף ראשו למטה ואז מסתכלי' פניו בפני יעקב ומאיר בו כציור הזה ואלו היו פני יעקב נוטים כנגד פני ז"א ופני לאה הנה כאש' יכפוף ז"א ראשו למטה להאיר ביעקב היה מאיר באחורי' בציור כזה ולכן החזיר יעקב אחורי' כנגד פני לאה וז"א כדי שכאשר יכפוף ז"א פניו יוכל להאיר בפני יעקב ממש כמו שהוא למעל' באב' שהוא שרשו של יעקב כנז' אשר הוא מקבל הארת פני א"א ממש פב"פ האמנם לאה עומדת ופניה מסתכלי' באחורי יעקב לפי שלמעל' באימא כיון שאבא הפך פניו כלפי אימא בתחלת תקונם והוא כשהתחיל רישא דעתיק יומין להתקן כנז"ל ולכן לא היה עדיין כח באימא להסתכל פב"פ דאבא ולכן החזירה אחורי' לצד פני אבא כנז"ל אבל עתה ביעקב אשר אחורי' כלפי לאה כנז' יש כח בפני לאה לקבל הארה מאחורי יעקב ולא הוצרכה להפוך פניה גם היא ונשארו פניה כלפי אחורי יעקב כנז'. והנה כאשר ז"א נתקן ונתגדל כנז"ל נתארכו רגליו למטה בסוד ישורון כנז"ל ואז נמצאים רגליו מפסיקים בין לאה ויעקב וכאשר הגיע זמן תקו' רחל נו"ק דז"א עלתה מן הבריאה אל מקומם שבאצילות והנה אין שם מקום רק לג' בחי' בלבד ולא לד' והנה עתה הם ד' זו"ן יעקב ולאה ולכן עלתה לאה למעלה באחוריו בחצי קומת ז"א העליונה ורחל עלתה למקום שהיתה בו לאה והוא בחצי קומה ז"א התחתונה באחוריו ויעק' נשאר במקומו בחצי קומת ז"א התחתונה מצד פניו ונמצאי' עתה ג' בחי' בלבד יושבות יחד בחצי קומת ז"א התחתונ' והם רגלי ז"א באמצע הנק' ישורון ורחל מאחוריו ויעקב מלפניו והנה עתה התחיל תקון יעקב ולאה לכמה סבות האחד הוא לפי שכאשר נתקן ז"א ונכנסו בו המוחי' דאו"א כנז"ל הנה כשהתחילו המוחין ההם לירד וליכנס בראשו של ז"א ששם הוא עיקר מקום המוחין ושם הוא עיקר מציאות גודל האורות ההם לכן בהגיעם שם האירו לצד אחור ראשו דז"א ושם נעשת פרצוף לאה כלה כאחת וכאשר נתפשטו עוד המוחין הנז' יותר למטה מן החזה דז"א אשר שם סיום היסוד דאימא ושם נגלו המוחין באור מגולה בלי מסך כנודע הנה אז נגלו יחד ב' הבחי' שהם נה"י דאבא ומשם נעשו פרצוף יעקב מצד פני ז"א מן מקום החזה ולמט' גם נתגלו החסדי' שבנה"י דאימא ומשם נעשת פרצוף רחל באחורי ז"א ממקום החזה ולמטה כנז' ועוד טעם אחר

כי הנה אע"פ שיעקב ולאה הם אחורי' דאו"א שהם יותר עליוני' מן זו"ן עם כ"ז אינם רק בחי' אחורי' גמורי' החיצוני' שבאו"א אבל זו"ן יש בהם בחי' פנים גמורי' והם יותר מעולי' מאלו האחורי' החיצוני' דאו"א ולכן בתחלה צריך שיתוקנו זו"ן ע"י הגדלו' כנודע ואח"כ יתוקנו יעקב ולאה שאינם רק אחורי' לבד ואין להם תקון עד שיתוקנו בתחלה זו"ן כנז' האמנם כיון שסוף סוף הם אחורי' דאו"א לכן היתה בהם מעלה אחת והיא מה שביארנו לעיל כי המלכי' של זו"ן ירדו אל הבריאה שהיא מקום הקליפות ולכן נז' בהם מיתה ממש אבל המלכים דאו"א שהם יעקב ולאה לא ירדו רק באצי' עצמו במקום רחל נוק' דז"א ולכן לא נז' בהם מיתה רק בטול בלבד ולכן ג"כ בעת תקון שלה גם אלו המלכי' דאו"א יעלו ויתוקנו עמהם ונעשים בחי' יעקב ולאה כנז':

חלק לו

ביאור טעם השנויים שבין יעקב ולאה ורחל

ונבאר טעם השנויי' שיש בין יעקב ולאה ורחל הנה נת' לעיל כי כשהתחיל רישא דעתיק יומין להתקן אז התחיל קצת תקון באו"א כי חזרו מבחי' אחו' באחור ועמדו בבחי' אחור דאימא כנגד פני' דאבא ושם נתב' כי באופן זה יש יותר תקון באבא מבאימא בבחי' אחת ולאימא מבאבא בבחי' אחרת והנה גם לכן ביעקב ולאה היו בהם ב' בחי' אחרו' כיוצא בהם והוא כי הנה בבחי' א' היה תיקון לאימא יותר והוא כי כיון שפני אבא היו מאירי' כלפי אחורי אימא קבלו אחורי אימא הארה גדולה מאד ונתמתקו מאד משא"כ באחורי אבא שלא קבלו הארה ולא נתמתקו כי לא קבלו הארת שום פנים ולכן גם לאה שהיא אחורים דאימא היתה לה מעלה יתירה בעת התיקון שלה לפי שכיון שהיתה מתוק באחורי' דאימ' למעלה יותר מבאחוריי' דאבא לכן מזאת ההארה העליונ' שהאירה באחורי אימא נמשך קצת הארה ממנה למטה אל אחוריי' דאימא שירדה למטה שהיא לאה ועי"כ היה כח בלאה להיותה גבוהה מן יעקב שהוא אחוריי' דאבא כנז' כי לאה עלתה בחצי עליון דקומת ז"א מאחוריו ויעקב למטה בחצי התחתון דקומת ז"א מלפניו וזהו טעם למה שביארנו לעיל כי כשעלתה רחל למקומה ולא היה שם מקום אליה עלתה לאה למעלה ואז עמדה רחל במקום שהיתה בו לאה והנה צריך לתת טעם למה עלתה לאה ולא יעקב בעלה אבל הטעם מובן עם (בדפו"י מט ע"א) הנז' ועוד טעם אחר והוא כי עיקר יניקת לאה הוא מן בחי' המל' דאי' אשר נתלבש' בתוך ראשו של ז"א כנז"ל ולכן הוצרכ' לאה לעלו' למעל' עד אחו' ראש ז"א לקבל הארת' משם אבל יניקת יעקב הוא מן היסו' דאב' במקום גילויו שהוא מן החזה דז"א ולמטה כנודע ולכן עומד שם למטה ואמנ' רחל נוק' דז"א עמדה גם היא למטה לפי כי שם מקומ' האמיתי תחת החז' דז"א

כמבוא' אצלינו בכמה מקומו' והרי נת' טעם למה לאה למעל' ויעקב ורחל למט' לפי שבבחי' א' יש יתרון לאחו' דאימא על של אבא ואמנם בבחי' אחרת ראינו שיש יתרון אל אבא על אי' והוא כי אי' לא היה בה כח לקבל האור העליון ולכן נשאר' בבחי' אחו' כשנתקן רישא דעתי' יומין כמו שהית' בתחל' אבל אבא היה בו כח יותר לקבל האו' העליון ולכן חזר אז בבחי' פנים והיו פניו כלפי אחו' דאימא כנז' ולכן גם עתה כשנתקנו יעקב ולאה שהם מן האחו' דאו"א היה יתרון ליעקב שהוא מאחו' דאבא על לאה שהיא אחו' דאימא והוא כי הנה ביעקב נתקנו כל י' האחו' שבי"ס דאבא והיה יעקב פרצוף שלם מכל י' אחו' דאבא לטעם הנז' כי אבא נתקן תחלה לפי שהיה בו כח לקבל האו' וחזר בפני' תחלה ועדיין אימא היתה בבחי' אחו' ועוד כי אבא הוא דכור' ואחו' מעולי' מאחו' דנוק' אבל לאה שהיא אחו' דאימא שהיא נקב' ואינ' חשוב' כמו הדכורא וגם כי נתאחר זמן תקונה כי לא יכלה לחזור פב"פ תכף כשחזר אבא ולכן לא קבלו כל האחו' שלה תי' רק האחו' של ספי' הי' שבה שהיא אחו' דמל' שבה בלבד וממנה לבדה נעשת פרצוף לאה ולא מכל הי' אחו' דאי' ואמנם כל הט' אחו' אחרים של ט' ספי' עליונו' דאימא נשארו למטה במקו' שירדו תחלה ולא יכלו להתברר בעת תי' יעקב ולאה ודע כי כל התי' והמצו' והתפלות שאנו עושים מן בריאת העולם עד ביאת משיחנו הכל הוא לתקן ולברר אלו התשע' אחו' דאימ' ולא יושלם ברורם ותקונם עד ביאת משיחנו במהרה בימנו אמן:

והנה זהו ענין עליית לאה הנז"ל להתקן כי הנה כאשר לאה זו שהי' אחו' דמל' בלבד דאימא עולה למעלה להתקן הנה היא עולה עד כנגד הדעת דז"א מאחוריו ואז בחי' פנימיו' דמל' דאימא העומד' שם מלובשת תוך הדעת דז"א היא מושכת את לאה שהיא האחו' שלה מבחוץ דז"א כי יש לה חשק גדול להדבק עמה כי היא אחו' שלה ומאיר' בה ומתקנת אותה ועוש' אותה בחי' פרצו' א' באופן זה כי הנה לאה אינה רק אחו' דמל' דאימ' כנז' שהיא ספי' א' בלבד וכשעולה באחורי דעת דז"א, אז פנימיות המלכות דאימא שבתוך הדעת דז"א נותנת בה כח האר' פנימיות ג' ספי' אחרות שהם נה"י דאימא שבתוך ראש ז"א אעפ"י שהאחורי של ג' ספי' אלו לא עלו כנז' ואז נעשת לאה פרצוף א' מד' ספי' שהם נה"י מל' וזהו שיעור פרצופה והנה יש ללאה קצת דמיון עם רחל כי גם רחל אינה עומדת אלא בשעור מקום ד' ספי' תחתונות דז"א בלבד כנודע אלא שרחל היא בת י' ספי' שלימות והיא פרצוף גמור שלם אבל לאה אינה רק ד' ספי' אלו בלבד ובפרט כי כפי האמת אין בה רק אחו' דספי' א' בלבד אלא שהאירו בה עוד הארת פנימיות נה"י דאי' ועי"כ נעשת פרצוף מד' ספי' כנז' והנה כשנעשת פרצוף זה אז נק' גם היא ה"א

עילאה שבשם כמבואר אצלינו וזהו סוד פ' אשירה לה' כי גאה גאה פי' כי הנה לאה נתגאת ועלתה במקו' גבוה באחו' רישא דז"א כנז' וזהו פשט כי גאה הראשון עוד נרמז תקון פרצופה במלת גאה הב' והו' כי אות ג' שבגאה רמז אל הארת ג' ספי' דנה"י דאימא שנתחברו בספי' א' שהיא פנימיות מל' דאימא הרמוזה באות א' שיש בגאה שהיא שרש של לאה החצונה ואחר שנתחברו ד' ספי' אלו הרמוז' באותיו' ג"א אז הארת' יצאה לחוץ בלאה החצונה ונעשת פרצוף מן ד' ספי' הנק' ה"א ראשונ' שבשם כנז' והיא אות ה' שבגאה כי כבר ידעת כי פרצוף הנקבה היא צורת ה' שהם ג' קוים ימין ושמאל ואמצע כנודע והנה כדמיון שביארנו במלת גאה הוא רמוז במלת לאה כי הנה אות ל' שיש בלאה הם ג' ספי' נה"י דאימא אות א' דלאה היא ספי' המל' הפנימית דאימא שהיא עיקר ושרש של לאה החצונה וד'הארות האלו פנימיות מתחברו' בחוץ בלאה ונעש' צורת ה' של לאה כנז' ואמנם כללות הכל נק' לאה גם בזה תבין מה שנת' אצלינו במקו' א' כי לאה נק' מד"ת בסוד ומדת ימי מה היא והענין הוא כי מד"ת הוא בגי' ד' פעמים אל"ף והם ד' אלפין שבד' שמות אהי"ה ב' ביודי"ן וא' דאלפי"ן וא' דההי"ן אשר באימא כנודע בד' ספי' תחתונות שבה נה"י מל' ואמנם עיקרם הם בז"א ומהם יוצאת הארה אל לאה שבחוץ ויש בה הארת ד' מוחין כנוד' ותלמי' א' של מורי ז"ל שמו הר"י הכהן ז"ל א"ל כי נרא' לו ששמע ממורי ז"ל כי ב' בחי' דאחו' נפלו מן אימא בחי' א' הם י' אחו' די' ספי' דאימא שנפלו בהיות' עם אבא אחו' באחו' ואלו האחו' כלם לא עלו כלל ולא יעלו עד אחר ביאת המשיח ועוד בחי' ב' והיא י' אחו' אחרים דעשר ספי' דאימא שנפלו אח"כ בהיות' עם אבא פני' באחו' כי אז היה קלקול פעם אחרת באחורי אימא לפי שנשארה בבחי' אחור אעפ"י שאבא חזר בפנים והאחו' העשירי שהוא המל' מאלו האחו' הב' (בדפו"י ע"ב) הוא שעלה בבריאת העולם ונעשת ממנו לאה אשת יעקב כנז' וט' אחו' העליונות שבאלו האחו' הב' הם שאנו מבררים ומתקנים תמיד מבריאת העולם עד ביאת משיחינו האמנ' מן אבא לא ירדו רק בחי' י' אחו' הראשוני' שנפלו בהיותו חסר התקון שהיה אחו' באחו' עם אימא אבל אח"כ הוא חזר בבחי' פנים לבדו ונתקן כנז"ל ולכן לא ירדו עוד ממנו אחו' שניי' אבל מאימא ירדו עוד אחו' שניים כנז' לפי שנשארה בבחי' אחו' בפני' דאבא:

ועתה נבאר שאר השינוים הנה יעקב ורחל נשארו למטה מחצי ת"ת דז"א כמבוא' טעמו לעיל ואמנם יעקב עמד בפני ז"א לפי שהוא זכר אבל רחל לפי שהיא נקבה עמדה אחור ז"א וגם טעם אחר לפי שלא הי' עדיין בה כח לעמוד עתה פב"פ עם ז"א כמו שנבאר עתה ואמנ' טעם היו' אחורי דיעקב כנגד פני ז"א כבר נת"ל טעמו של דבר והוא כדי שיכפוף ז"א ראשו ויאירו פניו בפני יעקב ועוד טעם אחר כי כן היתה עמידתו בראשונ' טרם תקון

זו"ן ואמנם טעם היות רחל עומדת אחור באחו' עם ז"א ולאה פנים באחור עם ז"א כנז"ל הטעם הוא כנז"ל בענין תקון רחל כי הנה רחל היא ספי' הי' מי' ספי' שבכללות עולם האצי' והיא פרצו' שלם מבחי' פנימית וחצונית הנק' פנים באחור והיא נוק' דז"א דאצי' פרצוף שלם ככל שאר ה' פר' שבעול' האצי' משא"כ בלאה שאינה רק אחורי' בלבד של הספי' השלישית דאצי' הנק' אימא ונמצא שאינה ספי' שלימה כספי' רחל כנז' ולכן אם פני רחל פונים לאחורי ז"א כדוגמת לאה היה פגם גדול בעולם לפי שהנה רחל היא נוק' והיא דינא קשיא אשר לכן הקלי' נאחזות בה יותר מן הזכר שהוא רחמים כי זהו סוד שנא' בה רגליה יורדו' מות ולא די שהיא נוק' אלא שהיא הספי' הי' היותר תחתונה שבכל י' ספי' דאצי' ולכן הקלי' נאחזות בה יותר מדאי ואם היתה פנים באחו' היו אחו' שלה מגולים והיו הקלי' נאחזי' בה יותר מדאי כי כל אחיזתם באחו' כנז"ל ובפרט באחו' האלו דנוק' התחתונ' כנז' ולכן היתה אחו' באחו' אבל לאה שאינה מכלל הי' ספי' דאצי' רק אחו' דאי' אין אנו חוששים כ"כ אם יתאחזו בה הקלי' כמו שאנו חוששים ברחל ולכן עומדת פניה באחו' ז"א ואחו' מגולות אין אנו מקפידי' לאחיזת הקלי' שם ולא עוד אלא שעוד יש טעם אחר כי לאה להיותה עומדת למעלה בג' ראשונו' דז"א אין החצוני' נאחזים בה שם כמו שהיו נאחזי' ברחל העומדת למט' בז' תחתונו' דז"א עוד טעם אחר כי לאה היא אחו' דאימא וכבר ידעת כי אין הקלי' נאחזים בג' עליונות שהם א"א ואו"א ואדרבה אימא דוחה את הקלי' בסוד כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף וגו' ולכן אין הקלי' נאחזי' בלאה אף בהיות אחורי' מגולים משא"כ ברחל שהיה בה אחיזה גדול' כנז' ולא עוד אלא שאע"פ שהיו שתיהם שוות בענין אחיזת הקלי' בהם אין אנו חוששים ומקפידי' אם יתאחזו בלאה כמו אם יתאחזו ברחל לסבו' הנז' כי רחל עקרת הבית נוק' דז"א והיא ספי' שלימת פנים ואחו' שבי' ספי' דאצי' והזיקה מרובה מכאשר יתאחזו בלאה שאינה רק אחו' דספ' א' הג' ואם תשאל והרי אם לא יזיק יועיל וכיון שכן שהוצר' להיו' רחל עם ז"א אחור באחו' שלא יתאחזו הקלי' א"כ ג"כ לאה תעמוד אחור באחו' בז"א שלא יתאחזו בה הקלי' אעפ"י שאין היזק שלה גדול כהיזק רחל: והתשובה בזה הוא כי נודע שהקלי' צור' גבוה היא כמ"ש חז"ל על פ' והנה טוב מאד זה מלאך המות והמאציל העליון ראה כי הדבר מוכרח להניח מקום אחיזה אל הקלי' שיינקו משם חיותם להתקיי' אלא שאם אחיזת' היתה באחו' דרחל היו יונקים שפע גדול מאד משם לפי שיש בה בחי' פנים ואחור והיתה הקלי' גוברת בעולם ולכן נתן מקו' אחיזת' באחו' לאה כי אינם יכולי' ליינק משם רק דבר מועט די חיותם המספיק להם בלבד לפי שאין בה בחי' פנים

ושפעה והארת' מועטת ועי"כ יתקיי' רצונו ית' בב' הבחי' אם בעמיד' הקלי' וקיומ' אם של' יתאחזו וינקו יותר מדאי

{**א"ש** להיות כי כבר נתעסקנו בדרושי לאה ורחל וראיתי לסמוך אל הדרושי' הנז' דרושי לאה אע"פ שאין כאן מקומם להיות כי יש דרושים אחרים קודמים לדרושים הללו כאשר עיניך תחזינה מישרים עם כל זה סמכתי לאה אל לאה}

חלק לז

דרוש פרצוף לאה

הנה בכמה מקומות וגם בדרושי ז"א נת' אצלינו ענין לאה ויעקב שהם האחו' החצוני' של או"א שירדו למטה בעת מיתת המלכים ועיין שם ונחזור לבאר עתה קצת מזעיר הנה נת' למעלה כי ב' בחי' היו במלכי' הא' היא מיתה ממש והב' היא נפיל' שנפלו למטה ולא מתו והענין הוא כי כל היוצא מעול' שאינו שלו (א"ש מלת שאינו הראשו' נ"ל שטעו' קולמו' הוא) והולך לעולם שאינו שלו זה נק' אליו מיתה ממש אבל ההול' ממקו למקו' בעולם עצמו נק' נפילה ולא מיתה והנה הז' מלכי' שמתו ממש הם ז' תחתונו' הנק' זו"ן כי ירדו מן האצי' אל עולם הבריאה ובסבת ירידה זו נק' מיתה ממש כי הכלי' שבהם הם הגוף שלהם נפלו שם בבריאה ובתוכ' ירדו קצת נצוצות אור הנק' הבלא דגרמי הנשאר תמי' עם עצמות בתו' הקבר ונשמתם שהם האורות שלהם עלו בעולם האצי' ולכן נז' בהם מיתה ממש אבל ג' מלכי' הראשונים שהם א"א ואו"א לא ירדו (בדפו"י ע"ג) בעולם הבריאה אמנם ירדו באצי' ממש ממקום למקום כי ירדו במקו' שהיו שם בתחלה זו"ן שהם ז' המלכי' שמתו וקודם שנפלו בבריא' ואחר שירדו הם נפלו אלו הג' ראשונות שם ולכן בחי' זו נק' נפילה ולא מיתה וז"ס מ"ש חז"ל ג' נובלות הם נובלות חכמ' של מעלה תורה וכו' (א"ש הנה ביאור המאמ' הזה נתב' גם בשער שלישי שער מאמרי רז"ל באופן אחר קרוב אנז' ומצאת שם כי תדרשנו ועוד הוא נתבאר בשער החמישי שער המצות ע"ש:)

חלק לח

ביאור פסוק עור בעד עור וגו' (א"ש הנה בשע' ד' שער הפסוקי' נת' פ' זה ביתר שאת ועוד נת' במקו' הזה כפי הדרוש הנז"ל) הנה הודעתי' כי לאה נק' עור בפ' עור בעד עור וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו והנה היא בחי' קשר תפיל' של ראש שהיא כצורת **ד** ואיננה רק עור בלבד משא"כ ברחל שהי' תפילין של יד ממש ויש בה ד' פרשיות של כתיבה והענין הוא כי אורות המוחין דז"א היוצאי' אל לאה אינם רק הארה מועטת בעלמ' העוברת דרך העור של ז"א מאחו' כי אינ' יכול ליקח מן המוחין עצמם אלא מן הלבושים שלהם

שהם נה"י דתבונה כנוד' ומשם לוקחת הארה מועטת מן המוחין ולכן קשר של תפיל' של ראש אינו אלא עור בלבד כנז' והטעם הוא לפי שאורו' המוחין מלובשי' וסתומי' תו' הנה"י ואין הולך אל לאה רק הארה מבחי' עור בלבד גם לזה צורת הקשר הנז' הוא צורת **ד** להורו' כי היא דלה ועני' באור מועט וגם להורו' כי זו ההאר' המועטת נמש' אליה מן ד' המוחין הנז' גם תעיין שם במה שביארנו בפ' עור בעד עור בסוד אות האורו' היוצאים ע"י הכאות זו בזו שהם בגי' עור ושם נת' איך ג' הכאות ג' אותיו' ראשונות יה"ו הם בז"א ואח"כ יוצאי' אות האורות אל לאה שהיא ה"א תתאה וזו היא הכאה של וא"ו פעמים ה"א והרי איך לאה היא בחי' אור ההכאו' הנזכרי' שה' בגי' עור וגם היא יוצא' מדרך עור ז"א ולכך לאה נק' עור בכל התורה כמבואר אצלינו:

{(**א"ש** הנה ההכאות הנז"ל העולים בגי' עיר לא נתבארו בפסוק בשער רביעי שער הפסוקי' כי אם בש' שביעי שנק' שער רוח הקודש שם נתבאר הפסוק הזה מקושר עם פסוק ואחר עורי נקפו זאת בענין הכרת הפרצוף ומצאת שם כי תדרשנו.
א"ש הנה נא הואלתי לחזור ולעשות מהדורא שלישית באלו הדורשים מתחלת האצילות ועד סופו כאשר עיניך תחזינה משרים בע"ה)}

חלק לט

דרוש בענין הכתר

ענין הכתר דע כי ג' פעמי' אור הם בגי' כתר עם הכולל והנה אור יוצא מן אויר כנוד' ואוי"ר הוא אותיו' רי"ו א' והנה רי"ו הם ג"פ ע"ב שהם ג' הויו"ת דמלוי יודין נמצא כי הכתר הוא רומז אל ט' הויות דיודי"ן ועם הכולל יהיו י' הויו"ת דיודי"ן הכלולות בכתר **טעם** למה אין אנו מכניסי' בכל ספרינו זה וכן במקומו' רבים מס"ה והתקוני' את הכתר בכלל י' ספי' ובמקומו אנו מכניסי' את הדעת בכלל הי' ספי' וכבר נת' ענין זה אצלינו בדרושי' שקדמו ועכ"ז נחזור לתת טע' לזה הנה נודע כי הת"ת דאימא היא עצמה נעשת כתר אל ז"א בבחי' הכלי וכן מן החיות והפנימיו' של הת"ת דאי' נמשך חיות אל כתר דז"א והנה ענין עשית הכתר הזה לא נעשה ע"י זווג או"א אלא מן אימא לבדה וכפי זה נמצא כי הכתר דז"א גדול מן המוחין שלו לפי שהמוחין הם תולדה נבראת מן או"א ע"י זווג שלהם אבל הכתר הוא מן חיו' האי' עצמה כנז"ל ובבחי' זו יהיה הכתר גדול מן המוחין אבל בבחי' אחרת והיא כי מבשרי אחזה אלוה כי כל שלימות חכמת אדם תלויה במוחין שלו אבל הכת' שבו שהוא סוד הגלגלת היא טפילה אל המוחין והטע' הוא לפי שהמוחין הם משניה' מאו"א אבל הכתר הוא מאימ' לבד' ולכן בבחי' זו המוחין הם יותר עיקריי' ומהם מתחיל הבנין ולא מן הכתר כי אעפ"י שהת"ת דאימא בהיותו

בה בעצמה אורו גדול מן המוחין דז"א עכ"ז כאשר האור שלו נעשה ממנו כתר אל ז"א אז הוא יורד ממעל' המוחין דז"א לפי שהם מן אור או"א והכתר הוא מן אור דאי' לבד ולכן מן המוחין התחלת מספר הי"ס ולכן נניח הדע' במקו' הכתר ובזה הנז' תבין מ"ש בס"ה והתי' פעמי' רבות כי כל כתר מסטר' דאימ'

חלק מ

דרושים בביאור ההוי"ה של ד' אותיות

הנה ביארנו שבחכמ' יש הוי"ה דיודי"ן ע"ב ובבינ' הוי"ה דס"ג ובז"א (בדפו"י נ ע"א) הוי"ה דמ"ה ובנוק' ההוי"ה דב"ן וצריך שתדע כי אלו ההוי"ת הם כל הוי"ה בז' תחתונו' של הפרצוף ההוא אבל בג' ראשונו' הו' בבחי' אחר' ונבא' ענין אבא ומשם תקיש ותלמוד לכלם הנה הכת' של אבא הוא שם הוי"ה פשוט' בד' אותיו' לבד ובחכמה של אבא היא מילוי הוי"ה במלוי יודי"ן שהיא י' אותיו' ובבינ' של אבא היא מלוי המלוי של ההוי"ה דיודי"ן שהיא כ"ח אותיו' ואם תחבר כל האותיו' שבג' יהיו מ"ב אותיו' כנודע ובזה תבין איך שם בן מ"ב לעול' הוא בבחי' הראש שהוא בג' ראשונו' כנז' בס' התי' בתי' ע' גם תבין איך ההוי"ה במלוא' שהם י' אותיות לעולם הם בחכמ' גם תבין איך הכ"ח אותיו' דמלוי המלוי של ההוי"ה הם בבינ' ולכן היא נקר' כ"ח ה' כנז' בס' התי' תי' כ"ח ואח"כ בכל הז' תחתונו' דאבא יש הוי"ה א' במלוי יודי"ן שהם י' אותיו' הכוללו' כל הז' אחרונות שבו ואמנם דרך כללו' אנו אומרי' כי אבא הוא הוי"ה דע"ב דיודי"ן אמנם הפרט הוא ע"ד הנז"ל ומזה תקיש אל הוי"ה דס"ג שבאימא ואל הוי"ה דמ"ה דז"א ואל הוי"ה דב"ן דנוק' דז"א אמנ' פעם אחרת שמעתי ממורי זלה"ה ענין א' וצריך להסתכל אם חולק על הנז' או לאו וזה ענייננו ענין מה שנמצא בס"ה כי או"א הם כסא אל מה שלמעל' מהם וקרוב לזה נאמר בס"ה בר"מ בפ' קדושים דף פ"ב והענין הוא דע כי הכסא יש בו ד' רגלים כנודע והם מה שנת' אצלינו כי בחי' הפנים של או"א הם הוי"ה דע"ב דיודי"ן באב' ואהי"ה דיודי"ן באימא ושניה' בגי' רג"ל ובבחי' האחו' שלה' שהם קפ"ד ותקמ"ד שהם בגי' תשכ"ח הם ג' פעמי' רג"ל ועוד כ"ט אחרי' הרי הם ד' רגלי' של הכסא הזה שהם או"א ואמנם מספר הכ"ח היתירי' על ד' פעמי' רג"ל כנז' הם ראשיים לכלם והנה הם בחי' יו"ד ה' וג' חלקי' ראשוני' מן היו"ד של מלוי ה"י ראשונה של ההוי"ה דע"ב דיודין שהיא בחי' הפנים כי כל אלו הם מספר כ"ח הראשוני' והראשיי' שבכל מספר רג"ל ותשכ"ח כנז"ל והנה אלו הכ"ח הנז' להיות ראשיי' לכל שאר החשבון הם מעולי' יותר והם מתלבשי' תוך הד' רגלי' הנז' ואמנ' אלו הכ"ח עם הד' רגלי' הכל הוא בחי' המל' של או"א לפי שהם בחי' חשבון וכל חשבון הוא במל' אמנם עוד יש כ"ח א' מעולה מן

הכ"ח הראשון ולכן כ"ח הזה מתלבש תוך הכ"ח הנז' של המל' והם כ"ח אותיו' של מלוי המלוי דהוי"ה דיודי"ן הרוכב על הכסא הנז' באופן כי הכ"ח הזה מתלבש תוך הכ"ח הראשון ואותו הכח מתלבש בד' רגלי הכסא כנז' ואל תתמה איך הכ"ח אותיו' דמלוי המלוי דיודי"ן הוא גדול ומעולה יותר מן הכ"ח הראשון שהוא מבחי' המלוי עצמו ונוד' כי המלוי גדול במעל' יותר מן מלוי המלוי אבל המלוי עצמו בבחי' חשבונו שהוא ע"ב הוא גרוע מן מלוי המלוי בהיותו בבחי' מספר כ"ח אותיו' לפי שכל חשבון הוא במל' כנז' ועיין בדרוש הרפ"ח נצוצין כי שם נת' מדריגת השמות וסדרם כפי מנין האותיו' עצמם או כפי החשבון שלה' **גם** דע כי ד' אותיו' הוי"ה מתחלקות בד' עולמו' אבי"ע כיצד אות י' באצי' והיא בבחי' הוי"ה דיודי"ן העולה ע"ב הנק' חכמ' בסוד כלם בחכמ' עשית הנאמר על אצי' כמבואר במקומו ואות ה' בבריא' בבחי' ההוי"ה העולה ס"ג בסוד אימא מקננא בכרסייא ואות ו' ביציר' בבחי' הוי"ה דאלפי"ן העולה מ"ה בסו' שית ספיראן מקננן ביצירה ואות ה' בעשיה בבחי' הוי"ה דההי"ן העולה ב"ן בסוד מלכות מקננא באופן

חלק מא

דרוש ב' בד' אותיות ההוי"ה בה' דרכים

הדרך הא' ובו ית' ענין או"א גם ית' מ"ש בס' יצירה הבן בחכמ' וחכם בבינה וכו' וכבר הודעתיך כי פרצו' אבא נחלק לב' הא' מראשו עד החזה שבו הנק' חכמה והב' מן החזה ולמטה וזה נק' ישר' סבא וכנגדו בפרצו' אימא גם הוא נחלק לב' פרצופין ע"ד הנז' ממש והעליון שעד החזה נק' בינ' והתחתון נק' תבונה וכבר ידעת כי ב' אותיו' הראשונות של ההוי"ה הכוללת כל עולם האצי' והם י"ה הם בחי' או"א ולכן צריך שנבאר איך הד' בחי' הנז' רמוזו' בשתי אותיו' י"ה ודבר זה יובן במה שביארנו בביאור מאמר ס"ה בפ' ויקרא ובפ' אחרי מות בענין סדר כתיב' שם ההוי"ה ועיין שם וזה סוד ענין כי הנה באות יו"ד נרמז חבור חו"ב עילאין ובאו' ה"א נרמזו ישר' סבא ותבונ' תתאין וזה עניינם הנה אות יו"ד במלואה יש בה ג' אותיו' יו"ד אות י' רומז לחכמ' והיא רמז ג"כ אל הי"ס שבכללות פרצופו וב' אותיו' ו"ד שהם בחי' המלוי שהוא בכל מקום בחי' הנקב' כנודע לכן היא רמז לבינה העליונ' אם במספר' ו"ד הם י' כנגד י"ס שבכללות פרצופה ואם בציורם כי נעשים ד' על ו' והיא צורת **ה** ונודע כי בינה נק' ה"א עילאה כזה **ה** ואמנם טעם אל הנז' למה הנקבה היא בחי' מלוי הוא במה שהודעתיך בסוד אדם וחוה שהם זו"ן כי הנקבה טפילה אל הזכר לפי שהז"א נטל תרין עיטרין דדעת הנק' חו"ג ואח"כ היא נתן עיטרא דגבורו' אל נוקביה אחר שהית' בתוך גופו והיתה ממלאה חלל גופו ולכן הנקב' היא

המלוי שבתוך הזכר וזהו סוד אדם שהוא ז"א הוי"ה דמ"ה דאלפי"ן וחוה היא אותיו' המלוי לבד' אחר שתסי' מהם ד' אותיו' הפשוטו' וישארו י"ט בגי' חוה (בדפו"י ע"ב) **עוד** טעם ב' כי מלו"י בגי' אלהי"ם שהוא דין והנקבה כלה דינים ולכן לוקחת המלוי ונמצא כי כן הוא למעלה שחכמה עילאה נק' יו"ד והבינ' עילאה לוקחת המלוי שהם ב' אותיו' ו"ד ונעשת צורת **ה** כנז' ולזה נתכוון בעל ס' יצירה באמרו הבן בחכמה כי אעפ"י שאותיו' יו"ד היא בחכמה עילאה תחבר עמה בחי' בינה עילאה בסוד המלוי שבה כנז' נמצא כי החכמה יש בה בחי' בינה עילאה כלולה בה ואח"כ אמר וחכם בבינ' לרמוז אל חבור שניהם שבאות ה' ראשונ' של ההוי"ה הרומזת אל בינה כנודע ושם ג"כ יש בחי' חכמה מחוברת עמה והוא בחינת ישסו"ת כנז' הנרמזי' באות ה' והוא ע"ד שנתבא' בביאור מאמר פ' ויקר' כנז"ל בענין סדר כתיבת שם ההוי"ה ושם נת' כי ציור כתיבת זו הה"א ראשונה של ההוי"ה היא כזה **ה** כי העוקץ שבאחורי הה"א כנודע הוא ציור אות י' אחת הרומזת ליש"ס שהוא ג"כ מבחי' אבא ונקרא יו"ד ושאר ציור הה"א היא התבונה שעמו והרי נת' ב' אותיות י"ה איך נרמזים באו"א וכוללים ד' פרצופין הנז' **וצרי'** לבאר עוד סבה אל הנז"ל והוא כי נודע שזווג או"א אינו כזווג זו"ן שלפעמים נפסק אבל זווג או"א תדירי דלא פסיק לעלמין כי כחדא נפקין וכחדא שריין ולהורות על זה החבור הנמרץ נתחברה הבינה באות יו"ד של החכמה ונתחבר החכמה באות ה' של הבינה כי חבור זה אין גדול ממנו ומכח החבור הזה נעשו שני בחי' שהם אבא עם אימא ויש"ס עם התבונה כנזכר ועדיין צריך להרחיב הביאור בזה כי צריך ליתן טעם למה באות היו"ד נטפלה הנקבה אל הזכר ובאות ה' נטפל הזכר אל הנק' אבל להבין זה צריך שתדע הקדמ' אחת שכבר נתבאר' במקום אחר והוא כי מ"ש בס"ה בהרבה מקומות ובאדרת האזינו כי זווג או"א לא פסיק לעלמין דכחדא נפקין וכחדא שריין היינו בחו"ב עילאין אבל בישסו"ת תתאין יש זמן שאין זווגם תדיר והוא בזמן היניקה דז"א שאז התבונה הנק' אם הבנים רובצת על האפרוחים ונכנסים נה"י שבה תוך ז"א כנודע ואז אין זווג ביניהם ובזה יתיישבו שני המאמרים החולקים כי הנה רז"ל אמרו בפסוק ולא אבא בעיר כי נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושלים של מעלה שהיא בינה עד שיכנס בירושלים של מטה שהיא נוקבא דז"א והרי כי כל זמן הגלו' נפסק זווג או"א ובס"ה אמרו דזווגיהו תדיר ולא פסיק לעלמין בסוד ונהר יוצא מעדן לשון הווה אבל יובן עם הנז' כי או"א עילאין לא פסיק זווגיהו וישסו"ת פסיק זווגיהו לזמנין ובזה נתתרצ' השאלה הנזכרת כי באות יו"ד שנרמזו בה או"א עילאין דלא פסי' זווגיהו נטפלה הנקבה אל הזכר להורו' כי אימא נתחברה עם אבא חבור עצום שהוא זווג תדירי באות יו"ד שלו ולא באות הה"א

הרומזת אליה כי הנה שם היא נפרדת ממנו ולפי שהבינה עילאה טמירא יתיר לכן לא נרמזה בבחי' ציור ממש באות יו"ד רק בבחי' המלוי שאינו נכתב ומצויר אלא עומד בכח ובהעלם משא"כ ביש"ס שנרמז בציור גמור כמו שית' אבל ישסו"ת נרמזו באות ה' ונטפל הזכר אל הנקבה לפי שאין זווגם תדיר ועוד לפי שהנה בעת שהתבונה מתלבשת תוך ז"א בסוד מוחין אליו כנודע הנה גם יש"ס מתלבש תוך התבונה ושניהם מתלבשים תוך ז"א כנודע ונמצא כי אז יש"ס נכלל עם התבונה ומתלבש בה ונטפל אליה ולכן נרמז בעוקץ הה"א של התבונה שהוא צורת יו"ד כנזכר ואמנם שני אותיות האחרונות ו"ה שבהוי"ה הכוללת הם זו"ן:

הדרך הב' ובו יתוסף קצת ביאור בדרך הא' ואמנם זה הדרך השני הוא בענין עיבור ז"א תוך אימ' עילאה כבר נת"ל בדרך הראשון כי שני אותיות י"ה הם באו"א ודע כי אות ה' שהיא באימא הוא ציור שני אותיות ד"ו כנז"ל אמנם אות ד' היא הבינה עצמה ואות ו' שבתוכה היא בחינת ז"א שהיה בסוד העיבור בתוך אי' והוא כי נודע שז"א כשנאצל היה בבחי' ששה נקודות לבד נפרדות זו מזו ולא היו בציור קוים ימין ושמאל ואמצע אלא היו ששה נקודות זו על גבי זו כי לכך מתו כנודע באלה המלכים וכדי לתקנו שהוא ענין החבור והקבוץ כנודע הוצרכו לו שלשה בחי' הראשונה הוא העיבור והשנית הוא היניקה והג' הוא כניסת המוחין דגדלות וג' זמנים אלו צריך שיהיו נרמזים בשם הוי"ה **ונבאר** עתה ענין העיבור כי הנה היה תחלה ו' נקודות זו למעלה מזו נפרדות זו מזו וכאשר נכנס בסוד העיבור בבטן המליאה נכללו הג' תוך הג' והיו תלת כלילן גו תלת ונמצאו שמה שהיו תחלה ו' ארוכה נעשו עתה ו' קצרה שבתוך ציור הה' שהיא אימא כי עתה היה בסוד ג' נקודות זו למעלה מזו שהיא צורת ו' קטנה והג' אחרות כלולו' בתוכם ולכן ו' זו היא בלתי ראש כשאר הוו"ין וגם שהיא קצרה להורות כי לא היו בו שלש ראשונות שהם המוחין שהם ראש אות ו' ולא עוד אלא שאפילו הששה קצוות שהיו בו שהוא ו' ארוכה בלי ראש נעשת עתה ו' קצרה ובלי ראש כי הם תלת כלילן בתלת ולכן רגל הה"א שהיא זו הוא"ו הקצרה היא תלוי' ואינה דבוקה בגג הה"א כמו אות הח"ת לרמוז כי איננה מגוף אימא אבל הוא בחינת ז"א שהוא גוף אחד אלא שהוא בתוכה בסוד עיבור ואח"כ יצא ז"א לחוץ ונולד ואז נרמז באות ו' של ההוי"ה אמנם היו ב' (בדפו"י ע"ג) זמנים אל ו' זו כי בתחלה נעשת ו' ארוכה לפי שתנפשטו שש קצוותיו ממה שהיה תחלה ו' קצרה בבחינת תלת כלילן בתלת ועתה חזרו להתפשט ונעשו ששה קצוותיו אך עדיין לא נוסף בהם ג' ראשונות שהם ראש הוא"ו וזהו הזמן השני הנקרא יניקה ואח"כ בא הזמן הג' שנתוספו בו שלשה מוחין ונשלם בי"ס שבו ואז נעשה ראש אל זו הוא"ו ועתה נבאר

גם בחי' נוקבא דז"א כי הנה בזמן העיבור היתה היא גם כן שם בסוד פסיע' לבר קטנה כמין עוקץ בסוף אות ו' קצרה שבתוך ה"א ראשונה וכשנולד עם ז"א אז גם היא נעשת פרצוף גמור כמוהו של י"ס שבה ואז נקראת ה"א אחרונה של ההוי"ה האמנם כמו שנת' בה"א הראשונה שנחלקת לשתי אותיו' ד"ו ועיקר אימא היא אות ד' וכן הענין בה"א זו תתאה כי נוק' דז"א אינה רק צורת ד'אלא שכאשר נזדווג בה ז"א שדי בגווה ההוא רוחא כנודע שהוא רושם שלו שהניח בה והוא בחי' אות הוא"ו שבתוך הה"א ונעשת ה"א שלימה ע"ד שנת' בה' ראשונה דאימא: **הדרך הג'** ובו יתבארו ב' הדרכים הראשו' והוא בסוד מ"ש רז"ל איש מזריע תחלה יולדת נק' אשה מזרעת יולדת זכר והענין הוא במה שביארנו כי אבא הוא יו"ד של ההוי"ה ואימא היא ה' ראשונה של ההוי"ה והנה אות יו"ד במלואה כזה יו"ד יש בה ג' אותיות והנה בס"ה ובתקונים ובשתי האדרות אמרו כי' אבא ו' ברא ד' ברתא הנקראת גנתא וביאורו הוא כי עיקר אבא הוא אות יו"ד הפשוטה שרומזת על י"ס שבו ואמנם יש בו כח זו"ן ברא וברתא וכשמזריע טפת זרע מ"ד בנוק' אותה הטפה כלולה מזכר ונקבה שהם זו"ן שהם בחי' ב' אותיו' ו"ד שבמלוי היו"ד ו' ז"א ד' נוקביה והנה כשהזריע אבא אותה הטפה כלולה מזכר ונקבה ונתנה ברחם אימא נתהפכו מן ו"ד אל ד"ו נוקבא על דכורא ולזה ציור ה' ראשונה שהיא באימא היא ד"ו ד' על ו' והרי נתבאר איך כשהאיש הוא מזריע תחלה יולדת נקבה ואח"כ דכורא אמנם כאשר אח"כ הזריעה אימא ילדה הזכר ואח"כ הנקבה ו' על ה' שהם בחי' ב' אותיות אחרונות ו"ה של ההוי"ה והנה ביאור דברים אלו הוא כמש"ה כלם בחכמה עשית והנה החכמה שהוא אבא קדם לכל שהוא י' פשוטה של ההוי"ה ואז נרשמו ונצטיירו בו בניו שהם זו"ן בבחי' ו' על ד' שהם ב' אותיות מלוי היו"ד כנז' והטעם הוא לפי שכח ז"א נמשך משש ספי' הראשו' של אבא וכח נוקבא דז"א נמשך מן ד' אחרונות שלו כנודע כי בהיות נוקבא דז"א דבוקה עמו אחור באחו' היה נקרא ד' לפי שאין לה מקום רק בד' תחתונות שלו שהם תנה"י או נהי"מ ולכן שרשם הנרשם באבא הם בבחי' זו כנז' ואח"כ כשנאצלה אימא וניתנו בה אלו הבנים בסוד עיבור בתוכה אז עצמותה של אימא נעשת מן אותם ההארות שהם זו"ן שניתנו בה ויען שאימ' היא נקב' לכן נתחלפו כח ההארות ההם בסוד ד"ו כי הד' של הנקבה עומדת למעלה בסוד ד' ראשונות שבה ואות ו' של ז"א עומדת למטה בבחי' ו"ק שלה ושניהם צורת א' של אימא לפי שהיא בחי' עצמותה ממש של אימא ונודע כי אימא נקראת עולם הבא בסוד צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם והוא בחי' ז"א כי הוא הנקרא צדיק היושב בעולם הבא שהיא אימא ועטר' שהיא נוקבא עומדת על ראשו שהיא אות ד' של הנוק' העשויה כמין עטרה וכתר מקיף

על ראש ז"א שהוא אות ו' ושניהם צורת ה' כנז' והרי איך מה שהיה בתחלה תוך הזכר שהוא אבא ו' על ד' נתהפך כחומר חותם כשנתחתם באימא ונעשו ד"ו שהוא בת בתחלה אמנם כאשר אימא הזריע' וילדה אותם ויצאו לחוץ נתהפכו ונולדו ו' תחלה ואח"כ ה' נוקבא שהם אותיות ו"ה שבהוי"ה והרי איך האשה גורמת להוליד זכר בתחלה **הדרך הד'** הוא כי אות י' של ההוי"ה הם ה' חסדים וה' גבורו' העומדו' בדעת של ז"א ואות ה' ראשונה הם בחי' הה' חסדים המתפשטי' מחסד עד הוד שבז"א ואות ו' היא היסוד של ז"א שבו חוזרים ליכנס כללות הה' חסדים הנז' ונכללים שם יחד וגם מתקבצות בו החמש גבו' שלא נתפשטו בגופא בסוד והיה האוכל לפקדון מדבר ביוסף שהוא היסוד לסבת הנקבה הנקראת ארץ ליתנם בה אח"כ ואלו החמש גבורות שנתקבצו תוך היסוד הם אות ה' אחרונה של ההוי"ה **הדרך הה'** הוא כי אות י' הם חמש חסדים וה' גבורות כנז' אות ה' הם חמש חסדים המתפשטים בז"א כנז' אות ה' אחרונה הם ה' גבו' הנשארות להתמתק למעל' בדעת אות ו' באחרונ' הוא היסוד דז"א כי שם יורדי' אח"כ כלם החו"ג ושם מתמתקי' וזה הדרך החמישי הוא בבחי' ההוי"ה בצירוף יהה"ו שהוא יוצא מראשי תיבות פסוק יתהלל המתהלל השכל וידוע **עוד** דע כי אדה"ר הוא אבא והוא שם ההוי"ה דיודין שהיא בגי' ע"ב ואמנם מלוי זו ההוי"ה הוא בגי' מ"ו ומן זה המלוי נעשה אדם התחתון שהוא ז"א שהוא הוי"ה דמ"ם דאלפין שהוא מ"ו עם הכולל ואח"כ ממלוי זו ההוי"ה דמ"ה שבז"א העולה בגי' י"ט יצתה נוקביה הנק' חיה שהיא בגי' י"ט והנה כמו שממלוי אבא נעשה ז"א כנז' כך מן אחו' הפשוטי' של אהי"ה דאימא העול' מ"ד ממנו נעשה הז"א (בדפו"י ע"ד) הנקר' אדם הוי"ה דמ"ה כנז' כי הדם הוא חיות הז"א הנקרא אדם

חלק מב

דרוש בתחלת האצילות

דע כי בתחלת אצילות הי"ס היו העשר העצמות הפשוט והיתה כ"א מהם כלולה מעשר אבל לא היו ניכרות בהם והג' הראשונות להיותם רחמים היה בהם כח לקבל אור האין סוף אבל הששׁ נקודות אחרונות לפי שהם דינים לא היו יכולים לקבל אור האין סוף בהגיעו אליהם להיותו הוא רחמים והם דינים וכיון שלא היו יכולים לקבלו נשארו בלתי חיות המחיה אותם ומתו ונתבטלו ואלו הם סוד אותם המלכים שמלכו בארץ אדום ונתבטלו ומתו ואלו המלכים הם למטה ממלכות דאצילות ולא נשאר בהם אלא מלך השמיני הנקרא הדר לפי שהיו זכר ונקבה והם ת"ת ומלכות ולכן הוצרכו אל התקון והוא שנעשו בחינת כלים בתחלה אל הנקודה הראשונה הנקראת כתר ועי"כ נתבסס האור לפי שעובר ונמשך דרך מסכים וכלים ויכלו לקבל האור ועוד לפי שעתה ניכרו בו כל הי"ס

משא"כ בתחלה כנזכר ונמצא כי בתחלה נאצלו בסוד עשר נקודות כ"א כלולה מעשר והקשר והחבור שהיה אז ביניהם אינו רק שהיו אז מקבלות האור הזה זו מזו כפי סדר מדריגתם ואמנם אלו הנקודו' היו בסוד העצמות הפנימי והיו כל הכחות כלולי' בעצמו' ולא היו ניכרי' כל כח בפני עצמו רק כדמיון הנשמ' הכלול' מן כח הראיה והשמיעה וכו' ואינם ניכרות בה כל א' מהם לעצמה ואח"כ ע"י התלבשה תוך הגוף מראה כוחותיה העשר כחות הכלולים בה תחלה ועתה ניכרים כל כח לבדו הראיה בעין והשמיעה באזן וכיוצא וכן היה בהם כי אח"כ ע"י התקון שנתקנו כי התקון הוא שנעשה להם כלי א' מגביל בתוכו העצמות והרוחניות והיה הכלי הזה מחובר מבחי' כי בו כלי אחד לראיה וכלי אחד לשמיעה וכו' ואמנם התקון הזה התחיל תחלה בכתר והיא הנקודה הראשונה ונתקנה ונעשה ממנה בחי' אריך אח"כ נתקנו שני נקודות השנית והשלישית ונעשו או"א שני פרצופים גמורים בכלים וז' נקודות התחתונות נדחו כולם למטה במקום נקודות המלכות ואז היו השש נקודות בחי' הת"ת והשביעית בחי' המלכות וכדי לתקנם הם הוצרך להם בתחלה שיעלו בסוד העיבור כדי שיתייחדו ויתכללו השלשה בשלשה ומכל הו' שהיו נפרדים בתחלה יעשה עתה מכלם פרצוף אחד ועדיין עתה הם בסוד עצמות ורוחניות ואח"כ בסוד הלידה נעשו הששה אחדות אחד ונעשה להם כלי ואחר כך ע"י המוחין נגמר הפרצוף ונשלם:

חלק מג

ביאור בעיבור ולידה ומוחין הנז"ל:

ונחזור לבאר בחי' העיבור והלידה והמוחין הנזכרים הנה בתחלה נתייחדו או"א וטפת אבא היתה בחי' אות י' אחת ונלקחה מן שני אותיות ו"ד שבמלוי אות יו"ד שבאבא כי גם ו"ד הם בגי' י' ובאבא הזכר גובר ולכן אות ו' גבר וקדם אל אות ד' וזהו ו"ד אבל טפת אימא נקבה ולכן נוק' גבר בה על הזכר והיו סוד ד"ו ד' על ו' ונלקחו מאות ה' ראשונה שבאימא שבצורתה ד"ו כזה ה וזשארז"ל אדם וחוה ד"ו פרצופים נבראו והוא בחינתם מצד אימא כנזכר ואמנם הטיפה הנז' היתה בסוד אמ"ר ר"ת אור מים רקיע כנזכר בס"ה בפרשת תרומה כי בהיותם עדיין במוח האב נקראת אור ובהגיעה במעי אימ' נעשת מים ואח"כ שם ג"כ נעש' רקיע שהוא התפשטותה בבחי' תלת כלילן בתלת הנקראים ו' זעירא שבתוך אות ה' ואז נקראת רקיע וזהו סוד יום ליום יביע אמר וכו' ירצה כי ו"ק הנקראים ז"א הם נקראים ימים ונמשכו אליהם סוד אמ"ר הנזכר שהוא ראשי תיבות אור מים רקיע אמנם לילה ללילה הם ו"ק נוקבא דז"א הנק' לילות יחוה דעת ונעשה מהם בחינת הנקבה של אדם הנקראת חוה כנזכר שם בפרשת תרומה כי יחו"ה מלשון חו"ה ובדרוש

זמני נוקבא דז"א ביארנו זה בענין ראשי תיבות חו"ה הנרמז בהם זמני גדלותה ותקונה אח"כ בלידה נתפשטו ונעשו ו"ק כאחד מלובשים בכלי והיו בסוד ו' קטנה ואח"כ ע"י היניקה הגדילו בשש שנים אלו הו"ק של נשמתו ועצמותו כל מה שיכולים להגדיל וזהו סוד הפעוטות מבן שש שנים מקחם מקח ואח"כ הוצרך עיבור אחד להשלים המוחין וזה העיבור היה בסוד השינה כי כמו שאנו בכל לילה מעלים נשמותינו בסוד השינה למעלה בסוד המלכות להיות מיין נוקבין שבה כן היה הענין בזו"ן שהפנימי' שלהם הנקרא נשמה שלהם עלתה למעלה בבטן אימא עילאה להיות שם בחינת מיין נוקבין שבה והענין הוא כי בתחלה נזדווגו או"א פעם ראשונה ונותן בה ההוא רוחא ואתגניז בגווה וזה הרוח נעשה בחינת כלי ובתוכו הם המ"ן שלה ואלולי ההוא רוחא דיהיב בגווה לא היה יכולת אל הנקבה שהיא דינים לקבל מ"ד של הזכר שהם חסדים ולכן הוצרך למיהב ההוא רוחא מדיליה בגווה ואל סוד זה רמזו רז"ל באמרם אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשא' כלי ואח"כ מאז ואילך כשחוזרים להזדווג יחד נותן הזכר טיפת (בדפו"י נא ע"א) מ"ד בנקבה בגו ההוא כלי הנק' רוחא דגניז בגווה ואז מצטייר שם צורת הולד ומשתהה שם חדשי העיבור ונולד ויצא לחוץ ואז בהולדו כבר כלו המ"ן ונשאר ההוא כלי בלי מ"ן ולכן אותם הבנים שכבר נולדו להיותם מתחל' מתהוים בתוך הכלי ההוא חוזרים ומעלי' נשמתם שם בתוך הכלי ההוא ונעשים שם בחינת מ"ן ועי"כ יש לאי' יכולת לקבל מ"ד מאבא ונמצא כי כאשר העלו זו"ן את נשמתם למעלה בסוד מ"ן נזדווג אבא באימא ויהיב לה מ"ד ואז נעשו להם בחי' מוחין והנה מוחין אלו הם נקראים אחסנתא דאבוי ואימיה ותרין עיטרין והנה הם ד' מוחין והענין הוא כי הפרקים הראשונים דחו"ג דאריך הם מוחין לאו"א והפרקים השניים הם תרין עיטרין לזו"ן ועוד חוזרים או"א לתת לזו"ן מוחין מבחינת אותם הפרקים הראשונים שמהם נעשו המוחין שלהם כנז' ובחינה זו נקראת אחסנתא דאבוי ואימיה וז"ס מ"ש באדרא דפרשת משפטים רישא דמלכא אתתקן בחו"ג והבן זה וקאי אחו"ג דא"א כנזכר ואח"כ אלו הד' מוחין נכללו תוך נה"י דאימא באופן זה כי תרין מוחין הנקראים אחסנתא דאבוי ואימיה והם ג"כ נק' אוירא דכיא ואשא דכיא נכללו זה בנצח וזה בהוד דאימא ותרין מוחין האחרים הנקראים תרין עיטרין וג"כ הם נק' אוירא ואשא סתם אלו נכללו תוך היסוד דאימא יחד ונעשה בחי' דעת המכריע בין תרין מוחין אחרים הנקראים חו"ב דז"א ולהיותו מבחינת חו"ג כנזכר לכן נעשה בחי' מכריע ביניהם ונמצא כי הד' נעשו ג' מוחין בו ואלו הם סוד ארבע פרשיות של תפילין כי הנה הם בחינת ד' פרשיות בבחינתם קודם הכנסם תוך נה"י דאימא שהיו ארבע אורות מקיפים אליו והנה בחינת' אחר התלבשם בנה"י

קודם שיכנסו תוך רישא דז"א היא שי"ן דתפילין של ג' ראשין ואך בחי' הראשונה שהיו ד' אורות היתה כנגדה שי"ן של תפילין של ארבע ראשים והבחינה השנית שהיא אחר הכנסם תוך רישא דז"א אין לה רמז בענין התפילין לפי שהתפילין היא בחי' אור המקיף מבחוץ ולא מבפני' ונחזור לענין ראשון כי כמו שהאדם מעלה בכל לילה נשמתו בסוד מ"ן אחר היותו בן י"ג שנה ויום א' כן ז"א מעלה נשמתו בסוד מ"ן אלא שיש בו הפרש והוא כי בעוד היותו בן תשע שנים שעדיין לא באו לו המוחין הוא מעלה נשמתו כדי לקבל המוחין וז"ס מ"ש בגמ' שבן ט' שנים ביאתו ביא' והוא כי בו' שני' הראשו' נגדלו בו ו"ק כל צרכם אח"כ צריך לקבל שני בחינות המוחין שהם בחינת היותם ג' לבד ובחינת היותם ד' כנז"ל והרי הם שבעה ועם ו' הראשו' הרי י"ג שנים והענין הוא כי בג' שנים שהם הז' והח' והט' אז נעשת לו ההכנה לקבל המוחין ובד' שנים אחרו' נכנסי' בו המוחין והרי נשלם לי"ג שנה:

סוד היבום וכמו שביארנו תחלה כי בביא' ראשונ' עושה אותה כלי ומניח בה חד רוחא וממנו יובן סוד מצות היבום והוא כי הנה אחיו שמת הניח באשתו חד רוחא ובביאת אחיו החי המייבם את אשתו שהו' קרובו קודם שיבא בה גם רוח האח הזה החי שהוא היבם מקדים נשמת האח המת ומתחבר עם רוחו שהיה בתוך אשתו וזה נעשה בשלשה הכנות האחת היא רוח האח המת שהשאיר באשתו הב' ע"י היבם הזה וביאתו הג' ע"י כוונת היבם שמתכוין ביאתו ביבמתו להביא שם נשמתו של אחיו המת וזש"ה אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסוף וירצה אם היבם הזה ישים לבו וכוונתו אליו רוצה לומר אל אחיו המת יגרום עי"כ כי רוחו של המת שהיה בגו אתתי' וגם נשמתו של המת שהלכה לה לאותו עולם שתיה' יאסוף יחד וישתתפו ויהיו תוך האשה היבמה הזאת ותתעבר ותלד אותם ויחזור המת בגלגול בעוה"ז ויתוקן:

{**א"ש** רציתי לכתוב כאן סוד היבום והחליצה האמנם אמרתי אני אל לבי כי יותר טוב לכתבם בשער המצות במקומם בפרשת כי תצא בפסוק כי ישבו אחים יחדיו ומת אחד מהם ובן אין לו וגו' ומצאת שם כי תדרשנו

דרוש א' קטן במוחין דז"א א"ש רציתי לסמוך הדרוש הקטן הזה אל האמור להיות הענין מקושר כאשר עיניך תחזינה מישרים אע"פ שאני מפסיק בענין כבר ביארנו כי מן נה"י דאימא נעשו המוחין דז"א בהיותם מתפשטים בתוכו בבחינת קוים והנה הנצח וההוד דאימא תרין ירכין סתימין אינון ואורם סתום בתוכה ולכן מהם נעשו המוחין דז"א שהם חכמה ובינה שבו וגם תרין דרועין ותרין ירכין דביה שכל אלו הם סתומים ג"כ אבל מן היסוד של אימא שנתפשט בקו אמצעי דז"א ואין בו סתום רק בפרק העליון שבו והוא

אשר נתפשט עד החזה דז"א אבל משם ולמטה שפי היסוד דאימא מגולה ואורו יוצא ונגלה לכן שם נעשה גוף ז"א הנק' ת"ת שבו רחב מאד וחלל גדול בו וכל זה מסבת אור הרב העלה ויוצא מפי היסוד דאימ' כנז' ולכן נשתנה הת"ת דז"א להיותו רחב יותר מכל שאר אבריו}

חלק מד

דרוש קטן קרוב אל הנזכר

כבר ביארנו כי הז' תחתונו' שבפרצוף העליון הם לבדם מתלבשות בפרצוף התחתון ממנו כי ג"ר אינם מתלבשו' כלל וזה הענין נוהג בכל הפרצופים ונמצא החסד דעתיק יומין הוא המתלבש בכתר דא"א והגבורה דעתיק מתלבשת תוך חכמה דאריך ולכן שערות דרישא (בדפו"י ע"ב) שהם בחי' כתר וחסד הם שעיעין יתיר אבל שערות דדיקנא אינון קשישין ותקיפין יתיר שהם מבחי' חכמה וגבורה כנז' ועד"ז גם אימא עילאה אינה מתלבשת תוך ז"א רק בחי' ז' תחתונות שבה ע"ד הנז' באריך ועתיק ונמצא כפי זה כי שלש אחרונות דז"א אין בתוכם התלבשות אימא ואז מהם נעש' בחי' המוחין דנוקבי' דז"א כי אילו גם בתוכם נתפשטה אימא לא היה כח בנוקביה דז"א לסבול כח הארתם בתוכם בבחינת מוחין:

חלק מה

דרוש ב' באציל' ובו יתבאר כמה בחי' של מ"ב וביאור פ' שרפים עומדים ממעל לו

שם אצילות נקרא כך מלשון ואצלתי מן הרוח שפירושו כמדליק מנר לנר גם הוא מלשון וכל אשר שאלו עיני לא אצלתי מהם והענין הוא כי יש ב' בחי' בעולם האצי' ונקראים יראה פנימית ויראה חיצוני' יראה פנימית הוא שהוא חפץ ורוצה לעלות ממקומו למעלה אל שרשו אבל נמנע מלעלו' לפי שיש לו יראה ויראה חיצוני' היא כי מתייראה מלרדת כל בחי' ובחי' שבו למטה ממדריגתה והנה יראה בגי' גבורה והענין הוא כי ב' בחי' אלו נעשות ע"י שם בן מ"ב שהוא בחי' גבו' כנודע והנה הוא המעכב אותו שלא יעלה לשרשו והטעם הוא כי בתחלה קוד' שנתקן עולם האצילות כמבואר אצלינו כל בחי' ובחי' ממנו לא היתה רק בסוד גלגלת הראש והפנים בלבד ותיקונו היתה שיתפשט בכל בחי' ובחי' גם ענין הגוף שבה וזהו ענין התיקון ואמנם אחר התקון כל בחי' מהם רוצה לעלות למעלה אל שרשה העליון ואז שם בן מ"ב שבה הוא מעכב אותה מלעלות לפי שאם תעלה לא תוכל לקבל האור ותתבטל כבתחלה בזמן מיתת המלכים ואמנם שתי אופני שם מ"ב יש בכל בחי' מהם הא' הוא ענין שם ההוי"ה אשר יש בפשוטה ובמלואה במילוי מלואה מ"ב אותיות ואלו המ"ב נחלקי' בכל י"ס פרטיות שבבחי' ההיא כיצד הנה

ד' אותיות ההויה בפשוטה הם בכתר של הבחי' ההיא ועשר אותיות מלויה הם בחו"ב שבה וכ"ח אותיו' מלוי מלוייה הם בז' תחתונות שבה ועד"ז בכל י"ס שבכל בחינה ובחי' מהם והמ"ב הב' הוא באופן אחר כי אינינו מתחלק רק בז' תחתונות שבכל בחינה ובחי' ולא בכל הי' שבכל בחי' ובחי' כמו הראשון וזה אופן התחלקו כי הנה הוא מ"ב אותיו' ומתחלק בז' תחתונו' שהם ו' ו' אותיו' בכל ספי' מהם וזה המ"ב השני נרמז בפסוק:

חלק מו

שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים שש כנפי' לא' בשתי' יכסה פניו ובב' יכסה רגליו ובשתי' יעופף ונבאר עניינו אמר בשתים יכסה פניו הענין הוא כי הנה אלו המ"ב אותיות נחלקו לז' שמות כל שם בן ו' אותיות בספי' אחת מהז' ספי' תחתונות והנה ב' אותיות שבכל שם מהם בהם יכסה פניו הספי' ההיא כדי להתעכב מלעלות למעל' ממקומם אל שרשה במקום ששם היתה בסוד גלגלת ופני' בלבד בהיותו בבחי' נקודה ולא בבחי' ספי' גמורה כנז' והוצרך לזה היותם שתי אותיות כי האות הא' מעכבת האור הפנימי ואות הב' מעכבת את האור המקיף שלא יעלו למעלה כנז' והנה פני"ו דקאמר בגי' קמ"ו שהם ב' הויו"ת דס"ג עם י' אותיות שבכל א' מהם הם ע"ג ע"ג סך שניהם קמ"ו וב' הויו"ת אלו הם בתרין תפוחים הנק' פנים ימין ושמאל והם כמנין פני"ו כי ב' שמות אלו הם סוד הפנים העליוני' כמבוא' אצלינו בסוד י"ג מדות במלת ואמת ושם נת' כי הוא בתרין תפוחין קדישין אשר הם ז' הויו"ת דס"ג כי כל פנים הם מבחי' ס"ג ימין ושמאל והנה מלוי ההוי"ה דאלפי"ן דמ"ה עולה י"ט כנודע ואותו המלוי דמ"ה עולה עם כל ההוי"ה א' משתים הנז' שהם ע"ג ע"ג כנז' אל הפנים ואם תחבר י"ט וע"ג יהיו צ"ב והם בראשי תיבו' בשתים יכסה פניו בגי' צ"ב והנה ב' אותיות שהם ב' שמות הנז' אלו מכסים הפנים כדי שלא תעלה הספי' ההיא ב' אורותיה הפנימי והמקיף למעלה ובשתים יכסה רגליו הם ב' אותיות אחרות שבכל שם מהם אשר בהם יתעכבו שני אורות המקיף והפנימי מלירד למטה ממקומם כנז"ל והנה ובשתים יכסה רגליו ראשי תיבות רי"ו והנה הוא ב' פעמים חק ח"ק והוא סוד פסוק אשר שמתי חול גבול לים חק עולם ולא יעברנהו גם ז"ס פ' קול דודי דופק ר"ת בגי' חק כי הנה הוא דופק למטה שלא ירדו ולכן הם שני פעמים חק לעכב ב' האורות המקיף והפנימי שלא ירדו למט' ממקומם ולא יעברו חק המוגבל להם כנז' ובשתים יעופף הם שתי אותיו' האחרו' שבכל שם מהם כי על ידי אלו ב' האותיו' תעופף כל ספי' מהם למעלה והענין הוא כי הגם שהשם הנז' מעכב אותה מלעלות אל שרשה ממש אמנם עם כל זה מעלה אותה ומעופפ' עד מקום אשר הית' שם בתחלה סוד נקודה לבד בבחי' ראש ופנים בלבד כנז' ומעלה אותה עד מקום (בדפו"י

ע"ג) הפנים בלבד שבנקודה ההיא ולא עד מקום הגלגלת ואז היא דומה כלהבת הזאת המתלהבת ועולה למעלה אל שרשה ולא לגמרי והנה ב' אותיות אלו הם סוד ב' שמות הא' הוא שם אלהים וזהו לצורך האור הפנימי והב' הוא שם אהי"ה ביודי"ן וזה לצורך האור המקיף ושניהם נרמזו במלת יעוף"ף יע"ו בגי' אלהים פ"ף בגי' אהי"ה דיודי"ן (נ"ל שמואל עם הכולל) וכבר ידעת כי כל בחי' אלהים הוא ראש לעול' וכמו שהודעתיך כי ש' של ראש הוא אלהים במלוי יודי"ן ור' של ראש הוא אחו' פשוטי' של אלהי' וא' של ראש הוא כללו' השם גם ידעת כי אחו' מליאי' דאלהי' דההי"ן הם בגי' אלף וזהו ענין אות א' של ראש כי במלוא' נעשת א'

דרושי אבא ואימא

חלק א

דרושי או"א

הנה או"א נזדווגו יחד וטפת אבא חכמה ונעשית חסד וטפת אי' נעשת גבורה והב' נעשו אחת וכשנתנה טפת אבא באימא בהיות שיסוד הוא למעל' מהיריכי' נמצא שהחלק א' משתלשל ונכנס בנצח שבה ונעשו חכמה ושלה נכנס בהוד שבה ונעשה בינה והשתים שהם חו"ג נעשו דעת והרי יש ג' מוחין חב"ד לז"א ולהיותם מלובשי' כנז' הוצרכו להגדילה ולכן עלו ב' שלישי החסד ועלו בחכמה שבו ונ"ל בכח הנצח הגדול שליש ונעשה חכמה וכן מצד הגבור' אח"כ עלה שליש א' מנצח ונתחבר עם השליש של החסד הנשאר במקומו וגם בא להם החסד הראשון מה' חסדים שבדעת והגדילם שליש ונעשה חסד שלם אח"כ ירד החסד מן הה' חסדים ונכנס בשני שלישי הנצח הנשארים במקומ' והגדיל' שליש ונעש' נצח שלם ועד"ז היה בקו שמאל ולפי שאמרו רז"ל במצוה יוסיף האדם עד שליש במצוה לכן לא היתה שום הגדלה יותר משליש אח"כ נגדל קו אמצעי באופן זה כי הנה להיות שכלם היו כקרני חגבי' הנה החסד הא' מן הה' חסדים הראוי אל הת"ת בבואו שם לא היה מכוסה כמו החסדים של נצח והוד אמנם שלישותו לבד היה מכוסה תוך יסוד אימא כי הוא קצר וב' שלישיו היו מגולים והנה מב' שלישים המגולים הא' הגדיל את הת"ת והיסוד שבו והב' בלט לאחור ושם עשה כתר לנוק' דז"א והשליש המכוסה הוצרך לכתר שלו וכתר שלה נעשו בבת אחת ומן ג' שלישי הנצח דז"א נעשו חכמה וחסד ונצח בנוק' ומג' שלישי ההוד שבו נעשו בינה וגבורה והוד שבה ומן ג' שלישי היסוד שבו השליש הא' עלה לדעת שבה והוריד לה שם ה' גבורו' הנצרכות אליה

להגדלת' ותחל' היו בז"א בסו' פקדון ועליה' נאמ' והיה האוכל לפקדון לאר' ומהשליש הב' נעשת' ת"ת שבה ומשליש השלישי נעשו היסו' והמל' שבה

חלק ב

דרוש ב' על הנז"ל אמר הכותב גם מצאתי להר"י הכהן ז"ל ולא נמנעתי מלכותבו כאן הנה מזווג דאו"א נמשכו ב' טפות טפה א' ממוחין דאבא והיא בחי' חכמה לז"א וטפה א' ממוחין דאימא והיא מוח בינה לז"א ודעת עליון שהוא הכולל ומייחד יחד חו"ב והנה אלו נתלבשו כך חכמה בנצח דאבא ונצח דאבא בתוך נצח דאימא בסוד אבא טמיר וגניז גו אימא כנז' באדרא כי אב' הוא בדמיון נשמה אל אימא ובינה נתלבשה בהוד דאבא והוד דאבא בתוך הוד דאימא ודעת נתלבש ביסוד דאבא ויסוד דאבא ביסוד דאימא האמנם יסוד דאבא מתפשט יותר ויוצא לחוץ מן יסוד אימא ואלו כלם נעשו מוחין לז"א הנק' ישראל וביסוד דאימא גנוזי' תרין עיטרין שהם חו"ג דאריך והם פקדון בלבד אצלה ואלו לא נתלבשו כלל ביסוד דאבא רק ביסוד דאי' והוא בחי' דעת ב' לז"א בסו' כי אל דעות ה' תרין דעות ואלו מתפשטים עד החזה דז"א ומשם מתחיל רישא דנוק' דז"א ואמנם המציאו' שלה נשאר בו תמיד כענין שנאמר שימני כחותם על לבך וגם משם מכנגד החזה דז"א מתחיל כתר של יעקב דכורא ונמצא שבחי' יעקב דכורא שוה לבחי' יעקב נוקבא הנק' רחל וז"ס יונתי תמתי תאומתי שוה אלי גם ז"ס ויהיו תואמים מלמטה רוצה לומר מכנגד החז' דז"א ולמטה ויחדיו יהיו תמי' אל ראשו הוא כאשר לאה מתפשטת עם רחל ובחי' ז"א שוה אליה ובבחי' זו מתפשטים המוחין הנז' כי יעקב דכורא לוקח נה"י דאב' בלבד כי היסו' דאבא שהוא ארוך מגיע עדיו ויעקב נוקבא לוקחת נה"י דאימא והיסוד דאימ' הוא קצר וע"כ אין בו דעת אמנם התרין עיטרין הנז"ל שהיו בה בסוד פקדון הנה הם מתגלים והחמש גבורות נתפשטו בחג"ת נצח הוד של ז"א ונצח והוד שלו הם מוחין אליה ונמצא שיש לה ב' חסדים מן התרין עיטרין וז"ש רז"ל מלמד שנתנה באשה בינה יתירה יותר מן האיש ר"ל יותר מבחי' יעקב דכורא וכשנגע סמא"ל בכף ירך יעקב לא היה בבחי' ז"א הנקרא ישראל כי הרי עליו כתיב וירא כי לא יכול לו אמנם נגע בכף ירך יעקב דכורא בפרק העליון דנצח שבו שהוא כנגד פרק התחתון דנצח דז"א וגם נגע בהוד דיעקב נוקבא הנק' רחל כי הנה שניהם עומדים אחור באחור ונמצאו מכוונים נצח שלו בהוד שלה ובזה יובן מאמר ספר הזוהר בפרשת בראשית בענין כף ירך יעקב

חלק ג

דרוש ג' על הנז"ל דע כי ב' מיני זווגים יש אל או"א שבאצי' הא' נק' זווג פנימי והב' נק' זווג חיצון שהם סוד (בדפו"י ע"ד) הכלים או העצמות ובכל זווג מאלו הב' יש בו שני

אופני' או בהיותם או"א פב"פ שוים בקומתם או בהיותם בסוד הרכנת הראש כמבואר בדרוש שקדם לזה והנה שני אופנים אלו הם בבחי' זווג הפנימי שהו' העצמות וכן בבחי' החצון שהוא הכלים ונמצאו זווגי או"א דאצי' שתים שהן ד' וכנגדם שני זווגים שהם ארבע כיוצא באלו בזו"ן דאצי' וצריך שתדע כי בכל מקום שהוא זווג הפנימי הוא להוליד נשמות בני אדם וזווג החיצון בכל מקום שהוא הוא להוליד נשמות המלאכים ואמנם מלבד ד' מיני זווגים הנז' יש עוד בחי' אחרות בענין הזווגים אם הוא לברוא נשמות חדשות ממש ואם הוא לחדש ולתקן ולהחיות נשמות ישנות שכבר נבראו ולחדש להם מוחין וכ"ז הוא בזמן שבית המקד' היה קיים אמנם אחר החרבן אין שום זווג לא לאבא עם אימא ולא לז"א עם נוק' לברוא נשמות חדשות וז"ס מ"ש רז"ל ולא אבא בעיר נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושלי' של מעלה עד שיכנס בירושלים של מטה שהוא הזווג העליון של אבא באימא וזווג התחתון של ז"א בנוק' באופן שאחר החרבן אין שום זווג פנימי לא שוה בשוה ולא בהרכנת הראש בין באו"א בין בזו"ן ואין זווג לנשמות חדשות רק להחיו' את הישנו' חיות המוכרח להם הנקרא מזון וגם לחדש להם בחינת מוחין

חלק ד

דרוש ד' על הנז"ל דע כי כבר נת' אצלינו איך מהיסו' של א"א אבא שהוא {**א"ש** ונ"ל שטעו' קולמוס נפל באומרו של א"א אבא וכו' ואי אתמר הכי אתמר של אריך באבא.} סיום כלו משם יוצא הארה והבל מפי היסוד ומתחלק והיה לשני ראשים או"א והנה ראשי או"א מגיעים למעלה בדיקנא דא"א כנז' באדרא זוטא דבמזלא אתכלילן ולכן האור הפנימי שלהם אינינו צריך לחזור לעלות ממטה למעל' דרך שערות הראש ע"ד שביארנו בשערו' הראש דאריך שהם אור החוזר אמנם מגמת פניהם וכל חפצם ותאות' להגדיל את זו"ן בניהם ולתת בהם בחי' מוחין בסוד ושמים לא זכו בעיניו כי או"א לעולם מרוב חשקם אל בניהם הנקרא ז"א ונקרא שמים נראה בעיניהם כאלו לא זכו בעיניו ושלעולם צריך להשפיע בו ולכן תמיד מתקני' אותו ומנחילי' לו עטרות ומוחין וגם זהו סוד בורא השמים ונוטיה' ולכן האור שהיה צריך שיחזור לעלות בהם למעלה ויצא דרך שערות ראשיהם הוא יורד למטה לעשות מוחין לזו"ן (עיין בע"ח סו' פ"ד מש' י"ד בשמ"ש ועיין דב"ש ד' י"ז ע"ג שאלה ן') ובזה תבין טעם למה א"א וז"א ונוק' יש להם שערות ולא כן או"א כי הם חלקים מבלי שערות והטע' הוא כי השערות הם בחי' אוה"מ אל הפרצוף ההוא וכיון שאו"א אתכלילן במזלא שהיא בדיקנא דשערי דא"א והם נכללים ומוקפים בתוכם כבר יש להם או"מ ולכן האור ההוא יורד לתת מוחין לז"א ולנוק' ונשארי' הם חלקי' מבלי שער מה שאין כן בשאר שהוצרכו לשערות להיות' להם

לבחי' אורו' מקיפי' וזהו סוד ואחר עורי נקפו זאת פירוש כי השערו' הצומחו' מאחורי עורי כלפי חוץ הם משמשים לבחי' מקיפים וזהו אומרו נקפו זאת ואחר שהקדמנו ענין אלו השערות הנמצאים בג' פרצופי' הנז' נבאר אגב ארחין החלוק שביניהם הנה סימנם ויטע אש"ל בבאר שבע ראשי תיבות "אדום "שחור "לבן מלמטה למעלה שכן האשל צמח מתתא לעיל' והם שערות נוק' דז"א אדומו' בסוד היותה נקראת פרה אדומה ושל ז"א שחורות בסוד קוצותיו תלתלים שחורות כעורב ושל א"א הם לבנות כתלג חיוור וזהו סוד ויטע אש"ל בבאר שבע כי אברהם שהוא מדת החסד והם המי' המצמיחים את השערות וביאור הענין הוא כי בראש ז"א יש שם שרש הקליפות הנאחזים בשערות ראשו ולכן הם שחורים אבל בשערות ראש נוק' הם שרש הדינים ולא קליפות ממש ולכן הם אדומות ואינם לא שחורות ולא לבנות ושערות אריך הם רחמים ולכן הם לבני' וצריך עיון כי הסברא נראית הפך מזה כי שרש הקליפות תהי' בנוק' ולא בזכר אבל הענין הוא כי המאציל העליון יתברך ראה והנה אם הדיני' היו נשרשים ברישא דז"א היו דינים קשים עד מאד לפי שכבר הודעתיך מה שאמרו בס' הזוה' פרש' תצוה כי דינין דדכורא תקיפין ברישא ונייחין בסופא לפי שהמוחין שלו הם מן נה"י של התבונה נוק' ואם שרש הדינים היו שם היו הדינים מתגברי' מאד וכן אם שרש הקליפות היו ברישא דנוק' אשר כל הקליפות סובבים אותה בסוד כשושנה בין החוחים היו נאחזים בה הקליפות תמיד והיה נחרב העולם ולכך נהפך הדבר כי שרש הקליפות יהיו נאחזים ויונקים מראש הזכר אשר שם בא להם האור מרחוק לפי שמקום הקליפות הוא למטה בנוק' כנז' וע"י כן אין לקליפות אחיז' יתירה בהיותם יונקים ממקום רחוק מה שאין כן אלו היו יונקים מראש הנוק' בקרוב וכן בענין שרש הדינים אלו היו יונקים ונשרשי' בראש ז"א אשר דיניו תקיפין ברישא היו הדינים מתגברים מה שאין כן עתה בהיותם יונקים מראש הנוק' אשר דיניה נייחין ברישא כי המוחין שלה נעשים מנה"י של ז"א שהוא דכורא ודיניה שם הם ממותקים ואינם קשים. גם דע כי בא"א וז"א יש בו שערות בראשו ובזקנו מה שאין כן באבא שאין (בדפו"י נ"ב ע"א) בו שער לא בראש ולא בזקן הוא במה שהודעתיך כי או"א מלבישים את א"א בשתי זרועותיו זה מימין וזה משמאל ודיקנא של א"א מתפשטת על גבי אבא ואמא עד סופם שהוא עד טבורא דאריך ונמצאים אבא ואמא מתלבשים תוך דיקנא דאריך והנה אבא אתכליל במזל השמיני דדיקנא כנודע ולכן אינינו צריך להיות בו זקן גם שערות הראש הם בחי' אור חוזר ממטה למעלה תוך הגוף ויוצא מעל גבי ראשו כדי להעשות שם או"מ ואמנם אבא אתכליל במזלא והוא או"מ אליו. גם דע כי השערות של הראש צומחים באדם תכף כשנולד אבל שער הזקן אינו גדל עד שהוא בן

עשרי' שנה והטעם הוא לפי שברישא דא"א יש בו שבעה תיקוני רישא ואח"כ יש לו י"ג תיקוני דיקנא ס"ה עשרי' כי אז יהיה באדם חתימת זקן:

חלק ה

דרוש ה' ארוך על הנז"ל

דע כי הנה למעלה בביאור ארבע אותיות ההוי"ה נתבאר קצת ענין או"א ועי"ש ושם נתבאר ענין מה שאמרו בס' יצירה הבן בחכמה וחכם בבינה וכו'. ונחזור עתה לבאר עניינו ובתחלה נקדים הקדמה אחת והיא זו הנה ג' בחי' יש באימא עילאה. האחת נקראת בינה ונקראת אות ס'. והב' נקראת תבונה ונקראת אות מ"ם סתומה. והשלישית נקראת גם היא תבונה ונקראת אות ד' והנה הנה"י של זו השלישית הנקראת תבונה גם כן הם המתלבשים בתוך ז"א בסוד מוחין כנודע ולפעמים עולה ז"א עם זאת השלישית המתלבשת בו למעלה עד בחי' שנית הנקרא' גם היא תבונה שהיא שניה אל הבינה ועליה נאמר אני ישנה אני שניה כנז' בס' התקונין ואז זו השלישית נכללת עם השניה ושתיהם נקראים תבונות והז"א שעלה שם נקרא איש תבונות וזהו סוד ואיש תבונות ידלנה כי הז"א הנכלל עם התבונות הנז' דולה ושותה ויונק ממימי אותה השניה הנקראת מ"ם סתומ' ולפעמי' גם זו השניה בהיות' נכללת מן השלישית ומן ז"א כנודע עולה עד הראשונה הנקראת בינה ואז שתי התבונות עם הבינה כלם נקראים בינות והז"א נקרא עם בינות וכ"ז שז"א לא עלה עד בינה עילאה נאמר עליו כי לא עם בינות הוא וכו' לפי ששתי התבונות יש בהם קצת דין ולכן יש עדיין קצת אחיזה אל הקליפות ולכן לא ירחמהו עושהו כי התבונות אינם רחמים פשוטים כמו בינה עליונה אמנם דע כי העיבור הראשון של ז"א שהיה בבטן אימא בבחי' תלת כלילין בתלת הנה מקום עמידתו אז היה בתבונ' הראשונ' שהיא אות ה' ראשונה שבהוי"ה כמו שיתבאר והיא הנקרא' מ"ם סתומה והענין הוא כי הלא כל שלשה בחי' הנז"ל שיש באימא עילאה כלם הם פרצוף אחד הנקרא אימא אלא שלפעמים נחלקת לשלשה בחי' הנזכרים ובשעת העיבור הנז' כלם נכללו יחד בפרצוף אחד ונמצא כי בהיות' כלם בפרצוף אחד נמצאת עומדת התבונה הראשונה מן החזה דאימ' ולמטה ששם הוא מקום הבטן שבו מקום עמידת העובר בסוד העיבור ולא מן החזה ולמעלה ששם מקום בינה עליונה וכמו שיתבא' לקמן בעהי"ת:

ופעם אחרת שמעתי ממורי זלל"ה כי הנה כמו שנתבאר אצלינו שיש למטה נוק' דז"א ונחלקת לשתי בחי' הנקראים לאה ורחל כן על ד"ז הוא באימא נוק' דאבא שהיא נחלקת לב' בחי' בי' ותבונ' וגם אבא נחלק לשתי בחי' האחד חכמה והשני ישראל סבא והנה

הבינה מזדווגת עם חכמה ועליה' נאמר ונהר יוצא מעדן דלא אתפרש זווגייהו לעלמין כחדא נפקין וכחדא שריין והתבונה מזדווגת עם ישראל סבא וזווגם אינו תדירי דלזמנין אתפרשאן והנה זה סדר התחלקות פרצוף אימא לשתי הבחי' הנז' כי מראשה עד החזה הוא בחי' בינה ומן החזה ולמטה היא תבונה כמבואר אצלינו גבי לאה ורחל והנה זו התבונה גם היא נחלקת לשתי חצאין עם היותה כלולה מפרצוף אחד לבד והוא כי עד החזה שבה אינה מתלבשת אבל מן החזה שבה ולמטה מתלבשת תוך ז"א והנה שני חצאים אלו של זו התבונה עליהם נאמר ואיש תבונו' ידלנה כי הם שתי תבונות בערך היותה נחלקת לשתי חצאים אלו כנזכר אבל אינם רק פרצוף אחד בלבד ודע כי לפעמים הבינה יורדת למטה ונכללת עם התבונה בפרצוף אחד ולפעמים כי התבונה היא העולה למעלה ונכללת עם הבינה והנה כאשר נזדווגו או"א לתת בחי' המוחין לז"א כנודע אז נכללו יחד בינה ותבונה אלא שאז ירדה בינה למטה ונכללה עם התבונה ובהיותם יחד שם למטה היה הזווג הזה וניתנו המוחין ההם בתבונה ושם עמדו בבחי' עיבור שני שהוא לצורך המוחין דז"א כנודע והתבונה ילדה והוציאה את המוחין לחוץ לתתם בז"א ואחר שילדתם לחוץ חזרו המוחין להתלבש תוך נה"י של התבונה ואח"כ נכנסו תוך ז"א כמו שיתבאר במקומו. ע"כ מה ששמעתי בפעם אחרת:

ואחזור לדרוש הראשון הנה אמרו בס' יצירה הבן בחכמה וחכם בבינה פירוש כי הנה נתבאר לעיל אצלינו שאו"א כל אחד מהם מתחלק לשתי בחי' כי אבא נחלק לחכמ' ולישראל סבא ואימא נחלק' לבינה ותבונה והנה אבא נרמז באות י' של ההוי"ה ואימא באות ה' (בדפו"י ע"ב) ראשונה וצריך שבשתי אותיות אלו שהם י"ה יהיו נרמזים ד' בחי' הנזכ' באופן זה כי באות י' יהיו רמוזים זווג חכמה עם בינה ובאות ה' ירמזו ישראל סבא ותבונה. והענין הוא כי הנה אות י' במלואה יש ג' אותיות שהם יו"ד ואות י' הפשוטה שהיא השרש שהיא חכמה ושני אותיו' המלוי שהם ו"ד שהם ציור **ה**' היא הבינה והרי איך אות **י**' שהיא חכמ' נתעלמ' שם הבינה ברמז בסוד המלוי בלבד וזהו שאמר הבן בחכמה וחכם בבינה כי עיקר אות יו"ד המפורשת היא חכמה והבינה נתעלמה בו ברמז אבל באות ה' הראשונה היא נהפך כי אות ה' רומזת בתבונה אבל ישראל סבא נעלם בה ברמז בבחי' העוקץ שאחורי אות ה"א כזה **יה** שצורתו **י**' דבוקה עם ה"א וזהו חכם בבינה וצריך לתת סבה לזה כי הנה החכמה היא יותר נעלמת מן ישראל סבא וכן הבינה יותר נעלמת מן התבונה והנה מצינו חילוק בין אבא לאי' כי החכמ' הראשונ' נגלת באותי' הפשוט' וישראל סבא נרמז בהעלם בעוקץ שאחורי הה"א ובאימא היה להיפך כי הבינה נעלמת במלוי ו"ד והתבונה נגלת באות ה' הפשוטה. והטעם לזה הוא בקצור גדול

במה שהודעתיך כי הכתר דאו"א הוא מלביש במקו' הגרון של א"א אשר הגרון ההוא הוא בחי' בינה דא"א. גם הודעתיך דרוש נחמד על פסוק יומם יצוה ה' חסדו כי שני בחי' הם בחסד האחד הוא למעלה תחת הבינה והחסד הזה הוא מתפשט בכל הספי' שלמטה ממנו וזה נקרא יומם שעליו אמרו בס' הזוה' שנקר' יומא דכלהו והשני הוא בחי' חסד הנשאר במקומו ואינו מתפשט כמו האחר והנה תחת סיום הגרון דאריך במקום ראשי הכתפי' דא"א קודם שיראה התפשטותו חלוק שני הזרועות שם הוא מקום החסד העליון הנקרא יומם וכאשר האור הנמשך מן הגרון שהיא בינה דא"א יורד הנה הוא מתלבש בזה החסד העליון כי אור הגרון שהוא בינה גדול מן החסד ולכן מתעלם ומתלבש בו ואחר שנתעלם בו אז אבא נתהווה ונאצ' מבחי' החסד העליון ההוא כי חסד בכ"מ הוא זכר ואימא נאצלה מן בחי' הגרון שהוא בינה כמותה אלא שהיא דא"א ובבחי' זו נמצאת אימא מעולה יותר מן אבא ולכן היתה אימא נעלמת ומתלבשת בתוך אבא כי היא גבוהה ממנו וזהו סוד הבן בחכמה שהיא אות **י** של ההוי"ה כי שם החכמה נגלת בבחי' **י** פשוט' ואימא נעלמת בתוכו בבחי' ו"ד מלוי אות יו"ד אבל אח"כ שכבר התחילו שני זרועות שהם חסד וגבורה דא"א להתפשט והחסד הזה הוא החסד השני התחתון ואמנם הוא יותר עליון מן הגבורה שהוא זרוע השמאלי. ואז נתלבש החסד הזה התחתון תוך הגבו' ואז במקום ההוא עומדים ישראל סבא ותבונה ונאצלי מן החסד והגבור' דא"א ולכן באלו היה להפך כי התבונה נגלת וישראל סבא מעולה ממנה ומתעלם בה וזהו סוד וחכם בבינה כי באות ה' ראשונ' של ההוי"ה שם התבונ' נגלת באות ה' וישראל סבא נעלם בתוכה בבחי' העוקץ שאחורי הה"א שצורתו **י**' כנז"ל ובזה תבין מה שאמרו באדרת האזינו לבתר אשתכחו דחכמה אבא ובינה אימא פירוש כי למעל' בחכמה ובינה העליונים שבמקו' הגרון דא"א היו נעלמים בינה בתוך חכמה ולא היו ניכרי' אבל לבתר רוצה לו' במקום חו"ג דא"א שם נגלה בחינת' ונודע מדריגת' כי זה אבא וזו אימא וזה היה בישראל סבא ותבונה כנזכר:

ונחזור עתה לדבר בדרך פרט ענין בינה ותבונה הנה נתבאר כי שני אותיות ו"ד שיש במלוי אות **י** הם צורת ה' והיא בינה עילא' ודע כי דלת זו יש לה ג"כ עוקץ מאחריה כמין **י** ונמצא כי צורת **י** ושני וי"ן כזה **ד** והם בגי' כ"ב כי הם סוד כ"ב אותיות שנתן חכמ' בבינ'. ועתה נבאר ענין בינה ותבונה היטב ולכן צריך שנבאר למה בבינה שנרמז' בשתי אותיות ו"ד של מלוי היו"ד קדמה אות ו' לאות ד' ובתבונה שנרמזה באות ה' ראשונה של ההוי"ה שציורה ד"ו למה קדמה ד' על ו' כי תחלה הי' ו"ד ועתה ד"ו גם נדייק כי אות ו' שבמלוי יו"ד יש לה ראש ואות ו' שבתוך ה' אין לה ראש אבל הענין הוא כי הבינה

אינה נרמזת רק באות ו' לבדה של מלוי יו"ד ולכן יש לה ראש להורות כי בינה זו שלמה במוחין ההם שלה שהם ראש אות ו' וגופא של וא"ו הם שש קצוותיה ונמצאת שלימה בעשר ספירותיה אבל אות ד' שבמלוי אות יו"ד הם בחי' ד' מוחין הנקראים חב"ד ודעת כלול מתרין עטרין אשר יצאו מן הבינה הזאת ונתלבשו באחו' של נהי"מ שלה ואח"כ הולכים ומתלבשי' בסוד מוחין בתבונה הנרמזת באות ה' של ההוי"ה ע"ד מה שביארנו בענין המוחין דז"א שתחלה מתלבשי' באחורי' דנה"י דתבונה ואח"כ מתלבשים בו והרי כי אות ו' היא הי"ס דבינה לבדה ואות ד' הם האחורי' של ד' תחתונות שבה שבתוכם המוחין של התבונה ועדיין לא נתלבשו בתוך התבונה ולכן קדמה ו' אל ד' ואמנם התבונ' היא צורת כל ה' ראשונה של הוי"ה שציורה ד"ו וכל שני האותיות הם בחי' התבונה כי ד' הם ד' מוחין שלה אותם שנמשכו אליה מן הבינה שהיו בתחלה בבחי' ד' של מלוי יו"ד כנז"ל ועתה נמשכו בתבונה עצמה כמו שהודעתיך בענין המוחין דז"א כי כל דבר שבקדושה הרושם שלה נשאר בכ"מ ומדריגה שעמדה בהם ולכן ב' (בדפו"י ע"ג) אותיות דל"ת אלו קיימות שתיהם ושאר ו' קצוות התבונה הם אות ו' שבציור אות ה' ולכן אין לזו הוא"ו ראש לפי שאינה רק בחי' שש קצוותי' כי המוחין נרמזו באות ד' שעל גבי ו' כנז' ולכן קדמה ד' שהם המוחין אל ו' שהם שש קצוות אבל נשאר להבין כי מאחר ששתי אותיות ד"ו הם בה והם כסדרם א"כ למה נתחלקו לשתי אותיות ונתפרדו ד' המוחין מן שש הקצוות כנודע שאין רגל הה"א נוגעת בגגה ואינו כמו בחכמה שכל י' ספירותיה נתחברו באות אחת שהיא י' פשוטה או כמו הבינה שכל י"ס שלה נתחברו באו' אחת שהיא ו' עם ראש שבה כנז'. והתשובה לזה הוא דע כי הבינה העליונ' לעולם יש בה מוחין אבל זאת התבונה לפעמים היא בעוד שש קצוות בלבד ולפעמים נתוספים בה ד' מוחין כדוגמת ז"א שאין לו רק ששה קצוות וכאשר יש לו מוחין אינו אלא כאשר יתלבשו בתוכו ד' תחתונות נהי"מ של התבונה וכן נו"ק דז"א ע"ד זה היא לוקחת מוחין שלה ע"י נהי"מ דז"א כן הענין בתבונה הזאת שאין לה מוחין רק עד שתעלה עד בינה עליונה ואז אותה הד' של מלוי יו"ד נמשכת בה בבחי' מוחין אליה שהם מנהי"מ של הבינה מן האחורי' שלה כנז'. האמנם דע כי אין ד' מוחין אלו מתלבשים בסוד אור פנימי בתוך גלגלת שבה אמנם עומדים בסוד א"מ על שש קצוות שלה וזהו הטעם שזו הד' אינה מחוברת עם אות ו' אמנם רחוקה ממנה ולכן תראה כי דל"ת זו נעשת כעין א"מ על גבי הוא"ו על ראשו ובצדדיו ואינה נוגעת בו וזהו סוד פסוק כי ימצא חלל באדמה כי התבונ' נקר' אדמה אדם ה' וגם שיש בה אדמימות דינים כמו שיתבאר ולכן אין בה מוחין קבועים ולכן נמצא בה מקום חלל ואויר פנוי בינה לבין המוחין שלה כנז' כי רגל

הה"א מרוחקת מן הגג ויש חלל ביניהם ויש בזה מקום שאלה כי באדרת האזינו אמרו כי תבונה הם אותיות ב"ן ב"ת ו"ה שהם ז"א ונוק' צורת ד"ו של אות ה' אבל הענין הוא כי הבן והבת האלו הם עצמותה של התבונה כי הב"ן היא אות ו' שהם שש קצוותיה והבת היא אות ד' שהם ד' מוחותיה אלא לפי שז"א ונוק' נולדו ממנה ונקראים בן ובת שלה כי הז"א נמשך מן שש קצוותיה ונוק' מן ד' מוחותיה לכן נקראו שני אותיות ד"ו אלו ב"ן ובת על שם ז"א ונוק' שיצאו ממנה אבל לעולם כי ד"ו אלו הם עצמותה וגופה ממש כנזכר:

חלק ו

סוד למה הבינה נקראת סמ"ך והתבונה מ"ם סתומה כנז"ל

ונבאר עתה למה הבינה נקראת סמ"ך והתבונה מ"ם סתומה כנז"ל והענין יובן ע"ד שביארנו בז"א כי הנה הוא נקרא אות ו' של ההוי"ה ואמנם עד החזה שבו נקרא בחי' ז"א לבדו ומן החזה ולמטה מתחיל קומת נוק' רחל ושם הוא סוד ד' אבל לאה שהיא למעלה מן החזה נקראת ו' לפי שיש לה מקום ששה ראשונות דז"א שהם כחב"ד ח"ג אבל רחל שאין בה רק מקום ד' תחתונות דז"א שהם ת"ת נה"י לכן נקראת ד' והנה כן הדבר עצמו כאן כי הנה אבא נקרא יו"ד שהם י"ס שבו שהם בגי' ו"ד ולכן בינה העליונה שמקומה כנגד שש ראשונו' שלו עד החזה ונודע כי כל ספיר' מהם כלולה מעשר לפי שהם מבחינת אבא הנקרא י' ולכן היא נקראת סמך שהם ששים והתבונה שהי' למטה בארבע' תחתונות שבו נקראת מ"ם סתומה וגם ענין המ"ם היא מרובע' כי היא יתבא רביעא על בנין ז"א ונוק' והיא יותר נגלת ולכן נקראת עוה"ב כי הוא בא ונגלה למטה בז"א אבל הבינה העליונה נשאר' למעל' ואינה באה ולכן נקראת לעת"ל אבל לא עתה כמבואר אצלינו במשנת כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא ועי"ש ונודע כי הנקבה נקראת עולם בסוד מן העולם ועד העולם:

חלק ז

סוד פ' סומך ה' לכל הנופלים

וזהו סוד פסוק סומך ה' לכל הנופלים כי הנה זו התבונה אינה אלא אחורי' של הבינה כמו שיתבאר ולכן יש בה קצת אחיזה אל הקליפות ולכן כאשר זו התבונה תתפשט ותרד למטה ממקומה גם ז"א אשר תחתיה יצטרך לרדת ממקומו וגם נוק' תרד למטה ממקומה ואז ג' אלו נקראי' נופלים וכאשר התבונה תעלה למעלה ותעמוד בבחי' אחורי' של בינה עליונה אז גם ז"א ונו"ק יעלו עמה כסדר המדריגות ואז אין הקליפות נאחזות לפי שנתעל' התבונה שהיא אחורי' ועמדה באחורי הבינ' הנקרא' סמך ושם אין יכולת

לקליפות וע"י הבינה הנקראת סמ"ך סומך ה' לכל הנופלים הג' הנז'. ונבאר עתה איך התבונה היא אחורי' של בינה וכן ישראל סבא הוא אחורי' של חכמה עליונה הנה נתבאר למעלה כי לפעמי' התבונה עולה ונכללת למעלה עם הבינה ואז אין לקליפות אחיזה בה וסוד הענין הוא כי לעולם כל מי שהוא למטה מחבירו כאשר יעלה למעלה ויכלל בו נעשה שם בחי' אחורי חבירו וכן הענין בתבונ' הזאת כי בעלות' למעלה תהיה בבחי' אחורי בינה עליונה וסוד הענין הוא זו (בדפו"י ע"ד) כי הנה מן האחורי' של הבי' נעשת התבונה ונודע כי כל בחי' אחורי' הוא שם אלהי"ם וזהו סוד מה שאמרו בס"ה כי בינה אע"ג דאיהי רחמי מסטרהא נפקי דינים פירוש כי היא בעצמה רחמי אבל מסטרה' שהם האחורי' שלה אשר בצדדיה לצד האחורי' משם נפקי דינים שהיא התבונ' שיצאה משם ויש בה התעוררות הדיני' ולכן דע כי בכ"מ שתמצא בס"ה שם אלהים בבינ' אינו אלא בזה התבונ' והיא הנקרא' בכ"מ אלהי"ם כי מבחי' האחורי' הנקראים אלהים נעשת וגם זה הטעם שיש אחיזה חל הקליפות בה להיותה בחי' אחורי' שהם דינים אבל אין זה אלא ברדתה למטה ממקומה כנז' אבל כשתעלה למעלה ותהיה בבחי' אחורי' אל בינה עליונה אז אין לקליפות אחיזה בה:

ונבאר ענין אלו הב' בחי' שהם פני' ואחורי' של בינה עליונ' כבר נת' אצלינו כי חכמה הוא הוי"ה דע"ב דמלוי יודי"ן וכן בינה העליונה היא אהי"ה במלוי יודי"ן וזו היא בחי' הפני' שלהם אבל בחי' האחורי' של הבינה העליונה הם ק"ך צירופים (עיין בע"ח ספ"ו מש' או"א) שיש בשם אלהים כנודע והם בגי' סמ"ך שהיא בחי' בינה כנז"ל הנקראת סמ"ך. אמנם אעפ"י שבכל הי"ס שבבינ' יש בהם י' אחורי' של אלהי"ם כנז' עם כ"ז בחי' ק"ך צירופים דשם אלהים אלו אינם ניכרי' ונגלי' בה אלא מן מקום החזה שלה ולמטה באחורי הד' תחתונות שבה שהם ת"ת נה"י שבה ובכל בחי' מארבעת' יש שם ל' צירופים של אלהים נמצא ד' פעמים ל' הם ק"ך וזהו סוד פסוק ארך היריעה האחת ל' באמה ורחב ד' באמה נמצא שהם ד' פעמים ל' הם ק"ך צירופים הנזכר ואם תחבר ד' עם ל' יהיו דל וזהו סוד פסוק ואם דל הוא ואין ידו משגת פי' כי כאשר אלו הק"ך צירופים שהם ד' פעמים ל' כמנין ד"ל נמשכים למטה בתבונה הנקראת אם הבנים כמבואר אצלינו לפי שהיא המתפשטת תוך ז"א בסוד מוחין בתוכו אז היא דלה ואין ידה משגת אל תקרי ואם דל הוא בחירי"ק אלא ואם דל בציר"י תחת האלף והנה נתבאר כי הפנים של בינה הם אהי"ה ונודע כי אהי"ה מתחלף בשם בוכ"ו שהוא בגי' ד"ל להורות כי מזה השם נמשכו האחורי' הנז' שהם ק"ך צרופי אלהי"ם שהם ד' פעמי' ל' ואח"כ זה השם העולה דל מתפשט עד התבונה כמו שנתבאר:

(**א"ש** עוד מצאתי טעם אחר למה הבינה נקרא א"ם הוא לפי ששם אהי"ה הוא בבינה כנודע והנה אם תמלא שם אהי"ה ביודי"ן או באלפי"ן יהיו בו מספר מ"א אותיות כמנין אם בפשוט ובמלוי ובמלוי המלוי ולכן נקראת הבינה אם הבנים אימא עילאה): **עוד** דע כי בפרצוף הנקר' בינה עילאה יש בה בחי' שם אהי"ה דיודי"ן בשלש ראשו' שבה והוי"ה דס"ג בשבע' תחתונות שבה וכן עד"ז הוא בפרצוף השני הנקרא תבונה **ועתה** נחזור לדרושינו ונבאר איך מהם נעש' התבונ' הנה האמת הוא כי האחורי' של ד' ראשונות של בינה מהם נעשו ד' ראשונות של התבונה בבחי' פנימיות ומן האחורי' של ו' קצוות דבינה נעשו ו' קצוות עצמם פנימיים של התבונה האמנם כאשר אלו הק"ך צירופים של אלהים שהם האחורי' של בינה נתפשטו למטה ומהם נעשים התבונה אינם ניכרים בפנימיות שלה אלא באחורי' שלה ושם הם מתגלי' כמו שנבא' אבל פנימיות' היא בחי' אחורי' של אהי"ה דמלוי יודי"ן של הבי' כנז"ל ואלו האחורי' הם בגי' קדמ"ת וכשנתפשטו למטה אלו האחורי' מהם נעשת התבונה בבחי' פנימיות ועד"ז גם האחורי' של הוי"ה דיודי"ן שבחכמה שהם בגי' מקדם נתפשטו למטה ומהם נעשה ישראל סבא בבחי' פנים ממש והנה ישראל סבא ותבונ' מזדווגים שניהם למטה בבחי' שני שמות אלו שהיו למעלה בבחי' אחורי' של חכמה ובינה העליונים וכאן נעשים בחי' פנים בישראל סבא ותבונה ולכן תראה כי שני אחורי' אלו הזכר בגי' מקד"ם והנוק' בגי' קדמ"ת שהם סוד פסוק וישכן מקד"ם לגן עדן וגו' ובסוד קדמ"ת עדן וכו' לרמוז כי מה שהיו למעלה בבחי' אחור נעשו למטה בחי' קדם שפירושו פנים כמו שאמר הכתוב אחור וקדם צרתני גם תסתכל כי אחורי הזכר העולה בגי' מקדם הוא ג"כ בגי' פק"ד לרמוז כי ע"י שם זה ישראל סבא מזדווג למטה עם התבונה ופוקד אותה בסוד הזווג וכבר נתבאר כי אעפ"י שאמרנו שהאחורי' של הבינה הם אחורי' דאהי"ה במלוי יודי"ן העולי' קדמ"ת זהו כשמתפשטי' למטה בבחי' פנימיות התבונה אבל הם עצמם האחורי' של הבינה הם הק"ך צרופים של אלהים שהם בגי' סמ"ך כנז' ואחר שנתבאר בחי' פנימיות של התבונה נבאר ענין האחורי' שלה הנעשים מן ק"ך צירופים של אלהים שנתפשטו בה מן הבינה מבחי' אחורי' שלה כנז"ל ואמנם נתבאר לעיל כי אלו האחורי' של בינה לא נתגלו בה רק בארב' תחתונות שבה ולכן נתחלקו לד' פעמים שלשים אמנם כאן בתבונה מתגלים יותר מלמעלה והוא מספי' הגבורה שבה לפי שגם הגבורה יש בה שם אלהי"ם אבל בחסד שבה לא התחילו להתגלות להיותו חסד באופן שכאן מתחלקים לחמשה חלקים כנגד חמשה ספי' שהם גתנה"י והנה הם חמשה פעמים כ"ד כ"ד צירופים והענין הוא כי כ"ד צירופים מהם הראשונים מתחילי' באות אל"ף וכ"ד השניים מתחילים באות ל' וכ"ד השלישים באות

ה'. וכ"ד (בדפו"י נ"ג ע"א) הרביעיים מתחילים באותי' וכ"ד הה' מתחילים באות מ' ונמצא כי בספי' הגבו' הם כ"ד צירופים המתחילים באות א' ועד"ז בשאר הה' מדריגות והנה כפי הנז"ל נמצא כי כל בחי' מאלו הה' נק' שם א'של אלהים לפי שכל הכ"ד צירופים הם מדריגה א' ונחשבים לשם א' של אלהים ובה' המדריגות יהיו ה' שמות אלהים. עוד טעם ב' כי אלו הכ"ד צירופים שבמדריגה האחת עם הכולל שלהם הם כ"ה והנה גם שם אלהים הוא ה' אותיות וכל אות כלולה מכל הה' הרי הם כ"ה ג"כ והרי איך כל בחי' כ"ד צירופים נק' שם א' של אלהים ונמצא כי הה' מדריגות הם ה' שמות אלהים שהם בגי' ת"ל ואם תוסיף עליהם שם בוכ"ו הנז"ל שהוא שרש כל הדינים והאלהים הנז' יהי' הכל בגי' תבונ"ה עם הכולל והרי איך כל בחי' כ"ד נרמזים בתבונה כל הק"ך צירופים של אלהים עם שרשם שהוא בוכ"ו שהוא בגי' ד"ל שפירושו ד"פ ל' שהם ק"ך צירופי' הנמשכים ממנו כנז' והנה משה רבינו ע"ה היה כולל כל אלו הק"ך צירופים של אלהי"ם בסוד בשגם הוא בשר והיו ימיו מאה ועשרים פי' כי משה שהוא בגי' בשג"ם כנז' בספר התיקונים היו ימיו כמספר ק"ך שנה שהם הצירופים הנז' שהיו מתחלקים בו ע"ד הנז"ל בבינה עליונה שנתחלקו לד' מדריגות לבד כל מדריגה מן ל' צירופי' שהם ק"ך ע"ד שביארנו בשם בוכ"ו הנז"ל והנה הם ד' שמות אלהים שהם בגי' מש"ד ועם הכולל הוא משה:

חלק ח

דרוש ו' על הנז"ל יבאר בו כי התבונ' נכנסת בתוך ז"א בסוד המוחין שלו

הנה נת"ל כי התבונה נכנסת תוך ז"א בסוד המוחין שלו ובארנו כי כשנכנסים בו המוחין דאימא בלבד אז אק התבונה נכנסת בתוכו אלא מן השליש התחתון של ת"ת שבה בלבד עם הנה"י שלה ואז שעור הכתר של ז"א הוא שליש אחרון של ת"ת דאימא בלבד וכשנכנסים בו גם מוחין דאבא יהי' שעור הכתר של ז"א ב' שלישים התחתוני' של הת"ת דאימא. גם נת' כי זהו סוד אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה כי הנה"י של התבונה הנקראת מ"י מסתלק הפנימיות והרוחניות שבתוכם למעלה והכלים לבד של הנה"י הם הנכנסי' תוך ז"א כי בתוך הכלים האלו מתלבשים המוחין דז"א שהם הרוחניות שלו ואח"כ נכנסים הכל תוך ז"א וזהו סוד מ"י הממית עצמו עלי' שהוא על סבת התורה שהוא ז"א ונמצא כי הכלים של נה"י דאימא נעשי' ממש גוף דז"א ועצמותו אבל הרוחניות שבתוכם שהיא רוחניות התבונה נשארה למעלה מז"א ופשוט הוא כי בהיות התבונה תוך ז"א אינה יכולה להזדווג עם ישראל סבא והנה זווגייהו לא פסיק לעלמין כנודע ולכן נשאר הרוחניות שבנה"י שלה למעלה כדי שע"י כן יהי'

כח בתבונה לחזור להמציא כלים חדשים אחרים לנה"י שלה באופן שתשאר התבונה למעלה מז"א שלימה בפרצוף שלה בכל י' ספירותיה ועי"כ תוכל להזדווג עם ישראל סבא ולא יפסק זווגייהו תדיר למעלה מחוץ לז"א ופשוט הוא שאין כח ויכולת ברוחניות של נה"י דתבונה שנסתלקו למעלה להאציל כלים אחרי' חדשים ממש זולתי אותם שנבראו להם בעת אצילות' אבל הענין הוא כדוגמת הגדלת איברי גוף הקטן כי הלבושים והכלי' העליונים של מחצית עליון של התבונה נגדלים ומתארכים עד שמלבישי' גם את עצמות ורוחניות הנה"י שבה למטה ונמצא שהכלי' העליוני' צריכים ליגדל כפלים ממה שהיו כדי שיספיקו להלביש את הרוחניות של מחצית התחתון של התבונה. ונבאר סדר הגדלתם בכפלים הנה נת' למעלה כי לפעמים אין ז"א לוקח מן הת"ת דתבונה רק שליש תחתון לצורך הכתר שבו והנה אז צריך שיכפלו כשיעור מה שנכנס בתוך ז"א והוא כי הנה נכנס בז"א שליש מדת הת"ת וד' מדות אחרות שהם ת"ת נה"י מלכות שבתבונה ובשיעור הזה צריך שיוכפלו למעלה כיצד הנה ב' שלישים תחתונים של הבינה שבה וג' מדות אחרות שהם דעת חו"ג וב' שלישים עליונים של הת"ת שבה הרי הם ד' מדות ושליש ואלו גדילים ונכפלים כפלים ממה שהיו ונעשים ח' מדות ושני שלישי' חצים לצורך עצמם וחצים לצורך ד' מדות ושליש החסרים ממנה שנכנסו בתוך ז"א ונמצא כי לצורך הנז' צריך שלא יקח ז"א לצורך הכתר שלו רק שליש תחתון של הת"ת דתבונה אבל אם היה לוקח ב' השלישים נמצא שנכנסו תוך ז"א ד' מדות וב' שלישים והיו צריכין למעלה ליכפל ד' מדות וב' שלישים אחרים ונמצא כי כל ספי' הבינה דתבונה היתה צריכה גם היא להכפל ולהתחלק חציה לעצמה וחציה להשלים החסרון שנכנס בז"א והנה דבר זה הוא חסרון ונזק גדול לפי שיש לנו הקדמה א' והיא כי כמו שאו"א האמתיים שהם ב' ספי' חו"ב שבי"ס הכוללית כל עולם האצי' זווגיהו תדיר ולא פסיק לעלמין ושניהם שוים בקומת' וכחדא נפקי וכחדא שריין כנודע כי היות שניהם שוים בקומתם לכך זווגייהו תדיר ולא פסיק משא"כ בזו"ן להיות שנוק' אינה שוה אליו ויש פעמים שיש לה חסרון ואז אינה יכולה להזדווג עמו ולכן זווגייהו (בדפו"י ע"ב) לזמנין ולא הוי תדיר וכמו שהענין הזה הוא באו"א הנז' כך הוא בכל חו"ב שבעולם האצי' בכל פרטיות שיש בהם ונמצא כי גם חו"ב שבי"ס אימא עצמה הם שוות במציאותם ובקומתם והוי זווגיהו תדיר והנה אם כל הבינה של אימא היתה צריכה להגדיל ולהכפל כפלים כדי להשלים חסרון מה שנכנס בז"א הוכרח שבינה תחסר כחה מכח חכמה דאימא לפי שחכמה דאימא שלא נכפלה וכל כחה נשאר בה יש בה כח ותוספת מעלה מן הבינה אשר חצי כחה ניתן לה להשלים חסרון התחתון כי אעפ"י שאמרנו שהגדילם כפלים ודאי

שנתמעט אור שלה מבראשונה ע"י תוספת הגדול שהוצרכה ליגדל וא"כ תהיה גרועה מן החכמה ותפסק זווגייהו ולכן הוצרך שלא תשתנה כלה. אמנם ישאר שליש העליון שבה שלם בכחו שלא ישתנה מדריגתו וכיון שבאותו השליש תהיה שוה אל החכמה יספיק לכשיהיה זווגייהו תדיר והטע' הוא כנודע שהבינה נקראת ה' עילאה שציורה ג' קוים ימין ושמאל ואמצע ונמצא כי בהיות השליש העליון שבה קיים בשלימותו הרי ג' הקוים קיימים בשלימותם בבחי' חב"ד שבה שהם ג' קוים וכיון שהג' קוים ניכרים בראשיתם ששם הוא עיקרם אין צורך שיוכרו הג' קוים בב' השלישים התחתונים שהם ו"ק תחתונות שבה שאינם חשובים בערך ג' ראשונות. ועוד כי מלבד זה הנה אפי' אלו השלישים התחתונים אינם משתנים מכמות שהיו אלא לצורך ולהכרח כדי להשלים החסרון של נה"י דאימא. גם טעם שני קרוב אל הנז"ל והוא כי ג' ראשונות חשובות כאחת ולכן אם כל הבינה תשתנה ממציאותה נמצאת שאינה חשובה במעלתה אל הב' הראשונות אבל כשישאר על הפחות העליון שבה שהוא היותר מעולה כנז' קיים בכחו ובשלימותו הרי בבחי' זו תהיה שוה אל הב' הראשונות ויהיו שלשתם חשובות כאחת הכלל העולה בי לטעמים האלו הוצרך שהכתר של ז"א לא יהיה רק מבחי' שליש התחתון בלבד של הת"ת דאימא כנז"ל:

חלק ט

דרוש קטן בהארת היסוד המנורה דאבא הנקרא מרדכי

כבר הודעתיך בשער התפלות בענין ימי הפורים ענין מרדכי כי כמו שבהיות נה"י דאו"א עם המוחין מלובשים תוך ז"א יוצאת הארת היסוד המגולה דאבא שמן החזה דז"א ולמטה יוצאת לחוץ דרך פני ז"א ושם נעשה פרצוף א' הנק' יעקב כך בזמן הנסירה של נוק' דז"א שאז מסתלקים נה"י דאימא מתוך ז"א שהיא סוד תרדמה ונכנסי' תוך רחל ויוצא ג"כ ממנה פרצו' הנק' יעקב והוא הנק' בשם מרדכי ואמנם כשנכנסים תוך לאה אין יוצא ממנה פרצוף יעקב והטעם הוא לפי שכבר נת' למעלה כי רחל היא הספי' הי' שבי"ס עולם האצילו' ויש בה בחי' פו"א בפרצו' גמור כשאר כל הפרצופים כי לכן נקרא' רחל עקרת הבית עיקרה של בית והיא נוק' דז"א האמיתית ולכן אינה צריכה כ"כ אורות כדי ליעשות פרצו' שלה ולכן האור הנותר יוצא ונעשה יעקב אבל לאה אינה אלא אחוריים חצונים דמלכות שבתבונה וצריכה היא כל האורות ההם לתקן פרצוף שלה בצמצום ואין שם אור יתר לצאת ולעשות פרצוף יעקב:

חלק י

דרוש קטן בנה"י דיש"ס ובנה"י של התבונה

דע כי כאשר הנה"י דישראל סבא ותבונה עם המוחין שבתוכם הם מתלבשים שניהם תוך ז"א לבדו ואח"כ מן הפרקים בתראין שלהם המתלבשים תוך נה"י דז"א יוצא ההארה שלהם לחוץ להאיר בנוק' דז"א להגדילה ולתקן מוחין דילה ג"כ הנה אז מוכרח הוא שלא יהיו שוים בקומתם רק היא בנה"י או בחג"ת שבו אבל כאשר הנה"י דחכמה והנה"י דבינה עילאה נכנסים בסוד מוחין בז"א והנה"י דיש"ס והנה"י דתבו' נכנסי' בסוד מוחין בנוק' דז"א אז יהיו ז"א ונוק' שוים בקומתם ואמנם להיו' מוכרח שהזכ' גובר על הנקב' אעפ"י שהם שוים בקומתם לכן לקח הזכר נה"י דחו"ב עילאין ולקחה נוק' נה"י דיש"ם ותבונה תתאין

חלק יא

דרוש קטן באו"א וזו"ן.

כבר הודעתיך כי או"א כחדא נפקין וכחדא שריין ולכן לא פסיק זווגייהו לעלמין משא"כ בזווג זו"ן וצריך שתדע כי לפעמים גם זו"ן שריין כחדא וזה יובן במה שהודעתיך ג"כ כי יש באו"א ב' מיני זיווגי' הא' אתקרי זווגא דלא שלים והב' אתקרי זווגא שלים וסבה לזה הוא במה שהודעתיך ג"כ כי או"א טמירין גו דיקנא עילאה דא"א החופפ' ומכסה עליהם ויש בדיקנא ההיא ב' מזלות שהם התיקון הח' והי"ג והמזל הח' משפיע באבא והמזל הי"ג משפי' באימא והנה כאשר השפע ימשך מן מזל הי"ג התחתון לבדו באו"א ומזדווגי' על ידו נק' הזווג ההוא זווגא דלא שלים ואז גם זו"ן לא שריין כחדא כעין או"א אבל כאשר מזל הח' מאיר באבא והי"ג באימא וע"י שניהם הם מזדווגים אז נק' זווגא שלים ואז זו"ן שריין כחדא כדוגמת או"א: (בדפו"י ע"ג)

אמר שמואל הנה נא הואלתי לדבר ולכתוב אחר הדרושים האלו דרוש א' נכון בענין הדעת שמצאתיו בבית גנזי אבא מארי ז"ל הרב המחבר והעתקתי אותו כפי אשר מצאתי אותו וזה החלי בעזר בוראי:

דרושים בענין הדעת

חלק א

דרוש יקר הערך בענין הדעת

אמר חיים ויטאל (עיין בספר נהר שלום קט"ו כל דרוש זה) הנני מחבר דרוש יקר הערך בענין הדעת וזולת זה הדרוש אין שום ידיעה שרשית בעניני הי"ס ואכתוב מה שנלע"ד בו מכל אשר עיינתי בספר הזה: **דע** כי אעפ"י שהוזכר תמיד היותם י"ס אינם רק ה"ס וכל ספירה הוא פרצוף א' וכולל י' מדות והם א"א ואו"א וזו"ן וזה פרטם כי ספי' הכתר

כוללת י' מדות ונק' א"א. וספי' חכמה כוללת י' מדות ונק' אבא וספי' בינה כוללת י' מדות ונק' אימא. וספי' הדעת דחסדים כוללת י' מדות ונק' ז"א אך כשנאצל לא היו בו רק ו' מדות חג"ת נה"י שבדעת והם הם החג"ת נה"י הנק' אצלינו מכלל הי"ס אבל אינם רק מדות ולא ספי' כמו הג' ספי' ראשונות וספי' הדעת דגבו' כוללת י' מדות ונק' נוק' דז"א. אך כשנאצלה לא היו בה רק מדה א' לבד הי' והיא מלכות שבדעת הנז' והיא היא המלכות הנק' אצלינו מכלל הי"ס אבל אינה רק מדה א' ולא ספי'. ואלו הה' פרצו' נרמזו בשם ההוי"ה בקוצו של יו"ד ובד' אותיותיה ולפי שהכתר אינו מכלל הי"ס והושם ספי' הדעת במקומו לכן נרמז בקוץ היו"ד ולא באות ממש ונמצא כי עיקר הפרצופים הם ד' או"א וזו"ן והם ד' אותיות ההוי"ה והם נכללות בג"ס בלבד שהם חב"ד ודעת כלול מתרין עיטרין וזה הוא סוד פסוק ה' בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה בדעתו תהומות נבקעו ונמצא כי כל העולמות אינם רק ג' בחי' חב"ד והסבה היא כי שרש הכל הוא החסד והדין והרחמים ולפי שהרחמים מכריע ביניהם צריך שימצאו בו ב' בחינותיהם והם חו"ג תרין דעות ואלו עצמם הם ג' בחי' כהן לוי ישראל והם נר"ן והנה כל פרצוף מאלו הד' כלול מי' מדות אשר כל הי' אינם רק ספי' א' כנז' גם נודע כי כל פרצוף היותר זך מתלבש תוך התחתון:

ונתחיל מן הראשון הנה ספירת הכתר היא נשמת האצילות ונחלק לשלשה מוחין חכמה בינה דעת שהם נשמ' ורוח ונפש שלשה חלקי הנשמה כיצד עתיק ונוקביה חכמה ובינה והם נשמה ורוח. ואריך ונוקבי' הם ז"א ונוק' שבכתר ונקראי' דעת ונפש ושלשת שלשה חלקי הנשמה אחר כך ספירת חכמה ובינה הם רוח דאצילות ונחלקים לשלשה מוחין חב"ד שהם נר"ן שלשה חלקי הרוח כיצד או"א חו"ב והם נשמה ורוח והדעת שהוא זו"ן שבהם הם ישראל סבא ותבונ' ונקראים נפש ושלשתם ג' חלקי הרוח. אח"כ ספי' הדעת היא נפש דאצילות ונחלק לג' מוחין חב"ד שהם נר"ן ג' חלקי הנפש כיצד זו"ן חו"ב והם נשמה ורוח והדעת של הדעת שהוא זו"ן שבהם הם יעקב ולאה ונק' נפש ושלשתם ג' חלקי הנפש וכל הבחי' הנז' כלולים מי' ומתלבשים זב"ז ונמצא כפי זה כי הדעת בכל מקום הוא ז"א שבבחי' ההיא וא"כ כמו שז"א היה בו בתחלה קטנות שהם ו"ק ואח"כ נתוספו בו ג' ראשונות כן ב' הבחי' יש בדעת דעת עליון כח"ב שבו דבוק תחת או"א ודעת תחתון שהם ו"ק הם למטה בז"א בקטנותו:

ונבאר עתה כ"ז בפרטות פרצוף אחד שהוא ז"א וממנו תקיש בכללות כל הפרצופין יחד דע כי ז"א הוא פרצוף א' כולל עצמות וכלים והכלים שבו הם נכללים בג' כי הכבד למטה וכולל י' מדות שהם כל האיברים ומתלבש ע"י הווריד‌ים שבו בכל הגוף והלב

גבוה ממנו וכולל י' מדות ומתלבש תוך בחי' הכבד ע"י הדפקים שבו ומתפשט בכל הגוף והמוח גבוה מכלם וכולל עשר מדות מתלבשי' תוך בחי' הלב ע"י הגידי' המתפשטי' ממנו ומתפשט בכל הגוף ועד"ז ממש נחלק העצמות בג' נר"ן מתלבשים זב"ז ומתפשטים בכל הגוף לכן הכבד משכן הנפש והלב משכן הרוח והמוח משכן הנשמה והנה בהיות ז"א בזמן העיבור ג' כלילן בג' אין לו רק נפש ובזמן היניק' שנתפשטו ו"ק יש לו גם רוח ובזמן הגדלות יש לו גם נשמה כי גדלו בו ג' ראשינות שבו ונשלם לי' מדות **ונבאר** עתה ענין הגדלות הנק' מוחין והטעם הוא כי המוחין הם כלים של הנשמ' וכמו שהנשמ' נחלקת בנר"ן שבה כן המוחין נחלקים בג' והם חב"ד שבו ונודע כי כל מוח מאלו כלול מי' מדות ומתלבשים זב"ז בכל גוף ז"א כיצד מוח חכמה תוך מוח בינה ומוח בינה בתוך הדעת וא"כ אעפ"י שהדעת הוא ז"א שבג' חלקי הנשמה הנה כלול מי' אלא שהוא כדמיון הז"א שיש לו תחלה ו"ק ואח"כ ג' ראשונות כן מוח הדעת יש לו ו"ק ונק' דעת תחתון כי הוא נשמה לו"ק ז"א ודעת עליון והוא ג' ראשונו' שבו שהם חב"ד שבדעת אלו עומדים למעלה תחת ב' מוחין חו"ב דז"א וכאשר נגדל הז"א ויש לו ג' ראשונות ונמצא סמוך ראשו תחת או"א (בדפו"י ע"ד) ממש לוקח דעת העליון העומד שם ג"כ. עוד דע כי כמו שז"א הוא בן א' שנולד מזווג או"א כן הוא הדעת נולד ע"י זווג חו"ב ב' מוחין דז"א וכמו שנולדה נוק' דז"א עמו כן עיטרא דגבורה שבדעת נולדה עם החסדים שבדעת מזווג חו"ב וב' העיטרין נולדים תאומים כדמיון זו"ן ואח"כ ננסרים ומתפרשן ואז דעת החסד נשאר בז"א ודעת הגבו' ניתנו לנוק' הארותיו בתחלה שלא ע"י זווג לבנין פרצופה ואח"כ בעת הזיוג נותן לה הגבו' עצמם ועכ"ז נשארים בו שרשיהם כדי שלא יהי' גם הוא דעתו קלה והנה כיון שהדעת התחתון הוא בחי' ז"א שבדע' נמצא כי הדעת עליון שהוא חב"ד שבדעת שהם או"א של דעת תחתון יתלבשו בתוכו ונמצא כי בו"ק ז"א מתלבש דעת תחתון ולפנים ממנו יתלבשו ו"ק הדעת העליון ויהיו נשמה אליו כדרך או"א אשר מתלבשי' ו"ק שלהם בלבד תוך ז"א: **כלל** העולה כי בחי' הדעת של זמן הגדלו' דז"א הוא בחי' חלק הנפש של הנשמה ונק' בחי' ז"א של הנשמה ונחלק לב' בחי' חב"ד שבו נקראים דעת עליון והם או"א ודעת שבדע' וז' תחתונות שבו נק' דעת תחתון שהוא ז"א שבדעת ובהיות ז"א גדול מתלבש דעת תחתון בו"ק וו"ק שבדעת העליון מתפשטים תוך דעת התחתון וג' ראשונות שבדעת העליון נשארין מגולים למעלה בראש ז"א וו"ק תרין מוחין חו"ב דז"א מתלבשים בתוכם ועד"ז יהי' בבחי' ג' מוחין דיניקה וג' מוחין של עיבור בהיות הז"א קטן כי הדעת שבהם הוא חלק הנפש של הרוח או חלק הנפש של הנפש ומזה תקיש לבחי' הדעת של כללות עולם האצי' כלו ביחד באופן כי לעול' הדעת הוא

בחי' ז"א ברא דאו"א בכ"מ שהוא וכנז' איך ג' מוחין חב"ד הם נר"ן והנה כמו שנת' כי מוח הג' הנק' דעת כלול מי' מדות ויש בו ב' בחי' דעת כן כל מוח מהב' אחרים הנק' חכמה או בינה כלול מי' ויש בו דעת כלול מב' בחי' ונמצא כי כשמזדווגת איזו מדה מי' מדות שיש בפרטות איזה פרצוף עם חבירתה כגון מוח חכמה דז"א עם מוח בינה שבו מזדווג ע"י בחי' הדעת שבו עצמו ר"ל ע"י היסוד שבסוף הדעת התחתון שבמוח החכמה אלא שלהיותם בחי' מוחין אין אנו מזכירין שם יסוד שהוא בחי' ו"ק תחתונות וכשמזדווג הז"א עם לאה שהם פרצופין נבדלים ונפרדים אז מזדווגים בחי' ג' המוחין שלו ע"י הדעת שהוא המוח הג' כלו וגם בזה יהיה פירושו ע"י היסוד שבדעת העליון שבמוח הג' הנק' דעת אך אינו נקרא בשם יסוד להיותו בחי' מוחין דז"א וכשמזדווג ז"א עם רחל אז הזווג ההוא ע"י יסוד תחתון דז"א אשר בו מתלבש נשמתו שהוא יסוד הדעת התחתון ועד"ז למעלה באו"א כי כשמזדווג אבא עם אימא הוא ע"י היסוד העליון שבו אשר בסוף דעת דאבא עצמו הנק' דעת עליון ובהזדווגם יחד בבחי' ו"ק הנקראים ישראל סבא ותבונה אז הוא ע"י היסוד התחתון שהוא יסוד הדעת תחתון ולהיות או"א בחי' מוחין של כללות האצי' לכן אין נזכר היות זווגם ע"י היסוד שבהם אלא שם דעת אפי' בזווג ו"ק שהם ישראל סבא ותבונה משא"כ בז"א שזווגו העליון הוא ע"י הדעת שבו והתחתון ע"י יסוד ממש שבו כנז' ונמצא כי כשאנו אומרים שמזדווגים או"א ע"י הדעת הוא ע"י הדעת שבו שבפרצוף אבא עצמו ולא ע"י הדעת אשר תחת או"א שהוא בחי' ג"ר דגדלות דז"א כנז"ל כי זה נק' בן שלה' ואינו יסוד שבהם עצמם בפרצופם ואמנם עולה הוא תוך דעת עצמו דאבא להיותו שם בחי' מיין דכורין כנודע אבל הזווג עצמו לעולם אינו אלא היסוד והדעת (נ"א או הדעת) הנכנסים בנקודת ציון יסוד הנקבה ועי"כ הוא החבור והזווג וכן בהזדווג ב' מוחין חו"ב דז"א זע"ז הוא ע"י הדעת או היסוד שבמוח החכמה לא ע"י הדעת שהוא המוח הג' כי זה הוא בן שלהם ולא יסוד או דעת מכלל פרצופיהם ומבשרנו נתזה אלוה כי אין זווג איש עם אשתו ע"י הבנים שלהם כ"א ע"י היסוד של עצמם. והנה גם בענין המוחין דז"א יש חילוק א' וצריך לבארו והוא כי נודע שיש לז"א ב' בחי' מוחין ג' מצד אבא וכלם נק' מוח א' חכמה דז"א וג' אחרים מצד אימא וכלם נק' מוח א' בינה דז"א. והנה אלו החכמה עם הבינה בהזדווגם יחד הוא ע"י המוח הג' דאבא הנק' דעת דמוחין מצד אבא כי הדעת הזה הוא מן כללות י' מדות שבג' מוחין אלו ואמנם כשמזדווגים ב' בחי' חו"ב פרטיות ששניהם מצד מוח חכמה הכוללם אינו אלא ע"י הדעת הפרטי שבחכמה הפרטיות שבג' מוחין דאבא ולא ע"י מוח הג' ממוחין דאבא הנק' דעת בפ"ע בן שלהם כנז"ל והנה הם דעת א' מצד אבא מוח הג' שבג' מוחין

ההם והוא כולל ה' חסדים וה"ג ודעת ב' מוח הג' שבג' המוחין שמצד אימא וגם הוא כולל חו"ג וכל דעת מאלו נחלק לב' בחי' דעת עליון ודעת תחתון כנז"ל וכפי זה צריך להודיע ענין א' כי ברוב המקומות שתמצא בספר הזו' ובספרינו זה ענין ג' מוחין דז"א אין הכונה אלא על כללות כלם ר"ל כי כשמזכיר חכמה דז"א ר"ל כללות ג' מוחותיו דמצד אבא כי כלם נק' חכמה סתם דז"א והיא נשמה לנשמה שבו וכשמזכיר בינה דז"א ר"ל כללות ג' מוחותיו (בדפו"י נ"ד ע"א) שמצד אימא והם נשמה שבו וכפי זה יצא לנו טוב טעם למה אין אנו מונים את הדעת לספי' בפני עצמה מכלל הי"ס דז"א והוא כי כפי האמת אין בו רק ב' מוחין מוח חכמה דמצד אבא הנכלל מג' מוחין פרטיים חב"ד שבו ומוח בינה דמצד אי' הנחלק לג' מוחין פרטיים חב"ד שבה ואמנם בחי' מוח ג' דעת כלול מג' מוחין אחרים פרטיים אין בו כי אין למעלה בחי' פרצוף דעת זולת ב' פרצופי' של או"א כי הדעת שבז"א אינו רק מבחי' הב' דעות שיש בב' המוחין שבו מצד או"א ולא מפרצוף ג' זולת ב' פרצופי או"א באופן כי חו"ב דמצד אבא נק' חכמה שבו וחו"ב שבו דמצד אימא נק' בינה שבו ודעת דמצד אבא ודעת דמצד אימא הם דעת שבו אך כפי האמת חב"ד דאבא נק' חכמה שבו וחב"ד דאי' נק' בינה שבו אך מוח ג' בפ"ע לכשיהי' נק' בחי' דעת זולת ו' מוחין הנז' אין בו וא"כ צריך לבאר כי כמו שבפרטיות הפרצוף יש דעת בפ"ע למה לא יש בכללות י"ס עולם האצי' בחי' דעת בפ"ע והענין הוא כי פרצוף ז"א כלו הוא נק' דעת וכמו שנת' אצלינו כי כל האצי' נק' חב"ד שהם נשמה ר"ן:

חלק ב

דרוש בחי' הדעת אשר לאו"א וז"א בביאור גמור נכון. הנה ג' מוחין יש לאבא למעלה בראשו בג' חללי גלגלתא והם חו"ב ולמטה משניהם הוא הדעת המכריע ביניהם וזה נק' דעת עליון דאבא ואלו נעשו באופן זה כי החכמה נעשית מפרק היד הימנית דאריך המתלבש בו והבינה מפרק הזרוע הימני דאריך המתלבש בו והדעת מן הרביע הימני העליון דת"ת דא"א המתלב' בו עוד יש בו דעת ב' תחתון כלול מה' חסדים מתפשטים למטה בו"ק שבו והוא נעשה מפרק הזרוע המחובר לכתף ימין דאריך המתלבש בו ועד"ז באימא כי החכמה שבה נעשית מפרק היד השמאלית דאריך המתלבשת בה והבינה מפרק הזרוע השמאלי דאריך המתלבשת בה והדעת מן הרביע שמאלי העליון דת"ת דאריך המתלבש בה וזה נק' דעת עליון דאימא עוד יש בה דעת ב' כלול מה"ג מתפשטים למטה בו"ק והוא נעשה מפרק הזרוע המחובר לכף שמאל דא"א המתלבש בה ואמנם בז"א הוא באופן אחר כי בג' חללי גלגלתיה יש ג' מוחין הנז' והנה בו הם כפולים כי יש בו ג' מו' נמשכים מג' מוחי אבא הנז"ל והמוח הג' שבהם הנק' דעת נק' חב"ד שהם נשמה ר"ן:

המכריע בין חו"ב ועוד יש בו דעת ב' תחתון הנעשה מן פרק הסמוך לכתף ימני דאריך שנתפשט בו"ק דאבא ומן הראוי היה כי גם בז"א יהיה הדעת זה התחתון מתפשט בו"ק כיון שנמשך מן ב' קצוות דגופא דאריך וכן מו"ק דאבא אמנם כשאין פגם בתחתונים עולה גם בראשו דז"א וכשיש פגם בתחתונים יורד בין תרין כתפין דגופא דז"א ועד"ז ממש יש לו ג' מו' עליונים מצד אי' בראשו והדעת הזה נק' דעת עליון מצד אימא ועוד יש בו דעת תחתון נעשה מפרק הסמוך לכתף השמאלי דאריך שנתפשט בו"ק של אימא וג"ז הדעת התחתון דמצד אימא לפעמים עומד בראש ולפעמים יורד בין תרין כתפין דז"א ע"ד הנז"ל בדעת תחתון שמצד אבא ודע כי כמו שהמוחין שבראש הם תרין מוחין תו"ב והדעת עליון מכריע ביניהם למטה מהם כן הוא בדעת התחתון דז"א כי יש בו ב' מוחין שהם תרין כתפין דאריך ונק' תרין עיטרין חו"ג ועוד למטה מהם יש בחי' דעת המכריע בין תרין עיטרין הנז' וההפרש הוא כי הג' מוחין הראשונים נק' חב"ד אך ג' אלו התחתונים כלם נק' בחי' דעת א' לבד עם היות שהם במקומם נק' חג"ת והענין יותר מבואר הוא כי הדעת עליון בין מצד אבא או מצד אימא המכריע בין תרין מוחין הנק' חו"ב דז"א נעלם מאוד בסוד ונהר יוצא מעדן ותדיר הוא גנוז בסוד הזווג דלא מתפרשאן נתיב לא ידעו עיט ולכן אינו עולה בשם והוא גנוז למטה מתרין מוחין ונכלל בהם ואינו נחשב בבחי' מוח הג' הנק' דעת כי המוח הג' שבראש הוא בחי' זה הדעת התחתון הכלול מג' בחי' חו"ג ודעת מכריע להם למטה ושלשתם נק' בשם דעת א' שהוא מוח הג' שבגלגלתא והם ב' דעות א' מצד אבא וא' מצד אימא כנז"ל וכמו שנת' כי מקומו שם זולתי בהיו' פגם בתחתוני' כענין שביארנו בחטא אדה"ר בעץ הדעת

ונבאר עניינו יותר בפרטות דע כי מפרק היד הימנית דאריך נעשה חכמה דאבא ומפרק היד השמאלית נעשה חכמה דאימא ומזרוע הימני דאריך נעשה בינה דאבא ומזרוע שמאלי דאריך נעשה בינה דאימא ומרביע עליון הימני דת"ת דאריך נעשה דעת דאבא ומרביע עליון השמאלי דאריך נעשה דעת דאימא והדעות האלו יתבארו בכלל הדעות שבז"א. וזה ענינו ז"א יש בו צלם דנה"י דאבא ובהם חב"ד ודעת כלול מתרין עיטרין חו"ג ונמשכו מפרק המרפק דאריך שהיה גנוז באבא ואמנם תחת חו"ב יש דעת עליון נעלם ואינו נקרא מוח בפני עצמו וזה נמשך משבעה מלויי ס"ג דבתרין תפוחין דאריך אל פה דאימ' ומשם לז"א והמוח הג' שבו הוא הדעת הנז' הכלול מתרין עיטרין חו"ג ועוד יש ביניהם דעת וכללות ג' בחי' אלו שהם חו"ג ודעת נקראים מוח הנ' הנקרא דעת סתם בכ"מ וזהו הנקרא ג"כ דעת תחתון (בדפו"י ע"ב) דז"א באופן שהם חו"ב דעת עליון אבל אינם נקראים רק בחי' תרין מוחין חו"ב לבד כנז"ל. ועוד חסדים וגבורות ודעת

ושלשת' נקראי' מוח אחד לבד הנקרא דעת וזה המוח הג' בכללות שלשת חלקיו נקראי' דעת תחתון בערך דעת עליון שאינו נז' כאן וגם כי אינו מתפשט כלל בגופא דז"א כמו דעת תחתון:

ונבאר דרך פרט ענין זה המוח השלישי כי הנה החסדי' וגבורות שבו לעולם הם למעלה תמיד מקובצים בראש במוח חלל השלישי שבגלגלתו ולפעמים יורד בין תרין כתפין והדעת שבו הוא לבדו הניח שם שרשו שהוא ג' ראשונות ראש שבו ואמנם גופו שהם ו' קצותיו והמלכות שבו נתפשטו בשבעה תחתונות דז"א וכיון שהוא מכריע יש בו חו"ג ג"כ ונמצא כי ענין זה נוהג בחו"ג שבו כי שרש' נשאר בדעת ושבעה תחתונות שבהם נתפשטו בשבעה תחתונות דז"א ועל ד"ז הוא בצלם דאימא ג"כ בכל הפרטים שאמרנו בצלם דאבא ודע כי ענין ההתפשטות הנז' אינינו צודק היטב רק בדעת דצלם דאי' כי דעת דצלם דאבא החסדי' וגבו' שביסו' דאבא אינם מתפשטות בז"א כלל אלא ביעקב כנודע ודע כי תרין מוחין חכו"ב דז"א נמשכו מתרין מוחין מחו"ב דאבא אבל מוח הג' הנקרא דעת כלול מתרין עיטרין לא נמשך מדעת דאבא אלא נמשך מן החסדי' וגבו' המתפשטי' בו"ק דגופא דאבא ולכן יש בו התפשטות חסדים וגבורות בגופא דז"א ולא עוד אלא שכל זה המוח הג' הוא עצמו כלו יורד עד תרין כתפין דז"א כנז"ל להיות כי מקום כיוצא בזה היה מקומ' באבא אך אין זה אלא בעת איזה פגם בתחתונים אך דעת עליון הנעלם נמשך ממוח דעת דאבא עצמו וכן עד"ז הוא בענין שני דעות עליון ותחתון שבצלם דאימא. וסוד ענין הנז"ל הוא זה דע כי בחי' המוחין דגדלות הנז"ל הם בחי' צלם דאימא הנקרא נשמה לז"א ובחי' צלם דאבא הגנוז תוך צלם דאי' ונקרא חיה דז"א וכל צלם מאלו הוא פרצוף גמור די"ס. ונבאר צלם דאימא וממנו יתבאר צלם דאבא הנה ג' ראשונות שבצלם הנז' הם ג' מוחין ממש של הנשמה ונקראי' חב"ד עליון אמנם אינם נקראים רק בחי' תרין מוחין כנז"ל לפי שהדעת אינו אלא מכריע שלהם ואינו ספירה בפני עצמה כנודע ונודע כי הכלים דז"א אינם רק ו' ספי' חג"ת נה"י אלא שבזמן ההגדלה נתחלק כל ספי' מהם לג' פירקין וע"י כן היו ט' כלים ונמצא כי תלת פירקין עליוני' וג' אמצעיים חג"ת הראשוני' דז"א גדלו שליש ונעשו ג' כלים שלימים לג' מוחין חב"ד הנז' ואלו נקראי' ראש ומוחין של הנשמה אח"כ ג' פירקין תתאין דחג"ת הראשוני' נעשו ג' כלים לתרין עיטרין ודעת תחתון ואלו נקראים חג"ת של הנשמה שהם גוף שלה אלא שהן כלי מוח אחד השלישי כלול מחסדים וגבורות ודעת תחתון הנקרא ת"ת ומן ג' פירקין עילאין דנה"י נעשו כלים לנה"י של המוחין אלא שהם בחי' חג"ת אל ז"א ומתרין פירקין אמצעיים ותתאין שבכל אחד מנה"י נעשו נה"י דז"א ושם נתפשטו ג"כ נה"י של המוחין נמצא כי מוח הג' הכולל

תרין עיטרין ודעת תחתון אינם אלא חג"ת של המוחין אלא שלפי שחג"ת הראשוני' דז"א נתעלו בבחי' כלים אל חב"ד של המוחין לכן גם חג"ת של המוחין נקראי' בשם דעת הכולל ג' מוחין תרין עיטרין ודעת תחתון אבל אינם רק חג"ת של המוחין וזהו טעם שהדעת הזה נקרא חסדי' וגבורו' ודעת תחתון שהוא נשמתא אל הכלי הנקר' ת"ת שהוא הת"ת הראשון דז"א שעלה להיות כלי אל הדעת כנז' עוד דע כי הצלם הנז' הכולל י"ס של נשמת ז"א אינו רק ז' תחתונות לבד של הנשמה אלא שנחלק לי"ס כענין הז"א עצמו שאינו רק ו' קצוות ונגדל לי"ס וזה לפי שצלם הנז' הוא מן התבונה שהיא ו' קצוות הבינה אמנם כאשר נכללים בינה ותבונה בפרצוף אחד אז יהיה הצלם הנז' נשמ' שלימה בי"ס גמורות אל ז"א ועל ד"ז בצלם דאבא. עוד דע כי עדיין אין בז"א לא בחיה ולא בנשמה רק ט"ס גמורות אך כשעולה להיות צלם שבו גם מא"א אז יקנה גם יחידה ואז יושלם בי"ס גמורות וע"ז נאמר ה' הוא האלהי' שהם אריך וז"א כנודע ואז ז"א יגדל כל צרכו ויהי' אריך:

כללו של דבר כי או"א הם חכמה ובינה דכללות עולם האצילות וז"א כלול משני בחי' והם דעת ות"ת הכולל ו' קצוות כל אחד משניהם אלא שדעת הוא נשמת הז"א המניח שרשו ביסוד דאו"א ונקרא דעת שלהם ועוד דעת שני יורד בסוד נשמת ז"א למטה הנק' ו' קצוות דכללות עולם האצילות ועל ד"ז הוא בג' מוחין דז"א עצמו ואמנם אעפ"י שז"א אינו רק ו' קצוות בערך עולם האצילות אבל בבחי' עצמו כולל י"ס שבו ולא עוד אלא כי גם כל מוח משלשת' שבו כולל י"ס כענין ג' מוחין דכללות האצילות הנקראים או"א ודעת הנז"ל:

ונבאר מוח הדעת הנחלק לי"ס הנה יש בו ד' מוחין והם חכו"ב וחסדי' וגבורות והנה חכו"ב שלו נמשכו ממוח אבא עצמו הנקרא דעת שבו ונקראי' שניהם דעת עליון דז"א ולכן נעשה מכריע עליון בין תרין מוחין עילאין הנקראי' חו"ב דז"א והדעת של הדעת שלו נקרא דעת תחתון שבו ונמשך מתרין כתפין דאריך הגנוזי' בדעת תחתון (בדפו"י ע"ג) דאבא המתלבש בו' קצוותיו והנה זה הדעת תחתון דז"א נקרא חסדים וגבורות ויש לשניהם מכריע אחד ושלשתם נקראים מוח דעת דז"א בפרטות יען כי הוא דעת שבדעת מה שאין כן בחו"ב של הדעת כי נשרש למעלה למכריע עליון בתרין מוחין חו"ב דז"א ואינם נכללים במוח הדעת ואמנם כי המכריע הפרטי שבין חסדים וגבורות דדעת תחתון כנז' הוא בפרטות נקרא דעת תחתון להיותו דעת שבדעת כנז' כי ג' חלקי זה הדעת הם דעת וחסדים וגבורות ואמנם בחלק ב' שער ראשון נתבאר שם כי הם חג"ת וזה הת"ת הוא דעת התחתון המכריע בין חו"ג הנקראים תרין עיטרין והנה זה הדעת תחתון נשאר

שרשו שהם ג' ראשונות שבו ולמעלה במוח השלישי הנקרא דעת כנז' ומתפשטים ו' קצוותיו התחתונים בו' קצוות ז"א הנקראים גופא דז"א ונעשים נשמה שלהם וכ"ז נתבאר במקומות רבים. ודע כי כל אלו הפרטים הם במוח הדעת של ז"א מצד אבא וכל הפרטים הנז' הם ממש ע"ד הנז' גם במוח הדעת של ז"א מצד אימא וכן על ד"ז הוא בדעת של כללות עולם האצילות שנחלק לשני דעות האחד דעת דאריך וזה נקרא דעת עליון והוא למעלה מאו"א והשני דעת שלמטה מאו"א ונקרא דעת תחתון והוא שרש נשמת ז"א שהניח שם כנז'. השני הוא בדעת פרטי דז"א כי יש בו שני דעות והם דעת מצד אבא ודעת מצד אימא. השלישי בכל דעת מהשנים הנז' כי בדעת דמצד אבא יש בו עליון ותחתון וכן בדעת מצד אימא יש בו דעת עליון ודעת תחתון:

ואחבר בענין זה ג"כ אופן התלבשות ג' המוחין בנה"י דאו"א כי ברוב המקומות ביארנו כי חב"ד דמצד אבא נתלבשו בנה"י דאבא וחב"ד דאימא בנה"י דאימא ובמקומות אחרים נתבאר באופן אחר ואמנם בחלק שני שער ראשון נתבארו שני הדרכי' בדרוש הציצית כי בתחלה הם כך כנז' בדרך א' אבל כשבאו להתלבש תוך ז"א היו באופן אחר כי חכמה דמצד אבא נתלבש בנצח דאבא ובינה דאבא בנצח דאימא ושתיהם נתלבשו זה בת"ז תוך חכמה דז"א מצד קו ימין כי כלו חכמות וחו"ב דאימא נתלבשו בשני ההודות דאו"א בקו שמאלי דז"א כי כלם בחי' בינה וחסד וחסד דאו"א ביסוד דאבא בימין ושמאל וגבורו' וגבו' דאו"א ביסוד דאימא בימין ושמאל וכן נת' במקום אחר היטב ענין דעת עליון ותחתון שיש בכל פרצוף ואיך דעת התחתון דפרצוף העליון נעשה דעת עליון שבפרצוף שלמטה ממנו:

כל פרצופי אצילות בריאה יצירה עשיה כלולים ממ"ה וב"ן שהם חסדים וגבורות וכל בחי'משתיהם יש בה יחידה חיה נר"ן שבכל פרצוף ותחלה יצאו ז' המלכים והם זו"ן ז' קצוות שבכל פרצוף בבחינת נפש הנקראת ז' מלכיות שבז' הקצוות מבחי' ב"ן ונשברו. ואח"כ באו ז' קצוות של מ"ה מבחי' נפש והמשיכו עמהם נפש דב"ן ונתקנו ואח"כ על ד"ז באו רוח ונפש וחיה ויחידה דמ"ה והמשיכו את רנח"י דב"ן שלא נאצלו עדיין ובאו כלם כלולים בסוד תוספת בזו"ן שהם ז' הקצו' שבכל כלל ובכל פרט וכ"ז תבין ממצות ירושת המתים בפ' פינחס וכן ע"ד זה י"ס דעיגולים הם גבורות ויצאו תחלה בבחי' נפש לבד שבהם בסוד נקבה תסובב גבר ואח"כ יצא היושר שהוא חסדים בחמשה מיני נפש ורוח שבו ואז נשלמו העגולים בנפש ורוח וכו' שבהם:

והיותר פשוט הוא אצלי בענין הדעת בקצרה. ד' פרצופין כוללי' כל עולם מאצי' בי"ע והם זכר ונקב' מה שאין כן בפרצוף החמישי דאריך וכל פרצוף מארבעתם כלול מי"ס

ונחלק לד' פרצופי' הא כיצד חכמ' הנקרא אבא דעול' האצילו' יש בו י"ס והחכמה או הבינה שבו פרצו' מי"ס ונחלק לשתי' באופן כי חו"ב שבו הם זכר ונקב' או"א שבו בסוד ג"ר שבכל אחד מהם והדעת שבו נחלק לשני דעות שהם ז' תחתונו' גופא דחכמה דעת א' ימני וז' תחתונו' גופא דבינה דעת ב' שמאלי וע"י שני היסודות שבשני הדעות הם מזדווגי' כי שני דעות אלו הם זו"ן שבהם וכללו' שני דעות אלו נקרא דעת עליון דאבא המכריע בין חו"ב שבו אח"כ ז' תחתונו' דאבא דאצילו' הכוללי' זו"ן שבו הם דעת תחתון דאבא נחלק לשני דעות ע"ד הנז"ל זכר ונקב' והנה תחלת שורש' הם ז' כמו שביארנו דעת אתי בשית סטרין ומה דאשתאר הוי ק"ל לנוקבי' ולפעמי' נגדל לי"ס על דרך הז"א דכללות עולם האצילו' כנודע ונמצא כי חג"ת שהיו בו בתחל' עלו בבחי' ראש שהם חב"ד ושלשתם נקראי' מוח אחד הנקר' דעת תחתון דאבא מצד ימין חסדים וכנגדו מצד שמאל גבורו' לנוקבא ונמצא כי הת"ת שבמוח זה הוא דעת תחתון באמת המכריע בין חסדי' וגבורו' הנקראי' תרין עטרין והנה"י שבו נעשו חג"ת אח"כ נתוספו לו נה"י חדשים כנודע ואז הת"ת שעלה והיה דעת תחתון הנחלק לו' קצוו' שבו כי הת"ת נקרא ו' יורד ומתפשט בנה"י הישני' ונה"י החדשי' שהם עתה חג"ת נה"י שבאבא ונעשה נשמה להם ועל ד"ז בכל פרצוף. הכלל העול' כי כל בחי' דעת הם ז' קצוות שבכל מדריגה ומדריגה אלא שהשבע' קצוו' דג' ראשונו' שבאותה מדריגה נקראי' דעת עליון והז' קצוות דכללות כל אותה המדריג' נקראי' דעת תחתון בבחי' ג' ראשונות שבז' אלו כשנגדלי' לי"ס גם דעת עליון ודעת תחתון הם יעקב עליון ותחתון אכן ישראל הנק' ז"א הוא כללות כל הפרצו' הנז" גם דע כי זווג יעקב העליון בג' (בדפו"י ע"ד) ראשונות הוא רוחא ברוחא בסוד נשיקין שבפה וזווג יעקב תחתון הוא גופא בגופא ממש ביסוד תחתון שבו. עוד יש זווג אחר של יעקב ודור המדבר והם אורות יוצאי' מחוץ אל יעקב הנקר' גופא דז"א הכולל וכמו כן יש לאה היוצאת לחוץ מיעקב עליון והיא זולת רחל הגדולה כגודל ז"א ורחל הקטנה מחזה דז"א ולמטה ולפעמי' אוזיפת מינהא לאה לרחל העליונה או להפך וכן הענין בקטנה ולכן תמצא בז"א דאצילו' שיש בו תרין מוחין חו"ב שבו מחו"ב דאבא דאצילות מג' ראשונות שבהם ועוד יש בו דעת עליון נמשך מז' קצוו' חו"ב דאבא ועוד יש בז"א מוח ג' הנמשך מתרין כתפין חו"ג דאריך וחו"ג דאבא ולכן נתלבש בתרין כתפין דחו"ג דז"א ודעת תחתון הנק' ת"ת דז"א מכריע ביניה' ואמנם ג' אלו הנכללי' בשם דעת תחתון הם חג"ת הראשוני' דז"א שנעשי עתה ג' מוחין חב"ד אחרים לז' תחתונו' דז"א בין תרין כתפין שבו והת"ת הנקר' דעת התחתון מתפשט בנה"י ראשוני' ונה"י חדשי' שבו

כנז"ל כי ז' קצוות דז"א הם פרצו' גמו' של י"ס דיעק' וכ"ז מצלם דז"א מצד אבא וכנגדו מצלם דאי' ממש

ענין הדעת של ז"א. דע כי יש בו תרין עטרין ה' חסדים וה"ג שהם י' הויו"ת מצד מוחין דאבא ועוד יש י' שמות אהי"ה שהם ה' חסדים וה"ג מצד אימא והנה י' הוי"ת בגי' ס"ר וי' אהי"ה בגי' ר"י ושניהם יחד בגי' ע"ת של דעת ולפי שהם נחלקים לד' חלקים ה' חסדים וה"ג וה' חסדים וה"ג לכן נרמזו בדל"ת וזו היא אות ד' של דעת. עוד דע כי הדעת של ז"א הוא כלול מב' דעות א' מצד אבא וא' מצד אימא והם מלובשים כ"א בתוך היסוד שלו ודע כי החו"ג שבתוך היסוד דאבא הם בוקעים היסוד דאימא מכנגד העורף של ראשו של ז"א ויוצא דרך שם ללאה העומד' באחורי ראש ז"א והנה מוכרח הוא שבעובר' מתוך היסוד דאימא שהם מניחים שם השרש שלהם כנודע כי כל דבר שבקדושה מניח הרושם שלו בכ"מ שעמד פ"א ולכן אלו האורות הם מניחים שרשם בכ"מ שיוצאים וכמו שביארנו בי"ח נשים שהמלך יכול לישא אותם והנה אלו האורות הנז' שיוצאי' מיסוד דאבא דרך יסוד דאימא הם סוד בלעם כמבואר במקומו:

חלק ג

דרוש גדול בענין עה"ד טו"ר ואגב ית' ענין אחב"א מה ענייננו וסוד המזוז' כבר כתבתיו למעלה ד' ל"ה ע"ד וע"ש:

חלק ד

דרוש כ"ה בעינים של זו"ן ועיין בשער היחודים במה ששמעתי מזולתי ביחו' פסו' חזית איש מהיר במלאכתו וגו' וביחוד שם אלהים שראשיתו חסר ומשם תבין דרוש שנכתוב כאן. דע כי עי"ן בגי' ק"ל וכל בחי' שם ק"ל הוא בעינים ונודע כי הוא ג' בחי' שהם ע"ב ק"ל נ"ח וזה עניינם הנה מן הע"ב נעשים העפעפים שהם בחי' העבים הסוגרים על העיני' נמנוע הראות וזהו סוד עבים סתר לו ולא יראה. גם זהו סוד בע"ב הענן שהוא ע"ב של העפעפים ומן הק"ל נעשים העינים בעצמם כי עי"ן בגי' ק"ל ומן הנ"ח נעשה בת עין שבתוך העין והענין הוא כי שורש הק"ל הוא ע"ב כנודע ולכן אם תסיר שרשו שהוא ע"ב ישאר המלוי לבד שהם נ"ח נמצא כי בת עק נק' נ"ח וזהו סוד "ויאמר "יהוה "מסיני "בא ר"ת בגי' נ"ח ומלת ויאמר בעצמה היא אותיות ומאיר וזהו סוד ומאיר לאישון בת עין כי בת עין הנק' נ"ח היא המאירה את העין גם זהו סוד ונח מצא חן בעיני ה' כי ח"ן הוא צירוף נ"ח והוא בחי' בת עין שבתוך עיניה' שהוא ז"א ודע כי זה המלוי העולה בגי' נ"ח והוא בת עין הנה ממנו נעשה הוי"ה א' שהיא סוד הבת עין והיא זאת יו"ד ה"י וא"ו ה"ה שהיא בגי' נ"ח וסדורו י' בה"י ראשונה א' ביא"ו ה' בה"ה אחרונ' וסימנו יא"ה

והנה כשתחב' שם זה העולם נ"ח עם שם ק"ל יעלו גי' פק"ח עניך ונעשי' ב' שמו' שם הוי"ה דמ"ה דאלפי"ן ואהי"ה דמילוי אלפי"ן העול' קמ"ג ושניה' בגי' פק"ח כי אלו הם העין ובת עין וזהו פקח עיניך וראה וכו' והנה יש שם ק"ל במלוי אהי"ה דההי"ן שבאי' והוא מתלבש בז"א בהוי"ה הנז' העולה נ"ח כנז' והרי נת' העינים של ז"א. ואמנם העינים של הנקבה שלו הם כך כי העין ימני שלה היא אחורים דהוי"ה דמ"ה שהם בגי' עי"ן ועין שמאלי שלה הוא אחורים פשוטים ומליאים דהוי"ה דב"ן העולים ע"ב קד"ם כנודע והטע' כי מ"ה ראוי להיות בימין וב"ן בשמאל והנה ע"ב קד"ם של ההי"ן הוא יותר על ע"ב ק"ל דאלפי"ן י"ד אותיות שבהוי"ה פשוטה ומליאה וזהו ענין י"ד שנהפכה לד"י שהיד הזו מחפה על הדין שלא יתפשט יותר מגבולו ואומרת לו די. ואמנם ביאור בת עין הענין הוא כי הנה מצינו כתיב ועיני לאה רכות אבל ברחל לא הזכיר עינים שלה רק אמר ורחל היתה יפת תאר וכו' לפי שהעין הוא בגי' ק"ל שהם מספר ה' הויו"ת של ה' גבו' שניתנו לה בלבד אבל ק"ל של החסדים לא ניתנו לה כנודע והנה עין שמאלי שלה הוא ב' שמות של אדנ"י שהם בגי' עין והבת עין של זה העין השמאלי שלה הוא כך כי ה"פ י"ה אדנ"י הם בגי' ב"ת עם ב' כוללי' של ב' שמות י"ה אדנ"י אבל העין הימני שלה הוא בחי' הויו"ת והם ה' הוי"ות של ה"ג שהם בגי' עין כנז' והבת עין הימני הוא כי כאשר אלו הה' הויות שהם בגי' עי"ן תמלאם במלוי ס"ג ותוסיף בכל הוי"ה (בדפו"י נ"ה ע"א) הוי"ה מהם ב' אותיות אחרונות של היו"ת שהם ו"ה להשלימ' לחשבון ס"ה כמנין אדנ"י יהיו ה"פ אדנ"י ואז תחבר עמהם שם י"ה ע"ד הנז' בעין שמאל ויהיו ה"פ י"ה אדנ"י שהם בגי' ב"ת עם שני הכוללי' כנז' בעין שמאל:

דרושי אור פנימי ואור מקיף

חלק א

דרוש כולל איך יש ב' בחי' אורות בכל העולמות והם אור פנימי ואור מקיף

דע כי הא"ס מתפשט בכל עולם האצי' עד נוק' דז"א דאצי' אבל פשוט הוא כי הבחי' המתפשטת באריך אפין תהיה מעלתה יותר גדולה מהמתפשטת באו"א וכן עד"ז בשאר פרצופי האצי' כי לא כל המדריגות שוות וכל זה הוא בבתי' אור האין סוף המתפשט בתוך האצי' בבחי' או"פ להחיות אותו וכמו כן מתפשט בבחי' או"מ לכל האצי' להיותו גם כן בבחי' או"מ ואמנם אור המקיף גדול הוא מן האור הפנימי לפי שהפנימי יש לו שיעור ומדה מצומצמת בתוכו אבל המקיף אינינו מצומצם בתוכו וזה סדר ההתפשטות ב' האורות הנז' בעולם האצי' הנה הא"ס ממשיך הארתו בא"א בבתי' פנימיות ובבחי'

מקיף אליו ומן האור הפנימי של א"א נעשה או"מ אל או"א כי אעפ"י שהמקיף גדול מן הפנימי עכ"ז הפנימי דאריך גדול הוא מן הפנימי דאו"א ולכן הפנימי דאריך מקיף לאו"א והפנימי דאו"א נעשה מקיף לז"א והפנימי דז"א מקיף על נוקבי'

חלק ב

דרוש ב' על הנז"ל דע כי כל עולם האצי' כלו יש בתוכו יש אור הא"ס בבחי' פנימי ומקיף מבחוץ ונודע כי הפנימי מוגבל ומצומצם בתוך הספי' ולכן מעלת אוה"מ הוא יותר גדול מאוד מאור הפנימי לפי שאינינו מוגבל במדה עם היות כי שניהם האורות נמשכים מן הא"ס ונודע כי עולם האצי' נחלק לה' פרצופים. והם אריך ואו"א וזו"ן והם נחלקים בבחי' אורותיהם הפנימיי' והמקיפי' עם שכולם הם מהאין סוף וזה עניים הנה נת' אצלינו כי ט"ס דא"א הם נשמה לכל האצי' כי הם מתפשטים ומתלבשים תוך האצי' בבחי' או"פ להם ובחי' ט"ס אלו הם סוד אור הפנימי של כל עולם האצי' ואמנם פשוט הוא כי אין האור של נה"י שבו גדול כאור חג"ת שבו ולא אור חג"ת שבו גדול כאור כח"ב שבו ולכן בבחי' זה היה הבדל והפרש בענין מדריגות עולם האצי' להיות בו מדריגות מעולות זו מזו ולא היה כלו שוה במדריגה א' וכמו שנבאר בע"ה והענין הוא הנה נת' אצלינו כי רישא דעתיק שהם ג' ראשונות שבו לא נתלבשו כלל למטה ונשארו מגולים ויש לרישא הזאת בחי' או"מ ואו"פ והנה אור המקיף שבו אינינו מושג ומתפשט למטה מאותם הג' עליונות אבל אור הפנימי שבתוכם הוא יוצא אח"כ מתוכם למטה מהם ושם נעשים בחי' או"מ אל ז' התחתונות שבו וביאור ענין זה איך האור המקיף נעשה מאור הפנימי העליון והענין הוא כי הנה סבת היותו למעלה או"פ היה לפי שג' ראשונות שבו היה בהם כח לקבלו בתוכם ולהגבילו אבל אלו הז' שהם תחתונות אין בהם כח לקבלו בתוכם ואז נשאר חוץ להם בבאי' או"מ בלתי מוגבל ואמנם האור הפנימי של אלו הז' תחתונות הוא אור נמשך מסיום אור הפנימי דג' ראשונות ונמשך ומתפשט משם ולמטה בקו ישר דרך פנימיותו אבל אינינו הוא עצמו כי הוא עצמו האוה"פ דג' ראשונות נעשה או"מ אל הז' תחתונות כנז' ואח"כ אוה"פ של הז' תחתונות דעתיק יומין נעשה או"מ אל ג' ראשונות דא"א הנק' רישא דיליה ואוה"פ של ג' ראשונות דאריך נעשים אח"כ או"מ אל ז' תחתונות שבו כנז' בעתיק יומין. ואמנם אוה"פ הנז' דא"א הוא נמשך מסיום האו"פ דז' תחתונות דעתיק ואינו היא עצמו וכן או"פ דז' תחתונו' דא"א נמשך מסיום או"פ דג' ראשונות שבו ואינו הוא עצמו כנז' בעתיק יומין וכן כיוצא בזה עד סיום עולם האצי' הוא עד"ז ממש ונודע כי חג"ת דא"א מתלבשים תוך או"א ונה"י דא"א מתלבשים תוך ז"א ונמצא כי אוה"פ דג"ר דא"א אשר הוא עצמו נעשה או"מ אל ז' תחתונות שבו

כנז' מוכרח הוא שגם הוא נעשה או"מ אל או"א המלבישים את חג"ת שבו ואמנם עכ"ז אין כח באו"א לקבל או"מ הזה כי גדול ועליון הוא ולכן מוכרח להשים מחיצה ביניהם אליו והוא מה שנת' אצלינו כי שערות הדיקנא דא"א חופף ומכסה ומלביש על או"א מצד פנים שלהם ושערו' רישא דאריך תליין מן אחורוי גם הם מכסים וחופפים על או"א ומלבישים עליהם מצד אחורים שלהם ונמצאי' מכוסי' באלו השערות מכל צדדיה' פו"א ועי"כ יש בהם יכולת לקבל אוה"מ הנז' דרך מלבושים אלו ואמנ' אוה"פ דאו"א הוא חג"ת דא"א המתלבש בתוכם ואו"מ דז' תחתונות דאו"א הוא אוה"פ של ג"ר שבהם ואור הפנימי דז' תחתונות דאו"א נעשה או"מ לזו"ן באופן זה כי הג"ם וחצי העליונות שבז' אלו הם או"מ אל ז"א מראשו ועד חציו מקום טבורא דלבא דז"א וג"ם וחצי היותר תחתונות שבז' דאו"א הם או"מ אל שארית ז"א מטבורא (בדפו"י ע"ב) דלבא דיליה עד סיום רגליו ונודע כי נוק' דז"א מתחיל שיעור קומת' מטבורא דלבא דז"א ונמשכת עד סיום רגליו ונמצא כי גם או"פ דג"ם וחצי התחתונות דאו"א שנעשו או"מ לז"א מן טבורו ולמטה גם נעשה או"מ אל נוק' דז"א העומדת שם כנז' ואמנם אוה"פ של זו"ן הוא בחי' נה"י דא"א המתלבשים בתוכם כנז' ונמצא כי או"פ הזה נחלק לשנים באופן זה כי חציו העליון הוא או"פ לז"א לבדו עד חציו שהוא עד טבורא דיליה וחציו התחתון הוא או"פ לחצי התחתון דז"א וגם לכל קומת פרצוף נוק' דז"א אשר עומדת שם בשעור חציו התחתון דז"א כנז' הרי נת' איך בכל מדריגות האצי' יש חילוק מג"ר שבכל מדריגה לז' תחתונות שבאותה מדריגה ודע כי בחי' ג"ר שבכל מדריגה ומדריג' אור של כלם שוה וכן בחי' ז' תחתונות שבכל מדריגה ומדריגה אור כלם שוה אבל החלוק שיש בהם הוא בענין הרחוק כי פשוט הוא שהאור הנמשך בספי' השניה בא אליה יותר בהרחקה ממה שבא אל הראשונה וכן בכל הי"ס כל א' וא' מרוחקת יותר מחבירתה אבל בענין מעלת האור בעצמו כל אור ג' עליונות שוה בהשואה א' וכן כל אור ז' תחתונו' שוה בהשואה א' משא"כ בענין אור ג"ר ואור ז' תחתונות כי זה גדול מזה ואין אורם שוה כנז"ל גם דע כי ענין אור המקיף הנז"ל אינינו נוגע ודבק ממש בשום פרצוף מה' פרצופים הנז"ל אמנם סובב ומקיף וחופף עליו ברחוק מועט ואינינו מוגבל ומצומצם אבל הוא בהרחבה גדולה מתפשט ומקיף עליו משא"כ בחור הפנימי שהוא ממש להפך זה כי הוא דבוק ממש בתוך פנימיותו והוא מוגבל ומצומצם בתוכו בדוחק ובמקום צר:

חלק ג

דרוש ג' בענין אור פנימי ואור מקיף כנז"ל

ענין או"פ ואו"מ שבכל עולם האצי' מבואר יותר בפרטות. הנה בראשונה נמשך ויצא אור גדול מן הא"ס להאיר בעול' האצי' ונתפשט בו ונחלק נב' כי חלק א' נכנס' בבחי' או"פ באצי' וחלק אחד שבו אשר לא יכול עולם האצי' לקבלו בתוכו ולהגבילו בתוכו נשאר מבחוץ אליו בבחי' או"מ ע"ד שנת' אצלינו בדרושי א"ק לכל קדומי' והאור המקיף הזה הנה הוא מקיף אל כל עולם האצי' כלו כי הנה גם ספי' הכתר דאצי' הכוללת בחי' עתיק יומין וא"א מתפשט בכל האצי' כלו כמבואר אצלינו בדרושי א"ק. גם דע כי האוה"מ הזה הוא בסוד אור ישר מתפשט מלמעלה למטה משא"כ באו"מ של בחי' אחרת שהוא בסוד אור חוזר ממטה למעלה כמו שיתבאר עתה בע"ה והענין הוא זה כי האור הא' שהיה בתחלתו או"מ הנה הוא תמיד בסוד אור ישר ממעלה למטה אמנם עוד נוסף בחי' אחרת הנק' ג"כ או"מ אשר נעשה מבחי' או"פ ואוה"מ הזה היא בסוד אור חוזר ממטה למעלה והוא כי האור הנכנס בתוך האצי' בסוד או"פ חוזר ויוצא בסוד או"מ ממטה למעל' בכל פרצוף ופרצוף שבאצי' ובכל מדריגה ומדריגה שבהם כמו שיתבאר ונתחיל מספי' הכתר דאצי' הכולל בחי' עתיק ואריך כנז' הנה האור הפנימי שנכנס בתוך ספי' הכתר דאצי' גם הוא אין יכולת וכח בכלי ספי' הכתר לסבול כל האור ההוא הפנימי שנכנס לתוכו אמנם אחר שנכנס לתוכו נשאר חלק א' ממנו בתוך פנימיותו בסוד או"פ וחלק א' ממנו אחר שירד ונתפשט ממעלה למטה מראשו ועד סוף בסוד או"פ חוזר ועולם בפנימיותו ג"כ ממטה למעלה עד ראשו ובוקע ויוצא בסוד שערו' הראש שהם בחי' צנורות חלולים שבתוכם נמשך ועולה האור הנז"ל ויוצ' דרך פיות צנורות קצוות השטרות החלולים שבראש ונמצא כי שערות הראש הם בחי' צנורות והמשכות אל האור הפנימי העולה ממטה למעלה ויוצא דרך פיות השערות ובצאתו לחוץ אז נעשה בחי' אי"מ חוזר ממטה למעלה אל הכתר הנז' ואם תשאל כיון שגם חלק אחד מאור הפנימי הזה אין כח בכלי הכתר לסבלו ועתיד לצאת בסוד או"מ למה נכנס מתחלה בסוד או"פ ויותר נכון הוא שישאר מבחוץ בבחי' מקו' כדרך שנשאר גם האור המקיף הא' הנק' אור ישר כנז'. והתשובה היא כי כונת המאציל העליון היתה שיהיו ב' אורות מקיפים א' לכל עולם האצי' כלו ביחד וזה יהיה בסוד אור ישר ואו"מ ב' אל ספי' הכתר לבדו בבחי' אור חוזר וכן עד"ז בשאר הספי' כמו שיתבאר לכן הוכרח הדבר להיות כן שבתחלה יכנס זה האור המקיף הב' גם הוא בפנימיות הכתר בסוד או"פ לפי שאם היה נשאר מתחלתו גם הוא בסוד מקיף כמו הראשון היה אורו רב ועצום והיה גם הוא מתפשט ויורד אור ישר מקי' ממעלה למטה עד סוף עולם האצי' כמו המקיף הראשון כנז' אבל עתה שנכנס בפנימיותו של הכתר ממעלה למטה ונשאר התפשטותו עומד כך ועוד חזר

ועלה ונתפשט ממטה למעלה בסוד אור חוזר ג"כ והרי יש לו ב' בחי' המתפשטות הנה עי"כ נחלש ונתמעט כחו ואורו וכאשר חוזר ויורד להיות או"מ ממעלה למטה אחר צאתו מפיות השערו' של הראש אין בו עוד יכולת להתפשט עד סיום האצי' כלו רק עד שיעור (בדפו"י ע"ג) כל ספי' הכתר לבדו ולא יותר והוא כדמיון מה שבא במופת כי המים תיוצאים ממקור א' בארץ אם יהיו נגרים ויורדים במורד גדול יש בהם כח לעלות אח"כ שנית ממטה למעלה כשיעור גובה מקום המקור שבו יצאו מתחלה ממש בשוה אך לא יותר מזה וכן היה הענין הזה כי האור הזה כאשר נכנס בפנימיות הכתר שם הוא מקורו בראש הכתר וכאשר ירד עד סוף הכתר בפנימיותו וחזר ועלה ממטה למעלה אין כח בו לעלות יותר מן המקור שהוא בראשית הכתר ושם נשאר בסוד או"מ אל הכתר ממעלה למטה עד סופו בלבד משא"כ אלו לא נכנס תוך פנימיות הכתר שאז מקורו היה האין סוף עצמו והיה יכול לעלות ולידבק במקורו הא' שהוא הא"ס והיה נגדל ומתרבה כחו ועי"כ היה בו יכולת להתפשט עד למטה בסיום כל עולם האצי' כלו נמצאו עתה או"פ א' וב' או"מ המקיף הא' הוא אור ישר תמיד ממעלה למטה וגם כי הוא כולל לכל עולם האצי' והמקיף הב' היה בו בחי' אור חוזר ממטה למעלה ואח"כ מקיף ממעלה למטה ועוד כי אינינו מקיף בכללות לכל עולם האצי' רק אל הכתר דאצי' בלבד וזכור ענין זה של ב' מקיפים אלו כדי שלא תטעה במקומות אחרים אם נזכיר שכל או"מ היא בסוד אור חוזר או אם נזכיר שהוא באור ישר אח"כ מאו"פ דכתר נמשך או"פ ומקיף לאו"א כמו שנבאר והענין הוא כי כבר נת' אצלינו בדרושי א"ק כי היסוד דא"א שהוא מבחי' כתר דאצי' היא כלול מה' חסדים וה"ג שהם מבחי' אור מ"ה דאלפי"ן החדש ומבחי' אור ב"ן דההי"ן הראשון הנק' עולם הנקודים והחסדים בימין היסוד דאריך והגבו' בשמאלו כי כלם הם למעלה בגופא דא"א אלא שכללות' נתפשט עוד גם עד היסוד בו ונתקבצו שם וכאשר או"פ הזה החו"ג הנז' יוצאי' דרך פי היסוד ולחוץ מתחלקים והחסדים שבימין ניתנים אל אבא העומד בימין א"א כנודע והגבו' ניתנים אל אימא העומדת בצד שמאלו והגם שהחו"ג נכללו יחד ונתחברו ביסוד דאריך עכ"ז כיון ששרש' בתחל' בהיותם בתחלה בגופא דאריך היו נפרדים כי החסדים היו עומדי' בחסד ונצח דאריך מצד ימין והגבו' בגבורה והוד דאריך מצד שמאל לכן בצאתם מן היסוד ולחוץ חוזרים בקדמותם להפרד איש מעל אחיו אלו באבא מימין ואלו באימא מן צד שמאל ובזה תבין מה שאמרו באדר' האזינו דאו"א תרוייהו בחדא שריין וכחדא שקילין וכו' ועם כל דא אבא גניז וטמיר יתיר:

{**א"ש** אפ"ל שנמצא זה בדף ר"ץ ע"ב מהזו' וזה לשונו אבל האי אימא לא אפסיק רעו' דתרויהו לעלמין כחדא נפקין וכחדא שריין וכו' ובדף רצ"א ע"א וז"ל הני אב ואם כלילן ומתחברן דא בדא ואבא טמיר יתיר וכו' ע"כ}

והענין הוא כי הנה מאור אחד ליקחי' שניה' בהשואה אחת ואין חלוק ביניה' רק שזה לוקח מהימין וזה מן השמאל ובבחי' זו אמר ועם כל דא אבא טמיר וגניז יותר ועוד יתבאר באור אחד בענין זה והוא כי הנה נתבאר כי אור הימין הפנימי ניתן לאבא ונחלק לשני' חלק א' נעש' ממנו אור פנימי לאבא וחלק ממנו נעשה או"מ לאבא וגם זה הוא בחי' אור ישר כמו שיתבאר ואו"פ השמאלי ניתן לאימא וגם זה נחלק לשנים חלק אחד נכנס בה בסוד או"פ וחלק ממנו נעשה או"מ לאימא ואמנ' גם אוה"פ של אבא יוצא דרך פי היסוד בו ולחוץ נחלק לשני' חציו נעש' או"פ לאימא וחציו לאו"מ לאימא וגם בזה יובן מה שביארנו לעיל באדר' האזינו כי בערך היות או"א לוקחי' אוה"פ היוצא מיסוד דא"א נמצאי' היותם שוים ושקולי' זה לזה אבל להיות כי אימא לוקחת ג"כ או"פ היוצא מיסוד דאבא ומקבלת ממנו נמצא דאבא טמיר וגניז יתיר. וא"ת והרי אדרבא נראה שיש לאימא אורות רבים משל אבא כי אבא לוקח אור ימין דאריך בלבד ואימא לוקחת כל אור שמאל דאריך ועוד לוקחת קצת אור ימין דאריך שנכנס באבא ויצא דרך פי היסוד דאב' כנז' והענין יובן עם מה שנת' אצלינו כי לעול' נכלל השמאל בימין ונמצא כי מה שאבא לוקח אור הימין דאריך ממילא משמע שגם לוקח בחי' אור השמאל הנכלל בימין אלא שלהיותו טפל אליו איננו עולה בשם והכל נקרא אור הימין מה שאין כן באימא שאינה לוקחת רק אור השמאל לבדו ומה שלוקחת מן אור הימני הוא התמצית והשארי' היוצא מן יסוד דאבא ואינו אור גדול ולא עוד אלא שכיון שאור זה נכנס בתוך אבא מוכרח הוא שהוא מעורב עם אור אבא עצמו ונמצא כי אין אור זה נקרא עתה אור הימין דא"א אלא אור דאבא ונמצאת היא מקבלת מאבא עצמו ובבחי' זו גרועה היא ממנו הרי נתבאר כי לכתר דאצילות יש אור אחד פנימי וב' אורות מקיפי' האחד הוא אור ישר כולל כל האצילות כלו והשני הוא אור חוזר מקיף אליו לבדו בפרטות כנז"ל ולאבא יש לו אור אחד פנימי וג' אורות מקיפי' האחד הוא בחי' המקיף באור ישר של הכתר הכולל לכל האצילו' והב' בחי' המקיף ישר ג"כ שנעש' מבחי' אה"פ של הכתר כנז' והג' הוא בחי' או"מ בסוד אור חוזר בסוד אור היוצא דרך שערות ראשו ע"ד הנז' בא"א וזה הג' איננו מקיף רק אליו לבדו אבל הב' איננו מקיף אל הכתר רק אליו לבדו בפרטו' וגם נמשך (בדפו"י ע"ד) ע"ס האצילו' ולאימא יש שני או"פ האחד הוא הנמשך אליה מאוד פנימי דא"א והב' הנמשך אליה מאו"פ דאבא ויש לה ד' אורות מקיפים הא' הוא המקיף

הישר של הכתר דאצילות הכולל כל האצי'. הב' בחי' או"מ ישר ג"כ שנעשה מאה"פ של הכתר. והג' הוא או"מ בסוד אור חוזר היוצא דרך שערות הראש. והד' הוא או"מ ישר ג"כ שנעשה לה מאה"פ של או"א כנז' והנה ב' האורות המקיפי' שהם הב' וה"ד כל אחד אינו מקיף אל הכתר רק לאימא לבדה ונמשך עוד למטה ע"ם כל האצילו'אבל האור הג' החוזר איננו מקיף לכתר ולא לשאר האצילות רק לאימ' לבדה בפרטות ואח"כ מן הא"פ היוצא דרך פי היסוד דאימא יוצא אור אל זו"ן הכוללים ז' תחתונות דאצילו' כנודע והאור הזה נחלק לשני' חלק א' נעשה או"פ דז' תחתונו' הנז' ביחד לכלם וחלק אחד נעשה או"מ לכל הז' ביחד ואח"כ מאה"פ שנכנס בפנימיותם חוזר לעלות בסוד אור חוזר ויוצא דרך השערות ונעשה להם אור אחד מקיף דאור חוזר ע"ד הנז' באריך ובאימא ועוד יתבאר ענין או"פ ומקיף דזו"ן בדברינו עתה. והענין הוא כי הנה הכלל העולה הוא כי יש חלוק והבדל בין הג' ראשונות של האצילו' לז' תחתונות כי ג' הראשונו' אינם צריכות זו לזו פירו' כי האה"מ בסוד אור חוזר שיש לכ"א משלשת' אינו מקיף לכל שלשת' אבל מקו' הכתר מקיף אל הכתר לבדו ומקיף החכמה אל החכמה לבדה ומקיף הבינה אל הבינה לבדה ואין זו צריכה לזו והם נפרדות זו מזו בבחי' או"מ החוזר הזה מה שאין כן באה"מ שהוא בסוד אור ישר ממעלה למטה שאינו על דרך הנז' אבל הוא באופן אחר כי המקי' העליון הישר שבכתר הוא יורד ביושר ומקי' כל האצי' כלו מן הכתר עד סיום נוקב' דז"א והמקיף הישר שיש באבא אעפ"י שאינו מקיף את הכתר עם כ"ז הנה הוא יורד ביושר ומקי' כל האצילות לאבא וממנו ולמטה ע"ם האצילו' והמקו' הישר של אי' מקיף לאימא וכל מה שלמטה ממנה ע"ס כל האצי' אמנ' בז' תחתונות של האצילות שהם כללות זו"ן אין הדבר על דרך הנז' כי אלו היה כן היה ראוי שאה"פ היוצא מיסוד דאימא יכנס בחסד לבדו ויחלק לשנים חציו לאו"מ אל החסד וגם ימשך ע"ם כל האצילו' וחציו לאו"פ אל החסד ואח"כ יצא מהיסוד שבחסד וינתן אל ספי' הגבור' ויחלק לשני' חצי לאו"מ אל ספי' הגבורה ולכל שלמטה ממנה וחציו לאו"פ אל ספי' הגבורה ואח"כ יצא מהיסוד של הגבורה וינתן אל ספי' הת"ת וכו' על דרך הנז"ל ואמנ' אין הדבר כן רק אלו הז' תחתונות קשורות ומחוברות יתד וכריכות זו לזו כמו שית' והוא כי יוצא אור מפנימיו אי' מן היסוד שלה וניתן לכל הו"ס ביחד הכוללות ז"א כנודע ונחלק לשני' חציו נעשה אור פנימי מתפשט' תוך כל הו' קצות הנקראי' ז"א ביחד וחציו נעשה אור מקיף א' לכל הו' קצו' הנקראי' ז"א ביחד ואח"כ יוצא או"פ מיסוד דז"א וניתן לנוקבי' דז"א ונחלק לשני' חציו לאו"פ אליה וחציו לאו"מ אליה שהיא מספי' התחתונה שבכל הז' תחתונות ונקראת נוקב' דז"א וטעם חלוק זה שיש בין הג"ר לז"ת הוא במה שהודעתיך כי כל

י"ס דאצי' נעשות ה' פרצופים בלבד כי ספי' הכתר היא נעשת פרצוף שלם הנקרא א"א וספי' החכמה נעשת פרצוף שלם הנקרא אבא וספי' הבינה נעשת פרצוף שלם הנקראת אימא וו"ס תחתונות הנקראי' חג"ת נה"י כלם יחד אינם רק פרצו' אחד לבדו הנקרא ז"א. וספי' העשירי' היא פרצו' א' הנקרא' נוק' דז"א ולכן כל הו"ס הנעשות פרצוף אחד הם מחוברות יחד ומקיף אחד לכלם והרי ביארנו הענין הנז' כללות עולם האצילות ודע כי ממש על דרך זה הוא בפרטיו והענין הוא כי גם בי"ס עצמם הפרטיות אשר בפרצוף א"א לבדו הוא ג"כ על דרך הנז' כי תחלה האור נכנס בכתר דאריך עצמו או"פ ומקיף ומן האה"פ שלא יוצא אור חוזר דרך השערו' ומהיסוד שלו יוצא אור אל חו"ב שלו בסוד או"פ ומקי' וכו' והכל הוא ע"ד הנז"ל ממש בכללות י"ס הכוללות עולם האצילות כנז"ל וכן כמו שיש חלוק בין ג' ראשונו' דאצילו' לז"ת שבו כנז"ל כן יש חילוק ההוא עצמו בין ג' ראשו' דא"א לז"ת שבו וע"ד זה הוא ג"כ בי"ס דאבא בפרטיה' ובי"ס דאימא ובי"ס דזו"ן ואין להאריך כי הדבר מובן כי כל מה שהוא בי"ס הכוללו' כל האצילות כן הוא בי"ס הפרטיו' שבכל פרצו' ופרצוף וצריך ליתן טעם אל האמור בענין החלוק שיש בין ג"ר לז"ת ובו יתבאר:

סוד מצות ראשית הגז הנתן אל הכהן (א"ש ג"כ במקומו בש' המצות בפ' שופטים נת' דרוש זה היטב וע"ש) ותחלה נבאר

סוד אלפ"א בית"א דא"ט ב"ח ג"ז ד"ו וכו' כי היא בנויה על דרוש אורות המקיפי' של האצי' כנז' וזה סדרה הנה הכתר דאצילו' הוא אל"ף דא"ט ומורה על הכתר לבדו כי יש לו אור אחד מקיף בפני עצמו והט"ס שתחתיו נפרדות ממנה ואינם נכללות במקו' שלו וזהו ענין א"ט אות א' לבדה ואות ט' לבדה וכו עד"ז הוא ב' אותיו' ב"ח כנגד החכמ' כי החכמה שהיא אות ב' יש לה מקיף לבדה וח"ס שתחתיה נפרדות ואינ' נכללו' בו וכן ב' אותיו' ג"ז הם בבינה כי הבינה שהיא אות ג' יש לה מקיף לבדה (בדפו"י נו ע"א) וז"ס שתחתיה נפרדות ממנה ואמנם נמצא כי כל הז' תחתונות יחד באות ז' ואין החסד שבהם נפרד מן ו"ס התחתונות להיו' לו מקיף בפני עצמו אבל המקי' של החסד הוא מקיף אל כל הז' תחתונו' ומקשרם קשורות בקשר אחד וכלם נכללי' בזה המקי' של החסד ואין להם מקיפי' אחרי' אלא הוא וזהו סוד הג"ז הניתן לכהן כי מן אות הג' שהיא בינה יוצא או"מ א' אל כח ז' התחתונו' ביחד אשר זהו סוד אותיות ג"ז ואור זה ניתן מעיקרא אל החסד הנקרא כהן שהוא הראשון של הז' תחתונות כדי שכל בחי' אור המקיף היוצא מן הג' שהיא בינה לצורך הז' תחתונות שזהו כוונת ג"ז יהיה כללותו ניתן בחסד הנקרא כהן ראשית כלם ויהיו כל הז' נכללים בו:

{**א"ש** עוד יש לי דרוש אחד גדול בסוד אלפא ביתא דאטב"ח בנויה על בנין הנקבה רחל ואכתבנו במקומו בע"ה לקמן **א"ש** ראיתי לסמוך לדרושים הנזכרים שני דרוש' קטנים שנשתמטו ולא כתבתים למעלה והם קרובים אל הדרושים הנזכרים}

דרושי חסד וגבורה

חלק א

דרוש בענין ההוי"ה שהיא חסד ורחמים

ענין ההוי"ה שהיא חסד ורחמים כנודע הענין הוא כי ההוי"ה בין בבחי' הפנימי' בין בבחי' האחורי' היא שוה לפי שהנה ד' אותיותיה הפשוטו' שהם הפני' שלה הם בגי' כ"ו גם האחורי' שלה הפשוטים (א"ה צ"ל המלאי' ועי"ש או"א פ"ז) יש בהם כ"ו אותיות וכן הפני' שלה במלוי יודי"ן היא בגי' חסד גם האחורי' שלה הפשוטי' הם בגי' חסד הרי שם ההוי"ה היא חסד בשתי בחינותי' פני' ואחור גם היא שוה במספ' א' בפנים ובאחורי' וז"ס אני ה' לא שניתי. (א"ש וכנגדו בגבורה):

דרוש בענין השיר שהוא הגבורה ענין השיר כבר ידעת כי היא מסטרא דגבורה שהם הלוים בעלי השיר וסודו נרמז בפסוק בשוא גליו אתה תשבחם הנז' בס"ה בפ' לך לך והענין הוא כי כאשר הגלי' התחתוני' מתעוררי' לעלות למעלה לטרוף טרפם ומזונות' אתה תשבחם בהוא בוצינא דקרדינותא שרש כל הדיני' וכל הגבורות והיא ניתנת בהם קצבה ואומרת להם עד פה תבא ולא תוסיף כנודע כי כל המדות הם בסוד בוצינא דקרדינותא כי החסד בטבעו להתפשט כמו המים אבל הגבורה והדינים נותנת קצבה כפי הראוי לכל אח' ואח' וכפי בחי' הגלים היא מניחם לעלות בסדר המדריגות ויש עולים מדריגה ויש שעולים שתים וכן יש שיורדים מדריגה אחת ויש שיורדים שתים וכו' וזהו ענין פרקי השיר שהיו מכוונים בהם הלוים שהיו עולים ויורדים במדריגת הקול ונמצא כי כל בחי' השיר ומדריגותיו להעלות הקול או להורידו הכל הוא ע"י בוצינא דקרדינות' ולכן השיר היא בחי' הגבורה ודע כי כאשר אלו הגלים יתעלו למעלה למעלה עד מקום שערות העליוני' בראש או בזקן או יהיו אותם השערות בחי' הנימין של הכנור ויהיה השיר ע"י הכנור ההוא וענין זה ארוך אין כאן מקומו: **עוד** דע כי השיר הוא בגבורה כאמור ולכן הלוים משוררי' והפ' אמר ואתה מושל בכל ובידך כח וגבור' ובידך לגדל ולחזק והנה שם בן מ"ב יש בו ג' פעמים י"ד והם ג' ידות כמבואר אצלינו והנה כאשר אור העליון נמשך אל ספי' הכתר עליון אז בוצינא דקרדינותא שהוא דין נותן מדה וקצבה ואומר עד פה תבא ולא תוסיף ופה ישית בגאון עוזך וכיון שע"י כן מתעכב האור מלירד

דאינו נמשך כפי כחו למטה אז החכמה משתוקקת לעלות והאור רוצה לירד ואלו הם קולות השיר זה עולה וזה יורד:

חלק ב

דרושים קטנים בגבורות:

עוד דע דרושים קטנים בגבורו'. ענין הגבורות כבר ידעת שהם בשתי הנקבות ה"א עילאה וה"א תתאה ושם אהי"ה הוא בראשונ' ושם אדנ"י בתחתונה ושתי שמות אלו הם גבורו' ומתחברו' שניהם ונעשות אלהים בגי' שהוא סוד ה"ג כנגד ה' אותיותיו:

עוד דע כי כל הדינים כאשר הם מתפשטי' והולכים הם רעים וכאשר השרש שלהם מאיר בהם הם מתבטלים **דע** ענין אותיות מנצפ"ך שהם כפולות והם פתוחות וסתומות דע כי הפתוחות הם ה' חסדים ולכן הם פתוחות להשפיע והסתומות הם הגבורו' כי הם דינים ונסתמו מלהשפיע **דע** כי בכל הויי"ה של ע"ב ס"ג מ"ה יש בהם בחי' מ"ב אותיות שהם בפשוט ד' אותיות ובמלוי י' אותיות ובמלוי המלוי כ"ח אותיות והנה ג' פעמים מ"ב שיש בג' ההויו"ת האלו הם בג' מוחין דז"א כמו שידעת מה שאמרו בס' התקונין בתקו' ע' כי שם מ"ב איהו לעולם ברישא ולא בגופא. ושמעתי מהר"י ארזין ז"ל בשם מורי ז"ל כי ג' מ"ב אלו הם שרש אל אחור' פשוטי' דשם אדנ"י העולי' גי' כך (נ"ל שמואל קכ"ו) גם קכ"ו עולה גי' ב"פ ס"ג להמתיק' ולהכתירה כי אחורי' הנז' הם בכת' של הנקב' כנודע: **עוד** בענין שם מ"ב הנה בס' התקונין בכ"י נמצא כי ג' שמו' יש של מ"ב הא' הוא בעולם כנודע האצילות והוא מ"ב אותיות של ההויי"ה בפשוט ובמלוי ובמלוי המלוי. והב' בעולם הבריאה והוא בב' בחי' האחד הוא אהי"ה אשר אהי"ה הם מ"ב והב' אהי"ה יה"י הם מ"ב. והג' הוא בעולם היצירה והוא אבגית"ץ (בדפו"י ע"ב) קרע שט"ן וכו' עד תשלום הז' שמו' אבל בעולם העשי' לא יש בו שם מ"ב והענין הוא כי הנה ג' ידות הם יד הגדולה בחסד. יד החזקה בגבורה. יד רמה באמצעיתא בת"ת ושלשתם הם בגי' מ"ב ואמנם הד' תחתונו' נה"י מלכות נכללי' בחג"ת הרי כי שם מ"ב שרשו הוא בחג"ת בלבד אלא שגם ד' תחתונות נכללות בהם ונמצא כי שם בן מ"ב כולל את הז' תחתונות אמנם בחינתו הוא ג' ידים שבעול' היצירה כי היא נקרא אדם דיצירה שבהם אוחז את עולם העשיה להעלותו למעלה בעולם היצירה כמו שנתבאר אצלינו בתפלת שחרית דחול בענין אנא בכח וכו' ואח"כ אדם דבריאה ע"י ג' הידים שלו אוחז בעולם היציר' ומעלהו אצלו ואח"כ אדם דאצילות אוחז בג' ידיו בעול' הבריאה ומעלהו אצלו ואמנם עול' העשיה אינינו צריך לג' הידים שהוא שם בן מ"ב לפי שאין עולם אחר למטה ממנו כדי שיצטרך להעלותו **עוד** דע כי כל בחי' הטעמים הוא אור פשוט ישר זכר אבל

הנקודו' הוא אור חוזר נקבה והענין הוא כי כשהאור ישר יורד ומכה למטה מתנוצץ ומתפוצץ דסוד נקודות וחוזר מלמטה למעלה:

עוד שם יאהדונה"י שם יאהדונה"י נרמז באות **א**' להורות כי הקב"ה ושכינת עוזו הנק' בחבור השם הנז' הנה הם א' והענין הוא כי יו"ד ראשונה ואחרונה שבשם הנז' הם תרין יודי"ן עילאה ותתאה שבציור **א**' וו' אותיות האמצעיות שבשם הנז' הוא סוד אות ו' שבאמצע אות **א**' **א"ש** עתה אחזור לאסוף יחד כל הדרושים של ז"א בהתרחבות גדול א' לא' בסדר נאה ויאה מלבד מה שכבר נכתבו למעלה:

דרושי זעיר אנפין

חלק א

דרושי ז"א דרוש א' בג' זמנים שהיו אל ז"א

בתחלה נקדים לבאר ענין מה שאמרו בס' הזו' בדף א' ע"א בענין ההוא זרע דאזדרע במ"ב זווגין ובזה ית' ענין יצירת ז"א והזרעתו ועיבורו תוך אימא עילאה. **הנה** נת' אצלינו ג' זמנים שהיו אל ז"א והם עיבור ראשון של בחי' ג' כלילן בג' וזמן היניקה וזמן.עיבור ב' לצורך המוחין של ז"א ונבאר ענין עיבור ראשון שהיה אז בבחי' ג' כלילן בג' דע כי או"א הם מלבישי' ע"ג חג"ת דא"א והתחל' הלבשתם היא מן הגרון דא"א והנה"י של אריך עדיין היו ערומים מבלי לבוש עליהם כנודע כי זו"נ הם המלבישים אותם ועדיין לא נאצלו זו"ן ולכן עתה לצורך האצלתם הוצרכו נה"י דא"א לעלות למעלה ולהכלל עם חג"ת שבו ונמצאו או"א מלבישים עתה על הנה"י ועל החג"ת ואח"כ נזדווג א"א מיניה וביה כי הוא א' ואין לו שני שהיא הנקבה כנודע ואז נזדווג מיניה וביה כמו שית' כדי להאציל משך הזרע טיפת מיין דוכרין להוציא זו"ן ואמנם היו ב' זווגים בו הא' עליון בסוד הנשיקין והב' תחתון בבחי' זווג ממש של היסוד שבו ונמצא כי הזווג הזה עיקרו מן א"א עצמו אלא שהיה ע"י היותו מתלבש החג"ת והנה"י שבו תוך או"א כנז' והענין הוא כי נכללו החג"ת נה"י דאריך יחד אלו תוך אלו ונק' ג' כלילן בג' ואז גם יש"ס עם התבו' עלו למעל' ונכללו עם או"א עילאין הנק' חו"ב ונמצא כי חו"ב הלבישו ע"ג חג"ת ונה"י דאריך וישסו"ת הלבישו ע"ג חו"ב עליונים ומקום העיבור של ז"א היה במעי התבונה והטעם הוא כי הנה כשהבינה והתבונה נעשים פרצוף א' מחובר מב' נמצאת מקום הבינה עד החזה של הפרצוף הזה ומקום התבונה מן החז' של זה הפרצוף ולמטה ונודע כי מקום ההריון והעיבור שהוא ברחם האשה הוא למטה ממקום החזה והנה שם הוא מקום התבונה והרי איך מקום ההריון של ז"א הוא בתבונה ולכן התבונה היא הנק' אם הבנים

בכ"מ ולא הבינה וכנודע מה שאמרו באדר' האזינו כי בן ובת נרמזים באותיות תבונה. (עיין בע"ח ש' י"ו פ"א) **ונתחיל** לבאר ענין הזווג הראשון שיש בא"א שהוא הנק' נשיקין המקדימי אל הזווג התחתון שע"י היסוד והם בחי' זווג ממש עליון בתוך הפה דאריך בבחי' החיך עם הגרון כמו שית' וזהו סוד משאחו"ל במשנה כ"ז שנמצא הרוק בפיה לרמוז אל הטיפה העליונה שבזווג הפה והנה בתחלה היה הזווג העליון הזה שבפה דאריך להוריד טיפת זרע כלולה מן מ"ב זווגים כנז' במאמר הזו' ריש פ' בראשית ומשם תרד הטיפה ההיא עד היסוד דאריך בזווג הב' התחתון כמו שית' וזה עניינו הנה כי החיך והגרון נק' חו"ב והענין הוא כי החכמה סתימאה שבראש א"א יש בה י"ס נכללות במקום הראש לבדו והנה היסוד שבה היא החיך ומזדווג עם המלכות שבה שהיא הגרון ואמנם הגרון הזה נק' בינה בערך שאר הגוף דאריך כנודע כי הבינה דאריך היא הגרון והנה נודע כי כל בחי' י"ס אפי' הפרטיות יש בהם בחי' ד' הויו"ת במילוי ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן הכוללת כל הי"ס ההם ונמצא כי באלו הי"ס פרטיו' שבחכמה סתימאה דאריך יש בהם ד' הויו"ת ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן והנה כאשר נזדווגו החיך והגרון דאריך פעם אחרת להאציל את או"א מבחי' מקום הגרון והחג"ת דא"א הנה אז יצאה טיפת הזרע מן הוי"ה דע"ב (בדפו"י ע"ג) דיודי"ן כנודע כי לעולם אין הטיפה נמשכת אלא מהוי"ה דע"ב ואח"כ נכנסה הטיפה ההיא ונתלבשה תוך הוי"ה דס"ג שהיא בינה והיא בחי' הגרון לעולם בכל בחי' י"ס שבכ"מ ואז יצאו או"א והתחיל הכתר שלהם ממקום הגרון של א"א ולפי שבהוי"ה דס"ג יש בה ב' בחי' א' במילוי יודי"ן וא' במלוי אלפי"ן לכן יצאו או"א שוים כחדא נפקין וכחדא שריין ושניהם נשרשים ונרמזים בהוי"ה דס"ג הנז' אבא במלוי יודי"ן ואימא במלוי אלפי"ן אמנם עתה לצורך זו"ן שאינם שוים הוכרח הדבר שלא יהיו בבחי' זו רק שזה יהי' גדול מזה ולכן הוי"ה דס"ג לא הועילה עתה רק למעבר בעלמא בלבד והעיקרים ששמשו כאן היו הוי"ה דע"ב כי משם נמשכת הטיפה לעולם כנז' ואח"כ מהוי"ה דמ"ה וב"ן שהם שרש זו"ן כנודע ולכן לא יצאו שניהם שוים כמו שהיו או"א שוים לפי שאו"א שניהם יצאו מהוי"ה דס"ג לבדה וזו"ן מן מ"ה וב"ן שהמ"ה מעולה מן הב"ן כנודע **ונבאר** ענין טיפה זו מה ענינה דע כי טיפה זו כלולה משלשה טיפין כהם יה"ו שהם חב"ד והנה טיפה זו היתה כלולה מן ג' יה"ו א' דמלוי ע"ב והב' דמלוי ס"ג (ובע"ח הגירסא דמלוי מ"ה והג' דמילוי ב"ן וכן מוכח לקמן וק"ל) והג' דמלוי מ"ה והנה ג"פ יה"ו בגי' ס"ג והרי איך גם בזו"ן נרמזה הוי"ה דס"ג אבל דע כי היה"ו הראשון דמלוי ע"ב הוא למעלה בג"ר והוא בגי' נ"ז והוא סוד עולם א' מן אותם הג' עלמין דבתקונא קדמאה דבדיקנא דא"א הנז' באדרת נשא דף קל"ב ע"א וז"ל עלמא תניינא דנפיק מהאי

תיקונא שליט ונפיק ונחית וסליק לשבעה וחמשין אלף דרגין מארי דיבבא ומתאחדן מיניה לאכפייא בקודלא בחוורא עכ"ל וזה העולם הוא נ"ז אלפי"ן ובאדרת נשא במקומו נת' טעם לחשבון הזה היטב ומצאת שם כי תדרשנו ויה"ו דמ"ה דאלפין הוא גי' ט"ל ואם תחברהו עם יה"ו הראשון שהוא נ"ז יהיה בגי' צ"ו כמספר העולם הג' שהוא צ"ו אלפין כנז' שם באדרא וז"ל עלמא תליתאה דנפיק מהאי תקונא סליק ונחית וסליק לצ"ו אלפין מארי דיללא וכו' ובאדרת נשא במקומו נתבאר בארוכה ענין זה. **ונחזור** לדרושינו והנה יה"ו הראשון נעלם תוך יה"ו הב' דאלפין שהוא בג' אמצעיו' ואח"כ יורדים שניהם ביה"ו האחרון דההי"ן דב"ן שהוא בגי' מ"ב ושם מתלבשי' בו ונעלמים בו והנה הוא בג' אחרונות ואז יורדים בחיך שהוא היסוד של החכמה סתימאה כנז' והוא נותנם בסוד זווג אל הגרון שהיא מלכות העשירית ולפי שב' היה"ו מתלבשים תוך יה"ו האחרון דההי"ן שעולה מ"ב לכן נק' הטיפה הזאת מ"ב זווגין כנז"ל ובזה תבין למה נק' תוך כי אנא חיך הם אותיות כ"ח הרומז בחכמה וידעת כי הכ"ח לעולם הוא בחי' מ"ב כנודע כי הכ"ח אותיות של מלוי המלוי עם הי"ד של הפשוט וכל המלוי הם מ"ב והוא רמז אל היה"ו האחרון העולה מ"ב כנז' והנה אם תחבר ג' יה"ו הנז' שהם ז"ן וט"ל ומ"ב יהיו בגי' קל"ח וזהו סוד חק"ל תפוחין קדישין כי עתה שיורדים ב' יה"ו הנז' למטה בג' אחרונות עם יה"ו הג' נשלם סוד חקל תפוחין קדישין. גם זהו סוד כי חלק ה' עמו ואם תחבר עמהם ג"כ יה"ו של ס"ג העולה מ"ח יהיו כלם בגי' שם ההוי"ה ברבוע העולה מקום כזה י"פ י' בגי' ק' הפ"ה ופ"ו הפ"ה עולים בגי' פ"ו שהוא בגי' מקום וזה סוד הנה מקום אתי את י' ונודע כי אותיות גיכ"ק הם בחיך והם רומזים אל ג' יה"ו הנז' העולים חל"ק כי גיכ"ק עם הד' אותיות ועם המלה הם בגי' חק"ל והרי נת' טיפת מיין דכורין שיורד מן החיך אל הגרון העולה מ"ב וזהו הזווג שבפה העליון דא"א להוציא זו"ן:

ועתה נבאר טיפת מיין נוקבין העולה מן הגרון ונודע שאין טיפה יורדת מלמעלה אא"כ ב' טיפות עולות כנגדה מלמטה שהם טיפות המיין נוקבין הנה נת' כי הגרון דא"א ממנו נעשה כתר וראש דאו"א וכבר הודעתיך כי הגרון הוא בינה דא"א והנה מוכרח הוא שיהיו בו ב' בחי' א' לאבא ואי' לאימא והם ב' שמות של אהי"ה להורו' כי היא בינה דא"א וזהו סוד אהי"ה אשר אהי"ה כי כל מה שאמר הקב"ה למשה היה שהודיעו ענין יצירת הולד שהוא ז"א מתחלתו ועד סופו וכמבואר בס' הזו' בפ' ויקרא והנה ענין אהי"ה אשר אהייה הוא כי אהי"ה הא' הוא מסוד אבא ואהי"ה הב' הוא בסוד אימ' ומלת אשר שהוא אותיות ראש שהיא באמצע ב' השמות להורות כי הגרון נעשה ראש לב' אהי"ה הנז' שהם בחי' או"א ולכן הושמה מלת אש"ר באמצע שהיא אותיות רא"ש וכבר ידעת

כי רא"ש לזכר ואשר לנקבה אך לפי שאו"א שניהם מן הגרון שהוא בינה לכן שניהם נק' אשר ושניה' נק' אהי"ה והנה לפי שיש בבחי' הגרון ב' בחי' או"א לכן הוא מוכרח שיעלו טיפיים והוא כי מן החיך ירד יה"ו א' שהוא טיפה א' ולכן עולים ב' טיפות שהם ב' אהי"ה ואהי"ה בגי' יה"ו ונמצא שהם ב' טיפות יה"ו והנה כמו שי"ס של החיך ירדו ג' שמות של יה"ו מלובשים ביה"ו אחרון כן צריך שיעלו כפלים מן הגרון והם ו' אהי"ה וכלולים בב' אהי"ה והנה מציאות אלו הו' אהי"ה הם כמו שביארנו בג' שמות יה"ו (בדפו"י ע"ד) כי ב' אהי"ה הם למעלה בג' עליונות דאבא ובג' עליונות דאימא ושניה' הם במלוי יודי"ן ואח"כ בג' אמצעיות דאבא ובג' דאימא הם ב' אהי"ה במילוי אלפי"ן ואח"כ בג' אחרונות דאבא ובג' דאימא הם ב' אהי"ה במלוי ההי"ן הרי הם ו' אהי"ה והנה כמו שיש למעלה בחיך נכללים כלם ביה"ו אחרון כן נכללי' הו' אהי"ה בב' האהי"ה ולכן לא נזכר בפסוק רק ב' אהי"ה לבד כמו שאמר הכתוב אהי"ה אשר אהי"ה אך ודאי כי ג"פ הם ב' שמות אהי"ה אשר אהי"ה והם ב' יודי"ן וב' דאלפי"ן וב' דההי"ן ועניינם הוא כי בג"ר נק' הכתר אשר וחו"ב הם שני אהי"ה ובג' האמצעי' הת"ת נק' אשר וחו"ג הם ב' אהי"ה ובג' אחרונו' היסוד נק' אשר והנצח וההוד ב' אהי"ה כנודע כי גם הת"ת והיסוד נק' אשר ואמנם כלם נכללים בב' אהי"ה העליונים של יודי"ן והטעם הוא לפי שהיה"ו היו יורדים בסוד מיין דכורין ולכן כלם נכללים ביה"ו האחרון אבל האהי"ה הם עולים בסוד מיין נוקבין ולכן כלם נכללים בב' אהי"ה העליונים ואל תטעה ממה שאמרתי שאלו הו' אהי"ה הם באו"א כי האמת הוא שבגרון דאריך הם אלא כונתי לומר שכיון שמן הגרון הזה יצאו או"א א"כ מוכרח הוא שבו יהיו ב' בחי' בערך או"א והרי מבואר כי אעפ"י שהם ו' אהי"ה לא הזכיר הכתוב רק שנים העליונים אהי"ה אשר אהי"ה לפי שכלם נכללים בהם כנז' והנה כמו שבחיך יש בו בחי' מ"ב שהוא יה"ו האחרון דמלוי ההי"ן שהוא בגי' מ"ב לכן מכחו גם בגרון שהיא נוק' כנז' היו ב' אהי"ה הנז' א' לאבא וא' לאימא ושניהם בגי' מ"ב ובזה תבין איך נעשו בנקבה שהיא הגרון ב' אהי"ה מכח יה"ו אחד של הזכר שהוא החיך והוא כי יה"ו של הזכר שהוא בההי"ן ועולה מ"ב גרם שנתהווה בנקבה ב' אהי"ה שהם מ"ב ג"כ והטע' הוא לצורך או"א שיצאו משם ולכן היו ב' אהי"ה כנז' ואמנ' כמו שביה"ו שבזכר יש בו מ"ב כן בשני אהי"ה שבנקבה צריך שיהיה בהם ב' פעמים מ"ב מ"ב כנז"ל שכל טיפה שיורדת מלמעלה עולים טיפיים כנגדה מלמטה וזה עניינם כי הנה כל אהי"ה מאלו הב' יש בו מ"ב אותיו' שהם פשוט ומלוי ומלוי המלוי והרי הם ב"פ מ"ב בב' אהי"ה האלו והרי נת' מ"ש בס"ה ריש פ' בראשי' כי ההוא זרע אזדרע במ"ב זווגין ר"ל מב' זווגין שהם ב' פעמים מ"ב שב' אהי"ה הנז' ודע כי אלו ב' מ"ב אשר בגרון

הם סוד אחה"ע אשר בגרון והם בגי' פ"ד שהם ב' פעמי' מ"ב הנז' בפ' בראשית שהם ב' טפי' הנקבה העולות ממטה למעלה ונמצא כי כ"כ היא גדולה טיפה אחת של יה"ו דההי"ן שהוא בגי' מ"ב כב' טיפו' הנקב שהם ב' אהי"ה וב' בגי' מ"ב. גם באופן אחר כי כמו שטיפת יה"ו כלול' מן ג' יה"ו שהם בגי' ס"ג כן בטיפת הנקבה הם ו' אהי"ה שהם ב"פ ס"ג לפי שטיפת הנקבה כפולה. **ובזה** תבין טוב טעם ענין יצירת הולד במעי אמו כי הנה נתבאר שג' אהי"ה הם באימא אחד דיודי"ן למעלה בג' ראשונות ואחד דאלפי"ן בג' אמצעיו' ואחד דההי"ן בג' תחתונו' גם נתבאר כי ג' פעמי' הם של מ"ב האחד הוא מן יה"ו דההי"ן שבזכר אשר אח"כ נחלק לב' אהי"ה שהם ג"כ בגי' מ"ב וב' מ"ב האחרי' הם בנקבה בב' האהי"ה דיודי"ן ודאלפי"ן בפשוטם ומלוים ומלוי מלויים כי באהי"ה השלישי שהוא דההי"ן אין בו מ"ב אתוון והנה מן המ"ב הראשון של הזכ' נעשה הַחֵלֶב של ז"א שהוא הלובן

{**א"ש** הנה סוד המ"ב זווגין נתבארו ג"כ בשע' ב' שע' מאמרי רשב"י במקומו בפ' בראשי' ומצא' שם כי תדרשנו:} שבו ומן מ"ב של אהי"ה דאי' האח' נעשה הדם של ז"א כנודע כי אביו נותן בו הלובן ואמו אוד'. והנה דם וחלב הם בגי' ב"פ מ"ב ולכן חלב ודם עולי' לגבוה אמנ' אהי"ה השני שבג' אמצעיות דאימא שהוא בחזה ששם דדי הנקבה ושם הוא המ"ב השני שבנקבה ושם אחר לידת הולד חוזר הדם העליון להתהפך לחלב המניק את הולד ואם תחבר שלשת' יחד דם וחלב וחלב יהיו בגי' ג"פ מ"ב פחות שני' והם מבחי' ב' שמו' אהי"ה שאין בפשוט' ובמלוא' ובמלוי מלואם רק מ"א מ"א אותיות כמו שנת' אצלינו במקום אחר שזהו הטע' שהבינה נקראת אם על שם א"ם אותיות שיש בשם אהי"ה והנה כפי האמת הדם יורד למטה באהי"ה דההי"ן שבג' תחתונות ושם נעשה הדם לפי ששם באחורי' של ג' אחרונו' שם הוא בחי' אחורי' פשוטי' של אהי"ה שהם גי' דם ולכן שם הוא בחי' הדם ושני אהי"ה הראשוני' דיודי"ן ודאלפ"ין הם בגי' ש"ד שם קס"א וקמ"ג כי מהם נתהוו הדדי' והשדים לפי שאהי"ה העליון דיודי"ן יורד עד אהי"ה דאלפי"ן אשר בג' אמצעיות במקו' החזה ושם מתחברי' שניהם ונעשים השדי' והדדים ואז אהי"ה התחתון דההי"ן העולה בגי' דם כנז' עולה למעלה במקום אהי"ה דאלפי"ן אשר שם מקו' השדים ושם הדם נהפך לחלב להניק הולד אחר שנולד והנה כיון שכל מציאות יציאת ז"א היה מבחי' אהי"ה אחד האחרון דמלוי ההי"ן לכן נזכ' אח"כ בפסו' כה תאמר לבני ישראל אהי"ה שלחני אליכם וזה האהי"ה הוא (בדפו"י דנ"ז ע"א) אותו דמלוי ההי"ן וכבר ידעת כי הפשוט והמלוי ומלוי המלוי של זה אהי"ה דההי"ן הם כ"ה אתוון לבד לכן התחיל במלת כ"ה כמו שאמר הכתוב כה תאמר וכו' ואמנם ב' אהי"ה

האחרים דיודי"ן ואלפי"ן יש בכל א' מהם כ"ז אותיות והנה הם רומזים אל כ"ז אותיות שבאלפ"א בית"א עם מנצפ"ך הכפולות וזה לפי שהאותיות הם בבינה כנז' בס' התקונין: **אמר** שמואל כך מצאתי כתוב ונלע"ד שטעות קולמו' באומרו כי הפשוט והמלוי ומלוי המלוי הם כ"ה אתוון וצריך להגיה ולומר כי מלוי המלוי אל אהי"ה דההי"ן הם כ"ה אתוון לבד כנלע"ד:

{**א"ש** להקל על הקורא בס' הזה אכתוב אותם מפורשות לפניך **אהי"ה** דיודי"ן הפשו' ארבעה אותיות המלוי עשרה אותיות כזה אל"ף ה"י יו"ד ה"י ומלוי המלוי זך אותיות כזה אל"ף למ"ד ע"א ה"י יו"ד יו"ד וי"ו דל"ת ה"י יו"ד סך הכל יחד מ"א אותי' ולפעמים אנו משימי' יו"ד יתיר' באות הדלי"ת כזה ויהיו הכל יחד מ"ב אותיו' והרי נתב' דברי הרב זלה"ה. **אהי"ה** דאלפין הפשוט ארבעה אותיות המלוי י' אותי' כזה אל"ף ה"א יו"ד ה"א ומלוי המלוי ז"ך אותיו' כזה אל"ף למ"ד פ"א ה"א אל"ף יו"ד וא"ו דל"ת ה"א אל"ף ס"ה יחד מ"ח אותיות ואם תשים יו"ד יתירה בדלי"ת כנזכר באהי' דיודי"ן יהיו מ"ב אותיות **אהי"ה** דההי"ן הפשוט ד' אותיו' המלוי י' אותי' אל"ף ה"ה יו"ד ה"ה ומלוי המלוי כזה הם כ"ה אותיות אל"ף למ"ד פ"א ה"ה ה"ה יו"ד וא"ו דל"ת ה"ה ה"ה ס"ה יחוד ט"ל אותיות ואם תשים יו"ד יתירה בדלי"ת יהיו מ' אותיות.}

ונחזור לדרושינו והנה אחר שקדם הזווג העליון של החיך והגרון דא"א להוציא טיפת זו"ן כלולה מב' זווגין שהם ב"פ מ"ב שבשם אהי"ה הנז"ל הנה אלו נמשכו אח"כ עד היסוד דאריך ושם אזדרע ההוא ברית קדישא מן מ"ב זווגין הנמשכים בו מן זווג העליון של הנשיקין כנז' בסה"ז ריש פ' בראשית ואז נתנם הוא אל המלכות דא"א בבחי' זווג תחתון והמלכו' הזאת היא העטרה של היסוד עצמו ואח"כ משם יצאה טיפת זו"ן לחוץ וניתנה במעי התבונה כנז"ל בתחלת דרוש הזה והנה בפסוקי' הנז' נזכר כאן אופן הולדת זו"ן בפ' אהי"ה אשר אהי"ה ואחר הולדתו והזרעתו אז נרמז גם אופן עיבורו במעי התבו' ט' חדשי העיבור כי אז עם היותו כי נעשו מכח זכר ונקבה כנז' הכל נקרא ע"ש הנקבה להיותו במעיה וז"ס שם אהי"ה הג' הכתוב אח"כ כמ"ש הכתוב כה תאמר לבני ישר' אהי"ה שלחני אליכם ואחר שנולד ויצא ממעי אמו אז ניכר מציאו' ז"א עצמו הנק' הוי"ה וזהו שאמר אח"כ יהו"ה אלהי אבותיכם שלחני אליכם וכו'. ונבאר עתה ענין העיבור של ז"א כי הנה כמו שג' אחרונות נה"י של א"א היו בבחי' ג' כלילן בג' כי נכללו הנה"י עם החג"ת ולכן גם ז"א נתהוה בבחי' ג' כלילן בג' ר"ל כי הנה נודע שהנה"י דאריך הם נשמה בתוך כל הט"ס דז"א המלבישות עליהם כנודע כי הנצח יש בו ג' פרקים ומתלבש תוך ג"ס חח"ן קו ימין דז"א ועד"ז ההוד תוך קו שמאלי ועד"ז היסוד תוך קו האמצעי

וכיון שהוא כן היה ראוי שכל הט' דז"א ימשכו עתה מנה"י דאריך אמנם לפי שהנה"י דאריך נכללו בג' אמצעיות חג"ת דאריך והיו ו' בחי' ג' כלילן בג' לכן גם ז"א לא נאצל עתה רק בבחי' ו"ק בלבד ואף הם היו ג' נכללים בג' ע"ד הנז' בנה"י דאריך שנכללו עם החג"ת והנה נת' כי מן הג' נעשו ו' שכל א' מן הג' גדל כפלים ממה שהיה וזה עניינם כי הנה העטרה של היסוד היא בחי' מלכות ושיעורה הוא שליש א' התחתון של היסוד כנודע אצלינו ונודע כי לאה ורחל שיעור קומתם בז"א הוא כי לאה מקומה עד החזה ורחל מתחלת מן החזה ולמטה ועד"ז גם ז"א מקומו מן החזה דתבונה ולמטה ולכן כאן בא"א אם או"א היו מתחילים מראש אריך היו מתפשטים עד החזה בלבד ג"כ אבל כיון שאין התחלתם אלא מן הגרון ולמטה לכן מתפשטים עוד למטה עד העיבור דאריך ששם הוא סיום ב' שלישים עליונים של ת"ת דאריך ונמצא כי ז"א מתחיל מן הטבור דאריך שהוא שליש התחתון דת"ת דא"א ולכן קו אמצעי דז"א שהוא היסוד של ז"א צריך שיקח מקום ג' שלישים שהם מדה א' והם שליש תחתון דת"ת דאריך וב' שלישים עליונים דיסוד דאריך ושליש התחתון דיסוד דאריך שהיא העטרה שבו נשארת אל המלכות של ז"א שהיא ג"כ העטרה שביסוד שבו כנז' והנה עתה גדלו כפלים כנז' ונמצא כי העטרה דיסוד דז"א הנק' מלכות שהיתה תחלה שיעור שליש א' נכפלה וגדלה כפלים והיתה שיעור ב' שלישים דמדה א' והנה"י דז"א גדלו והוכפלו והיו ו' מדות שהם חג"ת יסוד גבו' הוד והרי נת' איך תחלתם היו ג' ואח"כ נעשו ו' בחי' ג' כלילן בג'. וא"ת והרי איך הם ג' כלילן בג' שהם ו' לבד והרי נת' כי עם העטרה היו כלם ז' מדות פחות שליש אבל הענין הוא כי גם אותו שליש תחתון של הת"ת שלקח הז"א באריך גם הוא נתחבר עם ב' שלישים העליונים של הת"ת עצמו וגם הוא גדל אך לפי שאינו בחי' מדה א' שלימה בפני עצמה אינו עולה בשם ולא הוזכר רק המדות שלימות שהם ג' כלילן בג' והנה אלו הז' מדות פחות שליש שנת' שגדל הז"א בהיותו בסוד עיבור במעי התבונה הוא סוד מה שאמרו חז"ל כל היולדות לשבעה יולדת למקוטעין שאינם ז' שלימים והענין הוא כי זה העיבור הראשון שלז"א היה של ז' חדשים מקוטעין פחות שליש (בדפו"י ע"ב) כנ"ז שנעשה מן ז' מדות פחות שליש מדה כמו שמצינו כמה צדיקי' משה ושמואל ופרץ וזרח וכיוצא בהם שנולדו לז"ח למקוטעין והנה חשבון זה של ז"ח מקוטעים הוא ג"כ בחי' עיבור של ט' חדשים שלימים באופן זה כי הנה הנצח וההוד נכפלו והיו ד' מדות כנז' גם הת"ת אעפ"י שאין בו רק שליש א' עכ"ז להיותו שרשו שהוא הת"ת מדה בפ"ע ואינו בכלל השאר לכן אעפ"י שאין בו רק שליש א' נחשב למדה שלימה והנה הוכפלה ונעשת ב' מדו' גם היסוד אעפ"י שב' שלישים עליונים לבדם הם אל הז"א עכ"ז נחשבי' למדה

שלימ' לטעם שביארנו בת"ת והנה היא הוכפלה ונעשת ב' מדות הרי הכל ח' מדו' ועם העטרה של המל' הרי תשעה חדשים שלימים:

חלק ב

דרוש ב' קטן בג' זמנים שהיו אל זו"ן ג' זמנים היו אל זו"ן הא' הוא בתחלת אצילותו שהיה בבחי' עיבור תוך מעי אימא כי אז הוא היה בחי' ו' זעירא בלי ראש ובבחי' ג' כלילן בג' ונוק' לא היה אז בה רק בחי' המלכות שבה לבד ומקומה היתה בסוד פסיעה לבר שהוא העוקץ הקטן התחתון שבסוף ו' זעירא הנז' וזמן הזה הוא בסוד ראובן שמעון לוי בז"א ואח"כ הד' יהודה בסופם היא נוק'. זמן הב' כשנולד כי אז נתפשטו ו"ק שבו והיו בחי' ו' שלימה ולא זעירא ונוקבי' היתה בחי' נקודה קטנה בלי שום התפשטות אלא שהי"ס שבה היו כלולות שם אבל לא היתה מתחלקת באיברים פרטים ומקומה היה נקודת העוקץ התחתון שבסוף ו' שלימה הנז' זמן הג' הוא כאשר נכנסו בו המוחין דגדלות ואז נשלם בי"ס גמורות ונוק' נגדלה ג"כ כמוהו וחזרה להיות עמו פב"פ הרי נת' ג' זמני זו"ן. עוד זמן רביעי היה אל נוק' והוא כאשר חזרה להתמעט בסוד מעוט הירח כנודע ואז היתה באופן אחר משונה מכל הג' הנז' והוא שחזרה להיות בסוד נקודה קטנה כמו הזמן הב' אחר שילדה אלא החלוק הוא כי אז לא נתחלקה לאיברים פרטיים אבל עתה אעפ"י ששעור כמותה אינה רק אותה הנקודה הראשונה בלבד אמנם עתה היא מתחלקת באיברים פרטיים בסוד י' ספירותיה והטעם הוא לפי שעתה ג"כ היה שינוי במקומה כי עתה ירדה בעולם הבריאה ולפי שהיא צריכה להנהיג חייליה התחתונים שבבריאה הוכרחה להתחלק בבחי' י"ס שבה והנה מקומה הוא בד' היכלין עילאין הכלולים בהיכל הזי' העליון דבריאה הנק' קדש הקדשים כי בו כחב"ד של הבריאה וגם בו' היכלין תתאין דעולם הבריאה שבהם ו"ק חג"ת נה"י דבריאה כי המלכות שבמלכות הנז' היא למטה בהיכל הזי' העליון שביצירה כנודע:

חלק ג

ד' ג' בביאור ב' זמנים הראשונים של ז"א

ביאור ב' זמנים הראשונים של ז"א שהם עיבור הא' והיניקה ונתחיל מזמן העיבור כבר ידעת כי זו"ן וגם כל שאר העולמות כלם הם מבחי' אותם הזי' מלכים שמתו ונתבטלו לפי שהיו בהם קצת סיגים מעורבים כנודע וצריך לנקות ולברר את כל הקדושה ולהוציי' ממנה הסיגי' שנתערבו בה ונודע בענין זקוף וצרוף הזהב והכסף כי אעפ"י שנזדקק ונצרף ויצאו ממנה הסיגים מוכרח הוא שיתערבו קצת ניצוצות טובים מעורבים תוך רבוי הסיגים ההם וצריך לחזור שנית לברר ולנקות ניצוצות המועטים הטובים מתוך

הסיגים המרובים והנה המברר הסיגים מתוך הקדושה לצורך תקון זו"ן הוא ע"י או"א אלא שבתחלה אבא לבדו הוא המברר אותם כנז' בסה"ז בפ' פקודי דכלהו ש"ך ניצוצין שהם סוד אותם המלכי' כלהו אתברירו במחשבה עילא' שהוא אבא כי אבא הוא שמזריע טיפת זרע מן המוח שלו לצייר ממנה הולד ולכן האב הוא המברר הסיגים ההם וזורקם ונוטל את הטוב והקדוש במוחין שלו ואז נמשך ונותן הטיפ' ההיא בפומא דיסוד דיליה ומשם יורד ביסוד הרחם דאימא והיא מתעבר' מאותה הטיפה ומשתהה שם כל אותם חדשי העיבור ושם חוזר להתברר יותר בירור א' ויוצאים ממנו ונפרדים קצת סיגים שעדיין היו מעורבים בו ובזה תבין היטיב מהו כוונת בחי' העיבור במעי אימא והענין הוא לב' סיבות הא' הוא לפי שנודע שהקלי' אין להם אחיזה אלא בזו"ן אבל באימא אין להם שום אחיזה כלל ומכ"ש משם ולמעלה ולכן בהיות זו"ן תוך מעיה אותו הזמן בעיבור הנה הקלי' והסיגים נבררי' ונפרדי' מעט מעט ויצאים לחוץ עד תומם בהמשך הזמן הנז'. עוד סבה ב' נתלית בראשונה והיא כי בהיות זו"ן בתוך אימא הנה הם מקבלי' תוספת הארה עצומה עד מאד ועי"כ האורות הגדולים ההם המחוברים שם יחד הם מתגברים מאד מאד ומתחזקים ודוחים את הסיגים והקליפות המעורבים בהם ואחר שנת' תועלת בחי' העיבור מה ענינו צריך שנבאר שיעור זמן המשך העיבו' והנה זמנו הוא ט' חדשי'כנודע אמנם אין צורך שיהיו ט' חדשים שלימים רק ח' חדשים בלבד ויום א' שנכנס בחדש הט' מספיק ואפי' היום הזה היתר אינו אלא מפני יום הקליטה שאינו בכלל חדשי' העיבור ונמצא שח' חדשים בלבד הם זמן העיבור וטעם (בדפו"י ע"ג) הדבר הוא כי הלא נודע שאעפ"י שבארנו שהתחלת הז"א אין בו רק ו"ק בלבד פירושו הוא שאין ניכרים וגלויים בו בתחלה רק ו"ק והג"ר נעלמי' בו והם בו בבחי' העלם אבל ודאי פשוט הוא שיש בו י"ס שלימות אפי' בתחלתו ואמנם ראה המאציל העליון שבבחי העיבור אין בו כח לברר רק מן הכתר שבו ע"ס הנצח שבו אבל הי"מ שבו לרוב הסיגים והקלי' הנאחזים ומעורבים בהם א"א להם להתברר ע"י העיבור לפי שהם ג' תחתונות והם קרובות וסמוכות מאד עם הקליפות וגם במה שהודעתיך במה שאמרו רז"ל כי השקר אין לו רגלים שפירושו הוא שהקלי' הנק' שקר אין להם אחיז' בב' הרגלים שהם נצח והוד. רק ברגל ההוד לבדו בסוד כל היום דוה תמורת הוד ולכן נחרב בהמ"ק באלף החמישי הנרמז בהוד והוא סוד רגל אות קו"ף של שקר וא"כ נמצא כי אין לקלי' כ"כ אחיזה אלא מן ההוד ולמטה ולכן אין כח בעיבור להשלים הבירור בהם ולכן היו חדשי העיבור ח' כנגד כחב"ד וחג"ת ונצח כי בכל חדש מתבררת ספי' א' וכאשר נשלם להתברר ספי' הנצח אז נולד ז"א ויצא לחוץ. ונלע"ד כי כך שמעתי כמו שכתבתי אלא שאני מסופק

לפי שאני זוכר שאמר לי מורי ז"ל כי גם הנצח נתברר אלא שאינו עולה לחשבון בירור חדשי העיבור לפי שבהדי הוצא לקי כרבא כמו שאמרו ז"ל והענין הוא כי הנה הנצח וההוד נק' תרי פלגי גופא וכיון שההוד לא נתברר גם הנצח אעפ"י שנתברר אינו עולה לחשבון הבירור בזמן העיבור ואיני זוכר איך מתיישב זע"ז:

ונחזור לענין כי הנה בהיו' הולד במעי אמו בכל המשך חדשי העיבור מתברר הטוב של הולד מעט מעט והולד הולך ומתגדל מעט מעט ממה שמתברר תמיד עד שנשלם בירורו בחדשי העיבור ואז נשלם גדולו ואמנם הסיגים הנפרדים מן הטוב שבו שהם סיגי' גמורי' שאין בהם הנאה ותועלת לגוף הולד הו' נעשה דם טמא ומתקבץ תוך רחם האשה עד זמן הלידה ואז נפתח רחמה ויוצא ממנה הולד מבורר וזך וגם יוצאים ממנה הסיגי' שנפרדו ממנה ונתהוו בסוד דם טמא של היולדת כנודע אבל צריך שתדע כי אע"פ שביארנו כי אלו הסיגי' היוצאים בעת הלידה הם דם טמא אין הענין כך כפשוטו אבל פירושו הוא כי הוא נקרא דם טמא בערך אותו הולד שנתהו' מן הטוב המבור' אבל ודאי שלגבי מדריג' אחרת למטה ממנו יהי' דם טוהר המשל בזה כ"א זה הדם היוצא הוא ממקור אימא עילאה דאצי' כאשר ילדה זו"ן אף עפ"י שבערך זו"נ הם סיגי' ודם טמא עכ"ז יש בהם ניצו' קדוש' שאינם ראיות לבחי' גוף זו"נ עצמם ובערכם נקראי' סיגי' גמורים ולכן הדם והסיגים ההם יחזרו אח"כ בסוד העיבור תוך נוק' דז"א ושם יחזרו להתברר והטוב שבו יתהווה ממנו ולד שלה והסיגים והדם שנשארים מן הבירור הזה נקרא סיגים בערך האצי' ויורדים בבריאה ושם חוזרי' להתבר החלקים הראוים אל הבריאה והשאר יורדים בבחי' דם ביצירה ועד"ז יורדים ומתבררים מדריגה אחר מדריגה בכל הפרטי פרטי' עד שיורדים בנוק' דז"א דעשיה ומה שיכול להתברר שם הוא הטו' שבסיום הבירור ומה שיוצא ממנה בבחי' דם הלידה הם סיגים וקליפות גמורות אשר לא יצלח לכל והם הקלי' שתחת עולם העשיה כנודע כי שם מקומ':

ונחזור לענין כי הנה כל הדם והסיגים שיוצאי' ממקור אימ' בעת לידת ז"א הם ממה שהוברר מח' ספירותיו מן הכתר עד הנצח שבו כנז' לפי שהם סיגים גמורי' אבל הסיגים שהוברר מג' ספי' אחרונות אלו לא נברר לגמרי לפי שעדיין יש בהם תערובת ניצוצו' קדושה ולכן כשנולד ז"א יצא לחוץ שלם בכל י"ס שבו וגם ההוד ויסוד ומלכות יצאו עמו מבוררים בלתי סיגים אלא שעדיין אינם שלימים במציאותם לפי שניצו' הקדוש' רבות משלהם נשארו עדיין מעורבי' עם הסיגים שלהן ולכן אלו הסיגי' שלהם עם אותם ניצוצות קדושה שנשארו מעורבות בהם היו בבחי' דם אחר שלא יצא לחוץ בזמן הלידה אמנם נשאר תוך אימא עילאה עדיין כדי שיושלם להתברר אח"כ כמו שיתבאר והענין

הוא במה שידעת כי אחר הלידה חוזר הדם ועולה למקום החזה שבו מקום הדדי' של האשה ושם מתהפך לחלב המניק' את הולד והענין הוא כי כמו שבהמשך חדשי העיבור מתברר כל הטוב שבח' ספי' הראשונות מעט מעט ומתחבר עם הולד וממנו מתגדל מעט מעט כך בהמשך חדשי היניקה מתברר שאר הטוב שיש באלו הסיגים של ג' ספי' תחתונות מעט מעט ונעשה חלב ויונק אותו התנוק ומתגדל עוד מעט מעט וזהו טעם למה כל ב' שנים הראשוני' אין הולד אוכל אלא יונק חלב משדי אמו והטעם הוא לפי שצריך שאמו תברר לו גם אותם הסיגים של ג' אחרונות שבו כמו שביררה לו שאר ספירות עליונות בסוד העיבור כנזכר: **ונבאר** עתה טעם למה זמן היניק' הם כ"ד חדשים כנודע והענין הוא כי הנה אין הולד יונק כל החלב בפע' א' אלא מעט מעט יונק מידי יום ביומו והולך ומתגדל הנה החלב ההו' שיונק התינוק הולך לאצטומכא ואח"כ אל הכבד ואחר (בדפו"י ע"ד) כך אל הלב ואז הלב שולחו לכל האיברים כנודע ואמנם בתחלה שולחו אל הכתר שבו כי המלך אוכל תחלה ואח"כ השרים ואח"כ המון העם ולכן תחלה שולחו אל הכתר ואח"כ אל המוחין ואח"כ אל כל הגוף והנה עיקר מזון החלב הזה הוא להשלים חסרון הג' ספי' תחתונות שלא נשלם בירורם כנז' ולכן החלב אחר שעלה אל הכתר וחוז' ויורד בסדר המדריגות כנז' צריך שיעבור ח' ספי' אשר מן הכתר עד סוף הנצח שכבר נתבררו ונשלמו ואח"כ יכנס בהוד כדי להשלים חסרונו הנשאר בסיגים שלו כנז"ל ולכן צריכים זמן ח' חדשים עד שיושלם בירור ספי' ההוד ותתחלק ותעבור דרך ח' ספי' עד שתגיע למקומ' ועל ד"ז ח' חדשים אחרים לברור היסוד וח' חדשי' אחרים לברור המלכות הרי הם כ"ד חדשי היניקה וא"ת בשלמא ספי' ההוד די לה בח' חדשים אבל ספי' היסוד צריכה ט' חדשים מפני שנוסף בה מעבר ספי' ההוד וכן ספי' המל' צריכה י' חדשים לעבור גם מעבר היסוד. והתשובה לזה הוא כי הנה הח' ספי' עליונות כבר היו מבוררים לגמרי כשנול' קודם שיתחיל ליינק אבל הג' ספי' התחתונות שלשתם מתחברות להתברר ביחד בפ"א ולא בזאח"ז כדי שיצטרך לחשוב זמן שנתאחרה זו מחבירת' אבל מ"ש הוא שהצטרפות זמן בירור שלשתם צריכ' כ"ד חדשי' ובזה תבין איך התינוק כשנולד אינו יכול לילך ע"ג רגליו כלל ואח"כ ע"י מה שיונק בכל שעה נוסף כח ברגליו לעמוד עליהם ולילך והענין הוא כי הנה ז"א יש לו שש קצוות וכשהיה בתוך העיבור היה תלת כלילן בתלת כי הנצח הוד יסוד שהם הרגלים שלו היו כלולים למעלה בתוך חסד גבו' תפארת ואחר שיצא ממעי אמו מתחילי' נצח הוד יסוד שלו להתגלות' מעט מעט כפי החלב שיונק ומתפשטים מעט מעט ואחר שנגמר הבירור שלהם לצאת מתוך הסיגים ולהתחבר בגוף הולד בסוף כ"ד חדשים של היניקה

אז נגמר גילוי רגליו לגמרי והולך על רגליו ואמנ' לפעמים הולד הולך על רגליו אחר י"ח חדשים והוא סבר' מי שאמר שזמן היניק' הם ח"י חדשי' והטעם הוא לפי שכיון שנגמר תקון נו"ה שהם הרגלים אע"פ שלא נתקן גם היסוד יכול להלוך על רגליו כי ההליכה נתלית ברגלים. ונבאר טעם למה הדם מתהפך לחלב בעלותו למעלה בדדי האשה והטעם הוא לפי שהדם נעש' מן אחורים דאהיה הפשוטים שהם בגי' ד"ם והוא בחי' דיני' ולכן בהיות הדם נמשך למטה ויוצא ממקור הרחם הנה להיותו דיני' כל מה שמתפשט למטה מתגברים הדיני' ולכן הוא טמא אבל כשהדיני' מתעלים למעלה נחלש כחם לרחמים ולכן כשעולה הדם למעלה בסוד הוי"ה דע"ב דיודי"ן בסוד ד' יודי"ן שבו נהפך לרחמים ונעשה חלב לבן שהוא בגי' מ' כמספר ד' יודי"ן הנז"ל. ונחזור לעיל שנלע"ד לקיים מ"ש לעיל מענין הנצח שעליו נאמר בהדי הוצא לקי כרבא הענין הוא כי ודאי שהנצח הוברר ועלה לחשבון חדשי העיבור כנז"ל אבל עכ"ז כיון ששניה' הנצח והוד הוו תרי פלגי גופא והנצח משותף ומעורב עם ההוד ולכן כיון שההוד לא הוברר גם הנצח נפגם עמו כי בהדי הוצא לקי כרבא ועדיין צריכים תיקון ולכן גם הוא נמנה בכלל הספי' הצריכו' להתברר בימי היניקה ונמצא כפי זה כי הג' ספי' המתבררות בימי היניק' הם נצח הוד יסוד כי המל' היא נוק' דז"א ואינה נכללת בחדשי יניקת ז"א כי יש לה ימי יניק' שלה לעצמ' כ"ד חדשי' אחרי' ובזה יובן מ"ש לעיל כי יש תינוק שהולך על רגליו אחר ח"י חדשים לפי שנגמר בירור הרגלים שהם הנצח וההוד כנלע"ד לישב הנז"ל:

חלק ד

דרוש ד' בביאור ג' זמנין שהיו אל ז"א

ביאור ג' זמנים שהיו אל ז"א עיבור ראשון ומוחין ויניק'. הנה נתבאר לעיל כי בעיבור הא' היה ז"א בבחי' תלת כלילן בתל' וכבר נתבאר שאין הכונה שהיו ממש ג'תוך ג' אלא שהנה נצח הוד יסוד דא"א הם מתלבשים תוך ז"א כנודע וכמו שהנה"י דא"א נכלל בחג"ת שלו עצמו כן אלו הנה"י דז"א היו עד"ז ששמשו לו"ק באופן זה כי הנצח הנה הוא מדה אחת לבדה ושמש כאלו היא ב' מדות קטנות הנקראים נצח וחסד ונמצא שהיו ב' ספי' אלא שאורך שניהם אינו אלא אורך ספי' א' בלבד וכן היה בהוד וכן היה ביסוד וזהו אומרם תלת כלילן בתלת והנה ענין היסוד איך שמש לשני' הו' באופן אחר והוא כי הנה נודע שרגלי או"א הם מסתיימי' בחצי תפארת דא"א וז"א מתחיל משם ולמטה ובזמן העיבור הנז' נכלל חצי התחתון דתפארת דאריך בחציו העליון וקבל הארה ממנו ואח"כ עלה גם היסוד דאריך ונכלל בכל שני חצאי התפארת שלו בהיות' נכללי' יחד כנז' ומכחם יצאו ונתהוו התפארת והיסוד של ז"א ונמצא כי יש תוספ' אור בתפארת מבשאר

החלקי' לפי שכאשר נכלל חציו בחציו מיני' ובי' נוסף בו אור גדול מכח מה שנכללו יחד יותר מכשנכלל הנצח בחסד וההוד בגבורה ומלבד זה נוסף כח א' והוא כי גם היסוד נכלל בת"ת ולכן היה כח בהם להתהוות הת"ת והיסוד דז"א מן היסוד דא"א לפי (בדפו"י נח ע"א) שנכלל למעלה ומן חצי התחתון דת"ת דא"א נתהוו ג' מוחין דז"א שהם חב"ד שלו ואעפ"י שאמרנו שהיה בסוד עיבור בבחי' תלת כלילן בתלת בלבד הענין הוא כי ודאי שיש אל התינוק בהיותו במעי אמו בחינת ראש ומוחין כי מבשרינו נחזה אלוה אלא שכיון שאין המוחין ההם ראוי' לילד אינם עולים בשם אבל פשוט הוא שיש לו ראש ומו' אח"כ כאשר נולד ע"י היניקה שהוא יונק משדי אמו נגדל יותר בהמשך זמן חדשי היניקה וזה ענין גדלות הזה כי הנה בהיותו בסוד העיבור עיקר מציאות ז"א לא היה רק ג' ספי' תחתונות שהם נה"י שבו לפי שהוייתו הוא מן הנה"י דא"א כנז' אלא שהיו בסוד ו' מדות קטנות כנז' והיו החג"ת שלו בכח ולא בפועל לפי שעיקר ושרש ארכם לא היו רק שיעור ג' מדות דנה"י לבדו ו"ק שלו היו בבחינת ו' חצאים ואח"כ ע"י היניקה נגדל כי גם החג"ת שלו נעשו מדות שלימו' כמו הנצח והוד יסוד שלו שהיו בתחילה שרש ועיקר הכל וסיב' גדלות זה הוא לפי שמן הדדים של אמו העומדת במקום החזה שלה שהוא באמצע החג"ת הוא יונק ונתבאר אצלינו בסוד ויעבור שהוא אותיות ע"ב רי"ו כי ג"פ ע"ב הם בחג"ת ושלשתם יחד הם רי"ו וב' בחי' אלו נרמז במלת ויעבור ע"ב רי"ו והנה הם מתחברים באמצ' נעשי' בחינת הדדים ואז נתוסף שם בחינת ההוי"ה וזהו ויעבור ה' על פניו וגו' ואז נעשו שני הדדים כי ויעבור ה' הוא בגי' שד"י שהוא בחינת השדים והדדים ולכן בהיות התינוק יונק משם נגדלים חג"ת שלו ונשלמים להיות ו"ק שלימות אבל עדיין המוחין שהם חב"ד שלו לא היו מתוקנים וזה נמשך עד סיום ב' שנים של היניקה אח"כ התחיל תקון הכלים (מבו"ש ד' קכ"ד ע"א ד"ה ואבאר) של המוח משם ואילך עד היות לתינוק שלשה עשר שנים ויום א' ואחר כך נכנסו המוחין ממש תוך אלו הכלים שנתקנו בהמשך הזמן הזה שהוא מאחר ב' שנים של היניקה עד תשלום י"ג שנים ויום א' וענין התיקון הזה הוא בזה האופן שנבאר הנה נודע כי האדם בליל' כשהו' ישן נפשו יוצאה ממנו ומקבל הארה גדולה אבל בהיותו עדיין קטן שלא השלים י"ג שנים ויום א' אעפ"י שגם נפשו עול' למעלה בכל לילי' אינו מקבל הארה גמורה אמנם הוא מקבל הארה מן מוחין שלו העליוני' העתידים לבא לו אחר י"ג שנים ויום א' ומהם מקבל עתה קצת האר' מועטת שיעור שיוכל לתקן הכלים עצמם של המוחין ולהגדיל ג"ר שבו לפי שעדיין אין בו אלא ו"ק שלימים והנה אחר תשלום שתי שנים של היניקה בא לו הארה מג' מוחין עילאין ההם ובאים לו הארת ג' המוחין ההם מלובשים בתוך הכלי של נה"י דאימא

ונודע כי עיטרא דחסדים היא תוך היסוד דאימא וזה היסוד דאימא שיעור התפשטות התלבשותו הוא עד סיום השליש העליון של תפארת דז"א ששם הוא מקו' החזה ודע כי כל הגדלת ז"א עתה אחר ומן היניקה הוא ע"י זו העיטרא דחסד שהוא מחצית הדעת דז"א לפי שז"א נק' אילנא דח"י ואין האילן גדל אלא ע"י המים המתפשטי' בו והנה החסדים האלו שהם חמשה חסדים הם המגדילים אותו כנודע כי עיטרא דחסד הוא לזכר ועיטר' דגבורה היא לנקבה ואמנם אין המים האלו שהם החסדים יכולים להראות כחם כ"כ כ"ז שהם מכוסים תוך היסוד דאימא שהו' עד החזה ומשם ואילך נגלים ומראים כחם והגדלתם והנה שיעור המשך כסויים והתלבשותם הוא ו' ספי' ושליש שהם כתר חב"ד ח"ג ושליש עליון דת"ת והם שיעו' ו' שני' ושליש ואח"כ הדעת שלו מתחיל להאיר וזהו מה משארז"ל הפעוטות מקחם מקח במטלטלין והנה פעוטות נק' כשהם בן ו' שנים ויום א' כנגד ו' שנים ושליש שביארנו ואז יש לו דעת מגולה במטלטלין שהם ו"ק שבו כנודע כי הה' חסדים מתפשטים מחסד עד הוד ואח"כ נכללים ביסוד ואלו הו"ק נק' מטלטלין כי אלו מתטלטלין ועושים כל ההקיף וכל הצרוף אבל בקרקעות שהיא בחי' המלכות אין לו עדיין דעת שם וכבר ידעת כי במס' גיטין דף נ"ט ע"א יש מי שסובר שאין מקח הפעוטות קיים עד שיהיה כבר ח' כבר י' וטעמו הוא לפי שמונה ב' של היניקה ועוד ו' שנים ושליש יותר הרי הם ח' או ט' שנים והנה אחר שעברו ט' שנים הנז' ונתגלה הדעת שהוא עיטרא דחסד תכף נתגלו כל הה' חסדים ברגע א' באופן זה כי הנה הב' חסדים נתפשטו בחו"ג דז"א בהיותם עדיין מלובשים תוך יסוד דאימא וג' החסדים האחרי' נתפשטו בנה"י דז"א בגלוי גמור חוץ משליש העליון של הת"ת כי שם עדיין מקום עטרת היסוד דאימא והנה החסדי' הנז' הם בבחי' המים היורדים למטה בשרש האילן ומשם חוזרי' לעלות ממטה למעלה עד ראש האילן ומגדלים אותו בעת עלייתם למעל וכן עושים החסדים הנז' בז"א הנק' אילנא דחיי ואמנם בעת עליית למעלה אין צריך כ"כ זמן כמו שירדו למטה שהיו ו' שנים ושליש לפי שהב' חסדים נתפשטו כבר בחו"ג ועליית אלו החסדים אינה אלא למעל' בראש לתקן המוחין ולהגדילם שהם כחב"ד ד' שנים ועם ט' שנים הראשונים הנז"ל עד שנגלו החסדים הרי הם י"ג שנים ואח"כ הוא איש גמור ואז נכנסים בו המוחין העקריים שלו הראויים להוליד אמנם (בדפו"י ע"ב) אחר ט' שנים הראשונים אשר נתפשטו החסדים דרך ירידה עד ההוד שבו אעפ"י שעדיין לא חזרו לעלות כבר ביאתו ביאה כמו שארז"ל אמנם עדיין אינו ראוי להוליד עד י"ג שנה שכבר עלו החסדים והגדילו ונתקנו המוחין כנז' אם לא ע"ד מקרה:

ונבאר ענין אלו החסדים איך מגדילים אותו. נודע כי האור המכוסה אינו מאיר מחצית שיעור מה שמאיר בהיותו מגולה לכן החסדים הג' פחות שליש שנתפשטו מן החזה ולמטה שהוא במקו' הגלוי הם מאירים כפלים ממה שמאירי' העליונים המכוסים ונמצא כי החסדי' העליונים אם היו נגלים נתוסף הארתם כפלים ממה שהם עתה וע"י אלו החסדים התחתונים המגולים נגדלים גם הם ומתגלה כפל האור שבה' באופן זה כי הנה החסד שבת"ת שלישו העליון מכוס' ושני שלישי' התחתוני' נגלי' ונדב' עתה בחסדי' המגול' כי הנה אלו ב' שלישי' המגולי' נכפל' הארת' ולכן השליש האמצעי נכפל והאיר בשני שלישי' תחתוני' של הת"ת ושליש התחתון ממנו נתהווה ונעשה הכתר של נוק' דז"א והחסד המגולה שבנצח גם הוא נכפל וחציו הספיק להאיר בכל הנצח דז"א ומחציו נתהווה החכמ' של נוק' והחסד המגול' שבהוד גם הוא חציו היה בהוד דז"א וחציו לבינה שבנוקבי' ועל ד"ז הי' גם בשני חסדי' ושליש העליוני' המכוסי' כי בעליית הארת החסדי' התחתונים למעלה נתוספה הארתם ונכפלה כנ"ז וזה עניינ' כי הנה החסד שבחסד נכפל וחציו הספיק לעצמו שהוא שליש וחצי וחציו שהוא שליש וחצי אחרי' עלו למעלה והשליש עלה בחכמה דז"א וחצי השליש בדעת שלו בצד ימיני בעיטרא דחסדי' שבו וכן החסד שבגבור' נכפל וחציו הספיק לעצמו שהוא שליש וחצי ושליש האחר עלה בבינה שבו וחצי השליש עלה בדעת בעיטרא דגבורה שבו ונמצא כי החב"ד יש בכל אחד מהם שליש אור חסד ובחג"ת ונו"ה יש בכל אחד מהם שליש וחצי של אור חסד והטע' לזה הוא לפי שהנה הדעת אינו ספי' בפני עצמה כנוד' אמנם הוא בחי' היסוד המכריע בין חו"ב ומזווג אותם ונמצא כי הדעת נחלק לחצאין וחציו מצד החכמה וחציו מצד הבינה והרי הוא כאלו יש בחכמ' שליש וחצי אור חסד ובבינ' שליש וחצי ג"כ כמו שיש בחג"ת נ"ה והנה שליש החסד שבשליש העליון דת"ת גם הוא נכפל וחציו הספיק למקומו וחציו עלה עד הכת' דז"א ודע כי גם השלי' התחתון דחס' שבת"ת שאמרנו למעלה ממנו נעשה הכתר של נוק' דז"א נחלק לשני' וחציו נשאר בכתר הנקב' וחציו עלה בכתר דז"א והטעם הוא לפי שלא יהיה כתר דז"א גרוע מן החב"ד שיש בכל אחד שליש שלם כנז' וגם כדי שלא יהיה גרוע כתר דז"א מכתר דנוקבי' שיש בו שליש שלם ובכתר דז"א חצי שליש לבד אבל עתה יש בכתר שלו שליש שלם ובכתר שלה חצי שליש לבד ודע כי שני חצאין של שליש החסד הנז' שעלו בכתר עלו ביחד ולא בזא"ז ובזה תבין פסוק והיה יום אחד הוא יודע לה' לא יום ולא לילה כי הוא הענין דכתר דז"א ונוקבי' שבתחלה היו שליש אחד ואח"כ נתחלק בין שניהם ולהיותם שניהם מן שליש אחד נקרא יום אחד וגם לפי שאינו ביחוד לא לז"א לבדו ולא לנוקבי' לבדה לכן נאמר בו לא יום ולא לילה אמנם הוא

בשתוף לשניה' יחד גם זהו סוד ב"מ המשתמשים בכתר אחד גם בזה תבין מה שאמרו בס"י נעוץ סופן בתחלתם כי הכתר דז"א עם הכתר דנוקבי' שהוא מלכות שניהם ממקור אחד חצובים:

טעם למה אין הכתר נמנה בכלל הי"ס

גם בזה תבין טעם למה אין הכתר נמנה בכלל הי"ס כי התחלתם הוא מן החכמה הנקראת ראשית משם ולמטה כנודע אצלינו. והטעם הוא לפי שהכתר לא נתקן אלא אחרון מכל הספי' של ז"א כאשר נתקן הכתר של הנקב' כנז' ולכן לעולם אנו מונים ט"ס מן החכמה עד היסוד והם חב"ד חג"ת נה"י ואין אנו מונים לא את הכתר דז"א ולא המלכות ואחר שביארנו התחלקו' החסדי' בכל קומ' ז"א נבא' מה שביארנו לעיל כי ע"י כן נגדל הז"א לי"ס שלימו' ונתקנו הכלים של המוחין. והענין הוא כי הנה נתבאר שחצי תחתון של הת"ת דא"א ממנו נעשה חב"ד דז"א בב' זמני ראשוני' שלו שהם זמן העיבור שהיה בבחי' תלת כלילן בתלת ובבחי' היניקה שהיו לו ו' קצוות ועתה אחר זמן היניק' עד תשלום י"ג שנה נגדל באופן זה כי החב"ד הראשוני' הנ"ז נתעלו עתה ונעשו כלי אחד לבד הנקרא כתר ובתוכו נכנס אותו שליש אור החסד כנז' ואח"כ הו' קצוות שלו הראשוני' חג"ת נה"י גם הם הגדילו ע"י החסדים העולים כנז' באופן זה כי הנצ' והחס' שבקו ימין יש בהם ו' פרקין שהם ו' שלישים הגדילו והיו ט' שלישי' כי הב' שלישי' עליונים של החסד נעשה מהם כלי הראוי לקבל בו מוח הנקרא חכמה ושלי' תחתון דחסד עם שליש עליון דנצח נעשה מהם ספי' החסד וב' שליש' תחתונים דנצ' נעש' מהם ספי' הנצ' וכן על ד"ז היה בקו שמאלי כי מן הג' וההו' נעשה בינה שהוא הכלי הראוי לקבל בתוכו מוח הנק' בינ' גם נעש' מהם הגבו' וההוד וכן ע"ד זה בקו אמצעי כי מן הת"ת והיסוד נעשה כלי של המוח הנקרא דעת וגם נעשה מהם הת"ת והיסו' ונמצא כי כל בחי' ב' שלישי' (בדפו"י ע"ג) הגדילו שליש ונעשו ספי' אחת שלימה של ג' שלישים אבל עם כ"ז נודע כי אין ביסוד רק תרין פירקין שהם יסוד ועטרה ונמצא כי כשנחלק לג' שלישים וניתן שלישו העליון אל הת"ת אינו פרק שלם נפרד בפני עצמו באופן כי מן פרק אחד של היסוד יש בו שתוף לת"ת וליסוד וזהו סוד מה שאמרו בס"ה כי גוף וברית חשבינן חד וכ"ז נעשה עד תשלו' י"ג שנה ואח"כ (עי' שכ"ה פ"ו ד"ה נל"ח) ירדו המוחי' עליוני' הנקראי' חב"ד דז"א ונכנסו בתוך ג' הכלי' שלהם הנז' ובזה נשלם מציאות ז"א:

חלק ה

דרוש ה' על הנז"ל עוד בדרוש הנז' כבר הודעתיך כי בעיבור ראשון היה ז"א בבחי' תלת כלילן בתלת וביניק' נתפשטו ו' קצוותיו ובעיבור שני נתוספו לו המוחין שהם ג'

ראשונות שלו אבל דע כי אין ספק שהעובר בהיותו בסוד העיבור יש לו ראש שהם ג' ראשונות שבו ומכ"ש בזמן היניקה וא"כ מה ענין הראש שנתחדש לו בעיבור ב' אבל דע כי הנה שיעור קומת ז"א היא בחצי תחתון דת"ת ובנה"י דא"א והוא מלבי' את הבחי' הזו וזה ההתלבשו' נעשה ע"י זווג של או"א שהוציאו את ז"א והוא עצמו המלביש את א"א מחצי ת"ת תחתון שבו ולמטה כנז' ואמנם מזה המחצי' התחתון של ת"ת דא"א נעשה הראש הכולל לג' ראשונות של ז"א בהיותו בסוד העיבור בבטן אמו ואז המוחין שלו היו בסוד אותיות אל"ם מן אלהים והנה אל"ם בגי' ע"א שהוא הוי"ה דמ"ה דאלפי"ן ועם חשבון ד' אותיות ההוי"ה הפשוט' שהם כ"ו הרי מ"ה וכו' כמנין אל"ם וזהו סבה למה בהיותו בבטן אמו הוא אל"ם ואין בו כח לדבר ולהיות כי ג' המוחין ההם היו אז ממחצית תחתון דת"ת דא"א לכן מוח החכמ' דז"א לא נתחלק לל"ב נתיבות וגם הבינה שבו לא נתחלקה לחמשי' שערים וגם הדעת לאלף אלפין אדרין ואכסדראין כנז' באדרת נשא ואדרת האזינו אמנם היו ג' המוחין ההם בבחי' כללו' לבד אח"כ כשנול' ויצא ממעי אמו ינק משדי אמו ובכח היניק' ההיא נתגלה פרטות המוחין ההם והחכמה נתחלקה לל"ב נתיבו' והבינ' לחמשי' שערי' והדעת לאלף אלפין אדרין ואכסדראין וניכר בה' פרטיהם וזהו הטעם שבזמן היניקה נולדי' הל"ב שיניים והטוחנות בפיו של התינוק שהם נמשכו' מל"ב נתיבות חכמה שנתגלו עתה ע"י היניקה וזהו סוד פסוק ולבן שיניים מחלב כי אותיות ל"ב של ולב"ן הוא ל"ב נתיבו' חכמ' ונו"ן של ולבן הם חמשי' שערי בינה ואות וא"ו של ולבן הוא מוח הדעת שהוא סוד ו' כנודע. והרי כי ג' המוחין נרמזו במלת ולבן גם נרמזו בו הל"ב שיניים שבאים מבחי' ל"ב נתיבות וכ"ז נמשך ע"י היניקה של חלב אמו וזהו ולבן שיניים מחלב והנה אז נקראו אלו המוחין שם אלהי"ם מלא כי כן אותיות אלהי"ם הם אותיו' מליא"ה גם הם אותיות מל"א י"ה כי המוחין הנקראי' י"ה נתמלאו במציאותם. והנה ל"ב אלדי"ם שבפ' בראשי' כלם נרמזים במוח החכמה שבזמן היניקה והבן זה. גם אלהי"ם בגי' פ"ה עם הכולל לרמוז כי בתחלה שהיו המוחין מבחי' אל"ם שיש באלהי"ם גם הולד היה אז אלם בלתי דבור ועתה בזמן היניקה נפתח הפה שלו לדבר כי כבר המוחין שלו הם מבחי' אלהי"ם שלם וזהו סוד מי שם פה לאדם או מי ישום אל"ם פירוש כי אימא עילאה הנקרא' מ"י הנה ע"י היניקה שמניקה את ז"א הנקרא אד"ם שהוא הוי"ה דמ"ה דאלפי"ן שם לו פה לדבר וכשהי' בזמן העיבו' אז מי שהו' אי' ישום אלם לז"א כי אז היו המו' שלו אלם מחלהי' כנז' שהוא הוי"ה דמ"ה עם כ"ו כי מ"ה הוא מ"ם ה"א בגי' אלהי"ם וכן אלם ואלהים הם מ"ה וכ"ו ואמנם עתה ג' המוחין שלו הם ג' שמות של אלהי"ם ובבחי' זו נקראי' המוחין רא"ש כי אות ר' מורה על אחורי' פשוטים

דאלהים ואות ש' מורה על אלהי"ם דמלוי יודי"ן ואות א' מורה על הכללו' של שם אלהים וזהו סוד פסוק ויבא דוד עד הראש אשר ישתחוה שם לאלהים ואמרו רז"ל בקש דוד לעבוד ע"ז והענין הוא במה שהודעתיך כי כל הקליפות נאחזי' במוחין אלו דאלהי"ם דקטנות שהם בחי' הראש כנז' כי הוא בגי' אלהים בכל בחינותיו ורצה דוד להחריב העולם ולהחזיר אלו האלהים למקומם בראש כמו בזמן הקטנות והיניק' וזהו סוד אין אדם חוטא אלא א"כ נכנסה בו רוח שטות כי נתמלאי' המוחין מרוח אחרת של דין הקש' הנאחז באלהים. אח"כ ככלו' זמן היניק' נגדל התינוק והמוחין האלו נגדלים עד תשלו' י"ג שנה וזה עניינו כי הנה אלו המוחין שהיו לו בימי היניקה היו מן התבונה ועתה הם יורדי' למטה בגרון ושם נכללים כמבואר אצלינו בדרוש פרעה ומצרי' ושר המשקי' ושר הטבחי' ושר האופים ועי"ש. ולפי ששורש מוחין אלו הם מן התבונה לכן יורדים בגרון כנודע כי הגרון היא בינה ולכן גרו"ן בגי' ג"פ אלהי"ם כי משלש' מוחין אלו דאלהי"ם מהם נעשה בחי' גרון דז"א ולפי שהגרון הזה נעשה מן אלו האלהי"ם לכן הבינה נקראת אלהים וגם לכן הבינה תקרא מוח כנז' בסה"ז במקומות רבים לפי שהיא בחי' הגרון הנעשית מאלו האלהים שהם מוחין דקטנות אבל עיקר מוח אינו אלא מן החכמה וזכור כלל זה. וזהו טעם למה אבר הגרון מקום צר מאד יותר צר מן הראש ומכ"ש מן הגוף (בדפו"י ע"ד) אבל הטעם הוא כי הוא ממוחין דקטנות ולכן הוא קטן וצר ואינו רחב ועוד כי הנה הוא בחי' דינים קשים ונודע כי הדין הוא אש שמתקמט ואינו מתרחב והנה הראש של ז"א כשירדו הג' מוחין דקטנות למטה בגרון נשארו הכלים שלהם שהם ג' חללים דגלגלתא שנעשו התלבשות בחצי התחתון דת"ת דאריך ונשארו כלים ריקני' בלתי מוחין בתוכ' ואז אלו החללי' נתהוו בבחי' הקרומות שעל המוחין והיו הל"ב שבילין דחכמ' וחמשי' שערי בינה ואדרין דדעת ניכרים בהם בבחי' היותם קרומות וצנורות ואח"כ נגדלו חו"ת של ז"א כנז"ל בדרוש שקדם לזה ומה' נעש' עצה הגלגלת החופה על אלו הקרומות הנז' ואח"כ נכנסו בתוך הקרומות ההם המוחין העיקריי' דגדלות שהם ד' הויו"ת דמלוי ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן בהיות' מלובשים תוך נה"י דאימא כנודע ואז אלו המוחין דגדלות נתפשטו בכל הגוף כי מוח החכמה נתפשט בקו ימין בחח"נ שבו ומוח הבינה בבג"ה. ומוח הדעת בדעת ות"ת ויסוד שבו. והנה נתבאר אצלינו במקומות רבים כי ג' בחי' יש במוחין אלו דגדלות דז"א שהם ג' אותיות צלם וזהו פירוש' האמיתי כבר ידעת כי להוליד אלו המוחין הוצרך חכמה להכלל בישראל סבא והוצרכה בינה לרדת למטה עד מקו' התבונה ונכללה בה ושם למטה היה הזווג של או"א והוציאו טפות מוחין אלו ונתעכבו שם זמן העיבור בבטן התבונה ואח"כ ילדה התבונ' את המוחין האלו ויצאו

בסוד הלידה מן הרחם שהוא היסוד שבה ולחוץ ושם נתגלו מוחין אלו בבחי' גילוי והנה עתה נה"י התבונה הם למעלה מראשו של ז"א והרי זו בחי' ראשונה אל המוחין האלו ועתה הם בסוד א"מ על ראש ז"א ועדיין לא נתלבשו בנה"י דתבונה. הבחי' הב' הוא שהנה"י של התבונה נכנסי' ומתלבשי' תוך הקרומות שהם בחי' הראש שהיה לו לז"א בזמן היניקה כנ"ל ואז המוחין הנז' דגדלות דז"א נכנסי' ומתלבשי' תוך הנה"י דתבונה שנתלבשו בתוך הקרומות כנז'. הבחי' השלישי' הוא אח"כ כי נגדלים חג"ת דז"א ועולים למעלה ומהם נעשה עצם הגלגל' המכסה וחיפה על הקרומות הנז' ועתה הוא עיקר זמן הכנסת המוחין בגלגלתא דז"א ואלו הם הג' בחי' שנתבארו אצלינו במקו' אחר בסוד אותיות צל"ם וצ"ל וצ' והם בתחלה המוחין מגולי' אחר לידתם. השנית כשנתלבשו תוך הנה"י דתבונה והכוונה לומר כי גם הנה"י דתבונה נתלבשו תוך הקרומות דרישא דז"א ועדיין לא היה בו גלגלתא ולכן עדיין אין זה נקרה הכנסה ברישא דז"א והג' כשנעשה להם גלגלתא ממש ולבחי' זו אנו קוראי' הכנס' המוחין ברישא דז"א ממש.

חלק ו

דרוש ו' בענין המוחין דז"א בקטנות ובגדלות

ענין המוחין דז"א בקטנות ובגדלות כבר הודעתיך כי האדם נוצר בצלם אלהים ולכן מבשרינו נחזה אלוה בענינים העליוני' הנה כמו שהאדם נוצר בתחלה מטפת זרע האב הנכנסת בבטן האשה ושם מצטייר' ונעשת גוף א' בכל ציוריו בהמשך זמן העיבור כך הוא למעלה וכבר ביארנו מה נעשה בו בג' ימים הראשונים של קליטת הזר' ואח"כ במ' יום של יצירת הולד ואח"כ בג' חדשים ראשוני' להיכר העוב' ועתה נבאר מה שאירע אחר גמר יצירת העובר לגמרי מה בחי' מוחין יש לו אז בהיותו בסוד העיבור ההוא וזו בחי' ראשונה ומה מוחין יש לו אחר שנולד הנק' זמן היניקה ומה מוחין יש לו אחר שנגדל ונק' איש והרי הם ג' זמנים הנק' אצלינו עיבור ויניקה ומוחין. דע כי כל בחי' מוחין דז"א בכל ג' זמנים הנז' אינם אלא ע"י זווג או"א כי אבא מזריע טפת לובן ואימא מזרעת טפת אודם וב' טפות אלו מצטיירו' תוך רחם אימא בסוד המשך זמן העיבור ומצטייר משתיהם פרצוף א' כלול מי"ס והוא זך ודק ורוחני מאד יותר מן הז"א ונק' נשמה שלו וכמו שבנשמה של אדם התחתון אינה נכנסת בו עד תשלום י"ג שנה כן אלו המוחין של ז"א שהם הנשמה שלו אינם נגמרי' לכנס בו עד תשלום י"ג שנה ודע כי יש עיבור ויניקה ומוחין בבחי' הכלים הנק' גוף האדם ויש בחי' עיבור ויני' ומוחין דאורות ג"כ ואמנם אין ספק שאף בהיות העובר במעי אמו בזמן העיבו' יש לו חיות ומו' ומכש"כ בזמן היניק' ומכש"כ בזמן הגדלות ודע כי ג' בחי' המוחין האלו שיש לז"א בג'

זמנים הנז' הם מתלבשי' תחלה תוך הכלים של נה"י דאימא הנק' תבונה ואח"כ נכנסי' תוך גלגלתא דז"א אבל צריך שתזכור מה שהודעתיך כי כל ספירה וספי' יש לה ג' בחי' הנקראי' כלים ולבושי' והם חצון ואמצעי ופנימי ובתוך ג' כלים האלו יש ג' בחי' אורות שהם רוחניות הכלים והם נפש בחיצון ורוח באמצעי ונשמה בפנימי וג' אורות אלו הם בחי' א"פ ועוד יש כנגד' או"מ והם ג"כ ג' בחי' ועיין במה שביארנו בכונת קריא' שמע של שחרי' איך יש מוחין דעיבור או"פ ואו"מ בתוך לבושי' שלהם דנה"י דאימא הנקראי' תבונה וכן בזמן היניקה יש לו מוחין אחרי' באו"פ ומקיף ובלבושי' אחרי' דתבונה וכן בזמן הגדלות מוחין אחרים באו"פ ומקיף ובלבושים אחרי' דתבונה ועי"ש וזה ביאור הדברים דע כי המוחין דעיבור דז"א (בדפו"י נט ע"א) פנימיים ומקיפים הם מן זווג דאו"א בבחי' הלבושים החיצונים שלהם עם האורות הנק' נפש פנימי ומקיף שלהם והיו שם בסוד העיבור בחיצוניות דאימא ונצטייר שם פרצוף א' כלול מי"ס הנק' מוחין דעיבור והמוחין דיניקה פנימיים ומקיפים נעשו מזווג או"א בבחי' האמצעיות שלהם ע"ד הנז"ל והמוחין דגדלות פנימיים ומקיפים נעשו מזווג או"א בבחי' פנימיותם ע"ד הנז"ל והנה המוחין דעיבור כיון שבאים מזווג החצוניות דאו"א לכן הלבושים שלהם הם נה"י דאו"א החצוניים והמוחין דיניקה הלבושים שלהם הם הנה"י דאו"א האמצעיי' והמוחין דגדלות הלבושים שלהם הם נה"י הפנימיים דאו"א והענין במה שביארנו כי כל בחי' מג' בחי' המוחין כנז' הם בחי' טפת זרע דאבא באימא ושם מצטיירים במעי אימא ואח"כ נולדים לחוץ ואח"כ מתלבשים בלבושים של נה"י דאו"א ונכנסים אח"כ בז"א ולהיות כי כל בחינה מג' בחי' מוחין אלו הם כלולים מטפת זרע לובן אבא ומטפת זרע אודם הנקב' אימא וכל טפה מאלו הב' כלולה מן ג' מוחין הנקר' חב"ד לכן כל בחי' מג' הבחי' הנז' כפולה ויש בה ג' מוחין מצד אבא וג' מצד אימא וקודם שיכנסו תוך ז"א הם מתלבשים תוך נה"י כל א' כפי ענייננו כי ג' המוחין דמצד אבא מתלבשים בכלים דנה"י דמצד אבא והג' מוחין דמצד אימא מתלבשים בכלים דנה"י דאימא ואח"כ מתלבשים הנה"י דאבא עם ג' המוחין שבתוכם תוך הנה"י דאימא שעם המוחין שבתוכם ואחר שנתלבשו כנז' נכנסים הנה"י דאי' אשר בתוכם הנה"י דאבא תוך ז"א ומתפשטים בכל ראשו וגופו כנודע. והנה תחלה נבאר הפרש המוחין דקטנות לשל גדלות ואח"כ נחזור נבאר אופן התלבשות המוחין תוך הנה"י באיזה אופן הוא:

חלק ז

דרוש ז' על הנז"ל האומר כי גם העובר במעי אמו יש לו ראש ומוחין וכו'

דע כי הנה בעינינו ראינו כי גם העובר במעי אמו יש לו ראש ומוחי' כמו שנת"ל אמנם ראינו כי בהיותו בסוד העיבור אינו מדבר וכ"ש שאינו מבין ואחר שנולד וינק משדי אמו מתחיל לדבר אבל הוא אטום בשכלו ואין בו דעת שלימה וסוד הענין הוא כי כל בחי' הקטנו' הוא דין וכל הגדלות הוא רחמים ולכן תראה כי עתיק יומין שהוא מופלג בשיבה הוא תכלית הרחמים פשוטים ואבא הנק' זקן אינו כ"כ רחמים כמוהו וז"א שהוא קטן בערך אבא יש בו דינים יתירים מאבא וכנראה בחוש העין כי הרחמים תלוים בזקנה והאכזריות תלויה בבחרות והנה גם בז"א עצמו יש בו מדריגות שונות כי בזמן קטנותו הוא יותר דין ובהיותו בימי היניקה מתמעטים הדינים שבו ובימי הדגלות הוא יותר רחמים. ובזה תבין מה שהודעתיך כי בזמן העיבור הוא ג' כלילן בג' וביניקה הוא ו"ק ובגדלות נשלם בי"ס ע"י הג' מוחין הנכנסים בו וגם הודעתיך כי בזמן בהמ"ק קיים היה זו"ן כ"א בפרצוף שלם של י"ס גמורות ולכן הרחמים היו גוברים אז בעולם ואחר שנחרב הבית שהוא זמן הגלות אז הז"א הוא בבחי' ו"ק בלבד ולכן הדינים הווי' בעול' ובעת שנחרב היה הז"א ג' כלילן בג' שהיו אז הדינים קשי' מאוד ומזה תבין איך הקטנות מורה על הדין והגדלות מורה על הרחמים וכיון שכן נמצא כי המוחין דז"א בזמן העיבור ובזמן היניקה אשר בב' זמנים אלו נק' קטן הנה הם שמות של אלהי"ם שהוא דין והמוחין דגדלות היו שמות של הוי"ה. וזה יובן במה שהודעתיך כי האדם נוצר בב' בחי' של צלם הא' הוא צלם אלהי"ם והב' הוא צלם הוי"ה והנה הצלם של אלהי' הוא בחי' המוחין דקטנות בעיבור ויניקה לפי שאז המוחין ההם באים מזווג או"א בבחי' החצוניות והאמצעיות שלהם כי כל זה נק' חצוניות בערך הפנימיות הגמור ולכן הם דינים שהם שמות של אלהים כי הקטן מתחיל ממטה למעלה ובתחלה לוקח החצוניות שהוא צלם אלהים ואח"כ עולה למעלה לשם ההוי"ה ויש לו צלם הוי"ה שהוא הפנימיות והוא כדוגמת מה שנת' בסה"ז בענין ערלת האילן וכן בערלת האדם כי עולים ממטה למעלה ובתחלה נכנסים בערלה שהיא הקליפה החצונה ואח"כ נכנס בקדושה אלא שהיא קדושה קלה שהוא בחי' הדין של ימי הקטנות ואח"כ עולה בקדושה עצמה ממדריגה למדריגה עד שנגדל כל צרכו בתכלית הקדושה הראויה אליו ונמצא כי האמת הוא שג' בחי' מוחין יש לו לז"א בעיבור ויניקה וגדלות אלא שכיון שבחי' המוחין הם באים להשלים י"ס של ז"א א"כ הם רחמים ולכן המוחין דעיבור ויניקה שהם מן החצוניות והאמצעיות של או"א שהם דינים והם שמות אלהי"ם אין אנחנו קוראים אותם בשם מוחין אבל המוחין שמן פנימיות או"א שהם הויו"ת והם רחמים הם הנק' אצלינו

מוחין אמיתיים וזכור זה והרי נת' ענין הצלם החצון שבאדם בימי העיבור ובימי היניקה ונק' צלם אלהים וענין צלם הפנימי שבאדם בימי הגדלות ונק' צלם הוי"ה:

חלק ח

(בדפו"י ע"ב) **דרוש ח' על הנז"ל מבאר הפרש שבין המוחין דעיבור אל המוחין דיניקה אעפ"י ששניהם שם אלהים**

ונבאר עתה ההפרש של המוחין דעיבור אל המוחין דיניקה אע"פ ששניהם שם אלהים והנה בדרוש שקדם נת' כי המוחין של עיבור הם בסוד אל"ם מן אלהי"ם ולכן אין בו כח הדיבור וביניקה הם בסוד אלהים שלם ולכן נתוסף בו כח הדבור אבל עדיין דעתו בלתי שלם ובגדלות שהם מוחין אמיתיים בסוד הויו"ת אז דעתו שלימה. עוד יש הפרש אחר והוא כי בזמן העיבור יש לו ב' מוחין לבד מצד אבא והם חו"ב אבל דעת אין בו וגם יש לו ב' מוחין לבד חו"ב מצד אימא והרי הם ד' שמות של אלהים ובזמן היניקה יש לו ג' מוחין חב"ד מצד אבא וג' מוחין מצד אימא והרי הם ו' שמות של אלהים. ובזמן הגדלות יש לו ג' מוחין מצד אבא וג מצד אימא אלא שהם ו' שמות של הוי"ה והנלע"ד כי כמו שנת' אצלינו כי המוחין דגדלות הם ד' לפי שהדעת כולל ב' עיטרין שהם חו"ג ולכן הם ד' הויו"ת ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן במוחין דאימא וכנגדם ד' הויו"ת אחרות במוחין דאבא והרי הם ח' הויו"ת כמו כן במוחין דיניקה הם ח' אלהים כי כיון שיש לו מוח הדעת ודאי שגם עתה הוא כלול מב' עיטרין אך עכ"ז עדיין צריך אני למודעי ולכן צריך שתעיין במה שנת' אצלינו בשער רוח הקדש בענין התנאי' והאמוראי' אשר האמוראים הם מן הקטנות דאלהים והתנאים מן הגדלות דהויו"ת ושם ביארנו כי בדעת דיניקה אין בו רק שם א' של אלהים לפי שאפי' עיטרא דחסד שבו כיון שהוא אלהים נק' גבורה גם הוא וא"כ אין שם רק גבורה לבדה והדבר צריך עיון. וצריך ליתן טעם למה אין בעובר בזמן העיבור מוח הנק' דעת והענין הוא דע כי היסוד של הנקבה יש בו ג' כלים הראשון והוא החצון הוא העור והב' הוא הבשר והג' הפנימי הוא בשר יותר פנימי והוא לצד פנימיות הרחם והנה שתים הפנימיות הם סוגרים הרחם ושפתותיהם סוגרות ונושקת זו בזו אבל החצונה שהיא בחי' העור הוא פתוח ואין שפתותיהם נושקות זו לזו ואמנם הטעם לזה הוא לפי שידעת כי כל אחיזת הקלי' היא בנקבה להיותה דין ובפרט ביסוד שלה שהוא הפתח שמשם יוצא ונולד כל השפע וזהו סוד בא נחש על חוה כי כל תשוקת' הוא לקבל השפע היוצא מן היסוד של הנקבה וכבר ידעת כי הכלי היותר חצון שם הוא תכלית הדינים והגבורה הקשה ולכן אם הכלי החצון של היסוד של הנקבה היה כלי שלם היה יכולת בקלי' להתאחז שם ולקבל שפע רב מאד ולכן לא נברא שלם כדי שלא יהיה אחיזה

אל הקלי' אבל ב' הכלים הפנימיים הם יותר רחמים ואין לקלי' כ"כ אחיזה בהם ולכן אין חשש אם יתאחזו שם וינקו מהם כי אין להם שם אחיזה רבה ולכן הם כלים שלימי' כדי לקבל האור שבתוכם ואין חשש שינקו מן האור ההוא משא"כ בזכר שהיסוד שבו יש לו ג' כלים שלימים וסתומים שאין לקלי' כ"כ אחיזה בזכר כמו בנקבה לפי שהוא חסדים והם עור חצון שכורתים הנק' ערלת המילה ועוד האמצעי שפורעים אותו הנק' פריעה והבשר הפנימי. וכמו שנת' במצו' המילה וע"ש ובזה ניתן טעם אל הנז' כי להיות שהכלים של נה"י דתבונה החצונים בתוכם מתלבשים המוחין דז"א בבחי' עיבור והנה מוח הדעת מתלבש תוך היסוד דתבונה והנה הוא כלי פתוח שאין יכול לקבל בתוכו אור מוח הדעת וזהו הטעם שהקטן בזמן העיבור אין לו מוח הנק' דעת כנז"ל. וא"ת וא"כ היה לו להיות בו דעת מצד אבא שהוא זכר. והתשובה היא כי נודע שאבא טמיר וגניז גו חימא וכנז"ל שהנה"י דאבא מתלבשים תוך נה"י דאימא וכיון שאימא אין לה יסוד בבחינה זו החצונה איך יתלבש תוכו היסוד דאבא וישאר מגולה מבלי מחיצת כלי היסוד דאימא ולכן אפי' יסוד דאבא לא נכנס תוך ז"א בזמן העיבור. טעם ב' כי כיון שאין בחי' יסוד דאימא בחצוניותה א"א לה להעלות טפת מיין נוקבין ממוח הדעת שלה כשיזדווג אבא עמה וכיון שהיא אינה מעלה מיין נוקבין מבחי' הדעת שלה לפי שאין לה יסוד גם אבא לא יוריד טפת מיין דוכרין מן הדעת שלו כשמזדווג עמה להוליד המוחין דז"א מבחי' זמן העיבור ולכן לא הוציאו או"א רק ב' מוחין חו"ב דכר ונוק' כפולים בלבד אבל מוח דעת אין בו לא מן אבא ולא מן אימא כנז"ל:

ונבאר ענין הראש שיש לו בזמן העיבור ההוא והו' כי הנה נתבאר שיש לו ב' מוחין לבד חו"ב והם ב' שמות אלהים והנ' שם אלהים הימני שבחכמה הוא בבחי' מלוייו ביודי"ן שהוא בגי' ש' של ראש והשמאלי שבבינה הוא בבחי' אחורים פשוטים של אלהי"ם שהוא בגי' ר' מן ראש ואות א' היתירה הוא בחי' הכללות של שם אלהי" והרי נת' בחי' הראש שבזמן העיבור והנה כיון שאין לעובר מוח הדעת לכן (בדפו"י ע"ג) אין לו כח לדבר כי עדיין אין לו דעת כלל ונמשל כבהמות שאינם מדברים ואעפ"י שיש לו תרין מוחין חכמה ובינה כבר ידעת שהם סתומים תוך הנצח וההוד תרין ירכין סתימין בלי פתח פתוח כלל ואינ' מתגלים אלא ע"י הדעת שבתוך היסוד שיש לו פתח פתוח וכיון שאין דעת אין חכמה ובינה מתגלים בו נמשל כבהמה אבל בזמן היניקה אז יש לו ג' מוחין חב"ד מצד אבא ומצד אימא והם ו' שמות של אלהי' ולכן נתוסף בקטן מעלה יתירה והיא שכיון שיש בו מוח הדעת לכן נוסף בו דעת להבין ולידע הדברים המועילים לצרכו לאכול ולשתות וכיוצא בזה אלא שלהיות המוחין ההם מבחי' חצוניות שהוא שם אלהים

לכן אין אלהים אלו נקראים מוחין אמתיים כי אין בו דעת שלימה לכל הדברים עד שיהיה לו מוחין של הוי"ה שהם בחי' פנימיות האמנם לא בתחלת יניקתו נגמר בו מוח הדעת הנז' אבל כפי אריכו' הימים שיונק וגדל כך גדל בו בחי' הדעת ההוא מדרי' אחר מדריגה ולכן תמצא כי בתחלת היניקה אינו מדבר כלל ואח"כ מתחיל לדבר מעט מעט וכמו שביארנו בדרוש שקדם לזה וגם בביאור כונת הקדיש כי בתחלה בעיבור אין נכרים בו רק ג' אותיות אל"ם מאלהי"ם ולכן הוא אלם ואינו מדבר ואח"כ ביניקה נכנסי' בו ב' אותיות י"ה מאלקי"ם ואז מדב' וז"ס נאלמתי דומי' ר"ל דו"ם י"ה והענין הוא כי בהתחל' האצי' דז"א בברי' העולם היה עד"ז שלא היו בתחלתו רק ג' אותיות אל"ם בלבד אבל אחר בריאת העולם אע"פ שיש פעמים שז"א חוזר לקדמותו בסוד העיבור ודאי ששם אלהים שלם יש בו כי כבר נכנסו בזמן האצי' אלא ששתי אותיות י"ה מן אלהי"ם עומדים שם דוממים ואינם מתגלי' רק ג' אותיות אלם נמצא כי מה שנאלמתי אינו אלא לפי שנסתלקו אותיו' י"ה לגמרי בזמן בריא' העול' אלא מפני שהיו דומי"ה דו"ם י"ה והנ' נת' כי כל מה שיונק הולך וגדל ולכן בתחלה גדל מעט שנכנסו בו אותיו' י"ה מן אלהי"ם ונשאר אלהי"ם פשוט שלם ואח"כ הלך וגדל מעט עוד כי נתמלאו המוחין דאלהים במלוים החכמה ביוד"ן ובינה בההי"ן ודעת באלפין וסימנם יה"א כמבואר אצלינו בכוונת איהש"ר מברך ועי' שם ואמנם ענין הראש שיש לקטן בזמן היניקה שמעתי ושכחתי. ונלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל כי גם ביניקה נק' ראש ע"ש מה שקדם לו בזמן העיבור כי לעולם הראש נשאר במקומו אלא שבזמן היניק' נוסף ונגדל ראשו ממה שהיה וכן היה בזמן הגדלות נק' ג"כ ראש ע"ש זמן העיבור כנז'. גם נלע"ד ששמעתי באופן אחר כי בזמן העי' נק' ראש ע"ש ב' אלהים ב' מוחין אבל עתה ביניקה נק' ראש ע"ש ג' אלהים שבג' המוחין והם ר' מוח בינה. ש' מוח חכמה. א' מוח דעת. ואמנם ביאור ב' אותי' ר"ש שהם חו"ב נתבארו למעלה בבחי' זמן העיבור אבל ביאור אית א' שהיא כנגד הדעת הטעם הוא לפי שכיון שבעיבור לא ניכר בו דעת כלל לכן מה שנוסף עתה בו הוא שהתחיל להיות ניכר אלא שעדיין לא ניכר בו רק כללות א' לבד גם באופן אחר כי בא להורות על אלהי"ם שבדעת שהוא מלא באלפי"ן ונרמז זה באות א' של ראש אח"כ בזמן הגדלו' שהוא מאחר זמן היניקה עד תשלום י"ג שנים נכנסים המוחין של הויו"ת בז"א ומתפשטים בכל קומת ז"א כנודע והנה כמו שהמוחין דעיבור או של היניקה נכנסים מעט מעט באורך ימי הזמן ההוא כך המו' דגדלות נכנסים מעט מעט בהמשך זמן הנז' מאחר היניקה עד תשלום י"ג שנה וכמ"ש אצלינו בענין הפעוטו' שמקח' מקח וממכר' ממכר במטלטין וכו':

חלק ט

דרוש ט' על הנז"ל באופן התלבשות המוחין בתוך הנה"י של אימא בזמן הגדלות ואח"כ נכנסין בז"א

ונבאר עתה אופן התלבשות המוחין בתוך הנה"י של אימא בזמן הגדלות ואח"כ נכנסים בז"א ומשם תקיש למוחין דעיבור ויניקה וכבר הקדמנו לעיל כי המוחין דעיבור נתלבשו בלבוש החיצון דנה"י דתבונה והמוחין דיניקה בלבוש האמצעי דנה"י דתבונה והמוחין דגדלות בלבוש הפנימי דנה"י דתבונה באופן שכל הג' בחי' המוחין הם בתבונה. ויש פעמים ששלשתם בבינה כנז' בדרוש ליל פסח ואין כאן מקום ביאורו ונדבר עתה בענין המוחין דגדלות שהם מזווג הפנימיות דישסו"ת דע כי עיבור אלו המו' דז"א דגדלות הי' כי נכללו אבא ויש"ס יחד ונעשו פרצו א' וכן אימא הנק' בינה עם התבונה נכללו יחד והיו פרצו' א' שלם ונזדווגו אבא עם אימא בבחי' היסוד של כללות הפרצו' השלם הזה כי בהיות התבונה לבדה פר' בפ"ע נמצא שהיסוד שלה תחתון מאד למט' לפי שכל שיעור קומת' הוא בנה"י דבינה אבל בהתחבר' בפרצו' א' אז יהי' מקום היסוד שלהם גבוה למעלה מן המקום אשר שם בחי' היסוד של התבונה בהיותה לבדה ושם ביסוד הנז' של כללות הפר' היה העיבור של המוחין האלו וכאשר נולדו המוחין האלו ויצאו דרך פי היסוד של כללות הפר' הנז' ולחוץ היו עדיין הבינה והתבונה מחוברות יחד בפר' א' כנז' ונמצאו המוחין הנז' נעשים בציור פר' א' שלם בי"ס כנז' בדרושים שקדמו (בדפו"י ע"ד) והיה מקומם באמצע נצח הוד תרין ירכין דאימא במקום תרין פרקין עילאין של הירכים ועדיין לא נכנסו תוך ז"א לפי שז"א אין בו כח לקבלם כמו שהם אורות מגולי' מאירים בתכלית ולכן הוצרך שיתלבשו המוחין הנז' בתוך הנה"י דאי' בבחי' הלבושים שהם רקני' מן האורות שלהם ואחר שיתלבשו בתוכם יוכל ז"א לקבל הארתם כיון שהם מלובשי' ונתמעט' הארתם ולכן אחר שנתלבשו תוך הנה"י דאימא נכנסו תוך ז"א וענין הכנסת נה"י אלו תוך ז"א נרמז בפסוק והאם רובצת על האפרוחים כי רגליה שהם נה"י שבה רובצין ויושבי' למטה ברישא דז"א וזהו סוד אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה כי ז"א הנק' תורה אין בו חיות אלא ע"י אימא עילאה הנק' מ"י שממיתה עצמה על ז"א והוא כי הנה"י שלה מסתלקים האורו' הפנימי' שבתוכם ונשארי' כלים ריקני' ואח"כ נכנסים אלו המוחין שהם אור פנימי דז"א בתוכם ונכנסי' תוך ז"א ונמצאו הנה"י דאימא גוף בלי נשמה והנה נודע כי או"א לא מתפרשאן לעלמין וזוגייהו תדיר ובהיות עתה מחוברות בינה ותבונה יחד בפר' א' הנק' אי' נמצ' כי בהיות היסוד של אי' תוך רישא דז"א א"א שתזדווג עם אבא ולכן היא חוזרת למציאותה הראשון ומתחלקת

לב' חלקי' שהם בינה ותבונה כבראשונה באופן זה כי הנה"י של אימא מהם נעש' פר' התבונה כנודע ומן החזה דאימא ולמעלה נעשה פר' עליון הנק' בינה ואז באותה הבינה העליונה מתקיים קרא ונהר יוצא מעדן דלא פסיק זווגייהו לעלמין כי בהעשותה פר' בפ"ע ודאי שיש לה בחי' נה"י שבה למעלה מראש התבונה מה שא"כ בהיות שתיהם פר'.א' כי אז כל בחי' בינה היא ג"ר וג' אמצעיות של אימא בלבד אבל עתה נעשו לה מינה ובה בחי' נה"י כדי שתזדווג עם החכמה העליונה ומן הנה"י הראשוני' שהיו לאימא בזמן היות שתיהם פר' א' נעשה עתה כל פר' התבונ' משלם באופן זה כי אלו הנה"י הראשונים של הכללות הנק' אימא יש בהם ג' פירקין בכ"א מהם כנודע ועתה כשנעשה מהם פר' התבונה נעשו ג' פירקין עילאין שבהם בחי' כח"ב של התבונה והג' פירקין אמצעיי' נעשו חג"ת של התבונה וג' פרקין תתאין נעשו נה"י דתבונה והנה כשנולד פר' זה של המוחין דז"א ויצא מפי היסוד של פר' הכולל הנק' אימא כנז' נמצא עומד באמצע בין ב' פירקין עילאין של נצח והוד של פר' הכולל הנק' אימא אשר שם הוא בחי' מקום ג"ר דתבונה אחר שחזרה להתחלק בפ"ע כנז' והנה בעמדם שם הנה הם מגולים בלתי התלבשות ולכן ניכר בהם שהדעת מתחלק לתרין עיטרין חו"ג ולכן הם שם בבחי' ד' מוחין ממש ואמנם אחר שנולד פר' זה של המוחין דז"א מן היסוד של פר' הכולל הנק' אימא ועומד בין ב' פירקין עילאין דנה"י דאימא הנה נתחלקה התבונה בפ"ע בפר' שלם כנז' ואז נמצא פר' זה הנז' של המו' עומד במקום ג"ר דפר' התבונה כנז' ואמנם נודע כי כל קומת ז"א אינו אלא שיעור קומת נה"י דזו התבונה לבד ולכן הוצרך פר' זה של המוחין לירד למטה עד הנה"י של זו התבונה ולהתלבש בתוכם ולכנס תוך ז"א כנז"ל ולכן התחילו לירד תחלה בג' אמצעיות דתבונה ונתלבשו בתוכם ואז מוח הדעת נעשה א' לבדו כלול מב' עיטרין ונתלבשו תוך הת"ת דתבונה אבל תרין מוחין הנק' חו"ב נתלבשו תוך חו"ג דתבונה ונמצאו עתה בבח' ג' מוחין לבד להיותם מלובשים תוך חג"ת דתבונה משא"כ בתחלה שהיו בלי התלבשות ולכן היו ד' מוחין ואח"כ ירדו ירידה אחרת ונתלבשו בג' תחתונות נה"י דתבונה ואחר שנתלבשו בתוך הנה"י דתבונה נכנסו המוחין הנז' עם הנה"י דתבונה המלבישים אותם ונכנסו תוך ז"א ונתפשטו בתוכו כנודע ודע כי ג' בחי' האלו שהיו אל המוחין דז"א הם קיימות ועומדות במקומם ולא תטעה לחשוב כי כשיורדים ממקומם למטה נעתקים לגמרי ממקום למקום כי זה כלל גדול בידך בכ"מ שאנו אומרים שקדושה העליונה יורדת ממדריגה למדריג' אינה נעתקת לגמרי אבל נשאר שרשה במקומה ועוד מתגדלת ויורדת למט' ועושה שם בחי' אחרת ונמצא כי כאשר נולד זה הפר' של המוחין דז"א ועמד במקום ג"ר דתבונה הניח שרשו

תוך יסוד דאימא ולהיותו כלול שם אינו נזכר בבחי' בפ"ע של ז"א אבל אחר שנולד ויצא משם אז נק' ע"ש ז"א ונמצא כי בהיותו במקום ג"ר דתבונה הרי זו בחי' אחת קיימת ונק' מ"ם סתומה של אותיות צלם דז"א כי שם הוא בחי' ד' מוחין כנז"ל וכ"א כלול מעשר הרי מ' דצלם ואח"כ הניח שם שרשו ועיקרו שהיא בחי' המעולה שבו הראוי לעמוד במקום ההוא והשאר יורד עוד למטה בג' אמצעיות דתבונה ומתלבשים בתוכם ונעשים ג' מוחין בלבד כנז' והרי זו בחי' ל' דצלם ושם נשאר בחי' שנית גרועה מן הראשונ' ומעולה מן השלישית והבחי' הג' הגרועה שבכלם היא היורדות למטה בנה"י דתבונה ומתלבשים בתוכם ואח"כ נכנסי' הנה"י עצמם תוך ז"א ומתלבשי' בט' ספי' שבו והרי זו בחי' צ' דצלם נמצא כי סדר מעלתם ממעלה למטה הוא **מלץ** וממטה למעלה הוא צל"ם וזהו סוד צל"ם יהו"ה ועד"ז הוא צלם אלהי"ם בזמן היניקה וכן צלם אלהים בזמן העיבור וכ"ז הוא במוחין דאימא וכן עד"ז הם במוחין דאבא: (בדפו"י ס' ע"א)

ונחזור לענין כי הנה הבחי' השלישי' הגרועה מכלם יש יכולת בז"א לקבלה בתוכו בסוד א"פ שבו ואף גם זה אינו אלא אחר התבלשם בכלים דנה"י דתבונה כנז' אבל ב' הבחי' העליונות לא היה כח בז"א לקבלם בתוכו בסוד או"פ לרוב הארתם הגדולה אמנם נשארו למעלה על ראשו בבחי' או"מ על ראשו בלבד ולא מצדדיו כדרך שאר האורות המקיפי' האמיתיי' אבל בערך שנשאר על ראשו נקרא גם הוא או"מ בסוד להיות צ"ל על ראשו שהם ב' אותיות שבצלם אעפ"י שאינם מכוונים כפי הענין ונמצא כי אות צ' דצלם הוא או"פ אחד וב' אותיות ל"ם דצלם הם ב' או"מ זה למעלה מזה: עוד יש טעם אל הנז"ל למה כשמתלבשים בחג"ת דתבונה נקראים ל' דצלם וכבר בארנו לפי שנעשי' שם ג' מוחין בלבד. עוד יש טעם אחר והוא כי אז בהיות' שם הם כדמות צורת אות ל' כי כשתגביה הזרוע האחד למעלה ותשפיל השני למטה ישאר הגוף באמצעם בציור אות ל' כמצוייר לפניך כזה גם באופן זה והו' יותר אמיתי כי כשתשפיל זרוע האחד לבדו ויהי' הגרון זקוף אז יהי' ג"כ בציור אות ל' כזה ואמנ' בענין אות מ' דצלם ביארנו כי הטעם הו' לפי ששם עומדי' המוחין מגולי' בלי לבוש וניכר שהם ד' מוחין האמנ' כפי מה ששמעתי ממורי ז"ל כי צל"ם הוא בגי' אהי"ה דיודי"ן קס"א שהוא בתבונה הנעשת צלם אל ז"א וכפי מה שביארנו נמצא כי אות מ' דצלם הם מוחין לבדם בלי התלבשות הכלים של תבונה וא"כ איך המ"ם הזו נכנסת בחשבון בגי' של שם אהי"ה דיודי"ן שהוא בתבונה ועוד כי אני זוכר ששמעתי ממורי ז"ל כי אות מ' דצלם הם כחב"ד דתבונה ואות ל' הם חג"ת ואות צ' נה"י דתבונה וכנז"ל ולכן נלע"ד שטע' היות הבחי' הראשונה נקראת מ' דצלם הוא לפי שהד' מוחין ההם שהם חו"ב ותרין עיטרין דדעת מתלבשים ממש תוך ד' ראשונות

כחב"ד דתבונה ולכן נקראי' מ' דצלם ואעפ"י שאמרנו שהם נגלים ואינם מלובשי' הענין הוא כי כיון שהם מלובשי' תוך מקום המוחין דתבונה הרי זה נחשב כאלו אין להם לבוש והם מגולים מה שאין כן בבחי' ל' וצ' שהם מתלבשי' בגופא דתבונה כנלע"ד שהם ז' תחתונות של המוחין דז"א ונמצא כי הנהי"מ של המוחין הם לבדם נכנסי' בז"א ושם מתחלקי' לי"ס דז"א כל פר' בספי' אחת ונמצא כי קומת י"ס של המוחין דז"א הם שיעו' קומת י"ס דתבונ' ושיעור קומה זו נקרא צלם א' נחלק לג' חלוקו' מקיף עליון מקיף תחתון ואו"פ וכל חלק משלשתם מתחלק לי"ס והם פרצוף אחד ועל ד"ז הוא בצלם מוחין דמצד אבא המתלבש בקומת י"ס דיש"ס וזכור זה מאד כי הוא שרש ידיעת צלם ז"א באמת גם תבין כי העיבור שהוא נפש הוא על דרך זה בקומת י"ס חצוניות דתבונה ולפי שהנפש היא מלכות שמקומה בשלש תחתונות נקרא העיבור תלת כלילן בתלת אבל הם י"ס גמורות ואין בו דעת כי הנקב' דעתה קלה. והיניק' יש בה י"ס גמורות ונקרא רוח ולפי שהרוח הוא כנגד ז"א שנקרא ו' ולכן היניקה נקרא על שם ו' קצוות לבד ויש בו דעת של קטנות כי כן היא נקרא ז"א בערך או"א שנקראי' גדולי' ולכן כשלוקח בחי' נשמה דאו"א נקרא גדול והנה נתבאר כי יש צלם דמוחין דאבא וצלם דמוחין דאימא ושניה' במוחין דגדלות ועל דרך זה הם במוחין דעיבור ובמוחין דיניקה. ודע כי הנה ב"פ צלם שהם אחד דאבא ואחד דאימא הם בגי' ש"ך לפי שהם בחי' הכלים והלבושים של נה"י דתבונה אשר שם בחי' הש"ך ניצוצין של הדיני' אבל באורות עצמם שהם המוחין שבתוכם אין בהם דינים כלל

חלק י

דרוש י' בשעור זמן כניסת אלו המוחין דגדלות תוך ז"א

ונבאר עתה שעור זמן כניסת אלו המוחין דגדלות תוך ז"א שהוא מאחר היניקה עד תשלום י"ג שני' ויום אחד ואמנ' כבר נתבאר שעור זה הזמן בבחי' זמן ירידת החסדים תוך ז"א ממעל' למטה וחזרתם ממטה למעלה וכ"ז נמשך עד תשלום י"ג שני' ויום אחד והנה כמו שאנו מונים אותם בבחי' החסדים לבדם כן אנו צריכם לבאר מנין שלשה עשר שנים בירידת המוחין כלם בכללות'. והנלע"ד כי הטעם שמורי ז"ל מנה מספר הי"ג שנים בירידת החסדי' לבדם הוא לפי שעיקר גידול ז"א הוא ע"י החסדי' שהם המים המגדילי' את האילן והם הגורמי' הגדלתו בשעו' י"ג שני' אלו אבל ודאי כי גם המו' עצמ' הם יורדי' ונכנסים בסדר י"ג שנים גם נלע"ד שזה יובן בדרוש אחד ששמעתי ממורי ז"ל וזה הוא כי אעפ"י שאנו אומרים שאחר כניסת כל המוחין מתפשטים החסדים בתוך ז"א צריך שתדע כי מן העת אשר היו המוחין האלו הפנימיי' למעל' בסוד מקיף על

רישא דז"א ועדיין לא נכנסו בתוכו כבר בהיותם שם נתחלקו החמשה חסדים ונתפשטו שם למעלה במקומם שהוא בשית פירקין אמצעיים ותתאין של הכלים דנה"י דתבונה וכאשר איזה פרק מהם נכנס תוך ז"א כבר החסד הראוי לו נכנס עמו שם ומה (בדפו"י ע"ב) שאנו אומרים שאחר שנכנסים המוחין אז מתחלקי' החסדי' ומתפשטי' כל אחד במקומו הכוונה היא כי כיון שעדיין לא נכנס מוח הדעת שהוא שרש העליון של אלו החסדים המתפשטים אין בהם כח ויכולת לפעול פעולותם והרי הוא כאלו לא נכנסו והעולה מזה הדרוש הוא כי ירידת החסדים והתפשטותם בז"א הוא ממש בזמן כניסת המוחין והכל הוא בזמן אחד כפי דברי הדרוש ההוא. ונחזור לענין בביאור י"ג שנים בכניסת המוחין עצמם וכן נבאר מה שיהיה מתשלו' י"ג עד שנת עשרי' ויש לי קצת ספק איך שמעתי ביאור דברים אלו ממורי זלה"ה והנלע"ד ששמעתי הוא זה כי הנה נתבאר כי בתחלה עומד ז"א בסוד עיבור תוך אימא ואח"כ נולד ונמשך זמן יניקתו ב' שנים ומשם ואילך נכנסים בו המוחין דגדלות עד תשלום י"ג שנים ויום אחד וזה סדר כניסתם. הנה המוחין מלובשים תוך נה"י דתבונה והנצח נחלק לג' פרקי' וההוד לג' פרקים אבל היסוד להיותו נקבה ואינו ארוך כיסוד הזכר אין בו רק תרין פירקין שהם היסוד והעטרה שבו ואמנם העטרה אינה פרק בפני עצמה כמו היסוד כנודע ונמצא כי בין הנה"י הם ז' פרקי' חוץ מן העטרה ולכן ז' פרקי' אלו נכנסי' בז' שנים והעטרה נכנסת ביום אחד הרי הם ז' שנים ויום אחד וכשתחברם עם הב' שנים של זמן היניקה יהיו ט' שני' ויום אחד וזהו מה שאמרו רז"ל כי בן ט' שנים ויום אחד ביאתו ביא' לפי שכבר נכנסו בו כל המוחין ואמנם כ"ז שלא נכנסו בו תלת פירקין עילאין דנה"י דאימא נמצא שעדיין היה בן ו' שנים ויום אחד ולזה אמרו רז"ל הפעוטות. מבן ו' שנים ויום אחד מקחם מקח וממכרם ממכר במטלטלין ואמנם תשלום שעור זמן עד י"ג שני' ויום אחד בשיעור כניס' המוחין הפנימיי' דצל' דאימא כבר נתבאר במקו' אחר ואין כאן ביאורו:

ולכן אלך לי לבאר מה שנכנס אחר י"ג שנים ועד עשרי' וכאן הוא הספק האמיתי שכתבתי שיש לי במה ששמעתי ממורי ז"ל ואכתוב שני דרכים. הנלע"ד ששמעתי בראשונ' הוא כי הנה עד הי"ג שנה נכנסו המוחין פנימיי' הנקראים צ' דצלם דאימא ומכאן ואילך עד שנת העשרי' צריך שיכנסו ג' בחי' האחד היא המוחין מקיפי' שהם ל"ם דצלם דאימא. השני' היא המוחין פנמיי' שהם צ' דצלם דאבא. השלישי היא מוחין מקיפי' שהיא ל"ם דצלם דאבא ואני מסתפק בזה כי נלע"ד ששמעתי שבתחלה נכנסים שני מקיפים ל"ם דצלם דאי' בחמשה שנים הי"ד והט"ו והי"ו והי"ז והי"ח ויום אחד ולזה נאמר בן שמנה עשר לחופה ובשתי שני' הי"ט ועשרים נכנסין מוחין פנימיים צ' דצלם

דאבא ואז מוכר בקרקעות ומתשלום עשרים שנה ואילך נכנסים בו המקיפים ל"ם דצלם דאבא ואמצם בזה יש לי קושיות רבות כי למה צריכי' חמש שנים בכניסת המקיפים דאימא וכן איך בשתי שנים נכנסים הפנימיים דאבא וגם כי לא מצינו רמז ברז"ל לכניסת המקיפין דאבא מעשרים ואילך והנלע"ד יותר בבירור ויותר אמיתי הוא זה כי בשתי שנים הי"ד והט"ו נכנסים בתחלה ב' מקיפים דאימא כל אחד בשנה אחת וכמו שנתבאר בענין ליל שבת כי המקי' של הל' דצלם או של מ' דצלם אינם נחשבים כל אחד מהם רק לבחי' ספי' אחת בלבד ואינם כמו הפנימיים שהם צ' דצלם שהוא פרצוף גמור בכל ז"א ויש לזה רמז בדברי רז"ל כי כשנכנסו המוחין פנימיי' דאימא אז נאמר בן י"ג למצות כי אז נקרא איש גמור כנודע וגם כי כל בחי' מצוה היא בנקבה כנודע וכן ט"ו לתלמוד כי כבר נכנסו בו גם המקיפים דאימא ואח"כ נכנסים הפנימיים דאבא שהם כללות ג' מוחין בשלש שנים הי"ו והי"ז והי"ח ואז נאמ' בן י"ח לחופה מפני שעתה שיש לו פנימיים דאבא דוכרא והרי הוא ראוי לגמרי לקחת אשה אבל בן ט' שני' ויום שלא היה בו רק פנימיי' דאימא נקבה ביאתו ביאה באקראי בעלמא אבל לא בקבע להיותו בעל אשה ואעפ"י שהפנימיים דאימ' הוצרך זמן אחד רב הטעם הוא מפני שעדיין לא היו בז"א מוחין דגדלות כלל ולא היה בו כח לקבלם אלא בהמשך זמן רב אבל אחר שנכנסו מוחין דאי' הפנימיי' וגם המקיפים ונגדל יש בו כח ויכולת לקבלם בשלש שני' לבד שכנגד מספ' ג' המוחין אח"כ נכנסי' שני המקיפי' ל"ם דצלם דאבא בשתי שני' אחרי' והם הי"ט והעשרי' ועתה נאמר בו בן עשרים לרדוף כי כבר נשלם בכל חלקיו הצרכים לו גם לכן בן עשרים ראוי לברכת כהני' כמו שנתבאר אצלינו שם והרחבנו ביאור בכל הדרוש הזה ועי"ש וגם לכן בן עשרים שנה מוכר בקרקעות שהניח לו אביו כי אז שלם לגמרי ונמצא כפי דרך זה כי סדר כניסת המוחין בז"א הוא כך פנימיים דאימא ואח"כ מקיפים דאימא ואח"כ פנימיים דאבא ואח"כ מקיפי' דאבא:

חלק יא

דרוש י"א על הנז"ל מדבר מה נעשה מן המוחין דאלהים דקטנות כאשר נכנסים המוחין דהויו"ת דגדלות

ונבאר עתה מה נעשה מן המוחין דאלהי' דקטנות כאשר נכנסים המוחין דהויו"ת דגדלות דע כי כאשר יורדי' ונכסי' המוחין (בדפו"י ע"ג) דהויו"ת דגדלו' בז"א ומתפשטי' בתוכו אז יורדי' המו' דקטנו' דאלהי' למטה עד היסוד שבו אמנם אינם יורדים בפעם א' רק כפי סדר כניסת המוחין דגדלות בו כך סדר ירידת המוחין דקטנות מדריגה אחר מדריגה עד שמגיעים אל היסוד כמו שנבאר הנה נת' בכונת ברכת אבו' כי אין המו' דגדלות נכנסים

בפעם א' אמנם בתחלה נכנסי' הו"ק שלהם מבחי' אימא בק"ש ובתחלה נכנסים הנה"י שבהם ואח"כ החג"ת שבהם וכ"ז בעת ק"ש ואח"כ בברכת אבות נכנסים בתחלה ג"ר דמוחין דאימ' ואח"כ נכנסים ג' תחתונות דאבא ואח"כ ג' אמצעיות דאבא ואח"כ ג"ר דאבא כי אין מוחין דאבא נכנסים כלל עד שנגמרו המוחין דאימ' כלם ליכנס והנה כאשר עדיין לא נכנסו רק ו"ק דמוחין דאימא אין בהם כח לדחות ולהוריד המוחין דקטנות למטה והטעם הוא לפי שו"ק אלו אע"פ שהם המוחין אינם מוחין ממש רק הג"ר שלהם אשר הם מוחין ממש בראש ז"א אבל אלו הו"ק שלהם אינם רק התפשטותם הנמשך מהם ולכן נקראים גם הם מוחין לסיבה זו ועוד לסיבה אחרת במה שנודע כי מבחי' המוחין המתפשטי' בנה"י דז"א נמשכים מהם ונעשים המוחין של רישא דנוק' רחל שמקומה שם כנודע ולכן גם הם נקראים מוחין מפני שמהם נמשכים מוחין ממש דנוקבי' אבל עכ"ז הם אינם מוחין ממש לסבה הנזכרת ועוד טעם אחר לפי שאלו המוחין דאימא אשר ממנה דינים מתערין כנודע ובפרט שהם ו"ק התחתונות שבהם שיש בהם תערובת דין ולכן אינם דוחין את המוחין דקטנות שהם דינים אבל כאשר נכנסים ג"ר דמוחין דאימא שהם מוחין ממש ואין בהם תערובת דין אז הם דוחין את המוחין דקטנות ירידה אחת וכשנכנסים אח"כ ג' תחתונות דמוחין דאבא יורדים עוד מדריגה אחרת והטעם הוא לפי שאע"פ שהם תחתונות עכ"ז הם מבחי' מוחין דאבא שהוא רחמי' גמורי' בלי שום תערובת דין ובפרט אחר שכבר נכנסו ג"ר דמוחין דאימא ולכן יש בהם כח לדחות את המוחין דקטנות מדריגה אחרת ואחר כך כשנכנסים ג' האמצעיות דאבא דוחים אותם למדריגה אחרת וכשנכנסי' הג"ר דאבא נדחים לגמרי עד היסוד כנז' וזה סדר ירידתם. הנה כשנכנסים ג"ר דאימא דגדלות ירדו ג"ר דמוחין דקטנות שהיו בראש ונדחו למטה בגרון דז"א וכשנכנסו ג' תחתונות דגדלות דאבא בראש ז"א נדחו מן הגרון עד החזה דז"א כי עד שם הוא מקום סיום היסוד דאימא כנודע וגם שם הוא מקום התחלת קומת הנקבה רחל וכשנכנסו ג' אמצעיות דאבא בראש ז"א וירדו ג' התחתונו' בחג"ת של ז"א או נדחו המוחין דקטנות בב' שלישי' תחתונים דת"ת דז"א שהוא מקום גלוי החסדים כנודע וכשנכנסו ג"ר דאבא בראש ז"א ונתפשטו שארית המוחין דאבא למטה בו"ק דז"א כנודע אז נדחו המוחין דקטנות בנה"י דז"א ונתקבצו כלם ביסוד דז"א ועומדים שם ואח"כ כאשר מזדווגים ז"א ונוקביה יורדי' בנוק' כסדר הנז"ל ע"י הזווג ההוא:

ונחזור לבאר היטב ענין ירידת המוחין דקטנות בסדר המדריגות ובתחלה צריך שנזכיר לך מה שביארנו לעיל בדרוש הזה בענין ג' אותיות צלם כי כל דבר שבקדושה היורד ממקום עליון למט' אל תחשוב שכל מציאותו נעתק מלמעלה ויורד למטה אמנם הבחי'

היותר דקה וזכה שבו נשאר למעלה כי אינו יכול לרדת למטה מרוב מעלתו והיותר גרוע יורד למטה ועד"ז הולך ומתמעט ויורד ממדריג' למדריג' ולכן אלו המוחין דקטנות הנדחים למטה מה שהוא יותר זך ומובחר שבהם שהוא מה שהוא יותר רחמי' הוא נשאר למעלה בראש עם המו' דגדלות והשאר יורדים בגרון וכן עד"ז הוא כשחוזרים לירד שנית מן הגרון ולמטה הכל הוא ע"ד הנז"ל אבל פשוט הוא שאף אותה הבחי' הזכה הנשארת למעלה איננה מתחברת עם המוחין דגדלות בהשואה אחת ולקמן נבאר מה נעשה מהם ונחזור לענין כי הנה בהיות ג' אלהים דקטנות שהם ג' מוחין שבו בראש ז"א הנה כל שם משלשתם יש לו ק"ך צרופים כנודע מספר יצי' כי כל תיבה בת חמש אותיות בונה ק"ך בתים ונמצא כי בג' שמות אלהי"ם הם ג"פ ק"ך צירופים שהם בגי' ש"ס ואם תחבר עמהם שרשם שהם ה' אותיות אלהי"ם יהיו שס"ה ואלו הם סוד שס"ה ימות החמה. גם אלו הם סוד שס"ה מיני סמני הקטרת ואע"פ שבארנו שם באופן אחר גם זהו הפי' האמיתי אחר כך כשנכנסים ג"ר דאימא דגדלות בראשו של ז"א אז הזך והמובחר שבמוחין דקטנות נשאר שם כנז' והשאר יורד למטה בגרון דז"א ואמנם שני השלישים של ש"ס הצרופים נשארו למעלה בראש והג' שבהם שהם ק"ך צירופים שבשם הא' בלבד ירדו שם בגרון אח"כ ברדתם עד החזה אין בהם מיעוט אחר עד אחרי אשר נדחו עד היסוד שהוא כשנכנסו גם הג"ר דגדלות מצד אבא ואז נתמעטו חציים כי חציים שהם ששים נשארו למעלה והס' צירופים אחרים ירדו למטה עד היסוד והטעם הוא לפי שכל הו"ק דז"א הם בחי' אחת הנק' גופא דז"א ואין בהם ב' מיעוטים בב' הירידות שבהם א' ברדתם לחג"ת וא' ברדתם לנה"י אבל כשירדו עד היסוד שהוא סיום כל הגוף אז יש מעוט א' שנשארו בבחי' (בדפו"י ע"ד) ס' צרופים בלבד וזהו סוד פסוק הנה מטתו שלשלמה ש"ג סביב לה כי נודע איך הדעת של רחל נוק' דז"א הנק' ישראל מכוון ממש כנגד אחורי היסוד דז"א ושם בדעת שלה הם הה"ג נקבות ונמצא כי ששים צרופי' אלו שביסוד דז"א נק' גבורי' כי הם בחי' אלהי"ם שהוא גבורה ודין והם גבורות זכרי' מן הז"א הנק' ישראל וזהו אומרו מגבורי ישר' ובהיות' שם ביסוד דז"א הנה הם מכווני' כנגד הדעת של הנקבה הצקר מטת שלמה ומשם שומרי' אותה ומאירי' בה והטע' למה ברדת' אל היסוד ירדו חציים וברדת' אל הגרון ירדו שלישית' לבד כנז"ל הענין הוא לפי שהגרון הוא מקו' צר מאד ולא סבל רק שלישית' אח"כ נדחי' יותר ויורדי' ונכנסי' בראש הנקבה דז"א רחל וגם שם נתמעטו ולא ירדו רק חציי' שהם ל' צרופי' בלבד והם בחי' ל' מעלות שהמלכות נקנית בהם כנז' בדברי רז"ל ודע כי בענין המיעוט יש שינוי מן ז"א אל ניק' כי בנוק' אין בה רק ב' מיעוטי' הא' הוא כשירדו מיסוד דז"ח לרישא דנוק' כי אז נתמעטו מס' אל ל' כנז' והב'

הוא כשיורדי' עד היסוד דנוק' כי אז נתמעטו חציי' ג"כ ונשארו ט"ו לבד ביסוד שבה כמו שנבאר אמנם בפרטות סדר מדריג' הירידה אפשר שהם ג"כ כמ"ש בז"א שיורדי' מן הגרון ואח"כ לג' אמצעי' ואח"כ לג' תחתונות עד היסוד בה ואיני זוכר מה ששמעתי בזה ממורי ז"ל. ונחזור אל ענין המיעוט שביסוד שבה והוא כי הנה ט"ו צרופים לבד יורדי' עד היסוד בה ושם מתחברי' עם הה' גבורות דגדלות אשר לה ביסוד שבה כנודע והנה ט"ו הם גי' י"ה והוא במה שהודעתיך במ"א כי היסוד נקרא י"ה ואח"כ יורדי' משם עד ראש עול' הבריאה ונתמעטו ב' שלישי' ולא ירד רק שליש א' לבד שהם ה' וזהו סוד בראשית ברא אלהי' כי אלהי' הוא בעול' הבריאה גם זהו סוד מ"ש בספ' התיקונין כי אלהי' בגי' הכס"א פי' כי עול' הבריאה הנק' כסא הוא בחי' אלהי' הזה שירד שם ואמנ' הטע' למה כאן לא ירדו רק שלישם לבד ולא חציי' כבשאר המדרגות הנז"ל הטע' הוא לפי שנשתנו וירדו מעול' האצי' אל עולם אחר הנק' בריאה ולכן לא ירדו שם רק שלישית' לבד שהם ה' צרופי' כמנין ה' אותיות אלה"ים שהם שרש של כל הק"ך צרופי' ואחר שירדו עד ראש הבריאה אין להם עוד ירידה אחרת לפי שכיון ששרשם מעולם עליון האצי' די להם שירדו בראש הבריאה אבל לא יותר למטה כלל ועיקר ועוד כי אחר שנתמעט מיעוט הנז' שהם ה' צרופי' כחשבון השרש שלהם שהם ה' אותיות אלהי"ם כנז' אין להם עוד מיעוט אחר פחות מזה כלל ודע כי כל הכנסת המוחין דגדלות וירידת המוחין דקטנות הכל תלוי במעשה התחתוני' ויש מי שכפי מעשיו זוכה להוריד' מדריגה הראשונה לבד שהוא מן ראש ז"א עד הגרון ויש מי שע"י מעשיו זוכה להוריד' עד החזה וכן עד"ז עד סוף כל המדריגות הנז' וכבר ידעת כי כל השכחה אשר באדם נמשכת לו מן המוחין דאלהי' דקטנות ולכן מי שע"י מעשיו יגרום להוריד המוחין דקטנות ע"י שיכניס מוחין דגדלות כנז' ויסלק לגמרי המוחין דקטנות מכל מדריגות ז"א ויותנו אל נוקביה יהיה לו זכירה נפלאה בתורה ויבין רזי הסודות של התורה לפי שהזכירה היא בזכר והשכחה בנקבה אלא שהמוחין דקטנות בהיות' בזכר מונעי' הארת הזכר ויש שכחה ומי שע"י מעשיו יוריד' גם מן הנוק' אל ראש הבריאה שזו היא תכלית ירידת' כנז"ל זה ודאי לא תהיה בו שכחה כלל ועיק' ויגלו לו כל רזי התורה כתקנן בלי שום דופי כלל אבל מי ומי זוכה לזה כי בודאי מעלתו גדולה עד אין קץ:

וצריך שנבא' מ"ש לעיל כי אלו המוחין דקטנות יורדי' למטה עד היסוד דז"א ובתחלה צריך שנודיעך מה שכבר נתבא' אצלינו והוא כי המוחין של הקטנות של זמן היניקה נתלבשו תחלה תוך הכלים החצונים של נה"י דתבונה ואח"כ נכנס כ"ז תוך ז"א והנה מוח החכמה שבתוך הנצח דאימא אשר בו ג' פירקין מתפשט בג' ספי' חח"ן ומוח בינה

שבתוך ההוד דאימא מתפשט בג' ספי' קו שמאלי שהם בג"ה דז"א אבל מוח הדעת שהוא בתוך היסוד דאימא הנה היסוד ההוא אינו ארוך ואינו מתפשט רק עד החזה דז"א וגם כי פיו פתוח למטה ואינו כנצח והוד שהם סתומי' בסופם ולכן מוח הדעת משונה מן החכמה והבינה כי יש בו ב' בחי' כי עד מקום החזה דז"א הוא מלובש וסתום תוך כלי היסוד דאימא וסיום הדעת המתגל' מן החזה ולמטה בגלוי גמור ושם מתפשט ה' חסדי' שבו בו"ק ז"א כנודע דזהו טעם הדבר למה הדעת דאימ' מתפשט בו"ק ואינו יורד ביושר בקו אמצעי כראוי לו כמו שיורד הדעת דיסוד דאבא לפי שהיסוד דאבא ארוך והחסדי' שבו מתפשטי' בו ומוגבלי' בכלי ההוא ואינ' נוטים לצדדים אבל בחי' התחתונ' דדעת דאימא שהוא מגולה בלי הגבל' כלי יסוד דאימא שהוא מן החזה ולמטה הוא נוטה ומתפזר לצדדי' ומתחלק בו"ק ז"א ונמצא כי כשיורדים המוחין דקטנות עד היסוד דז"א גם הכלים שלהם שהם נה"י דאימא יורדי' ונופלי' עמהם ביחד בלי ספק ולכן נמצא כי ג' המוחין עליונים דקטנות שהם ג"ר שלהם שבראש (בדפו"י ס"א ע"א) ז"א וגם האמצעיות ואחרונות של חו"ב שבתוך נצח והוד דאימא כלם נופלים ויורדים ביסוד כי כשיורדים הכלים של נה"י דאימא אינם יורדים חצאיהם אלא שלימים אבל בחי' הדעת התחתונה המתפשטת בו"ק ז"א שהם אורות בלי כלי נשארים במקומ' מתפשטי' בו"ק ז"א ואינם יורדי' אל היסוד ונמצא כי המוחין הנק' חו"ב דקטנות המתפשטים בכל אורך ב' הקוים ימין ושמאל דז"א עם הכלים שלהם שהם נה"י דאימא וגם מוח הדעת העומד למעלה בראש בלבד אשר הוא מוגבל תוך הכלי דיסוד דאימא כל אלו נופלים למטה ביסוד דז"א אבל הה' חסדים של הדעת המתפשטים בו"ק שהם אורות בלי כלים נשארי' במקומ' יחד עם המוחין דגדלות ואינם יורדים אל היסוד דז"א וזהו סוד מה שאמרו בבר בריה דריב"ל דאתנגיד ואתער ואמר עולם הפוך ראיתי עליוני' למטה ותחתוני' למעלה וכו' ופירשוה הגאונים שראה לרב יהודה למעלה משמואל רבו וסוד הענין במה שהודעתיך בש' רוח הקדש כי כל האמוראים הם מבחי' אלהים דקטנות ולכן מי ששרשו במוחין שבראש דקטנות והוא עליון יורד למטה עד היסוד ומי שהוא מהדעת המתפשט למטה בו"ק עומד שם במקומו למעלה מן העליונים שירדו ביסוד כנז' ודע כי אין ענין זה נמצא רק במוחין דקטנות לפי שהם דינים וגבו' וצריך לכופפ' שלא ישלטו ולכן השרש שלהם שהם המוחין בג"ר צריך לאכפיא לון ולהורידי' למטה עד היסוד אבל הדעת המתפשט למטה בו"ק שאינו אלא ענפיו והתפשטותו אין צורך להורידם למטה והנה כשיורדים ג' אלהים בג' מוחין שבראש ז"א ממש בסוד הקטנות עד היסוד דז"א כנז' מתחברי' שם עם כללות הה' גבו' דגדלות שיורדים עד היסוד כנודע שהם מנצפ"ך ועם ג' דינים אלו שהם

אלהים דקטנות הרי הם ח' גבו' ונחלקות לב' בחי' הג' וזהו סוד ביום הגמל את יצחק ודרשו רז"ל ה"ג מ"ל רמזו אל הח' גבו' של ב' בחי' הנז' והם אותיות ה"ג העומדות ביסוד הנק' מל' ונודע כי יצחק הוא שרש הגבו' וזהו אומרו את יצחק שהוא שרש הגבורו' ודע כי כמו שנת' אצלינו כי החסדים המגולים של הגדלות יורדים ביסוד וחוזרים לעלות ממטה למעלה כדי להגדיל את ז"א כן אלו האלהים דמוחין דקטנות של התפשטות הו"ק שבמקום המגולה יוררים ביסוד וחוזרים ועולים למעלה עם החסדים דגדלות המגולים וזהו סוד הכתו' שאמר והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלהי' עולים ויורדים בו והענין הוא כי הנה נת' אצלינו בשער הגלגולי' כי כמו שיש בז"א גדלות וקטנות כן כל נשמות התחתונים עד"ז והנה יעקב נק' קטן כמו שאמר הכתוב יעקב בנה הקטן לרמז כי היה בו בחי' קטנות ג"כ מלבד הגדלות ואז היה יעקב בבחי' הקטנות וראה היסוד הנק' סולם מוצב ארצה כנז' בסה"ז וראה את האלהים דקטנות עולים ויורדי' בו כנז' גם זהו סוד ראיתי אלהים עולים מן הארץ הנז' בשמואל בהעלותה אותו אשה בעלת אוב כי גם שמואל היה בו בחי' קטנות בתחלה בסוד ומעיל קטון תעשה לו אמו וזהו מה שהעלתה בעלת אוב כמבוא' אצלינו ולזה אמרה ראיתי אלהים עולים שהם האלהים העולים מן היסוד למעלה גם פירושו באופן אחר כי ודאי שלא חרדה האשה בעלת אוב על אלו האלהים שנתפשטו במקום המגולה וירדו עד היסוד איך חזרו לעלות כי הנה מתמתקים הם ע"י החסדים דגדלות העולים עמהם ואין בזה שום היזק כלל אמנם החרדה היתה באופן אחר והוא כי הלא נת' לעיל כי כשנכנסים מוחין דגדלות בראש ז"א יורדים הג' מוחין עצמם שהם ג"ר דקטנות למטה עד היסוד ונכפים שם ולפעמים יודדים יותר ויותר למטה כנז"ל וכאשר ח"ו יש רוגז וחרון אף בעולם מפני עונות ב"א גורמים שהמוחין דקטנות יסתלקו למעלה ואז חוזרי' המוחין דגדלו' לעלות בראש ז"א כבתחלה ואז הדיני' מתגברי' וחרון אף מתגבר בעול' וע"ז תמהה וחרדה ואמרה ראיתי אלהי' עולים מן הארץ

חלק יב

דרוש י"ב על הנז"ל אומר מה מתחדש בז"א כשירדו בו המוחין דהו"יות שהם גדלות ונבאר עתה מה מתחדש בז"א כשירדו בו המוחין דהויו"ת שהם גדלות ונדחו המוחין דקטנות שהם אלהי"ם למטה כנז"ל הנה כשירדו ירידה ראשונה עד הגרון כבר נת"ל שהזך והמובחר שבהם נשאר למעלה בראש עם המוחין דגדלות ושלישית' בלבד ירד אל הגרון והנה מה שנשאר למעלה בראש כבר נת'נאצלינו למעל' בתחל' אלו הדרושי' וגם נת"ל בדרוש שקדם לזה כי הג' מוחין דאלהי"ם של הקטנות דזמן היניקה נעשי'

בחי' הקרומות החופין אל המוחין דגדלות ואמנ' ממה שירד אל הגרון נעשה ממנו בחי' הקנה והוושט והווריד‍ין שהם שר המשקים ושר הטבחים ושר האופי' כנז' במקומו ולכן גרון בגי' ג"פ אלהי"ם עם הכולל שהם מוחין דקטנות כנז"ל בדרוש שקדם לזה גם בענין הלשון והשפתי' והפה והשיני' כבר נת' אצלינו בסוף אדרת האזינו בענין (בדפו"י ע"ב) אחה"ע גיכ"ק וכו' כי ה' מוצאות אשר בפה שהם הגרון והחיך וכו' הם בחי' ה' גבו' מנצפ"ך האמנ' כמו שביארנו בחי' הגרון איך נעשה מג' אלהי' דמוחין דקטנות גם נבאר עד"ז בחי' שאר הה' מוצאות איך נעשי' מן האלהי' דקטנות הנז' וזה ענינם הנה הלשון אות ש' שבו הוא אלהי"ם במלוי יודי"ן וג' אותיות **לו"ן** הם בגי' אלהי"ם פשוט הרי כי הלשון הוא אלהי' פשוט ומלא ביודי"ן והשפתי' ג"כ הם ע"ד הנז' כי שפה הוא כמספר לשון שהוא אלהי' פשוט ומלא ביודי"ן עם הכולל והפה הוא הכולל את כל הה' מוצאות שהם ה' אותיות אלהי' והם הם ה"ג מנצפ"ך ולפי שהפה כולל כולם לכן הוא בגי' אלהי' פשוט שהוא כל הה' מוצאות הנכללי' בה' אותיות שבו והנה השיני' נת' אצלינו בביאור מצות ברכת המזון כי ש"ן בגי' אחורי' דהוי"ה דיודי"ן העולה קפ"ד ואחורי' דהוי"ה דס"ג העולה קס"ו ושניה' בגי' ש"ן וע"ש ונלע"ד כי ה' גבו' מנצפ"ך שהם סוד ה' אותיות אלהי' כנז' הם הה"ג דקטנות אבל הה"ג דמנצפ"ך דגדלות הם הויו"ת כנז' אצלינו בענין הדעת הכולל ה' חסדי' וה"ג והם י' הויו"ת כמנין ס"ר כנלע"ד וזכור ענין זה היטב וכאשר ירדו עוד עד ג' אמצעיות דז"א נשאר הזך שבהם בגרון כנז"ל והשארים ירד שם ומהם נעשה ב' הידי' דז"א ואעפ"י שכבר היו לו ידי' וגרון וכיוצא בתחלה עכ"ז כפי הזמני' משתני' הפעולות וזכור ג"ז ולכן עתה שירדו האלהי' דקטנות עד הזרועות דז"א נעשו ידיו מבחי' אלהי' ואז ה' אצבעות היד הם מן ה' אותיות אלהים וי"ד פירקין שיש בה' אצבעות כמנין י"ד כנודע הם י"ג אותיות שיש בשם אלהים במילואו ועם כללות השם הם י"ד והזרוע עצמו הוא שם אלהים עצמו שהוא השורש אל האצבעות ופירקיהם ולפי שהם ה"ג מנצפ"ך כפולות לכן היו ה' אצבעו' ימנית עם פרקיהם ועם שרשיהם שהוא הזרוע הימני וכנגדם כפולות בזרוע השמאלי וכבר נתבאר אצלינו מאמר באדרת נשא כי בה' מקומו' נתפשטו הגבו' וא' מהם הוא בזרועות וע"ש ובזה תבין ענין נטילי' ידים לפי שהם מן הדיני' והגבו' דאלהי"ם הקלי' נאחזות בהם תמיד ולכן צריכים לנט"י תמיד כנודע ואמנ' אע"פ שלא שמעתי בענין אבר הלב בבחי' אלהי' דקטנו' עכ"ז נבא' עניינו אגב שאר האיברי' שביארנו והנה נודע כי הלב מבין כמו שאז"ל גם נמצא בס' התי' ובסה"ז שהוא בינ' ובמקו' אחר אמרו שהוא ת"ת ובמקו' אחר אמרו שהוא מל' ולכן עתה נבאר ענייננו הנה בהקדמ' התי' ובסה"ז מצאנו ראינו כי כל האיברי' הראשיים והמעולים

והחשובי' ומתחלקי' בי"ס אמנ' הלב לא מצאנו לו רמז בי"ס כנוד' כי הראש הם ג"ס הראשונות והזרועות עם הגוף הם חג"ת והרגלי' ואות ברית קדש הם נה"י ועטרה היא מלכות אבל הלב שאדרבא כל חיות האדם בו תלוי לא ידענו מקומו אבל הענין הוא זה כבר ידעת ענין המוחין דז"א מצד אבא ומצד אימא איך אחר שנתלבשו תוך הנה"י דאו"א הם מתפשטים תוך ז"א והנה היסוד דאימא מתפשט עד החזה דז"א בלבד ולכן עד החזה עומדים כל האורות עליונים מלובשי' תוך הכלים שלהם ומן החזה ולמטה מתגלים האורות בלי מסך כלי היסוד דאימא והנה לפי שבתחלה היו למעלה מלובשים ומצומצמים ודחוקים לכן בצאתם מפי היסוד דאימא למרחב בגילוי הם יורדים במרוצה בכח חזק ותכף בצאת' למרחב מאירים שם אור חזק וגדול מאד ושם נרשמים האורות של מוחין דאו"א ביחד והוא אור חזק ועצום קרוב מעט אל מדריגות האור שלה' העליון אשר במוחין וקבוץ האורות אלו הם אבר הלב ולכן עיקר חיות האדם הוא המוח והב' לו במעלה הוא הלב כנודע ולכן אינו אבר מורכב מן בשר וגידים ועצמות כשאר רמ"ח איברים כנודע לפי שהלב הזה נעשה מן קבוץ האור הרוחני שנתקבץ שם ודומה אל המוח שגם הוא מבלי גידים ועצמות ונלע"ד כי בזה תבין שאר כל האיברי' הפנימי' כגון הריאה והכבד וזולתם שהם בבשר לבד בלי גידים ועצמות לפי שהם יותר זכים מן רמ"ח איברים. ועתה צריך שנבאר טעם קריאת שם ל"ב אל קבוץ האורות האלו וסוד הענין הוא כי כפי מספר האורות הנקבצי' שם שנמשכו ממוחין דאו"א שהם ל"ב אורות לכן נק' לב. והענין הוא כי הנה מוח חו"ב דאבא או דאימא מכוסים הם תמיד תוך הנצח וההוד דאו"א המתפשטים בקו ימין ושמאל דז"א ואינם באמצע כמו הלב ועוד כי הם אורות סתומים כנז' ואין אור יוצא מהם בגלוי ממש ונמצא כי קבוץ האורות שמהם נעשה הלב הוא מן היסוד דאו"א המתפשטי' בקו אמצעי ששם הוא מקום הלב ועוד כי שם הם מאירים בגלוי גמור והנה נודע כי הצד המאיר הוא צד החצון הנק' אחוריים של ב' היסודו' הנז' כי צד החצון שבהם הוא נוגע בפנימיות הז"א וממנו יוצא הארה והנה האחורים של יסוד דאבא הוא קפ"ד שהם אחוריים דהוי"ה דע"ב דיודי"ן והאחוריים דיסוד דאימא הם קס"ו שהם אחורים דהוי"ה דס"ג ובשתי אחורים אלו דקפ"ד וקס"ו הם ל"ב אותיות ולכן מספר אורותיה' מתקבצים ומהם נעשה אבר הלב: (בדפו"י ע"ג)

חלק יג

דרוש י"ג על הנז"ל בענין התפשטות אורות המוחין בז"א דרך ג' קוים שלו הכוללי' י"ס שבו. ויש בענין זה ספיקות רבות לפי שנודע שהאור נמשך להם מן חכמ' לחסד ומחס' לנצ' ביושר קו הימני ועל ד"ז נמשך האור והשפע דרך קו שמאלי מבינ' לגבור' ומגבור'

להוד ועל ד"ז נמשך האור והשפע דרך קו אמצעי מן הדעת אל הת"ת ומת"ת אל יסוד אבל יש בזה קושיו' רבות כי הנה קו האמצעי מחובר יחד כלו ויכול האור לירד ולהתפשט עד סופו אמנ' קו הימין או השמאל אשר החו"ג שבהם שהם ב' הזרועות אין להם חבור עם תרין ירכין שהם הנו"ה א"כ איך האור נמשך מן החסד אל הנצח או מן הגבורה אל ההוד והנה אדרבא אנו רואי' כי הנו"ה דבוקי' עם הת"ת שהוא הגוף והוא קו אמצעי וממנו נמשך האור להם ולא מן הקוים שלהם א"כ הנו"ה מכלל קו אמצעי הם נחשבים ועוד כי האו' היוצא מן החסד או הגבורה שהם ב' הזרועות להיכן הוא הולך וא"ת שנשאר שם א"א כי הנה הם ספי' אמצעיות ואינם תחתונות כדי ששם יסתיי' שפע והאור אבל סוד הענין הוא במה שנשאר לבאר בתחלה ענין מה שמצאנו בדברי חז"ל וגם בס"ה כי רוח רעה שורה על הידים ולכן צריכים נטילה בכל עת בזמן הסעודה וכשנכנס לבית הכסא ובבקר כשקם ממטתו וכמו שאמרו חז"ל כי הידי' הם שניו' לטומאה גם מצאנו כי הקליפו' מתדבקו' בצפרני הידים והרגלי'. גם מצינו כי עיקר אחיזת הקליפות הוא בתרין יריכים שהם הנו"ה ובכ"ז יש תימא כי הנה נודע שהקליפה אין לה מקו' לינק האור והקדושה אלא בסופה ולכן יונקי' מן היסוד שהוא סיום קו אמצעי וגם כי הוא פתוח ומפיו הם יונקים האור היוצא מתוכו אמנ' מן הנצח וההוד שהם יריכין סתימין ואין בהם שום פתח איך הם יונקים מהם אעפ"י שהם סופי הקוים ימני ושמאלי והנה יניקתם מן הידים שהם חסד וגבור' היא תימא כפולה לפי שהם באמצע הקו וכבר נתבאר שאין לחיצונים יניקה אלא בסיום סוף הקדושה בסוד רגליה יורדות מות ועוד כי גם בהם לא יש פתח פתוח וא"כ מהיכן יונקים מהם הקליפות והנה כבר נתבאר למעלה בזה הדרוש עצמו כי הזרועות והרגלים נעשו מן האלהים דקטנות שירדו שם ולכן הקליפות נאחזות בהם אבל עדיין צריך לידע איך יונקים מהם בהיותם סתומים אבל הענין הוא כי הנה בסופי אצבעות הידים והרגלים יש שם בקיעות אשר מתוך הבקיעות ההם צומחות שרשי הצפרני' ויוצאות וגדילות ונודע כי הצפרני' בהם נשרשי' הקליפות ומתאחזי' בהם במה שעודף מהם על בשר האצבע ולכן צריך דלא לרבאה טופרין רוצה לומר שלא יגדלו יותר מדאי ויעדיפו על בשר האצבע כי שם אחיזת החצונים ודרך שם הם יונקים מאצבעות הידים והרגלים מן הבקיעות ההם ואף מן אצבעות הידים יונקים לפי שאינ' מחוברי' עם ראשי פרקין דנו"ה אמנ' שם הם קצוותיה' וסיומיהם ולכן יונקים משם הקליפות ובפרט כי יש בהם פתחי' ובקיעו' כנז' וזהו סוד פסוק ויפיזו זרועי ידיו שאמרו רז"ל שיצאו טפות זרע אל החצונים דרך בקיעות הצפרנים. גם בזה תדע סבה למה הצפרני' הם בסיום האצבעות ולא בשאר איברי הגוף והוא כי משם יונקים החצונים השפע שלהם:

סוד האצבעות והצפרנים ולכן צריך שנרחיב הביאור בענין הצפרנים וכבר נזכר עניינם בפרשת ויקהל בספר הזוהר כי טופרין היו ממה דאשתאר מאינון לבושין דנהורא דאדם קדמאה וכו' והענין היא כי הצפרני' אינ' קליפה ממש שאם כן תמיד יהיו הידים טמאות ממש ואין להם טהרה על ידי נטילת הידים אבל דע כי הצפרנים היא לבוש נהורא ממש של הקדושה שהלביש קודשא בריך הוא לאדם הראשון אלא שהוא לבוש קשה בטבעו לפי שהוא שרשי הקליפות בזכות ודקות רב ועדין הם קדושה עד מה שמגדילים עד סיים בשר האצבע ומה שעודף מן הצפורן ולחוץ הוא קליפה ואמנם מה שנתנו הצפרנים בסיום האצבעות יובן סודו ממה שאמרו רז"ל בז' הזו' פר' תרומה דשוי קב"ה חד חיפאה תקיפא קשיא על ארעא דישראל אחר החרבן כדי שלא יכנסו הקליפות וזהו גם כן ענין הצפרנים שהם לבוש קשה עד מאד שנתנם השי"ת בסופי האצבעות מקום בקיעת מוצא האורות כדי להגן ולכסות על האורות ההם שיוצאות משם שלא יתאחזו בהם החיצונים יותר מן הצורך אבל ודאי שיונקים קצת משם ובפרט ממה שיוצא מן הצפרנים העודף על הבשר כנז' ובזה תבין עונש גדול למי שמגדל צפרניו יותר מדאי גם תבין למה הצפורן העודף על הבשר חוצץ בנטילי' וידיו טמאות לפי שכיון שהצפו' הם בחי' לבוש חיצון ולא עוד אלא שהוא קרוב אל אחיזת החצונים לכן אין לגדלם יותר מדאי כנז' אבל מה שהם כנגד הבשר היא בחינת שרש של הקליפה זכה ודקה

ועתה צריך ליתן טעם למה נעשו אלו הבקיעות בסופי אצבעו' הידי' והרגלים דע כי האורות העליונים דרכם להתפש' ולהמשך ברבוי שפע ממעלה למטה כטבע המים היורדי' ממעל' למטה בלי הפסק וכאשר מגיעי' עד סופי אצבעות של הידים והרגלים והם סתומים הם בוקעים בכח בסיום האצבעות לצאת משם ומאותם האורות היוצאות בגלוי נדבקים ונאחזים שם הצפרנים שהם שרשי הקליפה הדקה והזכה ודרך שם יונקים הקליפות השפע שלהם ובזה נבא אל הדרוש הראשון לתת טעם למה אין החו"ג מחוברים עם הנו"ה בקוים ישרי' אבל (בדפו"י ע"ד) הענין הוא מובן עם הנז"ל כי הנה אם היו מחוברי' יחד כנז' היו האורו' יורדים ברבוי עצום עד סיום אצבעות הרגלים ואז היו הקליפו' יונקים משם ברבוי גדול ובפרט כאשר עונות התחתוני' גורמי' ולכן נפרדו החו"ג מן הנו"ה לפי שכשיראה המאציל העליון שאין עונות בתחתונים ואין הקליפות יכולים להתאחז מאד אז משפיל ידיו למטה ומשלשל' דרך קוים שלהם ומשים ראשי אצבעות ידיו כנגד ראשי פירקין עילאין של הנצח והוד שהם היריכים ויוצא האור מראשי האצבעות ונכנס בראשי הפירקין של הרגלי' ונכנס בתוכ' ונמשך עד סיום אצבעו' הרגלי' ומשם יונקים הקליפות די צרכם בצמצו' והענין הוא כי הנה מן הזרוע עצמו או הירך עצמו משני צדדיו אי אפשר שיצא שום אור כלל כי היא מחיצה חזקה מן העצמות וגם מן הבשר שעליו אבל בסיום פרק הזרוע או הירך יש שם בקיעות צרות מאד במקו' שנאחזי' הגידי' שבין הפרקים אשר על ידם נכנס הדם והמזון לתוך העצם כנודע וכאשר

חס ושלו' יש עונו' התחתוני' והקליפות מתגברות בנצח והוד שהם הספי' התחתונו' ובפרט כי הם לבר מגופא כנודע ויכולים הקליפות להתאחז בהם יותר מדאי וגם בסופי אצבעות הידים היו נאחזים ולכן אז האד' העליון מגביה ידיו למעלה וכופלם כנגד ראשי כתיפיו ואז אין האור היוצא מסופי אצבעו' הידים יורד אל החצוני' ואינם יונקי' משם ומכל שכן שאין האור נמשך עד סופי אצבעות הרגלי' ואמנ' האור ההוא יוצא למעלה במקו' ג' ראשונות שבראש ז"א ושם אין שום שליטה ואחיזה אל הקליפות כנודע וזהו סוד פסוק והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וגו' והרי איך נתבאר איך האורו' נמשכי' דרך הקוים ביושר מן החסד אל הנצח ומן הגבור' להוד אלא שלסבה הנז' הוצרך להיות הפסק בין הזרועות והיריכי' והנה בזה יתבאר ג"כ טעם נטילת ידים ולמה צריך להגביה' למעל' בעת הנטילה וכמבואר אצלינו בסוד נטיל' ידים דסעודת שבת וגם בימי החול ועי"ש. עוד יש סיבה אחרת במה שהוצרך להיות פרוד בין הזרועו' אל היריכים והוא כדי להאציל פרצוף לאה העומדת באחורי ז"א מכנגד החז' ולמעל' ואז הוא מגביה ידיו למעלה כדי שהאורות הנמשכי' למטה בנצח והוד שלו יצאו לחוץ למעלה ושם יבנו בנין פרצוף לאה כמבואר לקמן בענין פרצוף לאה ועי"ש גם נתבאר ענין זה בנשיאות כפי' כל ברכ' כהני' ועי"ש:

חלק יד

דרוש י"ד במוחין דגדלות דז"א ונבאר המוחין דגדלו' דז"א. הנה אח' שנולד ז"א התחיל זמן היניקה שהם ב' שנים ואז בהמשך הזמן הזה נשלמו שש קצוות שבו וג"כ יש לו ראש כנודע אלא שנכלל בסו' הו' קצוות ואחר ב' שנים של היניקה מתחילי' המוחין דגדלות ליכנס בו מאז עד תשלום י"ג שנים ויום אחד ותחלה נבאר ענין המוחין האלו מה עניינם: **דע** כי או"א מזדווגי' ומולידים פרצו' א' שלם מי"ס גמורות והוא פרצו' דק וזך ורוחני אלא שכל זה הפרצוף נקרא ד' מוחין דגדלות ז"א שהם חב"ד כליל מתרין עיטרין חסדי' וגבורות ועומד בסוד העיבור תוך אימא עילאה ואח"כ נולד ויוצא לחוץ ועומד למעלה מראשו של ז"א בבחי' או"מ למעלה ולא מצדדיו וזה הפרצוף נקרא צלם שעליו נאמר ויברא אלהים את האדם בצלמו ואמנ' הה' חסדי' של הדעת שבו מתפשטים בו בחג"ת נ"ה שבה בהיותו עדיין למעלה ולא נכנס תוך ז"א. ואחר שנולד ועמד שם ראה המאציל שאין כח בז"א לסבול בתוכו האור הגדול הזה ולכן רצה להלביש' תחלה תוך נה"י דאימא ואח"כ ע"י הלבוש הזה יכנסו תוך ז"א ואז התבונה העלתה את האור רוחני שלה מתוך נה"י שבה בלבד ועלה למעלה בחצי קומתה העליון ואז נשארו הכלים של נה"י שבה גוף בלי נשמה לפי שלא היה כח בז"א לסבול האורות ההם של התבונה שהם למעלה

ממדריגתו והלואי שיסבול האורות שלו שהם המוחין הנז' ואף גם זה בהיותם מלובשי' בכלי' דנה"י דאימא כנז' ואז נכנסו האורות המוחין דז"א הנז' לתוך הכלי' דנה"י דאימא והיו להם בבחי' אור ונשמה כי קו ימני של פרצוף המוחין הנז' שהם חח"ן נתלבשו תוך ג' פירקין של כלי הנצח דאימא וקו שמאלי דאורות המוחין שהם בג"ה נתלבשו תוך ג' פירקין של כלי ההוד דתבונה וקו אמצעי של אורו' המוחין שהם דעת ת"ת יסוד תוך כלי היסוד דתבונה בלבד ובו לבדו נתלבש אור קו אמצעי כלו ואח"כ נכנסו כ"ז תוך ז"א כמו שנבאר וזהו סוד זאת התורה אדם כי ימות באהל ודרשו חז"ל אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה כי הנה אין קיום וחיות ואור אל ז"א הנק' תורה אלא ע"י התבונה הנקראת מ"י שממיתה עצמה עליו כי סלק' אור נשמת נה"י שבה ונשארו מתים גוף בלי נשמה כדי להלביש בתוכ' אורות ז"א להחיותו ולקיימו כנז' אבל דע כי אין זה אלא בנה"י שבה לפי שהם נכנסים תוך ז"א ועל ידם נשלמים ט"ס של ז"א כי הם ממש נעשי' גופו של הז"א כמו שידעת בסוד קו המדה הנז' בס"ה כי הו' קצוות דז"א גדלו ונעשו ט' באופן זה שכל פרק עליון דנצח דאימא עם ב' פירקין עילאין (בדפו"י ד ס"ב ע"א) דחסד של ז"א נתחברו ונתערבו ונעשה כלי שלם של חכמה דז"א בתל' פירקין ופרק אמצעי דנצח דאימא נתערב עם פר' תחתון דחסד ופרק עליון דנצח דז"א ונעשה כלי שלם של חסד דז"א בג' פירקין. ופ' תחתון דנצח דאימא נתערב עם ב' פירקין תחתוני' דנצח דז"א ונעשה כלי שלם אל נצח דז"א בג' פירקין ועל ד"ז בקו השמאלי דז"א עם ההוד דתבונה וכן בקו אמצעי דז"א עם היסוד דתבו' והרי איך ג"ס נה"י דתבו' נעשו גופא דז"א ממש ועמהם נשלם ז"א בט"ס שבו אבל הכתר של ז"א הוא מן שליש התחתון דת"ת דתבונה והוא מן התבו' ולמטה ואמנם לא נסתלק אורו ורוחניותו מתוכו כמו שנסתלק מן הנה"י אמנם זה השליש של כלי דת"ת דתבונה עם האור עצמו שלה שבתוכו הוא בחי' כתר אל ז"א ואין בו חלק לז"א לא בכלי ולא באור באופן כי עיקר ז"א הוא מן החכמה שבו ולמטה ולכן זה הצלם הנז' נקרא על שם המוחין ולא על שם הכתר וכאשר יסתלק זה הכתר מעל ראש ז"א ישאר ז"א בבחי' ראש שבו מן החכמה שבו ולמטה. גם בזה תבין טעם למה אין הכתר נמנה במספר הי"ס דז"א לפי שאינו ממנו אלא חוץ ממנו לפי שנודע כי א"א (עיין ע"ח שכ"ה פ"ג בהג"ה מוהרת"ו ובפ"ה שם) הוא נקר' כתר של הי"ס אבל הי"ס של ז"א הם נמנים מן החכמה שבו ולמטה גם זהו הטעם שאין הכתר של ז"א נעשה עד שנגמרו י"ס שבו שהם מן החכמה ולמטה להשתלם ואחר כך נעשה בו הכתר הזה וכמו שיתבאר לקמן:

ונבאר עתה איך נכנסין בו אלו המוחין המלובשי' בנה"י דתבונה תוך ז"א בזמן הזה אחר ב' שנים של היניקה עד תשלום י"ג שנים ויום אחד הנה בשנה השלישית ללידת ז"א נכנס בתחלה פרק התחתון דנצח של התבונה בחכמה דז"א ופרק התחתון דהוד נשאר עדיין למעלה כאדם היורד במדריגת הסולם המוריד בתחלה רגלו הימנית ונשאר רגלו השמאלית כפופה למעלה. ואח"כ בשנה הרביעי' מוריד גם רגלו השמאלית פרק תחתון שבו לתוך בינה דז"א. ובשנ' הה' נכנס פרק אמצעי דנצח בחכמה דז"א והפרק התחתון יורד ונכנס בחסד דז"א. ובשנה הו' נכנס פרק אמצעי דהוד בבינה דז"א והפרק התחתון יורד ונכנס בגבו' דז"א. ובשנה הז' נכנס פרק העליון דנצח בחכמה דז"א והפרק האמצעי יורד בחסד והפרק התחתון יורד בנצח דז"א והרי נשלם קו ימין דז"א אבל דע כי בתחלת השנה הז' מתחיל ליכנס קו אמצעי כי הנה קו האמצעי שהוא היסוד דתבונה אין בו רק פרק א' לבד והוא היסוד עצמו ומקומו למעלה בין תרין פירקין עילאין דנ"ה דתבונה ועוד יש בו בחי' העטרה של היסוד ששעורה שליש פרק א' בלבד והנה מקומה היא יותר למטה בין תרין פירקין אמצעים דנצח והוד דתבונה ולכן אחר שנכנסו תרין פירקין אמצעי' דנצח והוד בשנה החמישית והששית נכנסת העטרה הנז' בדעת דז"א בתחלת שנה השביעית ולפי שאינה מדה שלימה כמו האחרות לכן אינה צריכה זמן שנה כמו בשאר הפירקין אמנם תכף בתחלת יום שנה הז' נכנסת ונמצא כי בהיותו בן ו' שנים ויום א' התחיל תקון הדעת של ז"א אבל לא לגמרי וזהו סוד משאחז"ל הפעוטות מבן ו' שנים ויום א' מקחם מקח וממכר' ממכר במטלטלין אבל לא בקרקעו' לפי שהמטלטל' הם ו"ק דז"א המיטלטלין ומתהפכים מדין לרחמים ומרחמים לדין והקרקע היא במל' בסוד אסתר קרקע עולם היתה ולפי שבהיותו בן ו' שנים ויום א' עדיין לא נכנס בדעת שבו רק העטרה של היסוד שהיא בחי' התפשטות הדעת למטה בשליש התחתון דת"ת שהוא מן הו"ק וכן כל שאר הפרקים של נה"י דתבונה אשר נכנסו עד עתה בז"א הם הבחי' שעתידים אח"כ לירד למטה למקומם בו"ק ולכן אין מקחו מקח אלא במטלטלין עד שיכנסו בו ג' פרקין עילאין שהם המוחין עצמם והוא בתחלת שנה הי' שאז ביאתו ביאה גם באשה הנקראת קרקע כמו שיתבאר. ובשנה הח' נכנס פרק עליון דהוד דבינה דז"א והפרק האמצעי יורד בגבורה ופרק תחתון יורד בהוד דז"א והרי נשלם קו שמאל דז"א. ובשנה הט' ויום א' נכנס היסוד עצמו דאימא במוח הדעת והרי נשלמו הג' קוי' דז"א והרי נגמר גדולתו כי עתה נכנסו ג' המוחין העיקרים שבג' פירקין עילאין דנה"י דתבונה בחב"ד דז"א וכאן הוא מקומם האמיתי וכבר הוא שלם לגמרי גם צריך שתדע כי הנה ביארנו למעלה שהתפשטות ה' חסדים שיש בפרצוף הזה של המוחין כבר נתפשטו

ונתחלקו בחג"ת נ"ה שבו בהיותו למעלה על ראש ז"א בסו' או"מ ונמצ' כי כשנכנסו הנה"י הנז' תוך ז"א בכל פרק מהם שהי' נכנס הי' נכנס עמו החסד הראוי לאותו פרק ונמצא כי בסוף שנה הט' נכנסו בו כל המוחין שלו ונתפשטו בכל גופו במקומות הראוים להם ממש וגם החמשה חסדים נמצאו מתפשטים בו"ק שבו כפי המקום הראוי להם ממש והרי הוא שלם וגדול בכל פרטיו ולכן מבן ט' שנים ויום א' ואילך ביאתו ביאה ובפרט כי טפת הזרע באה ממוח הדעת וכבר עתה נכנס בו לגמרי וגם התפשטות הה' חסדים נתפשטו בו"ק שמהם (בדפו"י ע"ב) הטיפה נמשכת גם זהו סוד למה מתחל' י' שנים ואילך מתחילי' לחנך את הקטן בקצת מצו' מדרבנן כמו בענין אכיל' ביוה"כ וכיוצ' בזה האמנם עדיין אינו ראוי למצות מן התורה כי אינו איש גמור לפי שהנה הדעת שלו נתפשט במקומו ולמטה עד ההוד של ז"א אבל עדיין צריך ליתן דעת גם בכתר חכמה בינה שבו כמו שיתבאר ועוד כי עדיין אין בו כתר כלל כמו שיתבאר ולכן צריך להמתין עד גמר שבו והוא כי בשנ' הי' עלה הארת החסדים המגולים למעלה בדעת עצמו ובשנת י"א עלה בבינה ובשנת שנים עשר עלה בחכמה ובשנת י"ג עלה בכתר ואם תוסיף ד' שנים אלו על ט' שנים ויום א' הנז"ל יהיו י"ג ויום א' ואז הוא איש גמור לכל דבריו:

ונחזור לבאר דרך פרט ענין אלו ד' שנים שמן הט' שנים ויום א' ואילך הנז"ל כבר הודעתיך כי ז"א נק' אילנא דחיי לפי שדומ' אל האילן שאינו גדל אלא ע"י המים והם החסדים הנק' מים כנודע כי אין הז"א נגדל אלא ע"י החסדים כמו שנתבאר למעלה ועי"ש היטב איך ע"י חזרתם למעלה נכפלים וניתנים בכל ספי' וספי' מהם מי"ס דז"א ומתחלקי' בבחי' שלישים ונחזור לבאר קצת בעניינם הנה נתבאר כי בהיותו בן ט' שנים ויום א' כבר הה' חסדים היו מחולקים ומתפשטים בחג"ת נ"ה דז"א ונודע כי ב' חסדים ושליש החסד שנתפשטו בחו"ג ובשליש עליון דת"ת שהוא עד החזה הם אורות סתומים תוך כלים דנה"י דאימא אבל שני חסדים ושני שלישים תחתונים שנתפשטו בב' שלישים תחתונים דת"ת ונצח והוד שבו הם אורות מגולים שיצאו לחוץ מפי יסוד דאימא שסיומו בחזה ולכן אלו החסדים התחתונים שהם אורו' מגולים בלי מחיצות כלי יכולי' לירד למטה עד היסוד דז"א והנה אחר היותו בן ט' שנים ויום אחד ירדו אלי החסדים המגולים ביסוד דז"א ונתקבצו שם ואמנם בתחלה בשנה ד' וה' וו' אז היו בחב"ד ואח"כ בשנה הז' והח' והט' ירדו במקום הראוי להם שהם בת"ת ונצח והוד ואח"כ ירדו עד היסוד ונתקבצו שם ועתה צריך שיחזרו לעלות ממטה למעלה להגדיל את ז"א בד' שנים אחרות כנז' והנה הם נקראי' מים שיש בטבעם לירד בשורש האילן ומשם עולים תוך האילן ממט' למעלה להגדילו ואמנם סבת חזרת אלו החסדים למעלה הוא כנודע אצלינו כי כל אור

ישר היורד חוזר לעלות בסוד אור חוזר ודומ' למי שמשליך אבן אחת בכח חזק מלמעלה למטה שמכח חוזק ירידתם במרוצ' למט' חוזרת לעלות עד מקום המקור שמשם ירדה וכן בטבע המי' היורדי' במרוצה למטה חוזרים לעלות עד מקום המקור שמשם ירדו וכן החסדים האלו הנק' מים כאשר יצאו מפי היסוד דאימא שיש בחזה דז"א מבלי מחיצות בלי שיעכבם ירדו במרוצה גדולה בחוזק עד היסוד כנז' ותכף חוזרים לעלות למעלה בכח בלי עיכוב ואיחור זמן ועולי' עד היסוד דתבונה ממקום שיצאו והנה היסוד הזה הוא בחזה ושם הוא התחלקות פצול שתי זרועותיו חו"ג ואז עלה הארת אלו החסדים המגולים אל שני החסדים אשר בב' הזרועות והגדילום וכ"ז נעשה תכף ברגע א' בהיותו בן ט' שנים ויום א' כי מקום פצול הזרועות הוא ג"כ בחזה אבל עלייתם למעלה ברישא דז"א שהם רחוקי' צריך המתנת זמן כמו שנתבאר שצריך ד' שנים אחרות:

ונבאר עתה ענין הגדלת ד' ראשונות בד' שנים אחרות ומה ענין גדול זה הנה נתבאר לעיל כי ע"י חזרת אורות החסדים המגולים נכפלו החסדים העליונים הסתומים כפלים ממה שהיו ועם זה הספיקו לכל ארבעה ראשונות שבכלם ימצא בחי' דעת דאור מגול' והנה החסד שבחסד שהם ג' שלישי' נכפל והיה ו' שלישים וחציים נשארו בו וחציים עלו למעלה באופן זה כי ב' שלישים עלו בחכמה ושליש א' עלה במוח הדעת מצד ימין להאירו כי סתום הוא אע"פ שגם הוא בחי' דעת ועד"ז החסד שבגבורה נכפל וחציו הספיק לעצמו וחציו שהם ג' שלישים עלו ב' השלישים בבינה והשליש בדעת בצד שמאל בעיטרא דגבורה שבו ונמצא כי עלו בדעת שליש מחסד שבחסד ושליש מחסד שבגבו' כדי שיהי' הדעת מכריע בין חכמה לבינה כנודע עוד צריך שתדע כי הנה אלו האורות של החסדים התחתונים המגולים העולי' למעלה כנז' יש בהם ב' בחי' כי הנה האור ההוא מתחלק ונכנס קצתו בתוך היסוד דאימא ממקום שיצאו ודרך שם חוזרים ועולים בפנימיותו עד למעלה בחו"ב וכתר והרי זה בחי' אור פנימי ועוד קצת האור הנז' עולה למעלה בבחי' אור מקיף מחוץ אל כל הכלים דנה"י דאימא בג' קוים בינם לבין עצם חלל הגלגל' דז"א עצמו ונמצא כפי זה כי יש בחי' דעת מגולה בחוץ ליסוד דאימא בסוד אור מקי' שבו כנז' והרי עתה היא הגדלה ממש וגלוי גמור אל הדעת שהיה סתום בתחלה כנז' כי לכן הוצרך עליית האור הזה גם בדעת אע"פ שהוא השורש של האור הזה וממנו יצא ובודאי שענין אור מקי' הוא גם בחו"ב שבתוך הנה"י דאימא וגם בהם שייך הגדלה זו ג"כ ובטעם זה יתבאר תירוץ קושיא (בדפו"י ע"ג) אחרת והיא כי אלו האורות המגולי' שחוזרי' לעלות להגדיל כנז' והנה כשנכנסים שני' אל תוך נה"י דאי' הרי חזרו להעלמם הראשון ואין בהם כח להגדיל ועם הטעם הנז' יתורץ כי קצתם

מקיף בגלוי מבחוץ וקצת' נכנס בסוד או"פ ואז אור החצון הנגלה עובר דופני הכלי' דנה"י עד אוה"פ שלהם שנכנס עתה וגם עד אורות המוחין עצמם הפנימיי' ומכים אורות אלו עם אלו ומתרבה הארתה לאין קץ וע"י כן נגדל ומלבד טעם זה גם יש טעם אחר באורות הנכנסי' בפנימיות הנה"י והוא כי אחר אשר החסדי' ההם נתגלו למטה נתפשטה הארתם ממה שהיתה בתחלה בהיותם מכוסים במקום צר ונתרבה ונגדלה מאד יותר מאשר היתה בתחל' ואחר שנתפשטה כל צרכה ונתחזקה הארתה בתכלית האור הנגלה אעפ"י שחוזרי' למקום סתום אינם מתמעטים ואדרבא כשנכנסים לא די שהם גדולים אלא שמגדילים את החסדים הסתומים גם הם ועל ידי כן אין כח בכלים דנה"י דאימא לסבלם ומתרחבי' ממה שהיו בסוד פסוק הרחיבי מקום אהלך וגו' ודע כי במצות בהעלותך את הנרות בענין חזרת חמש' הגבורות שביסוד נוקב' דז"א להגדילה נתבאר הטעם השני הזה. אבל הטעם הראשון לא שייך בנוקב' לפי שאינם חוזרות בג' הקוי' רק בקו האמצעי בתוכו בלבד אבל בז"א שעולי' החסדי' מחוץ כל ג' הקוי' כנז' שייך האי טעמא ואמנם נתבאר למעלה למה ירידת החסדי' אינה צריכה זמן וכן בחזרתם עד מקום הדעת אבל בעלות' מן הדעת ולמעל' צריך זמן ד' שנים כנז' אבל הענין הוא ג"כ לפי שאלו החסדי' העולי' כבר ירדו בראשונה מן הדעת ולמטה בו' קצוות ונתפשטו שם ולכן גם אם הם חוזרים לעלות שם במקום התפשטות' בו' קצוות כבר היו שם דרך ירידה אבל בכתר וחב"ד שהם עולים עתה מחדש להגדיל' צריך זמן והרי נתבאר שעור זמן עליית החסדים בחב"ד שהם ג' שנים אחרי' אחר הט' שנים ויום אחד והרי הם שנים עשר שנים ויום אחד:

ועתה נבאר ענין הכתר הנעשה בשנת הי"ג ובתחלה נבאר מה ענין הכתר הזה הנה כבר התחלנו למעלה בתחלת הדרוש הזה לבאר ענינו כי שליש האחרון של הת"ת דתבונה מן הטבור ולמטה בבחי' הכלי עם האור שבתוכו מן התבונ' עצמה הוא הכתר של ז"א ממש ואינו כמו הנה"י של התבונה שהכלי' הם שלה והאורו' הם המוחין דז"א כנז"ל ובזה תבין מעלת הכתר כי אעפ"י שאין בו מוחין הוא מעולה במאד מאד מן המוחין דז"א לפי שהוא מן הכלי והאור של התבונ' עצמה ולא עוד אלא שהוא מן הת"ת שבה ונודע כי הגרוע שבתבונה גדול מז"א מה שאין כן במוחין שהם מן הז"א ואין בהם רק הכלי' של נה"י דתבונה לא מן האורו' שבהם. וכבר נודע כי הכת' הוא בחי' או"מ והיא קרקפתא וגלגלתא דרישא הסובבת ומקפת על המוחין אשר בתוכה ונודע כי האי גלגלתא אתקרי חוורא דרישא וזו החוורתא שהוא ענין הכתר עצמו נמשכת ומתפשטת מעל המוחין עד מקום החזה של ז"א כי שם גם כן מסתיים היסוד דאימא כנודע זה מבחוץ וזה מבפנים וחופפת

וסובבת כל הראש והמוחין עד סיום הגרון ומשם ולמטה אינה מתפשטת בזרועו' רק בקו אמצעי לבד עד החזה מצד האחו' ושם תחלת רישא דנוקב' דז"א רחל וזו החוורתא נמשכת גם עד ראש רחל ונעשת מסיומה כתר אל רחל ג"כ ונמצא כי כל בחי' זו החוורתא המתפשטת עד החזה הוא בחי' הכתר דז"א והא בחי' חצי תחתון של ת"ת דתבונה שהוא חלל בתוכו ונמשכת בז"א עד החזה שבו וראשו של ז"א נכנס לתוך החלל ההוא ונמצא מוקף ממנו וזהו סוד ב"מ המשתמשים בכתר אחד והם זו"ן אשר הכתרי' שלהם נעשים מן חצי הת"ת דתבונה שהוא כתר אחד לבד ואמנ' בהיותה עמו אחור באחו' נמצא כי כל הכתר הוא אליו אבל הכתר שלה הוא מן סיום הת"ת של התבונ' בלבד אבל כאשר היא חוזרת עמו פני' בפני' שאז היא גדולה כמוהו ממש אז יהיו שניהם משתמשי' בכתר אחד בהשואה אחת: והנה אחר שהכתר הזה נתפשט מעל ראש ז"א וירד והלביש את ראשו ונתפש' עד החזה מאחוריו ונעשה גם כתר אל נוקבי' כנז'. גם צריך שיעלה אליו הארת החסדי' המגולי' ע"ד שעלו בכל המוחין כנז' וזה עניינו הנה הב' שלישי' של החסד שבת"ת דז"א המגולי' נכפלו וגדלו אחר שנתגלו ונעשו ד' שלישי' וב' שלישי' העליוני' הספיק לב' שלישי הת"ת וב' השלישי' התחתוני' נתחלקו לשני' והשליש האחד נותן לכתר דנוקב' דז"א המכוונ' שם ממש באחור והשליש האחד עלה למעל' בכתר ז"א וגם זהו סוד ב"מ המשתמשי' בכתר אחד כי מן שליש אחד התחתון לבד הספיק שנגדל וניתן חציו לכתר שלו וחציו לכתר דנוק' והנה בעלות זה השלי' הנז' אל הכת' שבו הנה הוא עובר תחלה דרך השלי' העליון של הת"ת במקו' הכסוי ומאיר בו ואז גם השליש ההוא נגדל לב' שלישי' והשליש האחד מספיק לעצמו במקומו והשליש האחר מתחבר עם השלי' שעלה שם ושניה' יחד עולי' למעלה עד הכת' דז"א והרי איך גם כן ניתן אור דעת המגולה בכתר שלו ועתה נשווה אל החב"ד כי בכל אחד מהם יש בחי' של ב' שלישי' דחסד המגולה אחר שנכפל אבל שרשו מעיקר' אינו (בדפו"י ע"ד) אלא שליש אח' לבד ועתה צרי' לידע למה בארב' ראשונו' שה' כחב"ד לא עלה רק שליש אחד בכל אחד מהם ולמט' בו' קצוות ז"א יש בכל אחד שני שלישי' כנז"ל והטעם הוא כי אין המוחין ממש צריכים הארה כ"כ כמו שצריכי' הו' קצוות וזה מבואר. והנה עתה יש שני בחי' בכתר האחד הוא בחי' הת"ת עצמו של התבונה כלי ואור שבתוכו שהיה בתחל' על גבי ראש ז"א שהם המוחין שבו מבחי' נה"י שלה שנגמר כניסת' ותקונם בתשלום י"ב שנים ויום אחד כנז' ונמצא חצי תחתון של הת"ת שבתבונה רובץ על המוחין דז"א ועתה בשנת הי"ג נתפשט וירד והקיף את המוחין בכותרת עד מקום החזה כנז'. בחינ' הב' עליית שליש החסד עד הכתר וגם זה נעשה בשנ' הי"ג עצמו לפי שהכל נעשה בבת אחת כי

כפי שיעור ירידת הכתר עד החזה כך שעור עליית החסד מן החזה ולמעלה שהוא מקום הסתו' וזה מתחיל לירד וזה מתחיל לעלו' ולכן שניה' נעשי' ביחד בזמן א' ולא בזה אח"ז ואם תחבר שנה זו עם הי"ב שני' ויום א' הרי י"ג שנים ויום אחד: גם יש טעם כי הנה השליש התחתון שבת"ת הנכפל ועולה עד שליש העליון שבת"ת כנז' צריך עכוב זמן יותר וזה הוא בחי' יום א' היתר משנת י"ג אבל עלייתו עם השלי' העליון שבת"ת משם עד הכתר הוא שוה בירידת הכתר עד שם ושניה' נעשים בשנת השלשה עשר כנז' והרי נתבאר גדול ז"א עד תשלום שלשה עשר שנה ויום אחד באר היטב:

ונבאר עתה ג' הקדמות נכללים בזה הדרוש הנז' הא' הוא כי זה שביארנו שצריך זמן רב של י"ג שנים ויום א' להגדלת ז"א אין זה אלא בתחלת בריאת העולם כאשר נאצל אבל מאז ואילך נעשה הגדל' זו ברגע א' וכמו שנתבאר אצלינו בשער התפלות כי בכל תפלה ותפלה נגדל הז"א ברגע א' בברכת אבות כנז' שם שבכל תפלה באים לו מוחין אחרים חדשים ונגדל. השנית היא במה שביארנו לעיל כי ג' חסדים פחות שליש המגולי' הם יורדים עד היסוד אבל שני חסדי' ושליש העליוני' המכוסין עומדים למעלה במקומם ודע כי אלו הג' פחות שליש תמיד הם עומדים בתוך היסוד אבל כאשר הוא עת הזווג שמזדווג בנוק' אז כל ה' חסדים יורדים ביסוד. השלישי היא במה שכ' לעיל כי החסדים אחר שיורדים ביסוד חוזרי' לעלות למעלה וצריך שתדע כי כל אור ישר היורד יש לו אור חוזר ועולה כנודע ונמצא כי גם המוחין דחו"ב דז"א יש להם אור חוזר ממטה למעלה ומתפשטים ממטה למעלה אלא שענין חזרתם הוא באופן אחר כי מה שביארנו ענין אופן החזרה הזו הוא בענין הדעת בלבד אבל ענין חזרת אור המוחין ממטה למעלה אעפ"י שישנה עם כ"ז לא קבלתי עניינה ממורי זלה"ה. והנה פעם אחת שמעתי ממורי ז"ל כי היום האחד הנוסף על הי"ג שנים הוא זמן ירידת החסדי' שכיון שהם מגולי' בלי מחיצות כלי המעכב ירידתם לכן ביום אחד מספיק להם לירד ואינו צריך שנה תמימה גם שמעתי ממנו כי ירידת הכתר שהוא חצי תחתון דת"ת דאימא הוא בחי' יום אחד הנז' לפי שאינו נכנס תוך ז"א כמו שנכנסי' שאר המוחין שבו אמנם הוא יושב על ראשו של ז"א ואין צריך עכוב זמן רב:

חלק טו

דרוש ט"ו בשעור הכתר דז"א כמה הוא

ואחר שנת' ענין ההפרש שיש בין הכת' אל המו' צריך שנבא' ג"כ שעור הכתר דז"א כמה הוא ובזה ית' ג"כ השינויים שיש בין ז"א לנוק' רחל בין בבחי' הכתרים שלהם בין בבחי' המוחין שלהם הנה נתבאר כי השליש התחתון דת"ת דתבונ' מן הטבור ולמטה הכלי

עם האור שבו הוא עצמו הכתר דז"א וכלו הוא מן התבונה זולתי אותו שליש אור החסד המגול' שהוא מן האור דז"א שעלה עד הכתר הזה להגדילו ודע כי אין זה אלא כ"ז שלא נכנסו בז"א רק המוחין דאימא בלבד אבל כאשר אח"כ נכנסו' גם המוחין דאבא אז יגדל הכת' של ז"א ויהיה שעורו שני שלישי' תחתוני' דת"ת דאימא שהוא מן החזה ולמטה והענין נראה בחוש העין כי הנה נודע שהמוחין דאבא מתלבשים תוך המוחין דאימא והנה כאשר תכניס שני כלים שוים בקומתם זה בת"ז מוכרח הוא ששפת הפנימי יעדיף למעלה מעט על שפת כלי החיצון ולכן צריך שיהיה הכלי החיצון יותר גבוה מעט כדי שכאשר יכנס הפנימי בתוכו יהיו שוים ולכן צריך שהכתר דז"א מצד אימא יהיה גבהו שני שלישי הת"ת שלה כדי שכשיכנס בתוכו הכתר דמצד ת"ת דאבא יהיה שוה אליו בקומתו אעפ"י שאינו כל כך גבוה כמו של אימא כנז' והרי נתבאר ענין הכתר דז"א:

ונבאר ענין המוחין שלו כבר נודע כי המוחין של ז"א הם ד' שהם חב"ד ודעת כלול מב' טיטרין חו"ג גם נודע כי אלו הד' מוחין הם טפת הזרע של האב בעת ההולדה והב' טפות שמהם נעשו חו"ב דז"א נמשכו מן המוחין עצמם דאבא שהם חו"ב שבו אבל ב' טפות שמהם נעשו ב' עיטרין דדעת דז"א נמשכו מלמטה מן החו"ג המתפשטים בו"ק דאבא ולא מן מוח הדעת עצמו שבראש אבא וכיון שהדבר כך (בדפו"י ס"ג ע"א) היה מן הראוי שכאשר אלו המוחין עצמם נכנסים תוך ז"א יהיו ע"ד הנז' ממקום שנכנסו ויהיו החו"ב בראשו של ז"א והדעת כלול מב' עיטרין יהיה למטה מתפשט בו"ק שבו אבל לא יהיו מוח דעת עליון בראשו מקובץ מב' עיטרין אבל עכ"ז לא כך היה אלא שיש לו ג"כ בחי' מוח דעת כלול מב' עיטרין למעלה בראשו בין החו"ב והסבה הגורמת לזה הוא לפי שהנה נת' כי הכתר שלו הוא הת"ת עצמו דתבונה בבחי' הכלי והאור שבתוכו כלו כמו שהוא וכח האור העצום העליון ההוא של הכתר מושך בכחו את אלו ב' עיטרין למעל' כי שניה' הם בקו אמצעי עם הכתר כנודע ואז נעשה שם מוח דעת בראש ז"א כדוגמת מוח הדעת דאבא שהוא למעלה בראשו מכריע בין חו"ב שבו באופן כי סבת אור הגדול אשר בכתר גורם עלוי במוחין כנז' ועתה נבאר הטעם למה כשנכנסי' המוחין דאימא לבדם אין הכתר דז"א רק משליש א' תחתון של ת"ת התבונה ולא יותר ויש בזה ג' טעמים הא' בסבת אימא והב' בסבת ז"א עצמו והג' בסבת נוק' רחל ואמנם הטעם הא' שהוא בסבת אימא כבר נת"ל בדרושי או"א וע"ש במה שביארנו שם איך אחר שנכנסי' הנה"י דתבונה בז"א נעשים לה נה"י אחרים חדשים כדי שתוכל להזדווג עם אבא ולכן צריך שלא יקח ז"א לכתר שבו רק שליש תחתון דת"ת שבה ושם נת' היטב הטעם הזה. והטע' הב' שהוא בעבור ז"א עצמו הענין הוא כי הנה הת"ת והיסוד דתבונה בקו אמצעי

הם שניה' ואם תרד התבונה מאד למטה בת"ת שבה שעור ב' שלישי' לעשות כתר אל ז"א כמו שנת' שיורד עד מקום החזה בהיות בחי' שליש א' לבד ועתה שהם ב' שלישי' תצטרך לירד יותר למטה ועי"כ גם היסוד שבה ירד עוד למטה מן החזה עד הטבור ונמצא שלא יתגלו החסדי' שביסוד דאימ' רק מן הטבור ולמטה שהוא שליש האחרון כנודע כי הת"ת נחלק לג' שלישי' הא' עד החזה הב' עד הטבור הג' עד סיומו ונמצא כל הת"ת שהוא גופא דז"א חשוך מאוד בלי אורות מגולים אבל עתה שאין הכתר דז"א נעשה רק משליש אחרון דת"ת דתבונה גם היסוד שלה נסתיי' בשליש עליון דת"ת ואורות החסדי' מתגלים בב' השלישי' ויש הארה גדולה בז"א להגדילו והטעם הג' בעבור רחל נוק' דז"א ונקשר עם הטעם הב' כי נודע שרחל יוצאת מאחורי החזה דז"א והטעם הוא לפי שכל בנין פרצופה נבנת מכח הארת הגבורות שביסוד דאימא בהיות' מגולות ולכן אינה נבנת אלא בחזה ששם נשלם כסוי כלי היסוד דאימא ומשם בוקעי' האורות של הגבורות כלי הת"ת דז"א ויוצאות אליה משא"כ למעלה שהיו שם ב' מחיצות בלבד של כלים א' הכלי דיסוד דאימא והב' כלי הת"ת דז"א. והנה אם הת"ת דאימא יורד למטה שעור ב' שלישים גם היסוד שלה ירד ב' שלישי' שבת"ת ולא תצא רחל אלא מן הטבור ולמטה שהוא שעור מועט ואין לה מקום להתפשט ותהיה קצרת הקומה ביותר מדאי ואמנם הנוק' דז"א נשתנת מן הז"א בבחי' הכתר כי שעור הכתר שבה הם ב' שלישי' תחתוני' דת"ת דז"א משא"כ בז"א שהכתר שלו הוא שליש א' לבד התחתון שבת"ת התבונה גם יש בה שנוי בענין הדעת שבה שאינו עומד למעלה בראשה רק למטה באמצע ב' כתפין שלה וכל זה יתבאר בדרוש רחל נוק' דז"א:

חלק טז

דרוש י"ו בענין ירידת החסדים והגבורות והתפשטותם תוך ז"א

ענין ירידת החסדי' והגבורות והתפשטות' תוך ז"א. וצריך שתעיין במה שביארנו בשער המצות בפ' תרומה בענין הארון והכפורת וע"ש היטב כדי שתבין מה שנכתוב כאן. גם צריך שתעיין במה שביארנו שם בפ' לך לך במצות המילה ושם נת' שאין החסדי' מתפשטי' למטה עד זמן המילה גם נת' שם איך הגבורות בהיות' ביסוד דז"א מתמתקות ע"י החסדי' וע"ש היטב הנה נת' כי הדעת של ז"א כלול מב' עיטרין חו"ג מלובשי' תוך כלי היסוד דאימא וזה היסוד דאימא מתלבש תוך כלי הדעת של ז"א והעטרה של היסוד מלובשת תוך השליש עליון דת"ת דז"א שהוא עד החזה דז"א ונודע כי פי היסוד דאימא אינו רחב אמנ' צר מאד ולכן אין הגבורות יכולות לצאת עד שבתחלה יצאו החסדי' הנק' מים שבטבע' לצאת דרך נקב קטן וצר וכל מה שמקלחי' ויוצאי' מתרחב פי המקור

שהוא פי היסוד הנז' ע"י רבוי ה' נחלי מים שהם ה' חסדי' המקלחי' ויוצאי' בו ואחר שנפתח פתח פתוח לרוחה ע"י קלוח מימי החסדי' יוצאי' גם הגבו' והנה המאציל העליון ית' לו נתכנו עלילות מקושרות זע"ז ובכונה גמורה עשה מתחלה פי יסוד דאימא צר ודחוק כדי שירדו החסדי' בתחלה ואח"כ הגבו' לפי שהגבו' צריכות להתפשט בגופה דנוק' ואם היה פיו רחב היו הגבו' שטבע' אש קל מן המים ויצאו בתחלה ויתפשטו בו"ק ז"א כיון שמוצאות שם מקום רחב ואז החסדי' לא ימצאו מקום להתפשט וילכו אל הנקבה ולכן עתה שפיו צר יצאו בתחלה החסדי' שהם מים כנז"ל והם מוצאי' המקו' פנוי (בדפו"י ע"ב) ויתפשטו בו"ק ז"א וכאשר יצאו אחריה' הגבו' לא יהיה להם מקום ויצטרכו לירד עד היסוד ומשם ילכו בנקבה כמו שית' לקמן. והנה יורדי' הה' חסדי' ומתפשטי' בחג"ת נ"ה דז"א כל חסד מהם בספי' א' האמנ' יש שנוי א' בהם והוא כי הנה היסוד עצמו דאימא בפרק עליון בראשיתו מחובר בפירקין עילאין עם ראשי ב' ירכין דנצח הוד דאימא כנראה בחוש העין כי בתחתית הגוף הנק' ת"ת במקו' המתנייי' משם צומחין ויוצאי' הנה"י ושלשת' מחוברי' יחד שם ובחי' עליונה הזאת היא המתלבשת בדעת דז"א ומתפשטת עד הגרון ובזה תבין למה ג"ר דז"א נקשרות יחד ואינם בג' קוים מפוצלי' ונפרדי' כמו החג"ת והנה"י וזכור זה. ואמנם משם מן הגרון ולמטה שם בחי' העטרה של היסוד דאימא תוך שליש עליון דת"ת דז"א שהוא עד החזה וכבר שם התחילו ליחלק ולהתפצל נה"י דאימא והנצח ב' פירקין תחתוני' מתלבשי' בקו ימי' בחסד ונצח דז"א וב' פירקין דהוד דאי' בגבו' והו' קו שמאלי והעטרה בקו אמצעי כנז' ונמצא כי במקו' שליש עליון דת"ת דז"א שם הם מתפצלי' לג' פצולי' וכל פיצול משלשת' יש לו כלי בפ"ע ונמצא כי כשהה' חסדי' מתחילי' לירד מן מוח הדעת שבראש דרך הגרון ונכסי' שם עד שליש העליון ושם עדיין הם תוך כלי העטרה דיסוד דאימא וכשרוצי' לנטו' משם ב' החסדי' העליוני' שבה' ליכנס תוך ב' הזרועות דז"א א"א להם לעבור כי הם שם תוך כלי היסוד דאימא בעטרה שבה ויש לה מחיצות ואין שם שום פתח לצאת אלא מפי העטרה העומדת בקו אמצעי בלבד והוא מתפשט עד החזה וכבר שם הוא למטה מן הזרועות ואין להם דרך לצאת משם לילך אל הזרועות ואמנם אין להם דרך אחר לעבור אלא דרך מחיצות כלי העטרה ועוברת הארתם עד הזרועות לכאן ולכאן אבל ב' החסדי' האלו בעצמ' אינם יכולי' לעבור במחיצות וליכנס בזרועות אמנם הם עומדי' שם תוך היסוד דאימא תמיד ומשם נוקבת הארת' ועוברת דרך מחיצות כלי היסוד אל הזרועות ונמצא כפי זה כי ב' החסדי' ושליש העליוני' הם עומדי' שם ביסוד דאימא מלובשי' וסתומי' בתוכו וב' החסדי' וב' השלישי' הם לבדם שיוצאי' מפי עטרת היסוד

דאימא הנפסק בחזה דז"א ומשם יוצאי' והב' שלישי' מתפשטי' בב' שלישים תחתוני' דת"ת דז"א בלי כסוי כלי כלל מן היסוד דאימא אלא בגלוי גמור וב' החסדי' האחרי' מתפשטי' בנצח הוד בגלוי גמור ג"כ כנז' וז"א מקבל ההארה שלהם בלי מסך ומחיצ' כלל אמנ' צריך שתדע כי הג' חסדים פחות שלי' המגולי' לא נתפשטו בת"ת ונצח והוד דז"א תכף אחר שיצאו מפי היסוד דרך ירידה רק אחר שירדו עד היסוד הם וגם הה' גבו' וכשחזרו לעלות למעלה אז נתפשטו במקום' כנז' וזה ביאורו הנה בהיות שאלו החסדי' היו בתחלה למעלה תוך היסוד דאימא דחוקי' בתכלית מחמת האורות העצומי' של החו"ג אשר שם ובפרט כי פי היסוד צר בתכלי' והנה החסדי' הם מים וכשיוצאי' בדוחק עצום מנקב צר מאד ונחל המי' שוטף ועצום יוצא ממנו לאויר מגולה בלי מחיצות יוצא בכח חזק ובמרוצה גדולה כנודע מן המי' המקלחי' דרך נקב צר לגלגל הריחי' הטוחני' חטים ולכן תכף מכח חוזק מרוצת' יורדי' דרך קו אמצעי ביושר עד היסוד דז"א ואינם נוטי' אל הצדדי' להתפשט במקום' בנצח והוד. והנה כאשר ירדו לתוך היסוד דז"א נודע הוא שהיסוד כלול מי"ס שבו וגם הם עשוי' בציור קוים ימין ושמאל ואמצע ע"ד הספי' הכוללות כל הפרצוף כנודע ובזה תבין מה שנת' אצלינו כי היסוד נק' כל לפי שיש בו כללות הנכלל מן הה' חסדי' שבה' קצוות עליונו' ממנו והם חג"ת נ"ה וא"כ מוכרח הוא שיהיה בו ביסוד מקום לקבל כל הה' חסדי' האומנ' אינם יורדי' בו רק ג' חסדים פחו' שליש המגולים כנז' אשר מקום' הוא בת"ת נצח הוד ולכן כשיורדי' ביסוד יורדי' במקום' הראוי להם שהם בת"ת נצח והוד שבו בלבד ונשארו חו"ג ושליש עליון דת"ת שבו פנוי וריקם בלי חסדי' והנה תכף אחר החסדים אין הגבו' ממתינות לירד עד שיחזרו החסדים לעלות אמנם תכף הגבו' רצות ויורדות אחריהם עד היסוד דז"א וגם הם אינם מתפשטות בו"ק דז"א לפי שבחו"ג ושליש עליון דת"ת כבר שם נתפשטו החסדי' ואין לגבו' מקום להתפשט שם ומן החזה ולמטה שהוא מקום מגולה אינ' מתעכבי' שם כנז' בענין החסדי' ולכן יורדת אל היסוד ועוד טעם אחר כי החסדי' דוכרין ומתפשטי' שם בז"א והגבו' נוק' ומתפשטות בנוקבי' ולכן יורדות אל היסוד לצאת משם אל הנקבה כמו שיתבאר במקומו והנה כשיוצאות מן היסוד דאימא אינם יוצאות בציור ג' קוים כי המקום צר ודחוק ואינם יוצאות אלא א' לא' והעליונה החשוב' מכלם הנק' גבו' חסד שעומדת בתוך יסוד דאימא למעלה מכל' היא היוצאת בתחלה ואחריה יוצאת גבו' הגבו' ועומדת למעלה ממנה ועלי גבו' הת"ת ועליה גבו' הנצח ועליה גבו' ההוד והם עומדות זו למעלה מזו גבו' ההוד למעלה מכלם וגבו' החסד למטה מכלם וזה הוא עד שמגיעי' ביסוד דז"א ואח"כ כאשר הם נכנסות תוך היסוד (בדפו"י ע"ג) דז"א הם מתפשטות שם בציור קוים אשר שם כנז"ל

ואז גבו' החסד שהיתה תחתונה מכלם היא יורדת למטה מכלם בבחי' ההוד אשר שם ביסוד ושם פוגעת בחסד של ההוד שירד שם כנז"ל וגבו' הגבו' נכנסת בנצח שביסוד במקו' שעומד החסד דנצח וגבורת הת"ת נכנסת בת"ת שביסוד במקום שעומד החסד דת"ת וגבו' הנצח נכנסת בגבו' היסוד הריקנית מן החסדי' המכוסי' וגבורת ההוד נכנסת בחסד היסוד הריקני' ג"כ מן החסדים המכוסי' ונמצא כי ג' גבו' העליונות פחות שליש עליון שהם גבו' החסד גבו' ת"ת הם מתערבים ומתחברי' עם ג' חסדי' תחתוני' פחות שליש עליון שהם חסדי הת"ת ונצח והוד אשר ירדו שם ביסוד כנז' והם מתמתקי' הדינים שבגבו ע"י רחמי החסדים ההם אבל ב' הגבו' התחתונות ושליש שהם גבו' הנצח וההוד ושליש הת"ת שלא נתחברו ביסוד עם החסדים כלל כנז' נשארו בלתי מתוק והרי איך ג' גבו' פחות שליש נמתקו ע"י החסדי' דרך ירידה קודם שיחזרו החסדים לעלות למקומם כמו שיתבאר:

ועתה נבאר חזרת החסדים המגולים למעלה הנה נודע כי כשצנור המים מקלח בכח גדול למטה כשפוגע בקרקע מכח הכאתו העצומה שם חוזר ועולה למעלה וכן אלו החסדים שיצאו בדוחק גדול מפי היסוד דאימא למעלה וירדו בחוזק ביסוד דז"א ואין שם עוד מקום לירד הנה מכח נפילתם שם חוזרים ועולים למעלה עד הגיע' אל מקומ' הראוי להם כמו שנת' וכמו שנבאר. ונבאר בתחלה סדר עליית' מתחתי' היסוד דז"א עד שיצאו ממנו למעלה במקומם הנה נת' כי ביסוד יש שם ציור קוים ושם נתפשטו הגבו' והחסדי' כ"א במקומו כנז' והנה אלו החסדים כשעולים אם יעלו כפי בחי' מקומם דרך הקוי' נמצא שיחזרו להאיר אור שני חוזר בגבו' אשר במקומם שכבר נתמתקו פ"א דרך ירידה ונמצאו ממותקות ב' מתוקים ועי"כ נחלש כח החסדי' העולי' מלהמתיק את הב' גבו' ושליש שלא נמתקו בתחלה דרך ירידה ויהיו ג' הגבורות פחות שליש נמתקים פעמים וב' הגבורות ושליש בלי מתוק כלל והענין הוא כי כאשר או"א הולידו אלו החסדים ע"י זווגם כנודע נתנו בהם שעור אור כדי שיוכלו להמתיק את הדינים שבגבו' מתוק א' וגם שיוכלו להגדיל את ז"א כלו דרך חזרה ועלייה עד הכתר שלו כנודע כי הם המגדילים את אילנא דתיי ואם המתוק היה ניתן כלו אל הג' גבורות לא יהיה כח בחסדים להמתיק את הב' גבורות ולכן הוכרח שהג' חסדים המגולים פחות שליש שהם עתה ביסוד דז"א כשחוזרים לעלות עולים ביושר דרך קו אמצעי שהוא הת"ת שביסוד ואחר הגיעם שם מתפצלים לג' קוים ועלו דרך החג"ת שביסוד ואז פגעו בב' הגבורות ושליש העומדות שם שלא נמתקו תחלה ונמתקות עתה באלו החסדים העולים דרך חזרה ונמצאו ב' הגבורות אלו ושליש נמתקו דרך עליית החסדים והג' גבורות פחות שליש ושליש נתמתקו בדרך

ירידת החסדי' ואחר שיצאו אלו החסדי' מן היסוד דז"א כלפי מעלה נתפצלו אלו החסדי' ועלה הא' בהוד דז"א והא' בנצח דז"א וב' שלישי החיסד בב' שלישי' התחתונים דת"ת דז"א כי כן דרך העשן העולה למעלה או השלהבת כשעולה באויר מתחלק ומתפצל לצדדים והרי נגמר התפשטות ה' חסדי' בחג"ת נצח והוד קצתם דרך ירידה וקצתם דרך עליה ונמצא כי כשירדו הגבורות בתחלה ירדו זו למעלה מזו וכשנכנסו ביסוד נתפשטו בדרך קוים אבל החסדים כשירדו ירדו בדרך קוים וכשחוזרים לעלות עולים בשתי בחי' כי בתחלה עולים זו למעלה מזו בקו שר בת"ת שביסוד ומשם ולמעלה מתחלקות לג' קוים כנז' ועיין בדרוש הציצית כי שם נתב' שבתחלה יורדים הגבורות ואח"כ יורדים החסדים הפך מן הנז' כאן אבל תעיין גם בדרוש חטאו של אדה"ר כי שם נת' שחטאו גרם לזה שירדו הגבורות תחלה ודע כי עיקר כח החסדים המגולי' להגדיל את ז"א הוא ע"י ירידתם ביסוד לפי שיורדים שם במרוצה בכח חזק וע"י ההכאה נכתתים ונכתשים ומתחלקים לנצוצות כדי להאיר את ז"א אח"כ בעלייתם כנז' וזהו סוד פסוק כתית למאור כי ע"י החסדי' הנק' שמן שנופלים ביסוד דז"א נכתת ונכתש שם להאיר בז"א וזהו כתית למאור שהוא להאיר בז"א הנק' אור בסוד ותורה אור כנגד הנקבה הנק' נר בסוד כי נר מצוה אמר להעלות נר תמיד כי ע"י חזרת החסדים למעלה נגדלת גם הנקבה דז"א כמו שיתבאר במקומה בע"ה גם זהו סוד של הפסוק דכתיב יש מפזר ונוסף עוד שהוא סוד הצדקה שהם החסדים שנכתשים ומתפזרים ביסוד לניצוצות ועי"כ נוסף עוד ונגדלים כנזכר לעיל:

חלק יז

דרוש י"ז בענין הצלם של המוחין דגדלות

ענין הצלם של המוחין דגדלות באר היטב כבר נתבאר כי המוחין האלו הם ע"י זווג או"א שהזריעו טיפת זרע ומהם נעשו אלו המוחין ואין ספק כי מבשרינו נחזה אלוה כי מטיפת זרע נוצר ולד שלם (בדפו"י ע"ד) ברמ"ח איברים ונמצא כי אעפ"י שאנו קוראי' לטיפה זו מוחין דזרע אינם מוחין בלבד אמנם אלו הם בחי' פרצוף אחד שלם ברמ"ח איברים ממש ויש לו כמה בחי' כי בחי' העליונה עומדים בראש ז"א ואח"כ גם הם מתפשטים בכל איברי הגוף דז"א וגם בנוקבי כי טיפה הנז' היתה כלולה מזכר ונקב' ויש לו בחי' רבות אם בחי' קודם התפשטות' או אחר התפשטותם כמו שיתבאר בע"ה והנה זה הפרצוף השלם הנקרא בשם מו' דז"א הוא ענין הצלם הנוצר והולך תמיד עם האדם כמו שנבא' ודע כי הנה יש חו"ב ויש חכמה ותבונה וחו"ב נתלבשו בתוך חכמה ותבונה ובהיות' מתלבשי' אלו בתוך אלו נזדווגו יחד ומן הזווג ההוא נוצר הפרצו' הנז' של המוחין דז"א

וכשבא זמן לידתו יצא ממקור התבונה הנז' שהיא שניה בערך בינה העליונה וזו היא לידתו ואחר שנולד נתלבש הצל' הנז' תוך ו' ראשונות של התבונ' שני' שהיא שלישי' בערך בינה העליונ' ונתלב' בה עד החזה שבה ועתה בבחי' זו נקרא צלם כמו שיתבאר. והנה בזמן היניקה היה ז"א בסוד ו' קצוות לבד ואז היה לו צלם אחד אל ו' קצוו' שבו ואל זה הצלם אמר הפסוק אך בצלם יתהלך איש כי אז ז"א נקרא איש ולא אדם ועתה כשנולדו לו אלו המו' נקר' צלם של אדם כי אז ז"א נקרא אדם גמור ואל זה הצלם אמר הכתוב ויברא אלהים את האד' בצלמו וכתיב כי בצלם אלהים עשה את האדם כי עתה ז"א נקרא אדם ויש לו צלם הנז' שהוא צלם האדם ודע כי זה הצלם המתלבש בו' ראשונו' דתבונה שניה אעפ"י שעומד כאן למעלה עם כ"ז מן המקום הזה הוא בבחי' א"מ אל כל ז"א עד רגליו אבל עמידתו היא כאן למעלה ואינו יורד למט' והנה כפי האמת זו הבחי' היא ראשונה והיא אות מ' דצלם והבחי' השנית והשלישית היא ל"ם דצלם כמו שנבאר אבל עם כ"ז הבחי' הזאת לבדה נקרא צלם בג' אותיותיו לפי שכיון שהוא או"מ לכל ז"א מוכרח הוא שיהיה בו כללות כל הבחי' דז"א הב' והשלישי' כמו שנבאר. וראוי לבאר תחלה ביאור מלת צלם בכללות ואח"כ נבאר בפרטות. אות מ' דצל' איך היא בבחי' זו הראשונה דע כי כיון שזה הזווג שממנו יצא הצלם הזה היה מן או"א שהם הוי"ה דיודי"ן ואהי"ה דיודי"ן והנה אבא גניז ומתלבש גו אימ' ולכן גם הצל' הזה הנוצר מטיפת שניה' הוא הוי"ה דיודי"ן ואהי"ה דיודי"ן וההוי"ה דיודי"ן מתלבשת תוך אהי"ה דיודי"ן כמו נשמה בתוכו ולכן אינו נרמז בו רק אהי"ה דיודי"ן הנגלה שהוא בגי' צלם עם הכולל גם נתבאר אצלינו למעלה בדרושים שקדמו כי כל או"מ הוא אהי"ה ולכן נקרא אהי"ה הצלם הנז' כנז'. ועתה נבאר פרטות אות מ' דצלם איך היא בזו הבחי' הראשונה ובזה יתבאר גם כן מה שאמרו בס"ה בפ' ויצא סוד פ' **וברכות לראש צדיק** הנז' בפר' ויצא דקס"ב וז"ל ר' ייסא זוטא הוה שכיח קמיה דר"ש א"ל האי דכתיב וברכות לראש צדיק וכו' נוקב' דקיסטא דחמרא נפיק מיניה איהו רישא כך ראש צדיק וכו'. והענין הוא במה שהודעתיך בענין אלו ד' מוחין דז"א שהם חכמה הנמשכת ממוח אבא ובינה הנמשכת ממוח אימא ותרין עיטרין דדעת הם תרין כתפין דא"א והנה אלו תרין כתפין דא"א נמשכו וירדו למטה באו"א כי הכתף הימני שהוא חסד דאריך ירד באבא בתוך העטרה של היסוד שבו והכתף השמאלי שהוא גבורה דאריך ירד בעטרת היסוד דאימא ועמדו שם. ובזה תבין למה נשתנו שמותם להקרא תרין עיטרין כי הם אינם אלא כתפין דאריך וכשירדו ועמדו בשתי עטרו' של היסודות דאו"א אז נקראי' תרין עיטרין וזהו סוד וברכות לראש צדיק כי בירידת תרין כתפין אלו בראש צדיק שהי' עטרת היסוד הנקרא צדיק והראש שלו היא

העטרה בסוד צדיקי' יושבי' ועטרותיהם בראשיהם אז עומדים באמצע תרין ברכין וירכין דאבא או דאימא ולכן נקראים ברכות וביאור ניקבא דקיסטא דקאמר הוא כי קיסטא רוצה לו' מדה והיא היסוד הנקרא אמה שבה מודדין ונוקבא דקיסטא היא העטרה של האמה שבפי נקב היסוד גם נקראת נוקבא כנודע כי העטרה לעול' בכל מקו' היא בחי' המלכות ואחר שירדו אלו התרין כתפין בשתי עטרות היסודות דאו"א ירדו אח"כ ב' המוחין האחרי' העליונים שהם חכמה ממוח אבא ובינה ממוח אימא זה ביסוד עצמו דאבא וזה ביסוד דאימא ונמצא כי תרין מוחין עילאין שהם חו"ב ירדו בשתי היסודות שהם זכרים ותרין עיטרין דדעת הנקראי' חסדי' וגבורו' ירדו בשני העטרות שהם נקבות: וז"ס ענין זווג זו"ן כי בתחלה ניתנו בה הה' גבורות שלא ע"י זיווג לפי שהיא גבורה נוקבא ואח"כ ע"י הזיווג נותן לה ז"א גם החמש חסדי' שהם מלכות שביסוד דאבא שהוא דכורא ומתחברים בה ב' העטרות שהם נקבות ביחד והנה ד' מוחין האלו שהם עתה בזה הצלם המקיף על ז"א הם סוד ד' יודי"ן שיש בשם הוי"ה במלוי יודי"ן אשר באות יו"ד הראשונה של ההוי"ה שבז"א והם ג"כ בחי' אות מ' דצלם שהיא בגי' ד' יודי"ן. גם דע כי בחי' זו הראשו' נקראת אויר לפי שג' מו' חו"ב וחסד שבדעת כל א' הוא ע"ב וג' ע"ב אלו נכללים בגבורה שהיא בגי' רי"ו כמנין ג"פ ע"ב וכמנין אויר והטע' (בדפו"י ס"ד ע"א) למה נעשים רי"ו בגבורה הוא לפי שהגבורה הזו היא לצורך הנקבה הנקראת ה"א אחרונה שבשם שבה משפיעים ג' אותיות יה"ו שהם חו"ב ועיטרא דחסד וגם הנקבה יש לה י"ס כמו שיש אל הזכר ולכן כנגד ג"פ ע"ב הזכרי' נרשמי' בגבורה בסוד רי"ו שהוא בגי' גבורה וזכור הקדמה זו בענין שם בן ע"ב שהוא ע"ב שמות כל שם מג' אותיות והוא רי"ו אותיות והבן זה והרי נתבאר כי זו הבחי' הראשונה נקרא' אויר ונקראת י' ראשונה של ההוי"ה הכולל' כל בחי' ז"א ונקראת מ' דצלם אבל בערך שכל הבחי' התחתונות נכללים בה נקראת צלם בג' אותיות שבו הבחי' הב' היא כי אח"כ יורדים הד' מוחין הנז' עוד ירידה ב' מלבד בחי' הראשונ' שנשאר' למעלה תמיד והנה בחי' הב' הזאת ירדה ונתלבשה מן החזה של התבונה הב' ולמטה שהיא שלישית בערך בינה עילא' כנז' ובחי' זו בערך הכללות נקראת צ"ל כי הראשונ' נקראת צל"ם וזו צ"ל לפי שנעלם ממנה מ' דצלם שהם ד' יודי"ן הנז' ואינם נגלים וניכרי' כאן רק הנה"י דתבונה זו שהם ג"ס שהם ל' דצלם אשר מתפשטי' אח"כ בבחי' השלישית הנקראת צ' שהיא תוך ז"א ולכן יש בה ב' אותיות צ"ל שכוללת בה את הבחי' שלמטה ממנה ע"ד הנז"ל בבחי' ראשונה אבל בערך הפרטות זו הבחי' אינה רק אות ל' דצלם שהוא ענין התלבשות ד' המוחין הנז"ל עוד בנה"י של התבונה הזו שהם אות ל' והנה נודע כי אות ל' נקראת מגדל הפורח באויר **סוד מגדל**

הפורח באויר והוא כי זו הל' שהם הנה"י דתבונה שהיא הבחי' השניה תלויה למעלה בבחי' ראשונ' הנקראת אויר כנז"ל ולפי שהאויר הנז"ל הוא בחי' י' ראשונה של ההוי"ה כנז"ל נמצא כי זו הבחי' הב' נקרא' אור כי היו"ד נשאר' למעל' והנה למעלה נתבא' כי צלם הוא בחי' אהי"ה דיודי"ן אבל בחי' זו הנקרא' צ"ל רומזת אל מלוי שבתוך אהי"ה דאלפ"ן כשתסיר ממנו הפשוט ישאר בגי' קכ"ב כמנין צ"ל עם כללות ב' אותיותיו. או יהיה כמנין בצ"ל שדי יתלונן. והענין הוא כי כאן נעלם בחי' ראשונה ונתעלמה בתוך נה"י דתבונה ולכן נחסר ממנה הפשוט של אהי"ה ולא נשאר רק מלויו כנז' ויובן במה שהודעתיך כי שם אהי"ה דיודי"ן הוא בבינ' עילאה אבל בתבונה הזו הוא הוי"ה דס"ג ולכן לא נרמז בו אהי"ה עצמו אלא מלוי דאלפי"ן שהוא בגי' צ"ל עם ב' אותיותיו כנז"ל ואמנ' ההוי"ה דס"ג נרמזה בבחי' זו באופן אחר והוא כי הג' יודי"ן שיש בהוי"ה דס"ג הם סוד ל' דצלם שהם הבחי' השנית. גם הם בחי' נה"י דתבונ' שהם ג"ס והרי נתבאר כי זו הבחי' השני' נקראת אור ונקראת ה' ראשונה של ההוי"ה ונקראת ל' דצלם בבחי' פרט אבל בבחי' כלל נקראת צ"ל הבחי' השלישי' הוא כי אחר שנתלבשו הד' מוחין שהם מ' דצלם תוך נה"י דתבונה שהם ל' דצלם עוד היה בהם בחי' אחרת שלישית והיא שאחר כך נכנסו בז"א בט"ס שבו כל אחת כלולה מי' והם בגי' צ' ונתפשטו בתוכו כנודע ולכן בחי' זו נקראת צ' דצלם לפי שאין עתה היכר לא בד' המוחין ולא בנה"י דתבונה אלא בט"ס ז"א שהם צ' דצלם ושני אותיות ל"ם נעלמים תוך הצ' והנה זו הבחי' השלישית של צלם המוחין שהם בתוך ז"א עצמו נקראים צ' דצלם ונקראים אות ו' של ההוי"ה ובזה תבין איך ז"א הוא אות ו' שבשם כנודע. גם הבחי' הזו נקרא' מים שהיא המדריגה שאחר האור כנודע כי בראשונה הוא אויר ואח"כ אור ואח"כ מים וטעם קריאתו מים הוא לפי שהיא בגי' צ' דצלם אבל הענין בעצמו הוא לפי שאלו המוחין באו מן המיין נוקבין דאימא שהיא בינה עילאה שהמיין נוקבין שלה הם ה"פ מים הנז' בפסוק יהי רקיע כנודע ולכן גם ז"א נקרא מלך כנודע לפי שהוא בגי' צ' דצלם והוא בגי' מים כנז' והוא במה שביארנו בפסוק ה' מלך ה' מלך ה' ימלך וגו' כי מלך ומלך וימלך בגי' מנצפ"ך שהם ה"פ מי"ס שהם ה"ג מ"ן שבבינה והנה הד' מוחין עתה בבחי' זו השלישית נעשו ג' שהם חב"ד ותחלה נתקן חכמה ואח"כ דעת ואח"כ בינה ודע כי כנגד' היו ג' בחי' הנז' כי הבחי' הראשונה היא חכמה והיא מ' דצלם וזו נעשת ראשונה אח"כ נעשת הבחי' השנית והיא ל' דצלם והיא בינה. אח"כ נעשת הבחי' השלישית והיא צ' דצלם והיא הדעת. ונמצא הסדר שלה' מלמעלה למטה הוא מצ"ל שהם חד"ב כסדר תקונם כנז"ל וזהו סוד פסוק יפה ענף חורש מצ"ל הייתי הנזכר בספר יחזקאל על הארז אשר בלבנון

שהוא ז"א: (א"ש השתא א"ש מה שמצינו במקום אחר סדר המלוייי בסי' יה"א יודי"ן ההי"ן אלפי"ן ובמקו' אחר מצינו סימנ' יא"ה יודי"ן אלפי"ן ההי"ן והענין הוא שג' מו' דקטנות דאלהי"ם דז"א סדר המלוייי הם יודי"ן ההי"ן אלפי"י וסימנם יה"א אבל ג' מוחין דגדלות בבחי' אהי"ה סימנם יא"ה יודי"ן אלפי"ן ההי"ן):

ועתה נבאר בחי' לאה שבאחורי ז"א כי הנה נתבאר.שז"א היו בו ג' בחי' הנז' שהם ג' אותיות יה"ו וג' אותיות צלם ואמנם (בדפו"י ע"ב) לאה שהיא הנקבה היא אות ה' אחרונה של ההוי"ה הנז' ובה נשלמה ההוי"ה כי כבר ידעת כי הנקבה היא ה' אחרונה וכבר נתבאר ענינו בכאן היטב איך ה' אחרונה בלאה. גם נודע כי צלם בדכורא ודמות בנקבה בסוד בצלמנו כדמותינו והנה בז"א היו בו ג' אותיות צלם כנז' ועתה לאה נק' דמות כמ"ש והענין הוא במה שבארנו כי צ' דצלם אשר בז"א עצמו שהוא הבחי' הג' היא בגי' מי"ס לפי שנעשה מן מ"ן דבינה והנה כיון שאלו המים הם נוק' היה בהם כח שמאלו המוחין הנק' מים כנז' יהיה בהם כח להאיר לחוץ ולצייר פרצו' לאה הנקב' מאחורוי כיון שהם מ"ן והנה המ"ן הם ה' גבו' מנצ"פך כפולות שהם בגי' ת"ן פחד"ך כנז' אצלנו בביאור תפלות דר"ה והם ה' פעמי' מים שבפ' יהי רקיע והנה ה' פעמים מים הם בגי' ת"ן והם בגי' דמ"ות שהיא לאה נקבה הנק' דמות כנז' לפי שיצאה מה' מים נקבות הנז' שהם בגי' דמות ומהם יצאה לאה שהי' ד' קשר של תפלה ש"ר כנודע והיא ד' של דמות שהו' מן טוהר המ"ן הנז' והשמרים של המי' הנז' הם אותיות מו"ת של דמו"ת והם הקליפו' שיצאו מעכירות המ"ן כנודע וזהו סוד אותיות מו"ת הרמוזים בפסוק ותרא האשה וגו' "ותקח "מפריו "ותאכל כנז' בפ' בראשית בס' הזוהר והרי נבאר ענין הצלם והדמות איך הם בדכורא ובנוק' וזהו סוד פסוק וצדיק יסוד עולם כי עולם היא הנקבה לאה בסוד מן העולם ועד העולם ולאה זו יצאה מן הצדיק שהוא ז"א בבחינה הג' הנק' צ' דצלם. ואות צ' היא צדיק שהם המוחין דז"א שמהם יצאה לאה באחוריהם כנודע:

ונבאר עתה איך כל הבחי' הנז' נרמזו בשם ההוי"ה ואה"יה דמלוי יוד"ין שבחכמה ובינה שמהם נמשכה הטיפה להוציא כללות בחי' הצלם והדמות הנז' הנה ד' יוד"ין של ההו"יה הם מ' דצלם והג' יודין של אהי"ה הם ל' דצלם נשארו שאר האותיות שהם ד' וו"ין וד' הה"ין ושני דלת"ין אמנם הדלת אין אנו מציירים אותם בציור וו"ין לפי שהיא מן אותיות המלוי אבל ההה"ין שהם מאותיו' הפשוטות עצמם אנו מציירים אותם בציור וו"ין כל אחת היא שלשה וו"ין הרי כאן בין כלם י"ו וו"ין והנה נתבאר אצלינו כי שני דעות הם הדעת הא' הו' למעל' מכריע בין חו"ב שבו והדעת הב' הוא למטה הכלול מן תרין עיטרין חסדים וגבורות והנה ט"ו וו"ין הם ענין צ' דצלם נשארה ו' אחת מן י"ו וו"ין גם נשארו

שני דלתות ולמ"ד ופ"א וכל אלו בגי' קכ"ה עם הכללות והם נחלקים לג' פעמים שם בן מ"ב וג' מ"ב אלו הם בחינת הדעת העליון המכריע בין חו"ב כנז' אשר ביארנו ענינו בביאו' ברכת אבות דתפלת שחרית דחול במלת ואל"הי יעקב באות ו' של ואלהי ולכן מלת ואל"הי בגי' מ"ב וע"ש.

{**א"ש** צריך עיון כי ואלהי בגי' ב"ן ולא מ"ב ואם תרצה לומר ואלה עולה בגי' מ"ב עדיין קשה כי הו' של ואלה"י כבר נדרשה לענין הדעת. וכך כתבנו בשער הכוונות בכוונת ואלהי יעקב ו' יתירה. לכן נלע"ד לומר כמו שנדרש בשער הכוונות כי אל"הי בגי' מ"ו כמנין מלוי ההו"יה דע"ב דיודין ועוד כמנין אמ"ה וכמו שנתבא' בענין המהלך ד' אמות בא"י שהוא להמשיך ד' אמות שהם ד' מלוים דהוי"ות דע"ב דיוד"ין ותכוין להמשיכם אל ד' פרצו' לאה שיש בז"א כו' כנלע"ד:} והנה ג' פעמים מ"ב אלו הא' הוא בחב"ד והב' בחג"ת והג' בנה"י. ואח"כ אלו הקכ"ה הם יורדים בסוף ז"א עד ראש נוק' ומזה נעשה אליה כתר שבה שהוא אד"ני בבחי' אחו' הפשוטים שהם בגי' קכ"ו גם מן הט"ו ווין הנז' שהם צ' דצלם כנז' והנה הם בגי' מים כנז"ל שנמשך מן מ"ן והנה הם ה' פעמים מים גי' דמו"ת נמצא כי זה הדמות נעשה מן ט"ו וו"ין ומן היוד"ין שעליהם הנרמזים בב' אותיות ל"ם דצלם כנז"ל ונמצא כי מכל בחי' אותיות צלם נעשה הדמות כי הצל"ם הוא בחי' היוד"ין והוו"ין כנז' וזהו סוד פסוק שיורד עפ"י מדותיו והוא אותיות דמות י"ו כי הדמו' נמשך מן היוד"ין והווי"ן הנרמזים באותיות י"ו:

ונבאר עתה איך ג' מוחין האלו שבז"א נעשה בהם עתה בחי' ל"ב נתיבות חכמה ונ' שערים כנודע והענין הוא כי הנה אלו המוחין במקומם למעלה הם ט' ספי' וגם אח"כ מתפשטי' תוך ט' ספי' ז"א וזה ביאורו הנה ג' מוחין הם חב"ד ונתלבשו תוך נה"י דתבו' הרי ו' ונכנסו בתוך תלת חללי גלגלתא דז"א שהיו תחלה בחי' חג"ת שהגדילו ונעשו חב"ד כנז' במקומו הרי הכל ט' בחי' וכלם בראש ז"א ואח"כ מתפשטים פעם ב' בט' ספי' ז"א הרי הם ב' פעמים ט' ונוד' מה שאמר הכתוב כלם בחכמה עשית ולכן מוכרח הוא שהח' תחתונות יהיו כלולות בה וכל אחת מן הח' כלול בד' מוחין הרי הם ל"ב נתיבות שבחכמה והנה המוח השני הנק' בינה גם היא צריך שיהיו כלולות בה כל הז' תחתונות וכל אחת מן הז' כלול בג' מוחין לפי שכבר נכללו במוח הראשון כנז' נשארו ג' והנה ג"פ ז' הם כ"א כמנין אהי"ה (בדפו"י ע"ג) ובזה תבין איך שם אהי"ה הוא בבינה וזכור זה והנה נתבאר כי ב' בחי' יש בהם אחת למעלה במקומם ואחת למטה בהתפשטותם בכל ט' ספי' ז"א א"כ ב' שמות אהי"ה הם מ"ב ועם ח' אותיו' שבהם הרי הם נ' שערי בינה למעלה ואמנם כאשר הם מתפשטים למטה בז' תחתונו' כל אחת מן הז' כלולה מכלם

והם ז"פ ז' הם מ"ט כי שער הנ' נשאר למעלה. גם דע כי כשתסיר ב' הכתרים של או"א ישארו ט' ספירות בכל אחת מהם שהוא מן החכמה שבהם ולמטה ואלו הט' נמשכי' למטה בז"א ונעשים בו ט' תיקוני דיקנא כפולים ט' מצד אבא וט' מצד אימא. גם דע כי כמו שנתבאר למעלה איך המוחין של ז"א הם נק' צלם והם ג' בחי' ל"מ הם ב' בחי' א"מ ואות צ' הוא המוחין באור הפנימי המתלבש בתוכו וכן הענין הזה הוא ברחל נוק' גם הענין הזה הוא בפרצו' יעקב הנודע והוא כי כשיוצאים מן החזה דז"א אורות המוחין של יעקב הם בבחי' צלם ממש כי בצאתם מן החזה עומדים בסוד ב' בחי' אורות מקיפים על ראשו והבחי' הג' שהיא אור פנימי נכנסת תוך ראשו של יעקב ע"ד ז"א ממש ובשער הגלגולי' בדרוש הטיפין של יוסף שהם כמה בחי' וכן בשער רוח הקדש בדרוש של קרח יתבאר יותר ענין צלם של יעקב:

חלק יח

דרוש כ' קטן יודיע בו שזו"ן הם ב' אותיו' ו"ה

דע כי ז"א ונוק' הם ב' אותיות אחרונות של ההו"יה וזה ביאורו דע כי ז"א לבדו הוא פרצו' מן ט' ספירות בלבד ונוק' היא פרצו' מי"ס אמנם כשתחבר הנקבה עמו אז יושלם הוא לי"ס כי נוק' היא המלכות שלו וזהו סוד עשרה עשרה הכף בשקל הקדש וכאשר כל ספי' מהם תהיה בסוד עשרות כל אחת כלולה מעשר יהיו אלו הי"ט ספי' בגי' ק"ץ ולכן הנקבה נקראת קץ הימין וגם לזה נקראת אימא עילאה חו"ה שמספרה י"ט לרמוז על מקום שממנה חוצבה ונבנת שהוא מן הת"ת ומלכות שבאבא שבהם י"ט ספי' ולרמוז על בניה שיצאו ממנה שהם זו"ן שיש בהם י"ט ספירות ולכן ז"א ונוק' הם ב' אותיות אחרונות של הוי"ה במלוי אלפי"ן וא"ו ה"א שהם בגי' י"ט כנגד י"ט ספי' שבשניה' האמנם לפי שכל הי"ס של הנוק' שעור קומתה היא בד' תחתונות שבז"א מן החזה ולמטה ומאלו הד' שבז"א נעשו לה כתר חב"ד שבה לכן נמצא כי ד' ראשונות שבה מתייחסות אל ז"א ושש ספי' אחרונו' הם שלה לכן היא רמוזה באות ה"א שהיא גי' ששה וז"א נק' וא"ו שהוא בגי' י"ג כמנין ט' ספי' שבו וד' ראשונו' שלה שהם שלו כנז':

חלק יט

דרוש כ"א יודיע בו כי התקון הראשון של הדיקנא דז"א נקרא אל

דע כי התיקון הראשון של דיקנא דז"א נקרא א"ל הרמוז בי"ג מדות אל רחום וחנון כו' ונחלק לשני' כי מצד הימין הוא א"ל וכנגדו בצד שמאל הוא א"ל ושניהם נקראים תקון א' בלבד כנודע וכל א"ל מאלו כולל ג"פ א"ל שהם א"ל שד"י א"ל יהו"ה א"ל אד"ני בצד ימין וגו' א"ל אחרים כאלו מצד שמאל של הדיקנא הרי איך בתקון הראשון יש ו' שמות א"ל

ואמנם אינם נגלים וניכרים רק ה' א"ל לבד לפי שהשלישי שבימין והשלישי שבשמאל שהוא אל אדנ"י הם סוד שרש עולם העשיה כנודע ושם עיקר אחיזת הקלי' וכדי שלא יהיה לקלי' אחיזה בהם לכן נכללו שניהם זה בזה וכמו שביארנו בביאור ברכת אבות בתיבת האל שפירושו ה' אל והנה זה התיקון הראשון שבדיקנא הנכלל מן ה' שמות א"ל נקרא מצר העליון בסוד מן המצר קראתי יה כמבואר אצלינו בביאו' י"ג מדות של ויעבור. עוד יש מצר התחתון והוא הגרון של בחי' הקטנות אשר הו' מקום צר ג"כ וגם יש בו ה' שמות אלהים שהם המוחין דקטנות היורדים שם כנודע וכאשר אלו הה' א"ל שבדיקנא הם מאיר' בה' אלהי"ם שבגרון אז הקלי' הנאחזות בגרון מתבטלת אחיזת' משם וידעת כי מצרים הם הקליפות הנאחזות בגרון באותם אלהים דקטנות וזהו סוד פסוק וסכסכתי מצרים במצרים ר"ל כאשר ישפיעו ה' א"ל שבמצר העליון בה' אלהים במצר התחתון אז ונעו אלילי מצרי' הם הקלי' הנאחזות בגרון וטעם הדבר הוא במה שהודעתיך כי זה האל שבדיקנ' הוא נמשך משני אותיות א"ל שבשם אלהים שבפאתי הראש עצ"מ ימין ושמאל והנה הפא' היא היא שרש הדינים לכן כופה את הדיני' שבגרון הנק' אלהי"ם וזהו סוד ויוסף הורד מצרים וגו' כי יוסף הוא יסוד דאימא בתוך ז"א גם הוא ה' פעמים א"ל הנז' ולכן נאמר ביוסף ויהי יוסף "יפה "תואר "ויפה "מראה ר"ת יתום כמבוא' אצלינו וטעם היותו יפה הוא במה שהודעתיך כי הסריס אין לו הדרת פנים שהוא הזקן כי הזקן תלוי ביסוד ולהיות יוסף בחי' היסוד לכן יש לו הדרת פני' העליוני' שהם הש"ע נהורין הנודעים שהם מבחי' שם א"ל כנודע וכן באימא עצמה נודע כי יש בה הוי"ה דס"ג אשר ממנה יוצא שם **ייאי** שהיא בגי' א"ל וידעת כי כל יו"ד בז"א היא אל"ף: (בדפו"י ע"ד)

חלק כ

דרוש כ"ב גם בדיקנ' דז"א ובדיקנ' דנוקבי'

הדיקנ' דז"א יש בה י"ג תיקונין והתקון הא' יש בו ל"א קוצין תקיפין כמנין א"ל ויש בו ג"פ א"ל כמבואר אצלינו בריש אדרת נשא ובשער התפלה בענין הי"ג מדות של ויעבור ואמנם הנוקבא יש לה דיקנא בלתי שער ויש בה כל תקוני דיקנא כמו בז"א אלא שאין בהם שער ומקומם חלק ופנוי וניכר בו אור הפנים דילה ולכן בתקון הראשון דדיקנא שלה יש ג"פ אור כדוגמת ג"פ א"ל שבז"א. והנה נתבאר למה נקרא אור מפני שאור פניה מאירים שם ואין שערות מכסה עליהם גם נרמז בו בחי' א"ל אהי"ה הראשון שבתקון ראשון דז"א והוא בגי' אור:

חלק כא

דרו' כ"ג יחזו' ויבא' שג' זמני' היו בענין אצי'

ז"א. כבר הודעתיך כי ג' זמנים היו בענין אצי' ז"א ושלשת' ג' מיני עיבור העיבור הא' היה ז"א בבחי' ג' כלילן בג' והמשך זמן עיבור זה היה י"ב חדש והוא סוד עיבור הנז' בסה"ז הנק' קו המדה הנמצא בכתיבת יד והענין הוא כי מציאות זה הוא שבבינה יונקים מתקון הי"ב דדיקנא שהוא כולל י"ב חדש ועוד שאלו יונקים מן נה"י דא"א כי הנצח מתלבש בחכמה והוד בבינה והיסוד הנה הוא כלול מיסוד ומלכות שהיא העטרה שבו והנה הוא בדעת העומד בין או"א גם נה"י דאריך מתקשרי' עם חג"ת דאריך הרי הם ו' וכן מלמעלה למטה חג"ת דאריך יתעלמו תוך נה"י דאריך הם ו' אחרים הרי יב"ח לעיבור הא' דבחי' ג' כלילן בג' עוד יש עיבור א' וזמנו של ט"ח והוא כי כדי לעשות מוחין לז"א צריך ו"ק של א"א יתקשרו בחב"ד דאריך ואז נעשים לז"א מוחין לכשיוכל להוליד והביאור הוא כי ב' בחי' יש בכל העולמות אם בחי' חיצונית פירוש המלביש את הפנימית אם בחי' הפנימית בעצמה והנה בחי' החצונ' שהיא עיבור ט"ח הוא כדי שז"א יהיה בו כח להוליד ולחדש בחי' עולמו' מצד החיצוניו' עוד יש עיבו' ג' שהוא זמן של ז' חדשי' כענין עיבור משה רבינו ע"ה ולא היו שלימים והיה העיבור הזה כדי שז"א יהיה בו כח להוליד ולחדש פנימיות ותוכיות תוך העולמו' הנז' והנה יתקשרו הט' מן א"א עם הז' מגלגלתא דאריך אותם שנת' בריש ספרא דצניעות' והנה אלו הז' הד' מהם הם בחי' מקיפים והג' הם בחי' פנימיי' ומתלבשי' למטה בתוך המוחין דז"א כדי שיהיה בו כח להאציל ולהוליד פנימיות בתוך כל העולמות והנה י"ב וט' הם בי"ט בגי' אהי"ה וי"ב וז' הם בג' חו"ה וט' וז' בגי' אי"ה וי"ב וט' וז' הם בגי' כ"ח אותיות של ההוי"ה וכל הצרופים יחד הם סוד מ"ב זווגי' הנז' בריש הקדמת ס' בראשית והם סוד אחה"ע אותיות הגרון הרומזים בבינה עצמה. וזה מצאתי בקונטריס א' תלת כלילן בתלת י"ב וט' וז' תלת מצד נה"י דאריך וכלילן בג' חג"ת דא"א וכלילן בחב"ד דהיינו באו"א וי"ב תקוני דיקנ' ט' מצד ט' דא"א מתלבשי' בג' מו' וו"ק דז"א וזה להוליד עולמו' בבחי' גופות שבעה מצד שבעה דגלגלתא דא"א שהם ד' מקיפין וג' מו' ומתלבשי' למטה כדי להוליד נשמה שהוא הפנימיות שבתוכם. העיבור של ז' חדשי' אינם ז' שלימים לפי שהשביעית. (נ"א הז') נעלם. הג' עיבורים עולים בגי' כ"א. וט' וי"ב הם כ"א. כך מצאתי ונלע"ד שיש בו איזה טעות:

בריאה א' ט' הוא ג' סוד ג"ט. בריאה מהאצי' דרך מסך וכך ז"א מאבא ואימא כ"א ע"י מסך דאימא יוצר אור ובורא חשך מהחזה ולמטה אימא מגילה בירידה לצורך עצמם

ובעליה מאיר לו באצילות מכל צד. ירידה שש שנים ושליש ובחזרה י"ב שנים ושני שלישים. נוקבא דזעיר מכה האור בנקודה שבה ומגדיל תשעה וזהו סוד מעשר וזהו נייחין ברישא שהם חסדים ותקיפין בסופא שהם גבו' מן השליש דידיה של נצח נעשו לה ומגדיל שני שלישים מדה שלימה וזהו וכל בשליש בז"א שרשו שני שלישים ומגדיל א' ובנוקביה שרשה שליש א' ומגדיל שני שלישים שנה תפארת. חדש מלכות לז"א מספיק שליש אחד לבד שבא מן ת"ת דאימא. השליש וחצי שנה וחצי ד' חדשים והיום יום א' לנקודה מן הכתר שהוא אור ת"ת הנעש' כתר לז"א. ז"א להגדיל מוחין י"ג שני' א' ב' כ"ח. ז' ת"ת מקחו מקח יעק"ב יבק"ע עד היסוד וחזר הדעת עד כתר וקבלו מגולה באצילות הלא אצלת לי ברכה. חסד שלם לכל צד אבל בת"ת שליש א' הספיק לפי שהיה מגולה ונמצא כי שליש א' מספיק לב' שלישים וכשעלה מספיק שליש וחצי לכל צד נשאר שליש וחצי מכל צד השליש של ימין עלה לחכמה להאיר לה ושליש של שמאל עלה לבינה נשארו ב' חצאים ועלו לדעת והטע' שהיה שליש לחכמה ושליש לבינה לפי שהאור של הה' חסדים המקובצים בדעת יוצא ובולט לאחור ומאיר ומגדיל והשליש שבת"ת המכוסה כיון שנגלה עתה הספיק שם חציו וחציו עולה אל הכתר להאיר בו חסד חצי אחד והוא מן השליש המגולה שעשה כתר לנוק' והנה חצי ממנו נעשה כתר לנוק' וחציו עלה ונמצא שהוא שליש א' שלם וצריך חצי חסד א' הוא (בדפו"י ס"ה ע"א) מחצי ת"ת במה שנעשה מו' לו והוא כתר. החסדי' הם מים ויורדי' עד היסוד וחוזרים ועולים עד כתר ושם נעשה גדול. אל"ף למ"ד בגי' הק"פ שני א"ל במלואם בגי' ש"ע נהורין שע"ה ק"ל לז"א וק"ל לנוק' (א"ש כך מצאתי ובודאי שהוא מלא טעיות:)

חלק כב

דרוש כ"ד סוד התרדמה של ז"א כבר ביארנו כי הפיל הקב"ה תרדמה על ז"א והוא שהמוחין שניתנו בו ע"י נה"י דאימא חזרו ונסתלקו ממנו ועלו באימא ואח"כ ננסרה נוק' מאחורוי ואז אימא המשיכה לנוק' י' חסדים שהם י' הויו"ת דמלוי יודי"ן דע"ב דע כי נה"י דאריך הם נשמה לז"א והנה הז"א איהו בנצח דאריך ונוק' איהי בהוד דארי' כנז' בתיקונין דאיהו בנצח ואיהי בהוד והטעם למה לא נעשו המוחין מן החסד התשובה היא שבחסד ירד מכוסה עוד טעם למה בכתר שלה הספיק חצי שליש ובמוחין שליש וחצי (ע"ח ש' תקון הנוק' פ"ב אות ד') התשובה היא מפני שבנצח ע"י מסך ובכתר מגולה ז"א ע"י מסך מכה החסד בחכמה ונצח בבינה. הז' מדות היו כנגד ז' מלואים שבד' הויו"ת ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן ובג' אהי"ה דיודי"ן ואלפי"ן וההי"ן ולמה ההויו"ת ד' והאהי"ה ג' התשובה היא לפי שהמוחין מתחלה היו ד' שהם חו"ב וחו"ג ונכנסו בג' שהם חב"ד:

חלק כג

דרוש כ"ו בענין השפתים והנשיקין של זו"ן

ואמנם נבאר ענין השפתים והנשיקין. דע כי ב' השפתי' של ז"א הם בחי' נצח והוד של י"ס שבראשו של ז"א ובהיות זמן הגלות אז ז"א משתעבד אל נוק' ונושק את ידיה כדי לקבל הוא הארה מן דרועין שלה לצורך הנצח וההוד העליונים של רישא דיליה שהם השפתים והוא סוד מיין נוקבין העולי' מתתא לעילא בסוד אור חוזר וזהו סוד משארז"ל שהקב"ה מתאו' לתפלתם של צדיקים וכן מצינו במשה רע"ה שאמר לו הקב"ה ונתת מהודך עליו שהוא מן למטה מבחי' ההוד והוא בעין יפה סמך ב' ידיו עליו והאיר ביהושע ממקום יותר גבוה האמנם כאשר נוק' דז"א היא למעלה באימ' אז היא בסוד אשת חיל עטרת בעלה בסוד אות ה' ד' על ו' ואז הוא יש לו ו"ק בלבד כי לכן הוא בסוד ו' אבל נוק' היא בסוד ד' בלבד לפי שאין לה דרועין ולכן אז היא מנשקת ידיו של ז"א לקבל הארה מדרועין דיליה לכשיהיו לה ג"כ בחי' דרועין:

חלק כד

דרוש כ"ז בענין מ"ן מה עניינם ענין מיין נוק' מה עניינם כבר נתבאר אצלינו כי כל ענייני תפלתינו ומצות שאנו עושים הוא כדי להעלות את רפ"ח ניצוצין שנשארו מן ז' מלכי' שמתו וירדו למטה ועתה אנו מעלי' אותם משם למעלה קצת נצוצות מהם בכל תפלה כפי זכיות הזמן ועולי' בבחי' מיין נוקבין ביסוד דרחל נוק' דז"א ושם נתקנים וכאשר יושלמו כולם לעלות ולהתקן אז יבא המשיח ויתקיים בלע המות לנצח כמבואר במקומו ואמנם מיין נוקבין של או"א הם זו"ן שהם הבנים הראשונים שלהם כמבואר אצלינו והנה פעם ראשונה שנזדווגו או"א בעת בריאת העולם להוציא זו"ן לא היו אז עדיין מיין נוקבין בהם שהם זו"ן שלא היו אז שם ונמצא כי בחסדו הגדול וברצונו הפשוט ע"ד נס היה הזווג ההוא שלא ע"י מיין נוקבין כי הרי כתוב ואדם אין לעבוד את האדמה כי אין עבידת וזריעת האדמה אלא ע"י האדם המעלה מיין נוקבין. ובזה יתבאר ענין שנז' תמיד בסה"ז כד סליק ברעותא למברי עלמא וכו' וכ"מ אשר מזכיר בלשון הזה הוא בהתחלת דרוש של האצי' או של העולמות כלם וביאורו הוא מה שאמרנו והענין יותר מבואר הוא כי הזכר של העליון אינו מתעורר אל הזווג אלא בראותו הכלה העליונה שמכינה את עצמה ומתקשטת לפניו ואז מוצאת חן בעיניו ומזדווג עמה ולולי כן אינו מתעור' לפי שכל ישעו וכל חפצו לקבל מזונו וחיותו מלמעל' מן אמו ואינו חפץ להשפיע לזולתו אלא א"כ תמצא חן בעיניו על ידי קשוטיה ונודע כי אין קשוטיה של הכלה אלא ע"י נשמות של התחתונים הצדיקים העולים בבחי' מיין נוקבין והם הגורמים לה שיזדווג בעלה עמה

והנה כשנזדווגו או"א פעם ראשונה אחר שנתקנו הם כדי לתקן את זו"ן בניהם. והנה לא היו הם עדיין בעולם כדי להעלות מיין נוקבין ונמצא כי הזווג ההוא לא היה ע"י יסוד שלו ביסוד שלה אלא זווג עליון נעלם במוחא עילאה הנק' רצון שאין שם בחי' נקבה כלל והזכר מעצמו נתעורר מעצמו ועלה בו רצון ותאוה להזדווג שם בלי נקבה ניכרת ובלי מ"ן ולהיות שהיה רצונו כך בלי התעוררות הנקבה לזה אמר כד סליק ברעותא גם רמז אל מה שכתבנו כי כיון שאז לא היה היכר שום נקבה לכן היה הזווג מיניה וביה ובמוחא עילאה הנק' רצון והכל בדכורא לחוד ואז נברא העולם ומאז ואילך כל הזווגים הם ע"י זו"ן ונמצא כי פעם הראשונה שנזדווגו או"א היה זווגם שלא ע"י מיין נוקבין ואחר שהולידו את זו"ן מאז ואילך כל הזווגים ההם ע"י מיין נוקבין (בדפו"י ע"ב) של זו"ן ונודע כי כל העולמות כלם הם מבירורי ז' מלכים מאותם רפ"ח ניצוצין שנפלו למטה והנה בתחלה הוברר משם זו"ן ונתקנו ע"י זווג או"א ומה שנשאר ברפ"ח אחר שהוברר משם זו"ן זהו מה שנתקן ע"י תפלות התחתונים כנז"ל. והנה אחר שנולדו זו"ן כשחזרו פעם ב' או"א להזדווג עלו זו"ן בבחי' מיין נוקבין ונברר ג"כ קצת חלקים מן הרפ"ח ניצוצות ונתחברו עם זו"ן ועלו עמהם בסוד מיין נוקבין באימא ונוד' כי הולד מצטייר מטיפת מיין דוכרין וטיפת מיין נוקבין ואמנ' אותם החלקים שהוברר אז ועלו בסוד מיין נוקבין לא נצטייר מהם צורת ולד כלל לפי שכיון שאז היתה תחלת עלייתם מן הקלי' אינם יכולו' אז להתקן ולכן נתעכבי שם בבטן אימא עד שנזדווגו פעם אחרת או"א ואז עולים בירורין אחרים בסוד מיין נוקבין ואלו הבירורין הראשונים שכבר נתעכבו שם וקבלו הארה ונזדככו הם מצטיירים שם ונעשים ולד ואח"כ עולים בירורים אחרים מתוך רפ"ח ניצוצין בסוד מיין נוקבין בזווג פעם אחרת ואז הבירורין שקדמו להם מצטיירי' ונעשי' ולד והם מתעכבי' עד זווג פעם אחרת ועד"ז נוהג ענין הבירורין האלו מיום בריאת העול' עד שיגמרו להתקן כל הרפ"ח ניצוצין ולהתברר ואז יבוא המשיח כנז"ל כלל העולה כי כל המיין נוקבין הם מהנצוצות המתבררות מרפ"ח נצוצין בפעם ראשונה שעולים אינם מצטיירים בציור ולד עד זווג אחר ואז בזווג האחר השני הם מצטיירים ונעשים נשמה כלולה מרמ"ח איברים ויורדת בעוה"ז ומתלבשת בגוף:

חלק כה

דרוש כ"ח קטן באופן זווג זו"ן אופן זווג זו"ן כאשר שיעור קומתה הוא מן החזה שבו ולמטה והנה כשמזדווג עמה צריך שז"א יוריד רגליו למטה מקומת הנוק' ואז עי"כ נמצאת היא עומדת באמצע גופו שהוא במקום ריש פירקין דנה"י שבו ואז גם הוא כופף קומתו ובאופן זה נמצאו שניהם שוים וזהו סוד הכריעה והזקיפה של ברכות העמידה

כי בתחל' כורע ז"א וכופף קומתו ע"י הורדת רגליו למטה ואח"כ היא הזקיפה לזקוף נוק' למעלה עמו וז"ס כל הכורע כורע בברוך וכל הזוקף זוקף בשם

דרושי פרצוף רחל

חלק א

דרוש א' מדרושי פרצוף רחל כבר הודעתי' כי נוק' האמיתי' של ז"א היא רחל והיא הספי' הי' שבי"ס הכוללות כל עולם האצי' ויש לה בחי' פנים ואחורים כי היא הפרצוף הה' של הה' פרצופים הכוללים כל עולם האצי' משא"כ בלאה שהיא בחי' אחורים החצונים של מלכות דתבונה כנז"ל במקומו והנה כל הד' זמנים שהיו לז"א שהוא בחינתו בזמן המלכי' שמתו ובחינתו בזמן התקון הנק' עולם האצי' ואז היה לו ג' זמנים אחרים והם עיבור ויניקה ומוחין כן יש כל אלו הבחי' ברחל נוקביה ועוד יש לה זמנים אחרים נכללים באלו הד' הנז' והם א' בהיותה בזמן המלכים שמתו ב' בזמן העיבור ג' בזמן היניקה ד' בזמן היותה נקראת נערה חמישית בזמן היותה נק' בוגרת עוד יש לה שם אחר בהיותה בזמן היניקה ואז נק' ה' תתאה של ההוי"ה ונמצא כי כל אלו הבחי' נכללים בד' כי הם ר"ת של נקב"ה "נערה "קטנה "בוגרת "ה' תתאה וכבר ביארתי כי עד זמן היניקה הכל נכלל בה"א של נקבה כמו שנת' והנה מלבד הנוטריקון של נקבה גם בהבנת המלה יש בה סוד למה נק' נקבה והוא כמו שביארנו באדרת נשא שהאור שלה נמשך אליה מז"א עצמו ע"י דרך נקב דנקיב ואעבר באחורי חדוי דדכורא וכו' ולכן נק' נקב"ה ר"ל נקב ה' כי זו הה' תתאה האור שלה נמשך דרך נקב ותחלה צריך שנבאר הענין הזה דרך כלל ונרמוז אותו במה שארז"ל במסכ' כתובות פ' ד' ואמרו האשה עולה עם בעלה ואינה יורדת עמו וכו' דע כי נוק' דז"א הנק' רחל כנז' אין לה דרך אחר להבנות ולהעשות פרצוף אלא ע"י בעלה כי האורות שלה הנמשכים מן אימא הם באים לה דרך ז"א ע"י נקב כנז' והענין הוא כי המוחין דז"א מתלבשי' תחלה בנה"י דאימא ואח"כ נתלבשו בתוכו בג' קוים שבו הנה הנצח דאימא מתפשט עד סוף הנצח דז"א וההוד דאימא עד סוף ההוד דז"א אבל היסוד דאימא אינו מתפשט אלא עד החזה דז"א בקו אמצעי שבו ובסוף היסוד הזה יש פתח פתוח שבו יוצאים האורות של החו"ג דמוחין דאימא ונגלים בז"א בתוכן מן החזה ולמטה ושם במקום החזה נוקבים האורות דאימא הצריכים לילך אל הנק' ונוקבים נקב ועוברי' לצד האחו' ומאירי' בנקבה ולכן לא נבראת הנקבה אלא שם לפי שכל הארת הנקבה היא מן הגבורות דאימא שיוצאות אליה ולמטה מן החזה אין להם רק מחיצה של כלי הת"ת דז"א אבל למעלה יש ב' מחיצות ואינם יכולו' לעבו' אליה

וגם מפני שירדו משם החסדים עד היסוד דז"א ועי"כ נגלו והגדילו כפלים והיה בהם כח להאיר בז"א וגם בנוקביה בכתר ובחכמה ובבינה שבה כמו שיתבאר לקמן וזהו סוד פסוק וזה שער השמים כי אימא אסתיימת בדכורא ואתקריאת עלמא דדכורא כנז' בפ' ויחי בסה"ז ולכן היסוד שלה נק' זה בלשון זכר ולא זאת כנודע כי היסוד נק' זה (בדפו"י ע"ג) ואמר כי כשנשלם היסוד של אימא הנק' זה שם יצאה המלכו' הנק' שער השמים כי שמים הוא ז"א ונוק' שער שלו ליכנס אליו ממטה למעלה וגם שער כתרגומו תרעא כמנין אדנ"י במלואו שהיא הנקבה כנודע ונמצא כי א"א שהנקבה תצא אלא בקו אמצעי דז"א האמנם יש לה מקומות רבים לצאת וכלם בקו אמצעי שהוא או בסוד העטרה של היסוד או ביסוד או בת"ת או בדעת וכמי שנבארם פה בע"ה ובזה תבין כמה שמות וכינוים שנק' בהם הנקבה וכלם אמת כי יש כמה שרשים אל הנקבה אשר שם נאחזת והכל כפי הזמן ולכן אל תתמה אם הנקבה היא עטרת היסוד שבז"א ואיך היא נוק' ואתתיה אבל הענין הוא במה שהודעתיך כלל גדול כי בכל דבר שבקדושה אין שרשה הראשון נעקר לגמרי ממקומו ונעתק למקום אחר אמנם בכ"מ שירדה הקדושה הניחה שם רושם גמור לא ימיש משם כלל לעולם והנה הנקבה שרשה הראשון מכל שרשיה היה בזמן המלכים שמתו ואז היתה בחי' עטרת היסוד דז"א כמו שנבאר ועלתה ממדריגה למדריגה ביסוד ובת"ת ובדעת והכל באחורי ז"א ואח"כ חוזרת עמו פב"פ בפרצוף גמור ושלם ונק' נוקביה ואתתיה ולא מפני זה נעקרו ונתבטלו שרשיה הראשוני' האמנ' נשאר לה שרש א' דבוק עם ז"א בבחי' עטרה שביסוד ולא זה משם לעולם ואח"כ באחורי הת"ת ואינה זה משם לעולם וכמו שביארנו בשער התפלות בביאור י"ג מדות בפסוק ויעבור ה' על פניו וגו' ושם נת' כי זו ההוי"ה הנז' במלת ויעבור ה' הוא בחי' הארה לאותו שרש שהניחה הנקבה באחורי ת"ת דז"א אעפ"י שאז בי"ג מדות כבר היא פב"פ עמו כנז' שם ואח"כ באחורי הדעת דז"א יש לה שורש א' אשר משם יצאה לאה וזהו שרש יציאת לאה שם וזכור הקדמה זו ולא די זה אלא אפילו בכל ספי' מי"ס דז"א יש לה שרש א' שם והענין הוא לפי שכשהיתה עמו בזמן העיבור הראשון בבטן אימא אז נתערבה נוקביה בכל י"ס דז"א בכל אחת מהם והניחה שרשם בכלם וזהו סוד מה שאמרו בספר התקו' תקון ה' דאיהי שלימו דכל ספי' וספי' וכו' וכבר ידעת איך היא עולה עמו בכל קו האמצעי ועוד נרחיב ביאורי בע"ה

חלק ב

דרוש ב' על הנז"ל ועתה נחזור לבאר כל הנז"ל בדרך פרט הנה כשנאצלו זו"ן בבחי' ז' המלכים דארץ אדום שמתו כנודע הנה אז ז"א היה בבחי' ו' נקודות נפרדות זו מזו ולא

היו בסוד ג' קוים רק יושבות זו למעלה מזו נפרדות ולכן אז היה ז"א נקרא רשות הרבים כי לא הי' בו אחדות וחבור ולכן מתו ונתבטלו והנה אז היה ז"א בחי' ו' אחת כוללת ו' נקודותיו אלא שהיו נפרדות כנז' ואז היתה הנקבה גם היא בחי' נקודה שביעית תחתונה משש נקודות שלו והיתה למטה מן נקודת היסוד של ז"א בבחי' עטרה של היסו' והנ' אז היה מדת הנקבה שעור העטר' של היסוד ונודע כי העטרה היא שעור שליש א' מג' שלישי היסוד ואז היא היתה נקראת עטרה וזהו סוד מה שאמרו בספר הזוהר שבזמן הז' מלכים לא נמצאת עדיין נקבה אל הזכר עד אחר התקון שהוא המלך השמיני הנקרא הדר דאתמר בי' ושם אשתו מהיטבאל וכו' והבן זה לפי שעדיין לא נגדלה כלל והרי זה זמן הראשון של זו"ן וזה נקרא זמן של קודם התקון. ובזמן הב' של זו"ן אז נקרא זמן עיבור ראשון ואז היה התחלת התקון לפי שמה שהיו שש נקודות ז"א נפרדות ונקראים רשות הרבים הנה עתה כשנכנס בעיבור בבטן אמו נתחברו בסוד תלת כלילן בתלת ונתקשרו יחד ונקראים רשות היחיד. והענין הוא כי ו' הנקודות הנפרדות עתה נכללו תלת גו תלת באופן זה כי עלו נה"י דז"א למעלה במקום חג"ת והלבישום ונמצאו החג"ת נעלמים תוך נה"י חסד תוך נצח בקו ימין. גבורה תוך הוד בקו שמאל. ת"ת תוך יסוד בקו אמצעי. והרי איך נתקשרו ונכללו ג' עליונות בג' תחתונות וגם שהיו בסוד ג' קוים ועוד כי קו אמצעי נכלל בב' הקוים האחרים ונעשו רשות היחיד גמורה ע"י עיבור זה והנה אז גם נוקביה שהיתה בתחלה בסוד נקודה שביעית תחת היסוד בבחי' עטרה עתה ע"י העיבור הזה נתקנה גם היא קצת תקון והוא כי כאשר עלה היסוד והלביש ע"ג הת"ת כמו כן עלתה נקודת העטרה והלבישה ע"ג היסוד כי לא היה לה בן זוג להכלל בו כמו שהי' לשש נקודות האחרות שנכללו ג' בג' ועי"כ נמצאת נקודת הנקבה נקשרת ונכללת בכל ז' הנקודות לפי שאחר שהיא כוללת את כל קו האמצעי שהם ת"ת ויסוד כנז' ג"כ תכלול ב' הקוים האחרי' כי כמו שהקו אמצעי עצמו נכלל בב' הקוים כנז' כמו כן הנקבה הכוללת קו אמצעי נכללת בב' הקוים האחרים וענין זה נרמז בס' הזוהר בפ' בלק דר"ג ע"ב בסוד פסוק **אשורנו** ולא עתה ואמרו שם דאושיט פסיעה לבר כו'. והנה פ' זה מדבר בזמן העיבור הראשון של זו"ן כנז' שם והענין יובן עם הנז' כי הנה בזמן העיבור הא' של זו"ן היה ז"א בסוד ו' זעירא בלי ראש שבתוך ה"א ראשונה של ההוי"ה שהיא אימא לפי שהם ו' נקודות לבד בלי ג"ר ואף גם אלו אינ' מתגלים (בדפו"י ע"ד) כלם כדי שתהיה ו' גדולה ובלי ראש אמנם אינם מתגלים רק הג' לבד שהם נה"י שהם שעור חצי ו' ולכן היא ו' זעירא והנה זו הו' אושיט פסיעה לבר בסופה כזה **נ** והענין הוא כי כאשר היסוד מלביש על הת"ת יהיה עביו כשאר הקוים כי גם נצח והוד הלבישו על חו"ג אמנם כאשר

גם נקודת המלכות הלבישה את היסוד כנז"ל נמצא כי יש בקו אמצעי עובי ג' ספי' זו ע"ג זו וב' הקוים האחרי' אין בהם רק עובי ב' הספי' זו ע"ג זו ונמצא כי אותו העובי של נקודת המלכות העודפת בקו אמצעי נראית כמין פסיעה שבסו' הוא"ו דבליט ונפיק לבר והנה כאשר עלתה והלבישה את היסוד נגדלה כמוהו ע"י העלי' זו שנתוסף בה יותר אור עליון. ודע כי מדת העטר' היא שליש היסוד כמ"ש הכתוב וכל בשליש עפר הארץ כי נקודת המלכות בזמנ' הראשון מכלם שהוא בזמן המלכים היתה שליש היסוד שהוא מדת העטר' אמנם היסוד אעפ"י שהוא גדול ג"פ ממדת העטרה אבל עכ"ז אינו מדה גדולה כשאר הספי' ושטורו הוא רביע ממדת הת"ת שהוא גופא דאמצעיתא וזהו ומספר את רובע ישראל כי היסוד שהו' סוד הרביעה הוא רובע מן הת"ת הנק' ישראל והנה עתה הנקבה גדלה כמדת היסוד והנה כבר נתבאר אצלינו כי גם בזמן העיבור יש מוחין אל העובר אלא שהם בבחי' ג' אותיות אל"ם מן אלה"ים פשוט ולכן אין כח הדבור בעובר. והנה המוחין של הנקבה היו אז כלולים שם במלוי אותיות אלם שהם ל"פ מ"ד ס' שהם בגי' צד"ק כי הנקבה נק' צדק כנודע וזהו סוד פסוק האמנם אלם צדק תדברון כי המוחין שלו נק' אלם ושלה נק' צדק וכל זה בזמן העיבור וכשיבואו בזמן היניק' אז ידברון ויהיה בהם כח הדבור בפה שנגמר בהם שם אלהים כלו שהו' בגי' פ"ה והרי זה זמן הב' של זו"ן אבל בבחי' התקון זהו זמן הראשון שלהם הזמן הג' של זו"ן הוא זמן היניקה שהוא אחר שנולדו ויצאו לחוץ ממעי אמם והנה ז"א על ידי יניקת החלב מתגדל כי חוזר להיות ו"ק מתפשטים ונגלי' כלם אלא שהם בציור ג' קוים כנז' והם עתה ו"ק גדולי' וכן נוק' נגדלה עמו באופן זה כי הנה נתבאר כי בזמן העיבור שעלה היסוד והלביש את הת"ת גם היא עלתה עמו והלבישה את היסוד נמצאת היא עומדת באחו' הת"ת ומקפת אותו ואמנם כשנולד ונתפשט וירד היסוד למקומו לא ירדה גם היא עמו אמנם נשארה למעלה דבוקה עם הת"ת ממש וזהו סוד האשה עולה עם בעלה ואינה יורדת כי עלתה עם בעלה היסוד ולא ירדה עמו וכבר נתבאר למעל' כי שרשה הראשון שבעטרת היסוד נשאר שם לעולם ואין צורך לחזור להזכירו בכל פעם והנה ע"י היניקה נגדלה כשיעור קומת ספירת הת"ת והנה עתה יש לה שעור מדה אחת שלימה כשאר כל הספי' דז"א משא"כ בזמן העיבור שהיתה במדת היסוד ששיעורו רביע הת"ת א' מד' רביעים שבו אבל עדיין איננה בבחי' פרצוף גמור מי' מדות והנה בזמן הזה נק' קטנה אבל אינה ממש קטנה לפי שאינה אלא שיעור ספי' אחת לבד ולכן עתה נקראת ה"א תתאה של ההוי"ה כי כבר יש בה אות אחת שהיא מדה שלימה כנז' והנה נתבאר למעלה ענין המוחין דז"א בזמן היניקה מה ענייגם והנה גם מוחין דנוק' הגדילו מעט בזמן היניקה

והנה עתה הם בבחי' ה"א תתאה ג"כ כמו שנבאר והענין הוא כי הנה ההוי"ה הכוללת את ז"א ונוק' הנה שתי אותיות י"ה הראשונות הם המוחין שלו ואות ו' הם ו"ק שבו אבל עיקר בחי' אות ו' היא בת"ת שבו אלא שהוא כולל כל הו"ק הנאחזים בו שהם בגי' ו' והנה הנקבה דבוקה אחורי הת"ת שבו הנק' ו' והיא נק' ה"א תתאה כנז'. **ונבאר** איך המוחין שלה נרמזים באות ה"א זו כי הנה ז"א יש לו ד' מוחין חו"ב ותרין עיטרין דדעת אבל הנקבה דעתה קלה ואין בה רק עיטרא חדא דגבו' נמצאו ג' מוחין לה בלבד והנה החכמ' שבה היא אלהים במלוי אלפין והבי' שבה אלהים במלוי ההי"ן כי כל בינה היא בחי' ה"א כנודע ומוח הדעת הוא אלהי' פשוט לפי שכיון שאין בה דעת שלם רק עטרא חד ומכש"כ עתה בקטנותה ולכן אין בו מלוי. וגם החכמה שבה להיותה עדיין קטנה אין בה כח להתגלות בה מלוי יודי"ן ולכן היה בה מלוי אלפין תמורת היודי"ן והנה ג' בחי' אלו נרמזו באות ה' תתאה כי מוח הדעת שהוא אלהים פשוט בלי מלוי ויש בו חמשה אותיות כנגד החמשה הנזכרת בהיותם פשוטה ומוח החו"ב שהם במלוי אלפי"ן וההי"ן נרמזו באות ה' הנז' בהיותה מליאה באל"ף כזה ה"א כי אז יש בה שתי בחי' ה' וא' אלא לפי שהיא נקבה לכן גברה הבינה שבה שהיא ההי"ן על החכמה שבה שהיא אלפי"ן ה' על א' וזהו ה"א הרי איך נרמזו הג' מוחין שלה בזמן היניק' באות ה' תתאה גם שאר בחי' נרמזו באות ה' שציורה ג' קוים של ויו"ן לרמוז כי עתה הנקבה כלולה מג' קוים והרי איך בזמן היני' היא נקרא ה' תתאה והיא טפילה אל הזכר שהוא שם ההוי"ה בסוד הוי זנב לאריות וכשנגמר כל פרצופה אז יש לה שם שלם בפני עצמה ואינה טפילה אליו (בדפו"י סו ע"א) ואז נקראת אלהי"ם או אדנ"י הכל כפי בחי' אחר הגדלות כפי מדריגתם אם בבחי' אחו' אם בבחי' פנים בפנים עמו כנודע וזה נרמז בס' הזוהר בפ' בראשית בפ' ויברא אלהי' את שני המאורות הגדולים ואמנם גם עתה בהיותה טפילה אליו בבחי' ה' תתאה כנז' נרמז בה שם אדנ"י אלא שאינו בבחי' אותיותיו ממש אלא בבחי' החשבון שלו באופן זה כי הנ ב' אלהי"ם דאלפי"ן וההי"ן שבחו"ב שבה הם בגי' תוק"ף לרמוז על מה שנתבאר אצלינו כי המוחין דקטנות שהם של אלהי"ם הם דינים תקיפין וקשים וכשתחבר עמהם אלהים פשוט שבדעת שבה יהיו שלשת' בגי' תרע"א כחשבון שם אדנ"י במלואו והרי נתבאר זמן הג' של זו"ן הנקר' זמן היניק' כי אז שיעור קומת הנקב' היא מדה אחת שלימה כמו הת"ת שלו והיא עתה דבוקה ממש בכל אחורי הת"ת שבו ועתה עדיין אינה נקראת קקנה גמורה רק היא בבחי' אות ה' תתאה של ההוי"ה וזו היא אות ה' שבמלת נקבה. הזמן הד' של זו"ן הוא בהיותם עדיין קטנים ממש עד שנכנסים בהם המוחין דגדלות לגמרי ואז הם גדולים וכבר נתבאר במקומו

ענין גדלות ז"א שאין נגמר עד היות לו י"ג שנה ויום אחד. ונדבר בענין נוקבי' הנה נודע כי הנקב' עדיין היא קטנה עד אחר שנגדל הזכר כנודע בחוש הריאות שהאיש גדול מן האשה כפי ההווה וזהו ענין פסוק ויבן ה' אלהים את הצלע וגו' כי בתחלה נגדל ז"א במוחין דגדלות לגמרי ונשלמו לו י"ג שנה ויום אחד ועדיין הנקב' היתה בבחי' ה' תתאה של ההוי"ה הנקרא' צלע שבו להיותה דבוקה באחורי הת"ת שבו כנז' ואחר שנשלם גדלותו אז התחיל גדלותה ואז נקראת קטנה עד תשלו' י"ב שנים ויום אחד כנודע ועתה שמתחיל גדלות פרצופה נקרא' קטנה ממש מה שאין כן בזמן היניק'. והנה כשנגדל ז"א כבר ביארנו כי שני שלישי' עליוני' של הת"ת דז"א בבחי' הכלי שבו עלו ונעשו כלי ובית קבול למוח הדעת דגדלות שלו ואז בעלייתם בסוד הדעת גם נוקביה שהיתה דבוקה באחורי' עלתה עמהם באחורי הדעת והרי נתבארו ג' בחי' שיש אל הנוקב' באחורי קו אמצעי שלו ביסוד ות"ת ודעת והרי נתבא' היטב ענין מ"ש חז"ל האשה עולה עמו ואינה יורדת. וקודם שנבאר זמן גדלותה נבאר בתחלה איך האורות נמשכי' לה כדי להגדיל' דע כי האורות הנמשכים מז"א לנוק' העומדת באחוריו אינם בוקעי' ויוצאים דרך דופני מחיצות הכלים של ז"א ויוצאים ומאירים ונכנסים בנוקביה דא"כ ברגע אחד היתה נבנית כל פרצופה וניתנים בה כל המוחין ביחד כיון שבוקעים ויוצאים מכל מסך האחורי' שלו אמנם כל האורות ההם מתקבצות במקום החזה דז"א כי שם בקע בוצינא דקרדינותא ועשה שם נקב אחד כדי לעבור משם דרך האחורי' דז"א ויוצאים לחוץ ושם נעשים בבחי' פרצוף אחד הנקר' צלם ע"ד שנתבאר בענין ז"א ועומד על ראש הנקב' מחולק לג' בחי' כי ב' אותיות ל"ם הם ב' בחי' אורות מקיפי' שעל גבי רישא למעלה ולא מן הצדדים ואות צ' דצלם היא הבחי' השלישית הנכנסת בתוך הנקבה מראשה וע"ס בבחי' או"פ ושעור זמן כניסת צ' זו דאו"פ תוך הנקב' הנקראי' מוחין דגדלות שלה הוא עד תשלו' י"ב שנים ויום אחד אשר עדיין נקראת קטנה ומשם ואילך נקראת גדולה כמו שנבאר והכל הוא ממש ע"ד שביארנו בצלם המוחין דז"א איך בכל שנה ושנה נכנס בו בחי' אחת עד תשלומם אמנם יש שינוי א' בין ז"א לנוק' כי אורות ז"א נמשכי' מלמעלה בסוד אור ישר כנודע כי נכנסים בו נה"י דתבונה עם המוחין שבתוכם אבל נוקבי' האורות שלה הם בסוד אור חוזר שהוא דין כנודע והענין הוא כי הנה האורות שלה הם ב' בחי' והם החסדי' וגבורות כמו שיתבאר ונודע כי החסדים והגבורות האלו ירדו בתחלה עד היסוד דז"א ואח"כ החסדים הם נכתשים שם ומתחלקים לניצוצות ע"י הכאתם בקרקע היסוד מכח נפילתם שם וע"י כן יש בהם כח להאיר בז"א הנקרא מאור ולצאת לחוץ להאיר בנוקבי' הנקראת נר וזהו סוד כתית למאור להעלות נר תמיד לרמוז אל האמור כי בנין

פרצו' הנקבה הנקראת נר הוא מתתח לעילא דרך עליה בלבד באור נוקביי חוזר וזהו סוד פסוק עלי באר ענו לה וזהו אחד מן הטעמים שהוכרחו החסדי' לירד עד היסוד ואח"כ לחזור לעלות משם בסוד אור חוזר עד מקום החזה ומשם יצאו אל האחור לבנות בנין הנקבה ולא בדרך ירידה לפי שכל אור נוקביי אינו מאיר אלא בסוד אור חוזר גם הגבורו' ירדו עד היסוד דז"א כנודע ומשם עלו עד החזה באור חוזר ויצאו דרך נקב אל האחור על ראש רחל כנז' ואח"כ חוזרים אלו האורות כלם ונכנסים ויורדים ממעלה למטה מן הכתר דנוקבי' ע"ס באופן כי אש הגבורות האיר שלהבת שלהם ועלה למעלה עד החזה ואח"כ נכפף וירד למטה בתוך גופא דנוקב' כנז' ואל בחי' זו רמזו בגמ' במסכ' בבא קמא באותה בעיא דאש נכפפת שהזיקה והיא בחי' אש הגבורות האלו אשר נכפפו ליכנס בתוך הנקבה והנה שיעור קומת הנקבה רחל היא מן החזה דז"א ולמטה והנה הכתר שלה הוא בשני שלישים תחתוני' דת"ת דז"א שהם מן החזה ע"ס הת"ת וחכמה ובינה שלה תרין מוחין הם בתרין פירקין עילאין דנו"ה דז"א וחו"ג בתרין אמצעיים ונו"ה בתרין פירקין תתאין (בדפו"י ע"ב) דנו"ה של ז"א והדעת והת"ת והיסוד והמלכו' שהם קו אמצעי שבה הם מן היסוד דז"א בלבד וכמו שיתבאר לקמן בע"ה בדרוש האלפא ביתא דא"ט ב"ח והנה ב' בחי' אורות לוקחת הנקבה שהם חו"ג כנז"ל וצריך שתדע כי מן החסדים אינה לוקחת רק משליש החסד שבת"ת ומב' חסדי' שנו"ה ומן הגבורות לוקחת כל הה' גם דע כי החסדי' הנז' מתפשטי' בקו ימין ובקו שמאל שבה ובכתר בלבד אשר בקו אמצעי שבה ושאר קו אמצעי שהם דעת ות"ת ויסוד ומלכות שבה אין בהם אורות חסדי' כלל אלא מן הגבורות וכמו שיתבא' גם דע כי בתחלה נכנסים בה כל החסדי' הנז' וכשגמרו ליכנס אז נכנסי' הגבור' ונמצא כפי זה כי בתחלה נעשי' קו ימין וקו שמאל שבה לגמרי ואח"כ נעשה קו אמצעי כמו שנתבאר:

ונבאר סדר הזמן של י"ב שנים ויום אחד. הנה מן החס' שבנצח דז"א לוקחת ממנו הנקבה ומה שלוקחת מתחלק לשלשה שלישים כנגד ג' פירקין שבנצח ונחלקים בקו ימין שבה שהם ג"ס חח"ן שליש חסד בכל ספי' הרי ג' שנים וע"ד זהחסד שבהוד מתחלק בג"ס קו שמאל שבה בג"ה בג' שנים אחרי' הרי ו' שנים אבל סדר כניסתם הוא כך ב' פירקין תתאין דנו"ה בשתי שני' ראשוני' ואח"כ פרק אמצעי דנצח ואח"כ פרק אמצעי דהוד הרי ב' שנים אחרי' ואח"כ פרק עליון דנצח בחכמה ואחריו פרק עליון דהוד בבינה ב' שנים אחרי' הרי באלו הו' שנים נגמרו ב' קוים ימין ושמאל שבה לגמרי ואח"כ בשנה הז' נכנס החס' של הת"ת בכתר שלה ועדיין לא נגמר כמו שנבאר בסיום ענין זה והרי איך בז' שנים הראשונים נכנסו בה כל החסדים בשני הקוים ובכת' שלה אח"כ מתחילי'

הגבורו' ליכנס בה בקו אמצעי כנז"ל והנה ראשית מקומם היו בתחלה תוך הדעת של ז"א כנודע ובתחלה יצאו הה' חסדים מחוץ יסוד דאימא ונתפשטו בה' קצוות ז"א ואח"כ יצאו אחריה' הה' גבורות וכיון שלא היה להם מקום להתפשט תוך ז"א ירדו עד היסוד כי כמו שנתבאר בדרוש ז"א כי המאציל העליון עשה באופן שיצאו הגבורות באחרונה כדי שלא ימצאו מקום בז"א ויוכרחו לרדת עד היסוד לפי שבאחורי היסוד הוא מקום הדעת של הנקבה כנז"ל ובהיותם שם יצאו מאחורי היסוד ונכנסו בדעת שלה הקרוב אליו ולכן אין הגבורות נכנסו' אלא בקו אמצעי שבה כנז"ל. והנה יציאתם מן היסוד דז"א מאחוריו בפעם אחת והכנסם בדעת שבה היה בשנה השמיני' ודע כי מן הדעת (נ"א מן העת) שירדו ביסו' דז"א עד השנ' השמינית לבנין הדעת של הנק' הגבורו' היו מתעכבות שם ביסוד דז"א וכבר ביארנו בענין ז"א כי שהות הזמן הזה אינו אלא בעת אצילותם אבל מאז ואילך כל זמן שחוזרים המו' ליכנס בזו"ן הם נכנסים בהם ברגע בלי שהות זמן כלל אח"כ נשאר שרשם בדעת ע"ד שביארנו בחמש' חסדים של ז"א וירד התפשטותם למט' בה' קצוות שלה מחסד עד הוד שבה וגם בהם יש ב' בחי' נעלם ונגלה על דרך החסדי שבז"א אלא ששם היו שני חסדים שליש מכוסים וג' חסדים פחות שליש מגולים אבל בנקבה הג' גבורו' של חג"ת ושבה הם מכוסות כלם והב' גבורות תחתונות שבנצח והוד הם מגולות טעם הדבר הוא לפי שהיסוד דאימא נקבה הוא קצר מאד ומסתיים בסוף שליש עליון דת"ת דז"א שהוא עד החזה ומשם ולמטה הם בגלוי אבל היסוד דז"א זכר הוא ארוך מאד ומסתיים בסיום כל הת"ת של הנקבה ולכן כל הגבורו' שבת"ת היא מכוסת: אמנם הענין הוא באופן זה כי אמת הוא שהיסוד דאימא מתלבש בתוך הת"ת דז"א ממש אבל היסוד דז"א אינו נכנס ממש בתוך הת"ת של הנקב' אלא עומדים דבוקי' אחו באחו' אבל מה שאנו אומרים שהאור של הת"ת דנוק' הוא מכוסה הענין הוא כי כשיוצא האור מן היסוד דז"א לשיכנס בת"ת הנקבה אינו יוצא ערום אבל יוצא ולבושו עמו הנעשה מכלי יסוד דז"א ויוצא ממנו קצת בחי' מן הלבוש ההוא לחוץ ע"ד שיוצא קצת בחי' מן האור ובהיות נכנס תוך הת"ת דנוק' הוא מתלבש בתוך הלבוש הנז' עד כנגד סיום היסוד דז"א ומשם ולמטה הוא אור נגלה:

ונחזור לענין שהות הזמן הנה בשנה הט' ירדו הה' גבורות מן הדעת שבה ונתפשטו שלשתם בחג"ת שבה והגבו' הג' עם השנים התחתונים ירדו דרך קו אמצעי בת"ת שבה ואז נתקן (ע' בע"ח של"ה פ"ב דק"כ ע"ב) הכתר שבה והרי זה ט' שנים. אח"כ השתי גבורות דנצח והוד יורדות מן הת"ת שבה אל היסוד שבה דרך קו אמצעי וכל זה נעשה ברגע א' לפי שביסוד הוא אור מגולה כנז"ל שסיו' הלבוש של האור הי' עד סוף הת"ת

שבה המכוון כנגד סוף היסוד דז"א וכיון שאין מחיצות לעכב יורד ברגע ואעפ"י שירידת החסדי' עד היסו' דז"א הוצרך שהות יום א' עם היות במקום מגולה הטעם הוא לפי שהי' שם מרחק גדול של ב' שלישים מן החזה שמשם יוצאים בגלוי עד היסוד ולולי שהמקום בגלוי היה צריך זמן רב ועל הפחות הוצרך יום אחד אבל כאן שתכף בצאתם מן הת"ת שבה ברגע נכנסים ביסוד שבה ואין שום מרחק כלל ביניהם ולכן א"צ שום שהות כלל ונמצא כי גם ירידת אלו הגבורות ביסוד שבה היא בכלל הט' שנים הנז': (בדפו"י ע"ג)

ועתה נבאר בעליית אלו הב' גבורו' למע' ע"ד שנתבאר בחסדים של ז"א כדי להגדילה והנה בפ' בהעלותך את הנרות וגו' ביארנו השינוי שיש בין עליית החסדי' בז"א לעליית הגבו' בנוקבה כי בז"א עולים ג' חסדים פחות שליש ובנוק' אינם עולים רק ב' גבורות לבד. עוד שינוי אחר כי החסדים דז"א כשעולים למעלה מן היסוד מתפצלות ומתחלקות לג' קוים בנצח ות"ת ויסוד (א"ש נלע"ד לומר בנצח והוד ויסוד) ומשם נמשכות ומתפשטות ועולות דרך קוים עד כתר ח"ב שבו ולהגדילו אבל הגבו' של הנקבה אינם מתפשטו' במקומם בנצח והוד שבה בקו ימין ושמאל ומשם עולות למעלה אמנם ב' הגבו' אלו המגולות עולות יחד דרך קו אמצעי שהוא הת"ת שבה וזהו סוד אל מול פני המנורה יאירו שהוא ק"ו האמצעי של המנורה שהי' הנקבה כנודע והטעם הוא לפי שהחסדי' המגולים היו ג' והיה די ויכולת בהם להתפשט ולעלות בג' הקוים עד הכתר שבו להגדילו אבל הגבו' הם ב' לבד ואם היו עולות דרך ב' הקוים ימין ושמאל או אף גם אם יעלו דרך ג' הקוים לא יהי' בהם יכולת וספוק לעלות עד הכתר שבה להגדילו והנה הדבר מוכרח לעלות שם לפי שהכתר שלה הוא כלי גדול ואורו מועט כמו שיתבאר וצריך בהכרח שיעלו הגבו' להאיר בו ולכן אינם עולות רק דרך קו אמצעי בלבד כדי שיהי' בהם ספוק לעלות עד הכתר שבה ואמנם נמצא כי ג' מסעות נוסעים אלו הב' גבורות עד שיגיעו אל הכתר דרך קו אמצעי ואלו הם מן היסוד לת"ת ומשם אל הדעת ומשם אל הכתר הרי הם ג' שנים אחרות ועם הט' הראשונים הרי י"ב שנים והיום הא' היתר על י"ב שנים הוא ירידת רביע החלק של החסד היורד בכתר כמו שיתבאר:

ונבאר עתה בפרטות ענין הכתר שבה מה עניינו וגם ענין הכלי ואור החסד הנכנס בה כנז"ל דע כי מן הכלי של הת"ת של ז"א ממנו עצמו נעשה הכלי של הכתר של נוקביה ומן האור שבכלי הת"ת דז"א שהוא אור פנימי שבו והו' החסד הג' מן הה' חסדי' שנתפשט בו ממנו נעשה האור הפנימי שבתוך כלי דכתר דנוקבי' אבל יש שנוי אחד בין האור ובין הכלי שלוקחת כי אינה לוקחתם בהשואה אחת והענין הוא כי הנה שעור קומת הכתר שלה הוא שעור ב' שלישים התחתונים של הת"ת דז"א שהוא מן החזה שלו ולמטה ולכן

היא לוקחת כל הכלי ההוא אמנם פשוט הוא שאינה לוקחת כל ב' שלישי הכלי ההו' שבמקו' הגלוי כי ז"א צריך ג"כ כלי אליו אבל הענין היה כך כי ב' שלישים אלו נתחלקו ונעשו ד' חלקים חצי שליש לכלי הת"ת דז"א עצמו וא' שליש וחצי שליש לנוק' באופן זה כי חצי השליש היה לכתר שלה וחצי שליש לדעת שלה וחצי שליש לת"ת שבה והסבה שהספיק חצי שליש לת"ת דז"א הוא לפי שכיון שבתחלה כבר היו בו כל ב' שלישים לכן הספיק עתה חצי שליש ועוד טעם אחר לפי ששם הוא גלוי גמור כל החסדי' דז"א היוצאים מפי היסוד דאימא מן החזה ולמטה ובכח האורות הרבים ההם הספיק חצי שליש של הכלי לב' שלישים שבו ואמנם בחינ' האור של החסד שבת"ת דז"א שלוקחת הנקב' לכתר שבה הוא מועט והוא כי השליש התחתון של החסד שבת"ת דז"א נחלק לשני' חציו עלה בכתר דז"א כנז' שם וחצי השליש האיר לצד האחו' ונכנס בכתר דרחל נוק' וזהו סוד פסוק **ושמתי כדכד שמשותיך** וגו' כי שג' שלישים דכלי הת"ת דז"א הם ג"פ כ"ד כ"ד כ"ד שהם בגי' ע"ב שהוא סוד החסד המתפשט בת"ת כנודע והנה חס"ד בגי' ע"ב וכנגד ב' השלישים שהיא לוקחת אמר הפ' ושמתי כ"ד כ"ד שהם ב' פעמים כ"ד הנז' וזהו סוד ותמלא כדה ותעל כ"ד הנקבה הנק' ה' תתאה וזהו סוד כ"ד אותיות של בשכמל"ו שהוא בנקבה כנודע וזהו סוד כ"ד ספרין דאורייתא ואמנם הכתר של ז"א יש בו אור גדול וכלי קטן כנז' שם במקומו ויש בו ג"פ או"ר או"ר או"ר שהם ג"פ כ"ד כ"ד כ"ד הנז' לפי שכל חסד נק' אור דיומ' קדמא והנה ג"פ או"ר הם בגי' כתר אבל הכתר דנוקביה הם ב' פעמי' כ"ד שהם שני אורות לבד כמנין בי"ת ולכן משחרב בהמ"ק שהיא הנקבה וניטלו שני האורות אלו ממנה שהם בגי' בי"ת ולכן אסור למלא פיו שחוק כי שחו"ק ובי"ת שוים הם בגי' כי כל זמן שיש בי"ת שהם ב' האורות הנז' יש שחוק וכשנחרב הבית אין שחוק ולעתיד לבא יחזירם המאציל אליה ולזה אמר ושמתי כדכד שמשותיך שהם ב' פעמים כ"ד הנז' הבאים לה מן ז"א הנק' שמש ומן בחי' הת"ת שבו שגם הוא נק' שמש וזהו שאמר שמשותיך לשון רבים גם רמז אל שני שלישי הת"ת שכל א' מהם נקרא שמש המאיר בה וזהו שאמר שמשותיך שהם ב' שלישים הנז' גם זהו טעם שהנקבה נקרא' דך ועני לפי שחסר ממנה השליש של כ"ד העליון ולכן הכ"ד נחלף לד"ך והנה אין זה אלא בבחי' הכלי אבל מבחי' אור חסד שבתוכו אינה לוקחת רק חצי שלישו האחרון כנז"ל באופן שלוקחת לכתר שלה ב' שלישים לכלי וחצי שליש לאור משא"כ בז"א שלוקח מן הת"ת דתבונה מן הכלי שליש א' האחרון לבד עם כל (בדפו"י ע"ד) האור שבו באופן שכתרו בבחי' הכלי קטן מן כתרה בבחי' הכמות אבל בבחי' האיכות ודאי כי שעור חצי שליש ת"ת דתבונה גדול מכל ב' שלישי ת"ת דז"א אבל כונתינו לומר שכפי הערך

היה ראוי שכמו שהכתר שלה הם שני שלישי הת"ת שבו כן הכתר שבו יהיה ב' שלישי הת"ת דתבו' וכבר ביארנו הטעם שם נמצא כי כתר דז"א אורו גדול והכלי קטן והכתר דנוק' להפך זה כי הכלי גדול והאור מועט יותר מדאי. עוד יש שנוי אחר כי אור כתר דז"א הוא עצמות האור של תבונ' שנכנס' בתוכו ואור כתר שלה הוא הארה בעלמא אשר עוברת דרך מסך הכלי דת"ת דז"א מאחו' אל הכתר שבה ויען זה הגרעון בכתר הנקב' משא"כ בז"א לכן היה גרעון שני גם במוחין שבה משא"כ בז"א והוא כי כבר נתבאר בענין המוחין דז"א שהם ד' מוחין והם חב"ד ודעת כלול מתרין עיטרין ולפי שבכתר שבו יש אורות רבים לכן היה כח באורות ההם להמשיך גם מוח הדעת למעלה בראשו בין חכמה לבינה כנודע אע"פ שמקומו האמיתי הוא למטה כמו שנבאר אמנם הנקבה כיון שאור הכתר שבה מועט אין בו כח להעלות את הדעת הקל שבה שהוא עיטרא דגבו' לבדה כנודע ואמנם בראשה יש תרין מוחין חו"ב בלבד אבל הדע' שבה שהיא עיטרא דגבו' כנז' עמדה לה למטה בשליש עליון דת"ת שבה באמצע ב' הכתפות ושם נתקבצו בתחלה חמשה גבו' כי זהו סוד קשר יו"ד של תפילין דיד שהם המוחין שלה כמבואר אצלינו שם וזהו שאמרו באדרת האזינו דרצ"ו ע"א ונהירו דתרין מוחין גליפן בה וכו' ירצה כי אין בראשה בבחי' מוחין רק ב' לבד גם באמרו ונהירו רמז אל הנז' כי המוחין שבה הם הארה מועטת היוצאה לצד אחורי הת"ת דז"א משא"כ במוחין דז"א שהם אור תבונה עצמו המתפשט בתוך ז"א. וכבר נתבאר בענין הכתר דז"א איך החכמה והבינה נמשכו מן המוחין עצמם דאו"א אבל הדעת נמשך מן ה' חסדים המתפשטי' בו"ק שלהם ולכן גם בנקבה נשאר בין הכתפים כי שם מקומו באבא אבל בז"א שיש אור רב בכתר שבו העלה את הדעת שלו למעלה ממקומו כנז' והרי נתבאר ב' השנוים שמן ז"א לנוק' בענין הכתר והדעת

ונחזור עתה לבאר ענין היום א' הנוסף על י"ב שנה מה ענינו. הנה נתבאר לעיל כי בשנה השביעית נכנס חצי שליש אור החסד בכתר שבה אבל צריך שתדע כי אותו חצי שליש האור נחלק לד' חלקים וכשנכנסו בה תרין פירקין תתאין דנצח והוד נכנס חלק אחד וכשנכנסו תרין פרקין אמצעי' נכנס החלק הב' וכשנכנסו ג' פרקין עלאין נכנס החלק הג' ואמנם החלק הד' לא נכנס בו עד סיום י"ב שנה ואז ביום הא' של שנת י"ג נכנס בו החלק הד' ואז נגמר הכתר שבה וצריך לידע למה הכתר נעש' בב' זמנים הנז' אבל הטעם הוא במה שהודעתיך בכתר דז"א כי הכתר איננו מגוף האדם עצמו אלא בחי' עליונה שירדה על ראשו בסוד כתר אליו ולכן אין הכתר נשלם עד שיושלם תקון כל הט' ספי' שבו ואמנם יש בחי' אחרת והיא כי הנה אין הגבו' יוצאו' מיסוד דז"א עד שיכנסו

החסדים תחלה בנקבה והנה הכתר נעשה מן אור החסדים כנז"ל והיה צריך שיתוקן תחלה ולכן היתה פשרה זו שיכנסו ג' חלקי אור החסד בתחלה בכתר שבו ואח"כ יכנסו הגבו' בתוך הנקבה ואח"כ יכנס החלק הד' בכתר בסיום הכל ואעפ"י שזה הרביע לא נכנס קודם אל הגבו' אין חשש בזה לפי שלא נשאר זה החלק בת"ת דז"א עד עתה אמנם מתחלה צא גם הוא משם אלא שנשאר בסוד אור מקי' על כתר הנקבה ולכן הרי הוא כאלו נכנס בה ולכן יצאו הגבו' ונתנו בנקבה ואח"כ נכנס בה בתוך הכתר שבה לפי שאין הכתר נגמר אלא באחרונ' כנז' ובזה יתבאר טעם למה כניסת החלק הד' הזה שבכתר נכנס ביום א' בלבד והוא כי כבר היה עומד על ראש הכתר ולא היה חסר אלא כניסתו לתוכו בלבד ואדרבא כפי האמת אפי' שעור יום א' לא היה צריך אלא שכאשר נחבר ענין ירידת הגבורות ביסוד שלה עם ירידת החלק הזה בכתר שלה יהיה בין ב' הבחי' האלו שהות יום א' והנה עם הנז"ל ית' מ"ש ז"ל ענין ב' מלכי' המשתמשי' בכתר אחד והו' כי מין שליש א' תחתון דאור החסד שבת"ת נחלק ומחציו נעשה הכתר שלו ומחציו הכתר דנוק' וזהו ב' מלכים משתמשים בכ"א גם יצדק זה בבחי' הכלי כי הנה כמו שמן האור שבו נעשו ב' הכתרים שלו ושלה כן מן הכלי של הת"ת דז"א נעשו ב' ת"ת הנק' גופא כנז"ל מן ב' שלישי הכלי חצי השליש הספיק לת"ת שבו הנק' גוף שלו ומן השליש ומחצה נחלק לכתר ולדעת ולת"ת שבה שהוא הגוף שבה ונמצא כי הת"ת שלו נתפש' עד הת"ת שבה וכל ענין זה היה כדי להשוות שניהם שיהיו שוים בהשו' אחת ובפרט בכתר ובת"ת שבה שהם קו אמצעי אשר הוא עיקר גוף האדם כדי שיהיו ב' המלכים שוים בכל בחי' בסוד שני המאורות הגדו' והרי נתבאר כי משליש וחצי של כלי הת"ת דז"א נתחלק לג' שלישים ושהם נעשו כתר ודעת ות"ת בקו אמצעי שבה:

ועתה נבאר מהיכן נעשו היסוד והמלכות שבה ולהבין זה צריך שנבא' איך נגדלה זו הנקב' וזה יובן במה שביארנו לעי' כי בזמן (בדפו"י סז ע"א) השלישי הנק' זמן היניקה נגדלה כשעור מדת הת"ת של ז"א והיתה שיעור ספי' א' וכשהגיע זמן הד' הנק' קטנה ורצה המאציל העליון להגדילה ולעשותה פרצוף גמור חילק המדה ההיא לי' חלקים קטנים הנק' י' נקודות כנודע כי כל מדה אינה פחותה מי' ואח"כ באלו הי"ב שנה התחילו המוחין שלה ליכנס בתוכה ואז כל נקודה מהם נגדלה ונעשת ספי' א' שלימה עד שנעשת פרצוף א' שלם בי"ס גמורות והנה נקודת הת"ת שבה לא הוצרכה אל הת"ת עצמו שלה לפי שכבר נעשה ממה שלקחה מכלי הת"ת דז"א כנז' ולכן ירדה נקודת הת"ת שבה למטה עם נקודת היסוד שבה ומשתיהם נעשה היסוד שלה וזהו סוד מה שאמרו בסה"ז ובס' התיקונין כי גוף וברית חשבינן חד והענין הוא כי נקודת הת"ת הנק' גוף ונקודת

הברית שהוא היסוד שבה נתחברו לאחדים למטה ומשתיהם נעשה כלי היסוד שלה וצריך לידע למה היסוד הוצרך ליעשות מב' נקודות הנז' משא"כ בכל י"ס שבה והטעם הוא במה שידעת ונת' לעיל כי כל הספי' שבה יש להם על מה לסמוך בז"א בת"ת ונה"י שבו אבל היסוד שבה אין לו סמך בז"א כלל כנז"ל שהיסוד דז"א נגמר עד סיום הת"ת של הנקבה כי לטעם זה נק' היסוד שבה פורח באויר ואין לו על מה לסמוך כמבואר אצלינו במקום אחר גם נודע כי לטעם זה נק' הנקבה עניה ונק' אספקלרי' דלא נהרא מגרמה כלום אלא צריכה לקחת כל הספי' שבה מן הז"א כנז"ל אבל אלו השתים יסוד ומלכות שבה אינה לוקחתם ממנו לפי שאין להם סמך בז"א כנז' ולכן הוצרכה נקודה הת"ת שבה לירד עד נקודת היסוד שבה כי לעצמה אינם צריכה כנז"ל ועי"כ בין שתיהם יהיה ספוק ויכולה לעשות היסוד שבה ואמנה בחי' המלכות שהיא הטטרה שבה כיון שכל עצמה אינה רק חותם ע"י חותם היסוד כנודע כי אחר שכל גופה נק' מלכות כנודע א"כ אין צורך להיות בה בחי' מלכות שבה אלא נעשה להיותה חותם ע"ג חותם בלבד ולכן די לה בנקודה שבה הראשונה וממנה לבדה נעשת אעפ"י שאין לה סמך בז"א ואעפ"י שלא נתחבר בה נקודה אחרת כמו שהיה ביסוד שבה:

חלק ג

דרוש ג' בענין עשר נקודות של הנקבה בנויות על אלפא ביתא דא"ט ב"ח

ונבאר עתה דרך פרט ענין י' נקודות של הנקבה שהיו תחלה כלם מדה א' בלבד ואח"כ הגדילו ונעשו י' מדות שלימות ונקראים פרצוף א' שלם ונסמוך ונרמוז הדרוש הזה על אלפא ביתא דא"ט ב"ח וכו' כי כלה נרמזת בדרוש בנין הנקבה כסדר הנז"ל. הנה נת' כי הנקבה בזמן היניקה היתה מדה א' מן י"ס שבז"א וכשנגדלו ונעשת פרצוף שלם בי"ס הוא שנתחלקה אותה המדה לי"ס וכל נקודה מהם גדלה ונעשת מדה א' שלימה. והנה ב' אותיות א"ט הם בכתר שבה ב"ח בחכמה ג"ז בבינה ד"ו בדעת י"ק בחסד כ"פ בגבורה ל"ע בת"ת מ"ס בנצח ק"ץ בהוד ר"ף ביסוד ש"ן במלכות שבה וכבר נת' כי המים המגדילים את ז"א הנק' אילנא דחיי הם החסדים הנק' מים ואמנם המגדילים את הנקבה הם ג' חסדים פחות שליש המגולים אשר בתנ"ה דז"א וזהו סוד פסו' והוכן בחסד כסא שהיא הנקבה הנק' כסא וגם נגדלת ע"י הה' גבו' אשר בתוך היסוד דז"א כנז"ל וצריך ג"כ שתדע כי אין המים עצמם נעשים גוף עצמות האילן אמנם הם גרמים את האילן שיגדל ע"י המים הנכנסים בתוכו וכמו שתראה בביאורינו את האלפא ביתא הנז' שאין אנו כוללים את החסדים עצמם מכלל גוף ההגדלה עצמה גם צריך שתדע כי בז"א בב' הקוים שלו הימין והשמאל מתלבשים נצח והוד דאימא עם ב' מוחין חו"ב אשר בתוכם עד סיום

הקוים אבל בקו אמצעי שהיסוד דאימא נגמר בחזה דז"א לא יש בחי' מוח הדעת רק עד החזה ומשם ולמטה לא יש מוח כלל רק בחי' החסדים המתפשטים בו כנודע ונמצא כי עד"ז גם ההארה היוצאת מן הז"א לנוק' להגדילה אינו שוה כי מה שמאיר בה מן ב' הקוים שהם נצח והוד שבו היא לוקחת ב' מיני אור א' מן מוח החו"ב אשר בתוכם והב' מן החסדים המתפשטים ג"כ שם אבל כשלוקחת מן קו האמצעי אינה לוקחת אלא אור החסדים בלבד. ונתחיל לבאר ב' אותיות א"ט שהם בכתר אות א' היא הנקודה הא' שבי' נקודותיה שנתחלקה כנז' והנה בתחלה לא היה הכתר אלא שעור נקודה א' עשירית מי' נקודו' שבמדה אחת ועתה ע"י אור החסד שבת"ת דז"א שנכנס בה כנז"ל נתוספו בה ט' נקודות אחרות כ"א מהם כשעור הנקודה הראשונה שהיה בה ונעשה הכתר שבה מדה א' שלימה בי' נקודות כשעור שהיתה כל הנקבה כלה בכללותה בתחלה בזמן היניקה וזהו א"ט. ב"ח הוא בחכמה כי ב' הנקודות היו בה הא' נקודה עצמה והב' נקודה אחרת שלקחה עתה בזמן ההגדלה מן מוח החכמה דז"א המתפשט בנצח שבו (בדפו"י ע"ב) ואח"כ ע"י החסד אשר לוקחת מן הנצח דז"א כנז"ל נתוספו בה ח' נקודות אחרות ולפי שהב' נקודות האחרות הם בפועל כנז' והח' לבדם הם באות ע"י הגדלת מימי החסד לכן נתחלקו לב' חלוקות שהם ב' וח' וזהו ב"ח וכבר נת' למעלה כי מה שלוקחת מן המוחין עצמם שבז"א נכנס בכלל החשבון אבל מה שלוקחת מן החסדים אינם בכלל לפי שהם הגורמים ההגדלה לאחרים שהם הנקודות שבנקבה והמוחין שלוקחת מן ז"א ועד"ז הוא בשאר הי' נקודות כמו שיתבאר. ג"ז הוא בבינה כי ג' נקודות יש בבינה שבה הא' היא נקודה עצמה והב' נקודה אחרת שלקחה ממוח הבינה דז"א המתפשט בהוד שבו והג' נקו' אחרת שלוקחת מן הכלי של ההוד דאימא עצמה וע"י החסד שלוקחת מן ההוד דז"א נתוספו בה ז' נקודות אחרות וזהו ג"ז. ואם תשאל למה בחכמה שבה לא נכנס בחשבון נקודה אחרת שלוקחת מכלי דנצח דאימא עצמה וגם בחכמה יהיו אותיות ג"ז. והתשובה היא כי הנה נה"י דאימא הנכנסים בז"א הם בעצמם אינם רק בחי' רגלים שבה ולא בחי' ראש ומוחין אלא שבהכנסם תוך ז"א נשתנו ונתעלו כי ב' פירקין עילאין דנצח והוד דאימא נתהוו בבחי' ב' מוחין חו"ב דז"א וב' פירקין אמצעיים נעשו ב' זרועות חו"ג דז"א וב' פירקין תתאין נשארים במציאותם הא' שהם נצח והוד ב' רגלין דז"א ואלו ב' פירקין אינם משתנים ממציאותם כמו הפירקין האחרים ואמנם כשנעתקים עוד לבחי' הג' שהיא בנוק' דז"א הנה נודע שכל שיעור קומת הנקבה היא בתלת פירקין דנצח והוד (א"ש נלע"ד להגי' דז"א אשר בתוכם מתלבשים ב' פירקין תתאין ב' פירק' במקו' דנצח והוד דאימא אשר לעולם נשארו במציאות בתלת) רגלים ולא מוחין כנז'. ונמצא כי הארה

שלוקחת הנקבה מנצח והוד דאימא בין לחו"ב ובין לחו"ג שבה אינה עולה בשם אבל ההארה שלוקחת מנצח והוד דאימא לנצח והוד שבה עולה בשם ונכנסת בחשבון כמו שיתבאר לפי שהכל הוא הארת רגלים בין בבחי' אימא בין בבחי' הנקבה עצמה וזה הענין עצמו הוא במה שלוקחת הנק' מן הכלים דנצח והוד דז"א עצמו כי גם מהם לוקחת לפי שכיון שהיא לוקחת מן המוחין הפנימיים שבתוך נצח והוד דז"א כנודע והנה הם מלובשים תוך ב' כלים שהם הכלים דנה"י דאימא והכלים דנה"י דז"א ולכן בצאת האור של המוחין עצמם מתוך ב' הכלים הנז' לחוץ אל הנקבה מידי עברו יקח מהם כי לא יצא ערום מבלי לבוש ולוקח קצת מן הכלי' ההם מה שצריך ויוצא האור ההוא בהיותו מלובש תוך ב' הכלי' ההם

ונחזור לענין כי כמו שהכלים דנצח והוד דאימא אינם נכנסות בכלל חשבון נקודות הנקבה רק בנצח והוד של הנקבה כנז' כן מה שלוקחת הנקבה מן הכלים דנצח והוד דז"א אינם נכנסים בכלל חשבון רק בנצח והוד של הנקבה האמנם יש קצת שינוי בין הנצח והוד דאימא לנצח והוד דז"א והוא כי נודע שהנוק' כל אחיזתה ומציאותה הוא בשמאל שהיא גבורה והנה אימא הנק' תבונה דינים מתערין מינה כנז' במקומו ובפרט בקו שמאל שבה שהם דינים ובפרט בהוד שבה שהו' סיום קו השמאל ובפרט בפרק תחתון של הוד שבה שהוא הנכנס תו' הנקבה והוא דין גמור וזהו סוד ענין אימא דעד הוד דז"א אתפשטת כנז' בספר התקונין וגם נת' אצלינו וזה ראיה כי אימא היא גבורות וכיון שכל בנין הנקבה היא מן הגבורות והדינים לכן כל קו שמאל של כלי דאימא שהוא ההוד שבה המאירה בנוק' היא נכנסת בחשבון אעפ"י שאינה אלא בחי' רגלים כנז' משא"כ בנצח והוד דז"א שאינ' נכנסי' בחשבון רק בנצח והוד של הנקבה בלבד. ובזה נתתרצה השאלה הנז"ל כי בחכמה דנוק' לא נכנס בחשבון מה שלוקחת מכלי הנצח הימין דאימא והיו אותיותיה ב"ח אבל בבינה שבה נכנס בחשבון מה שלקחה מכלי ההוד השמאלי של אימא ועד"ז הוא בגבורה והוד של הנקבה כמו שיתבאר ולכן היו אותיות הבינה שבה ג"ז כנז"ל הכלל העולה כי בחי' החסדים אינם עולים בחשבון לעולם לפי שהם המגדילים ולא הנגדלי' כנז"ל גם הגבו' אינם נכנסים בחשבון לפי שהם ג"כ בחי' המיין נוק' המגדילים את הנקבה כנז' זולתי בדעת שבה כמו שיתבאר הטעם במקומו והמוחין עצמם שיש בז"א הם נכנסים בחשבון בב' נקודות חו"ב שבה בלבד ולא משם ולמטה והטעם הוא לפי שאלו המוחין שבנצח והוד דז"א אינם מוחין ממש רק מה שהם בראשו של ז"א בחו"ב שבו אבל התפשטותם למטה בחו"ג ובנצח והוד דז"א הם הארה בלבד בעלמ' שנמשכת מהם ולכן כאשר יחזור הארת המוחין ההם שבנצח והוד דז"א להאיר

בחי' שלישית בנוק' והלואי שכל הארת המוח שבג' פרקי הנצח דז"א יספיק לעשות מוח החכמ' שבה לבד אבל אין בו כח להתפשט בתשלום הקו בחסד ונצח שבה וכן עד"ז בקו שמאל ולכן אין המוחין עולין בחשבון אלא בחו"ב שבנקב' בלבד ועדיין צריכים אנו לתרץ קושיא (בדפו"י ע"ג) א' הנמשכת מזה שאמרנו והיא כי כיון שאלו המוחין שבנצח והוד דז"א אינם מוחין ממש איך מהם נעשים ב' מוחין ממש בחו"ב דנוק' ולבאר זה נבאר מה שאמרו בסה"ז בפ' תצוה כי דינים דדכורא תקיפין ברישׁ' ונייחין בסיפא והענין הוא כי ע"י ב' חסדים המגולים שבנצח והוד דז"א נתוסף כח המוחין שבהם ובוקעת הארתם בכלי הנצח והוד דאימא ונגלים ועי"כ יש בהם כח לעשות בחי' מוחין בנקבה ממש והרי כי יותר מאירים הם בסופא דז"א כפלים ממה שמאירים ברישׁא כי כאן מאירים בנצח והוד דז"א וגם עושים מוחין גמורין ברישׁא דנוק' עוד טעם אחר כי החסדים המגולים אשר שם הם מאירים גם בנצח והוד של אבא שבתוך נצח והוד דאימא ואז גם הנצח וההוד דאבא נתוסף כחם ומאירים בנצח והוד דאימא אשר בתוך נצח והוד דז"א משא"כ למעלה שהם חסדים סתומים. טעם ג' כי מן החזה דז"א ולמטה גם היסוד דאב' נגלה לבדו בלי כסוי יסוד דאימא הנשלם עד החזה כנודע וזה היסו' דאבא שנתגלה בקו אמצעי דז"א מאיר לצדדים בנצח והוד דאימא שבתוך נצח והוד דז"א ונתוסף בהם אור עצום והנה ע"י כל אלו ההארות הנתוסף בהם יש בהם כח ויכולת לעשות ב' מוחין חו"ב דנוק' האמנם הלואי שיספיקו כל אלו ההארות כדי שיוכלו לעשות ב' מוחין אבל אין עוד בהם כח להתפשט בתשלום ב' הקוים ולכן אין אנו מכניסים בחשבון את המוחין ההם בחו"ג ובנצח והוד דנוק' כלל כמו שיתבאר ואמנם הארת הכלים דנצח והוד דאימא יש בהם שנוי כי בקו השמאל דנוק' הם נכנסי' בחשבון בכל הקו ההוא אבל בקו ימני שבה אינה נכנסת בחשבון רק בנצח שבה בלבד כמו שנתבאר הטעם והארת הכלים דנצח והוד דז"א אינם נכנסים בחשבון זולתי בנצח והוד שבה לעעם הנז"ל: ד"ו הם בדעת והנה פירושם כאן הוא הפך מה שנת' שם באותיות הקודמות כי שם היו האותיות הראשונות שבכל זוג מהם היו העיקר והאותיו' השני' היו מחודשות בסוד תוספת כנז' בסוד א"ט ב"ח ג"ז אבל כאן בדעת הם להיפך כי אות השניה היא ו' והיא העיקרית כי כבר יש בה שש נקודות עיקריות ואות הראשונה שהיא ד' הם הד' נקודות שנתוספו בה כמו שנבאר וזהו ד"ו וקודם שנבאר עניינם צריך שנבאר לך ענין אחד והוא כי הנה החסד שבנצח ושבהוד דז"א אעפ"י שמתפשט בהם בכל הפרקים שבהם אין זה אלא לעצמו אבל להאיר בנקבה אין בו כח רק להאיר בפרק העליון שבנצח והוד שהם חו"ב שבנקבה כדי להגדילם אבל בשארית הקוים ימין ושמאל שבה שהם החסד והנצח והגבורה וההוד אעפ"י שהארת

ב' החסדים ההם מאירים בהם אין בהם כח להגדילם ממש ונמצא כי הכח"ב דנוקבא לבדם הם נגדלים ע"י החסדים אבל מן הדעת שבה ולמטה אין יכולת בחסדים להגדילם אמנם הגדלתם היא ע"י הגבורות כי אין הגבורות מתפשטות בכל הנקבה אלא מן הדעת ולמטה כמו שיתבאר והם המגדילות משם ולמטה כי גם הם נק' מ"ן וגבו' גשמים כנוד' וכל כך מגדילו' הגבו' את הנקבה כמו החסדי' לז"א:

ונבאר עתה ענין הגבו' האלו הנה נודע בענין החסדים דז"א כי הה' חסדים נשרשים שם תמיד בדעת דז"א מלבד עיטרא דגבורה אשר שם ואח"כ הארת החסדים ההם מתפשטת למטה מחסד ולמטה עד ההוד שבו אבל שרשם נשאר תמיד למעלה בדעת ואח"כ אלו החסדים המתפשטים כנז' נתוספת מהם עוד הארה אחרת כלולה מה' החסדי' ההם וניתנת ביסוד שבו ועוד הארה אחרת נמשכת מזו ההארה שביסוד וניתנת במלכות שבו ועל ד"ז ממש הוא בענין הה' גבורות אשר בנקבה וכבר נתבאר לעיל כי הכתר של הנקב' היא כנגד ב' שלישים תחתוני' דת"ת דז"א והדע' של הנקב' היא באחורי היסוד דז"א אשר שם ירדו הה' גבורות כנודע ובבא עת בנין הנקבה יצאו הה' גבורות מן היסוד וניתנו בדעת של הנקב' העומד באחוריו ממש ושם נשאר שרשם ואח"כ הארתם מתפשט' עוד מחסד עד הוד שבה והארתם השנית נכללה וניתנה ביסוד שבה והארת' השלישי' נכללת וניתנה במלכות שבה ונמצא עתה כי בדעת שבה יש מעיקרא נקודה אחת שבה עצמה כנז"ל ועם ה"ג שבה הם ו' נקודות ממש ונתוספו לה ד' נקודו' מחדש בבחי' הגדלה וזהו ד"ו כנז"ל. ואעפ"י שנתבאר לעיל כי החסדים וגבורות נקראי' מים המגדילים ואינם נכנסים בחשבון נקודו' ההגדל' הטעם הוא כי כשאין בכל ספי' רק חסד או גבו' א' צריכ' להגדיל את הספי' ההיא ולכן אינה נכנסת בחשבון אבל בדעת שיש שם ה"ג ביחד והגבור' האחת לבדה היה מספיק להגדילו לכן הם נכנסי' בחשבון הנקודו' הנגדלות. וא"ת א"כ אינם רק ד' גבו' כי האחת מהם צריכה להגדיל את הדעת ואינה נכנסת בחשבון והענין יובן במה שאמר הכתוב ורדפו מכם ה' מאה ומאה מכם רבבה ירדופו וגם במה שאמרו ז"ל אינו דומה מועטים העושים את המצוה למרובים העושים אותה כי בהתאסף ובהתקבץ חמישיתם יחד יש בהם כח להגדיל ולשיכנסו ג"כ הם בחשבון ההגדלה: **י"צ** בחסד ששרשה נקודת עצמה בלבד והט' נקודות אחרות (בדפו"י ע"ד) נתוספו בה וכבר נתבאר למעלה בענין שתי אותיות ג"ז אשר בבינה ענין הבחי' הנכנסות בחשבון ושאינם נכנסות ובזה תבין למה אין החסד הזה דומה אל החכמה שהיו בה ב' נקודות עיקריות ועי"ש. אבל צריך שנבאר ענין מתמיה בזה הענין והוא כי הנה אותיות א"ט ואותיות י"צ שוות הם אלא שזה אחדים וזה עשרות וכן הענין בב"ח וכ"פ וכו' וא"כ מן הראוי היה

שלמעלה בג' ראשונות יהיו האותיות של מספר עשרות שהוא מספר יותר גדול ולמטה שהם בו' קצוות יהיו אותיות של מספר הקטן שהם אחדים. והתשובה מבוארת כי הנה המגדיל את שלשה ראשונות שבה הם החסדים אשר יש בהם שני גרעונין האחד הוא כי החסדים נקראי' עיטרא דדכורא ולכן הם עצמם מגדילי' את ז"א וההאר' היוצאת מהם היא העובר' דרך אחוריו להגדיל את ג' ראשונות דנוקבי' והב' הוא כי אפי' זו ההארה המועט' הנמשכת מהם אינה בשלימו' כנודע כי החסד שבנצח דז"א נחלק לג' שלישים ושלישו האחד העליון הוא לבדו ששולח הארתו לחוץ בחכמה של הנקבה וכן עד"ז בכתר ובחכמה שבה ולכן אין בהם כח להגדיל מאד את ג' הראשונות שבה אבל הו' קצוות שבה הנגדלי' ע"י הגבורות אשר עיקרם הם בנקבה בלבד לכן יש בהם כח להגדיל אותם י' בחי' אור יותר מאור החסדים ולכן הג' ראשונות נגדלו בבחי' אחדי' והו' קצוות בבחי' עשרו' כ"ף בגבורה כי יש לה נקוד' עצמה וגם נקודה אחת שלוקח' מן כלי ההוד דאימא כנז"ל באותיות ג"ז ונתוספו בה מחדש ח' נקו' אחרות וזהו כ"ף ל"ע בת"ת דע כי יש שנוי אחד בין הת"ת לשאר הקצוות כי ב' הגבורות של הנו"ה מוכרחות לעבור בתוך הת"ת מה שאין כן בשאר הקצוו' לפי שהנה הה"ג הם בדעת העומד בקו אמצעי בין החו"ג ויצאות בתחלה ב' גבו' ומתפשטות אל הצדדים זו בחסד קו ימין וזו בגבורה קו שמאל והגבורה השלישית יורדת ביושר בקו אמצעי אל הת"ת וב' גבו' האחרו' גם הם נמשכו' דרך קו' אמצעי אל הת"ת ומשם יוצאות ומתחלקות לצדדין בנו"ה וכבר בארנו כי בכ"מ שעוברת הקדושה מניחה שם רושם ושורש ולכן בעוברם דרך הת"ת מניחו' שם אור שלה' והרי יש בת"ת ג' גבו' ונתוספו בהם מחדש ז' נקודו' אחרות הרי ל"ע וכבר נת' למעל' כי הנקו' עצמה של הת"ת ירדה למטה עד היסוד שבה באופן שאין אל הת"ת שום בחי' להבנו' אלא מכח ג' גבו' הנז' ובזה יתורץ ג"כ כי הלא הגבורות הם המגדילות ואינם נכנסות בכלל החשבון אמנם מה שנמנו כאן בת"ת הוא לפי כי בשאר הספי' היו הגבורו' או החסדים מגדילים לנקודותיהם אבל בת"ת שאין בה נקודה מעצמה מוכרח שהג' גבו' עצמם אשר בו יגדלו ומהם יתוקן ויעשה הת"ת עוד טעם ב' עם הנז"ל כי בהיות הרבה גבו' יחד יש בהם כח להגדי' ולהשאיר שרשם שם באופן כי הג' גבו' שבת"ת הם עצמם נגדלות לי' נקודת:

עוד טעם אחר למה יש ג' גבו' בת"ת ובזה יתורץ ג"כ קושיא אחרת כי הנה יש לנו הקדמה וכלל גדול כי החסדי' וגבורו' כשמשפטו' בה' הקצוות מחסד עד הוד הם יורדות תחלה כלם בחסד ושם נשאר בחי' החסד שלו ויורדי' הד' חסדי' אחרי' בגבו' ונשאר שם החס' שלה ויורדי' הג"ח האחרי' בת"ת ונשאר שם החסד שלו ויורדות ב' החסדי' לנצח ונשאר

שם החסד שלו ויורד החסד האחרון בהוד ועד"ז הוא בחמש גבורות המתפשטות בנוק' ואמנם למעלה אמרנו באופן אחר ענין התפשטות החסדים והגבו' ולכן הנלע"ד יותר אמיתי הוא כי האמת הוא שהחמש גבורות יורדות מדריגה אחר מדריגה כפי הכלל הנזכר ולא כמו שנתבא' למעלה ואמנם היות ג' גבו' בת"ת הוא לפי כשנכנסות הגבו' בשאר הספי' אין להם צורך להניח שרשם שם אבל כשנכנסות בת"ת אשר אין בו שום נקודה כנז' הם צריכות להניח שרשם בו כדי לעשות בחי' הת"ת כנז' והנה הגבו' הנכנסות בו אינם אלא ג' בלבד כנז' שכל גבו' נשארת במקומה והצריכות להתפשט עדיין הם היורדו' בת"ת.

מ"ס בנצח שהם א' נקודת עצמה. שנית נקודה אחרת שלוקחת מכלי נצח דז"א. שלישית נקודה אחרת שלוקחת מכלי הנצח דאימא כנז"ל באותיות ג"ז והרביעית היא נקודה אחרת מן הגבור' של ההוד שעוברת בה והניחה שרשה בו אבל הגבו' של עצמה אינה נכנס' בחשבון כי היא מגדלת אותו כנז"ל והטעם הוא במה שידוע כי הנצח וההוד הם תרי פלגי גופא אחים ולא יתפרדו ולסבת החבור הזה כשעוברת גבו' ההוד בתוכה מנחת שם שרשה ועוד טעם אחר כי נודע שהנצח וההוד הם כדמיון זכר ונקבה כי זהו סוד מה שאמרו בס' התקונין איהו בנצח ואיהו בהוד וגם נודע כי עם היות שעיטרא דחסד היא לז"א ועיטרא דגבו לנוק' עכ"ז ז"א נוטל תחלה פי שנים התרין עיטרין והנוק' חד עיטרא דגבורה בלבד ולכן גם הנצח שהוא הזכר נשאר בו גבו' שלו ושרש הגבו' של ההוד שהיא נקבה אבל בהוד אין בה רק גבור' אחת לבד שלה והרי נתבארו ד' נקודות עקריות שבנצח וו' נקודו' אחרו' באות לה בסוד תוספת מחדש וזהו מ"ס: **ק"ץ** בהוד הנה סדר אותיות אלו הם ע"ד שביארנו בב' אותיות ד"ו שבדעת כי האות הב' (בדפו"י ס"ח ע"א) היא העיקרית והראשונה היא המחודשת והענין הוא כי הנה ג' נקו' יש בהוד אחד עצמה שנית נקודת כלי ההוד דאימא שלישית נקוד' כלי ההוד דז"א ולפי שבכל הספי' האחרות של הנקבה לא נמצאו יחד כל כך גבורות קשות כמו בהוד לכן בהתחברם יחד מכים אורותיהם זו בזו והדינים מתרבים ונגדלים לאין קץ ונכללים זה בזה וזה בזה ומן הג' נקודות נעשות ט' נקודות כל אחת כלולה משלשתם והרי אות ץ' ונתוסף בהם נקודה אחת מחדש והיא אות ק' הראשונה וזהו ק"ץ ואמנם היות כל כך גבורות קשות בהוד עניינם הוא כי נודע שהנצח והוד הם לבר מגופא ולכן הם דינים קשים ועם כל זה ההוד הוא דין יותר קשה מאד מאד כי הוא קו שמאלי אשר הוא גבו' חזקה ומכש"כ בסיומו שהוא ההוד שהוא הנק' בספר הזוהר התוכא דדהבא ומכש"כ כאן שנתחבר ביחד ג' הודות שהם סופי ג' קוים וכלם שמאליים והם הוד דאימא והוד דז"א והוד דנוק' והנה

כל א' לבדו הוא דין קש' ומכש"כ בהתחברם יחד שהם דינים קשים לאין קץ ולכן נתרבו הדינים ומהג' אלו נכללו זה בזה וכל א' משלשתם באופן שנעשו ט' נקודות כנז' ולא עוד אלא שגברו ונתהוו בסוד מאות ולא בסוד עשרות כמו עד עתה והרי נתבאר למה מן ההוד ואילך הם בסוד מאות:

ועתה צריכים אנו לבאר למה נשתנו ב' ספי' אלו שהם הדעת וההוד שהאותיות הראשונות שבהם הם הנקודות המחודשות והשניות הם העיקריות והענין מובן עם הנז' כי לפי שהגבו' והדינים הקשים הם מתרבים מאד בב' ספי' אלו כנז"ל כי בדעת יש ה' גבו' יחד מקובצות ובפרט כי אין בהם מתוק לפי שהם מכוסות ואינם מגולות גם בהוד יש ג' הודות שהם דיני' קשים כנז' וכבר נתבאר כי כשהגבו' הם מתחברות הם מתגברות לאין קץ לפי שהם בחי' אש שבהתרבותו מדליק יותר ויוצאות ממנו ניצוצות ושלהוביות לאין קץ כי זהו הטעם שצריך האדם שלא יעורר ויחבר כחות הדין ביחד אלא יפריד אותם כנודע משא"כ בחסדים שאף שיתרבו הם מים שבהיותם תוך הכלי שלהם הם נחים ושקטים ואין נצוצות מתרבות מהם מחדש ולכן הנקו' העיקריות הם האותיות שחשבונם מועט {(א"ש הל' זה ק' בעיני במ' שאמר שהנקודות העיקריות הם האותיות שחשבונם מועט והם האותיו' השניו' כמו שאמרנו למעלה בתחל' השאלה והנה בק"ץ שהם בהו' אתי שפי' שהצד"י היא יותר מעוט' מהקיף האמנם באיתיות ד"ו שהם בדעת לא אתי שפיר שאדרבא אין הדיני' מתרבים בו לטעם הנז"ל ולכן הוא בסוד אחדים וענין השואה זאת שיש לדעת עם ההוד נרמז בפ' משפטי' ה' אמת צדקו יחדיו כי להיו' הדעת וההוד שבנוק' בחי' גבו' הנק' משפטי ה'לכן נשתוו זו לזו וצדקו יחדיו אותיותיהם כנזכר לכן במלת צדק"ו נרמזו אותיותיהם שהם ד"ו ק"ץ אותיו' צדק"ו ממש להורות כי צדקו בבחי' אותיותיהם:} והנקודות המחודשו' הם האותיו' שחשבונ' רב אלא שעדיין צרי' לתת טעם למ' בדעת היו בחי אחדי' ולא מאות כמו בהוד כיון ששתיה' הם גבו' קשות ורבות אבל הטע' הוא כי עם כל זה יש הפרש בדעת מן ההוד כי הדעת הם גבו' עליונו' בבחי' מו' שהם יותר ממותקות אבל גבו' ההוד קשים מאד כי הם למט' קרובי' וסמוכי' אל הקליפות בסוד רגליה יורדו' מות ולכן הם מתרבי' בסוד מאות כנז"ל אבל הדע' אות הב' שהיא הוא"ו הי' יותר גדול' מן הד' שהיא הראשונה ואם נרצה להגיה ולומר ולכן הנקודות העיקריות הם האותיות שחשבונם רב והנקודות המחודשות הם האותיות שחשבונם מועט אתי שפי' באותיות ד"ו שיש בדעת שהמחודשות והיא אות הד' הראשונה חשבונה מועט והעיקרית והיא אות ו' השניה חשבונה רב האמנם תקשי

לך באות ק"ץ בהוד כי העקרית והיא אות ץ' השנית חשבונה מועט והמחודשת והיא הראשונה חשבונ' רב והיא אות ק' ולכן בלשון זה צריך אני למודעי זלה"ה):

ונחזור לדבר בענין זה ההוד של הנקב' כי הנה הה"ג המתפשטי' מחסד עד הוד שבה הם אותיות מנצפ"ך והסדר שלהם הוא כסדר אותיות האלפ"א בית"א שמסודרות כפי ערך תוספ' החשבון הנוסף מאות לחבירתה כנודע ונמצא שסדרם האמיתי הוא כמנפ"ץ ונמצא כי הגבו' שבהוד היא אות ץ' פשוטה והיא אות ץ' של ק"ץ הנז"ל באופן כי הגבור' שבהוד נקראת ץ' שהיא ט' מאות ולא נגדלו רק חלק אחד בלבד שהוא ק'של ק"ץ. (א"ש הביאור הוא כי אחר הת' מתחילים אותיות אלו הכפולות והם כמנפ"ץ והנה הך' נמנת לה' מאות והמ' נמנית לו' מאות והן' נמנת לז' מאות וה"פ' נמנת לח' מאות והצ' לט' מאות ואח"כ חוזר החשבון לראשית האותיות והיא א' בסוד אלף) והנה שמו מוכיח עליו שהם גבורות קשות מאד בבחי' סיומם והם קרובות וסמוכו' אל הקליפו' הנקראים קץ כל בשר שהם הקליפות כנודע ולכן גם הוא שמו קץ ולכן עיקר אחיזת הקליפות היא בהוד: גם סמא"ל לא יכול ליעקב אבינו ע"ה (בדפו"י ע"ב) אלא בירך השמאלי הנקרא הוד והנה בהתאחז הקליפות בהוד שבה נאמר והודי נהפך עלי למשחית כי מן הוד נהפכת למפרע ונעשת דוה בעבור המשחית שהם הקליפות גם זהו סוד פסוק נתנני שוממה כל היום דוה כי הנה הה' דמים טמאים אשר באשה כאשר ביארנו הם משיירי התוך הה' גבורות של מנצפ"ך והנה ההתוך של הזוהמה אינה אלא בסופ' שהיא בגבור' ההוד וכאשר נתאחזי' הקליפות בה נהפך לדם טמא דם נדה ונקר' דו"ה הפך הו"ד וזהו נתנני שוממה כל היום דוה ואומרו כל היום הוא כמה שנודע כי שתא אלפי שני הוי עלמא שהם ו' קצוות חג"ת נה"י ואלף הז' היא מל' שבת העולה עד השם וזהו שבת לה' ולכן חרבן בית המקדש היה באלף הה' שהוא הוד שבו אחיזת החיצונים כנז' ונודע מה שאמרו בס"ה כי אין לאוה"ע שליטה על ישראל אלא בחד יומא שהוא אלף הה' כמו שאמר הכתוב כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול וגו' לפי שאין אחיזת' אלא בהוד בלבד שהוא אלף הה' הנקרא יום ה' וביום ה' הזה היא דוה ושוממה וזהו מה שאמר הכתיב נתנני שוממה כל היום דוה והנה אלף ימי הגלות האלו נרמזו בב' אותיות קץ שבהוד שהם בגי' אלף וז"ס האלף לך שלמה אלף יומין דחול כנזכר בספר הזוהר פרשת תרומה:

חלק ד

ביאור אותיות אלפא ביתא דאי"ק בכ"ר

והואיל ואתא לידן נבאר סדר חשבון אותיות אלף ביתא דאי"ק בכ"ר וכו' כדי שתבין מה שביארנו לעיל כי הנה אי"ק הם שלש אותיות הראשונה אחדים ושניה של עשרות

ושלישי' של מאות וכן עד"ז בשאר אותיות האלפ"א ביתא הנז' ונמצא כי אות ת' של דמ"ת היא ד' מאות ואות כ' פשוטה של הנ"ך היא חמש מאות ואות ם' סתומה של וס"ם היא ו' מאות ואות ן' פשוטה של זע"ן היא ז' מאות ואות ף' פשוטה של חפ"ף הוא ח' מאות ואות ץ' פשוטה של טצ"ץ היא ט' מאות הרי שבכל כ"ז אותיות של אלפא בית"א עם הכפולות הם ט' אחדי' יט' עשרות וט' מאות וכשנרצה להשלים חשבון האלף שהם י' מאות צריך לחזור התחיל באות **א**' ראשונה של אלפ"א ביתא אשר במלואה היא אל"ף. **ר"ף** הם ביסוד וזה יובן עם מה שביארנו לעיל כי נקוד' הת"ת של הנקבה ירדה עד היסוד בה ונתחבר עם נקודת היסוד ומשתיהם נעשה היסוד וזהו ב' של הנקודות העיקריות ונתוספו בה מחדש ח' נקודות אחרות הרי ר"ף. ונלע"ד חיים כי לפי שכללות כל הה"ג הם ביסוד כנז"ל לכן אותיותיו הם בבחי' מאות ע"ד הנז"ל באותיות ק"ץ שבהוד גם נלע"ד כי לכן יש בו אותיות ר"ף כמנין ה"ג מנצפ"ך העולות כמנין פ"ר הנכללו' ביסוד כנז'. **ש"ן** הם במלכו' וזה יתבאר עם מה שנתבא' למעלה כי אין למלכות הנקבה שום סמך כלל בז"א ואפי' נקודה ממש בה לא יש כי אינה אלא הארה בעלמא הנקראת חותם על גבי חותם וכבר יתבאר לקמן בענין זמן הה' הנקראת נערה כי חותם הזה נעשה במל' שבה מהארה היוצאת מג' שמו' אהי"ה דיודי"ן ואלפי"ן וההי"ן שיש בנה"י דאימא שבתוך ז"א ושלשת' בגי' חות"ם וגם זה להורות כי אינו רק הארה בעלמא הנחתם בה בסוד {(א"ש גם זה לא הבנתי ונעלמה ממני כי הנה הג' שמות העיקרי' נרמזו באות ש' האמנם מה שאמרנו אח"כ ונתוספו לה מחדש ז' נקודות האחרו' היה לו למימר ה' כמנין ן' ואולי הכונה היא לו' עם מה שביארנו לעיל כי הן' פשוט' היא בסוד ז' מאות ולכן אמר ז' נקודו' ולא ה' כנלע"ד והאמת יורה דרכו. אמר עוד שמואל מדברי רבותי ז"ל למדתי לו' כי לפי שבמלכו' נכללי' אח"כ כל הגבורו' כנודע באותיו' כל"ה כ"ל ה' לכן גם אותיותי' הם בבחי' מאות ע"ד הנז"ל באותיו' ק"ץ ואותיות ר"ף כנלע"ד:} חות' והנה ג' שמו' ולא הם עיקריי' ביסוד ונתוספו לה מחדש ז' הנקודו' אחרו' הרי ש"ן. אותיות ת"ם שמעתי ממורי זלה"ה שהם בסוד המלכות שבה ולא קבלתי פירוש' והואיל ואתא לידן ענין זו האלפא ביתא דא"ט ב"ח נבא' בה ענין אחר והו' כי כל האותיו' אלו הם זוגות כנז"ל חוץ מג' אותיות הנ"ך שהם בלי זווג והם ה' באחדי' נ' בעשרו' ך' במאו' והם אותיו' כה"ן וזהו טע' מה שאמרו רז"ל כי הנושא אשה כהנת אין זווג' עולה יפה לפי שאין זווג לג' אותיו' אלו ולא שמעתי יותר ביאור בענין זה (א"ש בשער ג' והוא שער מאמרי רז"ל נתבאר ביאור המאמר הזה היטב תמצאנו שם כי תדרשנו והוא במס' פסחים פרק ג' ד"ג ע"ד:(אמר עוד שמואל עוד מצאתי כתוב שכ' הרב ז"ל דרוש קטן בביאור אלפ"א בית"א הנז' מלבד מה

שביאר אותה בדרושים הקודמים בענין אורות המקיפים של האצילות וז"ל סוד אלפ"א בית"א של א"ט ב"ח ג"ז ד"ו י"ץ כ"ף ל"ע מ"ס ק"ץ ר"ף ש"ן ת"ם. כבר נתבאר בחבורינו היותה נדרשת בענין בריאת נוקבי' דז"א והנה דע כי יש הפרש בין ז"א לנוק' כי ז"א גדל שליש א' בכל מדה שלו כי מה שהיה בתחל' שני שלישי' גדל עתה עוד שליש אחד ונעשה מג' שלישי' ועל ד"ז בכל מדה (בדפו"י ע"ג) ומדה שבו עד שנמצא כי מן ו' נקודות שהיו בו בתחלה הגדילו עוד שליש מלבר ונעשה בן ט' נקודות וזה היה ע"י ג' פירקין שבנה"י של אימא שנתפשטו בו כנודע מה שאין כן בנוקבי' אשר מתחלת' לא היה בה רק נקודה אחת לבד וכל הט' נקודות באו לה מחדש בתוס' וענין ביאתם בתוספת היה במה שידעת כי כל אחת מן הי"ס כלולה מן המלכות וכן מלכות עצמה כלולה מכתר שבמלכות והם י' ולסיבה זו יש בה כח להשלים עם כל המדות והספירות:

ונחזור עתה להשלים זמן הד' של הנקבה שאז עדיין נק' קטנה כי אז הולכת ונגדלת מעט מעט ואחר שנשלם גדולה נקרא' נערה שהוא זמן הה' כמו שיתבאר והנה בזמן הזה שהיא קטנה היא נק' חוה אשת אדה"ר קודם שתזדווג עמו לסבה שנבאר עתה ואעפ"י כן שם זה לא יסור ממנה אח"כ אף בזמן גדלותה אחר שנזדווגה עמו לפי שבחי' חוה זו שבקטנותה נשאר קיימת בה תמיד אף אחר שתזדווג עמו ואמנם שכחתי מה ששמעתי ממורי ז"ל בענין זה ועכ"ז אכתוב הנלע"ד עתה שכך שמעתי וזה עניינו הנה נתבא' למעלה כי אינה לוקחת מן החסד שבת"ת דז"א רק חצי שליש לבד לעשות הכתר שבה והנה חצי שליש הוא ששית החלקים וזו היא אות ו' של חוה לרמוז על חלק הששי שלקח' מן החסד שבת"ת דז"א לכת' שבה והנה הנקבה עצמה היא ה' תתאה של ההוי"ה וזו היא או' ה' של חוה ע"כ שמעתי ממורי ז"ל ומה ששכחתי הוא בביאור אות ח' של חוה והנלע"ד ששמעתי כי הוא זה כי הנה נתבאר למעלה כי זה חצי שליש החסד הנז' אינו נכנס כלו ביחד בכתר שלה אמנם נכנס בד"פ נמצא שמתחלק לד"ח והנה אין להכניס בחשבון את השליש העליון של החסד המכוסה למעלה מן החזה כי אין שם עמידת הכתר שלה אלא בשני שלישי' התחתונים המגולים בלבד והנה חצי השליש שהיא לוקחת אינו רק אחד מארבע' חלקי' שבאות' שני שלישי' הנחלקי' לארבעה רביעי' וכל רביע הוא חצי שליש והנה זה הרביע שלוקח' לכתר שבה חוזר להתחלק בארבע' רביעים ליכנס בד"פ כנז' והנה ב' פעמים ארבעה הם ח' של חוה. גם נלע"ד פירוש אחר וזהו יותר אמתי כפי הנלע"ד ששמעתי וזה עניינו כי הנה אלו ב' שלישי' התחתוני' המגולי' שבת"ת כבר נתבאר למעלה בדרושי ז"א שלפי שנתגלו נגדלו כפלים ונעשו ד' שלישים והנה הנקבה לוקחת משם חצי שליש כפי ערך תחלת' שהוא שליש אחד כפי ערך גדלותם לכפלים

והנה אם תעריך חצי השליש שלוקחת בבחי' ד' שלישים אחר שנגדלו כנז' יהיה זה חצי השליש חלק אחד משמנה חלקים וזהו ח' של חוה והרי נתבאר זמן הד' הנקראת קטנה הנרמז באות ק' של נקבה והוא עד היות לה י"ב שני' ויום אחד גמורים ואח"כ נקראת נערה כמו שיתבאר: **זמן הה'** של הנקב' היא אות נ' של נקבה והיא הנקראת נערה כבר ידעת כי יש בתורה נער חסר ה' ונערה מלא בה' אחרונה ויש הפרש בין זה לזה כנז' בס"ה בפ' בא דף ל"ח ע"ב. גם נודע כי עד שיהיה אל הבת י"ב שנים ויום אחד נקראת קטנה ואח"כ נקראת נערה עד שתהיה בת י"ב שנים ושש חדשים ויום א' ואח"כ נקראת בוגר' כי אין בין נערות לבגרו' אלא ו' חדשי' בלבד ודע כי בהיות הבת קטנה אלא שכבר המו' נכנסו בה להגדיל' נקרא' קטנה וכשנעשו בה ונתקנו היסו' והמל' שבה לגמרי אז נק' נער חסר ה' לפי שאינה נקראת נערה בה"א עד תשלו' י"ב שנים ויום א' ומשם ואילך נק' נערה כי אז הוא זמן נסירת הצלע מן האדם העומדים אחו' באחו' כנודע ולכן נבאר בתחלה זמן הד' הנק' קטנה כאשר כבר נתקנו בה היסוד ומלכות שבה כי אז נק' נער חסר ה' כנז' ולכן צריך שנבאר ג"כ ענין ב' בחי' אלו הנק' יסוד ומלכות שבה מה עניינם והנה בביאורינו בענין חג הסוכות וליל הוש"ר הארכנו בענין זה וע"ש אמנם נבאר עתה קצת מעניינם הנה באדרת האזינו מצינו כי ב' דרגין אינון חד ציון וחד ירושלים והנה ציון הוא יסוד של הנקבה וירושלים היא המלכות שבה וזהו שאמר שם דציון בנוקביה איהו כבית הרחם לאתתא ועניינם הוא כי החדר הפנימי שהוא בית הרחם שבו נכנס טיפת הזרע זהו היסוד שבה והנה מחוץ היסוד הזה יש בחי' בשר תפוח בולט לחוץ בין ב' היריכים והוא עגול מקיף סביב כמין עטרה בפתח בית הרחם הנק' יסוד הנז' וזו העטרה של הבשר היא המלכות שבנקבה והנה לכאורה לא היתה הנקבה צריכה אל זו העטרה הנק' מלכות שבה לפי שכל כללות הנקבה נק' מלכות כנודע כי זהו הטעם שאין בנקבה רק ט' ספי' גמורות בלבד שהם כח"ב חג"ת נה"י והם גמורות כדמיון הט' שבז"א אבל המלכות שבה אינה ספי' ממש רק הארה מועטת נרמזת באותו הבשר הבולט כנז' ואמנם מה שהוצרכה הנקבה לבחי' המלכות שבה יובן במה שאמרו רז"ל כי ד' דברים צריכים חותם בתוך חותם וסימנם חבי"ת ואות י' הוא יין וביאור הענין הוא כי החסדים נק' מים והגבורות יין ולפי שהם גבורות יש פחד פן יתאחזו (בדפו"י ע"ד) בהם הקליפות ולא עוד אלא שעיקר יניק' הקליפו' דאצילו' הו' בנוק' דז"א לפי שמדור שלהם הוא למטה ממנה בסוד רגליה יורדות מות ואין יניקתם אלא בסופה שהוא מפתח היסוד שבה אשר שם הם נתוני' ה"ג הנקבה כנודע והנה לפעמים אלו הגבורות נעשים דם שהיא בחי' דינים קשים גמורים ואז נעשים דם נדה ויונקים מהם הקלי'. אמנם בהיותם נשמרים מן הקלי'

נק' יין ולא דם כי הדם הוא גבורה קשה בלתי מתוק והיין המשומר הוא בהיותם גבורות נמתקות כי אז הם בסוד יין המשמח ונודע כי הה' גבורות הם אורות ואינם כלים ולכן צריכות אלו האורות של הגבורות שיונחו תוך ב' הכלים זה לפנים מזה ואלו הב' כלים הם הנק' חותם בתוך חותם והם כלי הנקרא היסוד שבה וכלי הנקרא מלכות שבה ועי"כ נשמרים מן הקליפות ואמנם טעם היות שני הכלים האלו נק' חותם בתוך חותם יובן עם הנז"ל והוא כי חותם הם אותיות חומת כי הם כדמות חומות המקיפות את אורות הגבו' שבתוכם לשמרם מן הקליפות ולכן תמצא כי נזכר בתורה על חומותיך ירושלם וגו' גם נזכר בתורה חומת בת ציון הורידי כנחל דמעה וגו' לרמוז אל ב' כלים שביסוד ומלכות הנק' חומת ציון וחומת ירושלם גם אותיו' חות"ם הם תחו"ם לרמוז כי עד הכלים ההם הוא תחום הקדושה ומשם ולחוץ הם מקום הקלי' כנז"ל וזהו סוד מה שאסרו לצאת חוץ לתחום בשבת כי מלכות שבנקבה היא התחום החצון ומשם ואילך הוא מדור הקליפות גם חותם אותיות חמות כי הנה כל החותמות האלו נמשכים בה מן אימא שהיא חמות של ז"א בעל הנקבה בת אימא עילאה ולהלאה יתבאר איך חותם זה נמשך מן אימא גם טעם היותם נק' חותם הוא ממה שנת' למעלה כי היסוד פורח באויר ואין לו מקום ליסמך בז"א כדי להתבונן וכל בניינו לא נעשה אלא מן הארת האורות של ה"ג שנחתמו ונגלפו בו ואינם הגבורות עצמם רק חותם הארתם ועי"כ נגדל כלי היסוד כנז"ל בב' אותיות ד"ו שבדעת שבה ולכן כלי היסוד שבה נקר' חותם גם כלי המלכות נק' חותם כמו שנבאר כי מהארת חותם הגבו' אשר ביסוד נמשכה הארה אחרת וניתנה במלכות ונגדל הכלי שבה ולכן זה הכלי נק' חותם הנמשך מחותם היסוד ונק' חותם ע"ג חותם

ונחזור עתה לבאר ב' החותמות הנז' שהם כלי היסוד וכלי המלכות אשר בנקבה בדרך פרט מה עניינם ונבאר תחלה הכלי של היסוד שבה הנק' חותם הפנימי הנה נת' כי חותם הם אותיו' חומת והנה כמו שבחומת העיר יש דלתות וצירים כך יש ביסוד הנקבה שהוא חומת העיר שהם הה"ג שבתוכה יש דלתות וצירים וכמו שארז"ל בגמ' מסכ' תענית יש צירים באשה שנאמר כי נהפכו עליה ציריה ויש דלתות באשה שנא' כי לא סגר דלתי בטני וביאור צירים ודלתו' אלו נת' אצלינו בש' רוח הק' ביחוד החמישי של שם שדי ד' מ"ט ע"א וע"ש והענין הוא כי הנה האיש מזריע טיפת לובן תוך רחם הנקבה ושם מצטייר ציור העובר וצריך לידע איך מתעכבת שם הטיפה ואינה נופלת דרך פי הרחם שהוא בתחתית הרחם וגם איך יש כח ברחם האשה לצייר מן אותה הטיפה צורת ולד אחד גמור אבל הענין הוא במה שנתבאר בספר יצירה כי הכ"ב אותיות הם האבנים שמהם נבנה הבית והם השאור שבעסה פירוש כי מן הכ"ב אותיות נעשה ציור כל

האיברים שבאדם והנה כל הכ"ב אותיות שמהם נעשו כל האיברים דז"א ירדה ההארה הנחתמת מהם ונתנה תוך היסוד שבו ושם נחתמו ונרשמו ממש וז"ס מה שאמרו בזו' בפרש' ויצא על פסוק וישכב במקום ההוא ועל פ' וישכב עמה בלילה הוא כי וישכב הם אותיו' וי"ש כ"ב וכאשר טיפת מ"ד שהם הה' חסדים שביסוד יוצאת היא כלולה מכל הכ"ב אותיות הנרשמות שם ביסוד וכן עד"ז כאשר נצטיירו האיברים של הנקבה ע"י הכ"ב אותיו' האירו אותם הכ"ב אותיות ויצאה כללות הארתם הנק' חותם שלהם ונחתמו ביסוד שבה ושם נשאר הרושם שלהם קבוע ועי"כ יש כח ביסוד הנקב' לצייר את הטפה ההיא ברמ"ח איברי' בכח כ"ב אותי' אשר שם והנה כ"ז אותי' יש בא"ב ואמנ' מן הכ"ב אותיו' נעשה בחי' הדלתות והצירים שברח' הנק' יסוד שהוא הכלי הנק' חותם הפנימי והה' אותיות מנצפ"ך הם האורות שבתוך הכלי הזה והם ה' גבורות אשר שם כנודע והם הנק' מ"ן שביסוד של הנקב' וזהו החלוק שיש בין ה' אותיו' מנצפך לשאר הכ"ב אותיות:

ונבאר עתה איך מן הכ"ב אותיות נעשים דלתות וצירים בכלי היסו' שבה דע כי מן הכ"ב אותיות אינה נעשית רק דלת אחת וציר א' ביסוד שבה וזה הוא בזמן היותה נקראת נער חסר ה' שהו' כשבאי' לה מו' דגדלות ואחר שננסרה שנק' נערה בה"א נעשת בה הדלת הב' והציר הב'. ונבאר עתה הדלת והציר הא' שבזמן היותה נער הנה אות ד' ציורה שני וי"ן ויו"ד באמצעם כזה **ד** כי היו"ד היא העוקץ שיש באחו' הדלת המחבר ב' הווין ביחד והנה הדלת שברח' הנקב' היא (בדפו"י סט ע"א) צורת הדלת עצמה שהיא בחי' ב' הוי"ן כנז' וציר שהדלת סובב' עליו היא היו"ד שבאמצע ב' הוי"ן וב' הווי"ן שהם הדלת סובבים סביב היו"ד שבאמצעם שהיא הציר שלהם והנה הדלת עם הציר שהם הב' ווין ואות י' הם בגי' כ"ב הרי כי מן כ"ב אותיות נעשו הדלת והציר הא' ונבאר ענין הציר מה עניינו הנה ציר בגי' ש' והם בחי' ג' קוים שהם ג' ווין שבציו' אות ש' וכבר נתבא' עניינם בפסוק באר חפרוה שרי"ם וגו' כי היסוד שבה שמעלה מ"נ לגבי דכור' נק' באר הנובע ואינו נק' בור ולכן היסוד של הנקבה הוא שקוע כעין חפירת הבאר ואינו בולט כעין היסוד של הזכר כדי שיקבל בתוכו טפת זרע הזכר והיסוד הזה נעשה ע"י השרים נדיבי העם דאינון ג' אבהן שהם ג' קוים חג"ת וחקקו אותם הארתם ביסוד הזה שהוא צורת ש' בג' קוים. וזהו ג"כ סוד פסוק **והיה שדי בצריך** אל תקרי בצריך אלא בציריך פי' כי היסוד נק' שד"י כנודע ונעשה ע"י הצירי' אשר בו ועל שמם נקרא היסוד שד"י כי אות ש' שבו הוא בגי' צי"ר וב' אותיות האחרות שהם י"ד מן שד"י רומז כי מן הידים העליונים שהם חג"ת הנקראים יד הגדולה יד החזקה יד רמה באמצעית' מהם נעשה היסוד הנק'

שד"י שהוא אותיות **ש**' **י"ד** ששלשה הידים העליונים החתימו ג' קויהם ביסוד בבחי' ג' הקוים של אות **ש**. גם הו סוד מקדש ה' כוננו ידיך כי היסוד שבנקבה הנק' אדנ"י אשר הוא עיקר תיקון וכוננויות הכלה הנעשה ע"י ידיך שהם חג"ת כנז' גם זהו סוד מה שאמרו חז"ל כי יצחק מיעך באצבע את רבקה והבן זה גם זהו סוד שמרני מידי פח יקשו לי במה שהודעתיך ריש פ' בראשית מספר הזוהר כי טפת מ"ד הוא מ"ב אותיות של ההוי"ה בפשוט ומלוי ומלוי המלוי וטיפת מ"ן היא כפולה בסוד אין טפה יורדת מלמעלה שאין טיפיים עולות כנגדה והיא ב' פעמים מ"ב שהם בגי' פ"ד ואלו הם המ"ן ואמנם הכלי שלהם היא דלת הנעשה מן הכ"ב אותיות כנז"ל והנה ד' ופ"ד הם פ"ח והנה אלו הפ"ח נמשכו שם ע"י הידים העליוני' חג"ת שהמשיכו את המ"ן ההם למטה ביסוד כנז' והנה כשהקליפות נאחזות בהם נק' ידי פח וזהו מה שאמרו שמרני מידי פח והרי נתבאר ענין דלת אחד וציר אחד. **ונבאר** איך הם ב' דלתות וב' צירים כי הנה בהכרח הוא שהם כפולי' כנז' כדי שיהיה כלי אחד שלם לפי שכשתחבר שני הדלתות וציריהם יחד כזה **ם** יהיו צורת **ם** סתומ' והיא כלי אחד סתום מד' רוחותיו ובתוכו האורות הנקראים מ"ן שהם מנצפ"ך ה' גבורות אשר מאלו המ"ן מצטייר העובר שבתוך הכלי וכל זמן שהעובר בתוכו אז הכלי סתום בסוד אות מ' סתומה של פסוק למרבה המשרה והם סוד מ' יום של יצירת הולד לפי שהמ"ן הם הה' אותיות מנצפ"ך וכשמצטייר אח"כ העובר אז מצטייר ע"י כל הכ"ב אתוון של הכלי שהם הדלתו' הנעשים בצורת מ' סתומה ולכן אין נגמר ציור הולד עד אחר מ' יום והבן זה ואז נקראת גן נעול מעין חתום כי מעיין אלו הם המ"ן הם חתומים תוך **ם** סתומה הנז' ואמנם כשמגיע לידת הולד אז מתפרקת **הם**' זו לב' דלתות נפרדות ונפתחות והולד יוצא משם ונולד ועתה צריך לבאר אימתי נעשות בה הב' דלתות הנז' דע כי בזמן שנק' נער כי אז היו המוחין נכנסים בה ומגדילים אותה גם נכנסו בה הה' גבורות אמנם כל זה הי' נמשך לה ע"י ז"א בעלה כי היא הית' דבוק' אחו' באחו' והיו אורות המוחין ההם אשר לה בתוך ז"א נוקבים דרך אחו' ז"א ויוצאים לחוץ ונותנים אליה ונתפשטו בכלה עד אשר הגיעו ביסוד שלה ואז נרשמו שם כל הכ"ז אותיות שלה שהיו בתחלה בז"א ומהם נעשו הדלת והציר הא' מן הכ"ב אותיות ומן הה' אותיו' מנצפ"ך הכפולות נעשו מ"ן שהם ה' גבו' אשר ביסוד והנה אלו הה' גבו' הם דיני' גמורים ולכן ניתנים לה בסוד האחו' ולכן אז היא נקראת נער חסר ה' כי הוא בגי' ש"ך ניצוצים הנודעים ואחר שנשלם כל פרצו' ע"י ז"א כנז' אז הגיע זמן הנסירה להפרידה מאחו' ז"א ולהחזירה אפין באפין וכבר נתבאר ענין הנסירה בתפלת ר"ה והענין בקצור הוא כי בעודה מקבלת האורות שלה ע"י ז"א כי בו היו כלולים בתחלה כנודע הנה אז

היתה דבוקה עמו אחו' באחו' כדי שהאורות יהיו נמשכים ממנו ונכנסים בה ואח"כ כדי להפרידם הפיל המאציל העליון ית' תרדמה על האדם ז"א והוא שנסתלקו הנה"י של אימא עם המוחין שבתוכם שהם נשמת חיי ז"א ויצאו על ראשו לחוץ ונשאר ישן ועי"כ נפרדו חלקי האחו' שלה מאחו' שלו וננסרו ואח"כ נכנסו הנה"י דאימא עם המוחין של הנקבה שבתוכם לתוך הנקבה ע"ד שנכנסו תחלה בז"א ואז לוקחת המוחין שלה עצמם ע"י אימא כי תחלה שהיתה מקבלתם ע"י ז"א היתה לוקחת תמצית האור של המוחין שלה אחר שנתעבו בעברם דרך כמה מחיצות של אימא ושל ז"א ושלה עצמה אך עתה שהנה"י דאימא נכנסים בתוכם היא לוקחת שרש המוחין עצמם ממש ועתה הם מאירי' בה הארה עצומה לאין קץ ועתה הוא תכלית תיקון (בדפו"י ע"ב) גדלותה האמיתית ואלו המוחין העיקריים חוזרים להתפשט מחדש בכל גופה זולת הארת' הראשונ' שנתפשט' בה ע"י ז"א והגיע זה ההתפשטו' בסיום גופה עד היסוד בה וגם שם חזרה לקחת הכ"ז אותיות שלה האמיתיות בשרשם ונעשת מהם דלת אחרת וציר א' ומצפ"ך אחרים ואלו הם העיקריים ולכן אינם כל כך דינים קשים ואלו הה' אותיות מנצפ"ך העיקריים השניים הם אות ה' שנתוסף בנער ונעשת נערה והנה ה' פעמים די"ן שבאד"ני בגי' ש"ך דינים שהם מנצפ"ך הראשוני' שהיו מתמצית אור המוחין וכשלקחה הה' מנצפ"ך עצמם אז נתוספו ה' אלפין בה' פעמים די"ן ונעשו חמשה שמות אדנ"י כמבוא' אצלינו בפ' בא אל פרעה וע"ש והנה נתבאר כי ב' דלתות האלו הראשון והב' נעשו צורת **ם** סתומה והיא הכלי עצמו של היסוד הנק' רחם שבו מונח הולד וב' פעמים מנצ"פך הנז' הם המ"ך שהם הולד בעצמו בבחי' אור ומצטיירים רמ"ח איברי גופו מן הכלי שהם הדלתו' הנעשות מן שאר כ"ב אותיות כנז"ל ונודע כי הולד נעשה מן המ"ן הנק' טפת אודם והנה הם שם ביסוד שבה בבחי' י' פעמים דם וזהו סוד מה שא' רז"ל י' דמים שיש באש' ה' טהורי' וה' טמאים כי הה' גבו' השניו' העיקרי' הם ממותקות ואין הקלי' נאחזות בהם ולכן הם טהורים אבל חמש' גבו' הראשונות שהיו דינים גמורים בלי מתוק נאחזים בהם הקליפות והם ה' דמים טמאים ודע כי אלו הגבו' שלוקחת בראשונה נק' ירושלם שהם דין והשנים הם ציון שהיא רחמים כנז' באדרת האזינו ולפי שאלו הגבו' כלם הם נמשכות מן אימא כנודע כי ממנה עיטרא דגבו' הנה אימא היא חמות ז"א בעל בתה שהיא נוק' לכן היסוד נקרא חותם הפנימי שהוא אותיות חמות כנז"ל. **ונבאר** עתה החותם החצון שהיא המלכות שבה כי הנה עתה אחר הנסירה נכנסו בה נה"י דאימא עם המוחין וכמו שקבלה המוחין והגבו' שהם האורו' כך קבלה הארת הכלים דנה"י דאימא המלבישים המוחין בכל התפשטות גופה וכאשר הגיע אל המלכות שבה מאותה

הארה נעשה מלכות שבה לפי שהנה"י דאימא הם ג' שמות אהי"ה האחד שבנצח הוא ביודי"ן והשני שבהוד באלפ"ין והג' שביסוד בהה"ין ושלשתם בגי' חותם עם הכללות ולכן המלכות שבה שכל עיקר בחינתה היא מן הארת הכלים של נה"י דאימא נקראי' חותם החצון ובזה תבין ענין חתן וכלה כי כשז"א מזדווג עם נוק' אז הוא נקרא חתן שהם ג"פ אהי"ה בשלש' מלויים הנז' עם כללות ג' שמות עצמם כי עתה נכנס בהם ואשתו נק' כלה שהם ה' גבו' מנצפך שבה הרמוזות באות ה' של כלה ובהיותם כלולים כ"א מחמשי' יהיו בגי' כ"ל של כל"ה הרי נתבאר כי בזמן הנסיר' שנעשו בה ביסוד שבה ה' אותיות מנצפ"ך שניות העיקריות ודלת הא' עם ציר שלה נקראת נערה מליאה בה' שהם ה' פעמים מנצפ"ך האלו והנה מן הקטנות הנק' נער עד שתקרא נערה גמורה יש הפרש ו' חדשי' אחרי' כנז"ל והוא שיעור כניסת ה' גבו' ודלת א' הרי ו' חדשי' והנה היא עתה בת י"ב שנים וששה חדשים ויום א' אחר שננסר' ואח"כ בא זמן הששי הנק' אז בוגרת והיא אות ב' של נקבה והיא כאשר חוזרת עמו פנים בפנים כי אז כבר יכולה להזדווג עמו זווג גמור של פנים בפנים והנה אז ז"א נקרא תורה שבכתב ונוק' נק' תורה שבעל פה המתחברים יחד ומזדווגים ולכן בוגרת בגי' תורה והרי נשלם דרוש זה של ו' זמנים שיש אל הבת נקבה עד שתנשא ותהיה בוגרת ודע כי הדרוש הנז' כתבתיו בקצור נמרץ בראשי פרקים בעת ששמעתיו ממורי ז"ל ועתה בבואי להעתיקו ולהרחיבו נמלם ממני הבנת ראשית דבריו בענין זמן הנערה ולכן רציתי להעתיקו כמו שהוא שם וז"ל. וכאשר ננסרת והוא כשלוקחת המוחין שלה לבדה חוץ מג"ר נתוסף בה ה' דנער' ואלו הם זמן ו' חדשי זמן הנערות. והנלע"ד עתה בביאור לשון זה הוא כי בעת הנסירה יוצאים המוחין שלה עם הנה"י דאימא מחוץ ג"ר של ז"א ואח"כ נכנסים בתוכה לבדה ומקבלת מוחין שלה שלא ע"י ז"א אלא היא לבדה ע"י אימא עצמה וזה נלע"ד יותר פשוט. או אפשר לפרש כי נודע שכשננסרת שאז נכנסים בה לבדה המוחין שלה ע"י נה"י דאימא הנה אז נגדלת יותר כי תחלה היתה ראשה בחזה דז"א לפי שמשם יציאת האורות שלה כנודע ועתה נגדלה יותר עד הדעת דז"א ששם מקום התחלת לאה ונמצא שעור קומתה עתה ו"ק ז"א כלם זולת הג"ר שבו שלא נגדלה באחו' וזהו שעור זמן ו' חדשי הנערו' כנודע כי ז"א אין בו רק ט' ספי' ונוק' משלימתו לעשר:

חלק ה

דרו' ד' קרוב אל הנז' בענין שינוי הזמני' הנז'

דרוש אחר קרוב אל דרוש הנז"ל בענין שינוי הזמני' והבחי' שהיו לנוק' דז"א דע כי ז' בחי' יש באופן מציאות נוקבא דז"א ועוד יש בחי' אחרות נכללות באלו הז' וזה ענייני'

דרך קצרה הא' בהיות' בסוד פסיעה לבר נקודה א' כלולה מי' אבל אין בה פרצוף הב' בהיותם (בדפו"י ע"ג) פרצוף ממש בי"ס שבה ושעור קומתה מן החזה דז"א עד סופו באחוריו ועדיין אין אור ה' ראשונות שהם כח"ב חסד גבורה שלו מאירי' בה השלישי בהיות ה' ראשונות של ז"א מאירי' בה הרי ג' בחי' בהיותה אחור באחו'. עוד ד' בחי' אחרות בהיותה פב"פ עמו הא' בהיותה פרצוף ממש בי"ס שבה ושיעור קומתה מהחזה שלו ולמט' פב"פ אבל אין אור ה' ראשונות שבו מאירים בה. הב' בהיות ה' ראשונות שלו מאירי' בה הג' בהיות שעור קומתה כמוהו מן המוחין ולמטה אבל עדיין הכתר שלו גבוה מכת' שלה ולכן עדיין היא צריכה לקבל אורותיה על ידו הרביעי שיהיו שוים לגמרי בכל קומתם ע"ד או"א שהם כחדא נפקין וכחדא שריין ויהיו הב' מלכים משתמשים בכתר א' ואז היא תקבל אורותיה מן אימא עצמה שלא ע"י בעלה ולא תהיה כפופה אליו וענין כי כמו שהכתר שלו הוא מן הת"ת של אי' כך הכתר שלת תהיה משם. ועתה נבאר אימתי היו בה הבחי' הנז' דע כי בבריאת העולם יצאו זו"ן בסוד המלכים שמתו לפי שהיו בלי תיקון ואח"כ נכנסו בסוד העיבור באימא ואז היתה תחלת תקונם והיו בה קצת בחי' הנז' בעיבור ויניקה כמבו' בדרוש שקדם לזה ואז היתה בבחי' א' של האחור כנז"ל ואח"כ היתה בזמן הנק' קטנה ושעורה מן החזה ולמטה שהיא הבחי' הב' ואח"כ היתה בבחי' הג' שהיו הה' ראשונות שלו מאירים בה וכל זה בבחי' אחור באחו' ואז בהיותם אחור באחו' נזדווגו יחד כמו שית' לקמן מה ענין זווג הזה של אחור באחו' ואז ע"י הזווג הזה נולד אדה"ר וחוה בערב שבת כדי שע"י מעשיהם יעלו מיין נוקבין למעלה ועי"כ יחזרו ביום שבת פב"פ זו"ן בסוד ואדם אין לעבוד את האדמה. והנה אם לא חטאו אדם וחוה היו חוזרים ז"א ונוקביה אפין באפין ביום השבת ההוא במדריגה הד' הגדולה שכלם שוים בקומתם משתמשים בכתר א' ולפי שחטא אדם לכן חזרו אפין באפין ביום השבת אלא שהיה בבחי' הג' שעדיין היא צריכה לקבל אורותיה ע"י ואחר עבור יום השבת ההוא ובאו ימי החול חזרו שניהם אחור באחו' בבחי' הב' וע"ז נמשך מאז עד שיצאו ישראל מגלות מצרים כי בכל יום השבת חוזרי' פב"פ במדריגה הג' ובכל ימי החול חוזרים אחור באחו' במדריגה הב' ואמנם בהמשך זמן הנז' היה קצת שינוים כמו שיתבאר ובזה ית' מה שארז"ל כי אדה"ר העלה את השכינה לרקיע הא' ודור אנוש לרקיע ב' וכו' עד שבא אאע"ה שהיה למעלה מז' רקיעים כמשארז"ל על פסיק הבט נא השמימה והורידה לרקיע הא' וכו' עד משה רבינו ע"ה שהורידה בארץ וביאורו הוא כי הנה נת' שבימי השבתות ההם היו פב"פ בבחי' הג' והיה כתרו גבוה מכתרה ונמצא כפי זה המלכות שבה היתה לגמרי למטה ממנו ואין לה בן זוג כנגדה בז"א ולכן הוצרך

שהמלכו' שבה תעלה למעלה ביסוד שבה ותכלל בה כדי שאז תוכל לקבל שפעה ממנו והרי זו עליית רקיע הז' שבז' תחתונות שבה בימי אדם ונמצא כי בימי החול שחזרה אב"א בבחי' הב' היתה פרצופה חסר כי המלכות עלתה ביסוד ונכללה בו והרי אין בה פרצוף אלא מט"ס ועד"ז נתעלו ז' תחתונות שבה אחת לאחת בכל ז' הדורות ההם עד שנמצא שכל הז' תחתונות שבה נתעלו בג"ר שבה ואלו הג"ר שהם שעור קומת פרצופ' אז היו כנגד האחוריים של פירקין עילאין דנה"י דז"א ואמנם הפירקין אמצעיים ותתאין של נה"י שבו היו מתפשטים לבדם למטה מרגלי נוק' ונמצא כי כפי זה כי ז"א עצמו היה אז מנהיג העולם להיות למטה מנוק' וזה סוד מה שאמרו בסה"ז בפ' תצוה כי דינים דדכורא תקיפין ברישא ונייחין בסופא וכבר נת' ביאורו בדרושים שקדמו כי הנה הדיני' אשר בז"א דכורא הם נה"י שבו כי הם דינים להיותם לבר מגופא כנודע ואמנם כשנכללים עם הנקבה ונעשים מוחין לנקבה כנודע הם נייחין בסופא כי המוחין הם רחמים אבל כשאין הנקבה נכללת בהם ע"ד הנז' נמצאו הנה"י שבו מגולים לבדם ועי"כ הם תקיפין בסופא וזהו סוד וה' המטיר על סדום וכו' כי זו"ן נק' הוא וב"ד הנרמזי' במלת וה' כשאחז"ל והם מחוברי' יחד למעלה בפירקין עילאין דנה"י שבו כנז' ובבחי' זו אמר וה' המטיר הוא וב"ד אבל בערך שהפירקין אמצעיים מגולים לבדם נמצא כי המטרת גפרית ואש היה מן ה' לבדו הנקר' שמים שהוא ז"א ולא מב"ד נוק' כי הוא המנהיג אז את העולם ולפי שאין ז"א נק' רחמים אלא כאשר דינים שלו נייחין בסופא ונכללי' במוחין דנוק' אבל עתה שהם תקיפין בסופא כנז' המטיר גפרית ואש חזר להיות דין וזהו סוד משארז"ל שהוציא הקב"ה חמה מנרתקה וכו' והענין הוא כי ז"א שהוא חמה שם ההוי"ה יצא מתוך שם אדנ"י נרתק שלו שהיא הנקבה ונשארו נה"י שבו לבדם מנהיגים העולם כנז' ואמנם כל עליית הז' רקיעים כנז' היה בימי החול אבל בימי השבת היתה בפרצוף שלם פב"פ במדריגה הג' כנז"ל וכאשר בא אברהם איש החסד הוריד הרקיע העליון שהוא החסד שבה למטה מג"ר שבה ועד"ז ירדו כל הז' תחתונות בקדמותם כאשר בא משה ואז היתה בימי החול פרצוף גמור בהתפשטות י' ספירותיה אב"א מן החזה ולמטה בלי הארת ה"ר (בדפו"י ע"ד) דז"א בה שהיא הבחי' הג' כנז"ל:

ועתה צריך לדעת למה מאברהם ואילך לא האירו ה"ר שבו בנוק' והיה מן הראוי שכמו שאברהם הורידה רקיע א' גם יגרום שאחד מן הה"ס הראשונות שבו יאירו בנוק' וכן יצחק יגרום שיאירו ב"ס וכו' אבל הענין הוא דע כי עיקר זו השאלה היא אחר שמל אברהם א"ע כי בתחלה שהיה ערל אין בו כח להמשיך אור הספי' העליונות אל הנקבה והנה זמן זה הוא בזמן מראת בין הבתרים והיה ראוי להתגלות אור הנז' ולכן מאז התחיל

ענין גלות מצרים כנודע ונמצא שאעפ"י שלא היה תוספת גלות וגירעון ממה שהיתה בתחלה מזמן בריאת העולם כנז"ל עד זמן יציאת מצרים עכ"ז ממראת בין הבתרים ואילך נק' ימי גלות לפי שאז הגיע זמן גילוי אור הה' ראשונות דנוק' ולא נתגלה ועתה נרגש חסרון האור ההוא וזהו טעם למה גלות מצרים נמשך ד' מאות שנה והוא כי הנה בימי החול היתה היא מן החזה ולמטה שהוא שעור ד"ס ת"ת נה"י שבו ואור הה' ראשונות שבו חסר ממנה בהיות שעור קומתה ד"ס לבד וכנגדם היו ד' מאות שנה גלות מצרי' על מניעת אור ה' ראשונות בה ששעורה ד"ס כנז' וצריך לתת טעם למה היה הגלות הזה ולמה נמנע אור הה' ראשונות שלו בנוק' כיון שכבר היה זכות בתחתונים כנז' והענין הוא סוד עמוק דע כי אדה"ר באותם ק"ל שנים הראשונים היה מוציא קרי לבטלה והם נשמות של קדושה העתידות לצאת ממנו וע"י שהוציאם לבטלה נעשו שדין ורוחין ולילין כנודע ואח"כ נולד שת שהוא משה רע"ה כנודע ואח"כ הוצרך הקב"ה לזכך הנשמות ההם הטפות שנתערבו ברע והביאם בדור המבול ולפי שהיו תחלה שדין ורוחין לכן היו אח"כ גוים בדור המבול ולפי ששרשם היו טפות זרע לבטלה לכן אחזו מעשיהם הרעים בידיהם וחזרו לקלקולם להשחית זרעם גם הם כאבותם וכמו שאמר הכתוב כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ וזהו סוד וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ כי אלו האנשים של דור המבול הם רעת אדה"ר ממש כנודע כי המשחית זרעו נק' רע כמש"ה ויהי ער בכור יהודה רע עוד אותם הנשמות נתגלגלו בזמן דור הפלגה ורצו לעבוד ע"ז כמו אדה"ר אביהם וזהו סוד וירד ה' לראות את העיר ואת המגדל אשר בנו בני האדם ודרשו רז"ל בנוי דאדם קדמאה והבן זה אח"כ כשנולד אברהם נודע הוא כי הוא גלגול אדה"ר כנז' בסה"ז בסתרי תורה פ' קדושים ואז אמר לו הקב"ה ענין גלות מצרים במראת בין הבתרים והודיע סיבתו באומרו כי גר יהיה זרעך וגו' והענין הוא כי אתה גלגול אדה"ר וכל אותם הנשמות שנתגלגלו בדור המבול והפלגה כלם הם זרעך ממש ר"ל טפות זרעך ממש אשר הוצאת לבטלה אשר לכן היו בתחלה גוים גמורים כנז' אמנם ידוע תדע כי גר יהיה זרעך אותו זרע שהיו גוים עד עתה כנז' יהיו אח"כ גרים בימי גלות מצרי' ויחזרו להיות בנ"י כמו שנבאר ובזה יובן טעם הגלות וחסרון האור הנז"ל כי כל זמן שלא נתקנו אלו הנשמות לגמרי אין אור ה' ראשונות שבו נגלי' ומאירים בנקבה והנה לא נשלם תקונם עד יציאת מצרים ולכן לא האירו ה' ראשונות בימי החול עד שיצאו ישראל ממצרים:

ונחזור עתה לבאר איך חזרו להתגלגל בזמן ירידת מצרים דע כי אחר שירדו ישראל למצרים נתעכבו שם מאתי' וי' שנים כמנין רד"ו אבל ק"ל שנים הראשונים עד שנולד משה לא היה להם שעבוד ואח"כ היו בשעבוד שמנים שנה בלבד כנודע וטעם הדבר הוא

כי כמו שהאדם הוליד שדין ורוחין רעים ק"ל שנים ואח"כ נפסק מן הרע והוליד לשת בנו שהוא הטוב כן בק"ל שני' הראשוני' נולדו כל אותם הנשמות הרעות שהיו בדור המבול ובדור הפלגה כנז' ונתגלגלו בבני ישראל באופן שעתה נתקיים מה שאמר הכתיב כי גר יהיה זרעך כנז"ל וכשנפסק הרע ההוא אז נולד משה רבינו ע"ה שהוא בחי' הטוב גלגולו של שת הנולד גם הוא אחר ק"ל שני' כנז' וכמו שחוה היתה בת ק"ל שני' כשהולידה לשת כך היתה יוכבד בת ק"ל שנה כשילדה את משה וזהו סוד פסוק ותרא אותו כי טוב הוא למעוטי כל הראשונים שהיו מן הרע של זרע לבטלה וכמו שביארנו בפסוק ואל אראה ברעתי כי דור המדבר כלם היו בני אדם אביו של משה שהוא שת והיו אחיו אלא שיצאו לבטלה ברע של הקלי' ומשה היה הטוב המובח' שיש בתוכם וזהו אומרו שש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרבו בקרבו ממש כנז' והנה אעפ"י שנולדו הם ומשה ג"כ עם כ"ז עדיין לא נתקנו עד שיזדככו כמו שית' ולכן לא האירו אז ה"ס הראשונות בנקב' והנה אות' שחטאו בדור המבול הושלכו ליאור אל המי' כמו שאמ' הכתוב כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו כדוגמ' מה שאירע להם בדור המבול ואז הוברו הרעי' ומתו ביאור והטובים נצולו כנודע ואותם שחטאו בדור הפלגה באומר' הבה נלבנה לבנים וגו' נשתעבדו בחומר ובלבנים ואז הוברו הרעים ומתו בתוך הטיט כנודע והטובים המעורבים ברע נשתעבדו בחומר ולביני' לכפר עונם עד שנזדככו ויצאו ממצרי' וזהו הטעם שהוצרך משה להיות עמהם **דע** (בדפו"י ע"א) בארץ מצרים בכור הברזל עד יזדככו ויוסר הכסף הטוב מתוך הסיגי' ודע כי אעפ"כ התחיל השעבוד ו' שנים קודם שנולד משה מכשנולדה מרים כדי שיהיו פ"ו שני' של שעבוד כמנין אלהי"ם. אח"כ כשיצאו ישראל ממצרים עד זמן שנבנה בית ראשון בימי שלמי היתה הנקב' בימי השבת פב"פ במדריגה השלישית על דרך שהיה תחלה ובחול היתה אחו' באחו' במדריגה השלישי' כי כבר עתה האירו הה' ראשונות שבו בנקב' ואז על ידי הארה זו יצאו ישראל ממצרי' מן הגלות וזהו ההארה שנתוספ' אחר הגלות ההוא ולפי שהגלות הזה של מצרי' היה גרעון גדול שהיתה אחור באחו' וגם שלא האירו בה הה' ראשונו' שבו מה שאין כן בגלות בבל ומדי ויון ולכן חובה להזכיר תמיד יציאת מצרי' מן הגלות הקש' ההוא. ודע כי בליל פסח שיצאו ישר' ממצרי' חזרה עמו פב"פ בבחי' השלישי' כי קומת' שוה זולתי הכת' שבו גבוה מכתר שבה ואז היא נקרא' סיהר' באשלמות' וענין זה נת' בס"ה בפ' תצוה כי בט"ו לירחא סיהרא קיימ' באשלמות, ודא איהו ט"ו שהם חמשה על עשר והביאו' הוא כי הנקב' היא פרצו' שלם בי"ס שבה ושעור' מן החזה ולמטה בז"א ועדיין יש למעלה מן הי"ס שבה עוד ה"ס אחרו' שהם כח"ב חו"ג ואז הויא סיהרא בלא אשלמות' וכאשר

נגדלת עוד עד מקומ' הנה היא לוקחת אות' הה' שהיו בתחל' על עשר שבה ועתה שעלת' יש לה החמשה ההם מלבד הי' ראשו' שבה וזהו חמש' עשר ולכן עתה נקרא' סיהרא באשלמות' ובזה תבין למה פסח מצרי' מקחו מבעשור והוא כי הנה אז היא עדיין בסוד י"ס לבד מן החזה ולמטה ובאותם ה' ימים אחרי' הגדילה עוד כשעור הה"ס ראשונו' דז"א ואז הי' ליל ט"ו לחדש וקיימא סיהרא באשלמותא ואז אכלו את הפסח וזה הענין עצמו היה בבית ראשון כמו שיתבאר וזהו הטע' שאנו אומרים הלל גמור בליל פסח כי הנקב' הנקראת אדנ"י שהיא בגי' הל"ל נגמר קומתה ואחר ליל ראשון של פסח חזרה לירד כמתחלה ולכן אין אומרים הלל הגדול בשאר ימי הפסח. אח"כ כשנבנה בית המקדש ראשון בימי שלמה אז אפי' בימי החול היתה עמו פב"פ תמיד בבחי' השלישי' כמו שהיתה בתחלה בימי השבת ואמנם אם היתה עמו פב"פ בבחי' הד' משתמשי' בכתר אחד לא היה עוד שום גלות ולא היתה שולטת בהם שום אומה ולשון ולפי שהיא בבחי' השלישית עדיין יש בה חסרון וצריכה לינק ממנו ולא נתבטלו הקליפות לגמרי וכיון שחטאו גלו ודע כי (עיין ע"ח ש' ל"ו פ"ב ד' קכ"ד ע"ב) קודם בית ראשון נתוסף ג"כ אור גדול בז"א והוא כי בתחלה הנה"י של אימא שבתוכם המוחין של ז"א לא נתפשטו בו רק עד ההוד הראשון של זמן היניקה כנודע כי אימא עד הוד אתפשטת והנה כשנגדל עלה ההוד הזה ונעשה גבורה וכן על דרך זה בכל הנה"י שנעשו חסד גבורה ת"ת ואחר כך נתוספו בו נה"י חדשים כנודע בסוד כונן שמים בתבונה ונמצא כי ההוד דאימא נתפשט עד הגבו' שבו הנק' הוד ראשון ואח"כ בבית ראשון נתפשט עוד למטה עד ההוד הב' שנעשה מחדש ובזה תבין למה בית ראשון הוא בה"א עילאה ובית שני הוא בה"א תתאה כנז' בס"ה בפ' פקודי והוא לפי שבית ראשון נתפשטה אי' עד ההוד האחרון דז"א אשר כנגדו הוא מוח הבינה של הנקבה בהיותה למטה מן החזה ולכן היתה גם הנקבה הנק' בית יונקת אור אימא הנק' ה"א עילא' אבל בבית שני לא נתפשטה אי' רק עד הגבו' הנקרא' הוד ראשון כמו שיתב' וכיון שאין המל' יונקת מן אימא הנק' ה"א עילאה לכן נק' ה"א תתאה עוד טעם אחר כי בבית ראשון עלתה הנקבה פב"פ בה' ראשונו' דז"א אשר שם מתפשטת אי' באלו הה' ראשונו' שבו ולכן נק' הנקב' ה"א עילאה אם לסבת עלייתה בחמשה ראשונות ואם לסבת עלייתה עד התפשטות אי' הנק' ה"א עילאה אבל בבית שני שלא עלתה בימי החול למעלה רק מן החזה ולמטה פנים בפנים כמו שיתבאר לכן אז נק' ה"א תתאה וגם כי אז שעור קומתה בד' תחתונות ת"ת נה"י שבו והנקבה עצמ' היא מלכות שהיא חמישית אליהם לכן נקראת ה"א תתאה. אח"כ כשנחרב בהמ"ק ראשון חזרה כמו שהיתה ביציאת מצרים בדור המדבר שבימי השבת היתה פנים בפנים

במדריגה השלישית ובימי החול חזרה אב"א במדריגה השלי' שהיו הה' ראשונו' שבו מאירים בה וזהו סוד פ' המדבר הייתי לישראל אם ארץ מאפליה שחזרה בחורבן ראשון כמו שהיתה בדור המדבר מקום הקלי' ואעפ"כ זה נחשב לגלות לפי שבדור המדבר אשר בתחלה בגלות מצרים לא היו אור ה' ראשונו' מאירים בה וכאשר יצאו יש' ממצרים האירו בה הה' ראשו' לכן יש עתה תוספת אור גדול מה שלא היה בתחלה ולכן נחשב לגאולה ולא לגלות אבל עתה בזמן החורבן שכבר היתה פני' בפנים בבחי' הג' אפילו בימי החול בזמן בה"מ לכן עתה שחזרה כמה מדריגות באחו' הוא גלות גדול עוד גירעון אחר היה עתה והו' כי בזמן שבהמ"ק היה קיים היתה אימא מתפשטת עד הוד האחרון דז"א והיה הארה גם אל הנקבה אשר שם באחו' ועתה בזמן החורבן שחזרה אחו' באחו' נמצא כי כל אותו האור של אימא נמשך אל הקלי' וזהו סוד הגלות ובזה יתב' טעם למה נמשך הגלות (בדפו"י ע"ב) של בבל ע' שנה והוא כי נודע שהנצח וההוד של אימ' נתפשטו בכל קו ימין וקו שמאל של ז"א שהם חכמה חסד נצח ובי' וגבו' והוד והיסוד שבה מתפשט בדעת שבו בלבד. והנה כאשר תמנה מן אימא עד הגבו' דז"א שהיא הוד הראשון אשר עד שם נתפשטה קודם בנין ראשון יהיו ה' ספי' בלבד שהם חב"ד וחו"ג כי הכתר אינו נמנה כיון שאנו מונים את הדעת במקומו כי הכתר והדע' שניה' הם ספי' א' ואח"כ נתוס' התפשטיו' אימ' גם בנצח והוד האחרו' שנתוס' כנז"ל הרי הם ז' ספי' וכשנחרב הבית אותם ז' ספי' של אור אימא נמשכים אל הקלי' ויונקי' מהם וכ"א כלולה מי' והם ע' שנה של גלות בבל. גם עניינו כי חזרה עתה לשעור קומתה שהם ל' אמה אורך ורוחב ד' בסוד שם בוכ"ו כמבואר אצלינו. והוא בגי' בב"ל ולכן נק' גלות בבל.אח"כ בבית שני חזרה בימי החול פב"פ מן החזה ולמטה והיו אור ה' ראשונו' מאירות בה מרחו' אך לא נגדלה ועלת' כנגדה וזו הי' הבחי' השנית ע"ד שהיתה בימי החרבן בסוד אחו' באחו' במדריגה הג' כנז"ל והנה חסירים ממנה מקו' ה' ספי' ראשונות שבז"א וזהו סוד אותם הה' דברי' שלא חזרו בבי"ש שהם אורי' ותומים כו' אח"כ שנחרב בית שני היה הגלות ההו' גדול מאד יותר מגלות מצרים ולכן בגאולה העתידה לא יאמר עוד חי ה' אשר העל' אתכם מארץ מצרים כ"א חי ה' אשר העלה אתכם מכל הארצות וגו' והענין הוא כי אז בימי החול חזרה אחו' באחו' בבחי' ראשונה שהית' בסוד נקודה קטנה כלולה מי' ועומדת תחת היסוד של ז"א ואין לה מעמד אחורי נה"י דז"א אשר ענין זה נרמז בס' הזוהר בפ' פקודי במלת וסמכין אתעברו כי הנה"י נק' סמכין דז"א ואתעברו ממנ' לפי שהי' תחת היסוד לגמרי וזהו סוד פסוק ויגדל עון בת עמי מחטאת סדום כי אז בדור סדום לא ירדה ירידה זו ומעוט הזה כנז"ל וזהו סוד השליך משמים ארץ תפארת

ישראל וסרסהו ודרשהו השליך תפאר' יש' מן השמים את הארץ כי הנקב' הנק' ארץ השליכה ת"ת ז"א הנק' ישראל למטה ממקומה שהיתה תחלה בשמים שהיתה במקום החז' הנק' ת"ת כנודע ולא די כי התפארת השליך אותה למט' ממנו אלא גם הנה"י דז"א הנק' רגליו הורידוה למט' מהם והיתה הדום רגליו וזהו ולא זכר הדום רגליו ביום אפו ודע כי כ"ז הוא מה שהוא מאליו אבל ע"י מעשה התחתונים ותפלותיהם הם גורמים תוספת תקון בנוק' עתה בגלו' האחרון הגדול הזה והו' כי הנה מה שהו' מאלו בימי החול הו' כנז' שהו' נקוד' קטנה כלולה מעשר והיא למטה היסוד דז"א ומה שהיא מאליו בימי השבת הוא שנגדלת פר' שלם באחו' מן החזה ולמט' וחוזרת פני' בפנים ג"כ מן החז' ולמטה ואז הזווג ההוא ע"י שהוא כופף קומתו ויורד עד הנצח שבו ונוק' עול' בהוד שבו ושם מזדווגים יחד ומה שאנו עושים ע"י תפלותינו בחול הוא שנעש' למעל' מה שנעשה מאליו ביום השבת כנז' ואחר גמר התפלה חוזרת לקדמות' נקו' קטנה תחת היסוד שלו ומה שאנו עושים ע"י תפלותינו ביום שבת הוא להעלות' מדריג' אחר מדריג' מדריגו' רבות בכל תפלה ותפל' עד שנמצא שבחזר' תפלת המוסף הם פב"פ כשעו' קומתו כמ"ש היטב אצלינו בכונ' תפלת שבת:

סוד מעוט הירח ועתה צריך שנבאר מהו ענין מעוט הזה שנתמעטה הנקבה בגלות הזה שנשארה בבחי' נקודה קטנה כנז' ומה נעשה מאותם הבחי' שנתמעטו ממנה וקוד' לזה צריך שנבאר בחי' אחרת שיש אל הנוק' שהיה לה ביום הד' של ו' ימי בראשית הנק' בלשון רז"ל מעוט הירח דע כי ה' ימים הראשוני' של ו' ימי בראשית שאז נברא העולם הם סוד ה"ס הראשונות שהאירו ביום הו' ואז נגלת הנקבה בבניינה ואמנם ביום הד' נתמעטה כנודע וביאור ענין המיעוט הזה הוא כי בתחלה היתה הנוק' אחו' באחו' מן החזה דז"א בבחי' פרצופה וביום הד' נתמעטה בסוד נקודה קטנה כלולה מי' וירדה תחת היסוד שבו ואמנם ענין המיעוט הזה פירושו הוא כי הנה אימא עילאה כאשר הגדילה את ז"א נתן בו כח הנקבה כלולה בו כנודע בסוד הבכור נוטל פי שנים חלקו וחלקה ובכל ספי' מהי"ס שבו היתה שם ספי' א' של הנקבה כלולה שם בבחי' המלכות שבאותה הספי' ההיא שבז"א ונודע כי הז"א אינו רק ט"ס כי נוק' משלימתו לי' והנה ט"ס ראשונות שבנקבה נכללו בט"ס של ז"א בבחי' המלכות שבכל א' מהם והנקודה הי' של הנקבה שהיא ספי' מלכות שבה היא לבדה היתה נגלת למטה מן היסוד וכאשר נבנת הנקבה בפרצו' שלם של י"ס שבה ירדו מן הט"ס של הזכר שהיו שם בתחלה כלולות כנז' ונתחברו בספי' הי' של הנקבה שתחת היסוד שבו ונעשת פרצוף שלם מי"ס שבה נמצא כי אז ז"א יש בו ט"ס ואם תחבר עמו כללות הנקבה שהיא עשירית אליו כנודע

נמצא שיש בז"א י"ס ובנוק' יש י"ס ממש נמצא שבין הז"א ונוק' יש י"ט ספי' שהם כ' כנז' וכשנתמעט הנקבה ביום הד' חזרו הט"ס שבה ועלו למקומם הראשון בט"ס דז"א ולא (בדפו"י ע"ג) נשאר בנוק' רק הספי' התחתונה שהיא המלכות שבה למטה מן היסוד שבו והרי נת' איך הנקבה כלולה בזכר ואיך יוצאת ממנו ואיך חוזרת להתמרעט וזכות הקדמ' זו שתצטרך לה בהרבה מקומו' וכבר נת' קרו' לזה בקצור למעלה בתחלת דרוש ראשון של פרצוף רחל הקודם לדרוש זה בענין לית ספי' דלא איתכלילת בה וע"ש והרי נת' היטב ענין מעוט הירח ביום הד' והנה כשנברא אדה"ר ביום הששי חזרה לקדמות' בפרצו' שלם באחורי ז"א כנז"ל כי חזרו ט' ספירותיה אליה וכאשר חטא אדם גרם שחזרה להתמעט כבתחלה בסוד נקודה קטנה תחת היסוד שלו אלא שעתה היה בה גרעון ופגם אחר יותר גדול מן המעוט של יום ד' הנז' והוא כי אז כשנתמעטה חזר הט"ס שלה לעלות למקומם בט"ס ז"א אבל עתה כשחטא אדם גרם בחטאו פגם יותר גדול ועצום והוא כי אותם הט"ס הראשונות שבה ירדו למטה לתוך הקליפות ולא נשאר בנקבה רק ספי' תחתונה שבה ועומדת תחת היסוד שבו והנה בחורבן בית שני בגלות האחרון הזה היה בנקבה ממש כמו שהיה בזמן שחטא אדה"ר וזהו סוד והמה כאדם עברו ברית כי גרמו הפגם כמו שהיה בימי אדה"ר וזהו סוד כן משחת מאיש מראהו שנשחת והלך אל הקלי' וזהו סוד ומלכותו בכל משלה הנדרש בס' התיקונין כי זהו אדם דעשיה דאתלבש בי' קליפין רמזו בזה אל הנקבה דאצי' כי היא הנק' אדם דעשיה וזהו סוד משאחז"ל במס' חגיגה ואם לא תשמעוה במסתרי' תבכה נפשי מפני גוה מפני גאותן של ישראל שניטלה מהם וניתנה לאוה"ע ועיין במה שביארנו בש' רוה"ק בסוד לבישת השק בסוד כאדרת שער האמור בעשו ויובן עם הנז"ל כאן כי אין תקון באצי' של הקלי' אלא בזו"ן דקליפין הנק' סמ"אל ולילי"ת וכמו שית' בסוף הדרוש הזה ונמצא כי מעוט הירח שביום ד' ומעוטה כשחטא אדם ומעוטה בגלות אדום הכל אחד כי חוזרת בבחי' נקודה תחת היסוד שבו אבל יש קצת שינויים כי במעוט הירט לא ירדו הט"ס שנסתלקו ממנה אל הקלי' לפי שלא היה פגם במעשה התחתונים ולכן עלו בט"ס דז"א כנז"ל וכשחטא אדם וכן בגלות אדום היה השואה אחרת ג"כ ביניהם והיא כי הט"ס שלה ירדו אל הקלי' אך יש ביניהם הפרש מועט כי הנה אדה"ר עשה תקון בקלי' תחלה ואח"כ הכניס בתוכם את הקדושה הנז' ולמטה נבאר מה ענין תקון זה אבל ישראל בחרבן בית שני כבר מצאו את הקלי' מתוקנות ע"י אדם ומה שגרמו הם שחזרו להלביש הקדוש' הנז' בתוכ' אמר הכותב חיים צריך עיון במה שאמרנו פה כי כשחטא אדם חזרה הנקבה בבחי' נקודה תחת היסוד שבו. והנה בתחלת דרוש זה כתבנו שבימי אדם היתה הנקבה אחור באחור בפרצוף גמור בבחינה השניה.

והנלע"ד לתרץ הוא כי דבר זה כבר ביארתיו בדרושים אחרים כי זה היה בשעה שחטא אבל אחר כך שב בתשובה ועל ידי מעשיו נעשת פרצוף כנזכר

והנה עם מה שנתבאר למעלה יובן מה שאמרו ז"ל כי ירמיה לא אמר נורא לפי שגוים מרקדים בהיכלו היכן הם נוראותיו ודניאל לא אמר הגבור לפי שגוים משעבדים בבניו היכן גבורותיו וזה יובן במה שכתבנו לעיל במה שהיה בזמן חרבן בית ראשון כי הנה בשעת החרבן עצמו נתמעטה הנקבה והיתה נקודה קטנה כלולה מעש' תחת היסוד של ז"א וט"ס עליונו' שבה חזרו למקומם בז"א כנז"ל ולולי המיעו' הגדול הזה לא היה יכולת אל הקליפות לשלוט על בית המקדש ולהחריבו אבל אחר עבור שעת החרבן חזרה בבחי' השניה שהיא פרצוף שלם מן החזה ולמטה באחו' ואין אור ה' ראשונות מאירות בה ושאר ספירותי' נשאר בז"א אבל אותה ההארה שהיתה נמשכת אליה מן ה' עליונו' שבז"א בהיותה פב"פ עמו נסתלקו והלכו אל הקליפות וכראות ירמיהו המיעוט הזה לא אמר הנורא לפי שהנורא הוא ת"ת דז"א כמו שנתבאר אצלינו בברכת אבות דתפלת שחרית דימי החול והנה התחלת בניינה הוא מן החזה שהוא הת"ת שבו כנודע כי מן הת"ת נעשה הכתר שבה וכיון שבשעת החרבן נהרס כל בניינה וחזרה לנקודה קטנה כנז' א"כ אין להזכיר והנורא ובמלת נורא שהוא הת"ת שבו נרמז גם הכתר שבה הנעשה משם כי נור"א בגי' נז"ר שהוא הנזר והכתר שבה הנעש' מן הנורא שהוא הת"ת שבו גם נורא אותיות ארו"ן שהוא כללות הנקב' הנק' כך ולפי שהת"ת הזה נחלק לב' בחי' עד החז' ומן החזה ולמטה כנודע לזה אמר איה נוראותיו בלשון רבים ולפי ששלשה ראשונות שלה הם נעשים מן הת"ת והם נקראים אי"ה שהם כח"ב כנודע לזה אמר איה נוראותיו אמנם דניאל שהיה בסוף שבעי' שנה של גלות בבל וראה בנבואתו שאעפ"י שיבנה בית שני עתיד הוא ליחרב חרבן עצום שאין לו קץ כי הבית הראשון כשנחרב ט"ס נתעלו בז"א ולא נטלו הקליפות אלא הארת ה' ראשונות דז"א וגם כי אחר שעת החרבן חזרה פרצוף גמור מן החזה ולמטה באחו' אבל עתה נשארה תמיד בסוד נקוד' קטנה תחת היסוד וכל ט' ספירותיה ירדו אל הקליפות לזה אמר איה גבורותיו כנודע שכל בנין הנקב' היא ע"י הגבורות שבעיטרא דגבורה כי ממנה מתפשטים גבורות הרבה בנקבה והם ההוד של ז"א שממנו נעש' הבינה (בדפו"י ע"ד) של הנקב' גם יש בה גבורה והוד וכל אלו נקראי' גבורות וזה שאמר גוים משעבדי' בבניו שהם הגבורות הנמשכות מן הגבורה עילאה ואלו הגבורות נקראים בניה והקליפות עולים ומשעבדים בהם א"כ איה גבורותיו ולכן לא הזכיר הגבור שמציאותו יותר למעלה כי אפי' הט"ס שלה גלו בין הקליפו' נמצא שעיקר אבידה זו של הט"ס שבה שגלו בין הקליפות והיא לז"א עצמו

כי שם היו ומשם ניתנו בנוקבי' כנז"ל והנה כמו שאדם הראשון כשחטא גרם מיעוט בנוקבא דאצילות כן נפגמו כל עולמות בריאה יצירה עשיה ונתמעטו וכנגדם נתרבו הקליפות כמו שנבאר בע"ה:

חלק ו

דרוש ה' דרוש הקליפות ודרוש אבי"ע

ולכן נבאר דרוש הקליפות ודרוש אבי"ע. דע כי גם זה לעומ' זה עשה האלהי"ם ובכל עולם מד' עולמות אצילות בריאה יצירה עשיה של הקדושה יש כנגדם קליפו' טמאות וגם הם בבחי' אצילו' בריאה יצירה עשיה ואמנם אם אלו הקליפו' הם סביב העולמו' כעין קליפ' או אם הם מסך בין כל עולם ועולם יתבאר במקום אחר אבל ודאי כי בכל עולם יושבים טוב ורע קליפו' האצילות בעולם האצילות ושל בריא' בעולם הבריאה ושל יציר' ביציר' ושל עשיה בעשיה ודע כי עולם האצילות רובו טוב ומעוטו רע ואינם מתערבים יחד הטוב והרע בשום אופן. ובעולם הבריאה רובו טוב ומיעוטו רע והם מעורבים והיצירה הם שוים הטוב והרע והם מעורבים והעשיה רובו רע ומיעוטו טוב והם מעורבים (ועיין לקמן כתב הפך מזה) ואין שום דבר נברא בכל עולם העשיה שאינו מורכב מטוב ורע מעורבים יחד ממש והרע מרובה מן הטוב ודע כי זה שאנו אומרים שהטוב והרע שבג' עולמות בריאה יצירה עשיה הם מעורבים אינם אלא באלו העולמות עצמם אבל הי"ס המקננין בהם כנז' אינם מעורבים עם הרע חס ושלום. והנה נתחיל מעולם האצילו' דע כי כאשר נאצל עולם האצילות בתחלה היה בלי תקון כלל ולא היו שם רק אותם הט"ס של א"א דלאו אינון היכלין ולאו אינון נהורין וכו' הנז' בסוף פ' פקודי בס"ה והיו בלתי תקון ואח"כ נתקנו אלו הט"ס דא"א שהכתר והחכמ' שבה' נתקנו ברישא דאריך בכמ' מיני תקונין שהם גלגלתא.ומוחא דאריך כמו שנתבאר אצלינו בתחל' כל ההקדמות והדרושים למעלה ועל דרך זה נתקן כל אריך וכל עולם האצילות והנה אחר שנתקן כל עולם האצילו' לגמרי בכל תקוניו היו הקליפות של עול' האצילות בלתי תקון כלל והיה דומה אל אצילות הקדוש כאשר לא נתקן ולכן זו"ן דאצילות הטמא הנקראי' סמא"ל ולילית העליונים הנה סמא"ל היה בבחי' ו' קצוות בלבד כי לא נתלבשו בתוכו רק ו' אורות של קדושה להחיותו והם סוד ההוא נהירו דקיק דאית במסאבותא כנז' בפ' יתרו בס"ה ואור אחד ז' בנוקבי' כדוגמת זו"ן דקדושה בהיותם אחו' באחו' בבחי' ה' ראשונה כנז"ל וכאשר חטא אדה"ר הגיע הפגם כביכול עד א"א הנקרא כתר דאצילות כנז' בס' התקונין תקון ס"ט וזהו סוד פסוק ישת חשך סתרו ולכן לא היה א"א מאיר אורו בגלוי ונתעל' תוך או"א והאיר בתוכם ואו"א הם המאירים בעולם האצילות וכיון

שנסתלק אור זה של א"א גרם מיעוט אחד למטה בנוקב' דז"א ונתמעט' בסוד נקודה אחת כנז"ל וט"ס העליונות ירדו למטה בקליפות דאצילות ונתלבשו תוך נוקב' דז"א דקליפה הנקראת לילית ונגדלה בפרצוף שלם בי"ס כי ט"ס הראשונות דנוקבא דקדושה נתלבשו בט"ס שלה העליונות ואות' נקודה הראשונה של האור שהיה לה בתחלה ירד למטה במלכות שבה ונעשת פרצוף שלם וזהו סוד אמלאה החרבה הנז' ביחזקאל בענין צור ונוד' מה שאמר חז"ל כי כל צור חסר היא רומי הרשעה שהיא לילית גם אמרו לא נתמלאה צור אלא מחרבנה של ירושלים כי ירושל' נוקבא דקדושה שהיתה פרצוף שלם בי"ס נחרבה והיתה בנקודה אחת והט"ס שבה שנחרבו ממנה ניתנו בצור והיא לילית ונתמלאת בפרצו' שלם מי"ס ואמנם ז"א דאצילות הטמא עדיין אין בו רק ו' אורות הראשוני' כנז"ל ועתה נתפשט בפרצוף גמור של י"ס של בחי' כלים אבל אין בו רק ו' אורות הראשוני' והם לבדם נתפשטו בי"ס שנעשו בו עתה מה שאין כן בנוקבי' שיש בה י"ס אורות וי"ס דכלים וזהו סוד שנקרא לילית אתתיה דסמא"ל יותרת הכבד כנז' ברעי' מהימנ' בפ' פנחס שמתגבר' על בעלה מפני זה היתרון שבה על בעלה וטעם אל התפשטות הזכר לי"ס עם היות שאין בו רק ו' אורו' הוא כנודע כי אין הנקב' נגדל' אלא ע"י בעלה ולכן הוצרך הוא להתפשט בי"ס עם היות שאין בהם רק ו' אורות כדי שתוכל היא להתפשט אח"כ בי"ס כלים ואורות כנז' וכבר נתבאר זה אצלינו בס"ה בפ' במדבר סיני במאמר ר"א פתח קולה כנחש ילך וכו' הנדרש על נוקבא דז"א דאצילות הקדוש כי רישא דילה שהם ט"ס ראשונות שבה שכיבו לעפרא בלילית עפר המשכן וזנבא דיליה שהיא נקודה עשירית שבה היא לבדה נשאר בה והיא דשליטת האידנא (בדפו"י עא ע"א) להנהיג העולמות וכבר נתבאר לעיל כי כל מה שאיר' כשחט' אדם הראשון אירע בגלו' אדו' בחרבן בית שני ואמנ' א"א ואו"א שבקלי' דאצילות נשארי' תמיד בלי תקון כלל כמו שהיו זולתי זו"ן דקלי' שנתקנו ואמנם עם כ"ז נוקבי' אתתקנת יתיר מיניה כנז' ואמנם בעולם הבריאה גם בו היה פגם ע"י חטאו של אד' הראשון והוא פגם יותר גדול להיותו תחתון מעולם האצילות והוא כי נפגמו א"א וגם אבא של הבריא' ואימ' לבדה היא המאירה שם ומכל שכן זו"ן אלא שאין אורם נזכר כי טפלים הם אל אימ' וזהו סוד מה שאמרו בספ' התקונין דאימא מקננא בכרסיא בתלת ספירן עילאין והנה כיון שנמנע בבריאה גם האור של אבא לכן גם ז"א של הבריאה נתמעטה קומתו ומכל שכן נוקבי' ואז נתקנו גם או"א של קליפות הבריאה ונמשך להם אור מן או"א של הבריא' הקדושה ומכל שכן שזו"ן דקליפ' נתקנו. גם ביצי' הגיע פגם חטא אדם והפג' שנוסף בו הוא כי גם אימא דיצירה דקדושה נעלם אור שלה והיו א"א ואו"א דיצירה מכוסים בחשך

ואינם מאירי' אבל ז"א הוא המאיר שם ומכל שכן נוקביה אלא שאינה נזכרת לגבי ז"א וזהו סוד מה שאמרו בספ' התקונין שית ספירן מקננן במטטרון וכיון שנמנע מן היצירה גם אור אימא דיצירה לכן גם אימא זו נתמעט שעור קומתה ומכל שכן זו"ן דיצירה ואז נתקן גם א"א דקליפ' דיצירה ונמשך לו אור עליון ומכל שכן באו"א וזו"ן של הקליפו'. גם בעשיה הגיע פגם חטא אד' הראשון אלא מה שנתוסף הוא כי גם אור ז"א שבה הוסר ולא נשאר בה רק אור נוקבי' וזהו מה שאמרו בס' התקונין מלכות מקננא באופן ולכן גם אבא דעשיה נתמע' שעור קומתו ומכל שכן אימא וזו"ן ולא נשאר בכל העשי' בשעור קומתו הראשונה אלא א"א שבה בלבד ואז נתקן גם עתיק יומין דקליפ' העשיה ומכל שכן א"א ואו"א וזו"ן דקליפת דעשיה והרי נתבאר איך הקדושה הולכת ומתמעטת יותר ויותר כפי סדר המדריגו' וכנגדה הקליפה הולכת ונגדלת ביותר כפי סדר המדריגות וזהו סוד אמלאה החרבה כנזכר לעיל:

חלק ז

דרו' קטן בענין הדע' של הנוק' רח' בימי החו'

ענין הדעת של הנקב' רחל בימי החול. הנה בדרושי' הראשוני' נתבא' באורך ענייני הדעת של הנוקב' בחול ובשבת ונוסיף ביאור. דע כי יש ג' כלים בכל ספי' והנה הדעת החיצון שבשלשת' אשר בנוקב' בימי החול הוא הוי"ה דמלוי אלפי"ן בבחי' אחורי' הפשוטים והמליאים העולים בגי' ע"ב ק"ל והדעת הפנימי שבה אז הוא אחורי' פשוטים והמליאים דהוי"ה דב"ן דמלוי ההי"ן העולים בגי' ע"ב קד"ם ואם תחבר ע"ב ק"ל וע"ב קד"ם יהיו בגי' תי"ח וזהו סוד פסוק תחי נפשי ותהללך ונודע כי הנוקבא נקראת נפש וזה הדעת הוא נפש שלה וזהו סוד פסוק ולכל חית הארץ ואמנם אם

{**א"ש** אפשר לומר שגם הנוקביא נקרא בשם ארץ כנודע ולכן מספר חי"ת הוא הדעת שלה והחיים שלה כנלע"ד:} תחבר עמהם הוי"ה דב"ן דההי"ן יהיו הכל בגי' ע"ת וזהו סוד פסוק ואל יבא בכל ע"ת גם נרמזה ההוי"ה דב"ן זו במלת בכ"ל בגי' ב"ן וזהו סוד פסוק וה' בירך את אברהם בכ"ל בת היתה לו לאברהם ובכ"ל שמה וזהו סוד פסוק ומלכותו בכ"ל משלה. ואם תחבר עוד ד' אותיות הוי"ה פשוטה העשירי' אשר במלכות שהיא בלתי נקוד כנז' בס' התקונין תקון ע' אשר היא הנשמה של כל המלכות כמבואר לעיל בדרושי' הקודמי' יהיה הכל בגי' דעת שהוא הדע' שלה בימי החול:

חלק ח

סוד הוי"ה דמלוי ההי"ן שהיא בגי' ב"ן

ואגב נבאר סוד הוי"ה דמלוי ההי"ן שהיא בגי' ב"ן דע כי ההוי"ה זו היא בחי' ההוא רוחא דאעיל דכורא בנוקב' לעורר בה מ"ן כמו שנתבאר בס"ה ריש פ' נח דהיא לא אתערת מ"ן עד דעייל בה רוחא דדכורא וזהו סוד מה שאמרו רז"ל אין האשה מתעברת מביאה ראשונה והענין הוא כי ביאה ראשונ' היא לאעלאה בה רוחא לעורר בה מ"ן מאז והלאה כנז' ואמנם זאת ההוי"ה דב"ן מורה על נוקב' דז"א בהיותה אחו' באחו' כי אז היא דבוקה עמו אבל היא נפרד' ומתפרש' מיניה בדרועין ושוקין ואינם נדבקי' יחד בזרועותיו ושוקיו כמבואר אצלינו ולכן תמצא כי זאת ההוי"ה הוא ד' וד' אותיות שהם ד' אותיות מצד הזכר וד' מצד הנקב' להראות ענין הזרועות והשוקין שלו ושלה שהם נפרדים: **סוד בנימן** ובזה תבין סוד בנימין כי הנה הודעתיך כי שרשו הוא מזו ההוי"ה דב"ן ועליו נאמ' ויהי בצאת נפשה כי מתה כי ההוי"ה זו היא המעוררת מ"ן שברחל אמו והוי"ה זו היא הנק' נפשה של רחל ולפי שהוי"ה זו מורה על היותם אחו' באחו' זו"ן אשר באחורים ההם הוא אחיזת הקלי' לכן קראה שמו בן אוני על שם החי' הנאחזי' שם אבל אביו קרא אותו בנימין לקשרו עם הימי' וזהו בנימין ימי"ן כי ההוי"ה הנק' ב"ן נקשר' בימין

חלק ט

(**בדפו"י ע"ב**) **טעם למה לא נקברה רחל עם יעקב במערה**

ובזה יתבאר גם כן טעם למה לא נקברה רחל עם יעקב במערה כמו לאה. הענין הוא כי כל ענין קבורה הוא התעלמות במה שלמטה ממדריגתו והנה לאה היא בינה ובסוד קבורתם יורדת ומתעלמ' בבריאה ויעקב שהוא ז"א יורד בסוד הקבורה ומתעל' ביצירה ורחל שהיא מלכות יורדת בסוד הקבורה ומתעלמת בעשיה ואמנם אם לא אירע ענין זה לרחל שבלדתה לבנימין יצאה נפשה כנז' כבר היה אפש' להיות בהפך שהעשיה תעלה ותתעלם ביצירה והיצירה בבריאה והיו נפשתיה' מספרות יחד רוחא ברוח' אבל לפי שרוח' דרחל יצא בלידת' את בנימין ולא נשאר בה ההוא רוחא כדי שעל ידו תתקשר עם יעקב לספר עמו רוח' ברוח' אחר מיתתם לכן לא נקבר' עמו ונשארה בדרך כנז' בפסוק אבל לאה שלא יצאה רוחא ממנה שהיא ניתנה אליה מן יעקב בביאה ראשונה כנז' לכן היה בה כח להתקשר עם יעקב אחר מיתתם ולכן נקברה עמו במערה והנה יעקב אחר מותו עולה ומתעלם בבריאה עם לאה ומספרים יחד רוח' ברוח' והבן זה

חלק י

טעם למה נוק' דז"א נקראת דלית גדולה {ובזה ית' טעם למה נוקבא דז"א נק' דלית גדולה בהיותה במקום החזה שבתפארת דז"א הטעם הוא לפי ששם הוא הכתר שבה

ושם מקו' גדלות שעור קומתה ואז התפארת והנצח הוד יסוד דז"א נעשים ד' מוחי' וזהו סוד ד' גדול' כאשר היא עומדת שם}
סוד תמר מה הוא ונבאר סוד תמר. והענין הוא כי בגי' י' פעמי' דין עולה כמספר תמר והם סוד ב' פעמים ש"ך דיני' שהם סוד ה' די"ן מן ה' שמות אד"ני כנודע ואם תחבר עמהם שם א"ל יהיו בגי' תרע"א כמנין אד"ני במלואו ומקור שם א"ל הזה הוא מן ו' אלפי"ן שיש באחו' של הוי"ה דמ"ה דאלפ"ין והנה ה' פעמי' ו' הם ל' והכולל הוא א"ל וא"ל זה נמשך מן הו"יה דמ"ה דאפל"ין שביצי' אל העשיה. גם אם תמ"ר הנז' שהוא י"פ די"ן מן י' שמו' אד"ני כנז' תחבר עמהם גם הי' אלפין ויהיו י' שמות אד"ני יעלו בגימ' תר"ן וזהו סוד ותרן לשון אלם. והענין הוא כי ז"א נק' אלם שהוא ההו"יה דמ"ה בפשוט ובמלוי דאלפ"ין שהם כ"ו ומ"ה יעלו בגי' אל"ם והנה נוק' דז"א נק' לשון אלם בסוד תורה שבע"פ כנודע וזו הנקבה הנקראת לשון היא בגי' תר"ן כנזכר:
{**א"ש** ומה שכתבנו לעיל ומקור שם א"ל זה הוא מן ששה אלפין שיש באחורי' של הוי"ה דמ"ה דאלפין וכו' הביאור נלע"ד לפרש כך כי הו' אלפין הנז' החמשה מהם יחשבו חמשה פעמים ו' ויהיו **ל** והפעם הא' תחשב פשוטה לאחת וזהו מה שאמרו והכולל א"ל כנלע"ד}

חלק יא

טע' למה המו' של נוק' דז"א נעשו מן נה"י דז"א
ונבאר טעם למה המוחין של נוקבא דז"א נעשו מן נה"י דז"א ולא מן חג"ת שבו הענין הו' כי החסדי' שבנה"י הם אורו' מגולים ולכן נגדלי' ונכפל כחם לו ולה אבל אורות החסדי' שבחג"ת הם סתומים ואין בהם כח לעשות מוחין בנקבה. גם טעם למה לכתר הנקבה הספיק חצי שליש אור החסדים ולכל מוח מן ג' מו' שבה הוצרך שליש א' וחצי כמבואר אצלינו והטעם הוא כי החסד שממנו נעשה הכתר של הנקבה הוא אור מגולה אבל האור היוצא אל המוחין שלה הו' ע"י מסך כי הנה החסד מכה במוח החכמה שבימין ועוד מכה בנצח של אימא המלבישו ועוד מכה בנצח עצמו של ז"א שגם הו' סתום ואין בו פתח פתוח כלל כנודע ולכן צריך אור גדול יותר ממה שצרי' אל הכת' שלה
דרוש ברחל נוק' דז"א מהיכן יוצאת דע כי רחל נוק' דז"א בתחלה יוצאת מאחו' החזה של ז"א ונמשך שעור קומתה עד סיום רגלי ז"א וכן עד"ז יוצא יעקב מכנגד פניו של ז"א מן החזה ולמטה ואז נקר' רחל יונתי תמתי תאומתי ליעקב גם זהו סוד פ' ויהיו תואמים מלמטה כי יעקב ורחל תאומי' יחדיו ושוים בקומתם בהיותם עומדים למט' מן החז' דז"א כנז' אמנם כאשר רחל לוקחת גם בחי' לאה שלמעלה מן החז' אז נגדלת רחל ונעשת

פ' שלם שוה בקומתה עד ראש ז"א כי אין רחל נגדלת אם לא עד"ז כנודע ואז חוזרת עמו פב"פ ואז כתיב ויחדיו יהיו תמים אל ראשו כי אז רחל וז"א הם תמים יחד ושוים בקומת' יען כי רחל נגבהה וגדלה עד ראשו ואמנם כבר הודעתיך כי בהיות הנקב' באחו' היא דבוקה אחו' באחו' דבוק גמור עם ז"א וזה לסבת היותה נעשת מן הגבו' היוצאות ממנו דרך אחו' אליה ואח"כ ננסרת וחוזרת פב"פ וכפי טעם הנז' היה ראוי שגם בחזרתה פב"פ תחזור להתדבק בו ממש לסבת היות אורות החסדים ניתנים אז ממנו אליה כנודע וכמו שמצינו כי גם או"ח בהיות פב"פ מתדבקים כחדא אבל הטעם הוא כי להיות או"א שוים בקומתם לכן נתדבקו יחד בהשואה כי כל איברי' (בדפו"י ע"ג) הם מכוונים זה עם זה ולכן כחדא שריין ולא מתפרשן ולכן זווגם תדיר משא"כ בז"א ונוק' כי גם בהיותם פב"פ אינם שוים בקומתם לזמנין כנודע ולכן אינם דבוקים יחד וזהו א' מן השנוים שיש מאו"א לזו"ן. דע כי כל הדינים כאשר הם מתפשטים והולכים הם רעים וכאשר השורש שלהם מאיר בהם הם מתבטלים:

חלק יב

ענין ה' דמים שמטמאים באשה

ונבאר ענין ה' דמים שמטמאים באשה וה' דמים טהורי' והענין הו' כי הנה נתבאר שהה"ג ניתנים אל הנקבה בעצמה אבל הה' חסדים נותנם אליה ז"א בסוד הזווג והנה הה' אחו' הפשו' של הה' הויו"ת הם כל אחת בגי' חסד להורות כי גם אחו' הויו"ת הם חסד ורחמי' ולכן אלו האחו' הם ה' דמים להיותם בחי' אחו' אמנם הם דמים טהורי' לפי שהם חסד כנז' אבל אחורי הגבורות שהם ה' פעמים אהי"ה כ"א מהם הוא בגי' מ"ד כמנין ד"ם ולכן הם דמי' טמאי' שהקלי' נאחזי' בהם:

חלק יג

עוד דרוש אחר בנוק' דז"א

כבר הודעתיך למעל' בדרושי נוק' דז"א בדרוש ד' בענין שינוי הזמני' וגם בדרוש הקליפות ונתבאר שם כי יש ז' זמנים בנוקב' כו' ואמרנו כי נתמעטה ונשארה זנבא למעלה וט' הראשונות שלה ירדו למקום הקלי' וחסרו למעלה בקדושה וז"ס פ' כן משחת מאיש מראהו וסוד פ' והמה כאדם עברו ברית והוא כי כשנאצלו הקלי' יצאו בבחי' ז' בלבד ואדה"ר עשה להם פרצו' שלם בזו"ן שבהם ולא הי' להם תחלה הארה אלא מן הז' הזכר שית דילי' והנקבה חד נקו' דילי' לבד אבל עתה נעשה פר' שלם לז"א וגם לנוק' כי עתה לקח הכל הט' שלמעל שבקדוש' ונתחברו עם הנקודה שבה ונעשו י' והנה לפי שלעולם האצי' הוא קדוש מאד לכן לא היה תקון אל הקלי' שכנגדו רק בזו"ן לבד הנקר' מעשה

אבל באו"א דקלי' דאצי' הנק' מחשבה אין להם שום תיקון וזהו סו' משארז"ל מחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה לפי שהמחשב' רעה דקלי' לא נתקנה אבל מחשבה טובה דקדוש' נתקנה ולכן הקב"ה מצרפ' למעשה והנה בזמן חרבן בית שני חסר מן האצי' תקון פר' נוק' דז"א כנז' ומן הברי' נחסר גם ז"א וביצירה נחסר גם אימא ובעשיה נחסר גם אבא וכנגד זה היה להפך בעולם הקלי' כי באצי' הרע שבהם נתקנו זו"ן בפר' שלם ובבריא שבהם נתקן גם פר' אימא וביצי' שבהם נתקן גם פר' אבא ובעשיה שבהם נתקן גם פרצו' אריך שבהם:

דרוש קטן בענין קטרוג הלבנה ונבאר בענין קטרוג הלבנה. הנה הלבנה היא רחל נוקב' דז"א כי בתחלה נאצלה כנגד החזה דז"א ושם מתחיל כתר שלה והיא מתפשטת עד סוף עולם האצי' ואחר שקטרגה נטרדה משם וירדה בעולם הבריאה להיות שם ראש לשועלים ולכן עתה בתפלותינו אנו צריכים לתקנה בשתי תקונים הא' הוא להחזירה לכמות שהיתה וקודם הקטרוג בחזה דז"א בבחינת אחור באחור והתקון השני הוא להחזירה עוד אח"כ עם ז"א פנים בפנים **עוד** מצאתי כתוב וזה לשונו מעוט הלבנה מאיניהו דקאמר לכי ומעטי את עצמך היינו דכלהו מלכיות דידה דהיו בכל תשעה ספירן כלהו אנפילו ונחתו לתתא בהדה מה דלית הכי לכלהו ספירן דכולהו אית להו חוליקא בספירן בר מינייהו דהא כתר כלול מכלהו וכן חכמה וכל די בתרה אבל מלכות אתנטילת וכלהו הוו תשעה בלבד דכל מה דהוה מינה לעילא בהדייהו נחית לתתא בהדה ואיהו שלימו דכלהו דבר מינה כלהו הוו תשע דכלא דילה נחית לתתא ומשום הכי הויא אור חוזר דלית לה לעילא כלום ובעאת לאהד' ולסלקא לעילא והיינו דלית לה מגרמא כלום לעילא אלא כלא לתתא בהדה דיקא נמי דקאי דלית לה ולא קאמר דלית בה ומשום הכי בעינן לסלקא לה לעילא דליהדרו לאתרייהי' כלהו מלכיות דידה ואיהו בהדייהו וזה נמצא מכתיבת יד הרב זלה"ה

דרושי אבי"ע

חלק א

דרושי אבי"ע דרוש א' כולל מהא"ס עד סוף כל העולמות

דע כי כאשר עלה בחפץ הא"ס ית"ש להאציל ולברא ולצור ולעשו' את עולמו כלול מד' עולמות הנק' אבי"ע ראה כי לא היה כח בהם כנ"ל בעולמות עצמם לקבל האור הגדול ההוא הנמשך מא"ס ולא די בתחתונים אלא אף גם בי"ס עצמם של עול' האצי' לא הי' כח בהם לקבל האור העליון כי ספי' חכמה לא היתה יכולה לקבל האור העליון אלא באמצעות ספי' הכתר וכן עד"ז בכל השאר ולסבה זו הוצרכו לעשות כל אותם התקונים הנז' באדרא קדישא ולטעם זה הוצרך להעשו' ג"כ בחי' התפשטות ד' עולמות אבי"ע כי ענין ההתפשטות הזה הו' עצמו בחי' סבת התקון כמו שית'. והענין הוא כי הנה

בכל העולמות יש בהם בחי' עצמות ובחי' כלים ותחלת הכל נתפשט הא"ס בבחי' י"ס דאצי' בסוד כלים כי הנה ענין התפשטו' מורה התעבו' האור והתגשמו יותר ממה שהיה טרם התפשטו ואלו הי"ס דאצי' היו בחי' י' כלים נעשים ע"י התפשטות הא"ס בעצמו רק שהאור ההוא נתעבה ונתגשם מעט ונעשו בחי' כלים ע"י ההתפשטות כנז' ואחר ההתפשטות הזה אשר ע"י נעשו י' הכלים אז נתלבש בתוכם עצמות האור של הא"ס בתוכם וזהו סוד (בדפו"י ע"ד) ענין עצמות וכלים הנז' אצלנו תמיד והנה כאשר ההתפשטו' של הכלי' הנז' הגיע עד מקום הנק' מלכות דאצי' ראה המאציל העליון ית' שאם יתפשט יותר לא יהיה כח בתחתוני' לקבל האור ההוא ולכן כאשר נגמ' מלאכת הכלי העשירי של האצי' נעשה שם פרגוד ומסך א' מפסיק בין עולם האצי' לשאר העולמות שתחתיו ואז הכה אור הא"ס המתפשט למטה עד שם והכה במסך ההוא ומכח הכאתו ופגיעתו שם חזר לעלו' בכח ממטה למעלה למקומו בסוד אור חוזר ואז אחר עלייתו נגמר מלאכת הכלים של עולם האצי' ואחר שנגמר מלאכת הכלים אז חזר הא"ס לירד ולהתלב' בהם בבחי' עצמות בתוך הכלי' ההם והנה עד המקו' אשר ירד והגיע בו אור הא"ס עצמו ע"ד הנז' עד שם נקרא' עולם האצי' לפי שהוא אור הא"ס עצמו אלא שהוא אחר התעבותו מעט ממה שהי' וענין התעבות הזה הוא מתחלק בג' חלוקות והוא כי הרואה אור גדול וחזק מאד לא יהי' בו יכולת לקבלו אם לא באחד מג' חלוקות אלו. האחד הוא ע"י הרחקה. הב' ע"י מסך. הג' הוא ע"י שתיהם שהו' הרחקה וגם מסך ואמנם הכתר של עולם האצי' מאיר בו הא"ס אור פשוט בלי שום אופן מהג' הנז' כי אין בו שום הרחקה ולא שום מסך כלל ולכן מצינו כי הכתר נק' א"ס לסבה זו והבן זה. אמנם הבינה של האצי' מקבלת אור הא"ס ע"י הרחקה כי הנה יש בין הא"ס לבינה ג' מדרגו' ולהיותה נרחקת מן הא"ס יש בה כח לקבל האור אבל ז"א אינו מקבל האור שלא ע"י רחוק לפי שהוא מקבל אורו מן הבינה עצמה בהיותו סמוך וקרוב לה אמנם הוא מקבלו ע"י דרך נקב וחלון קטן צר ובתוך הנקב ההוא עובר עצמות האור ממש בלי מסך כלל אמנם הנקב הו' צר מאד אבל נוק' דז"א האור שלה נמשך אליה דרך נקב וחלון כמו הז"א אלא שהוא ע"י הרחקה והרי ביארנו ד' בחי' שיש בעולם האצי' אשר בהם יובדלו פרטי האצי' מיניה וביה אבל הצד השוה שבהם הוא שאין ביניהם מסך כלל ולכן כלם נק' עולם האצי' לפי שהא"ס אורו עצמו מתפשט בכל בחינותיו בלי שום מסך כלל משא"כ משם ולמטה כי אין אור הא"ס עצמו מתפש' בהם רק הארה הנמשכ' ממנו ועובר' דרך מסך והוא כי האור העליון היורד עד המסך המפסיק בין האצי' אל הברי' מכה שם בחוזק במסך ההוא וע"י אותה ההכאה מכח אותם הי"ס דאצי' שהגיעו עד שם והאור שלהם

הכה במסך ההוא ועי"כ נתנוצצו מהם י' אורות ועברו דרך המסך ההוא למטה ונעשו שם י"ס דברי' מהתנוצצות הי"ס דאצי' שעל המסך ועד"ז ג"כ התנוצצו הי' כלים די"ס דאצי' ומהם נעשו י' כלים למטה בברי' נמצא כי מי"ס דעצמות האורו' דאצי' נעשו י"ס של עצמות דברי' ומהי"ס דבחי' הכלים דאצי' נעשו י"ס של כלים דברי' והכל דרך מסך ועד"ז נעשה מסך אחר בין הבריאה ליצי' ומכח ההכאה והתנוצצות י"ס דברי' בבחי' עצמות וכלים נעשו י"ס דיצי' תחת המסך דברי' בבחי' עצמות וכלים וכן עד"ז נעשה מסך בין היצי' לעשי' ומכח הי"ס דיצי' נתנוצצו הי"ס דעשי' בבחי' עצמות וכלים:

ובזה יתי' לך טעם כי אחר שהכל נשתלשל מאור הא"ס עד סוף העשיה למה נתחלקו לד' עולמות אבי"ע ובמה יתחלקו זה מזה אבל הענין מובן עם הנז' כי בין כל עולם ועולם יש מסך ממש מבדיל בין זה לזה והאורות משתנים מזה לזה בהיותם עוברים דרך מסך ואין שום עולם מהם נדמה לחבירו ובזה יבדל כל עולם מחבירו עוד יש הבדל א' מן האצי' לבדו לכללות ג' עולמות האחרים והוא כי האצי' אור הא"ס נוקב ויורד בו כמו שהוא עד סוף כל האצי' בלי שום מסך כלל אבל חלוק פרטיו הוא כנז"ל שהוא הרחק מקום או שעור רוחב החלון אשר בו עובר האור אם רחב אם צר אמנ' אין בפרטיו שום מסך כלל משא"כ בשאר ג' עולמות בי"ע כי כל האורות שלהם עוברים דרך מסך כנז"ל אמנם יש הבדל באלו הג' עולמות בין זה לזה והוא כי עם היות הצד השוה שבהם שכלם הם מקבלים אורותיהם דרך מסך אמנם הבריאה נעשת ע"י מסך א' והיצי' ע"י ב' מסכים והעשיה ע"י ג' מסכים. ודע כי בענין הפרטות שיש בכל עולם ועולם מאלו הד' עולמות הם שוים כי כמו שיש ד' מדריגות באצי' לבדו כן יש ד' מדריגו' בכל עולם ועולם מהד' ע"ד מה שנת' בעולם האצי' ממש ובזה תבין מה שאמרו בהקדמת ס' התי' בדף ג' ע"ב די"ס דאצי' איהו וגרמיה וחייו חד בהון משא"כ בי"ס דבריאה והענין הוא כי אור הא"ס עצמו נוקב ויורד עד סוף הי"ס דאצי' בלי עוברו דרך מסך והוא מתאחד בהם משא"כ בי"ס דבריאה אשר אור הא"ס אינינו נוקב ויורד שם אמנם עובר שם דרך מסך והנה בענין חלוק ד' מדריגות פרטיות שבעול' האצי' בעצמו כבר ביארתיו למעלה מה ששמעתי ממורי ז"ל. עוד שמעתי ממנו דרך ב' והוא זה כי א"א נמשך אליו אור הא"ס בקרוב ולא ברחוק וגם כי בא לו האור בהרחבה גדולה אבל או"א בא להם האור של א"ס בקרוב ג"כ אמנם אינו בא בהרחבה כמו לאריך אמנם הוא בא להם דרך חלון וז"א בא לו האור דא"ס ברחוק ובדרך חלון אמנם (בדפו"י ע"ב עא) רוחב החלון הבא בו האו' אל ז"א שעורו כרוחב החלון הבא אל או"א ממש ונוק' דז"א בא אליה האור ברחוק ובדרך חלון אמנם החלון הזה שבו נמשך אליה האור הוא יותר צר ואיננו רחב כחלון ז"א אבל הצד השוה שבהם שבכל ד' מדריגות אלו הוא שאינם

ע"י מסך כלל כנז"ל. עוד יש בזה דרך ג' שמעתיו מזולתי בשם מורי זלה"ה וזה הוא כי ג' מדריגות בלבד יש בעולם האצי' הג"ר מקבלות האור מרחוק וז"א מקבל האור מקרוב אמנם הוא בדרך חלון והנוק' שלו מקבלת ברחוק ובדרך חלון ואני לא כך שמעתי:

ונחזור לבאר ענין זה יותר מבואר דע כי כאשר הא"ס רוצה להתפש' אורו בתוך הי"ס דאצי' צריך שבתחילה יתלבש עצמותו תוך החכמה ואחרי היותו מתלבש ומתעלם בתוכה אז מתפשט בתוך עולם האצי' עד סיומו וזה כדי שיהיה כח בי"ס דאצי' לקבל אורו החזק ע"י שנחלש מעט ע"י הלבוש הנז' ואם לא היה בתחלה מתלבש תוך חכמה הנז' לא היה יכולת בשום ספי' מהי"ס דאצי' לקבל אורו בהתפשטו בתוכו וזהו סוד כלם בחכמה עשית כי כל הי"ס דאצי' כלם עשאם הא"ס ע"י התלבשו בחכמה העליונה והיא נעשת מסך בין הא"ס אל האצילו' האמנם צריך שתדע כי חכמה זו אינה החכמה שבי"ס דאצי' כי זה לא יתכן שיתלבש הא"ס בתחלה בתוכה ואח"כ בכתר אבל ביאורו הוא במה שהודעתיך ענין דרושי א"ק לכל קדומים בסוד כי גבוה מעל גבוה שומר כי כמה עולמות יש למעלה מן עולם האצי' ובאותה החכמה אשר בעול' שעל האצי' שם נתלבש וע"י נתפשט אח"כ בעולם האצי' והוא ע"ד מה שנבאר עתה בשאר ג' עולמות בי"ע ואמנם כשהא"ס רצה להאיר בעול' הבריאה אז הוצרך שגם מלבד מה שנתלבש בתחלה בחכמה העליונה שלמעלה מעולם האצי' כדי להאיר באצי' עתה הוסיף לבוש א' על הלבוש הראשון ונתלבשה החכמה העליונה הנז' בבינה של האצי' עצמו ובהיות הא"ס מתלבש תוך שתיהם אז הוא מאיר בי"ס דבריאה ובזה תבין מה שכתבנו לעיל כי האור עובר מהאצי' אל הבריאה דרך מסך וענין המסך הזה הוא מה שאמרנו עתה כי מן הבינה דאצי' נעשה מסך לעבור האור דרך בו אל הבריאה וכן עד"ז כדי להאיר בי"ס דיצירה הוצרך להוסיף עוד לבוש ומסך אחר והוא כי גם בינה דאצי' מתלבש בז"א דברי' ואז ע"י ג' לבושים אלו מאיר הא"ס ביצי' וענין המסך שבין בריא' ליצי' הוא לבוש הנז' שנתלבש בת"ת דבריאה וכדי להאיר בי"ס דעשי' הוצרך להוסי' עוד לבוש ומסך אחר רביעי והוא שגם הז"א דבריא' מתלבש בנוק' דז"א דיצירה וע"י ד' לבושים אלו מאיר הא"ס בעשיה וזהו סוד מה שאמרו בהקדמת ס' התיקונין ובמקומות אחרים מן הספר הנז' כי אימא עילאה מקננת בכרסייא ושית ספיראן מקננן ביצירה ומלכות מקננא בעשי' והבן זה היטב ונמצא כפי זה כי כאשר עלה ברצון הא"ס להאציל עול' האצי' נתלבש בתחלה בחכמה שבעולם העליון שעל עולם האצי' ואחר שנתלבש בה אז נתפשט ונתלבש תוך הכתר והחכמה של עולם האצי' עצמו ונכנס והאיר בהם אבל לא הוצרך לשגם יתלבש עוד תוך הבינה שבאותו עולם שלמעלה מהאצי' רק בחכמה לבד וע"י נכנס

ומאיר בכתר וחכמ' שבאצי' עצמו והנה זה היה מספיק למה שרצה להאיר בכתר וחכמה דאצי' אמנם כאשר רצה להאיר בשאר החלקי' שמן הבינ' דאצי' ועד סופו אז פשיטא שהוצרך להתלבש גם בבינה דאצי' לפי שאי אפשר שזו"ן דאצי' יקבלו אורם אם לא ע"י הבי' כנודע אמנם מה שאנו אומרים שכל עול' האצי' מקבל אור הא"ס ע"י התלבשות אותה החכמה העליונה הנז' בלבד ולא יותר הענין הוא כי לא שימשה הבינה דאצי' רק למעבר בעלמ' כי דרך בה עובר אור הא"ס המלובש בחכמה העליונה ומאיר בזו"ן דאצי' אמנם אין הבינה דאצי' נעשת מסך סתום לשיעבור האור הנז' דרך המסך אמנם יש בה חלון פתוח אשר דרך בו יורד האור לזו"ן ונמצא כי האמת הוא שאין אור זו"ן יורד אליהם אם לא ע"י בי' בהכרח אלא שהאור הזה עובר בה דרך מעבר בלבד ואינו משתנה כלל כיון שאין שם מסך מפסיק. וזכור הקדמה זו למה שתמצא בספרי המקובלי' כי פעמים כאשר האור יורד מספי' אחת לחבירתה יורד האור כמו שהוא ואינה משמשת רק למעבר ולפעמים מתערב האור בה ומשתנה ואח"כ יורד למטה ויובן זה בהקדמה הנז' ונמצא א"כ כי כיון שאין אור הא"ס יורד דרך מסך מן הבינה אל זו"ן א"כ אין זה נק' התלבשות כיון שאין שם מסך כלל וא"כ אור הא"ס עצמו בהיותו מלובש בחכמה עליונה בלבד הוא המאיר ממש תוך זו"ן דאצי' והרי נת' היטב איך בעולם האצי' נאמר כלם בחכמה עשית. ואמנם להאיר בבריאה הוצרך שהא"ס יתלבש עוד גם בבינה דאצי' וזו הבינה נעשת מסך ב' סתום לגמרי למטה בסוף האצי' כמבואר אצלינו בברכת מלביש ערומים וע"ש ודרך המסך הזה מקבלים אורם הי"ס דבריאה אפי' הכתר והחכמה אשר שם ונמצא כי האצי' הוא מקבל אור החכמה לפי שהא"ס מתלבש בתוכה וא"כ אינו נחשב רק כאלו מקבל מהחכמה אבל הבריאה מקבלת אור הבינה לפי שהא"ס והחכמה מתלבשים בבינה ונמצא כי אין הבריא' (בדפו"י ע"ב) מקבלת רק מן בינה בלבד וזהו סוד מה שכתבנו לעיל בשם ס"התקונין כי אימא עילאה מקננא בכרסיא כי הבריאה הנק' כסא הכבוד מקבלת האור מן הבינה לפי שהיא נעשת מסך מבדיל בין הא"ס והחכמה אל הבריאה והנה קשה כפי זה דא"כ נמצא כי כל מדריגות הבריאה וזו"ן דאצי' שוות ואין הפרש בין זו"ן דאצי' אל הברי' שהרי כלם מקבלים האור מן הבינה כנז' והתשובה היא כי כבר ביארנו למעלה שהבינה דאצי' אינה משמשת לזו"ן רק למעבר בלבד ואינה נעשת מסך לגבי דידהו והנה הם מקבלים אור החכמה העליונה בעצמה כמו שביארנו על פסוק כלם בחכמה עשית משא"כ בעולם הבריאה כי כלו מקבל האור מן בינה עצמה שהרי היא נעשת מסך גמור מבדיל בסוף עולם האצי' כנז"ל ודע כי המסך הזה הנה הוא נעשה מבחי' החיצוניות של הכלי דבינה דאצי' ועי"כ הוא עב וגם ואין האור עובר בו כמו שהוא למעלה וכעד"ז הם

שאר המסכים שבין כל עולם ועולם וזכור זה והנה כמו שנת' בעולם האצי' כן הוא בעולם הבריאה כי גם האור שנמשך אל נוק' דז"א דברי' אעפ"י שנמשך לה דרך ז"א דברי' איננו נעשה מסך רק משמש למעבר בלבד ונמצא כי אעפ"י שהנוק' אחרונה שבבריאה גם היא מקבלת אור הבינה דאצי' עצמה כשאר מדריגות הבריאה דוגמת מה שביארנו באצי' וכעד"ז בפרטות היצי' מיניה וביה כי כולם מקבלי' אור ז"א דבריאה עצמו ואין העליונים דיצי' משמשים אל התחתונים רק למעבר בעלמא וכעד"ז הוא בפרטות העשיה מינה ובה כי הא"ס אחר התלבשו בחו"ב דז"א מתלבש ג"כ בנוק' דיצי' ועל ידה מקבלת כל העשיה והעליונים שבה אין משמשים אל התחתונים שבה רק למעבר בעלמא כנז' וזהו סוד מ"ש בס' התקוני' ו' ספי' מקננן ביצי' במטטרו"ן ואימא תתאה מקננא בעשיה: **כלל** העולה כי עולם האצילות מקבל אור חכמה עליונה שלמעלה מעולם האצי' בלבד לפי שהחכמ' ההיא נעשת מסך מבדיל בין הא"ס ובין עול' האצי' ועולם הבריא' מקבל אור בינ' דאצי' בלבד אחר אשר נתלבש בה הא"ס והחכמ' העליונה וע"כ לא יחשב כאן רק אור הבינה לבד אחר אשר היא נעשת מסך מבדיל לגמרי בין החכמה העליונה אל הבריאה ועד"ז מקבל עולם היצי' מז"א דבריא' בלבד עצמו לסבה הנז' וכן עולם העשיה מקבל מנוק' דיצירה עצמה בלבד לסבה הנז' וכבר נתבאר הטעם למעלה למה הוצרכו כ"כ מסכי' ומלבושים ואמרנו כ"א לא היה אור הא"ס מתלבש באלו הלבושים לא היו העולמות כלם יכולים לקבל אור הא"ס הגדול רק שכל עולם ועול' כפי כחו כך ימעטו מסכיו כי האצי' יספיק לו מסך א' בלבד וגם שהוא מסך זך מאד כי הוא מן החכמה העליונה כנז"ל ועד"ז בשאר העולמות עד שנמצא כי עולם העשיה הגרוע מכלם הוצרכו לו ד' מסכים ולא עוד אלא שרוב המסכים ההם אינם זכים ובפרט המסך האחרון שבין יצירה לעשיה שנעשה מן הנקב' תתאה דיציר'. והנה בזה תבין מ"ש בסה"ז כי ד' עולמות אבי"ע נרמזים בד' אותיות הוי"ה י' באצי' ה' בבריאה ו' ביצי' ה' בעשיה והענין הוא כי האצי' מקבל אורו מן חכמה העליונה כנז"ל ולכן נק' י' והבריאה מקבלת מן בינה דאצי' ולכן נק' ה' והיצי' מן ז"א דבריאה ולכן נק' ו' והעשיה מנוק' דיצירה ולכן נק' ה' תתאה: (א"ש ראיתי לסמוך כאן דרו' קטן מקושר עם האמור אעפ"י שכבר העתקתי אותו בדרושי' הקודמי' ד' ן' ע"א של ביאור ההוי"ה של ד' אותיו' בכמה דרכים וז"ל דע כי ד' אותיות יהו"ה מתחלקות בד' עולמות אבי"ע כיצד אות י' באצי' והיא בבחי' הוי"ה דיודי"ן העולה ע"ב הנק' חכמה בסוד כלם בחכמה עשית הנאמר על האצי' כמבואר במקומו. ואות ה' בבריאה בבחי' ההוי"ה העולה ס"ג בסוד אימא מקננא בכרסיי' ואות ו' ביצירה בבחי' הוי"ה דאלפי"ן העולה מ"ה בסוד ו' ספירן מקננן ביצירה ואות ה' בעשיה בבחי' הוי"ה דההי"ן העולה

ב"ן בסוד מלכות מקננא באופן ע"כ גם בזה תבין מ"ש בסה"ז בפ' פקודי ד' רס"ב ע"ב בענין מחשבה ורעותא וקלא ודבורא ועיין במה שביארנו אנחנו שם במאמר ההוא איך רומז אל ד' עולמות אבי"ע:

גם תבין מה שאמרו בס"ה כי האצילות נקרא מחשבה. והבינה נקראת דבור ונקראת רצון והענין הוא כי כאשר נתפשט הא"ס הנה בתחלה נתהוו בחי' הכלים של י"ס דעולם האצילות ומה שהיה גנוז בכח יצא לפועל בסוד כהדין קמצא דלבושיה מיניה ואח"כ חזר הא"ס לשוב להתעלם במקורו מחמת היות הכלי' עבים וגסים כפי ערכו ואח"כ מהכאת הכלים דאצילות במסך שתחתיו נתנוצצו י"ס דבריאה בבחי' עצמות ועל דרך זה היה מן הבריאה אל היצירה ומן היצירה אל העשי' כנז"ל באורך. והנה כבר ידעת כי י"ס דאצילות או דבריא' יצירה עשיה נחלקי' לה' בחי' והם כחבת"מ והם הנקראי' בשם א"א ואו"א וזו"ן וכל ה' מדריגות נקראי' אדם אחד דאצילות או דבריאה יצירה עשיה וכל אלו הה' מדריגות מתנועעות ע"י מחשבה אחד כדרך אדם אחד כלול מכמה מדריגות ואיברי' חלוקים וכלם מתנועעי' על ידי מחשבתו ואין צריך (בדפו"י ע"ג) ששום אבר מאיברי האדם ידברו לו ויצוהו לעשות מלאכתו. המשל בזה כאשר ירצה האדם ללכת אל איזה מקום איננו צריך לדבר אל רגליו ולצוותם שילכו שם אמנם בעלות הדבר במחשבתו תכף רגליו הולכות מאליהם ועל דרך זה בשאר פעולות הדברים. ונרחיב הענין בזה יותר ונאמר כי הנה מצאנו שהמחשבה עם הפעולה באות כאחד כי הנה כאשר האדם אוכל לא יצרך לחשוב בתחלה איך ילעוס המאכל ואיך ינוע שיניו ואיך יבלע המאכל ואח"כ יאכל המאכל ההוא אמנם המחשבה מתפשט' בתוך האיברים שבהם אוכל ונמצא המאכל והמחשבה נגמרים ובאים כאחד ביחד ועל דרך זה עולם האצילו' נקרא עול' המחשבה לפי שהא"ס המאיר בו איהו וגרמיה חד כמו שביארנו לעיל בס' התקו' והענין הוא כי הנה הא"ס בהיותו מתלבש בחכמה עליונה הנקרא' מחשבה מתפשט בתוך מדריגו' האצילות ממש ואז מחשבה ומעשה שבאצילו' הכל הם דבר אחד ברגע אחד בלתי שיקדים זה לזה וזהו סוד אומרו איהו וגרמיה חד בהון כי הוא עמהם דבוק ביחד והוא הנקרא מחשבה איננו מקדי' אל מעשה האצילות כי הכל נעשה ביחד אבל עולם הבריאה אינו כך ואיננו דומה כדמיון האדם עם מחשבת עצמו אמנם יתדמה כשני אנשים יחד או כמלך עם עבדיו כי כאש' ירצה המלך לצוות לעבדו שיעשה לו פעולה פלונית לא יספיק במה שתתפשט מחשבתו תוך גוף עבדו אבל יצטרך להוציא בפיו דבור גמור ולצוות לעבדו על המעשה ההוא. וכך הוא בעולם הבריאה כי הדבור אשר יצטרך האצילות שהוא המחשבה לדבר אל הבריאה הוא בחי' הכאת האורות דאצילות

במסך שעל גבי הבריאה כי הכאת הכלים דאצילו' במסך הוא בחי' הפה המכה במסך והקול והדבור היוצא מן הפה הוא עצמות האורות של הא"ס בכלי' דאצילו' היוצא מן הפה שהם הכלים המכים זב"ז שפה עם שפה ושיניי' עם שיניים וכן על דרך זה וע"י כך יוצאות הנצוצות אל הבריאה כנז"ל וכבר ידעת כי זה המסך שעל הבריאה נעשה מן הבינה דאצילות כנז"ל והנה הבינה נקרא' פה בכל מקו' כנודע שממנה יוצא הקול שהם זו"ן ודי בזה:

א"ש הדרו' הזה נכתב באורך בדרוש סוד תקיעת השופר ומצאת שם כי תדרשנו למה הבינה נקרא פה, ע"כ ולכן בי"ס דברי' אין האין סוף חד בהון כמו שהוא באצי' והרי נתבאר לך איך בברי' יש ג' בחי' שהם הארת הכלים והעצמות של י"ס דאצי' והמסך דבינ' דאצי'

חלק ב

דרו' **ב**' **על הנז"ל בעניני' מחולפי' בד' עו' הנז"ל**

ועתה אנו צריכים לבאר עניינים מחולפים שיש בין כל עול' ועולם מד' עולמות אצילות בריא' יצירה עשיה. וקוד' לזה צריכים אנו לבאר הקדמות וכללים אשר בהם סבת היות התחלפות בין כל עולם ועולם מהם. דע כי שני מיני זווגים יש באו"א דעול' האצילות וכן בזו"ן דאצילו' יש שני מיני זווגי' ונתחיל באו"א. דע כי זווג הראשון שיש על או"א דאצילו' הוא כאשר עומדים למעלה במקומ' המיוחד להם אשר אז הם שוים וגם הם גבהי הקומה כפי שעור הראוי להם. הזווג השני הוא בהיותם קצרי הקומה שהוא בהיותם למטה ממקומ' הראוי להם שהוא בזמן היות האם רובצת על בני' אשר אז מתלבשי' נה"י דאי' תוך רישא דז"א לתת לו מוחין כנודע כי אז צריכה אימא להשפיל ולהרכין עצמה למטה כדי להתלבש תוך ז"א. ודע כי סוד ב' מיני זווגים האלו האחד הוא סוד זווג או"א עילאין. והב' הוא זווג ישסו"ת כמבואר אצלינו במקום אחר אמנ' פה אנו מדברי' בדרך נסתר להעלי' עומק ענין זה ואתה תשכיל ותבין מעצמך והנני חוזר לדבר לך ענין נסתר. דע כי כאשר אימא רובצת על הבני' בסוד **ם**' סתומה כנודע אשר אז מתפשטת בתוך ז"א הנה אז גם אבא אם ירצה להזדווג עמה צריך שירכין וישפיל ראשו למטה כדי שיוכל להזדווג עמה בהיותה למטה ואמנם זווג הראשון ודאי שהוא בתכלית העלוי במאד מאד כי אז הזווג שלהם הוא בהיותם לבדם בלתי שיתלבשו תוך זולתם כלל ולכן הנולד והמתהווה מן הזווג ההוא הוא בחי' צלם המוחין אשר מורישי' לבניהם זו"ן דאצילות כדי שעל ידי המוחין ההם יהיה תוספת יכולת בבנים עצמם להוליד נשמות בני אדם שהיא בחי' מעולית מבחי' המלאכי' כנודע אמנם הזווג הב' של או"א דאצילות אשר בו ב' גרעונו'. האחד הוא כי עתה ירדו למטה ממקומ' והב' שהוצרכו להתלבש תוך זו"ן

וע"כ כמעט שהזווג ההוא גרוע בבחי' זווג זו"ן עצמם דאצילות וההפרש שביניהם הוא דבר מועט ולכן תמצא כי אין כח בזווג זה להוליד מוחין לזו"ן דאצילות אלא לצורך הבריאה אשר למטה מהם והענין הוא כי הנה בהיות האם רובצת על האפרוחים אז מתפשטים נה"י שלה בכל קומת ז"א כנודע ואז רגליה חונים ודורסי' על גבי המסך שבין האצילות לבריאה וכאשר היא יולדת הוולד ההו' אינו חוזר לעלות למעלה עד ראש ז"א להתלבש בו בסוד מוחין אמנם יורדת למטה מן המסך ההוא אל עולם הבריאה ומתלבש בסוד מו' באו"א של הבריאה כדי שאו"א יהיה להם תוספ' ויכולת להזדווג יחד שניה' ולהוליד מוחין להנחיל ולהוריש לבניהם שהם זו"ן דבריאה ועל ידי מוחין ההם (בדפו"י ע"ד) יזדווגו זו"ן דבריאה ומולידים נשמות של מלאכי' דעול' היציר' אשר שם הוא מדור המלאכי' ביצירה כנודע. ואל סוד הזווג הב' הזה הוא מה שרמזו בס' התקו' באמרם אימא מקננא בכרסיא שהוא בהיות אימא דאצילות מתלבשת בז"א ורגליה נוגעות במסך שעל עולם הבריא' הנקר' כסא הכבוד ושם היא מאירה כנז' והענין הוא כי הכתר דאצילות הנה הוא מתלבש בחכמ' וחכמה בבי' ואז הבי' מאירה בבריאה על דרך הנז"ל ונמצא כי ג' ראשונות דאצילו' ונוסף גם הוא אפי' הא"ס המתלבש בכת' כלם מאירי' בבריאה אלא שאין האור שלהם ניכר זולתי אור בינה לבדה להיותה היא נעשת מלבוש ומסך אליהם וזהו שאמרו שם דאימא עילא' בג' ספירן מקננא בבריאה פירוש כי בהיות ג"ס ראשונות דאצילו' מתלבשו' בבינה אז היא מקננת בבריאה ואמנ' לשון קן שהזכי' באומרו מקננא ולא אמר יתבא בכרסיא לפי שלשון ישיבה הוא ענין תמידי אמנם מקננא הוא לפרקים כי בזמן שהעופות רוצים להזדווג להוליד בנים אז עושים קן להשמר בתוכו מפני העופות הדורסים להגן על בניהם ורמז אל בחי' זווג הב' שהוא לפרקי' ואינו העיקרי כי איננו רק לפרקי' כמו שאמר הכתוב כי יקרא קן צפור וגו' שהוא דרך מקרה פרט למזומן כמו שנתבא' אצלינו במצות שלוח הקן ועי"ש היטב ובהיות זה הזווג שלפרקים הנקר' קן אז הוא לצורך הבריא' ולא לאצילות וזה אומרו מקננא בכרסיא כי היותו בסוד קן אז הוא לצורך הכרסיא ודע כי כל הזווגים שהם לצורך הבנים בין שיהיו לבחי' זמן העיבור או זמן הלידה או לזמן היניק' או לזמן הגדלות הנקראי' מוחין הנה זווג זה תמיד נקרא בחי' קן וקינון כי היא מקננת לצורך הבנים וג' בחי' הנז' הם סוד ג' שמות הנז' בפסוק והם ביצים אפרוחים או בנים שהם עיבור ויניקה ומוחין כמבואר אצלינו ועי"ש ואמנם כפי מה שביארנו באומרו מקננא בתלת ספירן. וצריך עיון כי היה לו למימר מקננא בתרין ולא בתלת כי אימא מקננא בחבור תרין ספירן שהם כתר וחכמ' ולכאור' היינו יכולים להשיב דהכי קאמר מקננא בג' ספירן ואימא עצמ' חדא מינייהו אבל שרש הדברי' הוא

במה שביארנו לעיל כי בהיות' רבוצה על הבנים הנקראי' קינון אז איננה רק התבונה ולא הבינה עילאה ונמצאת התבונה נקרא' אימא המקנן' בבריאה בג' ספירן עילאין ממנה שהם כח"ב העליונה ובזה יובן מה שלא אמרו כי ג' ספירן מקננן בבריאה אלא אימא וכו' פירוש כי התבונה בהיותה נקראת אימא שהוא בזמן היותה רובצת על זו"ן היא לבדה מתפשטת ומתלבשת בתוך ז"א ומאירה ומקננא בכרסיא שהיא הבריאה וזה בכח הג' ספירן כח"ב עילאין המאירי' בה בתבונה ומכח זו ההארה שמקבל' מהם היא מקננת בבריאה אמנם הג' ספירן עילאין עצמם אינם מקננות בבריאה כנז"ל אמנם מתלבשות תוך התבונה וגם כי המוחין הניתני' אל הבנים שלה אינם רק מן התבונה לבדה אשר היא מתפשטת ומתלבשת בתוכם בבחי' מוחין פנימיים וגם היא רובצת עליהם שהוא בחי' היותה להם בסוד מוחין מקיפים והבן היטב מלת רביצה מה עניינה כי הוא בחי' או"מ של המוחין וזכור זה. גם בזה תבין היות התבונה נקראת קו ירוק המקיף את כל העולם שהוא זו"ן הנקראים עולם. ודע כי פה שמעתי מזולתי בשם מורי זלה"ה והענין הוא כי הזווג השני של או"א הוא כי אז אבא נכלל בחכמה של ז"א ואימא נכלל' בבינה דנוקבא דז"א וכל זה הוא בסוד תוספ' נשמה בהם ואז מזדווגי' שם או"א ע"י זו"ן וכל זה לצורך אבא ואימא של בריאה כנזכר לעיל:

ונחזור לענין כי התבונה הנק' אימא מקננא בכרסיא בכח הארת ג' ספיראן עילאין בה והנה נמצא כפי זה כי אור הבריא' גדול במאוד מאוד מן היצירה והעשיה גם פשוט הוא שכמו כן יש הפרש גדול בין האצי' אל הבריאה וזה ביאור ענין הפרשם הנה באצי' אור ג"ס ראשונות עצמם מאיר בזו"ן דאצי' בלי שיתלבשו בבינה כנז"ל ולכן יש בזו"ן יכולת בזווג שלהם להוליד נשמות הצדיקים אשר הם פנימיות העולמות כמבואר אצלינו וכמו שית' לקמן בדרוש זה אמנם עולם הבריאה המקבל אור ג"ר דאצי' אלא שהוא בהתלבשותם תוך בינה דאצי' לכן יש בבריאה כח להוליד נשמות ממש אלא שהם נשמות המלאכים של יצירה וידעת כי המלאכים הם חיצוניות העולמות כי כמו שזו"ן דאצילות אין להם כח להוליד נשמות הצדיקים הנק' פנימיות של העולמו' אם לא ע"י המוחין הניתנים להם מן או"א כי אז זווג זו"ן נק' זווג שלם וכן הבריאה כאשר אור ג"ר דאצי' יאירו בהם יהיה בהם כח להוליד נשמות ג"כ אלא שהם נשמות מלאכים בלבד לסבה הנז' אבל יצי' ועשיה שאין אור הג"ר דאצי' מגיע בה אפי' ע"י התלבשותם בבינה כנז"ל אין בה יכולת להוליד נשמות כלל אף לא לבחי' מלאכים כי אין שום הולדה בעולם אלא בכח המו' העליונים שהם או"א דאצי' הנק' מוחין אמיתיים ממש ואמנם היצירה אין בה בחי' מוחין האלו ומכש"כ בעולם העשיה הגרועה מן היצירה כמו שיתבאר:

(**בדפו"י עג ע"א**) **ונחזור** שנית לפרש היטב ההפרש שבין ד' עולמות אלו בין זה לזה הנה אחר שביארנו כי א"א להוליד נשמות חדשות אלא ע"י המוחין העליונים שהם או"א דאצי' הנק' מוחין באמת ולא בהשאלה ולכן עד מקום שמגיע הארת זווג או"א דאצי' יש שם בחי' הולדה דנשמות חדשות אבל משם ואילך לא יש והענין הוא כי הנה הכתוב אומר שארה כסותה ועונתה לא יגרע והנה ג' אלה כלם נמצאי' בעול' האצי' ובעולם הבריאה חסר משם עונת הנשמות של הצדיקים אבל יש עונת לנשמות המלאכים וביצירה חסר העונה לגמרי ובעשיה חסר גם הכסות ואין שם רק שארה בלבד:

ונבאר עניינם היטב הנה נת' כי ב' זווגים הם באו"א דאצי' כנז"ל והנה הראשון הוא בחי' פנימיות שהם ג"ר של או"א כנז' אצלינו היטב בדרוש שמע ישראל דשחרית ע"ש הטיב מאוד וזה נקר' זווגא שלים ולכן תועלת הזווג הזה הוא להנחיל מוחין אל זו"ן בניהם שיזדווגו גם הם ויולידו נשמות חדשות ממש אל הצדיקים הנק' פנימיו העולמות אבל זווג הב' הוא של ישסו"ת שהם ז' תחתונו' דאו"א שאינם מוחין ממש שלהם ולכן נק' חיצוניות או"א אבל עכ"ז כל כללות או"א אפי' הז' תחתונות שלהם נק' מוחין בערך זו"ן כי או"א כל גופם נק' מוחין של האצי' אמנם הג"ר שבהם הם המוחין של המוחין והם פנימיות המוחין אבל ז' תחתונות שבהם שהם ישסו"ת הם הגוף של המוחין והם חצוניות המוחין ולכן בהיות הזווג הב' הזה הנק' חצוניות המוחין שהוא בחי' ישסו"ת אז איננו רק לצורך או"א דבריאה שהם יזדווגו וינחילו מוחין לזו"ן דבריאה שיולידו נשמות המלאכים הנק' חצוניות העולמות וזכור הקדמה זו היטב כי בה תבין כמה דרושים גדולים בחכמה זו ונמצא כי כיון שהארת זווג או"א הנק' מוחין דאצי' מגיע עד הבריאה יש שם עונתה לצורך החצוניות שהם נשמות חדשות ממש של המלאכים לפי שגם הבריאה היא מלבוש חצוניות או"א כנודע כי אימא בג' ספירן מקננא בכרסיא והיא מוחין כדמיון או"א שהם מוחין האצי' אבל היצירה והעשיה הם מלבושים לזו"ן שהם גופא דאצילות ולכן אין אור או"א הנק' מוחין דאצי' ואפי' החצוניות שלהם אינו מאיר בהם ועל כן ענין עונתה חסרה בשניהם האמנם ההפרש שבין היצירה לעשיה הוא זה כי הנה נת' לעיל ששניהם מלבושים לגופא דאצי' שהם זו"ן והנה נת' למעלה כי גם בזו"ן דאצי' יש ב' מיני זווגים ממש כדמיונ' באו"א והבן זה במאוד מאוד והנה הראשון נק' זווגא שלים שהיא בהיותם שניהם שוי הקומה גדולים במוחיהם הפנימיים הנק' זווג דפב"פ והב' הוא כאשר נוק' היא בחזה שלו בלבד הנק' זווג אחור באחו' עם היות מוכרח שכל הזווגים שבעולם הם פב"פ אלא שלהיותם קצרי הקומה ע"ד מה שנת' בישסו"ת כי אז הוא החצוניות ואז נק' זווג אחור באחו' והבן ג"ז במאוד מאוד כי הכל כדמיון מה

שביארנו באו"א ממש והנה כיון שב' זווגים האלה עם היותם שזה שלם וזה בלתי שלם כנז' עכ"ז גם שניהם אינם זווגים ממש להיותם בזו"ן אשר הם גופא של האצי' ואיננו מוחין כלל כי הרי שרשו של ז"א אינו רק ו"ק שהיא ו' של הוי"ה כנודע והמוחין שבו נק' מוחין בדרך שאלה ולכן אין בתולדות כח להמציא ביצירה ועשיה בחי' עונה להוליד נשמות כלל אף לא של מלאכים והנה כאשר מאיר ז"א ביצירה אינו מאיר רק בחי' ו"ק בלבד ביצירה וכמו שאנו עתידים לבאר כי הפרצוף היותר שלם שבכל היצי' אין בו רק ו"ק וזהו סו' דמ"ש בתיקונין ו' ספירן מקננן במטטרו"ן ולכן אין כח הולדה ועונה כלל בכל היצירה וכ"ש בעשיה וההפרש שיש בין יצירה לעשיה הוא שביצירה יש גם כסותה ובעשיה שארה לבד והענין הוא עם הנז' כי מכל ב' זווגים דזו"ן דאצי' אין נמשך מהם ליצירה ולעשיה לצורך עונה והולדה וזווג רק להמשיך להם חיות ושפע ומזון כדי צורך עצמם בלבד ולא להוליד נשמות והנה מן הזוג הא' השלם דזו"ן דאצי' נמשך חיות אל היצירה בבחי' ו"ק שהוא שעור שלם של ז"א ומן הזווג הב' דלא שלים נמשך חיות אל העשיה לבחי' ג' כלילן בג' בלבד כמו שית' לקמן והנה זה החיות והשפע הנמשך אשר זכרנו הוא הנז' בפסוק בלשון שארה שהוא המזון כי בענין זה שוים היצי' והעשיה אמנם מה שנתוסף ביצי' יותר מן העשיה הוא ענין כסותה והענין הוא כי הכסות מורה על היות אל עולם היצי' כסות מן עולם אחר המכסה עליו והוא עולם העשיה המכסה את היצירה כי העול' התחתון הוא מכסה לעליון ומלבישו שלא יתגלה אל התחתונים כי כן היצירה מכסה על הבריאה והבריאה על האצי' וכן ביצירה יש עולם א' למטה ממנו אשר הוא מכסה עליו והוא עולם העשיה והענין הוא כי יש אל היצירה ב' מיני חיות ושפע הא' לצורך עצמו ינק' שארה והב' הוא לצורך העשיה המכסה אותו ונק' כסותה משא"כ בעולם העשיה שהוא התחתון שבכל העולמות ואין תחתון ממנו שיכסה אותו ולכן איננו צריך חיות לצורך כסותה אמנם חיות לצורך עצמו בלבד והוא הנק' שארה וזהו סוד לשון שארה המכונה אל המזון כי הוא לשון שירים שיורים כי באצי' כל הבחי' שבו הם פרצופים שלמים ובבריאה יש (בדפו"י ע"ב) שלימים ושאינם שלימים וביצי' יש בו חסרון יותר מזה כמו שית' אבל בעשיה לא יש בה תקון גמור בפרצופיו אמנם מה שנשתייר לה הוא בחי' הראשונה הגרוע מכולם שהוא סוד היותם ג' כלילן בג' הנקר' אצלינו בחי' עיבור ראשון לפי שתועלת הנמשך מן הזווג הנעשה לצורך בחי' זו איננו מספיק רק לצורך הכרחי של חיות ומזון בהם עצמם בבחי' שעור המצטרך אל חיות ומזון העובר שבמעי אמו ולא יותר ואמנם כי ענין הכסות הזה אשר ביצירה הוא בבחי' הכלים של עולם העשיה לא בבחי' העצמות שבהם ודע כי ענין שארה זו הוא הנרמז בכתוב

באומרו והיה שארית יעקב בגוים כי הוא בחי' השיורין שנשתיירו בבחי' ראשונה של ג' כלילן בג' אשר שיירי קדושה אלו נק' שארית יעקב בגוים שהוא בעולם העשיה אשר שם כל הקלי' והאלהי' אחרי הנק' גוים ועמים רבים ואם תזכור מה שהודעתיך בענין הדור האחרון של משיח דבגלותא בתראה הנק' שארית יעקב שהוא בחי' כד מטו רגלין ברגלין תבין הפסוק הזה במתכונתו והמשכיל יבין ונמצא העולה מכל זה כי מזווג ראשון של זו"ן דאצי' נמשכת הארה באו"א דיצירה כדי שיזדווגו ויורישו חיות ושפע לבניהם שהם זו"ן דיצירה בבחינת יניקה שהוא ו"ק ומהזווג הב' נמשך הארה אל או"א דעשיה שיזדווגו ויורישו לבניהם זו"ן חיות ושפע בבחי' העיבור הנק' ג' כלילן בג'.

ועתה אבאר את אשר כתבתי למעלה כי ב' מיני זווגים נמצאו בזו"ן דאצי' ואמנם האמת הוא ג' זווגים נמצאו להם הא' הוא זווג פב"פ בהיותם שוים בקומתן גדולי הקומה. השני הוא בהיותם קצרי הקומה כי אז הנקבה עומדת מן החזה שבו ולמטה ועדיין הם אחו' באחו'. הג' בהיותה למטה מהחזה שבו. אמנם הם עומדי' פב"ב וזה הזווג הוא ממוצע בין ב' הזווגים האחרי' וכפי זה היה ראוי שעוד יברא העולם הג' כנגד זה הזווג הג'. והתשובה היא כי עיק' הזווגי' הנז' אינם רק ב' הנז' בלבד והענין הוא כי הנה קודם בריאת העולם וברי' אדה"ר היו זו"ן של אצי' אחו' באחו' וכן כל שאר העולמות היו בסוד אחו' באחו' והוא בסוד העשי' שהיא בחי' אחו' באחור והבן הקדמה זו ולכן ט"ל מלאכות הם שנאסרו בשבת כי הם בחי' המעשה אשר בעשיה וכלם היו בבחי' אחו' באחו' ואחר שבא אדה"ר ע"י תפלותיו תקן כל העולמות בסוד לעבדה ולשמרה כי קודם שנוצר אדם היו ששת ימי המעשה של ימי בראשית בחי' ט"ל מלאכות של המעשה בהיותם בסוד אחו' באחו' וכשנוצר אדם גרם הנסירה העליונ' וחזרו זו"ן פב"פ והיה יום השבת ולכן נאסרו בו הט"ל מלאכות כי העושה מלאכה ביו' השב' גורם להחזיר העולמות בבחי' אחו' באחו' כבתחלה:

והואיל ואתא לידן נבאר היטב ענין אחו' באחו' (עיין לעיל ד' ל"ו ע"ב) מה ענינו גם למה טרם בריא' העולם היו הם בבחי זו של אחו' באחו' דע כי כשנאצלו ה"ס ועדיין הג"ר לא נתקנו להיותם בבחי' פר' הנה כאשר ירד האור אל הכלי' של ז' תחתונו' לא יכלו לסבלו ונשברו ומתו הכלים של ז' תחתו' אשר זהו סוד ואלה המלכי' אשר מלכו בארץ אדום וגו' וכאשר אח"כ נתקנו הג"ר ונעשו בבחי' פר' הנה עי"כ נתמעט האור והיה יכולת בז' תחתונות הנק' זו"ן לקבל האורות כמבואר אצלנו כי המעטת האור נבא בהשתלשלות מועט הוא סבת תקון אצל המקבלים והנה מן השיורים שנשארו שלא נתקנו מהמלכים ההם מהם נעשו הקלי' והדינים והנה כשנתקנו או"א ירדו השיורי' ההם שהם בחי' דינים

קשים שלא נתקנו ובחי' קלי' מעורבים ומדובקי' בהם וירדו למטה במקום זו"ן וכאשר הגיע זמן תיקון זו"ן גם הם ראה המאציל העליון ית' שאם היה מתקנם בבחי' פר' בסוד פב"פ יתאחזו הקלי' והדינים הקשים באחו' שלהם לפי שהאחו' הם דינים ג"כ כנודע ובפרט בהיותם למטה כנז' ולכן תקונם בבחי' היותם אחו' באחו' מתדבקי' יחד ועי"כ לא יהיה מקום אל הדינים ואל הקלי' להתאחז שם האמנם אין להתיירא אולי יתאחזו בבחי' הפנים לפי ששם אין להם אחיז' כלל כי הם רחמים. והנה אחר שנוצרו אדם וחוה ע"י תפלותיו ומעשיו גדר הכרם וקצץ הקוצין הנאחזים שם וכרת כל הקלי' משם והחזיר לזו"ן פב"פ האמנם לא היה כח בידו רק לתקן העולמות העליונים עד סוף היצירה אבל עולם העשי' אשר רובו ככלו הוא קלי לא הי' יכול לתקנו ולכן עולם העשיה לבדו נשאר בסוד אחו' באחו' מיניה וביה ולהיות כי באלו האחו' היו שם קלי' רבות והי' הפסולת מרובה על האוכל יש אחיזה אל החצונים שם בין הדבקים של האחו' ההם וזהו סוד אלקים אחרים פי' אלהים הנדבקי' באחו' של העשיה אמנם בעולם הברי' אעפ"י שהי' דיני' כנודע עכ"ז תמן אימא מקננא בכרסיא והיא סוד שם ההו"יה בניקוד אלהי"ם כנודע אבל כאן בעולם העשיה שהיא ה"א תתא' יש שם אלהי' אחרים והבן זה: ונחזור לענייננו כי ב' מיני זווג הם בלבד בזו"ן דאצי' הא' בהיותם בתחלה אחו' באחו' קודם שנבר' אדם והב' הוא אחר שנברא אדה"ר כי אז הוחזרו פב"פ כל העולמות עד סוף היצי' כי עולם העשי' לבדו נשאר גם עתה אחו' באחו' ולכן היצי' שחזר פב"פ אחר בריאת אדם היה בו יכולת לקבל האור מבחי' זווג המשובח דזו"ן דאצי' מבחי' (בדפו"י ע"ג) פב"פ אבל העשיה שגם אחר בריאת אדם נשאר אחו' באחו' ולכן גם עתה אינה מקבלת רק מן הזווג הב' הגרוע של אחו' באחו' כדמיון מה שהיה אחר בריאת אדה"ר ואמנם הזווג האחר הג' שהוא היותם פב"פ ועדיין היא עד החזה בלבד הוא זווג מחודש נעשה עתה לפי שעה ע"י תפלת התחתונים ומעשיהם כנודע אבל בבריאת העולם לא היו רק ב' זווגי' הנז"ל ולכן אין זווג זה המחודש נכנס בשתוף עמהם:

דרוש ג' על הנז"ל ועתה נבאר מה שיעדנו למעל' לבאר החלופים וההפרשים שיש בעולמו' אבי"ע וכלם נמשכו מסבות מיני הפרש הזווגי' העליונים שבאו"א וזו"ן דאצי' כנז"ל. הנה נתבאר אצלינו כי ד' עולמות הם הנק' אבי"ע וכל עולם מהם יש בו י"ס וכל י"ס שבכל עולם מהם הם מחולקים בה' פרצו' וזה פרטיהם בעולם האצי' ומהם תקיש לבי"ע הנה הכתר של האצי' הוא בחי' פר' אריך אנפין ובו נכלל עתיק יומין ומן החכמה נעש' אבא ומן הבינה נעשת אימא ומן ו"ק חג"ת נה"י נעשה ז"א ומן המלכות נעשת נוק' דז"א ועד"ז הוא בי"ס דברי' ובי"ס דיצי' ובי"ס דעשי' ובדבר הזה הושיו כל העולמות

האמנם החלוק וההפרש אשר בהם הוא במציאות הפרצ' עצמם כי אין פרצופי עוה"ז כפרצ' חבירו האמנם במספר הפר' כלם שוים: **ונבאר** החלוקים הנה בעולם האצי' כל ה' פרצו' הם שלמים כ"א בי"ס וזה סדר התלבשותם זה בזה הנה ג"ר דעתיק יומין נשארים מגולים מבלי לבוש לפי שאין אריך אנפין יכול לסבול להלבישם מרוב זכותם ודקותם אמנם הז' תחתונות דעתיק יומין מתלבשים תוך כל הי"ס דפר' אריך אנפין וג"ר דאריך אנפין הנק' רישא דיליה גם הם מגולות אמנם הז' תחתונות הנק' גופא דיליה מתלבשות בד' פרצופין הנק' או"א וזו"ן כי אלו הד' פרצו' הם ד' אותיות ההו"יה שהם שמו של האריך אנפין אשר בתוך ד' אותיות שם הזה שהם בחי' ד' פרצו' הנז'מתלבש אריך אנפין בחי' ז' תחתונות שבו ואמנם רישא דאריך הנשארת בגלוי היא בחי' קוצו של יו"ד של ההו"יה הנז' אשר נשארה בגלוי מחוץ אות יו"ד של ההו"יה שהיא פרצו' אבא וג"ר דאו"א נשארו מגולות וז' תחתונות שבהם מתלבשות בז"א כי אבא ואימא כחדא נפקין וכחדא שריין שוים בקומתם זה אצל זה ואינם זה למטה מזה מה שאין כן בזו"ן כי בהיותם בתחלה בסוד אחו' באחו' אז ז' ראשונות שבו מגולי' וג' תחתונות נה"י שבו מתלבשי' בנוק' אבל כשהם פב"פ הם בדמיון או"א שוים בקומתם ואמנם עולם הברי' יש בו כמה חלופים מעולם האצי' ואלו הם הנה עתיק יומין של הבריא' הוא סוד אותה הנקודה של מלכו' דעולם האצי' שאמר לה המאציל לכי ומעטי א"ע והוי ראש לשועלים כי זו הנקודה הנז' נעשת ראש לעול' הבריאה הנק' שועלים בערך האצי' והיא הנק' עתיק יומין דברי' וזה העתיק יומין מתלבש תוך ג"ר מן הו"ק של אריך שהם חג"ת שבו כמו שנבאר ולמטה יתבאר ענין נקודת המל' הנז' מה עניינה והנה אריך אנפין דבריאה אינו פר' שלם בי"ס רק מו"ק בלבד ואיננו פר' שלם והטעם הו' לפי שבא"א של האצי' היו בו י"ג תקוני דיקנא אשר הם צנורות דקי' כחוט השערה ומתוכם נובע ועובר האור בצרות צר מאד ועל ידיהם האור מתמעט מאד ומתרחק בארכם מאד ולכן לא יכול אריך דאצי' לתקן ראש אריך דבריאה בי"ג תיקוני דיקנא כמוהו והוציאו פר' חסר בן ו"ק בלבד והם חג"ת נה"י והנה עתיק יומין מתלבש באלו החג"ת ואלו החג"ת נשארים מגולים וג' תחתונות שהם נה"י שבו הם מתלבשים תוך פר' או"א והנה גם אבא דבריאה אין בו פר' שלם כי גם הוא פר' של ו"ק חג"ת נה"י כדמיון אריך אנפין והטעם הוא כי גם בעולם האצי' בבחי' הזווג הב' שיש לאו"א כבר ביארנו שאז אימא היתה רובצת על הבנים בפר' שלם הנקרא תבונה ואמנם אבא היה מרכין ומשפיל ראשו למטה כדי להזדווג עמה ונמצא כי אור ג"ר דאבא לא נזדווגו עם התבונה אלא ע"י הרכנת הראש ולכן כאשר האור הנשפע מן הזווג ההוא יורד אל הבריאה כנז"ל לא נזכר שם בחי' הראש של אבא רק בחי' ו"ק בלבד אבל

אימא של הברי' יש לה פר' שלם בי"ס לסבה הנז' רק שהיא קצרת הקומה בבחי' התבונה שבאצי' וגם לסבה אחרת והי' במה שביארנו לעיל כי אימא דאצי' מקננא בכרסיא אחר היות כתר וחכמה גנוזים ומתלבשי' בה ולכן כתר וחכמה דברי' הם נעלמים גם הם ואין בהם רק ו"ק אבל אימא דברי' יש לה פר' גמור מכיון שהאימ' דאצי' נגלת בגלוי בברי'. ובזה תבין פי' אחר במה שביארנו בס' התקו' כי אימא עילאה מקננא בכרסיא פי' כי בחי' אריך ואבא שבברי' כמעט שאין להם היכר וכאלו התחלת עולם הברי' אינה רק מבחי' אימא של הברי' ממנה ולמט' בלבד כי אין פר' שלם ניכר אלא בה וגם זהו הטעם שעולם הבריאה מכונה אל הבינה לפי שאין גלוי האור של הברי' ניכר אלא מהבי' של הברי' עצמה ממנה ואילך האמנם עם כ"ז גם באימא דברי' היה בה קצת חסרון והוא שאין לה שום אור מקיף כלל וז"א דברי' גם הוא פר' שלם בי"ס כמו אימא ומה שנתוסף בו הוא כי יש לו בחי' או"מ א' ונוק' דז"א דברי' גם היא בעלת פר' שלם בי"ס ומה שנתוס' בה יותר מז"א הוא שיש לה שני בחי' של אורות מקיפים לה (בדפו"י ע"ד) והנה אור המקי' עליון שבה הוא סוד קשר של תפילין ש"ר כמבואר אצלינו והמקי' הב' היותר תחתון הוא סוד תפלה ש"י כנוד' כי כל תפלי' הוא בחי' א"מ והטעם לכל הנז"ל הוא כי כל מה שהוא קטן מחבירו יכול להתגלות יותר מחבירו ולכן פר' אלו שבברי' הולכים וגדילי במדרי זה יותר מזה והיותר תחתון מחבירו שלם בגילוייו יותר מן העליון שעליו ואמנם עולם היצי' הולך וחסר יותר מן הבריאה וטעם הדבר הוא לפי שאור הברי' מתמעט ע"י מסך א' בלבד שבינו לבין האצי' אבל אל היצי' נתוסף עוד מסך אחר בינו לבין הברי' כי הרי אין לו הארה כ"א ע"י התלבשות האור תוך ז"א דברי' כנז"ל ולכן האורות עליוני' כל אשר להם הם יותר עליונים וזכים הם מתמעטים משם לפי שאין האור הזך יכול לעבור דרך המסך העב ההוא ולכן א"א דיצי' אין בו רק בחי' ג' כלילן בג' ר"ל נה"י כלולו' תוך חג"ת ואינו ניכר בו רק ג' ספי' חג"ת בלבד וכן אבא דיצי' גם הוא ג' גו ג' כמו אריך כי כן בברי' נשתוו שניהם יחד אמנם אימא וזו"ן דיצי' כיון שבברי' היו שלשת' בבחי' פר' שלם גם עתה אעפ"י שנחסרו לא היה חסרונם גדול ואמנם כ"א משלשתם הוא בבחי' ו"ק חג"ת נה"י בלבד וטעם חסרון זה הוא לפי שאור היצי' נמשך דרך מסך ז"א דברי' כנז"ל וז"א הוא בחי' ו"ק כנודע לכן אי אפשר להיות שום פר' ביצי' יותר מן ו"ק וז"ס מ"ש בס' התקו' שית ספי' מקננן במטטרו"ן הורה כי הפרצו' היותר שלם שביצי' אינו יותר מן ו"ק גם ביאורו זה מה שביארנו לעיל כי המסך שבין בריאה ליצי' אשר דרך בו עובר האור אל היצי' הוא מן ז"א של בריאה שבו נתלבשה בינ' וחכמה וכתר דאצי' ונמצא כי שית ספי' שהוא ז"א דברי' הוא המקנן ביצי' וזה הטעם הב' הוא שגרם אל הטעם הראשון

שלא יהיה ביצי' פרצו' גדול יותר מן ו"ק כנז"ל אבל ההפרש שבין ג' אלו הו' זה כי אימא דיצי' אין לה שום א"מ וז"א דיצי' יש לו אור א' מקיף ונוק' יש לה ב' אורות מקיפים והנה סדר התלבשות' כך כי הראשונה דאריך דיצי' נשארת מגולת וב' התחתונו' מן הג' שבו הם מתלבשות תוך או"א וע"י דיצי' הוא נקודת מלכו' דברי' שגם היא ירדה ביצי' להיות ראש בה ונתלבשה בראשונה מן השלש של א"א ואמנם עולם העשיה גם הוא הלך וחסר להיות שנתוסף בה עוד מסך אחר בין היצי' אל העשיה ולכן בחי' נקודת מל' דיצי' גם היא ירדה ונתלבשה בראשונה של אריך ונק' ע"י של עשיה וא"א דעשיה גם הוא תלת כלילן בתלת כמו אריך דיצי' לפי שהכתר הוא קו אמצעי ובהכרח הוא לוקח שני הקוים הימין והשמאל עמו ולכן א"א אף בעשיה אי אפשר לו להיות גרוע מתלת כלילן בג' אבל אבא שהוא קו ימין בלבד אין בו טעם הנז' באריך ולכן נתמעט כאן בעשיה והיה בבחי' מדה אחת ונקודה אחת לבדה ואימא וזו"ן גם הם נתמעטו מאשר היו ביצי' כי עתה אין בכל אחת מהם רק תלת כלילן בתלת וההפרש שבהם הוא כי אימא אין לה שום או"מ וז"א יש לו אור א' מקיף ונוק' יש לה ב' אורות מקיפים:

חלק ג

טעם למה שאומרים בתפלה יוצר אור ובורא חשך והוא להפך כנודע

והנה במה שאמרנו יובן טעם יוצר אור ובורא חשך רמז כי היציר' היא רחמים והבריאה דין וטעם הדבר הוא לפי שהבריאה היא בחי' ההוי"ה מהופכת כזה **הוה"י** לפי שה' תתאה מלכות שבברי' היא גדולה ומעולה מן הו' שהוא ז"א כי היא יש לה ב' אורות מקיפי' והז"א אין לו רק אור מקיף א' וכן עד"ז הוא ה' עילאה אימא היא גדולה ומעולה מן הי' שהוא אבא כי היא יש לה פרצוף שלם והוא אין לו רק ו"ק ונמצאו ב' הנקבות גוברות על ב' הזכרים והרי זה דין גמור ה' על ו' ה' על י' והנה הטעם לזה הוא במה שביארנו לעיל כי אימא מקננא בכרסיא כי כל הבריאה נעשת ע"י אימא עילאה דאצי' ולכן הנקבות שבבריאה שלטין על הדכורין ולכן הוא דין ולכן נאמר בה ובורא חושך כי כל הבריאה ואפי' הזכרים שבה מסטרא דחשך שהיא הנקבה קא אתו משא"כ ביצירה שאעפ"י שגם בה הנקבות גדולות על הזכרים עכ"ז כלם באים מבחי' דכורא אפי' הנקבות שבה כי הרי ו' ספירן מקננן בכרסיא כי אימא דיצי' היא בינה שבו והנוק' היא מלכות שבו באופן שכלם הם דכורין ולא שייך בהו למימר דאף בהו שלטי נוקבין על דכורין ולכן כתיב ביה יוצר אור כי היצירה הוא אור דכורא כנודע כי אור וחשך הם דכורא ונוק' ואמנם העשיה גרועה מכל העולמות כי הרי אף הבריאה אינה אלא דינים וגבורות אבל העשי' שם הוא מדור הקלי' ואלהים אחרים כמבואר אצלינו: **גם** במה שנת' יובן מ"ש

בס' התקונין כי האצילות רובו טוב ומעוטו רע ואפילו המיעוט ההוא איננו מעורב עם הטוב והבריאה חציו טוב וחציו רע אמנם אינם מעורבים והיצירה חציה טוב {**א"ש** צריך עיון שהרי למעלה בד' ע' ע"ד כת' הפך מזה שהברי' רובו טוב ומעוטו רע והם מעורבים:} וחציה רע וגם הם מעורבים והעשי רובה רע ומעוטה טוב וגם שהם מעורבי' וטעם הדבר הוא במה שהודעתיך כי אין אחיזת הקלי' בג' ראשונות כלל אלא בז' תחתונות (בדפו"י עד ע"א) ולכן עולם האצילות שבכל ג' פרצופין הראשונים נתקנו ונשלמו ולכן הרע שבאצי' הוא מועט וגם שאינו מתערב אבל בברי' שאריך ואבא אין פרצופיהן שלימים לכן הרע והטוב הם חלקי' שוים אבל כיון שאימא יש לה פרצוף שלם לכן אין הרע שבבריאה מתערב עם הטוב ואין לרע אחיזה כלל בבריאה אבל ביצירה שגם אימא שבה אין פרצופה שלם לכן מלבד שהטוב והרע הם חלקים שוים עוד היא גרועה כי הרע מתערב עם הטוב ויש לרע אחיזה ושליטה בטוב דיצי' ובעשיה שכל הה' פרצופים אין להם פרצוף גדול יותר מבחי' ג' כלילן בג' ולא עוד אלא שאבא שיש בעשיה אינו רק נקודה א' בלבד לכן הרע שבעשיה רב מן הטוב וגם שהם מעורבים ויש אחיזה אל הרע בטוב אשר בעשיה. והנה בענין ב' זווגים שיש לזו"ן דאצי' אשר מהם נמשך האור אל יצירה ועשיה כנז"ל מצאתי לזולת קצת תוספת בו בשם מורי זלה"ה וזה ענינו דע כי הזווג המשובח הא' דבחי' פב"פ שיש לזו"ן דאצי' ממנו נמשך השפע אל או"א דיצירה כדי שיזדווגו יחד ויולידו וימשיכו בחי' שפע וחיות ומזון לבניהם שהם זו"ן דיצירה ותועלת השפע הזה הוא להגדילם כי בתחלה היו מבחי' ג' כלילן בג' ועתה נגדלי' ונעשי' בבחי' ו"ק כל א' משניהם אבל פרצוף גמור של י"ס עם מוחין גמורין א"א להיות בהם וז"ס מ"ש בס' התקונין שית ספירן מקננן במט"טרון פירוש כי הזו"ן דאצי' אינם ממשיכים הארה ושפע גמור ביצירה רק מבחי' שית ספירן שבו בלבד לפי ששרשו הוא ו"ק בלבד בתחלתו אבל מבחי' המוחין הבאים לו אח"כ בסוד תוספת כנודע אינו נותן כלום מהם אל היצירה וזהו אומרו שית ספירן מקננן ביצירה והענין הוא כי ע"י הזווג המשובח של זו"ן דאצי' נמשך נשמות ורוחין קדישין ומלאכים ויורדים ונמשכים אל עולם היצי' להתגדל שם בבחי' ו"ק בלבד וזהו סוד מה שאסרו חז"ל בסה"ז ובמדרש רבה לשמש האדם מטתו בימי החול אלא מערב שבת לע"ש והטעם הוא לפי שו' ימי החול הם בעול' היצי' ויען שזו"ן שביצירה אין להם ו"ק בלי מוחין אין בהם זווג כי אין זווג בלי מוחין ואמנם מן הזווג הב' הגרוע מבחי' אחור באחור אשר לזו"ן דאצילות משם נמשך הארה והשפע אל עולם העשיה אשר כל פרצופ' הם בבחי' ג' כלילן בג' והטעם הוא כמ"ש בס' התקונין דמלכו' מקננ' באופן ונודע כי כאשר הנקבה עומדת אחור באחור עם הזכר אין לה מקום

רק בג' תחתונות שבו בלבד וזה היה שעור קומתה אז ולכן כאשר היא מקננת באופן באור זה הנמשך מן הזווג של אחור באחור אינה יכולה להאיר שם בעשיה רק שעור ג' כלילן בג' בלבד כפי שעור קומתה בזמן היותה אחור באחור: **עוד** צריך שתדע הקדמה אחרת ובה ית' ביאור אחר במ"ש בס' התקו' דאימא עילא' מקננא בכרסייא ושית ספירן מקננן ביצירה ומלכות מקננא באופן והענין הוא דע כי בחי' התבונה של אימא עילאה אשר היא המתפשטת ומתלבשת תוך ז"א של אצי' כנודע כל פרצופה יורדת להאיר בבריאה באופן זה כי ג"ר שבה מתלבשת בג"ר ובדעת דבריאה וג"ס אלו הם הנז' בסה"ז בכ"מ כסא הכבוד וכרסיא קדישא וו"ק מתלבשות בו"ק הבריאה והם הנק' ו' מעלו' לכסא וזה הכסא נק' כרסיא דרחמי והמלכות שבה מתלבשת במלכות הבריאה והיא הנק' כסא דין ונק' תכלת ונק' סנדלפון וזהו שאמרו אימא עילאה מקננא בכרסייא היא התבונה דאצי' כנז' ואחר שנתלבש' בבריאה ע"ד הנז' חוזרים ו"ק התבונה הנז' להתפשט ולהתלבש ביצי' ואלו הו"ק שבה נעשות בחי' נשמה אל הו"ק הנמשכים אל היצירה מן הזוג של זו"ן דאצי' כנז"ל וז"ס שית ספירן מקננן במט"טרון והמלכות של התבונה דאצי' הנז' גם היא מתפשטת בעשיה ונעשת בחי' נשמה אל ההארה הנמשכת אל העשיה מן הזוג הב' הגרוע דבחי' אחור באחור של זו"ן דאצי' שהיא בחי' ג' כלילן בג' כנז"ל ונמצא כי התבונה של האצי' מתפשטת בכל ג' עולמות בי"ע כי ג"ר שבה מתלבשות בבריאה וו"ק ביצירה והמלכות שבה בעשיה:

חלק ד

דרוש ד' על הנז"ל בסדר ג' עולמות בי"ע

ועתה נבאר סדר ג' עולמות בי"ע בשמותם ובמעשיהם. ותחלה נבאר ענין המסך שבין האצילו' לבריאה מה עניינו. ואח"כ נבאר ענין נקוד' המלכו' דאצילות שירדה בבריאה ונעשת שם עתי' יומין של הבריאה כנז"ל ואח"כ נבאר שאר פרטי הבי"ע: **דע** כי מצאתי לזולתי בשם מורי זלה"ה כי הג' ראשונו' של א"א דבריא' שהוא בן ו' קצוות בלבד כנז"ל והנה הג' ראשונו' שבו הם חג"ת אשר נשארו מגולי' ולא נתלבשו תוך או"א הנה ג' האלה הם בסוד מסך וביאור הדברים אלו כך הוא כי הנה כאשר דמות והתנוצצות הי"ס דאצילות עברו דרך המסך אל הבריא' ונחקקו כנגדם י"ס דבריאה כנז"ל ואמנם לא בקעו ממש את המסך ועברו בו אמנם הארתם בלבד הוא שעברה דרך המסך ונחקקו י"ס דבריאה והנה גם חג"ת שהם ג' ראשונות דאריך דבריאה גם הם לא בקעו המסך לירד אל הבריא' רק הם כמו השאר שהם אור המתמע' ונחלש ועובר קצתו דרך המסך אמנם אותה הנקודה של המלכות דאצילות אשר ירדה ונתלבשה בחג"ת דאריך דבריאה

ונעשת עתי' יומין (בדפו"י ע"ב) כנז"ל הוא אור עצמו של המלכות דאצילו' ממש ולכן היה בה כח לבקוע ממש את המסך ולשבר אותו וירדה ונתלבשה בבריא' כנז"ל כמו שהיא **ונבאר** עתה ענין זו הנקודה מה עניינה כבר הודעתיך כי כשנאצלו זו"ן דאצילות היו שני המאורות שוים בקומתם וכאשר קטרג' הלבנה נתמעט' וענין מעוט זה הוא כי מה שהית' בתחלה פרצוף שלם מי"ס נתמעטה ועמדה בבחי' נקודה קטנה אחת כלולה מי' ושאר ט' נקודותיה נסתלקו ממנה לפי שכבר הודעתיך כי המלכו' בתחל' אצילותה לא נאצלה רק בבחי' נקודה אחת כנז' וזה שרש התחלת' ואח"כ הגדילה בסוד תוספ' ועמדה בפרצוף שלם של י"ס באמצעות ז"א כי לכן נקראת אספקלריא שאינה מאירה דלית לה מגרמה כלום וכשקטרגה נסתלקו הט"ס שבאו לה בתוס' על יד ז"א וחזר ז"א עצמו ונטלם והיא נשארה בסוד נקודה קטנה כבתחלה ומרוב קטנותה לא היה בה כח לעמוד אצלו והוכרחה לירד מאצלו ונעשת ראש לשועלי' בראשי' עולם הבריאה כי בתחלה היתה זנב לאריות כי הנקב' נקרא' זנב אל הזכר כמו שאמרו בתלמוד פרצוף היתה זנב היתה וכו'. ועתה צריך להודיע כי הנה עם היות כי נקודה זו היא מלכות דאצילות עצמו אם כן איך עולם הבריאה מתחיל מן הנקודה הזו ונכללת בכל עולם הבריאה כנז"ל. והתשובה היא כי עם היות שזו הנקודה היא עצמה היא בקעה המסך בקוע גמור וירדה למטה ובערך הבריאה נקראת נקודה זו בחי' אצילות ממש אמנם הנקודה הזאת היא בעצמה ודאי שאין לה ערך ודמיון עם אור האצי' לפי שכבר ידעת איך ערך ומדריגת הפרצופי' שבאצילו' עצמו הולכים הלוך וחסור כי' אבא גרוע מערך אריך לאין קץ ואי' מן אבא וז"א מן אימא ונוקב' מן ז"א כי כל אחד ואחד מתמעט האור ממה שלמעלה ממנו עד אין קץ והנה אם בהיות הנקבה שלימה בפרצופה אין לה ערך ודמיון עם הזכר ומכ"ש אחר שנתמעטה בתכלי' השפלות המעוט ועמדה על נקודה עשירי' שבה בלבד ולא עוד אלא שהוצרכה להבקיע מסך האצילות כדי לירד ובהכרח כי נתמעטה יותר ויותר על ידי בקיעתה את המסך ונוסף על כל זה אחר רדתה בעולם הבריאה כי אז נתמעטה מעוט שאין לו קץ וערך וכפי זה נמצאת נקראת מכלל עולם הבריאה ואינה מכלל עולם האצילות ודע כי בכל עולם ועולם היה כן ונתחיל מעולם האצילות ונאמר כי הנה נתבאר למעלה כי על האצילות נאמר כלם בחכמה עשית כי הא"ס נתלבש בתוך החכמה העליונה שלמעלה מעולם האצילות ואותה החכמה עצמה בקעה בקיעה גמורה במסך שעל עולם האצילות והיא עצמה ירדה ונתלבשה בראש א"א דאצי' ונקראת עתיק יומין דאצילות ועל ידה מקבל האצילות אור הא"ס וזהו סוד כלם בחכמה עשית הנאמר על עולם האצילות כנז"ל ועל דרך זה ירדה מלכו' דאצילות בסוד נקודה והיתה עתיק

יומין של בריאה כנז"ל ועל דרך זה גם מלכות דבריאה בבחי' נקודה אחת בקעה המסך שתחת הבריא' וירדה ביצירה והיתה עתיק יומין אשר שם ועל ידה מקבלת היצירה כל האור שלה וכן על דרך זה ירדה נקודת המלכות דיצירה ובקעה המסך שתחת היצירה וירדה לעשיה על דרך הנז' ממש והנה סבת כל הירידות הללו היו לתועלת העולמות כי על ידי ירידת נקודת כל המלכות שבכל עולם לעולם שלמטה ממנו מתקשר עולם בעולם ומקבל הארה זה מזה ע"י היות סיום העול' העליון ראש אל התחתון ממש וזהו סוד מצות יום השב' וסוד תוספ' יתירה שבו כי אז ביום ההוא נתוסף קדושה בכל העולמות ועל ידי תוספ' ההוא יש כח אל היכל העליון הנקרא קדש הקדשים ראש דבריאה לעלות אל האצילות וחוזר ליעשות אצילות גמור ממש לסבה הנז' ועל דרך זה בכל עולם ועולם והרי נתבאר היטב ענין מיעוט הירח הנז' בהרבה מקומות. אמנם דע כי כל זה היה בעת בריאת העולם כשנבראו המאורות שהם זו"ן שאז נתמעט הירח והנה אחר בריאת העולם אשר חזרה הירח להתקן וחזרה ועלתה עם השמש אחו' באחו' ואח"כ בראה הירח הנז' את אדם הראשון עם חוה בבחי' אחו' באחו' ואחר שנברא אדם הראשון על ידי תפלותיו ומעשיו החזירה פב"פ עמו ביום הו' בערב שבת כנודע. הנה כאשר חזרו התחתונים לחטא חזרה הירח להתמעט מתחלת האצילות וירדה בבריא' בסוד נקודה אחת כנז"ל ומאז עד עתה הכל תלוי במעשה התחתוני' וזהו סוד תקנת התפלת כי בכל תפלה חוזרת לעלות מן הבריאה אל האצילות ונגדלת ונתקנת ומזדווגת עמו ואחר סיום התפלה חוזרת למעוטה כבתחלה וזה ענין מתמיד מבריאת העולם עד לעתיד לבא שכתיב והיה אור הלבנה וכו' עם היות שאין כל התפלות שוות כמבואר אצלינו בשער התפלה ועי"ש וכבר ידעת כי כל דבר שבקדושה אינו נעקר ממקומה לגמרי ואעפ"י שזו הנקודה עולה ויורדת עם כל זה הרושם שלה נשאר תמיד קיי' בראש הבריאה אעפ"י שעולה אל האצילות וכן הענין במלכות שבסוף כל עולם ועול' כנז"ל והרי נתבאר כי מה שהיה בעת בריאת העולם ענין מיעוט הירח הוא עצמו הווה תמיד כ"ז החרבן עד לעתיד האמנם יש בזה חלוק אחד בלבד והוא זה כי כאשר נתמעט' הירח בבריאת העולם שהיה זה שלא על ידי התחתונים הנה הט"ס ראשונות שבה היו מסתלקות ממנה (בדפו"י ע"ג) ועולו' למעלה במקום שבאו שהוא בז"א בעלה האמנם כל המעוטי' שהיו אח"כ אל הירח אחר הפע' ההיא מאז ועד עתה אשר כלם היו מחמת פגם מעשה התחתוני' הוא מותר קשה כי אותם הט"ס מסתלקות ויורדות ומתלבשו' בקלי' בסוד שכינ' בגלות והבן זה וכמו שביארנו בפ' במסתרים תבכה נפשי מפני גוה מפני גאותן של ישראל שניטלה מהם וניתנה לאומות העולם ועיין שם:

חלק ה

דרו' ה' בסדר עולמו' בי"ע במקומות' ובשמו'

ונחזור לבאר עתה ענין סדר העולמות בי"ע במקומות' ובשמות' כבר הודעתיך כי כל ד' עולמו' אבי"ע יש בהם ב' בחי' הנקראי' עצמות וכלי' והנה ענין הכלי' של עול' הבריא' הם כך כי הכלי' של או"א של הבריא' הם השמות הנז' בדברי רז"ל והם אלו אכתרי"אל י"ה יהו"ה צבאות וכמו שידעת ששמות אלו הם שמות של כסא הכבוד עצמו. גם ידעת כי ג"ר של עולם הבריאה הם הנק' כסא הכבוד עצמו ואלו הם בחינת גופא דאו"א ממש שבברי' וגופא דז"א דברי' נק' מטטר"ון וגופא דנוק' דז"א נקרא סנדלפ"ון ואלו הם הנק' כלים דברי' וזה הוא עצמות הברי' הנה העצמות מתחלק לג' בחי' והם נר"ן ואמנם נפש של כל עולם הברי' בכללה הוא מה שביארנו לעיל שהי' כלים של י"ס דאצי' הכו במסך הברי' ומהם נתנוצצו י' נצוצי אור דרך המסך והם נתהוו ונעשו י' נפשות לי' כלים דברי' ואל תתמה מזה כי הנה הנצוצות המתנוצצות מן הכלי' של האצי' אף גם אחר שעוברים דרך המסך הם בחי' נפש ועצמו' של הכלי' דבריאה והרוח של כללות כל הבריא' נמשך מהכאת חצוניות הבינ' של אצי' במסך הברי' ומהנצוצות שנתנוצצו מן י"ס שלה נעשה הרוח של כל י"ס דברי' והנשמה של כל כללות הבריאה נעשה מן הכאת פנימיות הבינה דאצי' דרך המסך ומשם נתנוצצו י' נצוצות מי"ס פנימיות שלה ונעשו נשמה של הי"ס דברי' וגם לרמז אל בחי' רוח ונשמה אלו שנמשכו מן בינה אל הברי' אמרו בספר התיקו' כי אימ' מקננא בכרסיא נשאר לבאר ענין רישא דא"א דבריא' המגול' כנז"ל אשר בה נתלבשה אותה הנקודה דמלכות דאצי' הנק' ע"י כנז"ל והנה רישא זו לא נעשת ע"י מסך ע"ד השאר לסבה שאמרו למעלה כי להיות נקודה זו בחי' מלכות דאצי' ממש היה בה כח לבקוע ולשבר לגמרי את המסך ואפילו החצוניות שלה בקעה ממש המסך ואז העצמו' והכלי ממש עצמם ירדו בברי' ומהם נעשה רישא דאריך דבריאה המגולה כנז"ל: **ונבאר** עולם היצי' כבר נתבאר דשית ספיראן מקננן במטטרון והענין הוא כי מן פנימיות ז"א דאצילות אחר שנתלבש ונמשך וירד למטה עד המסך שבין אצי' לבריא' ומרוב האור שלו בקע ושבר ממש המסך ההוא ועוד ירד עד המסך הב' שבין ברי' ליצי' ומחמת התפשטותו עד המקום השפל ההוא נחלש כחו ולא יכול לבקוע ולשבר ממש את המסך הזה כמו המסך הראשון אמנם אורו הכה במסך ההוא ועבר דרך המסך התנוצצותו בלבד ולא ע"י בקוע ממש ואז מבחי' התנוצצות פנימיו' נעשה בחי' רישא מגולה דא"א דיצירה ע"ד מה שביארנו ברישא מגולה דאריך דברי' שנעשה מן המל' דאצי' ואמנם בחי' חיצוניותו ירד ג"כ עד המסך השני שבין ברי' ליצי' על דרך שנתבאר בפנימיותו ומההתנוצצות

החיצוניות נעשו י' כלים לי"ס דיצי' הנק' גוף דיצירה האמנם בחי' הכלים ובחי' הנר"ן של הברי' לא הי' בהם כח להתנוצץ שנית דרך המסך הזה השני כי נחלש כחם בעברם דרך מסך א' אל הבריאה והעצמות של היצירה הוא זה כי הנה נשמת או"א דיצירה היא מהכאת אכתרי"אל הנז"ל שבברי' שהכה במסך שעל היצירה וממנה נתנוצצה נשמת או"א דיצירה. ומהכאת מטטרו"ן דברי' במסך הנז' נתנוצץ רוח או"א דיצירה. ומהכאת נדלפ"ון דבריאה במסך הנז' נתנוצץ נפש דאו"א דיצירה. והנשמה של ז"א דיצי' נק' מטטרו"ן ורוחו נקרא סנד"לפון ונפשו נקראת מיטטרו"ן בתופות יוד.

נשמת נוק' דז"א דיצירה נקרא נדל"פון ורוחה נקראת מיטטרו"ן בתוספת יו"ד ונפשה ג"כ נק' נדלפ"ון ג"כ בשם הנשמה שנה ג"כ עם שאין שניהם בחי' אחת אמנ' זו הנפש נמשכ' מכח הנשמה שלה הנקרא בשם זה ג"כ ועל הנפש הזו של הנקבה דיצי' הנקרא' ג"כ סנדלפ"ון הוא מה שרמזו רז"ל במס' חגיגה וז"ל במתניתא תנא והנה אופן א' בארץ זה נדלפ"ון שהוא גבוה מחבירו ת"ק שנה כו'. ולפי שהנקבה נק' ארץ כנודע לכן נאמר על הנפש שלה והנה אופן א' בארץ ר"ל במלכות דיצי' בבחי' הנפש שבה.

ונבאר עולם העשיה. רישא המגולה דאריך דעשיה הוא עצמו ממש סנדלפ"ון שהיה נפש דמלכות דיצי' כנז"ל. ויען שבכל שאר העולמות לא היה כך שהוא עצמו ישמש למטה לכן נאמר בו והנה אופן אחד בארץ להיותו רישא של העשיה הנקרא ג"כ ארץ ואל רישא זו שבכאן הנקרא סנדלפ"ון הוא שקרו אותו רז"ל שר היער כי סנדלפ"ון בגי' יע"ר וגם בגי' פ"ר. (אמר חיים הכותב מזה נוכל ללמוד כי כל בחי' נקודה שירדה מעולם לעולם כנז"ל הנה היא בהיות ע"ד) בה בחי' נפש בלבד כנלע"ד). **נשמת** או"א דעשי' נק' הדרניא"ל. ורוחם נק' קמוא"ל. ונפשם נק' מלכיא"ל. **נשמת** ז"א דעשיה נקרא קמוא"ל. ורוחו נקר' מלכיא"ל ונפשו נק' צדקיא"ל. **נשמת** נוק' דז"א דעשי' נקר' מלכיא"ל ורוחה נק' צדקיא"ל ונפש' נק' עטוריא"ל. **עוד** דע כי מטטרו"ן הוא בגי' שד"י שהוא בבחי' יסוד העליון דאצי' הנק' חי והוא מספר שני אותיות **ט"ט** מן מטטרו"ן ושאר אותיותיו הם רמו"ן והם ג"כ בגי' נוריא"ל וזהו סוד מה שאמרו בספר הזוהר בפ' פנחס ע"פ והחיות רצוא ושוב כי רצו"א בגי' נוריא"ל ושו"ב גי' שד"י כי ב' שמות אלו נרמזים במטטרו"ן כנז' ונודע כי החיות הם בעולם מטטרו"ן ואמנם סנדלפו"ן הוא בעולם העשיה לפי שעולם העשיה הוא כנגד המלכות כנודע והנה יש במל' בחי' ה' גבורות מנצפ"ך כנודע והם בגי' סנדל"פון להיותו נמשך ויוצא מכח ה' גבורות הנז' ולכן סנדל"פון נקרא שר היער ר"ל כי השר הזה יונק ונמשך מן הה' גבורות מנצפ"ך שהם בגי' יע"ר וגם הוא עצמו סנדלפו"ן בגי' יע"ר כנז"ל:

חלק ו

דרוש ו' בהפרש שיש בין ד' עולמו' אבי"ע

בענין הפרש שיש בין עולם האצי' ועולם הבריאה ועולם היצירה ועולם העשי'. כבר הודעתיך כי ד' עולמות אבי"ע הם נכללים בסוד ד' אותיות ההוי"ה גם הודעתיך כי ד' אותיות ההוי"ה מתחלקות בסדר הזה יו"ד בחכמה ה"א בבינה וא"ו בת"ת ה"א במלכות כיצד אות י' באצי' והיא בבחי' הוי"ה דיודי"ן העולה ע"ב הנק' חכמה בסוד כלם בחכמה עשית הנאמר על האצי' כמבואר במקומו. ואות ה' בברי' בבחי' הוי"ה העולה ס"ג בסוד אימא מקננא בכרסיא ואות ו' ביצי' בבחי' הוי"ה דאלפי"ן העולה מ"ה בסוד שית ספי' מקננן ביצי' ואות ה' בעשי' בבחי' הוי"ה דההי"ן העולה ב"ן בסוד מל' מקננא באופן נמצא כפי זה כי עולם האצי' בחינתו היא החכמה ובחי' עולם הברי' היא הבינה ובחי' היצי' היא בת"ת ובחי' העשי' היא במלכות וכ"ז מבואר ואין צורך להאריך בו כי הנה כמו שבעולם האצי' עצמו יתחלק לד' בחי' אלו כן הם כוללות אלו הד' עולמות והנה כנגד האצי' נאמר כלם בחכמה עשית לפי שכל האצי' נעשה בסוד החכמה וזה ביאורו של דבר:

דע כי אור המאציל העליון הנה הוא מתגלה באבא הנקרא חכמה והו' נעלם בתוכו בלי שום מסך ביניהם דעד החכמה הנק' מחשב' אתגלי הא"ס אבל מחכמה ולמטה אין אור הא"ס ממש מתגלה אמנם אבא הוא המתלבש ומתפשט בתוך כל האצי' להחיות אותו ונודע כי אבא מתלבש גו אימא ואימא גו ז"א וז"א גו נוק' וכפי זה קשה מה שאמרו כי אורו של אבא מתפשט בכל האצי' להחיותו אבל הענין הוא כי הנה אור עליון דא"ס הגיע עד אבא בהתרחבות גדול בלי היות מסך ומחיצה מפסקת ולכן עד אבא הנק' חכמה הכל נקרא בשם חכמה אבל מן אבא ולמטה נשתנה הדבר והוא כי אבא מתלבש תוך אימא ואימא תוך ז"א כו' כנז' אמנם עצמותו של אור דאבא ממש מתלבש ומתפשט בתוך אימא וכאשר אור אבא ניתן אל ז"א להאיר בו אין אימ' נעשת מסך ממש מפסיק בין אבא לז"א רק כי אימא נעשת כעין מחיצה ולבוש אל אור אבא ופי היסוד שלה פתוח כעין חלון פתוח ודרך שם יוצא אור אבא אל ז"א ואין מסך כלל בפי החלון ההוא ונמצא כי ז"א מקבל עצמותו של אור אבא אלא שההפרש הוא כי האור העליון בהיותו מאיר בג"ר דאצי' הוא עובר ומאיר דרך התרחבות גדול אבל ו"ק דאצי' הנק' ז"א מקבל אור העליון ממש אלא שהוא דרך חלון צר שהו' פי היסוד דאימא כנז' ובזה אין שינוי אור כלל מלמעלה לשל מטה וזהו ענין כלם בחכמה עשית כי כל האצי' מקבלים אור המאציל העליון אלא שעד אבא הנק' חכמה הוא בהתרחבות גדול ומשם ולמטה

הוא עובר דרך חלון ואמנם כאשר האור עובר אל עולם הבריאה נתוסף בו שנוי אחר והוא כי אין הבריאה מקבלת האור אלא דרך מסך ממש מפסיק בינה לבין האצי' והנה אור העובר דרך מסך אינו האור הראשון עצמו רק תולדתו נולד ממנו ולכן נשתנה שם העה"ז ואינו נקרא אצי' רק בריאה כי היא בריאה חדשה שלא כראשונה כנז' וענין המסך הזה נתבאר במקום אחר אמנם עניינו בקצרה הוא כי הנה הבינה נק' אימא כי הי' אם הבנים זו"ן ומשמרת אותם כענין שנאמר כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף יפרוש כנפיו וכדרך הנשר הפורש כנפיו ומכסה על בניו שלא יקחם עוף אחר. כך אימא עילאה בי' דאצי' הי' בעצמה אינה מתיראת מן החיצונים כנודע כי אין אחיזה לחיצונים באימא עילאה אמנם יכולי' הם להתאחז בזו"ן בניה ולקח שפע משם ולכן היא פורשת כנפי' עליהם לשמרם וכנפיה נעשות להם כעין מחיצות כדמיון ענני כבוד הפרושים על ישראל במדבר ושומרים אותם מחצים ואבני בלסטראות וכיוצא והנה היא חופפת וסובבת עליהם ומלבישתם מכל צדדיהם ואפילו מלמטה להם מתחת רגליהם וכמו שנתבאר בשע' התפלה בברכת מלביש ערומי' (בדפו"י עה ע"א) ובברכת שעשה ליכ"צ ושם נת' ענין המלבושי' והמנעלי' העליונים מה עניינם באופן שיש תחת רגלי זו"ן מסך א' מפסיק כעין המנעל של הרגלים ואין להאריך יותר בכאן ונמצא כי כל בחינ' האור היורד מעולם האצי' לעולם הבריאה אינו אלא דרך המסך ההוא של בינ' דאצי' כנז' אלא שאין המסך הזה נעשה אלא מן לבוש החצון של בינה כנז' שם במקומו ובזה יתורץ קושיא אחת שיש בדברינו אלה כי איך אפשר שמל' דאצי' תקבל אור ז"א דאצי' ועולם הבריאה הגרוע יקבל אור מן בינה דאצי' אבל הענין הוא כי אין הברי' מקבלת האור אלא דרך הלבו' החצון שבכל לבושי הבינה דאצי' ואל זה הסוד רמזו בתקון ששי בס' התקו' די"ח ע"ב באמרם כי אימא מקננא בכרסיא ונמצא כי האור אשר בעולם האצי' הוא האור בעצמו אבל האור שבברי' איננו עצמותו רק העובר ע"י מסך אמנם איננו כשאר המסכים שביצי' ועשי' כמו שיתבאר כי זה המסך של הבריאה הוא מסך קרוב לפי שנעשה מן הבינה שהי' הספיר' הג' שבאצי' ומשם מקבלת האור. ואמנם עולם היצי' איננו מקבל האור שלו הנמשך אליו מן הברי' רק ע"י מסך וגם ע"י רחוק ואמנם המסך הראשון שיש מן האצי' אל הבריאה אינו נז' עתה ביצי' רק המסך האחר הנוסף בו מחדש המפסיק בינו לבין הברי' וכן עד"ז אעפ"י שיש אל העשי' ג' מסכים הא' שיש בין האצי' לברי' והב' שיש בין הברי' ליצי' והג' שיש בין היצי' לעשיה עכ"ז אין אנו מזכירים בעשיה רק מסך א' והוא הנוסף בו מחדש בין היצי' אליו. ונבאר ענין המסך הנוסף ביצי' אשר הו' ברחוק כנז' הנה נתבאר כי המסך שבין אצי' לבריאה נעשה מן בינה דאצי' אבל המסך הזה שבין

הברי' ליצי' נעשה מן ז"א דברי' כי הנה ז"א דבריאה מקיף ומלביש ונועל את המלכות דברי' אפילו מתחת רגליה ע"ד הנז"ל ודרך המסך הזה עובר האור אל היצי' מעולם הברי' וזהו שאמרו בס' התקו' כנז"ל כי הת"ת מקנן במלאך שהוא עול' היצי' והרי שהו' מסך רחוק כי איננו נעש' אלא מן הת"ת דברי' משא"כ במסך הראשון הנעש' מן בי' דאצי' ולא מן הת"ת דאצי' וטעם שינוי הזה שכחתי אותו ואמנ' עו' היצי' נתגרע יותר כי איננו מקבל אור היצי' רק ע"י מסך אחר ברחוק ובמעוט וביאור הענין הוא כי המלכות עצמה דיצירה עושה מסך תחת רגלי' מן הלבוש החצון שלה כדי שלא ירד אור עצמותה ממש אל העשיה אלא דרך המסך הזה וזהו שאמרו בס' התקונין כי מלכות מקננא באופן שהיא העשי' והרי זה נקרא מסך רחוק לפי שהיה ראוי שזה המסך יהיה נעשה מן הת"ת דיצי' כמו שמסך היצי' נעשה מן הת"ת דברי' כנז"ל אמנם נתרחק ונעשה מן המל' דיצי' ולכן נק' מסך יותר רחוק משל היצי' גם נוסף בו מיעוט אחר והוא כי נודע שכל בחי' מלכות נקרא אספקלריא דלא נהרא ולית לה מגרמה כלום אלא מה שמקבלת מבעל' ונמצא כי לא די שהמסך נעש' ממנה שהיא היותר אחרונה שביצירה אשר לסבה זו נקרא רחוק אלא אף גם יש בו מיעוט גדול לפי שמלבד היותה אחרונה ותחתונה הנה אין לה אור מעצמה כנז' ולכן מסך זה נקרא מסך רחוק וממועט.

חלק ז

דרו' ז' יודיע בו ממה נתהוו ד' עולמו' אבי"ע

כבר הודעתיך כי כל ד' עולמות הנקראים אבי"ע כלם הם נעשים מבחי' מה שהוברר מאותם ז' מלכים הרמוזים בפ' וישלח ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום כי אחר שמלכו מתו ונתבטלו ואח"כ חזרו והוברר ואז נתקיימו והנה הבחינה היותר מעולת שבהם הוברר וממנה נעשה עולם האצי' ומהבחי' הגרועה מן הראשונ' הוברר ונעשה עולם הברי' ומן היותר הגרועה נעשה עולם היצי' ומן היותר הגרועה נעשה עולם העשיה והיותר גרוע שבכלם הם הסיגים הנק' זוהמא דההתוכא דדהבא אשר אין בהם תועלת להתברר להיותם דינים קשים עד מאד עד שהם נקראים קליפות ממש ואלו הם הקליפו' הנז' בכל מקום בספר הזוהר אמנם דע כי עכ"ז נשארו מעורבים בתוכם קצת נצוצות קדושה קטנות מאד אשר הם סוד י"א סמני הקטרת כמבואר עניינם במקומו והם עתידים עדיין להתברר לגמרי ולצאת מתוכם אותם ניצו' הקדושה לע"ל כמבואר אצלינו בפ' בלע המות לנצח והרי נתבאר ענין זה בכלל והנה כיוצא בזה הוא ג"כ בפרט ר"ל גם בכל עולם ועול' מהד' עולמו' היה עד"ז כי הנה בהיות מתברר בחי' עול' האצי' בתחל' הוברר הבחי' הפרטית שהוא מחלק ע"י דאצי' ואח"כ הגרוע ממנו הובר' בא"א ואח"כ הגרוע

ממנו באו"א ואח"כ הגרוע ממנו בזו"ן ואח"כ עד"ז היה מתברר והולך כל חלקי הבי"ע וכן עד"ז היה בפרט מן הפרט כי בי"ס עצמם שבכל פרצו' ופרצו' בתחל' הוברר היותר מעולה לספי' הכת' שבו ואח"כ היותר גרוע לחכמה שבו כו' וכן עד"ז בי"ס הנכללי'בכל ספי' וספי' ואין להאריך בזה כי כשל כח הקולמוס לפרט כל הפרטים:

הכלל העול' כי הבחי' היותר מעולת הוברר ונתנה לראשון שבכלם והבחי' הגרועה ממנה ניתנה לשני אשר תחתיו והיותר גרועה ניתנה לאשר תחתיו כו' עד שנמצא שהבחי' היותר גרוע' לגמרי (בדפו"י ע"ב) ממנה נעשו הקליפות כנז' והרי זה ענין א' עוד נתבאר ענין שני כי הבחי' היותר מעולה שבכלם והיא ע"י דאצי' היא הוברר תחלת הכל ובעוד היותו מתברר לצורך ע"י לא היתה שום בחי' אחרת מתברר כלל וככלו' ברור חלק ע"י א' התחיל בירור חלק א"א וכן עד"ז עד כלות בירור עולם האצי' כלו ואחר גמר ברור עולם האצי' כלו אז התחיל בירור הברי' בסדר הפרצ' שבו ע"ד שביארנו באצי' וכן עד"ז הי' אח"כ ביצי' ואח"כ בעשיה וגם ענין זה השני הוא בכלל ובפרט ובפרט מן הפרט כנז"ל ונמצא כי כל ד' עולמות אבי"ע נתהוו ונעשו מבחי' ברור ז' מלכים הנז' וזכור כלל זה כי הוא יסוד ושרש להבין כל חכמ' הקבלה לראוי אליה ואמנם זכור אל תשכח את אשר הודעתיך בדרושי' הארוכים אשר קדמו בתחלת שער הדרושים הזה כי שם הודעתיך כי ד' עולמו' אבי"ע נעשו משני בחי' אחת אור הישן הנק' עולם הנקודים והם בחי' הז' מלכים הנז' בחי' ב' היא אור החדש הנק' הוי"ה דמ"ה דאלפ"ין שיצא מהארת המצח העליון דא"ק וב' בחי' אלו הם זו"ן שבכל ד' עולמו' אבי"ע וע"ש היטב: **ונחזור** לענין ראשון ואמנם להיות שאין בחי' זו"ן נגלת רק מאו"א למטה כי בחי' הכתר עליו נאמר ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי דלית בהו שתופא דתניינא שהי' בחי' הנוק' ולכן אין אנו יכולים להזכיר שם בחי' זווג כיון שלא נגלת שם בחי' נקבה ולכן נתחיל לבאר מבחי' או"א ולמטה כי כבר שם נגלת בחי' נקבה ויש שם בחי' זווג והנה נודע כי אי אפשר להתברר שום ברור נצוצו' קדושה אשר בז' המלכי' הנז' אם לא ע"י זווג זכר ונקבה כמש"ית והענין הוא כי הנה אחר שהוברר בחי' או"א עצמם ע"י מי שקדם אליהם שאין בנו רשות להזכיר עניינו כנז' והנה אח"כ נזדווגו או"א יחד כדי לברור חלקי הבחי' של זו"ן ואז ע"י זווגם מתבררים אותם הנצו' של חלקי זו"ן ועולות מלמטה ממקום אשר בו נפלו המלכי' בעת מיתת' ועולות למעלה ונכנסות תוך בטן אימא עילאה ושוהות ומעכבות שם כל ימי חדשי זמן העיבור כנודע ושם הם מתמתקים ונתקני' ומתחברים ונעשים בחי' פרצו' נולדים ויוצאים זו"ן כנודע. ודע כי בבטן אימא עילאה אינם מתבררים רק בחי' זו"ן דאצי' ולא יותר ובבטן נוק' דז"א מתברר ראש הברי' עד או"א שבברי' וכבר

כתבנו כי לסבת היות שאי אפ' להזכי' בחי' זווג זכר ונקבה רק מבחי' או"א ולמט' בלבד לכן אנו כוללי' בדברינו אלה כל ג' עליונות שבברי' ביחד ואמרנו שהוברר ביחד אבל המשכיל יבין מדעתו האמת ואח"כ בבטן אימא דברי' הוברר זו"ן דברי' וכן עד"ז היה הבירור משם ולמטה מדריגה אחר מדריגה עד סיום כל עולם העשי' והנה הטעם אל מה שאמרנו שאין כח באו"א לברור כל המדרי' של מטה מהם לגמרי ולא יכלו לברר רק בחי' זו"ן שבעולם שלהם לבד הטעם הוא כי אין מעלת כל הנצוצות הצריכות להתברר שוות ולכן הנצוצות שהם מבחי' זו"ן הקרובים אל מעלתם אל או"א יכולות להתברר ולעלות עד או"א להתקן שם אבל שאר כל המדריגות שמשם ולמטה אין בהם כח לעלות עד מקום או"א כי מדרגתם פחותה מאד כי אלו היה בהם כח לעלות עד או"א כלם היו נק' בחי' זו"ן בלבד ולא היו מדריגות משתנות. כלל העולה כי אין יכולת בנצו' המתבררות להתברר ולעלות ולתקן כי אם באותה המדריגה לבדה אשר למעלה ממנה ואינ' יכולות לעלות שני מדריגות כנז"ל:

חלק ח

דרוש ח' בחלוק שיש בד' עולמות אבי"ע

ונבאר חלוק שיש בד' עולמות אצילו' בי"ע. דע כי בעול' האצילו בחי' פרצוף עתיק יומין שבו הכולל י"ס הנה ג' ראשונות שלו הם מגולים ואינם מתלבשים במה שלמטה ממנו כי אלו הם בחי' ג' מוחין שבו אבל ז' תחתונות שבו הם מתלבשות בג' ראשונות של א"א שהם ג' מוחין שלו וכן ג' ראשונות של א"א הם מגולים אבל ז' תחתונות שבו מתלבשות למטה בשאר הפרצופין שבאצילות שלמטה ממנו ואמנם בעולם הבריא' אין בה כח להיות א"א ואבא בבחי' פרצוף שלם אבל אריך ואבא כל אחד משניהם הם שם בבחי' ו' קצוות בלבד ואימא יש לה פרצו' שלם מי"ס וטעם הדבר הוא לפי שאין אור האצילות מגיע בבריא' רק מבחי' אור אימא דאצילות בלבד אבל אור אבא דאצילות אינו נכנס כלל בבריאה ולכן אין בבריאה פרצו' שלם בי"ס רק מבחי' אימא ולמטה וזהו סוד מה שאמרו בתקונין כי אימא מקננא בכרסיא כי פרצו' אימ' דבריא' הנקרא' כסא הכבוד היא נגמרת ונתקנת בפרצו' שלם מה שאין כן באריך ובאבא דבריא' ולכן הבריא' נקרא' על שם אימא עילא' מה שאין כן באצילו' כי שם יכול האבא שבו להתלבש בכל חלקיו בכל עול' האצילו' וזהו סוד כלם בחכמה עשית וז"א דבריאה מלבד היותו פרצו' שלם מי"ס פנימית עוד נוסף בו היות לו אור אחד מקיף ונוקב' דז"א הנז' נוסף בה עוד היו' לה ב' אורות מקיפי' מלבד פרצו' י"ס פנימיות שלה והנה ג' ראשונות שיש בו' קצוות דא"א עומדים מגולים בלי התלבשו' במה שלמטה ממנו ובתוך (בדפו"י ע"ג) ג' ראשונות

אלו מתלבשת אותה הנקוד' של המלכות דאצי' ונעשת בבחי' נשמה אליו וזהו סוד לכי ומעטי את עצמך כמבואר אצלינו וג"ת דאריך דבריאה מתלבשות באבא דבריאה ונעשי' בחי' נשמה אליו. ואמנם עולם היצירה שהוא יותר תחתון היה בו גירעון אחר והוא כי אריך ואב' שבו כל אחד משניהם הוא בחי' ג' כלילן בג' ואינ' אפי' בבחי' ו' קצוו' גמורי' ובחי' הראשונה של אריך נשארת בגלוי וב' תחתונו' שבו מתלבשי' באו"א וזו"ן דיציר' כל אחד משלשתם הוא בבחי' ו' קצוות והחלוק שיש בה' הוא כי אין לאימא שום או"מ ולז"א יש בו אור אחד מקיף ולנוקבי' יש שני אורות מקיפי' וזהו סוד מה שאמרו בס' התקונין שית ספירן מקננן במטטרו"ן כי ז"א שביציר' הנקרא שית ספירן מקננן ביציר' הנקרא מטטרו"ן והוא עיקר המקנן יותר בשלימות שם מאשר למעלה ממנו כנז' ובעול' העשיה אבא שבו לבדו הוא בבחי' נקוד' חדא בלבד וכל שאר הפרצופי' שבו אפי' א"א כלם הם בבחי' ג' כלילן בג' פחו' מזה אי איפש' להיות ואעפ"י שא"א למעלה מאבא ואיך נתקן יותר מאבא להיותו ג' כלילן בג' הטע' הוא לפי שהו' בקו אמצעי כנודע ולכן נתקן יותר מאבא

דע כי החלוק שיש בהבדל ה' פרצופים שבכל עולם ועולם הוא זה כי א"א הארת האין סוף בו הוא בקרוב ועוד שבא אליו בהתרחבות גדול אבל או"א הארת הא"ס בהם הוא ג"כ בקרוב להיות' מכלל נ"ר אבל אין האור הנז' נמשך להם בהתרחבות רק דרך חלון וז"א אור הא"ס נמשך בה ברחוק ועוד שהוא דרך חלון כשעור רחב החלון הנז' באבא ואימא ונוק' דז"א אור הא"ס נמשך בה ברחוק ועוד שהוא דרך חלון אלא שהחלון הזה הוא יותר קטן וצר מן רוחב החלון הנז' בז"א והנה כל חלו' הכתי' הנז' הם שלא ע"י מסך כלל אבל בין הבריא' לאצי' נמשך דרך מסך ממש מבדיל וכמבואר אצלינו במק"א לעיל **עוד** דע כי החלוק וההפרש שיש בין אצי' לבריאה ובין בריאה ליצירה ובין יצירה לעשיה הוא ההפרש עצמו שנתב' אצלי' בפרשת פקודי ד' רס"ב ע"ב בענין עולם האצי' עצמו בד' חלקים שבו הנק' מחשבה ורעותא וקל' ודבו' וכמו שידעת כי כמו שיש ד' עולמו' נפרדים בחלקיהם הנק' אצי' בי"ע כן בעולם האצי' עצמו לבדו יש ד' בחי' אלו עצמם הנק' אבי"ע:

חלק ט

דרו' י' קטן יודיע בו הה' פרצופי' שיש באבי"ע

הנה נתבאר לעיל כי בכל עולם מד' עולמות אבי"ע יש ה' פרצו' הנקראי' א"א ואו"א וזו"ן. ודע כי הנה יש בעול' הברי' ז' היכלין דוכרין הכוללי' י"ס דאבא וכנגדם ז' היכלין נקבות הכוללי' י"ס דאימא. עוד יש ז' היכלין דוכרין דז"א וז' היכלין נוקבין דנוק' דז"א ואלו ההיכלות התחתוני' שבזו"ן כלם נקראי' בשם ז' היכלין לבד הנז' בפ' פקודי דרמ"ה ע"א והם סוד שבעה ושבע' מוצקות ובאלו ההיכלות הוא סוד הזווג בששת ימי החול כי מזדווגים יחד בימי החול ואלו נקראי' ז' הנערות של אסתר והם הנקראי' בשם נקבות כי

הם בסוד מלכו' עלמא דנוקבא ואמנם בחי' אסתר עצמה היא בחי' נקודת מלכו' דאצילו' שירדה ונתלבשה למטה בראש עול' הבריא' בסוד לכי ומעטי את עצמיך כמבואר אצלינו ולהיותה מסתתרת ומתלבשת שם למטה בראש הבריא' נקראת אסתר כי באצילות לית תמן קליפין כנז' בס' התיקונין וזהו סוד מה שאמרו בס"ה בפ' תצא ברעי' מהימנא דף רע"ה ע"ב כי נקרא' אסתר על שם דסתיר לה קב"ה וכו' ועלה אתמר וכבודי לאחר לא אתן וגו' וכבר נודע מה שאמרו בס' התקונין כי פסוק זה של וכבודי לאחר לא אתן לא נאמר אלא באצילות כי בבריאה יכול לאתערבא תמן קליפין אבל ההיכלות של או"א דבריאה הם יותר עליונים וגם הם נקרא' בסוד ז' היכלות לבד בסוד ז' וז' מוצקות ואלו הז' היכלות הם הנז' בפ' בראשית דף מ"א ע"ב כנז' שם דביום השבת כדין מתפתחין ז' היכלין דרחמי קדמאה היכל אהבה תניינא היכלא דדין תליתאה היכלא אספקלריא המאירה וכו' והענין הוא כי באלו ההיכלות העליוני' אין בהם בחי' זווג בששת ימי החול ואינם נפתחים להזדווג רק ביום השבת ולכן הם נקרא' בשם ז' הסריסים המשרתי' את פני המלך על שם שמסרסי' עצמם מן הזווג בימי החול על דרך הנז' בס"ה בפסוק כה אמר ה' לסריסי' אשר ישמרו את שבתותי וגו' ולהיותם עליונים מצד אימא הנקר' עלמא דדכורא כנז' בפ' ויחי לכן נקראים זכרי' סריסי' ולא נערות כמו היכלות התחתוני' כנז"ל:

חלק י

דרוש י"א קטן יודיע כי יש פנימיות וחיצוניות בכל ארבע עולמות אבי"ע

דע כי בכל ד' עולמות אבי"ע יש בכל א' מהם ב' בחי' ונק' פנימיות וחיצוניות ונתחיל ממטה למעלה הנה הפנימיות שבעולם העשי' הם הנפשות של בנ"א והחצוניות הם האופנים והפנימיות שבעולם היצירה הם הרוחות של ב"א והחצוניות הם המלאכי' והפנימיות שבעול' הבריאה הם הנשמות של ב"א והחצוניות הם סוד כסא הכבוד אשר בו הרוחין קדישין. והפנימיות שבעול' האצי' שהוא אור הפנימי של העצמו' דא"ס אשר בתוך האצי' הוא בחי' פנימית אל תוך הנשמות והרוחות והנפשות שמן ג' עולמות בי"ע כנז' ומהחצונית הוא סוד בחי' פנימיו' וחיות אל הכסא והמלאכים והאופנים שבג' עולמות בי"ע כנז"ל: (בדפו"י ע"ד)

עוד דע כי כל א' מן הי"ס דאצי' יש בה בחי' פנימיות והיא הוי"ה א' בנקודות ידועות הוזכרו בס' התקונין תיקון ע' והם יהו"ה בקמ"ץ בכתר. יהו"ה בפת"ח בחכמה. יהו"ה בציר"י בבינה. יהו"ה בסגו"ל בחסד. יהו"ה בשב"א בגבו'. יהו"ה בחולם בת"ת. יהו"ה בחיר"ק בנצ"ח. יהו"ה בקיבו"ץ בהוד. יהו"ה בשורו"ק ביסוד. יהו"ה בלתי ניקוד במלכות ואלו הי' ההויו"ת נק' פנימיות הי"ס:

עוד יש להם בחי' חצוניות ואלו הם אהי"ה בכתר. י"ה בחכמה. יְהֹוָ"הִ בניקוד אלהי"ם בבינה. א"ל בחסד. אלהי"ם בגבור'. יהו"ה בת"ת. יהו"ה צבאות בנצח. אלהי"ם צבאות בהוד שד"י ביסוד אדנ"י במלכות: **עוד** דע כי אור הא"ס מתפשט בתוך הי"ס דאצי' מן הכתר עד סוף המלכות בבחי' או"פ שבהם וג"כ אור הא"ס מתפשט בסוד או"מ אל הכתר ואח"כ מאוה"פ שבכתר נמשך או"פ לאו"א וגם או"מ להם ועד"ז בשאר המדריגות דאצי' כמבוא' אצלינו ועד"ז בעולם הבריאה כי המלכות של האצי' נעשת בחי' א"ס אל הבריאה וממנה נמשך או"פ ומקיף אל כל הבריא' ע"ד הנז"ל באצי' ממש ועד"ז מבריאה ליצירה ומיצירה לעשיה:

חלק יא

דרוש י"ב יודיע בו כי בכל בחי' ובחי' מכל ד' עולמות אבי"ע יש ד' בחי'

דע כי בכל בחי' ובחי' מכל ד' עולמות אבי"ע יש ד' בחי' הא' היא בחי' הכלים. הב' בחי' נר"ן פנימים. הג' בחי' נשמה לנשמה הנק' חיה והיא אוה"מ. הד' בחי' יחידה והיא א"א הנעשה או"מ אל המקיף הנז' הנק' חיה וזהו סוד משארז"ל במס' ברכות כי ה' שמות יש לנשמה והם נר"ן ח"י והם כנגד ה' הפרצופי' שבכל עול' והם נפש מן המלכו' רוח ת"ת נשמה בינה חיה חכמה בסוד והחכמה תחיה בעליה וכן חיים בגי' חכ"ם והיא המקיף התחתון: יחידה מן הכתר בסוד מיד כלב יחידתי והיא המקיף העליון ונק' יחידה לפי שא"א אין לו בת זוג נקבה כמו שיש לשאר פרצופין כי הוא יחיד בלי שני והנה במלכות לבדה יש בה כל אלו הה' בחי' לפי שהיא עצמה נק' נפש והנפש שבז"א מאיר בה ונעשה בה בחי' רוח כי הרי כללות ז"א נק' רוח והנפש מבינה מאיר בה ונעש' בה בחי' נשמה והנפש מחכמה מאיר בה ונעשה בה בחי' חיה והנפש מא"א מאיר בה ונעשה בה בחי' יחידה וכעד"ז יש גם בת"ת כי בחי' המלכות שבו נק' נפש שבו והוא בעצמו נק' רוח והרוח מן בינה מאיר בו ונעשת בו נשמה והרוח מחכמה ונעשה בו חיה והרוח מן א"א ונעשה בו יחידה וכעד"ז יש גם בבינה כי המלכות והת"ת והבינה שבה הם נר"ן שבה והנשמה מאבא נעשה בה חיה והנשמה מאריך נעשה בה יחידה:

ונבאר עתה כל אלו הבחי' באדם תחתון וממנו יתבא' לעליון. הנה האדם יש בו חיות או"פ שהוא נחלק לג' חלקים והם נר"ן והאור הפנימי הזה איננו מספיק להאיר הגוף החומרי שלו ולכן הוצרך גם לכשיהיה לו האור המקיף מבחוץ וטעם הדבר הוא כי הנה הנשמה הפנימית היא בחי' אימא כנודע וזה האוה"מ מבחוץ הוא הנק' חיה הנק' נשמה לנשמ' והיא בחי' אבא ונודע כי או"א שנוה לא מתפרשאן לעלמין ולכן בהיות אור אימא בפנים ואור אבא בחוץ והם חושקים להתדבק יחד על כן מרוב חשקם זה

מכה מבפנים בכלי הגוף ונוקב ועוב' דרך בו לחוץ להדבק עם אבא שבחוץ ואור אבא שבחוץ מכה בדופני הגוף מבחוץ ונוקבו ונכנס בו בפנים ומתדבק עם אבא באופן שהוא התדבקות כפול ועי"כ עביו של דופני הגוף מקבל הארה ומזדכך מבית ומחוץ והנה זה האור המקיף הנק' חיה מקיף מבחוץ לכל כללות הגוף כלו אמנם הוא מאיר לכל חלק מחלקי הגוף כפי ערכו כי בחלק הנשמ' מקיף לה מבחוץ כפי בחי' ערך האור הראוי אליה ומקיף על חלק הרוח בבחי' ערך אור של הרוח ומקיף על חלק הנפש כפי בחי' הנפש ולכן צריך שנבאר חלקי האור הפנימי הנה מקום הארת הנפש הוא בכבד ומקום הארת הרוח הוא בלב. ומקום הארת הנשמה הוא בראש האדם ובמוח שבתוכו ודע כי אף בחלק ראש האדם בלבד יש שם כל הג' בחי' וכן בלב יש כל הג' בחי' וכן בכבד יש כל הג' בחי' אמנם כונתינו היא כי עם היות כל הג' חלקים בראש עכ"ז עיקר הגובר להאיר שם היא הנשמה ועיקר מקומה היא במוח ומקום הרוח הוא בחוטם ומקום הנפש בפה ועד"ז בשאר החלקים כי הגובר הוא הנק' ע"ש החלק ההוא עוד יש אור מקיף הגדול והוא הנק' יחידה והוא מבחי' א"א ואיננו דומה אל החיה אשר עם היותה מאירה בכל הגוף מבחוץ אין חלקי האר' שוים כי לנשמה מאיר כפי ערכה ולרוח כפי ערכה ולנפש כפי ערכה אמנם היחידה מאירה בכל הגוף חלקים שוים בהשואה א' ולכלם הוא מאיר בבחי' אור של נשמה והטעם הוא לפי שאין בעצמות האור המקיף הגדול הזה חלוקים כי כלו בחי' נשמה וע"כ נק' הוא יחידה כי אין בו רק בחינה אחת בהשואה אחת:

תושלבע בילאו ברד מוך

לקוטים משער ההקדמות

(**בדפו"י עו ע"א**) **א"ש** ענין מ"ש הכתו' כי שרש ומגן ה' אלהי' כי ההוי"ה דאלפין יוצא ממנה מנין שיש כזה יו"ד פעמים יו"ד הם עולים ת' ה"א פעמים ה"א עולי' ל"ו וא"ו פעמי' וא"ו עולים קס"ט ה"א פעמים ה"א עולים ל"ו ס"ה שמ"ש וז"ם תר"ם ידך על צריך: משחז"ל דוד מלך ישראל חי וקיים הענין הוא ששם דוד עולה חיים כזה ד' פעמים ד' עולים י"ו: ו' פעמי' ו' עול' ל"ו ד' פע' ד' עולים י"ו ס"ה עילים חיים מ"ש הכתוב יאר ה' פניו ירצה כי פניו של שם ההוי"ה הם שם כוז"ו כמנין יא"ר כזה כ"ף עולה ק' וי"ו עול' כ"ב: זי"ן עולים ס"ז: וי"ו עולה כ"ב ס"ה עולה רי"א והיינו יאר: כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא הענין היא כי כו"ס רומז לשם אלהים העולה פ"ו וכשמנשאים אותו בשעת הברכה מתנשא ועולה רל"ב כמספר ד' הויו"ת ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן כזה כ"ף עולה ק' ו"ו עולה י"ב: סמך עולה ק"ך. הרי ק' י"ב ק"ך עולה רל"ב והיינו כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא. שמעתי במה שאמרו ויעקב איש תם ואמרו בזוהר פרשת שלח לך ד' קס"ג איש תם בעלה דתם והענין הוא אם תמנה ת"ם במלואו כזה תי"ו מ"ם הם בגי' תצ"ז כמנין מלכו"ת הרי מפורש שיעקב הוא בעלה של מל':

ויפל ה' אלהים תרדמה בגי' תרגו"ם כי כל האחורי' הם בסוד רבוע כנודע והנסירה היתה בהיות כי אחוריי' אלו הנק' תרדמ' כנז' ואח"כ הביאה פב"פ והענין כי בכל ספי' וספי' מט"ס דז"א יש בה הוי"ה א' והאחוריים שלה הוא בגי' ע"ב כנודע והרי ט"פ ע"ב הם תרדמה ותרגו' (וצריך עיון שהאחוריים אינם אלא אלהי"ם) וכלם ניתנים אל המלכ בעת הנסירה והבן זה מאוד (נראה לי חיים כי הרי ט' כחות המלכו הם נאחזות בז"א ועם ט' כחות אלו שהם כח א' לבד נשלם לי"ס כנז לעיל ובעת הנסירה נשאר הוא בט"ס לבד ואז ט' כחות אלו מתחברי' עם כח נקודה א' לבדה דמלכות ונגדלת ונעשת י"ס גמורות והוא ט' לבד כנודע כי אותה הנקודה שלה לעולם נפרדת ממנו והיא בחינה בפ"ע אך אותם הט' חלקים אחרים הם מתדבקים בו ולפעמי' ננסרי' והבן זה מאוד). ואמנם יש בה ב' בחי' והם אחור ופנים ובעת האחור כל הט' בחי' שלה של אחור הם בו ובחי' הי' של אחור היא לבדה בה ותמי' לעולם עומדת בחזה שלו באחוריו ואח"כ בנסירה מתחברים כל העשר אחורים בה יחד ונגדלת כמוהו ואח"כ בפנים יש בה נקודה א' לבד מבחי' פנים ויושבת בסוד התפילין דיד לעולם עמו ואינה זזה משם לעולם ואז כל הבחי דט"ס דפנים שלה אז ניתנים בה א' לא' עד שנגד' פב"פ כמוהו באופן כי כשאנו אומרים שאחר שנגדלת אחור באחור אז חוזרת להיות בסוד נקודה קטנה בפנים פירוש הוא על אותה הנקודה דבחי' פנים שעדיין בבחי' פנים שלה אין לה רק נקודה א' אמנם כל אחוריה שלימים לגמרי והבן זה מאד. והנה ידעת כי בכל ספי' וספי' יש בה בחי' פנים ואחור בסוד אותיות ולא בסוד מספר וכנגדם אחור ופנים בבחי' מספר ונמצא א"כ כי כל בחי' מספר הם של הנקבה הדבוקי' בזכר אב"א והפני' של המספר שמצד א' והפנים של האותיות שמצד א' עדיין אין להם כלל רק ב' האחוריי' לבד ובעת הנסירה ננסרי' האחוריי' של המספר מן האחוריי' של בחי' אותיות ואח"כ באים המו' דבחי' פנים שלו ושלה ואז הפנים שלה ניתנים לה על ידו והפנים שלו נשארי' בו וכמו שהאחוריים לקחם תחלה על ידו ואח"כ ע"י אימא כן בחי' הפני' תחלה על ידו ואח"כ ע"י הבינה כנודע ודע כי כל זה הוא מהבחי' שלהם עצמם אך אפשר שגם האחוריים של המלכות באו"א בבחי' מספריהם יהיו בחי' פנים לז"א עצמו וזה מובן והמשל לכל זה הנה המוחין של ז"א דבחי' אחוריים היה בכתר שלו שם י' י"ה יה"ו יהו"ה ומחובר עמו מספר אחוריים אלו שהם י' אותיות ממש כיוצא בהם ממש אלא שהם בבחי' מספר ואח"כ בעת הנסירה נשאר י' י"ה יה"ו יהו"ה דבחי' י' אותיות לבד אל כתר דז"א וי' י"ה יה"ו יהו"ה בבחי' מספרם שהם ע"ב אל כתר דנוק' אח"כ באו המו' דפני' אל זו"ן ואז באה שם יהו"ה בכת'

דז"א בפנים בבחי' ד' אותיות לבד ובאה הוי"ה זו עצמה יהו"ה בפנים דכת' נוק' אלא שהוא בסוד מספרי' שהם גי' כ"ו וכעד"ז בכל הט"ס אחרו'

כפי הנראה ממ"ש לעיל כי אחר שהיו אחו' באחו' ונתן לה בחי' הגבורות אח"כ נסתלקו ממנו המוחין ונתנו בינו' הגבורו' לבדם אל הנוקב' ע"י אימא והם דינים קשים ואז המוחין שנסתלקו שהם חכמה וחסד שנשארו מקיפים כנודע נעשו מ"ן ונזדווגו או"א והוציאו מנצפ"ך אחרי' ונתחדשו ונתמתקו עתה הגבורו' כי הרי הם דיני' יותר מתוקין וחוזרים ליכנס כל המוחין עם זה המנצפ"ך החדש תוך ז"א ונמשכים לנוקבי' על ידו בכל ט' ימי תשובה (וכפי הנלע"ד משם הוא שלאה לוקחת הדינים ע"י אימא להיותה במקום המכוס' מהחזה ולמעל' ואחר שננסרה לאה כלה עם העקביי' שלה הנכנסים תוך כתר דרחל כנודע נמצא כי ביום הראשון דראש השנה ננסרה לאה וכתר דרחל ואח"כ חזרו המוחין תוך ז"א לנסור את רחל מן החזה ולמטה שכבר היא במקו' מגול' ויכולה לקבלם ע"י ז"א עצמו מה שאין כן בלאה וא"כ נמצא כי כל לאה ננסרת קודם השופר דיום ראשון והנסירה היא שמקבלת גבורו' חדשות ע"י אימא וננסרת אז ואחר השופר דיום ראשון ע"י השופר ההוא עצמו באו מנצפ"ך חדשים לרחל אלא שהם ע"י ז"א עצמו וננסרת כתר שלה ביום עצמו אחר השופר. כלל העולה כי הם צריכים בין ללאה בין לרחל הנקראים ירושלים וציון צריכות בשני מיני גבורות קשות ומתוקות שהם הישנות קשות והשניות מתוקות אלא שהקשות (בדפו"י ע"ב) דלאה לוקחם ע"י ז"א והמתוקות ע"י אימא ושתיה' נקראי' קשו' בערך דיני רחל המתוקי' ואח"כ הקשות והמתוקות דרחל שתיהם נמשכות לה ע"י ז"א עצמו אלא שאלו הם קוד' השינה ואלו אחר השינ' שהוא סוד השופר ונמצא א"כ כי המ"ן נעשו קודם כל דבר ואח"כ נכנסו נה"י דאימא תוך לאה לנסר' ויצאו משם ונכנסו בז"א לנסו' את רחל והבן כ"ז מאד כנלע"ד):

והנה אח"כ ביו' הכפורי' חוזרת לעלות עד הבינה ולוקחת בחי' הפנימיות כי החצוניות כבר לקחתו (ונלע"ד כי תחלה היו ב' מיני גבורות הנז' קודם השינה ואחר השינה והם ב' כלי' החצון והאמצעי ועת' לוקחת הפנימי ע"י אימא עצמה בסוד ה' תפלות ה' גבורות פנימיות ונעשה הכלי הפנימי מהם על ידיהם ונגדלו בה י"ס פנימיות כי כבר ידעת כי ב' כלי' ראשוני' מחוברי' זו"ן אבא מנו"ה שלו בשם אח' דצבאות בין בכלי אחד בין בכלי ב' אך בכלי' ג' הם שמות נפרדי' כי אז בהיות לה כלי הפנימי אין לה חבור עמו ויכולה לחזור פב"פ כי אז הם רחמי' ואין לה פחד להיותה באחו' כנודע ואמנם לאה כבר קבלה כ"ז בברכת אבות ביום ראשון דראש השנה וחזרה פב"פ כנודע אך כ"ז הוא לרחל ובזה תבין מה שאמרנו לעיל כי תחלה קבלה ה' גבורות לצורך י"ס דאחורי' ומכלל' נעשה גם

כלי' החצון דיסוד שלה הנקר' ירושלי' ואח"כ ע"י הנסיר' אחר השינה חמשה גבורות שניים ומהם נעשה ונגדל הכלי השני לעשר ספירות אמצעיים ואז חזר ג"כ ליעשות כלי אמצעי דיסוד שלה הנקרא ציון כנז"ל. אח"כ שננסרה לוקחת ה' גבורות שלישי' ומהם נגדלה ונעשו הכלים שלישיים הפנימיים והבן זה כי כל בחי' כליה אינם נגדלים אלא ע"י הגבורות דוגמת ז"א הנגדל ע"י החסדים א"כ כשאנו אומרים שניתנים לה ה' גבורות רוצה לומר מוחין שלימי' שלה אלא שכיון שכל גדילתה אינה אלא ע"י הגבורות הם לבדם נזכרו' והבן זה מאד וגם לפי שבכל פעם ניתנים ה' גבורות חדשים ביסוד שלה והם ג' מיני כלים שביסוד. גם עיין זה מאד לעיל נז' שם בפירוש דבין ראש השנה ליום הכפורי' הם יסוד ומלכו' דחצוניו' וביוה"כ נעשה יסוד בפנימיו' ובהושענא רבה מלכו' דפנימיות והבן זה מאד ושם נאמר כי בכל המשך יו' הכפורים נמשכות בה בכל גופה המו' שלה עם הגבורות ובהגיע עת הנעילה אז נגמרו להתפשט ה' גבורותיה עד היסוד בה ולא יותר ובהושענא רבה במלכות והבן זה מאד ואמנם ענין החסדים שלקחה ג"כ אז כנודע כי יש מ"ה וב"ן בז"א ומ"ה וב"ן בנוקבי' ובנוקב' יורדים קודם הגבורות להתפשט בה ואח"כ החסדים וזה הפך מהז"א כנז' והטעם כי עיקרה גבורות ולכן בהם מתחילי' ועיין לעיל ונמצא כי אחר שנתפשטו בנעילה הה' גבורות ביסוד שלה אח"כ ירדו הה' חסדים שלה שלקחת' ע"י אימא עצמה ונתפשטו בגופה בימים שבין יום הכפורים עד הושענא רבה בסוד הסוכה פנימיים ומקיפים וביום הושענא נתפשטו ה' גבורות גם תוך מלכות שבה ואמנם אחר שחזרו פב"פ תכף אחר נעילת יום הכפורי' אז גם היא מקבלת מוחין ע"י ז"א עצמו כי כבר נכנסו המוחין בז"א ואז מאיר הז"א מן החסדים שלו אליה ע"י הלולב כנודע וביום שמיני עצרת אז הוא זווג גמור ונותן בה הה' גבורות שהם המ"ן עצמם ולא הג' כלים של היסוד שלה אלא בזווג הראשון דבריאת עולם אז אותם המ"ן דה' גבורות נעשו רוחא דשדי בגווה ומאז והלאה הם מ"ן חדשות וביום שמיני עצרת נותן לה גבורות ובפסח חסדים כלל העולה כי תחלה לקחה רחל ע"י ז"א י"ס חצוניות ואח"כ אחר השינה לקחה י"ס אמצעיו' ע"י ז"א אך לאה לקחם ע"י אימא ולפי שאז כבר אינה צריכה להיותה אחו' באחו' נקרא זה נסירה ואח"כ לוקחת י"ס פנימיות ע"י אימא עצמה ביום הכפורים והם חסדים וגבורות ואח"כ חוזרת פב"פ ונמתקת ע"י החסדים דז"א המאירי' בה ונגדלת ואח"כ יהיב בה רוחא ממש ולא כלים וזה הרוחא נקרא מ"ן ממש וניתנו לה בסוד זווג ממש בביאה ראשונה ואח"כ בביאה שניה נותן בה ה' חסדים דכורין אך דע כי המ"ן עיקרם גבורות כי החסדי' שבהם טפילים בסוד נוקבא שלטא על דכור' והמיין דכורין הם חסדים והגבורות טפילים אליהם ואז יוצאות ב' נשמות זכר ונקבה כל אחד

כולל חסדים וגבורות ואחר שהיה זה בבריאת העולם כל הזווגים שאח"כ אעפ"י שהם כפולים שתחלה יש ביאה ראשונ' דגבורות וביאה שנית חסדים כלם נקראי' מ"ן חדשות והם מתלבשים בההוא רוחא קדמאה שהם הגבו' והחסדי' הראשוני' דבריאת העולם ועי' לעיל. אך יש חצוניות ופנימיו' ובאחת מהם נכנסים תחלה המוחין בנקב' ואינה מקבלתם על ידו ואח"כ נכנסים בו ובבחי' האחרת נכנסים תחלה בו ואח"כ מקבלתם על ידו): (חסר תחלת הענין) מצד אימא יכנסו ויתלבשו תוך נה"י דאימא ויעשה ג"כ בחי' צלם אחר בכל פרטיו ואמנם תחלה יתלבש ויכנס צלם של אימא תוך גלגלתא דז"א ואח"כ יתלבש צלם דמוחין דאבא תוך צלם דאימא כי הוא פנימי ממנו והנה עד י"ג שנים ויום אחד נכנס צלם דאימא בכל פרטיו ואח"כ נכנס צלם דאבא על דרך הנז"ל בצלם דאמא וביאור הענין הוא כן כי תחלה נכנסים צ' דצלם דאימא שהם הנקראי' מוחין פנימיים דז"א ואח"כ נכנסים ל' דצלם (בדפו"י ע"ג) ואח"כ מ' שהם ב' המקיפים ואח"כ נכנס צ' דצלם דאב' שהם פנימיי' ואח"כ הל' ואח"כ המ' שהם ב' המקיפים מצד אבא אמנם בשיעור זמן כניסתם יש לי ב' פנים והשני נראה לי העיקר והאמיתי כי אינני זוכר היטב מה ששמעתי והדרך הב' נראה לי האמיתי ואכתוב תחלה הדרך הראשון שאני מסופק בו אם הוא כך ואח"כ אכתוב הב' שהוא הנז"ל אמיתי בודאי. הדרך הראשון הוא כי עד י"ג שנים ויום א' נכנסו צ' דצלם דאימא והרי עתה נקרא איש שלם ואח"כ נכנסים ל"ם דצלם דאימא שהם ב' המקיפים מצד אימא בה' שנים והרי אז הוא בן י"ח שנים ויום אחד לחופה אח"כ נכנסים צ' דצלם דאבא והם מוחין פנימיים דאבא בב' שני' אחרו' והרי הוא בן עשרי' שנה ומוכר בקרקעו' אח"כ מעשרי' ואילך נכנס ל"ם דצלם דאימא (צ"ל דאבא) והם המקיפים מצד אבא אך לזה הדרך יש קושיות רבות כי איך יבא חשבון זה מכוון שבה' שנים יכנסו ב' מקיפי ל"ם דאימא ובב' שני' אחרים פנימיים דאבא ומעשרים ואילך מקיפי אבא אך האמת מה שנלע"ד בבירור הוא זה הנה הז"א הוא עולה מדריגות רבות כי תחלה היה בסוד עיבור ג' כלילן בתלת וביניקה נעשו ו"ק גמורי' ובגדלו' עד בן י"ג שנה נעשה י"ס גמורו' במו' פנימיים צ' דצלם ואח"כ נכנסים לו המוחין המקיפי' שהם ל"ם דצלם ונעשים בו פנימים ממש ונמצא הז"א עולה כנגד מקום כל התבונ' הג' שבה כללות הצלם כנז"ל בדרושים שקדמו ואח"כ נכנסים בו המוחין פנימיים צ' דצלם דאבא ואח"כ המקיפי' דאבא ונשלם ליכנס בו כל צלם דאבא בסוד פנימיות והוא עלה בחכמה הג' שהיא כנגד התבונה הג' ואח"כ עולה מדריגות אחרות כמו שנבאר בדרך הג' באופן כי מה שהוא לו בחי' מקיף בראשונ' ואין בו יכולת לקבלו בסוד פנימיות ולהגדי' עתה עולה במעל' והמקי' נעשה לו פנימי ולוקח לו מקי' גדול

מהראשון וכן עד"ז מדריגות רבות. ונבאר עתה זמנם כי הנה עד י"ג שנה ויום א' נכנסו בו מוחין פנימיים צ' דצלם דאימא כנז"ל ואז נאמר בו בן י"ג למצות כי המצוה היא הנוק' כנודע שהיא אימא שלקח הפנימיים דאימא ואז נקרא איש ואח"כ בשתי שנים אחרים נכנסים ב' המקיפים ל"ם דצלם דאימא כמו שיתבאר בסוד ליל שבת בע"ה כי הל' או המ' דצלם אינם כמו' הצ' שהיא פרצו' גמור וכ"א מהם חשוב לספי' אחת ונמצאו שני מקיפי אי' בב' שנים והרי הוא בן ט"ו לתלמוד אח"כ בג' שנים נכנסים צ' דצלם דאבא ששרשם ג' מוחין חב"ד בג' שנים ואינ' דומים לצ' דצלם דאימא כי אז עדיין לא היו בו שום מוחין ולא יכול לקבלם כי אם מעט מעט בשנים רבות אבל אחר שנכנסו בו המו' פנימיים ומקיפים דאימא כבר הגדיל ובג' שנים לבדם שהם כנגד הג' מוחין יספיקו לשיכנס ועליו נאמר בן י"ח לחופה כיון שיש לו מוחין פנימיים מצד אבא הרי הוא ראוי ליקח אשה גמורה בדרך נשואין ולא בדרך אקראי כבן ט' שאמרו עליו שביאתו ביאה דרך אקראי בעלמא אח"כ בשני שנים אחרים נכנסים שני המקיפים ל"ם דצלם דאבא ואז הו' שלם לגמרי ונאמר עליו בן כ' לרדוף כי כבר הוא שלם וג"כ מוכר בקרקעו' שהניח לו אביו וג"כ לברכת כהנים כי כהן גדול הוא אבא חכמ' כנודע וכבר יש לו מקיפי אבא ואז ג"כ נגמרים לו י"ג תיקוני דיקנא כי גם הכהן אינו נושא כפיו עד שיבא בחתימ' זקן כי גם הדיקנא הם מקיפים ועיין בברכת כהני' ענין זה ועתה אתי שפיר שלא מצינו שום גדול אחר עשרי' כ"א ל' א"כ ודאי שמקיפי אבא לא נכנסו אח' העשרי' כנז"ל בדרך האחרת: **הנה** כל העולמות הם זה תחת זה ובכל עליה ועליה מוכרחי' שכל העולמות יתנועעו ויעלו כי לא יהיה מקום פנוי ביניהם והנה בחול אין עליות רק מהעשי' עד נוק' דאצי' ועד בכלל אך הז"א אינו עולה כלל אמנם המקיפים ל"ם שבו נכנסים בסוד פנימיי' ובאים לו מקיפים אחרים גדולים מהם ונלע"ד שהם בחי' או"א עצמיי' כי אין דבר אחר בינתיים ואמנם הכנסת המקיפים הנז' אפשר להיותם בשני מציאות או שהז"א יגדל ראשו בכל קומת גובה המקיפי' ויתלבשו בה ונמצא כי ראשו היא עולה והמקיפי' במקומ' עומדי' או אפשר להפך שהמקיפי' יורדים תוך ראשו וראשו עומדת במקומ' והנה בחול לא קבלתי איך הוא זולתי הנז"ל שאין עלייה כלל אל הז"א בחול ואפשר שאף עליה זו בכלל וא"כ יהיה ע"ד מה שקבלתי בליל שבת שגם אז אין עלי' לז"א והמציאות אז הוא שראשו במקומה עומדת והמקיפים יורדי' ונכנסי' לתוכה וזה קבלתי תחלה בענין שבת אך אח"כ קבלתי יותר מפורש וזה הוא היותר אמיתי שעליו תסמוך והוא כי אי אפשר שנאמר שהמקיפי' יורדים דא"כ ישאר מקום פנוי בין מקיפי מ' שנכנסים בבקר בשבת למקיפי ל' הנכנסים בליל שבת כנודע שהרי שניהם הם בגוף ופר' א' של התבונה הד' כנודע

ואיך תתחלק ויתרחקו ג' אמצעיות שבה אשר בתוכ' מקיפי ל' מן ד' ראשינו' שבה שבהם מ' דצל' וישאר חלל ומקו' פנוי ביניהם אך הענין הוא כי ראש ז"א היא נגדלת ועולה למעלה עד שמתלבשת את מקיפי ל' דצלם בתוכה והמקיפים נשארים במקומ' וגם (בדפו"י ע"ד) ז"א אינו עולה כלל ובמקומו עומד וכן ראשו במקומה עומדת אך הענין כי נגדלת ונעשת גדולה ומלבשת את המקיפים ונמצא כי ג"ר שם במקומם הראשון עומדות רק שנגדלים כנז' יותר ממה שהיו בתחל' ונמצא כי אינו לוקח מקום זולתו רק מקום מוחין שלו כי גם אלו המקי' שלו הם א"כ אין בזה עלי' לז"א רק שנגדלה ראשו בבחי' הכלים שלה מה שצריכה להתגדל: **והנה** גם בדרוש שבת ראיתי כי בהכרח שכיון שנכנסים ל' דמקיפין דצל"ם ודאי שהמוחין פנימים דצ' נדחי' יותר למטה ממקומם כדי לתת מקום אל המקיפים וצ"ע כי זה פליג אל הנז"ל שנגדל ראשו ואז נה"י צ' דצלם דאימא נדחים ויורדים יותר למטה ודע כי אמת הוא שכל מה שיש בצ' יש כנגדו בל' וכן במ' אך אין ארכם שוה כי הנה אורך הצ' ט' ספי' כנודע ואורך הל' הם שעור ג' ספי' ראשונות לבד של ג' ג' פרקין באופן שהם ט' פרקין לבד והצ' הם ט' ספי' ונמצא אורך הל' שליש אורך הצ' אך עכ"ז נחלקים לט' פרקין כנז'. ונלע"ד כי הטעם שג"ר הם באיכות גדולים ובכמות קטני' אך ג"ת שהם היריכים הם גדולים בכמות וקצרים באיכות ואורך הירך הם ג' פרקין כמו אורך הראש או הגוף והנה נודע כי הצ"ל דצלם הם מתלבשים תוך נה"י דאימא אך מ' דצלם הם ד' מוחין יען אינם מלובשים תוך נה"י דאימא אלא ערומים בלי לבוש בנה"י דאימא כלל ונמצא כי הצ"ל הם נחלקים זה לט' ספי' וזה לט' פרקין יען הם מלובשים ונודע כי כל בחי' נה"י הם נחלקים ומצויירים בבחי' פירקין אך המ' דצלם כיון שאינה רק מוחין לבדם בלי לבוש נה"י דאימא אין בה חילוק פרקין וכל המ' נכנסת בפעם אחת אך הל' נכנסת בג' זמנים תחלה ג' פרקין תתאין ואח"כ ג' אמצעים ואח"כ ג' ראשונות וזהו בצלם דאימא וכמו כן בצלם דאבא. ונחזור לעיל כי כיון שנכנסים ל' דצלם מוכרח שירדו מוחין דצ' הפנימים עם לבושי הנה"י וא"כ היה היסוד דאימ' המסתיים בחזה דז"א יורד יותר למטה אמנם מתרחב בסוד ופרוס עלינו סוכת שלום כנז"ל ע"ש ואיני יודע א"כ יהיה בשחרית דחול בחזר' העמידה שנכנסים כל המקיפים כי כך הוא ליל שבת כשחרית דחול או אם נאמר שבחול יורדים ממש למטה המוחין פנימיים עם נה"י דאימא ואיני יודע היכן ירדו ואפשר להבין זה עם דרוש אחד של שבת והוא שאע"פ שאין עליה אל הז"א כנז"ל עכ"ז ג' אחרונות שבו לבד יש להם עלייה שעולות עד ג' אמצעיות ויושבות שם ביחד כל ו' הספי' במקום הג' אמצעיות ואז יעקב ורחל נכנסים במקום ג"ת דז"א וא"כ אפשר שיהי' עתה בתול והפנימיים יכנסו ביעקב ורחל או לפחות ו"ק

שלהם ובזה יובן יעקב בנצח ורחל בהוד והבן זה כנלע"ד. ודע כי בליל שבת נכנסו כבר מבעוד יום במנחת ער"ש מוחין פנימיי' ובקבלת שבת נכנסים מקיפים ל' דצלם דאימא וגם אח"כ דאבא בחצוניות של העולמות ובערבית פנימיותם שהם הנשמות ובשחרית דשבת נכנסים גם מ' מקיפי צלם דאימא ואח"כ דאבא ובעמידת שבת אז יורשי' מקום או"א עצמם ואז מוכרחים או"א שיתעלו גם הם במקום אריך ואריך במקום עתיק וכן עולים כלם עד א"ק וזהו בבחי' העליונים מן ז"א וכן התחתונים ממנו וכבר נתבאר לעיל כי כל זמן שאין הז"א עולה רק במקי' שלו אין העולמות תחתונים מז"א עולים וגם לא העליונים מן ז"א עולים וכלם במקומם אכן לפי שהעל' ז"א ג"ת שלו בג' אמצעיות יחד לכן היה מקום לעלות כל העולמות שתחתיו ג' מדריגות ג"כ כ"א למעלה ממקומו דוגמת ז"א עד שנמצאו נה"י דעשיה פנויים בליל שבת אך אם לא מעלה רגליו אעפ"י שהיו נכנסים בו המקיפי' לא היו העול' התחתונים ממנו עולים ואף לא עולמות שלמעל' ממנו אמנם כשעולה יותר מן המקיפים אז בהכרח שלא ישאר חלל ואז כל העולמות שתחתיו עולים כפי השעור שהוא עולה וגם עולמות שעליו עולים להניח לו מקום פנוי לעלות בו כי אין אורם שוה להיותם במקום א' שזה מעולה מזה וזה מעולה מזה והנה הבן ותראה כי עתה פנימיים דאימ' ואח"כ פנימיים דאבא ואח"כ ל' דאימ ואח"כ ל' דאבא ואח"כ מ' דאימ' ואח"כ מ' דאבא ואינו כמו שכתבנו במקום אחר שתחלה נכנסים פנימיים ומקיפים כלם דאימא ואח"כ פנימיים ומקיפים דאבא וראיה אל הנז"ל מברכת אבות

מיום ראש השנה מתחלת הנסירה עד סוף עיוה"כ והיא אז אחור באחו' עמו מהחזה ולמטה ואז אפיל דורמיטא לז"א והוא כי נה"י דאימ' מסתלקים ממנו ונשארים כנודע חכמה וחסדים ערומי' בלי לבוש בסוד מקיפים על ראשו אך הבינה והגבורות עם הנה"י נכנסים בנוק' וניתנים אליה ע"י אימא שלא ע"י ז"א ואז ננסר ת"ת שבו וכתר שבה לבד והנה בהסתלק אלו המוחין מז"א עלו בסוד מיין נוקבין באו"א ונתחדשו לו מוחין אחרים חדשים מתוקים יותר אך החכמה והחסדים הם לבדם שהעלו מיין נוקבי' וכנז' בסוד התקיעה תק"ע י"ה דמעי לרישיה דאברהם הם החסדים ועולים במיין נוקבי' אל או"א (בדפו"י עז ע"א) ומולידי' ב' מנצפ"ך לבד כי כשהזווג לצורך הנקבה לבד אז די שהז"א לבדו יעלה מיין נוק' ולכן די שיעלו החסדים והחכמה בסוד מיין נוק' והנה ב' המנצפ"ך הם לצורך הנקבה לבד כי מנצפ"ך א' הוא לבינה דז"א ומנצפ"ך ב' הם גבו' דז"א שאח"כ הם חלק הנוק' תתאה ואז נותנם הז"א דרך האחו' אל הנקבה על ידו והם יותר מתוקו' ודע כי אחר תקיעת שופר דיום ר"ה כבר חזרה אימא תוך ז"א ולעולם לא יצאה משם אמנם יורדים כל הגבו' שבז"א אל הנוק' דרך אחור עד שיורדי' כלם בה ונשאר בו בחי'

חסדים לבד וגם האחורים עצמם דז"א ננסרי' וניתנים אל הנוק' והרי זה ב' בחי' והנה ביום ערב יה"כ אז נגמרו לעשות יסוד ומלכות שבה וכל זה לצורך פרצופה עצמה וגם נכנסו כללות החסדים דיסוד ומלכות שבה והנה הם ג' בחי' תחלה ע"י הז"א ואח"כ ע"י אימא ואח"כ ע"י ז"א אחר תקיעת שופר שהם יותר מתוקי' ודע כי אלו הבחי' שננסרים הם ב' כנז' א' הם בבחי' האחורים וא' בבחי' המוחין עצמם הפנימיים כי כבר ידעת כי בכל ספי' מט"ס של ז"א יש בה בחי' מלכות וכל אלו המלכיות יורדות ונתנות אל הנקבה שהיתה נקודה א' לבד ועם אלו הט' נעשת בת י"ס גמורות וזהו עיקר פירוש נסירה כי בהיותם בו נדבקת בו וכשניתנים בה אז אינה צריכה לו ונפרדת וננסרת ויש בזה ב' בחי' תחלה בחינתה של הכלים כמו שהיה הוא בעת היניקה ואח"כ בנסירה נותן לה גם בחי' המלכיו' שבמוחין פנימיים עצמם ואז נגדלת היא כל האחור שלו ממש כמוהו והענין כי גם החסדים שהיו באו"מ ועלו בסוד מיין נוק' גם הם נתחדשו יותר כנודע כי כל מוחין חדשים אינם הראשונים עצמם והנה אלו החסדי' יותר ממותקים דוגמת הנז"ל בגבורות שירדו עתה שהם יותר ממותקו' ולכן כיון שהם יותר חסדים נמתקים לכן דוחים את הגבו' אל הנקב' ונשאר הוא חסדים לבד וזהו סוד אתא חסד ופריש גזעין כי נשמתו משכה לו בעת השינה חיים וחסד ונמשך בז"א והוא זה שביארנו והבן זה מאד כי אינו נמשך בז"א רק אחר השינה:

והנה אחר שננסרה בג' מיני מוחין א' מז"א וא' מבינה וא' מז"א אחר התקיעה כנז"ל אז הוא יהכ"פ ואז עולה עד אימא וגם הוא עולה אח"כ ביום הכפורים עצמו בעת הנעילה ולוקח בה' תפלות ה"ג ע"י אימא עצמה למעלה במקומה ממש והענין כי תחלה כל מה שלקחה הוא לצורך חצוניות כנז': ונלע"ד כי כנגד ג' כלים דחצוני' היו ג' מיני מוחין הנז' ומה שלוקחת עתה ביהכ"פ מאימא עצמה הם הפנימיו' והרי נתפשטו בה ה"ג עד הוד שבה ואחר אשר נתפשטו עד הוד בנעילה שהיא התפילה הה' אז נכנסת כללותם שהוא החלק המגיע אל היסוד שבה עם שלהם הנק' צלם וזהו סוד החותם שהוא הצלם ובתוכו הה"ג של חלק כללותם ביסוד ואח"כ נכנסים בה בחי' החסדי' הפנימיים מאימא עצמה וזהו אחר יה"כ שאז כבר חזרה פב"פ עם ז"א ואחר שכבר נכנסו החסדים דאימא הפנימיים ונתפשטו בגופא הנה החסדים המקיפים דאימא נכנסים אח"כ בסוכות ואין קפידה אם גם החסדים פנימיים דז"א יכנסו בה ג"כ והנה בסוכות אז נכנסי' החסדי' המקיפים דאימא בה ונכנסים ג"כ החסדים פנימיים ומקיפים דז"א עצמו ומאיר בה ג"כ ובהוש"ר נשלם ליכנס כללות החסדים מקיפים דאימא במלכות שבה וכללות החסדים פנימיים דז"א במלכות שבה ויש ג"כ כללות חסדים מקיפים דז"א מהדעת שבו במלכות

שבה באופן שהם א' פנימי בסוד הלולב וג' מקיפים בסוד ג' מיני מקיפים אדם דיבור מעשה הנזכר לעיל ולהיות שהמלכות שבה כל בחי' מאלו כלולה מז' כללים שיש מחסד עד המלכות וכלם נכללים במלכות ולכן יש ז' הקפות ובכל הקפה יש אדם דיבור מעשה והבן זה מאד טעם שבע' הקפות של הוש"ר והרי נשלמה וביום שמחת תורה אז הוא זווג פב"פ ונותן בה ה' גבורות בסוד זווג גמור או ה' חסדים כי יש ספק בדבר אמנם צריך שתדע כי כל זה אשר נעשה מר"ה ועד שמיני עצרת לא נתארכו כ"כ הימים אלא בעת האצילות ע"י חטא אדה"ר ר"ל כי תחלה בערב שבת נתקנה המלכות אחור באחור ונזדווגו בו עם ז"א בבחינת אחור באחו' והוציאה את אדה"ר ואז כל מה שנעשה אח"כ עד סוף יום הכפורים שהוא בחי' אחו' באחו' ונסירה כבר נעשה אז בערב שבת ואם היה ממתין להזדווג עד יום שבת בראשית וחזרו זו"ן פב"פ וישארו ברורין לגמרי אפי' המיין נוק' של המלכות דבחי' פב"פ כי כבר המיין נוק' דאימא ודנוק' דאריך ודנוק' דעתיק כלם הוברורו לגמרי אפי' בבחי' פב"פ ולא נשארו לברר רק מיין נוק' דמלכות דבחי פב"פ לבד ואלו היו נבררים בשבת בראשית כנז' והיו כל המלכים מבוררי' לגמרי ולפי שחטא אדה"ר ואכל מעץ הדעת טו"ר פירוש הדברים על אמיתות הוא כי הזווג נקרא אכילה בסוד אכלה ומחתה פיה והענין בערב שבת היה בעוד שעדיין לא הוברורו המיין נוק' של המלכות ועדיין היו הקלי' נאחזות בקדושה וכשנזדווג בערב שבת ועדיין היו זו"ן אחור באחור גרם שהזווג העליון דזו"ן יחזרו אז פב"פ ועדיין היה הנחש (בדפו"י ע"ב) נאחז שם וזהו עץ הדעת טוב ורע כי החו"ג שבדעת שהם היורדי' בעת הזווג עדיין היו טוב ורע למטה במלכים שעדיין לא הוברורו וכשעלו בסוד הזווג בערב שבת היו מורכבים מטוב ורע כי לא יכלו להתברר לגמרי וזהו סוד נחש דאטיל זוהמא בחוה ואז שלט הנחש בקדושה ונתקלל אדם וחוה ואז אף כל מה שכבר הובר שהם מיין נוק' דאימא שהם בחי' לאה שבאצי' כנודע גם הוא חזר להתקלקל ונתערב בקלי' ומכ"ש מיין נוק' דרחל ואלו הם סוד הקרי של אדם וכנגדם למעלה בריאת השם ית' שדין ורוחין בערב השבת בין השמשות אחר זווג אדה"ר והבן זה מאוד כי אלו הם דוגמת המלכים הראשונים שכלם בחי' קריין בלי זווג כנז"ל וזהו סוד עץ הדעת על מתכונתו ולכן לא יכול עוד ז"א להזדווג עם נוק' תכף בשבת ההוא כי גברו הדינים מאד וכל מה שהיה יכול לעשות ביום הא' של השבת ההוא נתאחר באותו הזמן הרב שבין ר"ה לשמיני עצרת ואז נזדווגו פב"פ כשאר הימים טובים באופן כי אל תתמה אם הוצרכו כ"כ ימים אז אמנם אחר ש"ע הנה בכל שבת ושבת יש זווג פב"פ זו"ן וגם בחול יש זווג פב"פ אלא שהם יעקב ולאה או יעקב ורחל או ז"א ולאה אך ז"א ורחל אינם חוזרי' פב"פ עד יום השבת

כנודע ונמצא כי כל אלו הבחי' של עכובים בכל כך זמנים וגדילת בעיבור ויניקה ומוחין אינו רק בעת בריאת העולם אך עתה הכל נעשה ברגע א' ואמנם כ"כ היה החטא ההוא גדול כי אין בירור גמור בפעם א' של זווג פב"פ כמו אם היה נעשה זה בשבת בראשית כנז' אמנם מתבררים מעט מעט בכל זווג וזווג בין בחי' האחור בין בחי' הפנים ואותו המועט נתקן וחוזרים להתמעט מגדולתם זו"ן כנודע וגם אחורים דאימא עילאה נתמעטו בסוד נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושלים של מעלה וכו' וחוזרים לברר בכל זווג וזווג עד ביאת המשיח שאז יושלמו להתברר הכל לגמרי אפי' אותם של המלכו' ולכן אח"כ תמיד יהיו פב"פ וימשיכו נשמות אחרות שלא באו במלכי' הראשונים (וכפי הנלע"ד כי אעפ"י שלעי' אינו אומר שחזרו להתערב רק מ"ן דבינה ודמלכות נ"ל כי גם בכל מה שנתברר אפי' בעתיק ואריך ירדו כי הרי כלם למטה ממקומם כנז' שם איך אז נתקנו ונשלמו עתיק ואריך של הקלי' בסוד אמלאה החרבה ולא נתמלאו אלא מחורבן הקדושה אמנם מה שלא הוזכר רק מן בינה ומלכות הוא כי עד שם יש יכולת בי' הרוגי מלכות לברר זה ברוחם וזה בגופם אך לא משם ולמעלה לפי שאין אדם שזכה עדיין להיות לו יחידה מאריך ומכ"ש מעתיק עד שיבא המשיח בסוד הנה ישכיל עבדי ירום ונשא כנז' אצלינו ולכן עתה נעשה מעצמו שם למעלה אך מאימא ולמטה נעשה על ידינו וע"י י' הרוגי מלכות אך נשאר למה לא הזכיר רק הנקבו' ולא את הזכרי' כי הרי גם בזכרי' יש בירורי מלכים וצריך עיון):

ביום א' דר"ה נגמרה כל פרצוף לאה לגמרי אך רחל לא נתקנה עד שמיני עצרת בהמשך כל הזמן האמצעי וזה סדרם ביום הא' ננסר ז"א ונעשה כלי כתר שבה ע"י איברי גוף הז"א עצמו ואז בא תרדמה לז"א ועלה בסוד מ"ן להמשיך פנימיות מוחין דכתר דנוק' ובין כך וב"כ ניתן לבושי ת"ת דאימא להעשות לבוש למוחין דכתר שבה ואלו נמשכו מאימא בה שלא ע"י ז"א כיון שהם איברים שלה דגופה עצמה ממש אח"כ בא השופר ונתעורר ונכנסו המוחין בז"א ואז יצאו דינים מתוקים והם פנימיות המוחין לכתר דנוק' ונכנסו בה בכתר שלה בסוד צלם שלה: אח"כ ביום הב' חזר לעשות ז"א מן פרק א' דנצח שלו דבחי' גופא כלי לחכמה שבה ואח"כ היה תרדמה להמשיך מוחין דחכמה לנוק' ובין כך ובין כך יצאה אימא ונכנסה בנוק' ועשתה בה מלבושים ממש כלי לחכמה דנוק' עד היסוד שבה ואח"כ השופר שהוא חזרת המוחין דז"א בו ואז נתן בה פנימיות מוח החכמה ודע כי בחי' הכלים נקראים דינים גמורים ונתינת המוחין פנימיים בהם נק' מתוק הדינים ועכ"ז דינים פנימים הם ומיום א' ואילך כל שאר הימים לא היה נעשה הכלים והפנימיות שבה אלא ע"י הז"א עצמו אפי' בחי' לבושי' דאימ' כי די במה שביום א' האיר בה אימא

לבושיה בכתר שבה ושם נשארו כל הלבושים ובכל יום ויום נכנסים מאליהם מדריגה אחר מדריגה תוך הכלים שהיה מחדש הז"א מגופו ממש בכל יום ויום כלי א' ונמצא כי ביום א' עשה הז"א כלי כתר שבה ואי' דרך חוץ נתנה כל כח הלבושי' ביום הא' באותו הכלי של הכתר ואח"כ ע"י השופר נכנסו מוחין פנימיים עצמם דכתר תוך לבוש כתר דאימא. וביום הב' עשה הז"א כלי החכמה ואז מעצמו נכנס לבושי אימא דחכמה שכבר היה בכלי הכתר דנוקבי' ונכנס תוך הכלי של החכמה ואז כיון שהוא בחי' מוח הוצרך ז"א לעלות בסוד תרדמה וע"י השופר והמשיך מוח פנימיות החכמה שם: ביום הג' לא הוצרך עוד ז"א לעלות להביא פנימיות שאר מוחין כי כבר באו כלם כלולים במוח החכמה אמנם ביום הג' עשה כלי בינה נוק' ומאליו היה מתפשט בתוכו לבושי אימא ומאליו היה מתפשט בתוכו מוח הבינה וכן עד"ז היה עד ערב יה"כ ואז נעשו כלי הוד ויסוד ומלכות מבחי' עצמה (בדפו"י ע"ג) וביום הכפורי' נתפשטו בה ה"ג ונעשה היסוד שבה מלבושי אימא וזה חותם הנעילה ושאר היום נתן בה כל פנימיו' דמוחין על ידה עצמה ואז עד יום הוש"ר נתן בה מוחין דחסדים ר"ל שנתפשטו אחר הגבורות יען היא נקבה והחסדים הם מתפשטים באחרונה אעפ"י שכבר היו בדעת והז"א התפשט בה ה' חסדים על ידו ע"י הלולב וההקפה ובליל הוש"ר נעשה חותם מלכות שבה ע"י הבינה בלבושי אימא וביו' נתפשטו במלכות שבה הארת ה"ג וביום שמיני עצרת היה זווג ונתן בה ה"ג של ז"א עצמו שלו הזכרים בבחי' טפה זרעיית:

ואחר שתי שני היניקה מתחילים ליתקן הכלים של המוחין דגדלות כדי שיכנסו בהם אח"כ המוחין דגדלות אחר י"ג שנים. והענין כי הנה בהיות נפש האדם קטן גם הוא עולה בכל לילה בסוד השינה לקבל משם אורה ולא כמו הגדול רק מקבל אז הארה מועטת מן המוחין העתידים לבוא לו אח"כ בי"ג שנים ועתה מקבל מהם הארה מועטת לבד והוא שיעור שיספיק לתקן בה הכלים של ג"ר שבו כי עדיין לא נגדלו בו רק ו"ק שלימות ואז אחר ב' שנים דיניקה תכף מתחילים לבוא לו הארה לבד מן המוחין העליונים דגדלות העתידים לבא לו אחר י"ג שנים והארה זו היא באה ג"כ מלובשת בתוך הארת לבושי נה"י דאימא ואז נגדל ע"י החסדים המתפשטים כנודע בדרוש החסדי':

הנלע"ד (מבו"ש דקכ"ז ע"א) כי אחר ב' שני היניק' נכנסי' ב' הבחי' שהם הו"ק דגדלות המתחילי' מראשו וכנגדם מתפשטי' ו"ק הקטנות בגוף למטה וזה נכנס במוחין וזה יוצא מהמוחין ומתפשט בגוף והכל בז' שנים ההם שבינתיים והוא על דרך שנתבאר בענין כוונת שמע ואם נדקדק יותר יהיה כי ו' קצוות דקטנות הפנימיים נתפשטו בזמן היניקה בב' שנים ראשוני' אך המקיפי' הם נכנסים עם ו' קצוות הפנימיים דגדלות והטעם מוכרח

כי אי אפשר שיכנסו המקיפים דקטנות אם לא שכבר נעשה ו' קצוות דגדלות והם דוחים את מקיפי קטנות להעשות פנימיים ונכנסים מקיפי הקטנות ואחריהם ו' קצוות פנימיים דגדלו' זא"ז בז' שנים הנזכרי' והבן טעם זה כי הוא מוכרח והוא מעין מה שנתבאר בכונת קריאת שמע במלת אחד ועי"ש איך אחר היות לו פנימיי' דקטנו' עולה בסוד העיבור ב' בסוד מ"ן להמשיך מוחין דו' קצוות דגדלות ואז נכנסים גם כן המקיפים דקטנות אחר העלאתו מ"ן וזה פשוט גם בזה יובן היות מוחין דאלהים פשוטים בחי' ו' קצוות והמליאים המוחין עצמם ותחלה הפשוטים נעשים מוחין ואח"כ יורדי' ומתפשטי' בו' קצוו' ונכנסי' המליאים במוחין: **יש** דעת עליון בין חכמ' ובינ' דז"א המזווג' ויש בו שני נקבי' אח' מוצא הזרע ואחד יוצא המים ולפעמי' יוצאת טפת הזרע דרך נקב המי' ונמוח שם כי הוא צנור מותרות היוצא אל החצוני' ולפעמי' בינה לוקחם הטפה דרך נקב ההוא וזו בחי' ראובן גם ביסו' תחתון ב' נקבים הנזכרי' ורחל לוקחת הטפה דרך צנור המים לפעמי' וזו בחי' גד ולכן שניהם היו בחוצה לארץ וזהו פחז כמים וגו' בראובן ובגד אחי בגדו כמו נחל שהיא נחל עליון בינה אלף בינה החסירה מן בגד כי בגדה ולקחה מהצנור של המים וגם נוקבא דז"א בגדה בגד כמו נחל עליון בראובן: **ענין** הנסירה הנה כשבאי' מוחין אל ז"א נתקנ' רח' מחציו ולמטה אחו' באחו' אך לאה אינה נגדלת חצי האחור העליון עד שיעלו הארת החסדי' המגולי' דנה"י למעלה ביסוד הבינה ויבקע ויתגלה החסדי' ואז נגדלת גם לאה והרי נתקנו זו"ן אחו' באחו' לגמרי בכל ארכו והנה תקון ג' אחרונות וגם תקון ג' אמצעיות דז"א שהוא שיבקע יסוד דאימא אשר שם נעשה על ידינו בתפלת לחש ובתפלת החזרה אך בקיעת ג"ר. זה נעשה מאיליו וזה בענין ויעבור כנודע ואז נשלמת לאה לגמרי בהיותם אחו' באחו' אז הוא שם ב"ן דההי"ן בכל השמות כי אין עדיין זווג אך בהיותם אפין באפין אז נתמלאו השמות במלוי יודי"ן כי היו"ד הוא סוד המוח ואו מתגלה לצורך הזווג בהיותם אחו' באחו' הם דינים אלהי' דאחורי' שהם א' א"ל אל"ה וכו' אחד בו ואח' בה באחורי' ונקראי' הרים כנז"ל על פסוק כי ההרים ימושו ואלו ההרים דבוקים זה בזה וזהו במשכן במדבר בחול אך בשילה היו פב"פ מהחזה ולמטה ואז היא אלהים בבחי' פנים דמלוי יודי"ן שהם הפני' היותר עליוני' שבשם אלהים וז"א הוא אז שם מ"ה הוי"ה דאלפי"ן של פנים ובמקדש עלתה כל אורך ז"א כלו בהיותם אחו' באחו' אז יוצאה בוצינא דקרדינו' שהם גבורות ונוקבת בחזה דז"א ויוצאת אל האחו' ומתקנת לנוקביה ואחר שנגדלה לגמרי אז אתא חסד ופריש לין וכדין אתהדרו אפין באפין עיין פה דנראה כי כל המוחין דז"א בהיותו אחו' באחו' הם בחי' גבורות ולכן הם דבוקים ואח"כ כשבאו החסדים אז לוקח החסדים לעצמו וכל הגבורות לנוקביה לבדה

ועל ידי זה נפרדים כל ד' עולמות אפי' אצילות עצמו תחל' הובר' בסוד זווג אחו' באחו' ואח"כ הוברר בסוד זווג פב"פ וכן על דרך זה הנשמות ואדם הראשון כי תחלה הובררו באחו' דאחו' ואח"כ ירדו בקליפות כמו שירדה השכינה וצריך לחזור להעלות' פב"פ ואז יתוקנו שני זיוגים והם אחד לחיות ואחד לנשמות וגם אותו דחיו (בדפו"י ע"ד) יועיל לחדש הנשמות הישנות שנאצלו בבריא' העולמות והנה הזווג שהו' בסוד אותיות זהו לחיות ובסוד נקודות זהו לנשמות והענין כי הנקודות הוא חכמה דאבא עם אימא והאותיות הוא זווג בינה דאבא עם אימא והנה זווג החיות אינו נפסק ויש בו שתי אופנים שהם ד' אחד הוא בהיותם למעלה או"א שוים פב"פ והשני הוא כשאימא יורדת להכניס נה"י שלה במוחין דז"א כי אז עומד' אימא.דאבא מחצי הת"ת שלו ולמטה לבד פב"פ דוגמת רחל עם ז"א בימי החול ואז צריך אבא להרכין ראשו להזדווג עמה כדמיון זו"ן והנה כשיורדת כנז' בסוד מוחין הוא בעבור פגם וחסרון שיש למטה שצריכה לירד לשמרם את הבנים וגם זה אופן שני של החיות שהוא שיורדת יש בו שני אופנים אחד הוא כשיורד' בסוד מוחין לז"א. שני כשיורדת בסוד מוחין למלכו' עצמה לתוכ' והנה כשיורד' בז"א אז ז"א נקרא ה' אלהים כי יש בו בחי' נוקבי' ועל ידו מקבלת מוחין שלה אחו' באחו' ואז מזדווגים ונקרא הז"א ה' אלהים אך כשמתלבשת בנוקביה אז הם פב"פ ונמשכים המוחין שלהם לשניהם ואז הוא נקרא הוי"ה והיא נקראת אלהי"ם ואז הוא עיקר הזווג ונקרא דרך כי הוא כללות שני בחי' ה' אלהי"ם הנז' והנה כשיורדת בו בז"א עצמו אז הז"א אין בו רק ו' קצוות בלי מוחין ונקראי' אפרוחין דגדפין וכד נחתא בנוקבא אז אין בז"א אפי' גדפין רק ו' קצוות בלי מוחין ובלי גדפין והנה בהכנסה בנוקביה אינו כמו שנכנסת בז"א שנה"י שלה עצמם נכנסים בפנימיותו אמנם נשארת בסוד או"מ עליה והיא נעשת תפלה של יד אז כנז'. והנה בהיותה שם למטה בז"א או בנוקבי' כבר נתבאר שגם יש זווג לאו"א כנז"ל וכיון ששם הם מזדווגי' א"כ נחשב זה כאלו היא זווג זו"ן עצמו ולכן אינו נותן בז"א רק יניקה לבד שהם ו' קצוות הנז' והנה אז בהיותה בז"א אז היסוד דז"א מתעלם בה בסוד מ"ן כדי שתזדווג עם אבא ובהיותה בנוקביה אז נוקביה מעלה מ"ן באימא:

כלל העולה כי זווג חיות העולמות נקרא זווגא דלא שלים ויש שני בחי' או בהיותם או"א שוים פב"פ לגמרי למעלה במקומ' או ברדתם למטה בז"א או בנוקביה ושני בחי' אלו אין לז"א רק בחי' חיות וזווג שני הוא להוריש עטרות ומוחין ממש לנשמות חדשות ונקר' זווגא שלים וגם זה יש בו שני בחי' או בהיותם שוים למעלה במקומ' פב"פ או ברדתם למטה בז"א או בנוקביה ואז הם פנים בפנים מחצי הת"ת שלהם ולמטה לבד

ודע כי זווגא שלים העליון והתחתון נפסקו אחר החרבן אך זווגא דלא שלים העליון לא נפסק והוא תדירי וזווגא דלא שלים התחתון אינו אלא דרך מקרה לבד וכנז"ל כי זווג דלא שלים בהיותם למעלה במקומם הוא לחיות העלמות לבד או אל צורך הנשמות שכבר נבראו אחו' באחו' בבריאת העולם כי אין מ"ן עולים רק פב"פ אך באחו' צריכים לעלות בחיר או"א ושם משתמשת המלכות במ"ן של אימא ועל דרך זה הוציאו זו"ן לאדם הראשון בסוד אחו' באחו' וזהו סוד ואדם אין לעבוד את האדמה בסוד מ"ן וזכור כלל זה. ונלע"ד חיים כי זהו מה שכתבנו לעיל כי המוחין דז"א אעפ"י שנמשכים מאו"א עילאין עצמם כי אי אפשר להיות מוחין אם לא שיהיו בינה ותבונה פרצוף אחד אמנם נמשכים מחצוניות או"א ולא מפנימיותם עד ביאת המשיח ונמצא כי לכן נקראים מוחין אלו עם שהם נשמות זווגא דלא שלים כי יוצאי' מחצוניות עליון ולא מפנימיו' ואפשר שהטעם הוא להיות' נשמות ישנות ונחזור לענין כי אח"כ צריך להביא אדם הראשון פב"פ לתקנו ואין זה אחר החרבן אלא בנשמות שבאו שנית אחו' באחו' וחטאו וחוזרות עתה ובאות בליל שבת שאז הם פב"פ אך אינו נחשב אלא לבחי' אחו' כנודע אך הבאים מזווג לילי החול עדיין הם אחו' באחו' לגמרי אחר היותם אחו' באחו' ננסרים והוא שעולה פנימיות זו"ן למעלה בסוד מ"ן שבבינה ואז הדיני' נמתקים שם בהיות' שם בסוד עבור כי הדינים נמתקים בשרשם כנודע ונכפים שם ואח"כ חוזרים לירד ממותקים והנה כל האחורי' שלהם הם אלהי"ם דינים והם הרים כנז"ל ולכן דבקים יחד אחו' באחו' ואח"כ יוצאי' נה"י דאימא מתוך ז"א ואז נכנסים בנוקבא וניתנים בה כל הגבורות ונגדלת שוה בשוה כל אחו' דז"א ואז ננסרת ממנו ומתמוטטת מעט מעט למטה מן ספירה אל ספירה עד שיורדת למטה אחורי היסוד והטעם לפי שיוצאים המוחין ממנה ולכן מתמוטטת למטה ומתמעטת ואז נעקרים הדינים מאחו' ז"א וכלם ניתנים אליה ויורדת למטה עד היסוד ואח"כ חוזרים המוחין ליכנם בז"א ונכנסים שם החסדי' במקום שהיו הדינים באחורי' שלו בסוד ויסגור בשר תחתנה בסוד אתא חסד ופריש לון ואז אותם החסדי' מאירי' בה קצת דרך אחורי' דז"א ועל ידי זה יש לה כח שמשם ולמטה ביסוד חוזרת לעלות פב"פ עם היסוד לבד והטעם כי הנה היסוד אין בו אחורי' כי הכל הוא פב"פ ואין בו אחורי' כי הרי היסוד הוא דרך פנים של האד' ולא באחו' ולכן בהיותה שם אינה נעקר' משם ואמנם יורדת דרך היסוד עד סיום העטרה ומשם בהיותה דבוקה בעטרה חוזרת דרך פנים ועול' פב"פ עם היסוד ואז חוזרי' ונכנסים בה נה"י דאימא ומגדילים אותה (בדפו"י עח ע"א) פב"פ ושם כתוב כי הה' חסדים וה' גבורות שהם י' הוי"ות בגי' הרים כל אלו היו מאירי' מז"א לנוק' אחו' באחו' ובעת הנסירה הם מסתלקי' משם וניתנים

לנוקבי' ואפשר אינם ניתנים לנוקביה רק הגבורות כנז"ל כי כן הוא מה שביארנו בענין השופר. ואמנם הז"א מקבל מן ישראל סבא עצמו המוחין הנז' של אלהים והרי נתבאר זווג החצוניות שנעשה מאיליו ומשם מקבל מוחין דיניקה דאלהים אח"כ יורדים או"א עילאין והם נכללים למטה עם ישראל סבא ותבונה במקומם כנז"ל וכשיורדים נכללים ונעשים שני פרצופים לבד ואז מזדווגים בבחי' פנימיות שלהם וזה לבחי' זווג פנימי הוא מוכרח שיהיה על ידינו ושיעלו זו"ן עצמם בסוד מ"ן והם יעלו מ"ן דפנימיות או"א שהם מה שלא הוברר עדיין להתברר עתה באימא ומתבררין וניתנים להם בסוד מוחין פנימיים מעורבי' עם חלקי מ"ה החדש כנודע וא"כ יזדווגו ת"ת במל' ויולידו. נשמות (והנלע"ד כי המוחין עצמם של חלקם הם מסתלקי' תדיר ויורדים למטה לברר מהבירורין של הנשמות אשר במלכים למטה ובכל קריאת שמע ותפלה עולים אלו המוחין עם מה שבררו עד או"א לזווגם ונתקנים שם באימא ואח"כ ניתן כ"ז בסוד מוחין לזו"ן ואותו החלק שהובירר נעשה נשמה וחוזרים להסתלק חלקי המוחין עצמם שלהם לחזור ולברר א"כ אין תימה אם הז"א בסוד יניקה ואין לו מוחין איך יעלו מוחין שלו בסוד מ"ן והבן זה) גם אפשר כי המ"ן דאו"א הם באצילות ולא בבריאה והם האחורי' של יעקב ולאה שלא נתקנו ומעלים אותם לתקנם והם בחי' נשמה וחיה ואז יורדים מוחין להם עצמם ובתוכ' החיה והנשמ' ואז עולי' הבריאה או"א אשר שם ומעלי' מ"ן דחלקי זו"ן לעשות רוח ונפש ונתקני' במלכות ומתלבשים בתוכם חיה ונשמה ויוצא ולד גמור ואח"כ ימשך על דרך זה כי היצירה מעלה ב"ן חלק הבריאה ומזדווגת הבריאה עצמה ומציירת נשמה (חסר): (חסר תחלת הענין) ועוד כללות הארת' נכלל ביסו' ויש בם כללות הארת כל ה' חסדים האחרי' וכן על דרך זה חוזרי' ליכלל וכללות' יורד ג"כ במלכות שהיא עטרת היסוד הרי ז' בחי' חסדים אעפ"י שאנו קורין אותם תמיד ה' חסדים לבד הם העיקרים אך השנים כוללים של יסוד ומלכות שהם נעשים מהארת ה' חסדים האחרי' אינם נזכרי' אבל בהכרח ישנם בהם והריהם ז' חסדים פנימיים והנה אלו הם החסדים המתפשטים למטה בז' קצוות עצמם דז"א וכנגדם יש ז' חסדים אלו בדעת עצמו התחתון והם שרשים לאלו הז' ענפים המתפשטים וזהו מ"ש בתקונים כי הדעת הוא נשמת הת"ת והענין כי יש בדעת השרשים של הז' תחתונות הנכללים בת"ת שהוא הגוף אשר מתאחזים בו כל אלו הז' כנודע כי הת"ת הוא הגוף דז"א עם בחי' כל הקצוות הנזכ' נאחזי' בו שממנו מתפשטים הזרועות והשוקים והיסוד וכללות כלם נקרא ת"ת ולא הגוף לבדו והבן זה ואלו הז' שרשים העליונים שיש בדעת עצמו הם נשמות הז' ענפים חסדים המתפשטים בז' קצוות עצמם דז"א הנק' גופא דילי' והנה אלו הו"ק עליונים שיש בדעת הנקראי'

שרשי' הם ו' צרופי יה"ו הנז' וכנגדם יש ו"ק חסדים תחתוני' מתפשטין בגופא דז"א והם ג"כ ו' צרופי יה"ו הנז' ממש והם ח"י אתיון בדעת וח"י אתוון בחסדי' המתפשטי' בגופא וכנגדם ח"י ביסוד דז"א יען הוא מקבל הארת כל ו' צירופים אלו אשר בדעת וכשמתפשטים וכלם נכללים בו ולכן נקרא היסוד חי והנה עדיין נשאר העטרה מלכות דז"א והיא בחי' ה' תחתונה שבכל צירופי יה"ו הנז' ועמה נשלם כל שם מהם ונעשה הוי"ה גמורה כנז' בפ' ויקרא ד' י"ז ע"א כי לכן נקראים שלימים דאיהו שלימו דו' צירופים אלו אמנם עיקר הפירוש הוא כי ה' זו האחרונה שבכל הצירופים היא רחל נוקבא דז"א כי היא מקבצת כלם ומתפשטים בה כנודע בסוד הלולב בסוכות ואז נכנסים בה הארת החסדים המתפשטים ולא הארת השרשים רק השרשים מאירים באותם המתפשטים והארת המתפשטים נכנסים בנוקבא אז ואז נקראים שלימי' ושני הפירושים כלם אחד כי העטרה היא שרש המלכו' כמו שיתבאר במקומו והנה כמו שביארנו ענין החסדי' הפנימיים כן הם עצמם מקיפים בחינת' בדעת ואח"כ מקיפי' בז' קצוות ז"א והם בחי' המתפשטי' של המקיפי' וכלם באופן אחד זולתי בשמו' שלהם כי הפנימיי' הם הו' צירופים הנז' בין למעלה בדעת בין למטה בהתפשטות אך המקיפי' הם באופן אחר והם נחלקים לשני בחי' ונבאר בחי' העליונה שבדעת עצמו תחלה והוא כי ז' הם אורות מקיפי' שם בסוד ז' תחתונו' שבדעת עצמו האחד הוא מקיף החסד והוא שם א"ל כי הוא בגי' הק"ף גם עם כללות ו' איתיות המלוי הוא בגי' הקפה עם הכולל ולכן כל המקיפים של החסדים נקראים א"ל בסוד חסד אל כל היום כי הלא נתבאר כי יש ג' יה"ו בחסד הפנימי והם במלוי ע"ב ס"ג מ"ה כסדרם ואלו ג' יה"ו בפשוטם הם בגי' שם ס"ג אחד ויש בו ג' יוד"ין ואל"ף הרי א"ל גם ג' יודי"ן עצמם דג' יה"ו עם כללותם בגי' א"ל. ובמקיף דגבור' יש בה ג' הו"י דע"ב ס"ג מ"ה ג"כ כנז"ל וגם ממנו נעשה שם א"ל בשני בחי' הנז' במקיף דחסד וכן על ד"ז בת"ת אל מג' וי"ה וכן בנה"י על דרך הנז"ל. והנה שכחנו ענין החסד של המלכות בין בפנימי בין במקי' והענין (בדפו"י ע"ב) כי גם היא ג' שמות יה"ו רק שהם כלם במלוי ההי"ן כנודע כי שם ב"ן הוא במל' וגם במקי' הוא א"ל הנעש' מג' יה"ו אלו דההי"ן ע"ד הנז"ל בשאר המקיפי' והנה המקיפים המתפשטי' הם משוני' אעפ"י שגם הם בחי' א"ל והוא כי הנה שם בחי' שם מ"ה אלפי"ן שיש בו ג' דאלפין והם ג' שמות אהי"ה כי אהי"ה בגי' יה"ו נמצא שבפנימי הוא יה"ו ובמקי' אהי"ה כי כל מקיף הוא נוקבא כנודע אלא שהו' מן האלפי"ן דמ"ה עצמו כנז' וג' אהי"ה אלו הם כלם דמלוי יודי"ן כי הם בחסד וכללו' שלשת' בפשוט' הם ס"ג שם א' דס"ג הנעשה מהם ומס"ג זה יוצא שם א"ל ע"ד הנז"ל ג' יודי"ן ואל"ף דס"ג א"ל דגבו' הוא מג' אהי"ה דההי"ן היוצאי'

משם מ"ה ג"כ ויוצא ע"ד הנז'במקי'דחס' מקי' דת"ת א"ל דג'אהי"ה דאלפי"ן ע"ד הנז"ל וסדר ג' אהי"ה אלו הם יה"א ר"ל יודי"ן ההי"ן אלפי"ן בג' הקוים אך בנצח הם כל אהי"ה מהם הוא ה' ראשונה ביו"ד ושניה באלף יען הנצח מקבל מת"ת שהוא אלפי"ן אך גבר בו ה' ראשונה דיודי"ן כי הוא קו ימין ובהוד קו שמאל ה' ראשונה של האהי"ה היא בההי"ן ע"ד גבו' אך הה' השניה מלואה באלפי"ן כי יונק מן הת"ת ג"כ וביסוד ה' ראשונה באלפי"ן כי גם היא בקו אמצעי וה' שניה ההי"ן כי היא בחי' ההי"ן כנודע ואמנם היות כל אהי"ה האלו יוצאי' מז' שמות מ"ה הוא כי הרי גופא דז"א נק' מ"ה וגם ע"ז טרא דחסד נקרא מ"ה כנודע ודגבו' נקרא ב"ן ואחר שביארנו החסדים עצמם הפנימיים המתפשטים למטה נבאר הלבושי' שלהם כנודע כי כשיורדים ג"כ נמשך עצמיה' הלבוש שהוא יסוד דתבונ' עצמו ונודע כי היסוד דתבו' הוא אהי"ה דאלפי"ן הנה בכל ג' צירופי יה"ו אלו דע"ב ס"ג מ"ה שיש בכל קצה וקצה מהם כנז"ל יש לג' יה"ו יש אהי"ה א' לבד לבוש להם והענין כי ג' יה"ו הנז' הם בגי' קד"ם וכן אהי"ה זה לבדו באלפי"ן הוא בגי' קד"ם עם הכולל ונמצאים ז' שמות דאהי"ה דאלפי"ן לבושים אל ז' חסדי' המתפשטי' בז' תחתונות דז"א והנה כללות ז' אהי"ה הנז' שהם ז"פ קמ"ג הם בגי' תתר"א הם סוד אלף ואלף כי הכל הוא מבחי' אלפין שביסוד והיא אחו' דאלהי"ם דההי"ן כנידע (ש' רוה"ק דמ"ג) **והנה** כל הנז' הוא בז' חסדי' המתפשטי' אך בדעת עצמו התחתון כשלא נזכיר רק הה' חסדים וה' גבו' עקרים שהם י' בחי' הנק' דעת יהיו י' הויו"ת כנז"ל שהם ר"ס בפשוטן וכלם מנוקדים כל אות ואות בשב"א קמ"ץ שיש בהם ג' יודי"ן וו' בני' אל"ה בכל אות מהם נמצא כי בד' אותיות כל ההוי"ה מהם הם בגי' קד"ם הפקודים שלהם והם י' הויו"ת הם י"פ קד"ם הם בגי' אלף ת"ם והם סוד אמ"ת כי אות אל"ף חוזר לחשבון אלף כנודע והרי איך יש אמת בדעת זה ע"ד הנז"ל בדעת עליון. ונחזור לענין כי זה סוד פסוק מעונה אלהי קדם ונאמר על דעת זה התחתון כי בכל אות ישבו נקוד כמנין אלה"י דאלה"י והם י' הויו"ת (י') דאלה"י וכל הוי"ה מהם בגי' קדים והנה נמצא כי כל אלו הנקודים הם בחי' קדם כי גם הם בעצמם הם בחי' קדם כנז"ל שכל חסד הוא ג"כ ג' צרופי יה"ו דע"ב ס"ג מ"ה שהוא בגי' קד"ם והנה נודע כי כל בחי' חסדים שרשם משם ע"ב כי חסד בגי' ע"ב ואעפ"י שאמרנו לעיל שכ"א הוא ג' יה"ו דע"ב ס"ג מ"ה אך עם כל זה זהו בבחי' פרטיות יען כי כל קצה מהם כלול מכל הג' מוחין שהם ע"ב ס"ג מ"ה כנז"ל אמנם כללות החסדים עצמם הם שמות של ע"ב. והנה אם תמלא י' הויו"ת הנז' כלם דיודין וכל אות מנוקדת בשב"א קמ"ץ כנז"ל שהוא בגי' אל"ה נמצא כי אלה"י ר"ל י"פ אל"ה בכל הוי"ה בסוד י' אותיו' מלואי' אך הפשוטה היא קדם וזהו אלהי קדם בכל הוי"ה מהם לבדה

והנה כשנחבר י"פ אל"ה שיש בכל נקודות כל הוי"ה והוי"ה מהם הם בגי' ש"ס ועם י' אותיות המלוי עצמם יהיו ש"ע הרי שכל הוי"ה מהם היא וניקודוה הם ש"ע ודע כי מאלו הש"ע נמשכים אל הפנים דז"א אשר בקטנותו בימי היניקה היו ק"ן רבוא ועתה נעשו ש"ע רבוא דאתארך באנפוי כמו עתיקא כנז' באדרת נשא ע"ש כי הרי ידעת כי כל האיברי' דז"א נגדלים בזמן הגדלות והענין כי מהדע' הזה נמשך עד הפנים שלו כנז' באדרא דדעת אסהיד באנפוי דמלכא והנה האותיות והמלואים עצמם הם י' הויו"ת דע"ב והם בגי' תש"ך כמנין צרופי בראשית ונודע כי הוא ברא שית שית סטרין שבדעת כי הדעת נקרא בראשית כנז' בהקדמת בראשית:

(**חסר** תחלת הענין) ז"א הם ט' הויו"ת המנוקדות הא' בקמ"ץ הב' בפת"ח וכו' כנז' בתיקו' וכל הוי"ה מהם נחלקת בכל ספי' וספי' בסוד נשמה לנשמה ונר"ן כנז"ל אמנם המלכות אין בה רק הוי"ה א' בלתי נקוד והיא נחלקת כל אות ואות מן הד' לי' סמכין הנז' בפ' תצוה ואז הי' סמכין של אות היו"ד נשארים בפנים מן כל הבחי' והם בבחי' נשמה לנשמה אל המלכות והי' סמכין דאות ה' ראשונה מתלבשים בתוך עשר ספירות פנימיים שבה והיא נשמת המלכות ואות ו' נחלקת לו' סמכין ומתלבשים בתוך י"ס אמצעיות שבה והיא רוח של המלכו' ואות ה' אחרונה נחלקת ג"כ לי' סמכין ומתלבשים בתוך י"ס הנק' אחוריי' של המלכות ודע עתה והבן כי כאשר נטרדה השכינה וירדה למטה בג' (בדפו"י ע"ג) עולמות בי"ע הנה הי"ס פנימיות דנוק' דז"א דאצי' הם נכנסו ונתלב' בתוך הבריא' והיו שם הם עצמם בחי' נשמה לי"ס דמל' דבריא' ואות' הי' סמכין שיש לאות ה' ראשונה דהוי"ה הנק' נשמת המלכות כנז' גם הם מתלבשים בבריאה בתוך הי"ס פנימיות שהם בחי' גוף אל המלכו' בהיותה באצי' וכאשר ירדו למטה אלו הי"ס פנימיות של הגוף נעשו שם הם עצמם בחי' נשמה אל הי"ס דמלכות דבריאה וכמו שנת' לעיל באורך ונמצא כי בחי' הנשמה של המלכות דבריאה הוא אלהות גמורה אך מן הרוח ואילך של המלכות דבריאה נק' עולם הפרוד בסוד ומשם יפרד וגו' וכ"ש בחי' הנפש וכ"ש בחי' הג' מדריגות הנק' גוף המלכו' דבריאה כי כל אלו הם נק' עולם הפרוד ואח"כ הי"ס האמצעיים של גוף המלכות דאצי' ירדו יותר למטה והוא במלכות דיצי' ונתלבשו שם בי"ס דמלכות דיצי' והיו הם עצמם נשמה ממש להם וגם הי' סמכין של אות ו' דהוי"ה הנק' רוח המלכות דאצי' גם הם מתלבשים תוך אלו הי' ספי' פנימיות (נל"ש אמצעיות) שירדו שם כנז' וגם כאן ביצירה בחי' הנשמ' במלכות דיצירה הוא אלהות גמור אך מן הרוח ואילך שבה נק' עולם הפרוד ע"ד הנז"ל ואח"כ הי"ס שהם אחוריים דגוף המלכות דאצילות אשר בתוכם י' סמכין של אות ה' אחרונה דהוי"ה הנק' נפש המלכו' דאצי' גם הם מתלבשים

בתוכם ואלו הי"ס פנימיות (נל"ש אחוריים) דגוף ירדו למטה בעשיה ונתלבשו שם בי"ס מלכות דעשיה והיו הם עצמ' נשמה ממש להם ובחי' הנשמה הזאת היא אלהות גמור אך מן הרוח ואילך שבה נק' עולם הפרוד ע"ד הנז"ל והנה עד"ז ממש הוא בז"א דאצי' כי אותם הט"ס פנימיות דגוף דז"א ירדו בבריאה ונתלבשו בי"ס דז"א דבריאה והיו שם הם עצמם בחי' נשמה להם ונשמה זו היא אלהו' גמור ומבחי' הרוח דז"א דבריאה שבו ואילך נק' עולם הפרוד והט"ס אמצעיות דגוף שבו ירדו ונתלבשו בי"ס דז"א דיצירה והיו שם בחי' נשמ' להם וזו היא אלהות גמור ומבחי' הרוח ואילך דז"א דיצירה נק' עולם הפרוד והט"ס חצוניות דגוף שבו ירדו ונתלבשו בי"ס דז"א דעשיה והיו שם בחי' נשמה להם וזו היא אלהות גמור ומבחי' הרוח ואילך דז"א דעשיה נק' עולם הפרוד וכעד"ז הוא באריך ואו"א שמתלבשים ג' בחי' ספי' שלהם בבחי' נשמה לאריך ואו"א דבריאה ולאריך ואו"א דיצירה ולאריך ואו"א דעשיה וכלם נק' אלהות גמור אך מן הרוח ואילך שבכל א' וא' מהם נק' עולם הפרוד הכלל העולה כי בחי' הנשמה שבכל ה' פרצופי הבריא' וה' פרצופי היצירה וה' פרצופי העשיה כלם הם אלהות גמור אך מבחי' הרוחין שלהם ואילך שבכל פרצוף ופרצי' שבכל עולם ועולם נק' עולם הפרוד ואינו מכלל אלהות.

ונבאר עתה קצת פרטים באלו השמות הנז"ל ענין הי"ס חצוניות דגופא דזו"ן בבי"ע כנז"ל דע כי ק"ך צירופים יש בשם אלהי' והם מתחילי' מז"א דברי' ונשלמי' בנוק' דעשי' וזה עניינם י' צירופי' ראשו' בז"א דברי' וי' שניי' בנוק' דברי' וי' שלישיים בא"א דיצי' וי' רביעיים באבא וי' חמישיים באי' וי' ששיים בז"א וי' שביעיי' בנוק' וי' שמיניי' באריך דעשי' וי' תשעיי' באבא וי' עשריי' באי' ועשר י"א בז"א ועשר י"ב במל' דעשי' והרי נשלמו ק"ך צירופים דאלהי' וזהו בחי'התפשטו' שם אלהי"ם בקדושה ואח"כ משם והלאה הם אלהים אחרים ובזה תבין כי בבחי' אלו נקר' הז"א אלהים והם בסוד והיו ימיו ק"ך כנז'בספרא דצניעותא ובאדרא וענין י"ס פנימיות דז"א דברי' שביארנו לעיל שהם י' צירופי שם ההוי"ה חוץ מב' צירופי' הראשוני' הטעם הזה דע כי בחי' כסא הכבוד הנז' בזוהר שהו' בעולם הברי' אינו מכלל י"ס דבריאה עצמם אמנם הם בחי' מ"ש בתיקו' אימ' עילא' מקננ' בג' ספי' דברי' והענין כי ג' אורו' הם מתנוצצי' ונחתמי' מן כח"ב והם מתעלמי' ומתלבשי' בתוך נ"ר דא"א דברי' ובג"ר דאבא ובג"ר דאי' ובג"ר דז"א ובג"ר דנוק' בברי' ואלו הג' אורו' המתעלמי' בכל ג"ר אלו הנז' נקר' כסא הכבו' והנה בזו"ן אין מתגלה בהם בחי' אור הכתר של הכסא רק הב' אורו' של חו"ב של בחי' הכסא ואלו הב' אורו' דחו"ב של הכס' הם ב' צירופי שם ההוי"ה הראשו' ואלו מתלבשי' תוך חו"ב דז"א דברי' והם שם בבחי' כסא ולכן י' צירו' הנשארי' בשם הוי"ה הם י"ס פנימיו' של

ז"א דברי' וכן י"ב צירופי' הראשו' של שם אדנ"י הנה הב' צירו' הראשו' שבהם הם בחי' כסא שהם ב' אורו' דחו"ב דכסא והם מתעלמי' בחו"ב דז"א דברי' ע"ד הנז' והם שם בבחי' כס' והי' צירו' הנשארי' הם י"ס אמצע' של ז"א דברי' וכיוצא בזה הוא בנוק' דז"א דברי' כי י"ב צירו' שם אהו"ה הנה הב' צירופי' הראשו' הם ב' אורו' דחו"ב הנק' כסא ומתעלמי' בחו"ב דנוק' דז"א דברי' ע"ד הנז"ל והם שם בבחי' כסא והי' צירו' הנשארי' הם י"ס פנימיו' דנוק' דז"א דברי' וכן י"ב צירופי' אחרוני' של שם אדנ"י הנה הב' צירופי' הראשוני' שבהם הם ב' אורות דחו"ב הנק' כסא המתעלמים בחו"ב דנוק' דברי' ושאר הי' צירופי' האחרו' שבכלם הם בחי' י"ס אמצעיו' של נוק' דז"א דברי' וענין י' מקיפי' דז"א דברי' הנה נתבאר לעיל שהם י' צרופים חוץ מהראשון והאחרון משם אהי"ה והטעם הוא כי הנה (בדפו"י ע"ד) נשמת המקי' של זו"ן דאצי' הוא שם אהי"ה כמבואר במקומו שהו' אות אל"ף בחוץ מקי' לכל ואות ה"א לפנים ממנו ונשמה למקי' הראשון והחצון ואות וא"ו לפנים ממנו והו' רוח למקיף אמצעי ואות ה"א אחרונ' לפני' ממנו והוא נפש למקי' פנימי ונמצ' כי אם נמנה ד' אותיות מבחוץ ולפני' יהיה בסדר אהי"ה שהוא הצרוף הראשון שבכלם ואם נמנה מלפני' ולחוץ יהי'בסדר היה"א שהו' צירו' אחרון שבכלם נשארו עתה י' צרופי האמצעיי' של אהי"ה ואלו הם מקי' ז"א דברי' וענין ו' צרופי שם יה"ו הפני' פשוטים שיש בז"א דיצי' הם בגי' קכ"ו ודע כי מקורם יהו' שם אדנ"י ברבוע כזה א' א"ד אד"נ אדנ"י שהו' ג"כ בגי' קכ"ו וענין ו' צרופי שם שד"י שיש בז"א דיצי' הנה ו"פ ש' הם אלף ות"ת ו"פ ד"י הם בגי' חנו"ך והענין כי שם זה הוא בחי' ציצית דמטט"רון הנקר' חנוך והנה מטטר"ון נק' עבד ולכן ארז"ל הזהיר במצות ציצית משמשי' לו לעתיד אלף ות"ת עבדי' והטעם הלובש ציצית דמט"ט הוא בסוד עבד ולכן ישמשו לו עבדי' אלף ות"ת כמנין השם הנז'. וענין שם אלהים אדנ"י שהם המקיפי' חצוני' של נוק' דז"א דיצי' הנה נודע כי כל המקי' הם בחי' שם אה"יה והנה גם אלו הב' שמות הם בחי' אה"יה דהה"ין שהוא בגי' קנ"א כמנין ב' שמות הנז' גם שם אהי"ה בחשבון המרובע בגי' קנ"א כמנין ב' שמות הנז' והו' כזה א' פעמי' א'. ה' פעמי' ה'. י' פעמי' י'. ה' פעמי' ה'. בגי' קנ"א. וענין נשמת המקיפי' של ז"א דעשי' שהוא שם יו"ד ה"ה ו"ו דע כי שם יו"ד ה"י ו"ו ה"י בגי' רל"ו והו' סוד שעור קומתו של הקב"ה שהם רל"ו אלפים רבבות פרסאות כמנין גדול אדונינו ור"ב כ"ח בגי' כנזכר בדרוש שעור קומה: **בדרוש** שלוח הקן תבין כי ג' היחודי' שיש בזו"ן הנק' נ"ר והם הוי"ה אהי"ה הויה אלהי"ם הוי"ה אדנ"י הוא כנגד ג' פרצו' שיש בנוק' דז"א או הי"ס דאחו' שהם בחי' עיבור שלה בעמידה דלחש שהיא למטה בנה"י שבו שהוא ג"כ פר' שלו דעיבו' ואז חבורם פב"פ נק' הוי"ה ואדנ"י וכשהזווג

הוא בסוד פרצו' שלו דיני' עם פר' שלה דיני' שאז הוא נק' חג"ת דז"א ועד שם עולה הי' ג"כ כנז' בחזרת העמידה ואז חבור הוי"ה ואלהי"ם וכשהזווג הוא פב"פ בבחי' פר' דגדלות שבו עם פר' גדלות שבה שאז נק' חב"ד דז"א ועלתה עד שם ואז הוא חבור הוי"ה ואהי"ה שכבר היא בבחי' בי' הנק' אהי"ה שלימה בי"ס דגדלות ואז הוא בעת נפילת אפי' שנבקע היסוד בויעבו' או נלע"ד שאינו אלא בשחרית דשבת ועיין במקומו ותראה כי בכל עמידה דלחש דחול דשחרית יש זווג וא"כ איך אין זויג אלא בנפי' אפים ובזה יתורץ כי בכ"א יש זווג אלא שהזווג העליון הוא בנפ"א ואינם יעקב ורחל הקטני' דלחש והבן זה מאד **גם** תבין משם כי זווגא שלי' דאו"א ע"י הכללות בישראל סבא ותבונ' בפר' א' אינו אחר החרבן רק זווג חיות העולמות וממנו אנו ממשיכי' מוחין דגדלות בק"ש וגם בעמידה לזו"ן דאצי' ולאבא דברי' אבל זווג תחתון דיש' סבא ותבו' לבדם למטה אז אינו רק לתת מוחין דיני' לזו"ן דאצי' ומו' דיני' לאבא דבריאה ומוחין דגדלות לאימא וזו"ן דבריאה **כבר** נתבאר כי כל הש"ך דינים הם בצלם והנה הז"א אין בו כתר מעצמו אלא מת"ת דאי' כנודע ונמצא כי הצלם מתחיל מחכמה שבו כי בצלם הזה מתלבשים המוחין והנה בצלם זה הם ש"ך נצוצין ואמנם מספר הש"ך הם דרך כללות ודרך פרטות ויש בו כמה בחי' רבות מאד אך בדרך כללות הוא כי שנים צלם דאבא וצלם דאימא הם בגי' ש"ך כנז"ל גם בחכמה לבדה יש ש"ך כנודע כי במחשבה צריך ש"ך נצוצין וכן בבינה לבדה והענין כי הנה שרש כל הדברים וכל הנשמות נמשכי' מאלו הש"ך נצו' ובהיותם בחכמה הם בסוד ל"ב נתיבות כי הנה שם הם ל"ב וכ"א כלולה מי"ס הרי ש"ך שבחכמה ולכך נק' ל"ב אלהי"ם דבראשית כי כלם דיני' ונצוצין כנודע כי יש אור ויש נצו' ונמצא כי הל"ב נתי' הם הם הש"ך נצוצין וזכור זה ואח"כ נותנם החכמה אל הבי' ואז נעשי' שם בבחי' נ' שערי כי הנה שרשם הם ה' גבו' וכ"א כלולה מי' הרי נ' שערי בינ' ואו בכל שער מאלו הנ' שערי' נכללי' בו הש"ך נצו' ומאלו הש"ך נצו' שבכל שער ושער מהנ' משם נמשכו' הנשמו' כל א' וא' משער שלו ואמנם הם בבחי' צרופי' וגי' כ"א משונה מחבירו ונמצאו שהם נ' מינו ש"ך ואלו נזכרים בליל פסח ע"ש כי שם מקומם. **והנה** נתבאר כי הנ' שערי בינה הם ה' גבו' שבה גם יש בה נ' שערי' מה' חסדי' ג"כ כ"א כלולם מי' הם נ' ואלו הה' חסדים שהם נ' שערי' נכללי' מז"א ומתפשטי' בו כנודע והנה משליש החסד שבת"ת המתחלק חציו לכתר דנוק' וחציו לכתר שבו ואז ע"י עליית זה החסד יורד ת"ת של אימא להעשות כתר בראש ז"א כנודע ונמצא כי אותו החסד גורם כניסת הכתר וכן נאמר בתקונין כי הכתר נקרא שער החמשי' יען אינו נגמר ליכנס עד עלות החסד ההוא והוא נקרא שער החמשים של הה' חסדי' הנחלקי' לחמשים כנז' לפי שאין חסד זה עולה

שם אלא אחר שנגמרו כל הנ' שערי' של ה' חסדי' להתפשט בז"א וזה בא באחרונה ונק' שער החמשים לסבה זו: